TARTU ÜLIKOOL · UNIVERSITAS TARTUENSIS · 1632

Clementine.

Clementinis argumentum.
Sequentia dare licio.
Capita sex supra centum.
Leges absq3 proemio.

Claritas ex apostillis hic titulis redditur.
Lumen per diuisiones in glosis inducitur.
Exponentes textum casus litterales videto.
Medullis glosarum multis(si placeat)studeto.
Exiui/per cardinalem fuit hic explanata.
Notabilia pleraq3 post casus sunt locata.
Seminantur per doctores doctrine vtiliores.

¶Septem superiora dictamina in quorum capitibus Clemens huius author operis cõtinet:sex supra centũ syllabas cõplectunt. cũ quodlibet.xv.gestet.preter vltimũ in quo.xvj.de industria locantur. Per quas annotare curauimus totalem capitũ numerũ. Sunt enim Clementine 2stitutiones.cvj.proemio nõ numerato. Titulos autem operis qui sunt.lij. annectere postposuimus.
¶Addidimus insuper figuram arboreã enodãtã totaz materiã tituli de iure patronatus situatam in Clemẽ.Fo.lxxiij.

Has quintus Clemens clementinas reserauit:
Cuius habet nomen littera queq3 prior.
Ex clementinis his dogmata plurima carpes:
Addita si vigilli singula mente notes.
Visurus terras exiui de paradiso:
Tunc mea contexit pileus ora ruber.
Tegmine tectus eo/phebeos vsq3 calores
Vitaui.grates do zabarella tibi.
Qui poterit capere/capiat.nec rideat vllus
Non sibi/sed doctis carmina scripta viris.

[Lugduni 1517]

¶In opus Clementinarum carmen tumultuarium.

Optima Clementis quinti decreta volutans
Sedulus impressor plurima iunxit eis.
Diuisit glosas. Summaria multiplicauit.
Et casus longos addidit: atq̧ breues.
Materies tabula glosematis extat aperta:
Que facili prebet queq̧ petita via.
Jure professores perdocti Petrus/⁊ abbas:
Libro doctrinas huic tribuere bonas.
Expulit ambages exiui de paradiso/
Francisci docti pileus ipse ruber.
Exuet ante suos iuris studiosus amictus:
Quam tam preclarum non sibi querat opus.
En age rumpe moras/primeuo flore iuuentus:
Uertice cum cano turba senilis ades.
Ne fugite ob precium: diues pauperq̧ venite:
Hoc opus excellens venditur ere breui.

Proemij diuisio et ipsi⁹ familiar3 declaratio ƒm dominum belyam.

Clementis Pape quinti cōstitutiones vna cū profundo apparatu domini Joannis ādrce. Casus litterales: Notabilia: et Glosarum diuisiones complexe.

¶Proemium.

Joannes[a] episcopus seruus seruorū dei dilectis filijs: doctorib⁹: ⁊ scholarib⁹ vniuersis bononie cōmorantibus salutem: et aposto-

Joannes episcopus. ¶Diuide in quattuor partes aut in duas: ⁊ secundam in tres. In prima ponitur salutatio: dum dicit Joannes eps seruus seruorum dei. mandat suppleo: ⁊ dicit salutem ⁊ apostolicam benedictionem dilectis filijs scz doctoribus ⁊ vniuersis scholaribus Bononie commorantib⁹. i. moram gereutibus ⁊ facientibus. Et sequitur in textu. [Quoniam nulla iuris sanctio] Et ibi ponit exordium. Dicit clemens in hoc exordio q̄ iura sunt ita ambigua ⁊ dubia q̄ nō pōt reperiri modus aliqs vt iura bene declarētur ꝑpter malitiā hoīm: q̄ dñi iura fiunt de nouo ⁊ q̄uis bene ⁊ sufficiēter clara tñ hoīes sunt adeo ⁊ intñ ꝓcliui ⁊ habiles seu proni ad malū: q̄ ipsi iterpretantur iura aliter q̄ legislator ea itellexerit. ⁊ illa diuertūt ⁊ subuertunt de intentione ipsius legislatoris. Et narrat Clemens papa q̄ tāti casus emergunt de nouo quotidie q̄ īpossibile est tot iura cōdi ⁊ fieri. quare dicit vt tante malitie vitētur: ⁊ iura aliquo mō clarificētur: ⁊ de cetero non tñ diuersificent q̄ recurrendū est ad auctoritatez principis que in hoc est necessaria: q̄ pnceps declarabit ipa iura ⁊ declarationez illā tenebunt hoīes inseq: ⁊ sic suo sensu non innitētur. Quare dixit formalis textus. Qm̄ pro quia. ¶Et nota q̄ q̄ ⁊ qm̄ ponūtur in eodē sensu sed qm̄ ꝓprie pponit: ⁊ sic sequētem sensum alligat: vt qm̄ discis disco: q̄ qppe postponit: ⁊ superiorē sensum confirmat. dic ergo q̄ nulla iuris sanctio. i. nulla constitutio iuris digesta. i. ordinata: ꝯsummata: ⁊ explicata q̄tūcūq̧ cōsilio perpēso. i. valde pensato ⁊ cogitato: sufficit ad varietatem humane nature: nec sufficit ad machinatiōes. i. ad dubitationes inopinabiles eius scz iuris. nec vlla sanctio attingit. i. iuxta tangit ad decisionē lucidā. i. lucidandā: ābiguitatis nodose. i. difficilis: eo presertim. i. intñ. q̄ vix aliqd statuit adeo certum. i. taliter et sic certum. q̄z pro ⁊: ⁊ clarū quin reuocet in dubiū. i. qn dubitet ex causis emergentibus. i. incidētib⁹ de nouo: qbus scz causis emergētibus iura iam posita. i. iam edita ⁊ facta non possunt mederi scz quo ad decisionem q̄stionuz emergentiū. Seqtur in textu. [Quia ergo] al's est q̄ etiam. Et hic dat ꝯsiliū ac si diceret. Postq̄ iura sunt taliter ⁊ ita ambigua seu dubia q̄ nulla sanctio possit fieri ita clara quin adhuc remaneant dubia aliqua. ⁊ ideo hic dat vnū consiliū q̄ auctoritas principis est necessaria ꝑpter malitiā hoīz: qui hoīes ab adolescentia sua sunt ꝓcliui ad malū. ideo dicit textus [Ergo] i. ꝑpter rōnem sequētē: q̄ sensualitas humana declinat ad malū ab adolescentia viri ꝓcliui. i. facilis scz ad malū: per qđ. i. ꝑpter quā malitiaz non possunt fieri iura ita clara quin homo qui est procliuus ad malum ea reddat ambigua: ideo subuersio. i. destructio morū scz bonorū obrepit. i. latenter subintrat: frequenter. i. sepe: in clero. in omnibus clericis ⁊ populo. intellige: quare auctoritas superioris est necessaria vt declaret iura dubia sic facta dubia propter malitiaz hominis procliui ad malū: vt ipsa auctoritas. i. vt ipsa iura declarata auctoritate principis: seu declaratio ipsius principis tollat ambigua scilz dubia: lites auferat per elucidationez. i. per declarationē iurium. ⁊ dirimat. i. sopiat et extinguat altercationes tam per suffragium. i. auxilium determinationis oportune q̄ extirpet vitia per sarculū cultoris ꝓuidi. Et ponitur ibi sarculum transumptiue. nam sarculum dicitur instrumentum quo euellūtur inutiles herbe. sic princeps per sarculum suuz. i. per auctoritatem suā tollit fatuas interpretationes hominū. Et dic vt auctoritas principis inserat. i. seminet virtutes per declarationē iuris: q̄ quādo princeps declarabit iura ambigua. i. seminabit virtutes ⁊ veram scientiam cum sua auctoritate non minorem vim habeat q̄ ipsa lex bene interpretata. Et vt auctoritas ipsius principis corrigat excessus: q̄z p et: ⁊ vt reformet mores corruptos in bonos [Hec sane] Hic est narratio in qua Joannes papa commendat vel laudat actum Clemētis. i. laudat clementem qui fecit istas clementinas: ⁊ excusat tarditatem suam videlz quare citius librū istū non tradidit clemēs. Et dicit ipse Joannes narrans q̄ Clemens papa videns ⁊ attendens hec que diximus in exordio. ⁊ volēs seu cupiens ꝓspicere reformationi deformatoꝝ ⁊ soluere difficilia ⁊ intendēs promulgare. i. ꝓnunciare ⁊ manifestare plurimas constitutiōes quas edidit. i. quas fecit ⁊ cōposuit: in quib⁹ statuit multa salubria. i. multa vtilia ad salutem. Et q̄uis ipse clemēs decreuisset. i. deliberasset mittere istas ꝯstitutiones collectas. i. simul aggregatas in vnū volumen: tamen ꝑpter hoc q̄ nimium. i. valde fuit occupatus circa magna: ⁊ propter hoc q̄ sublatus est de medio. i. propter hoc q̄ mortuus est scilicz non nimis senex. ista fuerunt in causa quare non expleuit. i. quare non adimpleuit ꝓpositū suū. i. suā voluntatē q̄ erat de mittendo subditis clementinas: quare dicit Joannes papa sic. Nos ioannes qui successimus eidem clementi pape: etiaz impediti fuimus a tempore nostre ꝓmotionis. i. a tempore quo fuimus electi in papam q̄ non potuimus committere ⁊ mittere predictas constitutiones: scilz istas clementinas sub bulla nostra. Et dic ordinando aliqualiter textum. Sane: id est certe clemens papa quintus ꝑdecessor noster: attendens. i. intelligens hec que diximus in exordio: ⁊ cupiens. i. desiderans prospicere reformationi deformatoꝝ: ⁊ cupiens soluere difficilia: edidit. i. fecit cōstitutiones plurimas. i. ante ⁊ post ꝯcilium: in qbus constitutionibus ipse statuit multa salubria. i. vtilia. ⁊ ipse clemens decidit. i. terminat nonnulla dubia. i. aliqua dubia que dubia sunt frequētata in iudicijs et extra iudicia. Et licz. i. q̄uis Clemēs decreuisset mittere eas scilz clementinas collectas. i. aggregatas in vnū volumē: et q̄uis decreuisset. i. deliberasset mittere eas collocatas sub congruis titulis: ⁊ dare eas subiectis scz suis in cōmune. i. vt cōicarent inter subditos: tñ occupatio assidua circa magna: q̄ erat impeditus super rebus arduis. ac: id est etiaz conditio humane sortis. i. humane fortune que substulit. i. remouit ipz clementem de medio per mortē: ista scz fuerunt in causa quare ipse clemens non expleuit propositum suum. i. suam deliberationē. Nos etiā Joannes qui successimus eidem Clementi deo permittēte: ⁊ sic disponente in officio apostolat⁹: q̄ sum⁹ papa. i. vicarius xp̄i sicut ⁊ ipe clemens fuit. Et supple postq̄ successim⁹ eidē clemēti in officio apostolatus: sic debemus sibi successisse in plenitudine effect⁹ ⁊ potestatis suppleo. ⁊ maxime debem⁹ sibi successisse in his: scz reb⁹ q̄ cōcernūt compendiū. i. lucrū vniuersi scz orbis. Et nos Joannes circūsepti. i. circūquaq̧ septi ⁊ circundati ⁊ vndiq̧ cincti tot grandib⁹ agēdis ⁊ arduis rebus fuim⁹ hacten⁹. i. vsq̧ huc ⁊ vsq̧ ad hoc tēpus impediti ab exordio. i. a pncipio nostre ꝓmotionis q̄ tam ex hoc qđ dicim⁹ q̄ ex alijs causis rōnabilibus quas ꝓuidimus cōmittēdas sub silentio. i. quas tacemus pro nunc suppleo nō potuimus has ꝯstitutiones seu clementinas cōicare. Nūc igit. i. modo ⁊ in p̄senti tpe transmittimus. i. vobis mittim⁹ illas ꝯstitutiōes seu clemētinas captata oportunitate. i. captato ⁊ desiderato tpe cōgruo ⁊ cōuenieti. Seqtur textus [Vniuersitati] Et hic ponitur conclusio quare nos Joannes mandantes vniuersitati Bononiēsi per scripta apostolica quatenus eas scz clementinas suscipiatis prompto affectu ⁊ studio alacri. vsuri scilz sitis eis clementinis seu constitutionibus decetero. i. ammodo in iudicijs ⁊ scholis: illis suppleo ꝯstitutionibus seu clemētinis existentibus vobis manifestatis ⁊ cognitis. Hoc dicit presens decretalis. ¶Nota pmo ibi doctoribus. doctores preferendos scholaribus ex ordine littere. pro hoc. xliij. dist. sit rector. ¶Nota ex verbo cōmorantibus id quod notat glosa ⁊ extra glo. in proemio gregoriano. Et colligit paulus quinq̧ necessaria scholarib⁹ vt proficiant que ponit Hostien. in. c. vnico. de officio primi. ⁊ ibi dixit. Franciscus zabarella.

Exordiū.

Ordo lr̄e admoduz familiar3. Q̄r et qm̄ l3 idē significēt tamē q̄tū ad situ differūt

Sarculuz quid sit.

Clemens v. q̄re tpe suo nō edidit clementinas.

Cōclusio.

¶Glo. se. pmo allegat duo ꝑpter q̄ nomen Joannis nō extollit ostendens hoc nomē viguisse in romanis pontificib⁹: in glosatoribus ⁊ doctoribus canonistis. Scđo rōnē inducēs operis inspectionez excusat. Tertio auctorē ꝓemij de sex virtuosis cōmēdat: ⁊ de mutatione noīs ⁊ alijs in salutatione dicēdis remittit. ⁊ ꝓemiū diuidit.

a ¶Joannes. Gratiosum hoc nomen per interpretationes: deriuationes: vel ethymologias extollere non est meum: suspitionis ratio patet. Esset etiā hoc refricare notissima. In apostolatu tñ hoc nomen super cetera viguit. xxij. est eñ ipse qui loquit: cū tñ reliqua romanoꝝ pontificum noīa. xj. non transcēderint numerū: ad quē etiā soli⁹ benedicti nomen ascendit. Inter canonistas etiam commentarios hoc nomen viguit. Habuimus eñ Joannē theutonicū preferēdum: non ex ordine sed ex fructu. Joannē galeñ. vulteranum. Joannem hyspanū. Joannem fauētinum. Joannem de faucona. Joannē de anchona. Joannē de deo etiam hyspanum. Joannem de languicella cesenateñ. Joannem monachum cardinalem. Ego etiam qui minor sum inter. xij. doctores collegij Bononiēsis me quartum fuisse Joannē. nūc inter eos solus: sed inter commentatores decimus: etiam denigro papiruz forte non dignus occupare mēbranas. Et quia (prout patz hic in exordio) etiam cōpositores iuriuz vix possunt tam clarū certūq̧ statuere: quin dubia multa relinquant: excusabilis ero: q̄ in hac prima lectione vel glosatione singula non pfecte rimantur. Nā etiā in rebus expirimur q̄ naturaliter generant: q̄ in eis paulatiz de impfecto ad pfectū venitur. Sic ⁊ qui de veritatis cognitiōe a pncipio parū attingūt: postea quasi pedetētim ad quandā pleniorē veritatis mensurā perueniunt. Igitur sub hoc excusationis clypeo: l3 varijs occupatus: per fiduciam clementie diuine has clemētias glosandas aggredior. ¶Est autem sciēdum q̄ iste dñs Joannes pontifex industriosus ⁊ mund⁹: symoniā fugās ⁊ iustitiā amans: sciētia magn⁹: statura pusillus: ꝯceptu magnanimus: prius Jacobus vocabatur. De hac vero mutatione noīs ⁊ alijs q̄ ad salutationē hanc respiciunt. dic vt no. in salutatione. glo. lib. vj. Diuido aūt hoc ꝓemium ꝑter datā in q̄ttuor partes aut in duas: ⁊ secūdaz in tres: vt ibi. In prima ponit salutatio vsq̧ ibi: qm̄. ibi exordiuz: vsq̧ ibi: hec sane. ibi narratio vsq̧ ibi: vniuersitati. ibi conclusio: vsq̧ in fi. ¶Glo. seq. pmo ponit actum diuersum clemētis ⁊ Joannis. Secūdo

Joannis nomen viguit sup cetera inter summos pōtifices: ⁊ iuris canonici interpretes.

Ueritas pedetētim cognoscit.

Joannis xxij. perfectiones. Textualis diuisio ƒz Jo. an.

querit de differentia trium exordiorum quam declarat.

a ¶ Quoniā. Exordiū. Est sciendum ꝙ Clemēs suo exordio ad instar. Inno. iiij. & Greg. x. narrabat quō ꝯstitutiones q̄sdā ante cōciliū & in ꝯcilio Uienē. & post ꝯciliū ꝓmulgauerat: qb⁹ p̄cipiebat vti in iudicijs & in scholis. Iohānes aūt deciso sub bulla illo proemio clemētis: ponit ꝓemiuz suū cū exordio. Sz cum habeamus tria exordia Greg. ix. Bonifac. viij. et Io. xxij. in q̄ differāt videam⁹. & dico ꝙ Grego. in suo exordio principaliter ostēdit q̄lr emanauerit ius positiuū et ipsi⁹ iuris effectū: vt ibi pleni⁹ dixi. Bonif. i suo exordio recognoscit: ꝙ ex debito regiminis sibi cōmissi hz itēdere subiectoꝝ cōmodis: qd̄ dicit se solicite facere noua iura ꝯdēdo: & antiq̄ declarādo vt tollat ipoꝝ lites & scādala. Iohānes aūt i hoc exordio volēs excusare multiplicationē ꝯstitutionū & voluminū (qd̄ p̄uiderat ecclīastes vlti. ca. sic dicēs. faciēdi plures libros null⁹ ē finis) & dicit ꝙ principis auctoritas necessaria est ꝓpt̄ duo. Primo qꝛ ius positiuū quātūcūqz mature certe & clare cōpositum: nō sufficit ad casus emergētes: ꝓpter qd̄ oportuna ē & necessaria declaratio p̄ncipis. Scd̄o quia hō ꝓnus ad malū facile mores subuertit: ꝓpter qd̄ ē necessaria p̄ncipis ptās ad inserēdas virtutes & vitia extirpanda. Ptz ergo q̄ i his trib⁹ exordijs nulla est inculcatio supfluitas, vel repetitio. Quō aūt exordientium ꝓposito p̄dicta cōueniāt. p se ptz. ¶ Nota ꝙ sensualitas hūana ꝓcliuis est ad malum. ¶ Nota causas q̄re opz aliquē esse p̄ncipē humani generis. zabarel.

☞ Pricipis auctoritas ꝓpter duo est necessaria.

licam benedictionem.

Quoniam[a] nulla iuris[b] sanctio[c] q̄ztūcunqz perpenso[d] digesta[e] concilio ad humane nature varietatē[f] & machinatiōes[g] eius inopinabiles sufficit. nec ad decisionez lucidā sue nodose[h] ambiguitatis[i] attingit: eo presertim ꝙ vix[k] aliquid adeo certū: clarū qz statuit quin ex causis emergētibus quib⁹ iura iā posita mederi[l] nō possint: in dubiū reuocetur. ¶ Qꝛ ergo ab adolescētia viri ꝓcliui[m] ad maluz sensualitas[n] hūana declinat: p qd̄ morū subuersio in clero & populo frequēter obrepit[o] necessaria est supioris auctoritas vt tā p determinationis[p] oportune suffragiū tollat ambigua: lites auferat: alt'catiōes[q] dirimat & obscura succidat[r]: q̄z p cultoris prouidi sarculū[s] extirpet vitia: & v̄tutes iserat[t]: corrigat excessus moresqz reformet[v]. ¶ Hec[x] sane felicis recordatiōis. Clemēs papa[y]. v. p̄decessor noster prudēter attēdēs & ꝓuide cupiēs deformatorum reformationē prospicere: soluere difficilia: ac sanctiones q̄stionibus & negocijs iminentib⁹ consonas[z] ꝓmulgare. ¶ Dudum nedū in cōcilio Uiēnēsi quinctiā ante[a] & post ipsum cōciliū cōstitutiōes plurimas edidit: in quibus multa vtilia statuit atqz salubria & nōnulla dubia in iudicijs et extra frequētata decidit[b]. ¶ Et licz eas collectas in vnum[c] volumen: et sub cōgruis titulis collocatas mittere decreuisset & dare[d] in cōe subiect': assidua tñ occupatio circa magna ac sortis[e] humane conditio: que ipsum de medio[f] sustulit in causa fuerunt quare suum in hac parte ꝓpositū nō impleuit[g]. ¶ Nos etiā q sicut eidē (lz immeriti in apostolatus officio dño permittēte[h]) successim⁹: sic & i affect⁹ plenitudine in his que cōpendiū[i] vniuersi cōcernunt[k] successisse debemus[l] tot grandibus agendis & arduis fuimus a nostre ꝓmotionis exordio circunsepti[m] ꝙ tam ex hoc q̄z ex causis rationabilib⁹ alijs: quas sub silentio[n] ꝓuidim⁹ cōmittēdas predictas vobis cōicare cōstitutiōes fuim⁹ hacten⁹ impediti. ¶ Nūc igit oportunitate[o] captata illas vobis sub bulla nr̄a transmittim⁹. ¶ Uniuersitati[p] vestre p aplica scripta mādātes: q̄tenus eas prōpto affectu suscipiat' & studio alacri[q] eis sic[r] vobis manifestat' & cognit' vsuri decetero[s].

Uepres & spine in vniuersa terra: & omnes montes sarculo sarcientur. Et. j. reg. xiij. in fi. Descēdit omnis israel vt acueret vnusquisqz vomerem suum: ligonem: securim: & sarculum. Differentia inter fullonem & sarcinatorem. notatur insti. man. in fi.

t ¶ Inserat. Hiere. j. de maio. & obe. solite. versi. potuisses.

v ¶ Reformet. de accus. sicut olim.

x ¶ Hec sane. Narratio ponēs & cōmēdēs actuz clementis illi⁹ etiā ꝓpriā tarditatem excusans.

y ¶ Papa. i. admirabilis. & dicit a pape qd̄ est interiectio admirātis: & vere admirabilis: qꝛ vices dei i terris gerit. Inde dixit ille anglicus in poetria noua. papa stupor mundi: & circa finē. Qui maxima rerū. Nec de⁹ es nec homo quasi neuter es inter vtrunqz. Ethimologia v̄o nōis est. i. pater patrum. — Papa nec de⁹ est nec homo.

z ¶ Consonas. iiij. disti. erit autem.

a ¶ Ante. iste sole emanauerunt ante cōcilium. de iudi. dudum. de immu. eccle. q̄m̄. de sent. excom. ex frequentib⁹. Relique oēs in cōcilio vel post cōcilium: vt in ipsarū subscriptionibus patebit. — Clementine tres āte ꝯciliū emanauerunt.

b ¶ Decidit. Concordat ꝓemium Grego. ix.

c ¶ In vnū volumē. Nō tñ sub noīe libri. Unde male dicunt q allegant septimū librum, nā si sub noīe libri cōposuisset cōstitutiones q̄ emanauerūt post compilationem sexti: iuxta morē inserte fuissent. Itē hoc exp̄ssisset vt fecit i ꝓemio sexti. — Clemētine nō sunt vocāde septimus liber.

Ius ē multiplex. b ¶ Iuris. Hūani positiui: sicut canonicum vel ciuile: synodale vel municipale. Naturale v̄o vel diuinum morale est immutabile. v. distin. in prin. & est perfectum: quia manauit ab illo qui non nouit imperfectum opus. de bap. maiores. ver. sed adhuc.

Sanctio dupliciter sumitur. c ¶ Sanctio. Hic &. j. ver. hec sane. late sumitur. nam ponitur stricte p constitutione penali: vt no. iij. dist. in summa.

d ¶ Perpenso. Quasi perfecte pensato & deliberato: habet' simile verbum. de pac. c. vlti. circa medium. lib. vj. Io. and.

e ¶ Digesta. Alibi dicitur decocta. xxxv. q. ix. apostolice. & hec bene cōueniunt. de conse. dist. v. ne tales. &. c. pe.

f ¶ Uarietatē. Sumi potuit de coꝛ. auf. de re. eccle. nō alie. §. vt autem. in prin. coll'. ij. & de instru. cau. post prin. col. vj.

☞ g ¶ Machinationes. q̄si astuta ingenia: qd est eñ qd̄ hō semel deditus malitie nō adinueniat: in aut. vt hi qui se ob. perbi. post p̄n. col. vj.

h ¶ Nodose. De verbo. sig. cū olim. & de reliq. c. vno. in p̄n. lib. vj.

Ambiguitas est triplex. i ¶ Ambiguitatis. De triplici ābiguitate iuris facti & psone. no. xxxiij. distin. cap. finali.

k ¶ Uix. Innuit fieri posse. de cog. spi. c. ij. lib. vj.

l ¶ Mederi. Facit in aut. hec constitutio inno. con. in prin. col. viij.

Procliu⁹ quid sit. m ¶ Procliui. xx. q. iij. procliuus. facit. xij. q. j. c. j. et in aut. de mo. §. si quis igitur. ad fi. col. j. Et dicitur ꝓcliuus quasi preceps: prompta. facilis vel inclinabilis.

n ¶ Sensualitas. De hac. de sacra vnctio. c. vno. v̄si. in vertice. et p hāc appetimus delectabilia corpori: & fugimus nociua: nec omnino potest extingui: vt dicam. j. de here. ad nostrum. versi. ij.

o ¶ Obrepit. quasi latenter subintrat. & idem verbum. lxi. distin. nullus inuitis. & de cele. mis. cū creatura. &. j. de statu mo. ne in agro. in princi.

p ¶ Determinationis. Facit. j. de elec. ne romani. in prin.

q ¶ Altercationes. Quo ad verborum certamina.

r ¶ Succidat. Respicit quod pri⁹ dixerat vsqz ad ver. quia etiā quod sequitur in ipso versi. quia.

Sarculū. s ¶ Sarculū. Instrumentum quo euellūtur male & inutiles herbe que nascuntur inter bonas: quod Hoñ. vocant roncare. Esaye. vij. in fin.

d ¶ Dare. Nota pro eo quod in fine dicam.

Sors multipliciter sumitur. e ¶ Sortis. Sumit' hic pro fortuna vel euentu. sic. xxvj. q. ij. sors. alibi p sortilegio. de sorti. c. j. alibi pro capitali. de vsur. c. j. & ij. alibi pro parte vel portione. de preben. cum s̄m. xxi. di. cleros. in prin.

f ¶ De medio. i. de hac vita: que quare dicatur mediuz habes. xxiij. q. iiij. hec autem vita.

g ¶ Non impleuit. Concor. de pigno. c. iij.

Deus oīa facit vl' sic ri p̄mittit. h ¶ Permittente. & forsan agēte. oīa eñ que fiunt aut iusto iudicio faciūt aut suo permissu ita fieri sinit. xxvj. q. v. nec mirū. versi. nec ideo.

i ¶ Cōpēdiū. qd̄ est breue & vtile. de hoc de rescrip. dispēdia. lib. vj.

k ¶ Concernunt. Quasi simul cernunt vel conspiciunt.

l ¶ Debemus. dz ergo successor pficere factū p̄decessoris sui. xij. q. v. qꝛ iohānes. lxiij. di. c. ij. de rescrip. lr̄is. vbi de h̄. &. xj. q. iij. si eps ante.

m ¶ Circunsepti. i. circundati vel vndiqz cincti.

Silētium cōmēdat'. Uersus. n ¶ Silentio. Sit rector discretus in silentio. xliiij. di. sit rector. in princ. contra illos q dicūt tacēda. Ouidius sine titulo. Quis minor est vnq̄ ꝙ tacuisse labor: et Cato. Uirtutē primā esse puto cōpescere linguam. & Seneca ait. Dixisse me q̄nqz penituit: tacuisse nunq̄.

o ¶ Oportunitate. xxiij. q. iiij. non potest. in fi. & de eo q cogno. consang. vxo. veniens. ij.

p ¶ Uniuersitati. Conclusio huius proemij.

q ¶ Alacri. Concordat proemium institutionum. in fi.

r ¶ Sic. Scz per missionem nostram sub bulla.

¶ Glosa seq. primo per hunc textum arguit & remittit. Secūdo excludit. v. casus nō dubios: cōtra quintū allegans dicēs reliquos sic examinandos maxime in tribus speciebus. Tertio narrat quedam euenientia tēpore clemētis & post mortē ipsius: ex qbus arguens pro & contra tribus rationibus cōcludit ꝙ eius tēpore ligauerint. & tribus alijs cōcludit ꝯtrarium qd̄ dicit equū diffinitionē pape reseruans.

Clemētine a quo tempore ligauerunt. s ¶ Decetero. Uidet' p hāc lr̄am ꝙ he ꝯstitutiōes nō ligauerint tēpore clemētis. Item nec tēpore Iohānis. nisi post hanc datam & post duos menses ab illa. et vide quod scripsi super data. vj. lib. Hunc passum (quem periculosum est decidere) prosequendo excludamus primo casus indubios. Indubitatum est autem ꝙ constitutiones que precesserunt concilium de quibus dixi super verbo ante: etiam tunc ligabant. j. eo. titu. c. vno. et. j. de

Item indubitatū est ꝙ ante mortē clemētis ligabant.

&. j. de elec. ne romani. de iureiurā. romani. de re iudi. pastoralis. Constat enī ꝙ papa clemens solēniter illas publicauerat: & ꝙ statim ligarent mādauerat. Itē indubitatū est ꝙ cōstitutiones declaratorie ligabāt: & hoc siue princeps in illis vtat' v̄bo declarationis: vt. j. de elec. qd̄ circa. &. c. seq. siue nō: vt. j. ti. ij. gratie. &. j. ti. iij. constitutionē. de offi. de le. iudices. de testi. c. ij. & decre. q̄ sunt sub titu. de prebē. &. iij. & vlteriores sub ti. de ap. & his similes. Itē sunt q̄dā que sine pene adiectione precipiunt vetera iura seruari. vt. j. de eta. & quali. c. j. de of. ordi. c. j. de censi. c. fi. de relig. & vene. san. c. j. & de illis non expedit dubitare vel q̄rere. Idē dico de his que priuilegiant. j. de cele. mis. dignū. de bap. c. vno. de priui. archiepo. & facit ad hoc de cōcel. p̄bē. c. j. post prin. li. vj. Hec vera nisi dicas aliud in priuilegio simpliciter dato. & aliud in eo qd̄ dat constitutio quo casu imitari debet naturā cōstitutionis. facit de of. deleg. si sup gratia. lib. vj. i alijs ergo remanet dubium qd̄ expedit examinari: & maxime in penalibus que sunt multe & in his q̄ decretū apponunt. de elec. c. iiij. & vlti. &. ca. in plerisqz. vel q̄ excludunt. de eta. & q̄li. vt hi q. de regu. vt ꝓfessores. Circa hoc sciendū est ꝙ ꝯstitutiones ꝯcilij lz non oēs fuerint in ꝯcilio publicate: tñ postea de facto fuerunt publicate: & ipsaruz habita copia: et iam habebat' ꝙ ligarent: & qꝛ patuit aliq̄s ex illis inepte: aliq̄s plixe: aliquas defectiue ꝯpositas: aliquas etiā nō expedire: noluit Clemens ꝙ cōpositio illa ꝓcederet: sed (vt fertur) sub excōicationis pena mādauit ꝙ illas habentes infra certos dies restituerent camere: vel incenderent: vel dilacerarent easdem. Demū per peritiores fecit illas recenseri qui aliquas & paucas in totū reseruauerūt: aliquas in/totū resecarunt: aliquas mutauerunt: quo ad verba mēte seruata. in alqb⁹ mēti & verbis detraxerunt & addiderūt: & has lz nō sub his verbis in cōcilio publicate fuissent: voluit sub noīe cōcilij reseruari: & multas constitutiones vtiles addens: de qbus non fuerat in cōcilio tractatū: vt de rescriptis. oēs q̄ sunt post scd̄am. & de elec. oēs post primā. cū similibus. fecit illas vna cum quibusdā ꝯstitutionibus quas prius ediderat sub debitis titulis cōpilari. Et (vt a dño Attrebateñ. audiui q tunc erat cōtradictoriarū auditoꝛ.) Clemens p̄cepit illas in audiētia publicari: & ipse dñs auditoꝛ dicit ꝙ incohoauit & finiuit in audientia publicationē illarum. Memini tunc audiuisse ꝙ clemens mandauerat ꝙ constitutiōes preter predictas quattuoꝛ ligarēt post quattuoꝛ menses. Aliq dicebāt ꝙ ordinauerat eas ligare postq̄ essent p studia publicate: mortuo clemente istarū ꝯstitutionū haberi copia de cancellaria nō poterat: et sic tenuerunt curiales ꝙ vltra illas quattuoꝛ nō ligarēt. Creato autē dño Iohāne adhuc primo anno sui pōtificatus & vltra viguit hoc dubiuz. Sed quia quibusdaz petētibus p ipm auditores dari in causis beneficialibus cū clausula simpliciter & de plano &c. interdum sic rñdit. cōstitutionē habetis. ceperunt dicere auditores palatij: ꝙ ipse videbat' velle ꝙ constitutiones ligarent. Cōtrarium videbat': qꝛ petiuerat & receperat constitutiones ipsas examinandas & corrigendas: & aliquas correxit et mutauit: vt. j. ti. c. j. vno. Finaliter deliberauerunt auditores illā habere, pro constitutione de qua papa sic dixerat: & reliquas priori dubio relinquendo. Ex his ergo concluditur pro & contra. ꝙ ligauerint facit predicta assertio dñi auditoris qui dicit se de mandato clementis publicationē in audientia finiuisse: & sic fuit oīs actus legis condēdē perfectus. de quo. C. de legi. humanū. Item ꝯriuz sonat in absurdum: ꝙ constitutiones q̄ attribuūtur cōcilio & Clementi a tēpore finiti cōcilij non ligent infra quinquēniū. & a tēpore Clementis infra biennium. ex quo ergo fuit constitutio concilij vel clementis: & verbū statuo designat rem perfectam. de verbo. sig. in his. cū concor. ergo ligabant post tempus limitatum a iure. Item nō apparet nec fertur ꝙ dñs Iohannes de his ꝯstitutionibus fecerit aliam publicationē in audientia: ergo innititur iam facte. Sed hoc dicere multos illaqueat: & maxime pōderatis constitutionibus. de vita & hone. cleri. q̄m̄. de sepul. c. j. de sta. mo. c. j. & de reli. do. c. j. de priuil'. c. j. per quas id tenendo multi clerici & infiniti religiosi ligati dicentur. Item sonat in absurdum dicere ꝙ ligarēt constitutiones que occultabantur. Quare benignius videret' id qd̄ in prin. glo. dixi. quasi his perplexitatibus pōderatis dñs Iohānes hoc voluerit per hoc verbuz decetero. ꝙ tempore huius date sit ipsarū publicatio facta. Nec obstat publicatio facta tempore Clementis: quia lz illas publicare fecerit: illas tñ non dedit. qd̄ ptz: qꝛ supra dicitur ꝙ dare decreuerat: sed suum ꝓpositum non impleuit: quod satisfacit: lz hec sic dicta sumantur in modū collationis non diffinitionis. quā hoc casu conditoꝛ facere posset non glosatoꝛ.

a ¶ In scholis. De his verbis dic vt. s. in ꝓemio Greg. in vlti. glo.

b ¶ Data. Circa hanc datam vide qd̄ no. in fi. vj. lib. super eius data.

c ¶ Nouembris. Quare mensis iste sic denominetur. dicam. j. de reli. et vene. sanc. si dominum. versi. licet igitur.

d ¶ Pontificatus. Qui incipit nonas. i. quinto die septēbris anno dñi M. cccxvi. qua die consecratus fuit Benedictus & coronatus: lz prius fuerit electus septima augusti. Et per hoc patz ꝙ tardauerat mittere constitutiones has fere per quattuoꝛdecim menses post coronationem et hec est causa quare superius se excusauit. Io. and.

Tex. ibi: auinione. p̄derat cardinalis iducē do ad q̄stionez ꝙ in instrumentis dz poni locus in q̄ cōfecta fuer't: p hoc. C. de ꝯhen. & cō. stipu. l. optima. ij. q. vlt. libelloꝝ. de ꝓba. q̄m̄. de re iudi. ab bate. lib. vj. de q̄ i Spe. t̄ istru. edi. §. restat. ꝟ. quid sit locus. zaba.

in iudicijs & in scholis[a]. ¶ Data[b] Auinioñ. viij. kalēdas nouēbris[c] pontificatus[d] nostri anno scd̄o.

¶ De summa trinitate & fide catholica.

Clemens. v. in concilio vieñ.

¶ Fatet' consiliū vnicū dei filiuz in essentia dei eternaliter subsistē tē: verū corp⁹ hūanū assumpsisse de v̄gie & i eo passuz: & iā mortuū lancea perforatū: approbans in hoc ordinem quem tradidit euangelista Ioannes. Hoc dicit. Capitulum. j.

Fidei[e] catholi-

¶ De summa trinitate & fide catholica. ¶ Circa rubricas hui⁹ voluminis non continuādas repete qd̄ no. e. ti. lib. vj. qd̄ etiā hic fortius locuz hz cū h̄ volumē nō emanauerit sub nomīe libri: vt in ꝓemio dixi. Et licz hac ratione viderentur cōstitutiones gregoriane compilationis & sexti allegande in hoc volumine s̄m suas materias prout. s. et. j. oēs tñ allegabo. vt. s. ex quo in altera illarum compilationum hec inseri non mandatur. Io. and.

Fidei catholice. ¶ Hoc capitulum in tres partes diuiditur: quarum q̄libet supra textum summatur. Secunda ibi: porro. Tertia ibi: ad hoc. Item hec prima pars facit tria. Primo fatetur eternam diuinitatem christi. Secundo veram humanitatem ipsius. Tertio ipsius passionem & mortem: & figuram inducens ordinem approbat: quem de plagis christi ponit euangelista Iohannes.

e ¶ Fidei catholice. Prima pars & summa huius ꝯcilij hec est. Concilium confitetur vnicū. i. vnū filiū dei subsistētem eternaliter in essentia dei: assumpsisse de virgine verū corpus humanū passum & iam mortuum perforatum cum lancea: approbando ordinē quem tradidit Iohannes. Et in hac p̄ria parte p̄missis diuinitate humanitate & passione christi inducit figuram de primo Adam ad scd̄m Adam. i. ad christum. & approbat ordinem quem ponit euangelista Iohannes de plagis xp̄i: & declarat ordinem Matthei. Nam mattheus dicebat Iesum fuisse perforatum lancea ipso non mortuo: sed viuente in cruce. Iohānes dicebat Iesum fuisse perforatū lancea. ipso mortuo in cruce. et istā diuersitatem hic ponit. Et ista prima pars sic diuisa durat vsqz. ad. §. porro. Nunc prosequamur istam primam partem: & dicamus ꝙ Clemens non vult incipere suum opus constitutionum: scz clementinarū nisi primo inuocet trinitatē: q̄ est fundamentum fidei catholice: et vult innuere. i. dare signum intelligendi ꝙ si ipse in principio sui operis non inuocaret ipsam trinitatem ꝙ ipse edificare sine fundamēto: & edificatum nullum esset: qꝛ vbi fundamentum non est: ibi superedificari non potest. Et ideo ipse clemens papa inuocat seu imploꝛat trinitatē quaz confitetur cum sancta matre ecclesia. Et confitetur vnicum dei filium subsistentem eternaliter: vna. i. simul cum patre. Et ipse Clemens confitetur partes nature humane esse vnitas & coniunctas adinuicem. ex quibus partibus nature scilz materia & forma: hoc est corpus & anima ipse existens purus deus fieret cū ipsis duabus naturis verus hō: assumendo eo existente deo cū sua deitate pura et simplici corpus humanum qd̄ est materia: & assumēdo aīam intellectiuā seu rationalem que est forma: & sic habuit duas partes nostre nature. Et sic accepit aīam rationalē seu intellectiuam informantē corpus: qꝛ forma. i. aīa dat corpori formam: qd̄ corpus ipse xp̄s assumpsit ex tēpore in thalamo: hoc est in vtero virginali ad vnitatem sue hypostasis. i. vt ipse vniret humanitatē cuz sua diuinitate: vel ad vnitatē sue hypostasis. i. ad vnitatem sue psone diuine: qꝛ nisi ipse fecisset talez vnitatem ipse nunq̄ nos potuisset redimere per mortē: quia fuisset purus diuinus: & purus diuinus est impassibilis. & ideo necesse fuit ad nos redimēdū per mortez ꝙ vniret sue hypostasi. i. sue psone diuine corpus & aīam. Et nos Clemens ꝯfitemur ꝙ voluit in hac natura sic assumpta. i. capta ipsum verbum dei. i. ipsum filium dei pro salute operanda omniuz: scz hoīm non solum affigi. i. poni in cruce: sed etiā voluit mori in ea. Et ipse fili⁹ dei sustinuit vel passus est latus suū perforari lancea: spiritu iam emisso et extra misso. vel ipso mortuo. a quo scz latere profluxit. i. exijt vnda sanguinis & vnda aque: vt exinde formaretur vnica ecclesia mater & coniunx christi. Sicut ē formata Eua de latere Ade soporati. i. dormiētis. quia de eius costa fuit formata Eua eius coniunx. sic de latere domini nostri Iesu christi mortui aqua & sanguis fluxit. vnde formata est mater ecclesia. Ideo notemus pro intellectu casus ꝙ dormitio Ade quādo deus accepit costam de latere eius vt formaret euam: et mors xp̄i q lancea latus perforatum sustinuit conueniūt in figura: qꝛ sicut eua fuit formata de costa ade sumpta de latere ei⁹ dormiētis: sic mater ecclesia fuit formata & effecta coniunx christi ex vndis aque et sanguinis profluentibus de latere dñi nostri Iesu christi soporati. i. mortui in cruce. Sequitur in textu. [Hec est inq̄ veritas] in quo comprobat ordinem quem ponit Iohannes euangelista de plagis xp̄i: et dicit. Hec est inq̄ veritas vallata testimonio pregrandis aquile. i. beati Iohannis apostoli & euangeliste: quam propheta Ezechiel vidit trāsuolantē ceteris aīalibus euāgelicis. De hoc vide glo. in verbo Iohānis: qui Iohannes narrans seu recitans rem gestam huius sacramenti: & narrans ordinem in euangelio suo dicit. ad Iesum autez cum venissent scilz iudei

Iohānes & matthe⁹ discrepauerūt q̄ ad pforationez lateris xp̄i.

Ecclīa mr̄ nr̄a ex latere xp̄i formata est: sicut eua ex latere ade.

vt.i.quando viderūt eum mortuū nō fregerunt eius crura: sed vnus militū apperuit latus (scʒ xpi) lancea. Et continuo.i.statim exiuit sanguis ⁊ aqua. Et sic notemus ꝙ Joannes narrat Jesum premortuum fuisse anteꝙ̄ latus eiꝰ aperiret lācea. Mattheus vō dicebat latꝰ Jesu xpi fuisse perforatum ⁊ aperta lancea anteꝙ̄ moreret: vt apparebit in sequenti: ideo prosequamur textum. ⁊ Joannes qui ista vidit scʒ Jesum mortuū in cruce: ⁊ latus eius perforatum lancea phibuit testioniuʒ eiꝰ.i. ita dixit et probauit seu testificauit sic esse. Et ille scit: qꝛ vera dicit vt et vos credatis: sicut ⁊ ipse q vidit. Quare nos cōuertentes aciem ad testimoniū tam pclarum: ac cōuertentes aciem ad testimoniū sanctoꝝ patrū ⁊ doctorū: ⁊ nos Clemens cōuertentes aciē. Vel vt alij dicunt. aciam ad cōem sniam cōsiderationis apostolice: ad quā dūtaxat.i.solūmodo pertinet delarare: declaramus pdictū apostolū Joannē ⁊ euāgelistā tenuisse rectū ordinem rei pfate in premissis narrando ꝙ vnus militum aperuit latus scʒ xpi ipso iam mortuo. Et dicimus textū Matthei apli ⁊ euāgeliste (qui textus dicit inueniri in aliqbus libris) narrare hec sub alio ordine: videlicet dicēdo latus xpi fuisse apertū ipso viuente in cruce. Nos Clemens dicimus illū textum Matthei deberi intelligi per anticipationem: quia prius dixit ea que post dicere debebat. Debebat eñ mattheus prio narrare Jesum xpm premortuū fuisse: ⁊ postea dixisse latus eius perforatum lancea. Et dicitur anticipatio ab ante ⁊ capio: qꝛ ante capit: vel ponit illō qō debet postponi: vt ipse mattheus fecit. Et notemus p textu: qꝛ diximus.s. et nos ꝯuertētes aciam: ista dictio aciā est accusatiui casus: ⁊ declinat hec acia acie: datiuo huic acie: accusatiuo hanc aciā (vel melius est in textu aciem: ab acies aciei). Unde acia est defectus visus quādo homines apertos oculos habent ⁊ tñ nō vident: hic accipit sic non proprie: sed dic. Nos cōuertētes aciā.i.visum ⁊ intellectū nostrū: quia Clemens vult insequi verū testimoniū Joannis ⁊ doctoꝝ. Jtē notemus verbū hypostasis supradictum. hypostasis.i.substantia intellecta sine forma: scʒ pmordialis materia. Et dicit ab ypo. qō est sub: ⁊ stasis qō est status vel stans: quasi substās. qꝛ habet substare omnibꝰ accidētibꝰ ⁊ in se oīa accidētia recipit: nullo tñ informatur. Jnde hypostaticus ca.cum. Et notemus ꝙ greci vtuntur eodem modo hoc noīe hypostasis: sicut nos vtimur hoc noīe psona. Unde pōt dici ꝙ tres psone sunt in diuinis vel hypostases.i.tres subsistentes. Jtem dicimꝰ affigi cruci. ¶ No. ꝙ affigo affigis affigere.i.ad aliud figere: vel corpus ꝯtra aliud iungere. vt xps fuit affixus ⁊ iunctus cruci. ¶ Nota ꝙ ecclesia dicit mater nostra: scilʒ ratione principij institutionis. nam vberibus suis nos nutrit.ij.q.vj.ad romanam. ⁊ in ea renascimur per baptismum ⁊ sacramentū.xij.q.ij.q abstulerit. ¶ Nota ꝙ cōfessio fidei debet esse firma. in ver. firmiter. ⁊ aperta. in vbo. aperte. Ad primū. eo.titu. firmiter. Ad scōm est illud ad Roma.x. Corde creditur ad iustitiam: ore aūt ꝯfessio fit ad salutē. ad hoc.xj.q.iij.nolite. Zabarella.

j.Cori.iij. — Acia qd sit. — Hypostasis vñ dr. — Affigere quid est.

ce fūdamēto[a] pter qō (teste aplo[b]) nemo pōt aliud ponere firmiter inherētes: aperte cum sancta mře ecclia cōfitemur vnigenitū[c] dei filium[d] in his oībꝰ[e] in quibus deꝰ pater existit[f]: vna cū patre eternaliter[g] subsistentem partes nře nature simul vnitas[h]: ex quibꝰ in se verꝰ deꝰ existēs fieret[i] verꝰ homo humanū videlʒ corpꝰ passibile[k]: ⁊ animam[l] intellectiuā seu rationalem[m]: ipsum corpus vere per se ⁊ essentialiter informātem assumpsisse ex tempore[n] in virginali[o]

a ¶ Fundamento. quod est Christus.
b ¶ Apostolo.j.ad Corinthios.ij. Et concordā.j.q.j.cum paulus. de presby.non bapti.c.fi.
¶ Glo.seq.pbat per rationem Anselmi dei filium vnigenitum.
c ¶ Unigenitū. Ut dicit Ansel. Jn sancta trinitate ꝗ̄tūlibet paruū incōueniēs est impossibile: sed si pater aliū filium genuisset: ille per oīa similis esset iam genito filio: ⁊ cū iam genitꝰ filius sit verbū: reliquus esset verbū ⁊ sic essent in deitate duo verba: sed cū vno dei verbo oīa perfectissime dicantur ⁊ creentur: aliud supfluū ⁊ nugatoriū fuisset. naʒ duoꝝ ad idē suffragantiū quoꝝ vnū sufficit: alterū supfluū est: qō non est in deitate possibile. ⁊ philosophus.j.phisicoꝝ. Frustra fit per plura quod potest fieri per pauciora. Jo.and.
d ¶ Filiū. de spūsancto ⁊ eius eterna pcessione.s.eo.fideli.lib.vj.
e ¶ Omnibus. Per hoc comprehendit immēsitatē: incōmutabilitatē: incōprehensibilitatē: oīpotentiā: ⁊ ineffabilitatē. Jtē essentiā: substantiam: seu naturā. de his oībus.s.eo.firmiter.in princi. Et in diuinis hec tria vltima repetimus ad maiorē expressionē. Si eñ ad diuinā essentiā habeat respectꝰ: q̄si mathematice.i.abstracte non reducta considerationē ad psonas: sic est essentia. Si considerer cōcrete habito respectu ad psonas: sic est substantia: qꝛ in qualibet psona substat: et est idē.s.eo.dānamus.ver.nos aūt. Si vtroqʒ modo: quasi in consideratione vniuersali sic est natura: qꝛ naturale est diuine essentie ꝙ sit vna ⁊ ꝙ in ea sint psone. simplex tamen est impertialis ⁊ indiuisibilis.
f ¶ Existit. Damnati sunt ergo bonosiani: qui christum dicebant non proprium sed adoptiuum filium dei.xxiiij.q.iij.quidam.ver.bonosiani. ⁊ de hoc.de celebra.missa.in quadam.
¶ Glo.se.ponit errorem arrianoꝝ ⁊ ipsoꝝ motiuum cui respondet.
g ¶ Eternaliter. Arriani negauerūt filium coeternum patri.xv.distin.c.j.xxiiij.q.iij.quidam.versi.arriani. ⁊ arguebant sic. omne quod natum est: principium habet. ergo filius qui natus est principium habuit: ⁊ esse cepit. vnde dicebat arrianus. si filius est natus est: si natus est ergo tempus fuit quando nō erat filius. Sed vt cōtra eū dicit Ambrosius.li.j.de trini.c.v. idem posset dicere de deo ꝙ si cepit esse pater ergo primo fuit deus ꝙ̄ pater: ⁊ fuit tēpus quo nō erat pater: sed cum ex hoc sequeret eū mutabilē id est ꝑationis accessione mutatū: h dicere amentia est. semper eñ fuit pater et filiꝰ. nam ex vi correlatiui: posito vno ponit ⁊ reliquuʒ. Dicebat ergo August. de fide ad Petrū.c.ij. si dei filiꝰ virtus ⁊ sapiētia dei est: nec vnꝗ̄ fuit deꝰ sine virtute et sapientia. dei ꝗ filius coeternus est deo pri. Primum pbat apls.j.ad Corīt.j.et habet.xxxvij.dist.§.hinc etiā. Dicit ergo Greg. ⁊ Aug. ꝙ sicut splendor q gignit ab igne coeternꝰ est illi: ⁊ eēt coeternꝰ si ignis esset eternꝰ: sic est itelligēdū ex deo natū esse sempiternuʒ: vt sit patri filius coeternus. ⁊ hoc psequtur magister sententiarū.lib.j.di.ix.
h ¶ Simul vnitas. Dicunt theologi ꝙ in instanti ꝯceptiōis perfectus fuit homo: ⁊ fuit aīa rōnalis infusa. tum pter infinitaʒ virtutē agentis: scʒ spūssancti. tum qꝛ incongruū fuisset filiū dei corpus assumpsisse nisi formatū. Jn alijs aūt nō infundit nisi organizato embrione ⁊ plene habilitato ad ipsam recipiendaʒ. de hoc.xxij.q.ij.qō vō.qō dicunt quidā fieri per differentiam seruū.a.xl.vel.lxxx.die a ꝯceptiōe embrionis. de hoc.v.dist.§.j.de purifi.post partum.c.vnico.
i ¶ Fieret verus homo. Cōcord.s.eo.firmiter.ver.⁊ tādem.ibi: verus homo factus est. ⁊ considera verba. non enim fuit xpus compositus ex deitate ⁊ humanitate. nam simplicitas deitatis nullā recipit compositionem: vt ibi satis no.in prin. Et qō ibi dicitur xpm fuisse cōpositum verum est respectu humanitatis q̄ fuit composita ex anima rationali et humana carne: vt ibi ⁊ hic.⁊.s.de here. cum christus. et vide quod no. de consecra.dist.ij.hoc est quod dicimus.
¶ Glosa sequens primo exprimit quomodo corpus xpi fuit passibile. Secundo quare: tres causas reddens.
k ¶ Passibile. Jnm̄ ꝙ (vt dicit Augu.) oēs defectus nřos assumpsit filius dei preter ignorantiā ⁊ peccatū. de hoc.iij.sentē.xv.distin: lʒ igit in assumptione suijpsius caro fuerit a spūsancto ab omnibus reliquijs peccati mūdata. vñ angelus ad vgīnē Luce.j. Spūsctūs superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi: qō ex te nascet sanctū vocabitur filius dei. tñ vt dicit ipse Aug. Si in cruce mortuꝰ non fuisset: ad vltimum senio defecisset. frigus ergo: calorē: famē: sitim: ⁊ alias humanas penalitates pati poterat: ⁊ sic habuit corpus passibile. Fuit auteʒ hoc cōgruū ꝙ nřos defectus assumeret pter iustitiā satisfactiōis: quā pro nobis faciēdā assumpserat: vt p nobis pfecte satisfaceret p penalitates carnis nře. Jtē pter fidē incarnationis: sine his eñ penalitatibus humana natura hoībus nota non fuisset. Jtē pter exemplum patientie nobis pbendū ad tolerandas penalitates carnis humane.
l ¶ Animam. Non spiritū vitalē tm̄. de celebra.mis.in quadā. vbi pluribus auctoritatibus pbatur quod hic de vera anima dicitur.
m ¶ Rationalem. Non dicit sensitiuam vel vegetabilem tm̄. de quibꝰ j.in parte proxima dicetur.
¶ Glosa sequens premittit de duplici annorū computatione: ⁊ querit quare tunc: ⁊ solutionem eiulat: deinde soluit.
n ¶ Ex tempore. Quod tempus satis notum est. Et ab hac incarnatione computant quideʒ annos dñi.xxij.dist.in nomine dñi.in prin. alij a natiuitate. ✠ ⁊ de hoc in specu.de instru.edi.in prima colū. Dubitari posset de tempore incarnationis quare tunc ⁊ nō prius. vel tardius ca⁊. ad nonniste dicunt satis esse dicere cum paulo. O altitudo diuitiaruʒ ⁊c. ad Roma.xj.in fi.de pe.disti.iiij.si ex bono. nā ⁊ in potestate miserentis est quando ⁊ quantū misereri velit. facit de peni.distin.ij.si eñ inquit. vltra mediū.ver.sicut.⁊ qō no.qui cler.vel vo.c.ij. Dicunt tñ theologi ꝙ certū est nō fuisse cōueniens ante peccatū deū incarnari: cū opus incarnationis principaliter ordinetur ad abolitionē peccati. ⁊ vt dicit Luce.v. Non sanis sed infirmis opus est medico: nec venit vocare iustos sed peccatores.ij.q.j.multi.de peni.di.j.libenter. Jtem nec fuit cōueniens statim post peccatum deū incarnari: cum eñ ex superbia peccatum pueniisset: sic liberandus erat homo vt humiliatus recognosceret se liberatore indigere: qō magno consilio dilatum fuit: vt cognita sui infirmitate homo clamaret ad medicū: ⁊ gratie posceret auxilium. Ad finem vō seculi non debuit differri: vt de imperfectione humane nature per incarnationē perueniret gradatim ad perfectionem glorie in fine seculi. Jtem fuit equū post datā legē mosaycā ⁊ pphetica quam multi spernebant: iustificari duo genus humanū per incarnationē et tēpore gratie: ꝙ si dilatū fuisset ad finē seculi: forsan reuerentia et notitia dei ⁊ morū honestas in terris fuisset abolita: fuit etiam hoc conueniēs ad manifestandam diuinā virtuteʒ saluantē per fidem preteriti presentis ⁊ futuri: vt no. Ber.s.eo.titu.super rubri.
¶ Glosa seq. querit quare de Maria voluit incarnari ⁊ non de alia: et tres rationes reddit.
o ¶ Virginali. Quare de maria virgine ⁊ non de alia voluit īcarnari: dicunt sancti ꝙ sicut ex superbissima natus est morbus: sic per ꝯtrariuʒ ex humillima

Dei filius est vnicus nec possūt eē plures. — Essentia substātia ⁊ natura qlīter dicunt in diuinis. — Filius dei diuinis ē pri coeternꝰ. — Alia qñ infundit corpori hūano. — Xpus an oēs hūanos defectꝰ assumpserit. — Anni dñi a q̄ tpe sūt cōputādi. — ✠ Adde ad q̄stionē no. per bar. i.l. libellorum. §.si accusator.ff de ac. gl.magi. in rub.C.de i. di.lib.⁊.dñi ro.deci. lex viij. alias. lviij. — Deū īcarnari ante pctm̄ non fuisset cōueniens: nec statiʒ post pctm̄ nec ad finē seculi debuit īcarnatio differri. — Christus de maria

ex humillima inchoari debuit medicina. vnde verso nomine. Eue ipsi virgini dictū est. Aue. Luce.j. Jtem sicut ad summā humilitatem dei filius voluit incarnari: sic summe humilē eligere voluit in qua ⁊ a qua tanta deberet hūilitas inchoari: vñ ipsa in cātico suo dixit ibidē. Respexit dñs hūilitatem ancille sue. Tertio qꝛ (vt q̄dam refert hystoria) pma ipsa fuit q̄ virginitateʒ deo obtulit: vñ qꝛ nouū doni genꝰ obtulit nouo ⁊ iaudito dono debuit honorari. i cōiugiū aūt Joseph ꝯsensit instinctu spūsscti ad cellādum mysteriū: qō dic vt xxvij.q.ij.§.ij.⁊.c.inēta.

pter tres rōnes voluit incarnari.

thalamo[a] ad vnitatē sue hypostasis[b] ⁊ psone. Et ꝙ i hac assumpta natura[c] ipm dei vbū p oim[d] operāda salute: nō solū affigi cruci[e] ⁊ in ea mori[f] voluit: sed etiā emisso iā spū pforari lancea sustinuit latus suuʒ: vt exinde pfluentibus[g] vndis aque[h] ⁊ sanguinis formaret vnica ⁊ immaculata[i] ac virgo sctā mater ecclia cōiunx xpi. Sicut[k] de latere primi hois soporati[l] Eua sibi in cōiugiū est formata[m]: vt sic certe figure pmi ⁊ veteris Ade: q ꝭm aplm[n] est forma futuri in nřo nouissimo adā.i.christo veritas rńderet. Hec est inꝗ̄ veritas illiꝰ pgrādis aquile valata testimonio: quā propheta vidit Ezechiel[o] aīalibꝰ ceteris euāgelicis trāsuolantē / beati Joānis videlʒ apli ⁊ euāgeliste ꝗ sacramēti huiꝰ rē gestā narrās ⁊ ordinē in euangelio suo dixit[p]. Ad Jesuʒ aūt cū venissent vt viderūt eū iā mortuū: nō fregerūt eiꝰ crura: sʒ vnꝰ militū lācea latus eius apuit: ⁊ cōtinuo exiuit sanguis ⁊ aq: ⁊ q vidit testimoniuʒ phibuit ⁊ verū est testimonium eius ⁊ ille scit qꝛ vā dicit vt ⁊ vos credatis. Nos igitur ad tam pclaruʒ testimoniū ac sctoꝝ[q] patrū ⁊ doctoꝝ[r] cōem sniam aplice ꝯsiderationis (ad quā dūtaxat[s] h declarare ptinet) aciē cōuertētes: sacro approbāte ꝯcilio: declaramus pdictuʒ aplm ⁊ euāgelistā Joannē rectū i pmissis facte rei ordinē tenuisse narrando ꝙ xpo iā mortuo vnus militū lācea latus eius aperuit[t].

¶ Reprobat et hereticam iudicat doctrinā q̄ habet ꝙ substantia aīe rationalis seu intellectiue vere ⁊ per se humani corporis nō sit forma. Joan.and.

¶ Porro[v] doctinā omnem seu

a ¶ Thalamo. id est cubiculo vel vtero.
b ¶ Hypostasis. Greci eo modo vtūtur h noie hypostasis quo nos vtimur h noie psona. de h nomine.j.sentē.xxiij.et xxv.di. Hypostasis aūt cōponit ab hypos qō est sub: ⁊ stasis qō est status vel stans. ⁊ dr hypostasis substātia intellectiua sine forma.s.primordialis materia. ⁊ dr q̄si substans: qꝛ hʒ substare oībus accidētibꝰ. ⁊ oīa accidentia ad se recipit: a nullo tñ īformat ꝭm. H.
c ¶ Natura. scʒ vera humana. Jo.and.
d ¶ Oim. quo ad sufficientiam: sed quo ad efficaciā p pdestinatis tm̄. de h de ꝯse.di.ij.semel.ij.
¶ Glo.seq.de cruce tria premittit ponens quattuor quare xps crucis mortē elegit: subdens de quadruplici specie lignorum ipsius.
e ¶ Cruci. Jn huius passionis memoriam videmus in singulis particularibꝰ ecclijs depictā crucem in altū erigi: celebramus etiaʒ festū inuentionis ipsius. de ꝯse.dist.iij.crucis. Dicit Aug. Crux q̄ erat supplicium latronū: nūc transit ad frōtes imperatoꝝ: si tñ honorē deus contulit supplicio suo: ꝗ̄tuʒ ꝯferet seruo suo? Jnter alias fuit quadruplex causa quare xps crucis mortem elegit. Prio vt in illa pendens in aere se inter deum ⁊ hominē mediatoreʒ ostenderet. ⁊ sic no.j.ad thimo.ij. et.x.dist.qm̄. Scdo vt damna que obuenerant per lignum primis parētibus vetitum: per lignum crucis restauraret. Tertio vt dyabolum qui per lignū vincebat per ligmuʒ superaret: ⁊ hec duo Gregorius exprimit in prefatione de cruce. Qui saluteʒ humani generis ⁊c. de qua de cōse.dist.j.inuenimus.⁊.j.de reli.⁊ vene.sanc.si dñm.ante mediuʒ. Quarto vt euidēter ostēderet pro qbus restaurandis patiebat.s.pro superis angeloꝝ ruinis replēdis. pro iustis de limbo educendis: pro amicis colligendis ⁊ adiuuādis: p inimicis recōciliandis. Primum designat per brachiū superius. Secundum per inferius. Tertium per dextrū. Quartū per sinistrū. Fert etiā crux quattuor gña lignorū habuisse.s.cedrū in stipite: palmā in palo plongū: cupssuʒ in ligno ex trāsuerso: oliuā i tabulā sup crucē loco quarti brachij. ⁊ dat versus. Ligna crucis: palma: cedrus: cupressus: oliua. Et qūo proprietates lignoꝝ bene conueniant instant theologi: quod omitto.
f ¶ Mori. de conse.dist.ij.timorem.
g ¶ Profluentibus. separatim. de hoc de conse.distin.ij.c.j.
h ¶ Aque. ⁊ fuit vera aqua. de quo satis. de cele.mis. in quadam. ⁊ fuit aqua regenerationis ⁊ sanguis redemptionis: vt ibi.
i ¶ Et immaculata. ad Ephesios.v. ante finem.
k ¶ Sicut. Ponit figuram quam etiam inducebat Hostiē. de celebra. missa.in quadam.ver.per hoc.
l ¶ Soporati. ꝗ dormitio Ade ⁊ mors xpi cōueniūt in figura: sicut cōueniūt in figura vigilās ⁊ viuēs: si de latere ergo viuētis debuisset formari coniunx: econtra de latere vigilantis fuisset Eua formata.
m ¶ Formata. Genes.ij.
n ¶ Apostolum. ad Roma.v. post medium.
¶ Glosa seq. exponit ꝭm Grego. figuras quattuor euangelistarum.
o ¶ Ezechiel.j.c.et.xvij.in prin. Jo.Grego.in.iiij.homel.super Ezechielem de visione q̄ttuor aīaliū habentiū facies diuersas.s.hoīs: leonis: bouis: ⁊ aquile. dicit ꝙ iure vel vere per hominē figuratur Mattheus: qꝛ cepit ab hūana ꝑatione. Marcus per leonē: qꝛ cepit a clamore in deserto. Lucas per vitulum: qꝛ cepit a sacrificio. Joannes vō digne per aquilam: qꝛ cepit a diuinitate xpi. Sicut enim aquila cūctis auibus altius volat: ⁊ irreuerberatis oculis solis radios intuetur: sic iste altius ceteris ascendit: qui dicens. Jn principio erat verbū: ⁊ verbum erat apud deū: ⁊ deus erat verbū. dum i ipsam diuinitatis substātiam intendit: quasi more aquile oculos fixit in solem.

Hypostasis qd sit. — Gen.ij. — Ro.v. — Eze.j. — Jo.xix. — Xps q̄druplici rōne cruc[is] mortem elegit. — Crux christi ex quattuor lignis cōposita fuit. — Euangeliste q̄ttuor apte p aīaliuʒ facies figurātur.

p ¶ Dixit.xix.distin.c.j.ad finem. Et ad litteraʒ hic ponitur textꝰ euāgelij quem glosare non est meum.
q ¶ Sctoꝝ patrū.scʒ Augu.sup Jo.sermōe.cxx.⁊.xv.de ciuitate dei.c.xxvj.ipse.⁊ Amb.sup epla ad Roma.⁊ Theophili sup Joan.
r ¶ Doctorū.vt Tho.iij.parte.q.lxj.arti.v.Jo.Sco.super.iiij.senten. Fertur etiā ꝙ tpe cōcilij cōgregati fuerunt ad h theologi doctores p clemēteʒ qui hoc tenuerūt.
s ¶ Dūtaxat. de baptis. maiores.in prin.cū suis concor. Nō obstat.lxxx.dist.c.ij.vt ibi not.
¶ Gla.seq.ponit litterā antiquā ⁊ decisiōis causam ⁊ illā expōit. Scdo q̄rit q̄stionē fortificat: et illam tripliciter soluit.
t ¶ Aperuit. Seq̄bat in cōstitutione ꝯcilij etiam correcta ⁊ i audiētia publicata: vt dixi i pemio ꝙ textus Matthei q dicebat in qbusdam libris antiquis sub alio ordie hoc narrare p anticipatione intelligi et exponi debebat. Et hoc remouit Joan. forte ex eo ꝙ ille textus in Mattheo cōiter nō habet. Et anticipatio dr ab ante ⁊ capio. cū scʒ ante capitur: vel ponit postponendū.s.de rescrip.causam. Sʒ querit quid valet ad fidē hoc disputasse qō hic dicitur de hoc ordine? Sine dubio ꝯiūx xpi ecclesia que regenerat a deo genitos: ita formari poterat p plagā: ⁊ vndas fluentes xpo viuēte sicut xpo mortuo: nec in hoc disputatio hec respicit fidem. Sed opinio hec dānata detrahi miraculo. euidētiꝰ eñ fuit miraculū h de corpore mortuo ꝙ̄ de viuo manasse. Jtē detrahit figure hic posite. vt.s.dixi. Jtē detrahit fidei Joānis euangeliste: qui vltimus euangeliuʒ suū scribēs notabiliter expssit hunc ordinem: ⁊ his respectibus concilium hunc ordinem approbat.
v ¶ Porro. ¶ Secunda pars q̄ duo facit. Primo quandā opinionem reprobat. Secundo illam pertinaciter tenentes hereticos iudicat. ¶ Hec est scda pars in qua tāgitur ꝙ dicebāt aliqui aīam intellectiuā seu rōnalē seu substantiā aīe rōnalis non esse formā vere ⁊ p se humani corpis. Et opinionē istoꝝ sic dicētiū dicit Clemens erroneā: ⁊ cōtra veritatē: ⁊ dicit eos esse hereticos q talē opinionē pertinaciter sustinere voluerint. [Porro: pro sed] sed nos reprobamus oēʒ doctrinā.i. reprobamus oēs q dāt talē doctrinā asserentē.i. affirmantē temere.i.fatue: aut etiaʒ nō solū reprobamꝰ doctrinā vel positionē asserētē: sʒ etiā vertentē in dubiū.i.reprobamꝰ illos q dubitāt ꝙ substantia aīe rōnalis seu intellectiue non sit forma vere ac p se humani corporis: talē opinionē reprobamꝰ vt erroneā ac veritati inimicā ⁊ fidei catholice. diffinientes.i.determinantes.s.nos Clemens: vt veritas fidei sincere.i.integre. nota.i.manifesta ⁊ cognita sit cunctis.i.oībus hoībus. ac etiam ne subintrēt aditus vniuersis erroribꝰ: ꝙ si qs deinceps.i.ammodo psumpserit asserere.i.affirmare defendere seu tenere ptinaciter ꝙ aīa rationalis seu intellectiua non sit forma humani corporis p se ⁊ essentialiter: talis sit censendus.i.iudicandus. tanꝙ̄.i.sicut hereticus. ¶ Nota ꝙ ista dictio pcludat.s.posita est composita de pre ⁊ cludo cludis. Uñ antiqui dicebant cludo cludis: sed moderni dicunt claudo claudis. Et pōt cōponi ꝭm antiqtatē concludo concludis. excludo excludis. ⁊ precludo pcludis. Et qō dr in tex. precludat aditus.i.claudatur introitus seu via ne decetero hoīes dicant illā falsam opinionē. ¶ Et nota super dictione porro: ꝙ porro est aduerbiū ordinis.i. consequenter. Porro etiā dr certe: vel valde: vel longe: vel sed: vel vtiqʒ. ¶ Nota in vbo pertinaciter ꝙ pertinax cis. penultima correpta: sed producta in genitiuo oīs generis.i.valde vel impudēter ⁊ sine verecundia tenēs. durus perseuerans in sua opinione: impudens: constans: irreuocabilis: indocilis: obstinatus. Nam pertinax nullo modo vult doceri: sed semper putat habere saniorem intellectum: ideo dr indocilis. Jnde pertinacitas ptinacitatis.i.assiduitas: perseuerātia: impudentia. idem ⁊ pertinacia pertinacie. ⁊ ꝭm Papiā. pseuerantia est in virtute: pertinacia in malo. ¶ Nota verbū temere qō est in pncipio. temere aduerbiū est.i.presumptuose: stulte: sine causa: sine concilio. Jtē verbuʒ deinceps exponas.i. ab hodie in antea. ⁊ est aduerbiū tpis vel ordinis. ⁊ desinit in ps. et vt dicit Hug. componit a de ⁊ incepto. ¶ Nota ꝙ veritas debet esse sincera.i.non inuoluta. de senten.excō.a nobis.ij. Et qd sit veritas: no. Archi.co.ti.c.vno.li.vj. ⁊ de cōse.dist.ij.corpus. ¶ Nota in vb. ptinaciter ꝙ sola ptinacia est q̄ facit hoīem hereticum. de q̄ in glo. Fran.zabarel.

Anticipatio. vñ dr. — Ecclia an potuisset ita bñ formari p vndas fluentes xpo viuente sicut xpo mortuo.

a ¶ Positionem. Utuntur theologi & artiste hoc verbo quo etiam nos vtimur. de confes. c. j. vbi de hoc satis. lib. vj. fatetur autem quis & credit id quod ponit. de iureiur. c. vlti. eo. lib.

b ¶ In dubium. de hereticis. dubius.

¶ Glosa seq. primo excludit aliarum dubiū declarans quare de ista dubitatur. Secundo pbat opinionē hic approbatam tribus rōnib⁹ exprimens duo ppter q̄ contraria opinio est heretica. Tertia rn̄det ad q̄tuor rōnes opi. ɔtrarie.

Anima ē triplex.

c ¶ Intellectiue. de sensitiua enim et vegetatiua nō fuit opinio: sensitiua em̄ qua sentim⁹ per sensus corporeos certū est q̄ corrūpit corpore corrupto: & sic nō pōt dubitari qn sit de corpis forma. Idē de vegetatiua qua vegetamur: nutrimur: & augmentū sumimus: in prima cōicamus brutis: in scda etiā plantis. Sed de intellectiua vel rōnali fuit ɔ̄ria opinio q̄ pcipue fundabat sup rōne pdicta. Cū em̄ vniri non dico accidentaliter: sed p se & essentialiter sit inseparabiliter vniri: ergo forma nō potest esse sine materia ppria: sed aīa intellectiua cū sit incorruptibilis remanet corrupto corpore corpi non vnita: ergo non vnit corpori vt forma per se & essentialiter. Sed anteq̄ huic inductiōi respōdeā est sciēdū q̄ opinio hic approbata p qua facit. de cele. mis. in quadā. sic probatur sm philosophū. viij. metha. Differentia sumit a forma rei: sed differētia cōstitutiua hoīs est rōnale: qd de hoīe dr rōnale aīe ītellectiue: ergo ipsa est hoīs forma. Item demonstrat ex rōne speciei humane. natura em̄ rei ostendit ex ipsius operatione. ppria vo operatio hoīs inq̄tum homo est intelligere: oportet ergo q̄ sortiatur speciē sm illud q̄ ipsius operis est principiū sortit aūt speciē vnūquodq3 p ppriā formā ex quo relinquitur q̄ principiū intellectiuū: vel aīa intellectiua sit ppria hoīs forma. Sed aduertēdū q̄ q̄to forma est nobilior: tāto plus dn̄abitur materie corporali & minus ei immergitur: & plus eā excedit sui virtute: vnde aīa vegetabilis plusq̄ forma metalli: sensibilis plusq̄ vegetabilis. Intellectualis ergo in nobilitate vltima intm̄ excedit in hoīe materiam corporalē: q̄ hz aliquam operationē & virtutē in qua corporalis materia non cōicat: q̄ virt⁹ dr intellectiua. Demōstrat etiā id Aristo. ij. de aīa: qr id quo primū aliqd operat est forma illius cui operatio attribuit: sicut quo primo sanat corpus est sanitas: quo primo scit aīa est scientia: sanitas q̄ est forma corporis: & sciētia forma est aīe ad corporis vnionem. Scdo inducebāt id qd dicit philosophus. ij. de aīa. Anima ergo est forma corporis: & scīa est forma aīe. Certum est aūt q̄ primum quo viuit corpus est aīa: & cū vita manifestet sm diuersas operationes in diuersis gradibus viuentium: id quo primo operamur vnūquodq3 illor operū vite est aīa. Aīa em̄ est quo primo nutrimur: sentim⁹ & mouemur sm locū: ergo similiter id quo primo intelligim⁹: siue dicat intellectus: siue aīa intellectiua est forma corporis. Et hoc negans oportet q̄ inueniat quō ista actio ei conueniat: experit enim quisquis seipsum esse q intelligit. Attribuit aūt actio alicui tripliciter: vt patz. v. Phy. aut sm se totū: sicut medicus sanat: aut sm partem: sicut homo videt per oculū: aut per accidens: sicut dicimus q̄ albū edificat: quia accidit edificatori esse albū. Cum ergo dicimus Andreā intelligere: certū est hoc sibi non attribui per accidēs: cū hoc inq̄tū est homo de ipso essentialiter pdicetur: ergo aut oportet dicere q̄ intelligat sm se totum: qd etiā posuit Plato dicēs hoīem esse aīaz ītellectiuā: aut dicere oportet q̄ intellect⁹ sit aliq̄ pars ipsius aīe: primū stare nō potest: qr idem ipse homo est qui percipit se intelligere & sentire: sentire vero nō potest sine corpore: vnde oportet aīam sensitiuā esse aliquā hoīs partem: relinq̄tur ergo q̄ intellectus quo Andreas intelligit sit pars ipsius Andree: ita q̄ intellectus aliquo modo ipsi corpori vniat. Et licet aliq dixerint hanc vnionem esse per speciē intelligibilē: que duplex hz subiectū: intellectū possibilē: & phātasmata: alij aūt q̄ intellectus vt motor vnit corpori qd vanū esse ptz multis rationibus: & iste due sufficiāt. Intellect⁹ non mouet corpus nisi per appetitū: cuius motio presupponit operationem intellectus. Nō ergo ideo intelligit. A. quia mouetur ab intellectu: sed potius econtrario qr intelligit: ideo ab intellectu mouet concluditur ergo q̄ vnitur vt essentialis forma. Item si aīa intellectiua se haberet vt motor: certum est q̄ nauis potest esse sine nauta: qui se habet ad eam vt motor: ergo etiam posset esse q̄ xp̄us corpus humanum sine aīa sumpsisset: qd est contra fidē. s. eo. c. et. s. eo. firmiter. cum ergo principaliter incarnatio ordinet ad salutē aīe: inutilis fuisset incarnatio si aīa non esset essentialis corporis forma. Et per hoc vides rationem quare opinio hic dānata iudicat heretica: qr est contra fidem incarnationis. Est etiā ɔtra fidē resurrectionis: hz em̄ fides q̄ resurgemus cū corporib⁹ q̄ nūc gestamus: vt ptz eo. titu. c. firmiter. in fi. j. partis. sed si aīa nō esset essentialis forma corporis: ad qd resurgerent corpora nō videm⁹. Tenētes opinionē hic reprobatā primo inducebant

Anima rationalis ē forma corporis humani.

Actio alicui tripliciter attribuitur.

positionē[a] temere asserētem / aut vertentē in dubium[b] q̄ substātia aīe rōnalis / seu intellectiue[c] vere ac p se hūani corporis non sit forma: velut erroneā ac veritati catholice[d] inimicā fidei: pdicto sacro approbante cōcilio reprobamus. ¶ Diffinientes vt cūctis nota sit fidei sincere veritas: ac pcludatur vniuersis erroribus adit⁹ ne subintrent q̄ qsquis deinceps asserere / defendere / seu tenere pertinaciter[e] psumpserit / q̄ aīa rōnalis seu intellectiua / non sit forma corporis humani p se & essentialiter tanq̄ hereticus sit cēsendus.

¶ Asserēs ɔfitendū vnū baptisma: sicut vnū deū: vnam fidē: approbat opinionē q̄ hz p illud cōferri etiā puulis q̄ ad habitū īformantē grām & virtutes. h. d. Jo. andree.

¶ Ad hoc[f] baptisma

quod in principio dixi. Ad qd rn̄detur q̄ sm se cōuenit anime corpori vniri sicut sm se cōuenit corpori leui sursum esse: & sicut leue manet cū a loco pprio fuerit separatū cū aptitudine & inclinatione ad proprium locū: ita aīa hūana manet in suo pprio esse cū fuerit a corpore separata: habens aptitudinē & inclinationē naturalē ad corporis vnionem. Secūdo inducebant qd dicit philosophus. iij. de aīa. q̄ intellectus est separatus: & q̄ nulli⁹ corporis est actus: ergo nō vnitur corpori vt forma. Sz dic q̄ philosophus intelligit separatum: qr intellect⁹ nō est virt⁹ alicui⁹ organi corporalis: sicut virtus visiua oculi: cōstat etem̄ q̄ intelligere nō est act⁹ q posset exerceri p aliqd organū corporale sicut visio: sed est in materia inq̄tum ipsa anima cui⁹ est hec virtus: est hoīs forma & terminus generationis humane. Et q̄ sit in materia pbat. ij. phisicor: qr hō generat hoīem: & ergo aīa intellectiua separata sm virtutē intellectiuā q̄ non est alicuius organi corporalis. Et sic etiā rn̄det ad id qd tertio dicebāt: q̄ si intellectus vniret corpori vt forma cum omne corpus habeat determinatam materiā: sequeret q̄ intellectus haberet determinatā materiā: & sic non esset cognitiu⁹ oīm: qd est ɔ rōnem intellect⁹. Sz dico q̄ hoc pcederet si virt⁹ intellectiua esset actus organi corporalis. fateor em̄ q̄ act⁹ illos: visus cū oculo: tactus cū manu: & siles bene oportet limitari ex materia: sed cū aīa intellectiua his organis nō vtat: limitationi non subiacet. Dicebāt quarto q̄ cū aīa sit qd subsistens & habeat esse sm se: ergo alteri⁹ forma esse nō pōt: qr forma dat aliqd esse. & sic esse forme nō est ipsius forme sm se. aīa ergo intellectiua habēs esse suū & suū subsistēs. nō vnit corpi vt forma. Ad qd rn̄det q̄ aīa intellectiua illud esse ī quo subsistit cōicat corpali materie: ex q̄ materia & aīa ītellectiua fit vnum: ita q̄ illud esse qd est totius cōpositi est etiā ipsius aīe: qd nō est in alijs formis q̄ nō sunt subsistētes. Et ppter hoc aīa humana remanet ī suo esse destructo corpe: nō aūt alie forme. Curiosus q hoc pleni⁹ disgrere vellet videat in summa Thome parte prima. q. lxxvj. in prin. Jo. an.

Responsio ad q̄ttuor rōnes opinionis cōtrarie.

d ¶ Catholice. fidei. qd seqtur. & post positum fuit vt euitaret hiatus: quod pprie in rethorica dicitur cū vocalis eadem sequitur vocalē.

e ¶ Pertinaciter. pertinacia in malo: perseuerātia in virtute. vnde pertinax valde vel imprudenter tenens. durus irreuocabilis: indocilis: obstinatus. & idem verbum. j. de vsur. ex graui. §. penul.

Pertinax quis dicit.

f ¶ Ad hoc. Tertia pars prīo ponens de esse baptismi. secūdo de ipsi⁹ effectu. Joannes and.

¶ Hec est tertia pars que primo ponit de esse baptismi. scdo ponit de effectu ipsius. Et primo dicit q̄ oēs debēt fideliter confiteri vnicū baptisma: qd regeneratiōes baptizatos in xp̄o Jesu. & tale baptisma celebrat in aqua. In noīe pr̄is & filij & spūsctī. Et credimus esse pfectum remediū ad salutē habēdā tam paruulis q̄ adultis. Et sic extra casum et p casu notemus q̄ baptisma nos non generat sed bene regenerat: qr q̄n gn̄amur habem⁹ iam labē peccati originalis: q̄ labes pcessit a nr̄o primo parente: sz vt ista labes nobis remittat habem⁹ remediū ad nostram salutē. s. baptisma per qd videmur esse renati: qr baptisma nos regenerat in hoc q̄ per ipm̄ labes originalis pctī nobis remittit. Et dr peccatum originale: qr illud pctm̄ nos concomitat a nostra origine seu natiuitate: ita q̄ ita cito q̄n habem⁹ originē & sum⁹ geniti: sum⁹ ī pctō qd dicit originale. Sz pcedam⁹ in casu: sed qr de effectu baptismatis doctores habuerunt varias opiniones. Nā qdam dicebant q̄ per baptisma culpa remittit paruulis: sed ppter hoc eis nō cōfertur gr̄a: nisi q̄n decedūt. i. q̄n moriunt: vel nō cōfert eis paruulis gr̄a nisi q̄n perueniunt ad etatem: adultā: q̄ etas est infra. xxx. annos. Et opinio istorū reprobat. Alij dixerūt econtra qr per baptisma culpa remittitur paruulis & gr̄a infundit eis: & etiā virtutes. Et istā opinionē approbat: qr pariter omnibus baptizatis. s. tam paruulis q̄ adultis ɔfert gr̄a & remittit culpa: sed gr̄a infundit in paruulis q̄ ad habitū q̄uis non q̄ ad vsum p illo tpe quo sunt paruuli. Uide textū aliq̄liter ordinatum. Ad hoc. i. insup ɔfitendū est ab oībus fideliter baptisma vnicū regenerās oēs baptizatos in xp̄o sicut nos confitemur q̄ est vn⁹ deus. ac. i. etiam vnica fides. qd. s. baptisma celebratū est in aqua. In noīe patris & filij & spūssancti. qr baptizās dz accipere aquā & pijcere sup caput illi⁹ qui vult baptizari: dicēdo formaliter hec verba. In noīe pr̄is & filij & spiritussancti. Et nos clemēs credimus hoc baptisma esse pfectum remediū ad salutē habēdā tam paruulis q̄ adultis. i. cōiter oībus. Uerum p sed. sed doctores quidam theologi reperiuntur habuisse ɔ̄rias opiniones q̄tum ad effectū baptismi. s. traditū paruulis. quibusdā. i. aliquibus ex ipsis scz doctoribus dicētibus culpā remitti ipsis paruulis per virtutē baptismi. Sed ipsi doctores dicebant eis paruulis gratiā non conferri. alijs scz doctoribus asserentibus et dicentibus contra scz q̄ etiam culpa que precessit non ab ipsis sed a peccato primi parētis remittitur.

Ordinatio text⁹.

mittitur: & virtutes & gratia informans infunduntur. s. in eis paruulis quo ad habitum. etsi. i. q̄uis non infundant pro illo tpe quo ad vsum. Ideo nos Clemens attēdētes. i. respicientes generalē efficaciā mortis xp̄i que efficacia mortis applicat pariter tam paruulis q̄ adultis per baptisma baptizatis durimus scdā opinionē eligendā tanq̄ pbabiliorē & ɔsonā dictis sanctor & doctorū modernorū theologie. q̄. s. scda opinio dicit grām informantē ɔferri tā adultis q̄ paruulis ī baptismo: et etiā virtutes infundi. ¶ Nota q̄ statī tpe cōceptionis xp̄i fuit pfectus hō: & fuit aīa rōnalis sibi infusa: qr fuisset incōgruū filiū dei assūpsisse corp⁹ nō formatū. Pro hoc facit glo. ī vbo vnigenitū. & allegat Aristotelē i. j. phisicor. vbi dicit. Frustra fit per plura qd pōt fieri p pauciora. In alijs autē a xp̄o non infundit aīa statim cum fit cōceptio: sed oportet q̄ prius recipit fetus alimētū: & qd recipiat suam dilatationem & extentionē membror vt sic disponat ad animā recipiēdam. Et dicitur q̄ in femina expectatur per lxxx. dies a ɔceptione embrionis: in masculo vo per. xl. dies. Uide glo. in verbo vnitas. & in decr. v. di. §. j. ¶ Nota q̄ corpus christi erat passibile: quare poterat pati frigus: calorem: famem: sitim: & oēs alias penalitates humanas preter ignorantiam & peccatū. Et si ipse nō fuisset mortuus in cruce ad vltimum senio defecisset. De hoc habetur in glo. in verbo passibile. presentis decretalis.

a ¶ Unicum. quare sic dicatur. habetur de conse. di. iiij. aliud.

b ¶ Unus. ad Ephes. iiij. habetur de hac triplici vnitate. & j. de exces. prela. frequens. ad finem. & j. de sentē. excom. c. j. & vt dicit Ambro. li. de trini. & exponit magister. j. sen. xxiiij. dist. circa prin. cum vnum dicimus deum vnitas excludit numerū deor: nec quantitatem in deo ponit: quia nec numerus nec quantitas in deo est.

c ¶ Deus. in hoc verbo ponit causam efficientem baptismi.

d ¶ Unica. lz specie differat. qd dic vt no. Ber. s. eo. titu. sup Rubrica.

e ¶ Confitendū. vnde in symbolo dicitur. Confiteor vnum baptisma.

f ¶ In aqua. causa materialis.

g ¶ In nomine. causa formalis.

h ¶ Perfectū. sine pn̄ia exteriori. de ɔse. dist. iiij. sine penitentia.

i ¶ Remedium. causa finalis.

k ¶ Theologi. & canoniste. de hoc de ɔse. di. iiij. nibil. & c. paruuli.

¶ Glosa seq. Dicit vnde orit dubiū: ponit de infusione virtutū in baptismo duas opiniones quas reprobat: & tertiā hic approbatā probat per figurā rōnem ostēdens nō obstare vllū ex qnq3 impedire valētib⁹. Ultimo rn̄det duabus rōnibus opinionis ɔ̄rie & remittit.

l ¶ Opiniones. Est sciendū q̄ prima fuit opinio donatistarū q̄ paruuli inutiliter baptizabant: q̄ reprobata est: & ad ipor rōnes est respōsum. de baptis. maiores. Sed ibi dubiū est relictum an paruulis infundant virtutes & gr̄a: qd hic soluit. Est ergo hic sciendum q̄ quorundā fuit opinio q̄ pueris nullo modo dantur virtutes in baptismo sed solū ab originali mūdant: sed postea q̄n decedunt vel q̄n perueniunt ad etatē adultā eis virtutes infundūtur si seruēt innocētiā. Hanc cōiter theologi reprobāt: per id qd habet Ecclesiastes. xj. qd sonat illud qd habetur. xxv. dist. qualis. in princ. quare si pueris ante mortem non fuerint concesse virtutes & gr̄a informās: in morte nō cōferent: & sic non saluabunt: qd est falsum. Error aūt hui⁹ opinionis videt fuisse ex ignorantia discernēdi habitū ab actu. Alij dixerunt q̄ pueris dantur virtutes & gr̄a: nō tn̄ in seipsis: sed in sua radice. s. charactere sacramenti: cuius virtute cum peruenerint ad perfectam etatē: & cū perfectis organis solute fuerint potentie: consequētur gratiā & virtutes. Et Hug. videbat miscere banc opinionē prime. de conse. di. iiij. nibil. Sz q̄ hoc esse nō possit ptz: qr si puer verteret in furiā ante perfectā etatē: potentie in eo non soluerētur: & ita nunq̄ haberet virtutes explicite. Item q̄ potentie sint aliquo impedimento ligate nō impedit habitū sed actū: qr dormientes et vinolenti habitus habent sed ligatos. Tertia fuit hic opinio approbata vt virtutes et gratia dentur in habitu ligato propter pueritiā sicut in dormiente propter somnum. sed discedēte pueritia inclinatur ad bene operandū: nisi aliquid spiritui sancto resistat. & habet de hoc figura. j. Regū. xvij. vbi dauid paruulus armatus armis Saul regis non potuit eis vti contra Goliā. Sic puer in baptismo armatus gratia et virtutibus: ppter imbecillitatem illis vti nō pōt quo ad actum. Et q̄ hoc sit verū patet: qr cū pueri sicut adulti per baptismū efficiātur membra xp̄i: necesse est q̄ a capite recipiant fluxū vel fructus gratie & virtutis: cuius influxionis nō est impedimētū ex parte dei qui omnes vult saluos fieri: et ad agnitionem veritatis venire. j. ad Thimot. ij. et. s. de baptisma. maiores. versi. absit. Nec ex parte gratie que ex vi sacramenti oībus presto est. facit de conse. dist. iiij. sine penitētia. Nec ex parte sacramenti qd p oībus institutū est: nec ab illo vllus excludit: vt in decre. maiores. vsi. cū ergo. Nec ex parte paruuli: qui nec resistit nec resistere pōt infusioni gratie: nec curam⁹ ipsi⁹ reluctantiam vel gemitū in baptismo. de ɔse. dist. iiij. cum videmus. & c. seq. Nec ex parte ecclesie in cui⁹ fide saluatur: et que nulli claudit gremiū. de here. sup eo. lib. vj. nec aliquem decipit. xxvij. q. j. de viduis. de dona. p tuas. Huic aūt opiniōi ✝ approbate nō obstat q̄ habitus virtutum habilitat ad actū: sed pueri nō sunt habiles ad agendum que sm virtutes sunt: ergo non recipiūt habitū virtutū in baptismo. Nam dico q̄ habitus facit habilē ad actū tollēdo inhabilitatem q̄ est ex imperfectione potentie: nō que est ex parte corporis: vt patet in dormiente. Nec obstat quod dicit in noua influentia oportere q̄ recipiens vel influens aliter se habeat nūc q̄ prius: sed aīa pueri baptizati nō alio modo se hz in instanti post baptismū q̄ prius: qr caret vtroq3 tēpore vsu liberi arbitrij. Itē nec deus influēs aliter se habet. Concluditur ergo q̄ pueri etiā baptizati gratiam & virtutes non recipiunt. Ad quod respondetur q̄ licet agēs principale sit īmobile: agēs instrumentale aliter se habeat nunc q̄ prius ad puerum: quia nunc et non prius baptizatur. Ex quo etiam sequitur q̄ aliter se habet baptizatus: quia nunc & non prius impressus est character in ipso. Item cōstat q̄ sine aliqua sui mutabilitate deus sine sacramento posset gratiā conferre: vt patet in sanctificatis in vtero. de renun. nisi cum pridem. in prin. Curiosus etiam videre posset in Thom. iij. sentē. dis. iij. et in. iij. parte sum. q. lxviij. & lxix.

Gīa paruulis per baptismū confertur.

vnicū[a] baptizatos oēs in xp̄o regenerās est (sicut vnus[b] de⁹[c] ac fides vnica[d]) ab oīb⁹ fideliter confitendū[e]. Qd celebratū in aq̄[f] in noīe[g] patris et filij et spūs sancti: credim⁹ eē tā adultis q̄ paruulis cōiter pfectū[h] remediū[i] ad salutē. Uerū quia quantū ad effectū baptismi in paruulis reperiunt doctores quidam theologi[k] opiniones[l] ɔ̄rias habuisse. Quibusdā ex ipsis dicentib⁹ per virtutē baptismi paruulis qdē culpā remitti: sed gratiam nō conferri. Alijs ecōtra asserentib⁹: q̄ & culpa eisdē in baptismo remittit: & virtutes[m] ac iformās[n] gr̄a infundūtur quo ad habitū[o] & si nō p illo tpe quo ad vsum. Nos aūt attēdētes gn̄alē efficaciā mortis xp̄i: q̄ p baptisma applicat pariter oībus[p] baptizatis opinionē scd̄am: que dicit tā paruulis q̄ adultis ɔferri in baptismo informantē grām & virtutes tanq̄ pbabiliorē: & dictis sanctor[q] ac doctorū modernor theologie magis consonam & concordē sacro approbante cō-

Salutem oīm optat deus: vult em̄ omnes ad agnitionē veritatis venire.

✝ Ex hac glo. habes q̄ baptizatis infundūtur virtutes. Naz habilitatur aīa in baptismo / sed non corpus cui⁹ habilitas reqritur in opatione virtutum. zaba.

m ¶ Uirtutes. De theologicis nō est opinio īter modernos: sed de moralibus sic: vt. j. dicam. dicuntur autem virtutes quasi virum tuentes et preseruantes a vitijs. de peni. dist. ij. illa anima. & c. seq.

Uirtutes dicunt q̄si virū tuentes.

¶ Glo. seq. ponit duas opiniones: ad primā tres rōnes inducens.

n ¶ Informās gratia. hanc multi theologi dicunt esse idē in re qd habitus charitatis: tum quia charitas & gr̄a habēt easdē operatiōes: tum qr dicit Augu. xv. de trini. c. xviij. loquens de charitate. Nullū est isto dono excellentius. Sed omni dono distincto a gratia ipsa gratia excellentior est: tum quia si sic distinguerent possent a dei virtute separari. & sic aliquis esset deo gratus sed non charus: & econuerso. Alij vo dicūt q̄ gratia est habitus qui fundatur in essentia aīe: charitas vo est alius habitus qui fundatur in voluntate.

o ¶ Ad habitum. de similibus. de baptis. maiores. ver. q̄uis. in. j. glos. Additio. Habitus hic accipitur pro quadam habituatione que proprie dicit habitudo: & sic non est aliud q̄ quedā habilitatio per remotionē impedimenti. Unde qd dicit hic textus habitū: text⁹ in. c. maiores. vsi. q̄uis. de baptis. vocat aptitudinem. Est ergo sensus q̄ baptizatis etiā paruulis infundantur virtutes quo ad habitū. i. vt habitus virtutum quos postea acqrent: sint eis meritorij ad salutem. Car.

Gratia est duplex: scz gratis data & gratū faciens.

p ¶ Omnibus. etiam ficte recipientibus quo ad characterem & gratiā gratis datam: sed nō ad gratiam facientem gratum: nisi cum fictio illa recesserit. de conse. dist. iiij. tunc valere. & c. penul.

¶ Glosa seq. primo noīat vnū sanctū et quattuor doctores dicens eos cōuenire in virtutibus theologicalib⁹. de moralib⁹ ponit primo opinionē Thome & vnam rationē ipsius. Secundo ponit opi. contrariā que ad rationē illam respondet: & p se duas rationes inducit.

q ¶ Sanctorū ac doctorū modernor. De sanctis habemus Augustinum contra Julianum. lib. j. de baptis. paruulor. Doctores habem⁹ magistrum. iiij. senten. iiij. dist. in princi. & ibi Alexā. Alber. & Thom. apertius. Et breuiter oēs theologi moderni in hoc cōcordant quo ad virtutes theologicas: scz fidem: spem: & charitatem. sed de virtutibus moralibus vt iustitia: fortitudine: temperantia: prudentia: et alijs de quibus. xxviij. q. j. §. ex his. bene discordant moderni theologi. Thomas enim & sui tenent etiam morales infundi. nam vt dicunt morales acquisite non ordinant ex se in vltimum finem: nec inclinant q̄ homo sit bene mobilis a spiritusancto: ergo est fateri illas infusas. Sz qui tenent ɔ̄riū respōdent ad hoc: q̄ morales acquisite coniuncte charitati q̄ est forma virtutū vtrūq3 sufficienter peragunt: & sic non est necesse ponere eas infusas. Inducunt etiam isti illud Phy. quod frustra fit per plura &c. vt dixi in prin. c. sed per virtutes morales acquisitas: potest homo cum theologicis finem suum acquirere sine moralibus infusis: proprium enim est charitati nos deo vltimo fini coniungere. Est enim sm Augu. rectissima affectio que nos deo coniungit: ergo non requiritur infusis theologicis q̄ alie virtutes morales infundantur. Itē si paruulis infunderent: ergo & adultis: sed experimur q̄ adultus

Uirtutes omnes taz theologice q̄ morales an īfundātur per baptismum.

Uirtus quid est.

non ficte baptizatus non plus se sentit fobziū: pudētem: tēperatum: vel iustum q̄ prius: q̄ si infunderētur sentire deberet: ex quo etas non impedit: cū virtus moralis sit habitus inclinans per modū nature: q̄ fm philosophū.ij.ethi. Uirtus est que habentē perficit et opus ei⁹ bonum reddit: ergo cum sacramentū baptismi sit cōe oīa gratis donans videt q̄ non infundatur adultis nec parulis.

a ¶ Eligendā. ergo illam sequi tenemur. de hoc.e. ti.ca.vno.li.vj.in.vj.gl.

¶ De rescriptis.

Additio ex Joanne de imola. & ex cardinali de zabarellis.

Abbates. ¶ Sunt due partes. in pzima dupler p hibitio. in scda ibi: si qs dupler pena. s. iuriś & bo minis. ¶ Ad euidētiam premittas fm. d. and. q̄ si actor & reus sunt eiusdē dyocesis opz q̄ actor ꝑeat ei dyocesi de qua sunt. de rescrip. statutū. ¶ cū aūt. li.vi. Si vo diuersarū actor necessitat ad ꝑtrādū vel i dyocesi rei vel in ꝑpinqua per

cilio duximus eligendam[a].

¶ De rescriptis.

Clemēs.v. in cōcilio Viēnensi.

¶ Maior⁹ platus ꝑ mēbris suis cruz si sunt de mēsa reū cōuenire nō pōt ꝑscriptū aplicū: nisi vbi possent admīstratores mēbroꝝ. ꝛfaciēs i expēsis et ireresse punit: & ꝓcessus est irrit⁹. Jo.an. La.i.

Abbates[b] aut alij⁹ religiosi qbuslibet administrationib⁹ ꝓsidentes[d] occasione[e] prioratuū seu aliozū locoꝝ subditor⁹ eisdē nullum auctoritate fraū aplice sedis vel legatoz⁹ ipsius quomodolibet valeāt cōuenire[e]. ¶ Misivbi & corā[b] qbus prioratuū & locoꝝ ipsoꝝ pozib⁹: aut alijs gubernatozib⁹ hoc liceat[f]. ¶ Nec occasione[h] locoꝝ ad mēsas pertinentiū eozū dem aliud ipsis sup hoc liceat: q̄ si loca ipa sic ꝑmissa spāles sub eis gubernatozes haberent[m]. ¶ Di qs aūt aliquē contra hec venare[n] ꝑsumpserit: in expensis[o] sibi & interesse ꝑ iudicem corā[p] quo vexatio fiet hmōi cōdēnet: oisq̄ ꝓcessus[q] ꝛ ꝑmissa habitus sit irritus ipso iure[r]: nisi ad id expssus partiū accedat assensus. Idēi codē.

b ¶ Abbates. Causam dedit cōstitutioni fraus q̄ sepe committebat ad decre. statutū. ꝛ. eo. lib. vi. q̄ si ꝓior alicuius dom⁹ Bononien. dyo. ꝛ me boñ. impetrare volebat: habebat necesse impetrare bonoñ. Sed si plus expediebat vel placebat ei me conuenire ferrarie: impetrabat ibi rescriptum sub nomie maioris: puta Camalduleñ. Cistercien. Carthusien. & similis cui suberat illa dom⁹ & sic q̄si actor & reus essent diuersarum dyocef. fiebat cōmissio i loco vicino dyocesis bonoñien. infra dietam et constat q̄ hoc multū frequentabatur ad excludē daz dyocesim rei. Eodē modo si dom⁹ erat Ferrarie: me Bonoñ. cōueniebat ferrarie ipse maior: quod ꝓior loci non potuisset. Jo.and.

Causa cōstitutionis ꝓsentis.

b ¶ Abbates. solent isti vocari patres abbates. ꝛ. de regu. c. fi.

c ¶ Alij⁹. hoc nomen non semper positionē signifi cat. facit de hoc. ꝛ. eo. tit. c. sedes. in. iij. glo.

¶ Glosa seq. tripliciter exemplificat ꝓsidētes regularib⁹. Secūdo dicit idē de secularibus.

d ¶ Pzesidentes. vt magistri hospitalis crucieferoꝝ & his silēs. Idem si denoīentur ꝓiores vt camalduleñ. vel ministri vt in ordine minoꝝ: vel quodcūq; sit nomen ꝓsidentiuz tali loco vel ordini cui subsunt membra. Et late intelligas litteram siue sint ꝓlati ordinuz vt predicti: siue sint prelati monasteriorꝝ habētiū mēbra: vt nouātulanū: pompoſianū: fructuarienſ. & his silēs. Et tz nō intellererit vt punto de ꝓsidentibus capls ꝓuincialibus monachoz. de qbus. de sta. mo. in singulis. ꝛ. c. ea. que illi essi nō impertrant ꝓio monasteriꝭ ꝓuincie: si tñ daretur q̄ impetrare possent locū haberet q̄ bicōr ex idētitate rationis. Et tz de religiosis loquat: idē tñ de secularibus qui simili modo ꝓessent: tz quia id rarū hoc frequētatū: ideo de religiosis loquitur.

Constitutio penalis q̄nq; extendi pōt.

e ¶ Occasione. si cēs causam ꝓuiā vel capli talis ꝓlatus agere vellet et p illa impetrare: tūc nō haberēt ꝛsideratio loci vbi situ ēt membrum.

f ¶ Legatoꝝ. vel delegatoꝝ. ꝛ. eo. ſtatutū. ¶. in nullo. li. vi. De inferioribus ordinarijs nō est dubiū: cū in eis locū nō habeat decre. statutuz. sed hic q̄ habetur de offi. ordi. cū epūs. ꝛ. c. vt litigantes. lib. vi.

¶ Glosa sequens soluit dubium casus conuerſi.

g ¶ Conuenire. in actore loqtur nō in reo. hinc est q̄ si ego Bonoñ. pro mēbro boñ. volo cōuenire ipsi⁹ mēbri maioꝛē q̄ est ꝓyoce. aretine: non potero ſpetrare boñ. sed aretij: vel in loco vicino. ſ. dietā. fm formam decre. statutū. ¶. cū aūté. Jdēitas esſi qua hic idē fingit administrator membri & suus maior: in reoꝛū fauoꝛē inducta: in eoz granamé retoz queri non debet. de regu. iur. quod ob gratiā. lib. vj. cū suis cōcoꝛ. porem autem illius mēbri bene cōuenia boñ. vt ibi. ¶. cum vo. Et quod ꝓius dixi ꝓcedit hoc posito q̄ etiam in realibus cōsideretur locus. domicilij: vt no. in ꝓalle. ¶. cum vo. in glo. olim dicebamus.

¶ Glosa sequens soluit duo dubia.

b ¶ Corā qbus. de loco erat dubiū: de ꝑsonis non: sed forſan quis tendit q̄ si is q̄ impetrat a ꝓiore loci ꝓoterat recusari: etiā recusari ꝓterit impetratus p maioꝛē ordinis. facit q̄ scripsi de offi. deleg. inſinuāte. Dos scias: q̄ tz ꝓior dominus ꝓpter excōicationē repellere ab agēdo: ite maior non repellitur q excōicatus nō est: solū eñ ꝑsonas corā quibus & loca in quibus sit cōuentio determinat hec littera.

i ¶ Liceat. Algere enim possent & defendere q̄dū administratiōes tenent: q̄uis sint obediētiarū. de hoc satis & quis cui ꝓeferatur. no. post Jnno. & Hostien. de iudi. cū deputati. de reſti. spo. olim. j. de testi. cum olim. de reſt. do. cū venerabilis. + vbi no. Jnno. ad fi. q̄ q̄ñ in casu defensionis iudex ꝓcedere debet ad missionem in ꝓssessionem hoc non faciet etiam si vnus sit cōtumax: nisi omēs vocentur. alleg. ff. de ſenict. emilius. & ff. er qui. can. in ꝓsse. ea. l. hoc autem.

+ Et. codicis. de rescrip. in glo. ne de ſ. ꝓrecribus. ꝛ. ſ. ſ. ſ

in curia existentē deputauit auditorē q audiret de controuersia Titij ꝛ Gaij: ꝛ pnūciaret dictū bñficiū fore ꝛ esse debituꝫ titio: si qd ius ipse titius haberet: vel pnunciaret debitū Gaio si Titi⁹ nō haberet. Iste auditor sic disceptauit seu terminauit dictā ꝯtrouersiā ꝛ pronunciauit bñficiū fore debitū titio: ꝛ gaiū ꝯdēnauit ad ea ad q̄ veniebat ꝯdēnādus. Modo iste titi⁹ vidēs bñficiū de iure fuisse sibi adiudicanduꝫ ab ipso auditore: volebat vt ipse auditor ꝯferret sibi bñficiū qd sibi adiudicauit. Querit̄ an iste auditor possit conferre illud bñficium cui ipse adiudicauit fore debituꝫ? Et rñdet summus pontifex ꝙ auditor in curia romana ab ipso deputat⁹: si pnunciet bñficiū deberi alicui. ꝙ etiam ipse poterit dictū beneficium conferre ei cui adiudicauit. Et reddit rōnē vt vitetur circuitus. nā qñ papa deputauit aliquem auditorē vt cognosceret de controuersia aliquorū: postꝙ ipse cognouit si ipse auditor nō posset puidere nec conferre: oporteret ꝙ ille cui auditor declarauit bñficiū sibi debitū iterum iret ad papā vt ipse roman⁹ pontifex sibi ꝯferret. ꝛ sic esset circuit⁹: qr primo iuit ad papā ꝛ fuit delegata causa: ꝛ sic de papa iuit ad aliquem auditorē: ꝛ iterū de auditore ipse rediret ad papā vt papa sibi beneficiū ꝯferret: qd auditor declarauit sibi esse debitū: qd esse nō dꝫ: qr circuitus est vitādus. ¶ Nota ꝙ dubiū istius capituli erat ex eo ꝙ papa qñ dubitauit semproniū auditorē in cōmissione sua: dixit ꝙ cognosceret cui beneficium erat de iure debitū: ꝛ nō dixit ꝙ ꝯferret ei cui declarabit debitū. Modo dubitat̄ an virtute isti⁹ cōmissionis poterit dictū beneficiū cōferre: ꝛ sic suā sniam mandare executioni? Et rñdet̄ ꝙ sic: vt vitetur circuitus. ¶ Nota ꝙ est qdā auditor ꝯtradictarū ꝛ camere: de isto videas Goffredū ꝛ Hosti. in summa. de offi. ordi. in pn. ꝛ talis hꝫ iurisditionē ordinariā. Alius est auditor causarum qui hꝫ ordinariam iurisditionē in cognoscēdo: delegatā id diffiniēdo. Et de isto vide Guillermū in speculo. ti. iij. §. post principium. dicit tñ Bonifacium octauū fuisse interlocutū ꝙ in curia romana nullus habeat ordinariā nisi papa. ¶ Nota differentiam inter suum ꝛ debitū. quia si auditor pnūciaret esse suū: tunc non posset alio modo prouidere. Secus si pnūciaret bñficium fore debitū: qr tunc auditor non pnunciat simpliciter suum esse: sed restat adhuc executio sue declarationis. ¶ Nota dū dicit in textu vitet̄ ꝙ ibi ponit̄ simplex p cōposito. vitet̄. i. euitet̄ circuit⁹. Nā frustra fit per plura qd eque cōmode possit fieri p pauciora. p. d. ¶ No. ꝙ expectās hꝫ ius ad bñficiū: ꝛ pōt dicere bñficiuꝫ sibi de iure debitū: lꝫ glo. in. c. veniens. de renū. dicat ꝙ hꝫ potius officij implorationem: qd dic vt ibi dixi. ¶ Nota finaliter casum mirabilē in quo potestas delegati extendit̄ ad nō cōmissa vt euitetur circuitus. Zaba.

in romana[a] curia deputat⁹[b] a nobis de beneficio[c] quod pronūciabit[d] alicui de iure fore debitum[e] poterit[f] sibi absqꝫ cōmissiōe alia (vt euitetur circuitus[g]) prouidere[h]. Idem.

¶ Glosa seq. dicit quid determinat. secūdo an in libello sit peti necesse. tertio an auditor habeat ordinariam.

¶ Auditor. Breue est ꝛ nouū quod hic statuitur determinans. no. p Compost. eo. titu. mādatum. ad fi. ꝛ per Guil. in spe. titu. de ac. ꝛ peti. §. super actionibus. ver. sed si ad ipsam prebēdā. ꝛ ver. seq. Et ptꝫ hic expeditum quod ibi no. scꝫ ꝙ corā auditore peti poterat beneficiū pronunciari debitum ꝛ conferri. Et scias ꝙ hodie est tutum hoc in libello peti: puto tamen ꝙ si non petatur in libello conferri: sed solum debituꝫ pronunciari: ꝙ post pronūciationeꝫ peti poterit ꝛ conferri: sicut enim confert: lꝫ non fuerit cōmissa collatio. sic conferat lꝫ non fuerit in primo libello petita. Item scias ꝙ de auditore contradictarum ꝛ camere tenent Goffre. ꝛ Hosti. in summa. de offi. ordi. in princi. ꝙ habent ordinariam. De alijs auditoribus causarum no. Guil. in spe. in ti. iij. §. j. post prin. ꝙ habent ordinariam in cognoscendo: delegataꝫ in diffiniēdo. sed Archi. xj. q. j. experientie. dicit Bonifacium octauum interlocutū fuisse: ꝙ in curia nullus habeat ordinariā nisi papa. et facit quod dicam. j. titu. j. ne romani. Jo. and.

Auditores quā iurisditionē habent.

¶ Glosa sequēs arguit a contrario: ꝛ dat simile.

a ¶ In romana curia. In dato ergo extra curiam non habet hoc locū: nec in aliquo corrigitur decretalis. super eo. de offi. delega. ꝛ est si. j. de sequestra. pos. c. vno.

¶ Glo. seq. arguit a contrario: dicens quis dicatur datus a papa.

b ¶ Deputatus a nobis. Ergo ab alio. puta legato ad quem etiā spectaret beneficij prouisio non poterit prouidere etiam si fuerit sibi commissa pnunciatio: quia nec alter auditor pnunciat: sed audit et refert. de offi. deleg. super questionum. facit ad primū. s. eo. titu. super eo. Et intelligo deputatū a papa illum qui sm morē curie per referendarium vel officialem ad hoc datū ex auditoribus palatij deputatur ad talem beneficialem causam delatam ad curiaꝫ audiēdā: ꝛ hoc in minoribus. Cathedralium em̄ ꝛ regulariū ecclesiarum causas propria voce papa committit: ꝛ vt plurimum cardinalibus.

Auditor q̄l'r a papa deputat̄.

c ¶ Beneficio. Large sumitur vt comprehēdat etiam dignitates cum eadem sit ratio. cōcor. de regu. iur. c. j. lib. vj. vbi de hoc.

d ¶ Pronunciabit. Et sic videbatur functus officio suo. de offi. deleg. in litteris. Joan. and.

¶ Glosa sequens declarat vnum quare. Secundo. querit: arguit negatiue contrarium soluit.

e ¶ Debitū. Si pnūciaret illud suū tunc cessaret puisio. Est ergo differētia inter suū ꝛ debitū. de pben. si tibi absenti. li. vj. ✠ sicut inter ius in bñficio ꝛ ad bñficiū. eo. ti. c. pe. de ꝯces. pbē. c. vlti. eo. li. Quid de electo qui appellauit a negatione ꝯfirmationis vel cassatione electiōis: nunquid auditor q pnūciat bñ appellatuꝫ vel reuocat cassationē electionis poterit ꝯfirmare? Uidetur ꝙ nō: qr hic solū loqtur ꝙ de puisione illius cui debitū erat. In ꝯtrariuꝫ videt̄. nā hoc faceret delegatus. de excep. significauerunt. de re iudi. ad probandum. ex quo em̄ bene appellatum est: ꝛ facit qd facere debebat principalis. de excep. dilecte. facit qd no. C. de appell. eos in prin. ꝛ qd dixi. de testa. raynaldus. ver. cōdēnauitqꝫ. Itē de ꝯfirmatione non videbatur dubiū: sed de puisione. nam primam facit officialis ꝛ capitulum vacante sede: qui nō faciunt secundā: vt de offi. vica. c. vlt. ꝛ de insti. c. j. lib. vj. qr ergo illud plus dubitabile ergo concessum.

✠ Nam petēs bñficiuꝫ tanꝙ debituꝫ / per viā exceptiōis pōt repelli. Si pro repetat tāꝙ suū vtrū possessorio vel petitorio / an possit p viā exceptiōis criminis vl defect⁹ vel forme repelli. dic vt. s. de elec. qd sicut. ꝛ. c. inter dilectos. de excel. pla. Petrus.

¶ Expectans beneficiuꝫ perdit gratiam si cōsequit̄ aliud: qd cuꝫ illo quod expectat de iure tenere nō posset. Jo. and. Ca. iij.

Gratie[i] vt de dignitate vel beneficio curato tibi puideatur

f ¶ Poterit. nō quicquid iudicis potestati committitur ꝛc. ff. de iudi. non quicquid. de offi. delega. cōsuluit. licet ergo auditor hoc possit. nō tamen tenetur ad hoc.

g ¶ Circuit⁹. C. de arbi. l. ne ī arbitris. ī fi. de adop. l. fi. ff. de ꝯdi. īdebi. dñs testō. ꝛ ibi ꝯcor. de h in fi. vlt. glo. Esset aūt circuit⁹ si oporteret ad papā redire p noua cōmissione vel p collatiōe ad ipꝫ vel ad executorē. Dicebāt ḡ q h tenebāt ꝙ auditor fungit̄ vice iudicis in sententiando: et vice executoris in ꝯferēdo: vt no. in glo. in prin. allegata.

¶ Glosa sequens ponit dictum cui obijcit: ꝛ soluit.

h ¶ Prouidere. intelligo etiā si non ex facto pape: sed inferioris legati vel delegati fuerit bñficiū illi debitum: qd esse potest iuxta no. de ꝯces. pbē. si soli. li. vj. Huic tñ obstat ratio quā inducebāt Cōpost. ꝛ Guil. s. ꝙ p talē collationē nulli fit piudiciū: qr cū ꝯferre spectat ad papā non refert an per auditorē an per executoreꝫ ꝯferatur. Sed in decre. sup eo. non spectabat collatio ad papā: fieret ergo preiudicium ei ad quā spectat collatio vel institutio. Sed cum potestas nedum delegati: sed etiā legati causetur a papa: nec ex facto alteri⁹ possit esse debitum vel affectum: satis conuenit illa ratio. Joan. and.

i Gratie. ¶ Istud capitulū ampliat. c. si pauper. de preben. lib. vj. In illo caplo dicit̄ ꝙ mandatū factum alicui a papa vt pauperi clerico puideatur: si cleric⁹ pauper anteꝙ fuerit sibi prouisum virtute illius mandati aliud bñficium fuerit consecutus tunc mādatū expirat. Sed querit in hac clemētina papa Clemēs an sit idē in quocūqꝫ clerico: vel in quacunqꝫ gr̄a? Et videt̄ rñdere ꝙ cū clemētina indistincte et generaliter loquat̄: nos debemus illā indistincte ꝛ gñaliter intelligere: vel de mandato qd impetratum est in forma pauperū. sicut intelligebat. c. si pauper. de pben. lib. vj. vel de mādato qd impetratū est in forma gratie de q̄ dubitat̄. vel etiā in quocunqꝫ clerico paupere vel non: ꝛ nunc per istam ꝯstitutionē seu clemētinā tollit̄ dubiū: qr de vtraqꝫ gratia siue impetrata in forma pauperum siue impetrata in forma gratie: vel impetrata a papa vel ab altero. His presuppositis figura sic casuꝫ pro iuuenibus canonistis qui subtilitates iuris non nouerūt: sine quibus profundi esse non possunt. ¶ Quidam petrus iuit ad romanum pontificem: ꝛ conquestus est in hunc modum. Pater sancte: ergo per multos annos studui in iure canonico: ꝛ vt studium mihi afferret aliquam vtilitateꝫ: al's veni ad vos: ꝛ impetraui gratiā quā gratis mihi contulistis fauore mei studij: vt puideret̄ mihi de pmo bñficio prime vacaturo. steti bene per decē annos cuꝫ gr̄a vestra: qr per ipsam aliqd bñficium non potui habere. Uidēs hoc inueni aliū modū taliter ꝙ cōsecutus sum beneficium curatū: sed est modici valoris. Modo curat⁹ mee parrochie est mortuus ꝛ cura mea est bona ꝛ sufficiens: ego volo impetrare illam curam habere virtute vestre gratie iampridē a vobis impetrate: non ostante hoc ꝙ sum aliud beneficium curatū consecutus. Quero a vobis pater sanctissime an ego possum illam habere per vestram gratiam ꝛ virtute ipsius? Respōdet papa. Amice respōdeo tibi ꝙ renunciare videris gr̄e impetrate: vt de dignitate vel bñficio curato tibi puideat̄ si assequeris aliud bñficiū pacifice ante adeptionē eiusdē. i. ante adeptionem beneficij virtute gratie obtenti: qd scilꝫ beneficium obtinuisti nō p gratiam nostrā: sed alio modo. Retinere non possis simul de iure cū dignitate vel beneficio curato virtute gratie tibi debito licet illud bñficiū qd habuisti non virtute gratie sed alio modo. forsan qr fuit tibi resignatum resignaueris: vel resignare paratus sis. Et per hoc solue istud dubium: ꝛ pone sic. Pater sanctissime ego audio ꝙ vos dicitis qr ego nō possum habere curam mee parrochie virtute mee gratie eo ꝙ assecut⁹ sum aliud beneficium curatum. Ego bene ponam remedium: qr ego resignabo vobis primam curam quam habui al's ꝙ per vestraꝫ gratiam ꝛ sic assequar istam curam: ꝛ sic satisfaciam huic textui: ꝙ simul de iure cum dignitate vel de beneficio retinere non possim? Respōdet papa ad illud dubium. Tu arguis inuanū: qr lꝫ. i. ꝙuis paratus sis illud beneficium resignare aut iamqꝫ resignaueris tu non poteit aliud beneficiū consequi virtute gratie postꝙ executionem

No. pūso ꝙ ꝯria nō pōt cadere ī eodē subiecto vt vni⁹ cōsecutio sit alteri⁹ exclusio. qd vide in. c. cognoscētes. de cōstitutio. No. scdo casum in quo gr̄a pfecta parit exceptiōes ꝛ nullitates ex facto superueniēti. qd dic vt ī glo. vlt. in fi. Fran. zabarel.

cutionē ꝛ puisionē tue gr̄e vel mandati nō expectasti. h. d. ¶ Notemus ꝙ ista clementina ampliat decre. si paup. qr glo. j. illi⁹ decre. dicit nota vbum paup. qd nō sine mysterio dictū puto. Si em̄ gr̄a spāli q̄ non est de iustitia sit puisum alicui: ꝛ postea anteꝙ vacet aliqd bñficiuꝫ quod posset hīe p suā gr̄am ipse adeptus est aliud bñficiū nō virtute sue gr̄e non expirat gr̄a: qr illa decretalis loqtur de forma gr̄e q̄ puidet̄ necessitati pauperū q̄ est iustitia vel q̄si: puisione igit̄ facta impetrāti cessat cā iuris et sic ipsius executio. Sed ista clemētina nō distinguit de q̄ gr̄a: vl de gr̄a spāli: vl de gratia q̄ fit pauperi: que est quasi iustitie: ideo gñaliter debemus eā intelligere: nec facere dictam distinctionem ad caplm: si paup. lib. vj. de pben.

renunciare[a] videris: si ante adeptionem eiusdem[b] aliud beneficium[c] pacifice[d] assequaris quod simul de iure[e] cum dignitate vel beneficio virtute dicte gratie tibi debito retinere non posses[f] lꝫ illud[g] resignaueris[h]: aut sis resignare paratus[i]. Idem.

¶ Gr̄a sup vacaturo non cōprehēdit bñficiū post datā in substātia creatū. h. d. Jo. de imo. C. v.

¶ Nota ꝙ vbi canon nō distinguit nec nos distinguere debem⁹: sic vbi lex nō distinguit nec nos distiguere debem⁹. j. l. d pcio. ff. d publiciana.

¶ Glo. seq. dicit quid approbat ꝛ quid addit. tertio questionē soluit.

¶ Gratie. Approbat qd notaui de pbē. si paup. lib. vj. in. j. glo. ꝛ ideꝫ ibi Archi. Et p illā decre. determinat̄ qd iuris si cōseqt̄ bñficiū is pro quo scriptū est in forma pauperū: h de illo p q̄ scriptū est in forma gr̄e: ꝛ in illo casu nō distinguit̄ qualitas bñficij adepti: isto sic. Et qr gñal'r loqtur hoc pncipiū gñal'r ītelligat̄ de cuiuscūqꝫ gr̄a pape vel alterius.

¶ Glosa seq. arg. pro opinione. secundo dubium soluit.

Protestatio ꝯria facto nō prodest.

a ¶ Renūciare. Ideꝫ tenent Innoc. ꝛ Compost. in illo qui litigabat super beneficio: ꝛ recepit scdm qd cum primo tenere nō posset: scꝫ ꝙ per hoc renūciat liti. hec no. s. eo. in nr̄a. vt ibi pleni⁹ scripsi. Et puto hanc decre. locū habere etiā si ptestet̄ recipiēdo scdm ꝙ gr̄e renūciare nō intendit: cum ptestatio sit facto ꝯtraria. de consti. cum. M. nec defendat in his preiudicialibus. s. de elec. vt quis duas. lib. vj. facit quod scripsi cum Inno. contra Hosti. in predi. decre. in nostra.

b ¶ Eiusdem. Dignitatis vel curati quod expectas.

c ¶ Bñficiū. Curatū. s. vel dignitatem vel psonatū p decre. de pben. de multa. Et idē puto in casu decre. lr̄as de ꝯces. pben. vel cū sm de spāli iure reqrit cōtinuā residētiā. iuxta no. per Inno. de cle. nō resi. c. fi.

d ¶ Pacifice. Puto idē si acceptata collatione per eū staret quo min⁹ haberet pacificā. ad qd. s. de elect. cōmissa. §. j. de pben. lꝫ eps. lib. vj.

Additio. Idē Pau. ꝛ Stepha. ꝛ Genzel. qui intelligit possessionem pacificā liberū exercitiū cure: lꝫ possessionem pacificaꝫ maioris partis beneficij nō sit adeptus. de quo dic vt no. s. de elec. cōmissa. lib. vj. Nec desinit esse pacifica: lꝫ ex postfacto controuersia moueatur: secus si in ipsa apprehensione: vt. l. si post perfectam. C. de euictio. Pe.

e ¶ De iure. De hoc. s. eo. gratia. lib. vj.

f ¶ Nō posses. Si ḡ esset tale qd cum illo teneri posset non perit gr̄a: vt no. in decre. si paup. ꝛ hoc etiā tꝫ Jo. de deo. in qōnib⁹ suis. li. j. q. xxiij.

g ¶ Illud. Quod adeptus es interim.

Gratia extincta non reuiuiscit.

h ¶ Resignaueris. Gratia ergo perempta nō reuiuiscit: lꝫ res reuertatur ī pristinū statū. Et facit ad questionē de clerico q ꝯtraxit matrimonium qd postea dissoluit̄ per pfessionē sponse non cognite: vel qr reperitur consanguinea. de quo scripsi. de cle. cōiuga. c. j. in prin.

Gr̄a a pncipio valida p factū supueniēs q̄nqꝫ expirat.

i ¶ Paratus. Si tñ vellet dimittere scdm beneficiū: posset p collatione ordinarij cōsequi primū olim sibi debitū: non em̄ intendit ꝙ sit inhabilis ad illud: sed ꝙ ex vi gratie nō est sibi plus debituꝫ: nec per executores gr̄e cōferēdum. Et sic no. casum quo ex facto supuenienti paratur exceptio contra gratiam q̄ tenuit a principio. Alios casus colligas ex no. de preben. qr sepe. lib. vj. in vltima glo. Jo. and.

k Litteras. Breuis et fortis est ius nouum inducens ꝙ forsan pl⁹ ab extrinseca ꝙ intrinseca causa iustificatur: vt. j. dicaꝫ. ¶ Istud capitulum inducit nouū ius: ꝛ est inductum cōtra illos qui nimis cito volūt habere fructū de gratijs suis. Pone sic casum. Quidam cupidus bñficiorū (ꝛ p ꝯñs credo ꝙ cupidus sue dānationis) iuit ad papā ꝛ eū reqsiuit ꝙ sibi puideret de bñficio aliq̄ a q̄ posset leni⁹ ꝛ blādi⁹ in futurū substētari: papa vidēs suā supplicationē eē gratiosaꝫ dedit sibi gr̄am q̄ erat date mēsis ianuarij: in q̄ cōtinebat̄ ꝙ puideret̄ sibi de beneficio prime vacaturo. Iste reuersus ad puiciā suā nō expectans nisi mortē alicui⁹: ꝛ cogitās qs antiquior curatus vel canonic⁹ esset ī ecclia et ipse vidēs qr oēs erant iuuenes ꝛ non natural'r in primo morituri: valde ꝯtristat⁹ est. Sed qd accidit? certe vna dierū accidit ꝙ qdaꝫ miles q multas gallinas eūdo ꝛ redeūdo de bello deuicerat: ꝛ existens in grabbato tendēs ꝛ anhelās ad mortē vt aliqualē recōpensationem de forefactis suis deo pageret: quādā capellā ꝯstruxit ꝛ edificauit: sic edificatā eā dotare voluit: ꝛ centū marchas auri cuidā qui p tpa ppetua deū: mariā: ꝛ sctōs poraret p redēptione aīe sue cōtulit. His peractis vt donatio sua esset valida: ꝛ vt bñficiū crearet in sua capella de nouo edificata: misit ad epm vt de licentia eius bñficiuꝫ crearet: q quidē eps oīa q̄ voluit decretauit: ꝛ bñficiū creauit kal'. nouēbris: iste qui impetrauerat gr̄am suā iocundus illā accepit. ꝛ venit ad militē: ꝛ eū reqsiuit vt ipm virtute gr̄e sue psentaret epo: ꝛ ꝙ eps bñficiū sibi conferret. Eps vidēs istā gr̄am ꝛ datā sue gr̄e esse de kal'. Januarij: ꝛ vidit creationē bñficij esse de data kalēda. Nouēb. rñdit sibi eps. Amice ego non teneor tibi ꝯferre bñficiū istud nouiter creatum virtute tue gr̄e: qr tua gr̄a hꝫ vires suas in beneficijs creatꝫ ante datā tue gr̄e seu lr̄arū tuarū: mō ista capella est creata post datā lr̄arū tuar. Iste ipetrās nō cōtētus de epo iuit ad papam: ꝛ narrauit sibi casuꝫ: vt. s. Cui rñdit papa. Amice nos statuimus lr̄as nr̄as directas super beneficio vacaturo tibi conferendo nō extēdi ad bñficiū creatū post datā ipsaruꝫ litterarū. h. d. ¶ Nota ꝙ per istā clemētinā papa statuit nouum ius ꝛ pbo p hoc ꝙ dicit statuimus. ¶ Nota ꝙ papa dat litteras ad bñficiū vacaturū: sic ꝛ legat⁹ de latere reseruat vacaturū p modū. de quo in pe. c. de of. le. li. vj. ¶ Nota initiū spectādū. de elec. dudum. j. Itē attēdēdū tps date. eo. ti. eam te. de quo. j. plene. Zabarel.

Litteras[k] nostras[l] sup conferendo tibi[m] beneficio vacaturo[n] directas ad beneficium post datam[o] ipsarū creatum[p] statuimus[q] non extendi.

¶ De electiōe ꝛ electi potestate.

Clemēs. v. in cōcilio Viennē.

¶ Religiosus eligi nō potest ad prelaturā nō episcopalē alterius religionis vel habit⁹: si ꝯ fiat est irritū. hoc dicit Jo. and. Cap. j.

¶ Glo. se. cum sequenti ampliat litteram in tribus casibus.

l ¶ Lr̄as. idē in lr̄is reseruationis legatorū: cū eadē ꝛ fortior sit ratio.

m ¶ Tibi. idē puto vbi papa dedisset ptātē cōferendi primū vacaturū nō expssa psona cui ꝯferri deberet. Idē si ꝯtulisset fructus bñficiorꝫ primi anni q̄ vacare ꝯtigerit in dyoces. vel puincia: cū in his sit eadē rō.

¶ Glosa seq. exponit litteram ꝛ soluit dubium.

n ¶ Vacaturo. in vacāte nō pcedebat dubitatio: nec distinguo an debeat̄ simpl'r vacaturū: an debeat̄ cū bñficio acceptādi: cum eadē sit rō.

¶ Glosa seq. soluit litteram ꝛ dat simile.

o ¶ Post datam. etiam si paulopost: ꝛ facit quod no. Hostiē. s. eo. c. fi. Inspicimus ergo an extaret beneficiū tēpore date: sicut inspicim⁹ etatem impetrantis illo tempore. s. eo. si eo tempore. lib. vj. ꝛ concor. s. e. eam te. de preben. dilectus. ij. vbi de hoc.

Date tps inspicitur.

¶ Glo. seq. primo ponit tria exempla. Scdo q̄rit de renouato pro allegationib⁹ remittit ꝛ soluit. Tertio querit qd in dubio alleg. cōtra impetrantē. scdo p: ꝛ illud approbat. ꝛ ꝯrijs respondet.

p ¶ Creatū. Pone ꝯstruit̄ noua ecclia. de eccle. edi. ad audientiā. creat̄ noua dignitas. de ꝯsue. cū olim. ꝯstituit̄ noua pbēda. de pben. dilecto. et. c. vacante. Sꝫ qd dices de bñficio olim creato: sꝫ tpe date suppresso nūc aūt renouato. p ꝛ ꝯ q̄ no. s. eo. ꝙuis. lib. vj. Uideret̄ ꝙ bñ extendatur ad illud. arg. ei⁹. qd no. de ꝯsti. cū accessissent. in fi. ꝛ facit qd scripsi post Hosti. de cēsi. significauit. sup fi. pe. glo. ꝛ h pcipue qr h ius nouū est: vt. j. dicet̄. ꝛ de creato tm̄ loqt̄: nō de renouato. Sꝫ qd si dubitatur an data pcedat creationē bñficij vel ecōtra: puta qr eadē die factum est vtrūqꝫ: nec apparet qd pri⁹ sit. s. eo. tit. c. pe. l. vj. Cōtra ipetrātē facit: qr ipse petit bñficiū. pbet ḡ illud sibi debitū. ad qd videt̄ necessariuꝫ ꝙ illud prius fuerit creatū: si ḡ h nō pbat nō fiat executio. facit de sentē. excō. venerabilib⁹. ad fi. ꝛ qd ibi no. in glo. pe. lib. vj. ꝛ in dubijs iudicamus pro reo. de pba. in presentia. ꝛ. c. ex lr̄is. de testi. cum tu sm vnā lect. succūbet ergo in dubio iste petens. Pro impetrāte facit: qr in tali dubio fauet̄ ei q potiorē hꝫ gratiā: vel hꝫ eam a maiore: vt in pdic. decre. pe. ꝛ de pben. si a sede. lib. vj. Item in dubio interpretamur vt res valeat. de verb. sig. abbate. Item si ponimus impetrantem esse reum planum est ꝙ succumbit actor: idē videt̄ si ponimus eum actorē. Naꝫ aduersarius excipit: ꝛ quo ad onus pbādi reus in excipiēdo fit actor. ff. de excep. l. j. si ergo exceptionē nō pbat. s. ꝙ post datā creatum fuerit succūbet. Nec dicas ꝙ hec sit negatiua: qr etiam si per verba negatiua pponeret̄: vt nego tunc extitisse: vel dico ꝙ tunc nō extabat. habet resolutā affirmatiuā: ꝛ que probari potest. de renun. sup hoc. Itē multū facit pro ipso: qr hec decre. ponens ius nouū parat exceptionē contra impetrantē. Obtinebit ergo vt olim impetrās: nisi de illa. s. noua creatione fiat fides: ꝛ hoc verū puto. ✠ Nō obstāt pri⁹ allegata qr hic de iure actoris cōstat facta fide de gratia ꝛ de vacatione.

Bñficiuꝫ tēpore date nō creatum cū nō debeatur impetranti si data ꝛ creatō sint eiusdē diei qs de prioritate probabit.

✠ Concludit ḡ h glo. ꝙ si dubitatur vtrū bñficiū sit creatuꝫ ante vel post datam lr̄ax on⁹ pbandi incūbit non ipetrāti: sed aduersario q̄ negat ipm ante creatū siue agat: siue ꝯtra ipetrātē se defendat. ideꝫ Pau. et gē. pleni⁹ idem stepha pñs em̄ stat⁹ bñficij qd dep hēditur extare: ꝛ a nemine possessum releuat euꝫ ab onere pbādi et incūbit aduersario. C. si ser. expor. ve. l. moueor. Pe.

¶ Glosa seq. obijcit ꝛ obiectionē fortifiat p sex absurditates. soluit inducens rationem extrinsecam ꝛ vnum simile: demū rationem impugnat. In fi. reassumit quitā absurditatem dicens in canonicis expectātibus capitulum locum non habere.

q ¶ Statuimns. nō dicit declaramus. ponit ergo ius nouum qd videt̄ iniquū qr certū est beneficiū nouiter creatū nondū ordinatū vacare: quare ergo nō debet̄ expectāti vacaturū alteri nō debitū: maxime cū fauorabilior sit expectatio vacationis p creationem ꝙ p mortem. facit de cōces. prebē. accedēs. Nec videt̄ ponderandū tēpus date: qr si tunc extaret beneficiū quod debito modo ꝛ nō in fraudem expectantis sup pressum esset: vel extinctum non deberetur expectandi. de constitutio. cum accessissent. Itē sequeret̄ ex hoc ꝙ si impetraui litteras ad beneficiū cū cura illud quod tpe date simplex erat: sed nūc curatū nō deberetur ꝛ idem ecōtra in simplici. Item ꝙ si impetrarē ad collationē alicu-

ius & beneficiū tpe date nō spectabat ad ipsius collationē: lʒ tpe vacationis spectet q̄ nō deberet. & hec falsa: cū inspiciamus in his tpš vacatiōis & collatiōis. vt pbat. j. de pbē. si de bñficio. & eo. titu. ei cui. lib. vj. Plus: qr p hoc vr̄ q̄ canonico expectari pbēdaʒ nō deberet pbēda ex supercrescētib⁹. cū illud sit pbēdā de nouo creare. de cōstitutionibus. cū. M. de pben. dilecto. Itē q̄ nō deberet prebēda vel portio in ecclesijs nō habētib⁹ nūerū eadē rōne ↄ id qđ no. s. de cōces. pbē. c. si. lib. vj. Quare dico q̄ hoc nouū inducit hec ↄstitutio: q̄ sicut rescripta ad lites nō extēduntur ad lites post exortas: vt. s. eo. c. fi. sic nec rescripta bñficialia ad bñficia post creata cū illa etiam sint odiosa. de pbē. q̄uis. lib. vj. & sic duo reqrūtur ↄiūctim: q̄ bñficiū in rerum natura fuerit tpe date: & q̄ vacet tpe collatiōis: ad qđ facit. ff. de ↄhē. emp. l. rutilia polla. & l. in. l. & cōcor. ad idem collige per no. s. eo. c. fi. in. iij. glo. Et fuit forte motiuū: qr forsan creatores beneficiorū retraherent ab illis creādis: qñ viderēt illa statim impetrantib⁹ deberi. Sicut g̃ voluit eqtas bñficiū pmutatiōe vacās expectanti nō deberi. de rerū pmu. c. vno. li. vj. qr forsan al's vacaturū non fuisset ita noluit deberi bñficiū nouiter creatū: lʒ vacet: qr al's forte creatū nō fuisset. Et tamē dico ✠ q̄ hec decre. gñal'r loqués locū hʒ nō solum in prima ordinatiōe bñficij: sed etiā in vlteriori: vt si kal. Januarij data fuit gr̄a. kal. februarij creat bñficiū qđ ↄfert titio p cuius mortē nūc vacat: & tñ tūc deficit illa rō. Sed si ponis quē expectantē ex canonia non ex reseruatione vacaturi tm̄: cuʒ canonico nō debeat simpliciter vacaturū sed cū se facultas obtulerit. nō puto decretalē hanc locuʒ habere: sed debebit illi pbēda p augmētuʒ creata. de pbē. relatū. de cōces. pbē. cum super. & in predicta decre. cum. M. de consti.

Rescripta ad lites futuras non extēdunt.

Cum rationi[a] nō congruat vt hoīes [b] disparis pfectiōis vel habit⁹ simul in eisdē monasterijs [c] socientur[d]. ¶ Prohibemus ne religiosus aliqs in abbatē: vel platū [e] alteri⁹ religionis [f] vel habit⁹ [g] decetero [h] eligatur [i]. ¶ Q si sec⁹ actum extiterit sit eoipso irritū & iane[k]. ¶ Per h̄ autē quin religiosus [l] in epm sclaris [m] vl' cuiuslibet [n] regularis ecclesie licite possit eligi: nō intendimus prohibere. Idem.

✠ Idē paulus super. extēdi. vbi supplet etiā in scđa v'l vlteriori collatione. idē & plen⁹ gē. nam fm eū cū tex. dicat gñaliter nō extendi &c. dʒ intelligi in q̄cūqʒ vacatiōe q̄ ad hoc g̃ vt impetrāti non debeat censeri: dʒ ppe tuo nouiter creatum qđ post datam creatuʒ fuit alle. qđ no. de priuil. c. vlti. Pe.

Cum rationi. ¶ Primo phibitiōis cām ponit. Scđo prohibet. Tertio decernit. Quarto ptestat. partes patent. Ista ↄstitutio phibet religiosis vnius pfessiōis ne eligant plati in pfessiōe alteri⁹ religiōis. Et figura sic casum. ¶ Cū in ciuitate aliqua puta ciuitate Parisiensi sint religiosi diuerse pfessionis scʒ monachi nigri & monachi albi q nūcupantur vulgariter monachi scti Ambrosij. accidit q̄ abbas monachoꝝ nigroꝝ senio fract⁹ sublat⁹ est de medio: ↄuētus tēdens ad electionem noui abbatis: camerariuʒ scti Ambrosij (q erat alterius pfessiōis: qr monachus albus) elegit in suū abbatē & platū: q̄rit an bñ fecerint: Rñdet papa in hac clemētina & dicit. Prohibem⁹ ne religiosus aliqs eligat in abbatē alteri⁹ religiōis vel habit⁹ q̄ sue. Et reddit rōnem: cū rōni nō ↄgruat vt hoīes disparis pfessiōis vel habit⁹ sociētur simul. i. eisdē monasterijs. qđ si sec⁹. i. aliter fuerit factū q̄ ista clementina intelligat: eoipso irritū sit & inane. Et sum⁹ in v̄siculo p h̄ aūt. Pr̄ sctissime audiui q̄liter phibuistis ne religiosi vni⁹ pfessiōis eligant in abbatē alteri⁹. Sed q̄ro a vobis qd si aliqđ capl'm seculare vellet eligere vnū monachū nigruʒ vel albuʒ in suum epm: q̄rit an possint eligi in epm cuiuslibet eccl'ie regularis vel secularis: Et videt q̄ nō: cum idē monachus nō sit eiusdē pfessiōis cuʒ capl'o. Ad hoc rñde papa in hec v̄ba. Per hoc aūt nō intēdim⁹ phibere quin religiosus licite possit eligi in epm cuiuslibet ecclesie. h. d. ¶ Nota q̄ est idē in mulierib⁹ religiosis: cū dicat hoīes: qđ nomen cōprehendit vtrūqʒ sexū: cuʒ declinet hic & hec homo cōis gñis. ¶ Nota rōnē de oīb⁹ esse reddēdā: de q̄ hic tractat Genzelinus: sed plene dixi. de rescrip. si qñ. ¶ No. q̄ sufficit inducere rōnē etiā non inducto aliquo textu vel glo. vel alia auctoritate alicuius doctoris. qđ no. hic Genze. et pbat principiū hic in verbo rōnis. pro hoc. de pben. ratio. nā etiam lex nō est aliud q̄ id qđ rōne consistit. j. dist. ↄsuetudo. Zabarella.

¶ Glosa sequens dicit quid corrigit.

a ¶ Cū rationi. Prima pars corrigit cōem opinionē iure fulcitā & consuetudine approbatā q̄ habebat q̄ pfessus vni⁹ religionis in platum alterius posset assumi. Et lʒ qdā distinguerēt religionē maiorē a minori: ego putabā q̄ satis esset eligēduʒ esse pfessuʒ tria substātialia regule vt maiori vel minori religioni pfici posset: qđ etiam placebat Archid. xvj. q. j. q vere. & eo. tit. nullus. li. vj. p quā decretalē aperte h̄ pbabat ibi: dū dicit vel alteri⁹. Probabā etiā h̄ rōne: qr si pfici pōt religiosus eccl'ie seculari ppter curā: vt pbat. xvj. q. j. doctos. & c. seq. de sta. mo. q̄ dei. Forti⁹ g̃ regulari lʒ minoris religionis: vt dicere soleo in decre. cū ad monasteriū. eo. ti. hic aūt expediunt ibi no. xvj. q. vij. in noua.

¶ Glo. seq. soluit dubium respondens huic decretali. Secundo q̄rit: arguit pro contrarium soluit & ad simile remittit.

b ¶ Hoīes. Hic & hec homo: cōprehēdit etiā feminā: vñ etiaʒ in monasterio monialiū q̄ ad suas platuras hʒ h̄ locū: nec īpedit verbū religiosus qđ seqtur: qr femininū sub illo masculino cōprehēdit. de hoc eo. ti. gñali. lib. vj. in glo. ij. Sed dubitari posset an locū haberet in monasterio monialium q̄ p mares regunt. xviij. q. ij. q religiosis. & c. in decima: Videt q̄ non: qr inter illos non est societas de qua seqtur nec esse dʒ: vt in. c. in decima. Satis puto idē per verba generalia q̄ sequūtur: & similis q̄stio no. eo. ti. indēnitatib⁹. §. sane. lib. vj. in fi. magne glo.

Monasteria q̄dam monialiuʒ per mares reguntur.

¶ Glosa sequens querit & soluit.

c ¶ Monasterijs. Ecclesias ergo seculares nō cōprehēdit: vt. j. dicetur. Quid de ecclesia scti Ambrosij Mediolañ. vbi est duplex collegium: scʒ monachorū & regulariū canonicorū: Dic q̄ cū quodlibet collegiuʒ sit ibi diuisum: qr monachi per abbatē regūtur: & canonici per prepositum: locus erit huic ↄstitutioni in illis prelatis assumendis. Jo. and.

¶ Glosa seq. alleg. duas concor. ponit puisionez & respōsionē antiquam.

d ¶ Socientur. habebat hoc. xvj. q. vij. in noua. & facit. e. ti. cū cām. lʒ fm statutū antiquū puidebam⁹ ad h̄: qr se confirmabat plat⁹ habitui illoruʒ qb⁹ pfect⁹ erat. s. de vita & ho. cle. de⁹ q. vbi de h̄. Ad. c. in noua rñdebamus illud in vera disparitate q̄lis est sclaris clerici vel laici ad pfessos: & circa h̄ vide qđ scripsi de testa. Joannes. in. iij. oppo. & qđ no. eo. ti. officij. in glo. pe.

¶ Glo. seq. ponit nomina: soluit dubium & remittit.

e ¶ Prelatū. puta porē: magr̄: mīstrū: custodē: ppositū: & archipbr̄m: vel q̄dcūqʒ sit nomē. Et no. q̄ lʒ rō supior sit gñalis: etiaʒ q̄ ad socios: tñ nō phibet eligi in sociū & fratrē: qđ itellige cū distictiōe an sit minoris religionis paris vel maioris: vt no. de pbē. cuʒ singula. §. pe. li. vj.

f ¶ Religiōis. no. s. dixit pfessiōis: ex q̄ g̃ diuersa ē religio puta cistercieñ. & cartbusieñ. lʒ forsan idē pfiteat vtraqʒ cadit sub prohibitione:

¶ Glo. seq. tractat de regularib⁹ canonicis lʒ diuersi coloris.

g ¶ Vel habit⁹. Nō dicit coloris: p qđ videt q̄ oēs regulares canonici qui profitent regulā Augustini: lʒ varient in colore: qr aliqui habent colorē nigrū: alij albū: alij griseū: alij mixtū inuicē eligi possunt. qđ videt: maxime qr dicit ipsoꝝ habitū esse lineā togam quaʒ sub cappa deportant facit etiā. j. de sta. mona. ne in agro. post prin. facit etiam quod no. xvj. q. vij. in noua. Itē in qbusdā religiōibus est videre qđ est etiaʒ duplex color: vñ videmus q̄ cisterciēses & griseo & albo colore put placet vtunt: vbi v̄o color esset de habitu & ipsi⁹ substātia: diuersitas ipi⁹ coloris induceret diuersitatē habit⁹. & fa. j. de reg. eos q. Jo. and.

Canonici regulares sunt in colore varij.

h ¶ Decetero. Electiones ergo prius factas nō vitiat: etiā si sup illis cōstitutiōis tpe lis pēderet. facit qđ no. & dixi de postu. c. vno. lib. vj.

¶ Glo. se. primo soluit duo dubia. scđo querit. arguit pro: & soluit.

i ¶ Eligatur. non phibet postulari ex causa: sed puto q̄ a papa. & simi. no. de electio. c. indēnitatib⁹. post pncipiū. li. vj. Sed nunqd per viam puisionis talis prefici poterit. Qđ videt: cuʒ ista sint diuersa. de pbē. cū in illis. lib. vj. & hec cōstitutio ius vetus corrigit in casu ergo non expresso stet iuri antiquo. C. de appel. pcipimus. in fi. de testa. sancimus. Et lʒ hoc posset defendi: ↄriūm tñ esse videt ✠ de mēte ↄstituētis per rationē hic expressaʒ que cōis est: & hoc saltē in eo q puidet ex iure ad ipsum deuoluto. propter delictum vel negligentiā electoris. facit. j. de supplen. negli. prela. c. j. & quod ibi dicam.

✠ Idē paulus qr ratio hui⁹ c. adaptat ad oēs modū q̄ ecclesijs puidet rō legi extēdit. vbi ha ad cām: vbi cadēt rō reperit. facit qđ dixi s. eo. titu. [illegible] lib. vj. pe.

k ¶ Inane. Cōfirmatio ergo secuta nihil operatur. concor. quod no. s. eo. c. q̄ sit. lib. vj. in fi. vlti. glo.

l ¶ Religiosus. Etiam nouitius. s. eo. titu. nullus. lib. vj. & vide qđ ibi no. in vlti. glo. etiam si sit mendicans saluo quod habes. eo. ti. quorūdā. lib. vj. j. de regula. vt professores.

¶ Glo. seq. ponit opinionē quā reprobat de secularib⁹ collegiatis. Arguit pro & contra: & declarationem exposcit.

m ¶ Secularis. Dicūt qdā ex quo religiosus permittitur eligi in epm ecclesie secularis: in platum alterius secularis ecclesie non poterit eligi: sed hoc nō credo per pdictum verbuʒ scʒ in eisdē monasterijs: et cū illō nō sit expresse mutatum: in suo statu persistāt antiqua iura q̄ id pmittunt. lj. distin. priscis. lviij. dist. c. j. xvj. q. j. doctos. cū multis. ca. seq. de sta. mona. q̄ dei. Incidēter ergo dictū est hic de seculari: cū principal'r de regulari intēderet ptestari vt seqtur. & satis placet hoc in secularibus ecclesijs nō collegiatis. Sed de collegiatis mai⁹ est dubiū: sed qđ & in illis possit. facit qđ no. Berñ. s. de sta. mo. c. ij. in fin. iij. glo. & c. q dei timorē. & no. Jo. lxviij. dist. c. ij. lxxiiij. dis. c. quorūdā. xvj. q. vij. in noua. In ↄriūm facit qđ no. Hostiē. in pred. decre. q̄ dei. vbi tenet monachū nō posse habere ppositurā vel decanatū eccl'ie secularis: nisi ex dispēsatione hoc fiat ob necessitatē cure animarum. Itē hic sola disparitas habitus īpedit. forti⁹ impedire dʒ disparitas habit⁹ et pfessionis: vt in casu isto. s. cū religiosus preficitur collegio seculariū clericoꝝ: & hoc maxime in simul viuētib⁹: in quib⁹ plus artat pncipium decre. & qui q̄ñqʒ fungūtur priuilegijs religiosoꝝ. de vi. & hone. cle. qm̄. et not. xvj. q. j. decimas. Egeret hoc declaratione sed vt pdixi v̄bū in eisdem monasterijs multū facit q̄ possit hodie sicut olim: nisi dicas q̄ verbū monasterijs ponatur pro ecclesijs. sic. xvj. q. vij. nemini. Posset etiam dici q̄ clerici seculares nō habēt certum habitū: cū nō sit expressum iu iure de colore vel forma: per que vel quorū alterum oportet habitum discerni: vt prediximus. & lʒ fatear certas formas & colores eis esse phibitos. j. de vi. & hone. cleri. qm̄. s. eo. ti. clerici. non ex hoc seqtur certū habitum esse prefixum: large tamen dicimus habitum clericalem conuenientem & non prohibitum clericis: sicut et laicalem conuenientem laicis. de senten. excom. si iudex. lib. vj.

Clerici seculares habit⁹ certi coloris vel forme nō est prefixus.

n ¶ Cuiuslibet. q. d. etiam si sit alterius religionis vel habitus. Jo. an.

Ne romani.

Ne romani. ¶ Diuiditur in sex partes. Quia p̄mo ponit de potestate cardinalium sede vacante. Scđo de officio camerarij vel penitētiarij ibi: eo tñ. Tertio determinat qd cōprehēdat appellatione dyocesis: & qd si papa moriat extra curiā ibi: sane. Quarto determinat qd si cōtingat oēs cardinales exire ↄclaue ibi: porro. Quinto de exceptiōe cēsure nō opponēde ↄ cardinales eligētes romanū pōtificē ibi: ceterū. Sexto artat venire debētes existentes extra curiā vt veniāt licet intellexerint sedē vacare ibi: verum. Jo. de imo. ¶ Istud. c. determinat seu supplet conciliū lugdunēse. in. c. vbi periculū. li. vj. eo. tit. In illo. c. ista dicunt. Si papa moriatur cardinales presentes debēt expectare absentes per. x. dies: vt ipi cōgregati in vnū tractēt de electione noui romani pōtificis. qui qdem cardinales intrabūt quoddā ↄclaue. i. quēdā locuʒ secretū: qđ cōclaue erit planū: & nulla erunt in illo cōclaui intermedia: seu nulle erunt partes in medio: & isti cardinales nullos habebunt seruitores secum vno dempto: qr poterunt secū ducere vnū tm̄: nisi grādis infirmitas alicui ipsoꝝ superueniret: & talis posset habere duos vel tres fm exigentiā infirmitatis. Itē dicti cardinales semel iclusi in ↄclaui nō poterūt exire: et nullus cū eis poterit loqui. Et per vnā fenestrā bene artā: & strictam ministrabit cardinalib⁹ potus & cibus. Et si infra tres dies nō eligant papā: ipsi nō habebūt per quinqʒ dies nisi vnū ferculū. i. nō comedent nisi de vno epulo. Et si in illis quinqʒ dieb⁹ adhuc non eligāt: ipsi non habebūt nisi panē: vinū: & aquā: & non recipiēt suas distributiones de camera: immo si aliquas recipiēt ibi tenebuntur illas restituere. Et debent esse ita intēti ad electionē dicti dñi pape q̄ nō debēt se īterponere de aliq̄ alio negocio quousqʒ electionē suā fecerint. Item si quis cardinalium non intrauerit conclaue: vel si intrauerit tamē exijt: alij existentes nihilominus pcedāt in dicta electiōe: & illū exeuntē nō admittēt. i. illū amplius nō recipiēt: nisi exierit ppter infirmitatē: qr post infirmitatē recipiet si intret pendente negocio electionis. Itē expectati per decem dies si ipsi veniēt ipsi admittētur. Itē illud. c. vbi periculū. dicit q̄ aliquotiens papa moriat alibi q̄ rome: qd erit si moriat alibi: Ibi dicit q̄ si papa obierit extra ciuitatem romanā q̄ cardinales debent illum eligere in ciuitate illius territorij in quo obijt. Et dicit q̄ rectores illi⁹ ciuitatis ita cito q̄ scient mortem pape q̄ ipsi debent compellere cardinales vt ipsi eligant papā: & si ipsi nō faciant (dicit papa) ipsi rectores erunt infames & priuabūtur officijs suis. Et dicit ↄcilium q̄ feudis: si feuda habeant. Itē dicit q̄ cardinales debēt eligere papā libere & sine conuentione vel pactione aliqua. Et si aliqđ iuramētum ipsi cardinales alicui prestitissent de aliquo eligēdo: dicit papa q̄ tale iuramētum non valet. Itē dicit q̄ tota ecclesia debet orare super puisione electionis noui pontificis. ¶ His suppositis accedo ad clemētinam que aliquotiens aliqd supplet ad dictū capl'm aliquotiens confirmat & determinat ea que dicuntur in dicto capitulo. vbi periculū. iā determinato. Figura sic casum. Pater sancte deus vos conseruet a mala peste: quia vidi si aliquo casu essetis sublatus de medio. i. si essetis mortuus quomodo vos docetis me qualiter deberem eligere si ius haberē eligendi romanū pontificē. Sed quero a vobis: an nulle sint alie solennitates ad eligendū romanū pontificē preter istas positas in dicto capl'o. vbi periculū. & si ego obseruarē dictū capitulum vt iacet ad pedē littere an mea electio eēt valida: Et rñdet papa q̄ sic: dūmodo adiungam ea q̄ sunt in isto capitulo: seu in ista clemētina. In cuius principio dicitur q̄ olim erant diuerse opiniones an. c. vbi periculum. posset modificari: corrigi vel immutari: vel quicquid ei detrahi: vel addi per cetum cardinalium. Sūmus pontifex considerans q̄ lex superioris nō debet tolli per legē inferioris reprobat opinionē satagentē. i. dicentē & procurātem q̄ constitutio edita in ↄcilio lugduñ. in capl'o. vbi periculum. ecclesia vacante potest corrigi: immutari: aut quicq̄. i. aliquid potest ab ea detrahi. Et dicit q̄ non vult q̄ cardinales sede vacāte aliā iurisditionem habeant preter iurisditionē eis concessam in dicto ↄcilio. vbi periculū. ¶ Hoc tñ plus habēt: qr si cōtingat q̄ camerarius moriat pendente tēpore q̄ papa est mortu⁹ vel maior: vel aliqui ex penitētiarijs: papa clemens vult q̄ cetus & ↄgregatio cardinaliū tales personas eligant: qr papa nō intendit q̄ per obitū suū talia officia vacent. Et maxime. i. precipue vult vt penitētiarij eligant: cū sint ipsi populo per q̄ necessarij: quia ipse clemēs vult si penitētiarij moriant: non obstāte q̄ sint impediti in electione romani pontificis: tñ vult q̄ eligātur noui: & in locū penitētiarioꝝ mortuoꝝ cardinales subrogēt nouos. ¶ Item quia ↄcilium dicit. in. c. vbi periculū. q̄ si ↄtingat papā mori extra ciuitatem romanā q̄ papa est eligendus in ciuitate illius territorij in quo mortuus est. Sed supplico declaretis mihi quid vos intelligatis per territoriuʒ: & dicatis quid cōtinet: Rñdet papa q̄ noīe territorij tota dyocesis intelligitur: & intelligatis q̄ si audientia causarū & litterarum apostolicarū sit in vno loco: & q̄ cōtingat papā mori in alio loco q̄ papa non est eligendus in loco in quo moritur: sed in loco in quo remāsit curia sua. Et nisi forsan papa ante q̄ moreret determinasset audientiā causarū alibi pfecturā: quo casu cōstitutio concilij lugduñ. obseruaretur. ¶ Porro. Et pone sic. Accidit q̄ cardinales existentes in cōclaui nō fecerūt electionē: immo oēs simul exierunt: conclaue: vel successiue exierunt. q̄rit qd iuris: an ppter hoc electio nō sit facienda: Rñ. papa q̄ rectores ciuitatis ad quos executio predicte cōstitutionis. vbi periculū. pertinet: ↄstringēt ipsos cardinales ad iterum intranduʒ cōclaue: al's si nō faciāt: incurrūt penas contētas in dicta constitutione. vbi periculū. Sed quereret aliquis quando cardinales reintrabūt ↄclaue deputatum incipiēt ne ipsi de nouo pcedere in electiōe: ac si nunq̄ intrassent: Rñdet papa q̄ nō: sed incipient in statu in quo erant quando exiuerunt ↄclaue. ¶ Iterum quero: pone q̄ sunt multi cardinales excōicati: erunt ipsi ne repellendi ab electione cum sint incapaces: Rñdet papa q̄ tales non poterunt repelli aliqua exceptione vt vitent seu euitent dissentiones vel diuisiōes seu scismata: qr si possent repelli exceptione excōicationis ipsi cardinales fortasse negarent se excōicatos: & esset lōgum expectare pbationes alioꝝ: & nimis plongaretur vel differretur electio: qđ esse non debet. ¶ Sed quero: durante tempore electiōis sunt aliqui in prouincijs qui fuerunt electi in aliquibus dignitatibus: quid facient ipsi quomodo ipsis puidebitur de confirmatione sue electionis: an teneantur venire ad ciuitatem romanā: ac si papa non esset mortuus: Respon. q̄ tenentur venire vel mittere ac si curia romana non vacaret. h. d. totum istud cap. cuius ordo facilis est. ¶ Nota q̄ opiniones doctorū varie prebent obstaculū & dilationē expeditioni alicuius negocij. Nam in tali varietate alteram sequi non est temerariū: vt no. in. c. ne innitaris. s. de consti. Et fm Pau. sine reprehensione potest vnus adherere vni: & alter alteri: qr opinionibus est deferendū. s. de resti. spo. Et per hoc dicendū est q̄ si iudex in iudicando sequitur vnā opinionem de pluribus: non facit litem suam quod dic vt not. Bart. in. l. cum prolatis. ff. de re iudi. Vide hic plenius per Petrum de ancharano. ¶ Nota q̄ opinio nō consonans veritati est reijcienda. zabarel.

Additio dñi belve premittēs casuʒ cap. vbi periculum.

Casus litteralis domini belve ad hāc cle. ne romāi.

Casus. §. eo tamen.

Casus. §. sane.

Casus. §. porro.

Casus. §. ceterum.

Casus. §. verum.

Opiniōes si sint varie nō ē temerariū alteraʒ sequi.

Cetus cardinaliū sede vacante iurisditionem papalē nō exercet: nisi inq̄tū permittit conciliū lugduñ. nec illud vel ei⁹ partē alterare pōt Jo. and. Capitulū. ij.

Ne romani[a] electioni pontificis idecterminata[b] opinionū diuersitas aliqđ possit obstaculū vl' dilationē[c] afferre. Nos inter cetera[d] pcipue attēdētes q̄ lex supioris p inferiorē[e] tolli[f] non potest[g]: opinionez astruere (sicut accepimus) satagētē q̄ cōstitutio felicis recordatiōis Gregorij pape. x. pdecessoris nr̄i circa electionē pfatā edita i ↄcilio lugduñ.[h] p cetū[i] cardinaliū[k] romane ecclesie ipsa vacāte modificari[l] possit corrigi vel immutari: aut quicq̄ ei detrahi siue addi: vel dispēsari[m]

¶ Glosa sequens dicit quid supplendo determinat: et qd prima pars approbet vel reprobet.

a ¶ Ne romani. Principaliter determinat et supplet decre. vbi periculum. s. eo. Quas autem opiniones approbet vel reprobet dicam per partes. Et prima pars determinat quod no. lxxix. dist. nullus. ij. & corrigit quod no. Hostien. de peni. & remis. cum ex eo. cuius opinionem & rationes scripsi de scisma. c. vno. lib. vj. & approbat qđ ibi not. et quod tenet Archid. in decre. predic. vbi periculum. §. ceterum. in fin. quod speciali⁹ contingit hunc casum. Bar. etiam sequebatur Hostiē. eo. ti. cupientes. §. q̄ si. et etiam dicam. j. §. fi.

b ¶ Indeterminata. Habes igitur exemplum oportune determinationis de quo loquitur proemium harum constitutionum.

c ¶ Dilationem. summe periculosam: vt in ea. consti. in princ. Jo. and.

d ¶ Cetera. que patere possunt ex glo. predictis.

e ¶ Inferiorem. xxj. distin. inferior. s. de maio. & obe. cum inferior. C. de legi. l. fi. & hoc maxime cum ille inferior ab illo superiore recipit potestatem: vt in casu nostro cetus cardinalium a papa: per quod idem videtur de concil. s. eo. ti. significasti. ix. q. iij. cuncta.

Cetus cardinaliuʒ a papa habet ptātē.

f ¶ Tolli. Juuari posset per pene adiectionem. de hoc dixi de offi. archipresby. c. fi.

g ¶ Non potest. Hoc etiam fatebatur. Hosti. s. eo. licet. dicens q̄ cardinales illi constitutioni expresse renunciare non poterant per hanc rationem: tacite sic: vt. j. dicam.

h ¶ Lugdunensi. s. eo. vbi periculum. lib. vj.

¶ Glosa sequens ponit alia duo nomina: & remittit.

i ¶ Cetum. Collegiuʒ vocatur. de scisma. ca. vno. lib. vj. que satis resonant in ideʒ: vt patet. xv. dist. canones. in fi. alibi dicitur gremiū. xxij. dist. in nomine dñi. ante medium. Quomodo v̄o cardinales habent ius collegij vel capituli. nec censentur iure singulorum in diuersis titulis locatoruʒ satis tractauit Hostien. de iude. ad liberandam.

Cetus: collegiū: gremium: idē sunt.

k ¶ Cardinaliū. Unde sic dicantur. no. s. de offi. archipresby. c. ij. in prima glo. Joannes and.

l ¶ Modificari. Diminutionem continet. de verbo. signi. c. fi. et multa verba hic ponit. vij. scʒ vt omnem modum per quem constitutio tangi posset includat. Joan. and.

m ¶ Dispensari. Hoc addit: quia stante constitutione maioris: minor quādoqʒ cōtra illā dispensat. de eta. & quali. c. vno. lib. vj. cū similibus.

a ¶Partem. Quid iuris sit de toto ꝛ ff. de rei ven. que de tota. ꝛ. ff. de do. inter virum ꝛ vxo. nuper.
¶Glosa sequens respõdet ad rationem Hostien. quem excusat: ꝛ hãc diffinitionem coadiuuat.
b ¶Nõ cõsonã. qõ ꝙ dicebat Hosti. qꝫ alia collegia hꝫ habẽt ꝙ ꝛ collegiũ cardinaliũ: ¶Respondet illis premissis: huic expõse. phibitũ: ꝛ si pãtiqua iura ẽcessus pri᷑ erat: p istã posteriorẽ ẽstitutionẽs est correctũ. de cõsti. c.j.li.vj. Et sic breuiter rũdet ad ꝙ plẽs ex rõnibus Hosti. q tũ excusabilis est: qr nõ vidit decre. vbi piculum. Ad id qõ dr. nõ esse verisimile filiũ dei voluisse mortuo papa gregẽ relictus esse sine pastore: vel ecclesiã sine spõso: ¶Rndetur ꝙ spõsus rector ꝛ pastor ẽ xps: ꝛ caput ecclie: q̃ est ipsi᷑ corp᷑. ¶Primũ ptz lxxvj. di. ieiunium. ij. in fi. Scõm. xcvj. di. c.j. circa mediũ. Tertiũ de sacra vnc. c.j.v᷑. sed vbi. vij.q. viij.c.fi. Licet ꝙ deficiat vicarius nõ deficiet principalis. q vicariat᷑ soluz petro ꝛ successorib᷑ apostolicꝫ dat᷑ fuit. Absurditas aũt hui᷑ opi. apparet: qr ꝑm eã nõ esset necessariũ papã eligi: ex quo cet᷑ cardinaliuz xpi vicariuz haberet. Item nec esset hoc expediens: qõ cuiqꝫ patz. et facit de ẽcess. pbẽ. qr diuersitatẽ. in prin. ꝛ in decisa.
¶Glosa sequens querit et negatiue soluit.
c ¶Reprobam᷑. Sz nũqd pbẽ reprobaꝛ opi. Bof. Hostien. ꝛ Lõpo. et Guil. q̃ hꝫ cardinales tollere posse: qõ de nũero duaruz partiũ statuit cõci. lateran. ẽ. c. ti. licet. ſ. ordinãdo ꝙ noiat᷑ a plib᷑ in scrutinio fit papa: vt ibi scripſi: Dic ꝙ nõ: qr illud ꝛcil. illã opi. approbat cũ dicit. nisi maior iteruenerit cõcordia: ex q̃ ꝙ cordãt noiatũ vel noiandũ a plib᷑ esse papã: vr ille noiat᷑ ab oib᷑. ꝛ facit qõ no. ẽ. c. ti. ſi cui. li. vi. ſ̃gl. no.
¶Glo. ſe. dicit opi. Hugonis reprobatã: ꝛ rõnes tolli p instantiam.
¶Potestatis. reprobaꝛ ꝙ qõ no. Hug. lxxix. di. nullꝰ. ſ. cui᷑ dictũ recitat Host. ẽ. c. licet. q dixerat cardinales posse tũc creare cardinalẽ cũ possint adhuc creare papã qõ pl᷑ ẽ: ꝛ ſ᷑ videm᷑ q caplin creat epz᷑: nec tũ cõsert bificia ad illi᷑ soli᷑ collationẽ spectãtia. ne sc. vac. c. vno. lib. vi. cõsert bificia ad illi᷑ soli᷑ collationẽ spectãtia. ne sc. vac. c. vno. lib. vi.
e ¶Pertinentis. si ergo aliquid diuisim ad collegium pertinet: quod forte prior ipsorum expendit vt est moris: hoc non impedit facit predi. decre. vnica. ꝛ de rescrip. edoceri.
f ¶Permittitur. Jn. ſ. idem quoqꝫ.
g ¶Camerariũ. Ad quem spectat tpalia pauperibus erogare: vt not. Jo. viij. q. j. c. j. hodie aũt magnũ est officiũ ꝛ iurisditiones, exercet circa oẽs debẽtes camere: ꝛ auditorẽ habet etiã ad hoc quẽ puto ꝙ habere possit sede vacance per hanc litteram. prouisione tamen pendente cardinales nil ab ipso recipient: vt in predi. decre. vbi. ſ. prouisionis.
h ¶Maiorẽ. Ex penitẽtiarijs: quod ſegtur. ꝛ est ſensus ꝙ officium penitẽtiarij maioris qui solet esse cardinalis vel alioꝙ minorũ non expirat. Tẽpore tũ inclusionis maior᷑ penitentiarius si est cardinalis per se non potest vti officio: si tamen nollet in clausura manere etiaz persona liter vtetur officio: vt fecit. d. tusculanus.
i ¶Quorum. interpositio.
¶Glo. ſeq. dicit quid approbat: duas lecturas ponens.
k ¶Expirare. Hoc de penitẽtiarijs tenebat Hostien. de sen. excõ. qr de bis. in fi. vbi determinat qõ no. in spe. tit. iij. ſ. j. vbi defendit Guil. q camerarij mareſchall᷑ ꝛ auditor camere habent ordinariã. Si verũ esset de iure cõi duraret illoz officiũ mortuo papa. de offi. leg. c. ij. li. vj. sed hic de mareſchallo nil dr. ꝛ vide qõ dixi. ſ. ca. cõpi. ti. j. auditor. in j. glo. Scõm qr dicim᷑ istos hꝫ delegatam. speciale hic inducit ꝙ durat delegata post mortẽ delegãtis. sicut ꝛ. ff. de here. in fidei. lib. vi.
l ¶Quouismodo. Puta qꝫ incidit in furorẽ vel infirmitatẽ q̃ impedit executionẽ officij: idem puto si recederet vel nollet officium exercere.
m ¶Cetus. potest suppleri vel pars maior: qr qõ maior ꝛ. ſ. lvj. distinc. aplica. de elec. cũ inter canonicos. in prin. ff. ad municipa. l. qõ maior. et hoc verum vbi solum pro numero deficientiũ surrogãt: vbi vo pro ampliori necessaria sit plena concordia: ꝛ sic intelligo quod ſequitur.
n ¶Deficientium. Tolle quod est. j. alios surrogare.
o ¶Etum ad penitentiarios. secus ergo quo ad camerarium.
¶Glosa sequens querit ꝛ soluit.

Papa mortuo ecclesia nõ ẽ sine spõso.

Papa mortuo cardinales cardinalez creare nõ possunt.

Camerarij officium.

Camerarij pape et mareſchallus an habeãt ordinariaz vel delegataz.

quomodolibet circa ipaz seu aliquam eius partẽ[a]: aut eidẽ etiaz renũciari per eũ tãq̃ veritati nõ cõsonã[b] de fra. nostroꝝ cõsilio reprobam᷑[c] irritum nihilominꝰ et inane decernẽtes quicqd ptãtis[d] aut iurisditiõis ad romanũ dum viuit põtificẽ pertinẽtis[e] (nisi ẽtenus in ẽstitutiõe p̃dicta permittitur[f]) electus ipse duxerit eadem vacante eccleſia exercendum.
¶Officium camerarij: vel penitentiariorum pape durat eo mortuo: q si deficiãt poterit cetus cardinalium pro tempore vacatiõis alios surrogare. Joan. andree.
¶Eo tñ. quiso q̃ si ciuſdẽ eccle sie camerariũ[g]: aut maiorem[h] vel aliq̃s alios ex penitẽtiarijs (quorum[i] officiũ per obitũ ciuſdẽ põtificis nolum᷑ expirare[k]) p mortez vel aliꝰ deficere quouismodo[l] contingat: valeat idẽ cetus[m] ad tempus vacatiõis hmõi pro nũero deficientiũ[n]: vel ampliori etiaz q̃tũ ad penitentiarios (si hoc cidem cetui cõcorditer[o] expedire videbitur) alios subrogare.
¶Determinãs dyocesim intelligi id qõ in concilio dicit de terr itorio ꝛ distrĩctu: statuit moriẽte papa extra curiaz ipius electionem fieri debere in loco vbi erat causarũ ꝛ litterarũ audiẽtia licet suspensa nisi prius ordinatũ esset de curia transferenda. Jo. and.
¶Sane cum iuxta ẽstitutionẽ predictã papa extra ciuitatẽ: in q̃ cũ sua erat curia moriẽte[q]: in ciuitate in cuius distrĩctu seu territorio moritur sit regulariter[r] successoris electio celebranda: distrĩctus seu territoꝛij nomine dyocesim[s] Ꝫ casu[t] intelligendã fore cẽsemus. Eo tñ adiecto q̃ si in certo loco causaz ꝛ litteraz aplicaz audiẽtia remanente: papã alibi[u] mori cõtingat: nõ᷑ ibi sz vbi p̃dicta fuerit audiẽtia: memorata electio celebretur: etiã si eadẽ audiẽtia tẽpore mortis huius vacare[x] noscat nisi forsan ante mortẽ eãdem ordinatũ᷑ esset p papã de curia transferẽda[y]: quo casu seruet p̃uiso[a] constitutionis predicte.
¶Prouidet casui quo cõtingeret cardinales oẽs exire cõclaue.
¶Porro[c] si romano nõ electo põtifice: cardinales oẽs[d] simul vl᷑ successiue (qõ absit) exire ꝛtin- cat tertum per simile ꝛ per rationem. Secundo obijcit ꝛ respondet.
¶Dyocesim. Justũ fuit hic plus ponderari dyocesim q̃ distrĩctũ: sicut ꝛ in casu. de rescrip. statutũ. li. vj. marie. qr stante dyocesi destructus facile varianꝫ: qñqꝫ p cõcessiones ſperiales: qñqꝫ p occupatiões principum vel ciuitatũ. ad tales aũt mutabilitates eccliarũ stat᷑ nõ mutat. x. dist. c. i. ci. di. c. j. ꝛ de reli. do. c. j. Si ergo papa moritꝰ apud basanũ vel nouãtulã: q̃ loca sunt distrĩct᷑ boñ. qr tũ loca ipsa, sunt dyoce. mutanẽ. in ciuitate mutinẽ. connenire, debent cardinales ꝛ ibidẽ includi. Sed cũ locus ille nõ distinguaꝫ per ciuitatẽ mutinẽ. quõ regens ciuitatẽ mutinen. illos includet: ẽre meli᷑ videbaꝫ accipe ꝓprie territoriũ vel distinctum. Sed forte ponderauit auctor q̃ multa sunt loca ✣ que nõ distinguũtur p ciuitates aliq̃s: sed p singularia põna: q̃ dñi etiã cives tatibus nõ respõdẽt. Jlli ergo non sunt de distrĩctu ciuitatis: sunt tamẽ de dyocesi. Ad primũ dico q̃ cardinales se debent offerre: ꝛ sperãdum est ꝙ hoc faciẽt: qr nõ facile cõtinget quin aliq̃ se offerant: quos alij fe quentur nolẽtes pdere vocẽ suã: vt de facto videmus. Posset etiã esse locus remissioni de qua. j. de re iudi. pastoralis. circa medium.
¶Hoc casu. alijs ergo casibus sumit᷑: vt habeꝫ ff. de vb. sig. pupillo. ſ. territorium. tñ ꝛ alibi territorium ponitur p dyocesi. xvij. q. ij. c. si quis epor. cui concor. de consti. c. ij. lib. vi. Quandoqꝫ etiam parrochia ponitur pro dyocesi. xij. q. ij. bone rei. de dona. apostolice. in pn. quãdoqꝫ ponitur pro regione. ir. q. ij. episcopum.
¶Alibi. id est in loco alterius dyocesis.
¶Non ibi. vbi moritur.
¶Glosa sequens dat duo similia.
a ¶Vacare. licet vacet inspicimus primũ statũ: ita mulier vidua vacãs denominatur a dignitate prioris mariti: vonec alteri nupserit. concor. in decre. de foro compe. ex parte. in fi. vlti. glo. ¶Poderamus igitur hic habitum sine actu. fic. ſ. eo. titu. c. j. in fi.
b ¶Ordinatum. ad idem de preben. si apostolica. in fi. lib. vi.
c ¶Transferanda. ad aliam dyocesim: als idem quod. ſ.
d ¶Prouisio. ſ. q̃ fiat electio in loco vbi papa moritꝰ: vt in. ſ. porro.
e ¶Porro. prouidet casui nõ determinato per. c. vbi periculum. Hã ꝛ in. ſ. sane. prouideꝛit quid iuris cum aliqui ex cardinalibus erunt conclaue: imp᷑ouisum erat qd iuris quando omnes exeũt et casus iste post mortem Clementis fuit de facto.
f ¶Omnes. bene dicit: quia si aliqui vel aliquis remaneret: in illos vel illum resident ius eligendi: vt colligitur ex predi. decre. ſ. sane. et facit quod no.

Distrĩctus facile variatur.

Nota q ele ctio pape ẽ negotiũ per se q̃ in tmõe ne cessarie ime diatius cõ uocandi ali᷑ ad electionẽ p̃ dictã. ꝛ ideo ꝓ ut ꝓ ut ꝓ ut

tendo. Hoc facto cā appellationis dz emissa ad sedē apostolicaʒ. Sed quero si appellans nō possit intimare.i.notificare appellationē suam appellato: qūo ibi puidebitur. qr forsan appellatus aufugit et non est in pūincia: nec potest eius procurator inueniri: vel forsan qr appellatus habet domū remotam: ita qꝫ appellans non potest sibi intimare? Respondet papa qꝫ appellans dz ire ad ecclesiā cathedralē in ciuitatē vel dyocesi cuius sit bñficiuʒ vel dignitas de qua fuit electus: et ibi suam appellationeʒ publicari faciet et copiam dabit appellato modo premisso.s.qñcūqʒ copia petita fuerit. Et iō dicit text9 qꝫ si forsan ꝯtingat appellatum abesse.i.absentem esse: et cōtingat talem pcuratorē nō inueniri.s.qꝫ possit intimari appellatio: tūc appellās faciat appellationeʒ suam publicari in domo in qua ipse appellatus ꝯsueuit cōmuniter habitare. Uel si talis publicatio nō possit fieri in domo: qr dom9 eadē existit in remotis partibus: tūc faciat publicari suā appellationē in ecclesia cathedrali: in cui9 ciuitate vel dyocesi bñficiuʒ qd litigiosum est ꝯsistat.i.sit. Et nihilominus volumus publicari dictam appellationē vtroqʒ casu.s.in ecclesia cathedrali: vel in loco in quo est bñficiū: ac de ipā.s.publicatiōe qñcūqʒ fuerit petitū: fieri copiā appellato volumus modo pmisso et supradicto. Et sum in versiculo verū. Et qro ponēdo sic qꝫ appellat9 nō abest nec ei9 pcurator: nec domus ei9 lōge distat: sed ipse appellatus hoc est ille cōtra quē appellatum est: est ita potēs et ita timendus qꝫ appellans nō audet intimare suam appellationem. Respōdet papa qꝫ talis appellatio dz publicari solēniter in loco publico. in quo loco est verisimile ipm appellatū vel ei9 pcuratorē verisimiliter nō posse ignorare. Et ideo dixit tertus verum pro sed: si intimatio fieri nequeat vt pfert ppter metū appellati: qr est ita potens qꝫ appellās non est audens ire ad eū: vel si intimatio fieri nequeat ppter metum et timorē suorū parentū. Nos Clemens volumus eandem appellationē sic publicari solēniter i loco publico: qꝫ possit verisimiliter puenire ad notitiaʒ appellati seu pcuratoris ei9. Intimatio vo aliter facta careat oī effectu: nec causa censeatur deuoluta ad sedē apostolicaʒ p eandem appellationeʒ: nisi certa notitia eius appellationis aliter puenisset ad appellatum infra tempus pdictum.s.infra mensem. Et istum modum intimādi vult obseruari in alijs casibus in quibus requiritur intimatio facienda: ideo dicit textus. Idē quoqʒ obseruare volumus in alijs casibus in qbus requiritur intimatio facienda.h.d. ¶ Nota primo ibi vel saltem de aduersatiua: vel cui quando adijcitur dictio saltē: vt hic. signat diminutionem. de rescrip. statutum.§.cuʒ vero.lib.vj. ¶ Nota scdo casum in quo datur tps arbitrarium ad purgandum moraʒ tpis determinati. de quo in glo. in verbo commode. zabarella.

Tex.ibi: abesse. Adde qliter pbet quē abesse? a q loco. nota.in.l.absentes.ff.de verbor.sig. Barto.in.l.iiij.§.ptor. ff.de dā.infec.et i.c.cupiētes.e.ti. lib.vj.

¶ Glosa sequens dicit quid determinat.

a Causam electionis. Determinat not.per Inno. Hostiē. Jo.mo.et Archi.eo.ti.c.j.lib.vj.super ver.infra mensem.p Compost.ibidem.et Guil.in spe.tit.de citatio.§.sequitur.post prin.plenius de appella.§. qualiter.ver.cautus etiam sit.et ver.quid si procuratori.adhuc apertius per Guil.mandegoti in libello electionum.in fi.p ipsum. Joan. mo.de reg.iur.in generali.li.vj.vltra medium.et quod no.s.e.cupientes.j.rñ.li.vj.super ver.notitiam.

a Electionis.etiam epālis vel cathedralis ecclesie.vt dicam.j.§.pe.

b Prouisionis. Hec tria exprimit decre.j.eo.ti.li.vj.

¶ Glo.seq.approbat opinionem Cōpost.quam plenius recitat.

c Occasione.i.ppter causam electionis: postulationis: vel prouisionis: vt si appelletur a grauamine illato in iudicio: quo casu locum habet decre.j.s.eo.lib.vj.sm Compost.qui plus ibi no.qꝫ si super prima appellatione dentur iudices extra curiam: et ab illorum grauamine appelletur: locuʒ habet decretalis illa.et dicit sic seruasse Inno.licet quidam ꝯtra: qꝫ solum in causa prime appellationis habet locum hec decretalis: quod est contra mentem: qr p secundam appellationem sicut per primam possit protelari vacatio.

d Sedē aplicā.in alijs eñ nō hz locū pdi.decre.j.s.e.li.vj.vt ibi no.

e Deuolui.q ad h vt principale negociū sit in curia: vt dicā.j.§.pe.

f Appellati.si ꝫ capitulū vel collegiū appellet. vide qd no.s.eo.bone.j.in glo.j.soli.de concef.pben.si capitulo.li.vj.in glo.vj. Jo.an.

¶ Glosa sequens dicit approbatā opinionem speculatoris. arguit ad simile: et de tribus remittit.

g Specialiter. Approbat opi.specu.in principio.ver.quid si procuratori.vbi positis duabus opinionibus: quarum prima habebat qꝫ nō sufficit intimare procuratori.scda qꝫ sufficit dicebat primam veraʒ in generali pcuratore: scdam veram in speciali allegabat de testi.presentiū.§.ceterū.lib.vj.ff.de li.cau.l.immo.ff.de Jhē.emp.l.l hmōi.de pcura.dilectus.et.c.nō iniuste.in fi. Sicut autem specialē pcuratori appellati fieri pōt intimatio: ita etiā pōt fieri p specialē pcuratorē appellātis. Nā et talis in his causis appellat: qd dic vt no.eo.titu.pcurator.lib.vj. Quomō vo formet pcuratoriū ad intimādū: et qūo p pcuratorē fiat intimatio: vide in pdic.libel.electionū. in fi.et quomō de pcuratorio suo: sicut et de appellatione dz fidem facere.

electiōis[a] postulatiōis: seu puisionis[b] p appellationē ab ipā vel occasiōe[c] ipsi9 ad se.apo.[d] emissam tūc demū ad sedē eādeʒ deuolui[e] cēsem9: cū i appellati[f] aut pcuratoris eiusdē i ipsa cā spālr[g] ꝯstituti pñtia iterposita[h] fuerit aut eorū alteri[i] ifra mēseʒ ab iterpositōe[k] ipi9 vel saltē post lapsū eiusdē mēsis q̄zcito ꝯmode[l] fieri poterit legitime itimata: porrecto[m] videlicet[n] sibi sub scriptura autentica[o] vl plecto[p] illi9 tenore et copia mō ꝯsili[q] (si petita[r] fuerit) ide facta. Q si forsā appellatū abesse: et pcurat orē talē[s] nō iueniri ꝯtigat[t] in domo[v] quā ipse appellat9 habitare[x] cōiter[y] ꝯsueuit: vel si domus eadē i remotis[z] existat: i ecclesia cathedrali[a] in cui9 ciuitate vl dyocesi ꝯsistit bñficiū: et nihilominus vtroqʒ[b] casu i ecclia vel bñficio[c] de q agit volum9 appellationē hmōi publicari: ac de ipsa qñcūqʒ petitū fuerit copiaʒ modo[d] premisso fieri appellato. ¶ Uerū si propter appellati aut suorū metum[e] vel potētiam intimatio fieri nequeat (vt pfertur[f]) appellationem eandem in loco[g] aliquo publico[a] sic solēniter[b] volumus publicari qꝫ ad appellati seu eius pcuratoris[c] notitiā possit verisimiliter[d] peruenire. ¶ Intimatio vo aliter facta omni careat iuris effectu. Nec causa p appellationem eādem ad sedē cēseatur deuoluta[e] predictā: nisi ad appellatū[f] eius plena[g] et certa notitia infra tempus[h] predictū aliter peruenisset. ¶ Idē quoqʒ in alijs[i] casibus obseruari volum9: in qb9 requirit intimatio faciēda. Idē.

h Interposita. Et tunc interponit simul et intimatur quare cū illis constet illum appellasse: alia intimatio faciēda nō est.

i Alteri. Scilicet appellato vel spāli pcuratori: ergo fortius si vtrique simul vel diuisim. et tolle h litteram legitime intimatam que sequitur.

k Ab iterpositione. Et sic currit de momento in momentum. cōcor.s.de re iu. qꝫ ad cōsultationē. ibi a cuius platione. Et quot dies habeat mēsis.no.s.e.ti.q sit.li.vj.

¶ Glo.seq.ponit duas ꝯcor.soluit dubiū.ponit simile p cōuersum.

l Cōmode.cōcor.pdic.decre.q sit.in prin.li.vj.et.c.cupiētes.§.ceterum.veniet h in arbitratu boni viri.et datur hic tēpus arbitrariuʒ ad purgādum morā tpis determinati.alibi ecōuerso datur tps determinatū ad purgādum moram tpis arbitrarij in pdic.§.ceterū.et p h videtur qꝫ post h tempus facta intimatio nō deuoluat.vt dicam in fi.

m Porrecto.per h patet qꝫ expēsis intimantis habet h fieri sicut de libello dicitur.iij.q.iij.offeratur.

n Uidelicet.declarat verbum legitime: quod premisit.

¶ Glosa sequens dubium soluit: et tertum iustificat.

o Autentica.s.ꝯfecta manu publica vel habēte sigillum autenticum.✠ de sen.excō.cū medicinalis.li.vj.et satis dixi de pba.post cessionem. vt eñ dicebat Spe.in ver.in prin.alle.graue esset dicere qꝫ aduersario meo dicēti se appellasse ad curiam tenear credere: cum appellatio hoc casu habeat vim citationis.vt.j.dicaʒ. Et quomodo appellato interdum expediat autentica scriptura patet.j.c.pri.§.pe.

✠ Adde alios duos modos per glo.xxv.d. ij. sancim9. et Jo.an.et docto.de pba.post cessionē.et que no.in addi. c.fi.in glo. xcvij.dist.

p Uel perlecto.patet qꝫ primo casu cuʒ porrigitur nō est legi necesse. cōcor.de appel.appellatio.lib.vj. Et istud p designat integram lectionem.simile.ff.de ver.sig.vrbana.§.pernoctare.

q Consimili.s.sub scriptura autentica.

r Si petita.si ergo nō petitur sufficit legisse.concor.s.de sepul.c.j.in fi.li.vj.de sen.excō.c.j.e.li.p qd.c.patet qꝫ vtile ꝯsilium esset appellato de petitione pdicta facere cōfici publicū instrumentuʒ: satis tñ esset de hoc p testes fidem fieri posse: lʒ ibi secus: vt ibi notaui. Jo.an.

s Talem.specialem de quo premisit.

t Cōtingat.collige litteram que est infra volumus appellationē huiusmodi publicari. Jo.and.

v In domo.i.añ domū.eo eñ iuito nō dz domū ingredi: faceret eniʒ iniuriā.ff.de i ius vo.l.pleriqʒ.et l.se.de h dixi de eo q mit.in pos.c.fi.

Domū alterius ingrediēs iniuriā facit

x Habitare. Etiā si sit inquilinus.ff.de dā.infec.l.iij.§.si domum.

¶ Glosa sequens soluit duo dubia.

y Cōmuniter.licet ergo ibi nō habitet vltra dimidium anni: sed minus: ex quo tamen ibi habitat plusq alibi: ibi poterit fieri intimatio. ad hoc.ff.de ver.sig.maiore. Sed si equaliter habitaret in duobus locis.in quolibet illorum fieri poterit vbi elegerit appellans: et tutū esset fieri in vtroqʒ.facit de sepul.cum quis.§.j.li.vj.

z In remotis. ex remotione ergo loci statuitur ius diuersum. de sen. excō.relatum.de tempo.or.cum nullus.§.ij.li.vj.et vt ibi no.puto hoc arbitrarium.de hoc.s.de resti.in integ.tum ex litteris.in glo.pe.

a Cathedrali.concor.j.de fo.compe.q̄uis.

b Utroqʒ casu.s.cum publicatio fit ad domum vel in ecclesia cathedrali propter domus distantiam.

c Beneficio.etiā si esset campestre vel rurale: et si nō sit ibi notarius: nec presentia testium illos adducat et sic seruatur in hoc casu et in casu decre.vlti.eo.ti.li.vj. Jo.an.

d Modo premisso. Scilicet sub autentica scriptura.

e Metum. Justum.de appel.si iustus.

¶ Glosa sequens litteram exponit: et dubium soluit.

f Ut prefertur.quia nec dño nec speciali procuratori: nec ad domuʒ habitationis et in beneficio: nec in ecclesia cathedrali et beneficio. Si autē dominus appellās locum adire non possit personaliter ✠ posset pso tamen adire p pcuratorem vel econtra: non per pcuratorem: sed personaliter potest adire. non erit locus ei quod dicitur: sed intimationem ad domum fieri oportebit. et hoc vult littera ista vt prefertur.

✠ No.s.h mer9 ēpl9 nalis rōne loci vbi debet act9 ne cessario cōplicari: in per aliquē debeat actus necessario expediri ad qd vide qd no.in.c.bone.j.de ele. Petrus.

¶ Glosa sequens notat ex singulari.

g Loco aliquo. licet ergo sanū sit ꝯsilium qd no. Gui.mādē.in libello predicto

lo predicto sup forma pe.scilʒ qꝫ in pluribus locis fiat publicatio: quia tanto maior psumptio erit contra appellatum de scientia.facit de postul.prela.c.j.qui ma.accu.pos.cum in tua.per hanc tamē litterā patet satis esse qꝫ fiat in vno loco dūmodo sit publicus etc.vt hic dicit.

a Publico.ad tollendas illorum fraudes: qui captata oportunitate absentie illorū quos tangit vel p quos possit insinuari faciunt tales intimationes.facit in auf.de litig.§.omnē.colla.viij.et similiter quod no.s.e.ti.c.vlti.li.vj.

b Solenniter volumus publicari. Concor.eo.ti. qr ppter.in fi.fiet autē in loco viciniori.e.ti.vbi periculū.§.porro.lib.vj.de psump.quosdaʒ.et.c.qꝫ to.i publica missa populo sa vel sermonib9 vel nūdinis: vel alio actu p populum frequentato.

c Procuratoris. Specialis: de quo prius dixi.

Uerisimilitudo inspicitur.

d Uerisilr. facit exua. boni.rem nō nouā.post prin. Et nota qꝫ ispicitur verisimilitudo.cōcor.s.de presump.qr verisimile.et.c.litteras.de reg.iur.inspicimus.li.vj.

¶ Glo.seq.primo declarat opinionem Inno.et Hostiē.scdo decre.cupiētes.tertio an vitietur appellatio: et notās tria tempora ponit duas opiniones contrarias: et ponit quam approbat.ob.et soluit.

e Deuoluta.qd ergo no. Inno.et Host.in glo.in prin.alle.qꝫ decre.j.eo.ti.li.vj.artat etiā ignorantes: ex quo appellatio publice fuit emissa.cū ꝯstitutio illa voluerit puidere ꝫ vacationes eccliarū.vel est falsum vel intelligēdū nō de appellato: sʒ de alijs quorū interest: vel intelligēdū est sm primū dictū qñ.s.ita publice factū est: qꝫ verisilr potuit ad appellati vel spālis pcuratoris notitiā puenire.et hoc tūc demū qñ propter metū vel potentiā etc.vt ibi.cū eñ talis appellatio habeat vim citationis peremptorie: vt ibi.ad idem de ap.sepe. ita qꝫ non veniens in termino iuris habet cōtumax et pceditur ꝯtra eū vt cōtra ꝯtumacem et in principali: absurdū esset cōtumacē cēseri ignorātem cui appellatio intimata nō esset. Et hec oīa vā puto: etiā in electionibus cathedraliū et regulariū eccliarū de qbus loquit decre.cupientes.vt ex quo nō aliter q per appellationē deuoluuntur ad curiam: necesse sit p hūc modū intimationē fieri. Fortius eñ punit et artat ꝯstitutio cupientes q decre.j.priuat eñ iure quesito et totali psecutione pcessus et ad psonalē artat cōparitionē. Sʒ decre.j.punit solū in pcessu fiendo in partis absentia: et p eā satis est pcuratorē mittere: ergo etiā fortius ibi faciēda est intimatio. Et sic ab olim seruauit curia: qñ tñ appellatus nō poterat haberi: varie loquebantur doctores: qd tñ hic expeditum est. Et nota qꝫ lʒ hec lrā vitiet intimationē et impediat deuolutionē: nō vitiat appellationeʒ quo minus super ea posset extra curiā impetrari. Unde in talibus appellationibus no.tria tempora. Primū quo prescribitur appellationi ne possit iterponi.et est.x.dierū a notitia.de ap.cōcertationi.lib.vj. Scdm quo prescribit deuolutioni principalis negocij ad curiam si non fiat intimatio vel fiat: sed nō in debito tpe et debita forma.et de hoc hic. Tertiū quo pscribit psecutioni: et in deuolutis seruanda sunt tpa.decre.j.et decre.cupiētes.in alijs dat annus et ex causa bienniū et vltra.de ap.cum sit.et.c.ex ratione. Predictorum autem scdm nō pōt esse sine pmo.i.deuolutio sine appellatione: sed pmū bene pōt esse sine scdo.de ap.cordi.lib.vj. Uñ dicit Joā.mo.in pdicta regula in generali: qꝫ cum negociū tractari in cōsistorio pncipis sit hic speciale: hoc ius singulare facilius tollitur q cōmune.alle.ff.de pac.si vnus.§.pact9.in auf.de non alie.§.qr vo.colla.ij. Audiui aliquos dicentes qꝫ mens est huius littere qꝫ non valeat appellatio predicto modo non intimata: ita qꝫ non valeat impetratio super ea facta etiam extra curiam. Mihi placet primum dictum: quod etiam placet Jo.mo. vt predixi. Sed obstat: qr sm hoc erit in potestate appellantis eludere decre.statuimus.et non deferre principale negocium ad curiam. Sol. appellato et ignoranti non appellanti intendit hec cōstitutio prouidere: quare consulo qꝫ appellans vadat vel sufficientem mittat: vt si veniret appellatus forte sciens quem ignorare credebat procedi possit: vel si papa ad curiam citare vellet appellatum: als ex parte appellati nullo veniente: planum est qꝫ pena pcessus de qua decre.j.loquitur locum habere non posset: sed pena decre.cupientes. de qua predixi bene posset habere locum etiam appellato non veniente.

Appellatiōi super beneficijs trib9 tēporibus prescribitur.

f Appellatum. Non repetit de procuratore: per quod videtur qꝫ hoc casu vbi non per modos predictos haberetur notitia: nō sufficiat procuratorem sciuisse.

¶ Glosa sequens exponit et exemplificat.

g Plena et certa. Nota qꝫ non sufficit talis qualis: sicut in casu decre. illud.et de cle.excō.mini.cum similibus. Et plena dicit vt toti9 appellationis.et oīm obiectorū in illa notitiā habuerit: sic etiā testis dicit plenam veritateʒ.de accu.cū dilecti. Certa dicit: vt indubitatū sibi sit vel esse debeat sic appellatum.ex quo aūt certus est certificari vlterius nō debet.de reg.iur.eū qui certus. Posset autē h cōstare: qr super appellatione cōsuluit aduocatos amicos vel simili modo forte per amicum proprium vel amicuʒ appellātis sibi plene fuerat intimata.

Appellatiōis notitia qñqʒ ē plena et certa.

Decretalis: vt circa: locū nō habet cum appellans ius suū vel ecclie directe psequitur: sed cū in formā vel personas opponit crimina vel defect9: quorū circūstātias si nō specificat: super illis nō auditur: etiā si iurat illas didicisse de nouo. Nec etiā i eadē causa super illis auditur ali9 nō appellans et prosequēs cōe nō propriū interesse: potest tñ assistere appellanti. Appellās qui nō seruat formā: etiam si appellationi renunciat per viam querele nō psequit obiecta: nec etiā alia: nisi i casib9 exceptis. Omissio forme lʒ appellantem a probatione repellat nō tñ ifirmat probationē super his legitime factā aduersarij ꝯfessione vel aliter. h.d. Jo.and.

C Onstitutionem[k] Ca.iiij.

¶ Glo.se.notat notificationē post tps factam nō deuoluere. scdo qrit an appellet.ponit opinionē Cōpo.et Jnā: et remittit.

h Tempus pdictū.scilʒ mēsis: vel post q cito cōmode fieri posset.s.eo.c.in prin. Et no.qr p hanc litteraʒ puto qꝫ notificatio facta post tēpus predictum non artat appellatum: nec deuoluit als sequeretur absurdum qꝫ si post annū vel qnquenniuʒ notificaret appellationem artaret appellatum et deuolueret. Hec autem tēporis determinatio pcedit ab hac cōstitutione: de qua predicti doctores nō cogitauerunt. Inter alia ergo substantialia vt deuoluat appellatio causas beneficiales ad curiaʒ.de quibus.s.e.c.j.et.c.vt circa.lib.vj. requirit debita notificatio.de qua hic loquitur: et qꝫ fiat infra tempus hic expressum.his et alijs concurrentibus sic deuoluitur: qꝫ ꝯstituit absentem cōtumacem et pcedit in ipsius absentia in principali etiam ad diffinitiuam: ex quo non venit infra tpa. Sed an sic ꝯstituat eū ꝯtumacē qꝫ nō possit appellare a diffinitiua cōtra se lata dubitari solet.et Compost.in predi.decre.j.eo.ti.li.vj.in glo.qualiter pbationes.in.v.q.tenet qꝫ quādo citatio vel notificatio personaliter apprehendit: sit vere contumax nec appellet: qñ vero facta fuit ad domū: ecclesiam vel locum publicū: tūc sit ficte contumax et appellare possit: et fertur hāc opinionem multū vigere in curia. Aliquibus videt qꝫ satis est in hoc casu absentem puniri in pcessu et diffinitione cause: nō est aūt p hoc equū appellatione priuari: cū nō sit expssum.et vide qd dicā.j.de dolo et cōtu.si ante. Supradicta pcedunt in his bñficialibus in quibus locū hʒ hec decre.j. In his vero in quibus locū habet decre.cupiētes.planū est qꝫ non punitur cōtumax solum in processu: immo cadit ab omni suo iure: vt ibi.§.qꝫ si per.xx.

Appellatio non deuoluit ad curiaʒ causas beneficiales nisi multa concurrant.

¶ Glosa sequens primo allegat in exemplum quattuor iura.secundo amplians causam allegat octo.tertio allegat quinqʒ quibus dicit constitutionem cessare.

i In alijs casibus.vt.j.de ap.c.j.j.de renun.c.vno.s.de procu.mandato.ad idem.s.vt lit.nō contest.quoniā. In casibus tenet quis non solum intimare: sed requirere.xvj.q.iij.placuit.ij.s.de emp.et ven.c.fi. s.de offi.ordi.si canonici.et.c.q̄uis.de sen.excō.c.j.de sepul.c.j.li.vj.et j.de sepul.dudum.et.j.de here.c.j.cum simili. In quibus etiam tutuʒ est hunc ordinem obseruari. Sunt etiam quedā intimationes que fieri debēt pape in quibus non puto quod hic dicitur locū habere.vt.s. de prebē.graue.ver.metropolitani.de sta.mo.c.fi.ver.qd si forsan.de cleri.egro.c.vno.§.si autem.li.vj.et in extrauagā.bonifa.sancta romana.et.j.de here.nolentes.ad fi. Jo.an.

C Ostitutionē. ¶ Consueuit hic dicere.d. Pe.qꝫ tex.huius cle.est difficilior aliquo alio huius voluminis: adeo qꝫ nunq legebat hāc decre.et pcedentem quin sibi darent laborē. Diuidit autē in qnqʒ partes: qr in prima declarat decre.vt circa.non habere locum vbi exceptio9 que opponit directe seu principaliter concernit ius opponētis vel ecclie. In secunda ibi: ceterum declarat in casibus exceptis in decre.vt circa.non admittendum eum qui omisit debitā specificationeʒ circūstātiarum. In tertia ibi: sane.declarat appellationem factam in causa beneficiali: et eum qui psequitur pprium interesse omissa forma decre.vt circa.alium volētem venire pro interesse communi: et nō appellātem non debere admitti contra appellatum: in eadem causa prosequendo eosdem articulos: licet possit assistere appellāti ne colludat prosequi suum interesse si illud pretendat. In quarta ibi: insuper.declarat appellantem non seruata forma debita decre.vt circa: non esse audiendum per viam querele regulariter: etiā si illa appellatione nollet vti. In quinta ibi: illius.declarat omissioneʒ forme decre.vt circa: repellere probationem fiendam et non vitiare iam factas. Jo.de imo.

No. differētiā inter cōpetitoreʒ et oppositoreʒ et qs sit competitor: dic vt i glo.eius dē. oppositor autē est qñ elect9 est vnic9 vt lit. pen.c.j.et.ij. lib.vj.zabarella.

k Constitutionem. Debetis scire qꝫ li.vj.eo.titu.est vnum capl'm nūcupatuʒ.vt circa: quod multum erat ab initio in se dubiosum: sʒ Bonifacius illud capitulum suo tpe declarauit inquantuʒ potuit: et illud declarauit per quattuor capitula: ideo si sciatis istud capitulum vos bene scietis quattuor vel quinqʒ alia. Capitulum: vt circa.lib.vj.fuit

declaratū a Bonifacio per.c.is qui cōtra.per.c.qui cōtra.p.c.ꝓcura
tor.⁊.c.cōstitutio.lib.vi. Et ista quattuor.c.hic nominata sunt decla-
ratiua illi⁹ decre.vt circa.ita ꝙ tpe Bonifacij nulla dubia noua emer
serūt sup illa decre.vt circa.q̄ nō declarasset:s3 eo mortuo dicta decre.
seu ca.vt circa.aliqualiter adhuc fuit dubiū:⁊ reperta sunt dubia. q̄re
videns Clemens papa ꝙ Bonifacius tantum laborauerat ad decla-
randum illā decretalem que adhuc post ipsum Bonifacium reman-
serat dubia:ipse Clemens voluit illam de dubijs nouiter emersis de-
clarare per illam constitutionem seu clemētinam h̄ positam. Et vt be-
ne intelligatis istam clemētinam vos oportet scire que dicit.c.sepe no-
minatum.vt circa.⁊ scire dubia que emerserūt tpe Bonifacij:⁊ etiam
declarationes dubiorū al's istam clemētinam ꝓfunde non intelligetis
quare non admiramini si aliqualiter sit prolixa:q2 dū ea3 intelligetis
verbis breuioribus bene ⁊ subtilius eā redigetis. Capitulu3 vt circa.
ista dicit que sequuntur. ¶ Illi qui se opponūt contra electionem ali-
cuius qui fuit electus ad aliquam dignitate3:vel illi qui se opponunt
ꝯtra postulationem alicuius:q2 aliqs fuit postulatus qui eligi nō po-
tuit:vel illi qui se opponunt cōtra ꝓuisionē alicuius cui sit ꝓuisum de
aliquo beneficio:tales se opponentes cōtra electionē:postulationem:
vl' prouisionem anteq̄ recipiant in oppositionibus suis ipsi debēt ex-
primere in libello seu instrumento publico oīa ea que intendūt oppo-
nere cōtra personas eligentiū:q2 dicit personas eligentes nō posse eli-
gere:q2 sunt excōicate vel suspense ſm ꝙ dicitur in.c.cū inter.§.de cō-
sue.vel ſm.c.cum dilectus.vel q2 scienter elegerūt indignū ſm.c.cū in
cunctis. Uel opponit contra eligētes:q2 dicit ꝙ sunt infames:quibus
sunt actus legitimi interdicti:⁊ eligere est actus legitimus. ff.de regu.
iur.l.actus. Uel forsan opponit cōtra personam electi:dicēdo ⁊ expri-
mendo electū esse illegitimū:ergo incapacem:vel dicendo excōicatu3:
vel dicendo infamē. Uel forsan opponit cōtra forma3 electionis dicē-
do electionē nō esse factā ſm formā decretalis:q2 ꝓpter. Uel opponit
cōtra formam postulationis:q2 dicit ꝙ nō est cōcors vel saltem a dua-
bus partibus celebrata.⁊ hoc quando vnus eligit̄ ⁊ alius postulat̄.vt
§.c.scriptū.in an. Et oīa ista debet exprimere opponēs in instrumen-
to publico.⁊ debēt iurare opponētes ꝙ credūt ea que opponunt con-
tra electionē:postulationē:vel prouisionem esse vera ⁊ se posse ꝓbare.
Si autem talia non exprimerent:opponentes ipsi vel eorum adherē-
tes non audiantur nisi aliqua de nouo emergant:vel perueniant: seu
superueniat facultas ꝓbandi. Et opponentes debebūt iurare corpo-
raliter.i.sacrosanctis euangelijs tactis:al's non satisfacient isti consti-
tutioni:⁊ cōtra non ꝓbantes ea que obijciunt in personā vel in formā
intelligit̄ pena statuta in.c.statuimus.§.e.⁊ sic habemus ea que dicū-
tur in.c.vt circa. Nunc videamus qualiter illud.c.vt circa.fuit decla-
ratum per.c.is qui.⁊ certe sic intelligitur:q2 ille qui obijcit ꝯtra formā
electionis:vel qui obijcit seu opponit ꝯ ꝑsonam ⁊ ꝑstat iuramētū cor-
porale.§.recitatum ꝙ credit esse vera:et credit se posse probare ea que
opponit:nō est adhuc audiēdus:q̄uis talia exprimat:⁊ non satisfacit
cōstitutioni.vt circa:nisi determinate ⁊ non disiuncte iurauerit se cre-
dere ea que opponit esse vera:dicendo. Ego scio ꝙ ille quem vos ele-
gistis est illegitimus ⁊ excōicatus.quare electio vestra est nulla:et non
satisfaceret cōstitutioni si diceret opponēs:credo vel scio: vel credo ꝙ
talis electus est illegitimus vel excōmunicatus. Item illa decretalis:
vt circa.dicit ꝙ quādo ego appello contra aliquā personam nomina-
tam:puta ꝯtra Petrum ne eligatur ad dignitatē aliquā:debeo obser
uare formam illius decre.vt circa. que forma declaratur per illud.c.q
contra.videlicet ꝙ ego debeo inscribere in instrumento autētico ⁊ pu
blico ea que volo contra eum obijcere: ac si esset iamq3 electus : quod
nō fuerat dictum formaliter in illa decretali:vt circa.sed fuerat dictum
virtualiter ⁊ intellectiue:vt declarat illa decre.qui cōtra.li.vi. Si autē
appellās vel opponēs nō sic faciat:nō valet ei⁹ appellatio interposita:
nec etiam appellans audietur super expressis in appellatione sua. Et
sic habemus ca.vt circa.declaratū per duo ca.scil3 per ca. is qui.⁊ per
ca.qui contra. et per hoc possumus intelligere illa duo ca. et illa scire.
Item ca.procurator.declarat illud ca.vt circa.q2 illud ca. vt circa.di-
cit ꝙ appellantes ab electione:postulatione:vel prouisione debent ex-
primere ea que volunt obijcere cōtra aliquem in instrumento publico
⁊ autentico:⁊ fuit declaratum per ca.qui cōtra. Sed quero an ille qui
se vult opponere vel appellare ab electione: postulatione : vel proui-
sione in personam vel in formam an ipse possit constituere procurato-
rem ad appellandum contra postulationem:prouisionem:vel electio-
nem. Et si possit constituere:quero qualiter debet constituere ⁊ quan
do sit idoneus procurator: Respondet papa in illo.c.ꝓcurator. Pro
curator nō reputetur decetero idoneus ad appellādum cōtra electio-
nem:postulationem:aut ꝓuisionem: q̄ si.i.nisi omnia sint specialiter
expressa que vult obijcere in formā vel in personā in ꝓcuratorio eius.
Et nisi habeat speciale mandatū corporaliter iurandi in animas eo-
rum quorum ipse extitit procurator. Et iurabit in animas dominorū
suorū ꝙ ipsi credūt expressa in ꝓcuratorio qō sibi miserunt vera esse.⁊
per hoc habes ca.vt circa.declaratum in hoc ꝙ loquit̄ de cōstitutione
procuratoris per.c.procurator.lib.vi.et per cōsequens habes illud.c.
ꝓcurator.declaratū. Restat finaliter ca.vt circa.declarare p ca.ꝯstitu-
tio.lib.vi.eo.ti.⁊ postea accipiemus nostrā clemētinā:⁊ facillime eam
intelligemus. Nos vidimus quā formā debēt hēre appellātes ab ele-
ctionibus:postulationibus:⁊ ꝓuisionibus. Sed quero:mihi videt̄ ꝙ
vidi vnū capitulum de appellationibus nūcupatum/ vt debitus ho-
nor.qō dat formā qualiter debemus appellare. Item vidi ca.cordi.li.
vi.eo.ti.qō ca.dat formam appellādi. Et vidi.c.i.§.eo.quod dat etia3
formā appellationis:ergo mihi videtur ꝙ istud ca.vt circa. sit super-
fluum. Dicit papa amice non turberis propter diuersitatem multorū
capitulorum:q2 capitula que allegas contra istud ca. vt circa. intelli-
gunt̄ quādo contingit appellari in iudicio. Illud vō ca.vt circa. intel
ligitur quando appellatur extra iudicium.ideo dicit ca.illud consti-
tutio.in textu formaliter. Constitutio felicis recordationis predecesso
ris nostri Gregorij pape edita.i.facta ⁊ compilata in concilio Lugdu
nensi exprimēs.i.declarans formā ſm quam debeat appellari ab his
qui se opponunt electionibus:postulationibus:ac ꝓuisionibus: talis
cōstitutio non vendicat sibi locum.i.nō habet locum : nec intelligitur
nisi cum.i.quando solum appellatur extra iudicium. Quando vō cō-
tingit appellari in huiusmodi negocijs:sc3 quando appellatur contra
electionem postulationem:vel prouisionem:q2 quando contingit ap-
pellari in huiusmodi negocijs ⁊ in iudicio oportet iura anteriora ob-
seruari:sc3 ca.vt debitus.de appellationibus.⁊ ca.cordi.li.vi. cum ta
lia iura per illam ꝯstitutionem:vt circa.nō fuerint immutata. Et hec
sufficiant pro presuppositione. ¶ Or accedamus ad casum nostre cle-
mentine que etiam tendit ad declarationem dicti capituli:vt circa.de
dubijs emergentibus post obitum Bonifacij. Et dicit ꝙ illud capi.
vt circa.non habet locum quando ea que opponuntur directe respi-
ciunt ius ecclesie vel ius persone opponentis:sed tm̄ habet locum vbi
crimina vel defectus opponuntur per quēlibet competitorem appel-
lantem vel oppositorem in formam vel personas id est cōtra formam
electionis:vel contra personas electas. Et sum in versiculo Ceterum.
Et pone ꝙ appellans quando interponit appellationem suam cōtra
electum vel cōtra formam electionis ꝙ ipse omittit debitam specifica-
tionem circūstantiarum vel defectus. Quero si postea in prosecutio-
ne negocijs velit specificare circūstantias criminis vel defectus:an sit
audiendus: Respondet ꝙ non:q̄uis asserat dictas circunstantias de
nouo ad se peruenisse. S3 anteq̄ ꝓcedam ad declarationem versicu-
li sequentis:volo declarare aliqua verba supra posita. Et quero quid
h̄ est dictu quod dicit hec decretalis:vt circa. non habet locū quando
ea que opponuntur respiciunt directe ius ecclesie vel ius opponentis.
Ad hoc respondeo ꝙ quando capitulum eligit aliquem ad aliquam
dignitatem ⁊ nō aduocauit episcopum vt veniat ad electionem:⁊ epi
scopus se opponit tali electioni:dicendo ꝙ de iure ecclesie est ꝙ episco
pus vocetur ad electionē talis dignitatis. Uel sit ꝙ ecclesia habet ius
ꝙ eligatur aliquis de gremio ipsius:⁊ si aliqs non existens de gremio
fuerit electus:ille qui se opponit tali electioni: dicendo ꝙ electus non
est de gremio ecclesie:talis opponit ea que respiciunt ius ecclesie:et in
tali oppositione non seruatur forma illius decre. vt circa.vel sicut di-
cit glo.in verbo ecclesie:ꝙ si ecclesia vel prelatus nomine ipsius se op-
ponit:puta dicendo h̄ esse de iure ecclesie:ꝙ alius abbas alicuius mo
nasterij habeat vocem in capitulo:vel alius habeat vocē in electione:
tunc illud respicit ius ecclesie.vt.§.eo.in an.ca.scriptum.⁊.c.constitu-
tis.et.c.cumana.⁊ de causa possessionis.cum ecclesia.ideo pro hoc vi-
deas glo.istius clementine. Similiter illa verba que respiciūt ius op-
ponentis hoc volunt dicere:puta quia aliquis quando videt ꝙ volūt
canonici aliquem eligere ad aliquam dignitatē:cuius dignitatis col-
latio ad ipsum pertinet:tunc talis se opponit dicendo:nō potestis eli-
gere:quia ego solus habeo ius eligendi:⁊ si contingat vos eligere tali
electioni faciende me oppono:vel fortassis opponit se electioni iam fa
cte de Petro:quia cum ipse esset de electoribus ipse fuit contemptus
⁊ neglectus:vel forte aliquis opponit ea que respiciūt ius suū dicēdo.
Ego fui legitime electus:quare nō procedatis ad aliam electionē:al's
electioni me oppono. His ⁊ similibus casib⁹ non est necesse obseruare
cōstitutionem:vt circa. Item in hoc qō dicit ꝙ opponens crimina nō
debet dimittere quin dicat circunstantias criminis cōtra personā cō-
tra quam opponit:nec debet omittere specificationē circunstantiarū.
Quero quid hoc est dictu: Respondeo ꝙ si opponens contra perso-
nam dicēs eam homicidā:⁊ nihil aliud dicta:talis nō dicit nisi crimē:
⁊ nō dicit circūstantias. Item si opponens dicat:ille que3 vos vultis
eligere:vel ille quē iam elegistis est periurus.non satis dicit:sed debet
dicere:talis est homicida ⁊ talem interfecit in tali loco in presentia ta-
lium. Item si dicat eum esse periurū debet dicere:talis est periurus:q2
in tali causa tulit testimoniū:⁊ iurauit ea que dicebat esse vera.postea
fuit ꝓbatum cōtrarium ⁊ fuit reprobatus tanq̄ periurus in tali foro
coram tali iudice in presentia talium. vt patet per acta grafarij illius
curie. Et sum in versiculo Sane. Et pone ꝙ aliquis cuius intererat.
puta canonicus illius eccl'ie vel patronus appellauit ab electione po-
stulatione:vel prouisione:quia opponit crimina vel defectus contra
electum:⁊ nō seruauit formā decretalis:vt circa.q2 illa que vult oppo-
nere contra electum non expressit in suo libello:vel si illa expressit non
iurauit corporaliter sacrosanctis euangelijs tactis.vel econtra si iura-
uit corporaliter nō expressit ea que vult obijcere in libello vel in instru
mento autentico.tamen non obstante ꝙ nō obseruauit formam dicte
cōstitutionis ipse semp ꝓsequitur suā appellationē: q2 quo ad aliqua
bene obseruauit formam constitutionis:vt circa.quo ad alia non ob-
seruauit:

vt circa[a] editam in concilio Lug-
dunensi locum decernimus non
habere: quando que opponūtur
directe[b] respiciunt ius ecclesie[c]:
vel opponētis[d] persone: sed[e] tā-
tum vbi per competitorem[f]: vel
oppositorem quēlibet appellan-
tem[g] in formam: aut personas[h]

seruauit:⁊ sic quo ad illa q̄ obseruauit cōstitutionē vt circa.pōt prose-
qui appellationē suā. Et dū ꝓsequeret̄ suam appellationē venit qda3
alius qui nō appellabat ab electione:nec appellabat ꝯtra personā ele-
ctā q voluit admitti.i.recipi in eadē cā principaliter: q2 dicebat habe
re cōmune interesse sicut ille q appellauerat talis eligeretur: q2 homi-
cida vel illegitimus: q̄re volebat admitti ad eandem causam sicut ille qui
appellauerat: q̄uis ipse non appellaret ⁊ volebat admitti in causa contra
electum non tanq̄ adherens cū appellante sed volebat admitti vt principalis: querit̄ an talis
hō dicat: Dicit ꝙ nō d3 admitti ꝓ interesse cōi etiā ꝓsequēdo eosdem
articulos quos ꝓsequebat̄ appellās: tm̄ poterit assistere appellanti ne
ipse colludat.i.ne ipse fraudē cōmittat cū illo cōtra quem appellauit.
Sed q̄ro vltra pater sancte: ego pono ꝙ iste supueniēs h3 aliqō inter-
esse particulare si talis eligat̄: vult admitti ad cām an possit: Dicit ꝙ
sic.nā ꝓsecutionē ꝓprij interesse nō denegamus. Et sum in ver.insup.
Et pone ꝙ ille appellans ab electione:postulatione: vel ꝓuisione: vi-
dens ꝙ melius ꝯsequeret̄ si ageret per viam simplicis querele illud qō
intēdit q̄ faceret per suam appellationē. Quid fecit.certe ipse qui ap-
pellauerat hoc fecit: q2 ipse egit cōtra eum ꝯtra quem appellauerat et
deserebat suā appellationē. Uel forsan ecōtra: q2 appellatus egit con-
tra eū: quid facit iste qui appellauit ⁊ deseruit appellationē et agit per
via3 simplicis q̄rele: ipse vult vti suis obiectionibus tā expressis q̄ nō
expressis in ipsa appellatione sua quam interposuerat: an possit. Re-
spondet̄ ꝙ ipse d3 repelli ab obiectionibus expssis in appellatione sua
⁊ alijs nō expressis: si nō seruauit formam dicte constitutionis: vt cir-
ca.puta quia nō iurauit: ⁊ ille qui non iurauit corporaliter non audi-
tur nisi super obiectionibus expressis preter q̄ in casibus in constitu-
tione premissa exceptis: videlicet quādo ille qui appellauit nō serua-
uit formam cōstitutionis: vt circa.auditur sup nouiter emergētibus:
vel ad suā notitiā de nouo peruenietibus: vel sup illis quibus super-
uenit ꝓbandi facultas.q2 in istis casibus ipse non excludetur si agat p
viam simplicis querele: q̄uis non obseruauerit formā cōstitutionis:
vt circa.quādo interposuit appellationem quam deserit. Et sum ibi.
Etiā si appellationē suā nō prosequat̄. Et miror de eo quod dicitis ꝙ
appellans volens deserere.i.dimittere appellatione3 suam ⁊ agere per
viam simplicis querele ꝙ non poterit se iuuare de obiectionibus suis
expressis: nisi obseruauerit formam dicte ꝯstitutionis.⁊ dicitis mari-
me de nō expressis: nisi obseruauerit formam illius cōstitutionis: que
forma tenet ꝙ iuret corporaliter: quia si nō iurauerit non auditur nisi
super expressis. Sed pono casum ꝙ ipse appellans nō vult illā appel-
lationē suā ꝓsequi.immo vult illi appellationi renūciare.vel non vult
illā appellationē exhibere.i.monstrare seu ostēdere: imo asserit se nol-
le vti tali appellatione.⁊ q̄uis faciat fidē corā iudice: ꝙ si ipe mōstra-
ret suam appellationem: ꝙ ipse pararet arma ꝯ se.q2 p ipsum est q̄situ̅
ius aduersario: puta q2 expssit aliq̄ in appellatione ꝯ electu3 q̄ nō pos-
set ꝓbare: ⁊ sic reus posset absolui: tm̄ his nō obstātib⁹ nō poterit age-
re per viā simplicis q̄rele: sic ꝙ possit opponere ea q̄ obiecit in appel-
latione. Itē dicit vltra ꝙ q̄uis omissio illius ꝯstitutionis repellat ap-
pellantē ꝯtra formā electionis: vel ꝯ ꝑsonas eligētiū: vel ꝯtra personā
electi ab obiectionibus ꝓpositis vel ꝓponēdis.⁊ q̄uis illū repellat a
ꝓbatione faciēda: tamē omissio forme illius ꝯstitutionis nō infirmat
nec inualidat ꝓbationē iam factā per ꝯfessionē aduersarij.h.d. Totū
istud ca.est satis obscurū: s3 ꝓ deo pēsetis ad casum ⁊ ad aliquas glo-
Ordo lre. sas. Ordinetis. Nos Clemens decernimus cōstitutionē seu decretalē
vt circa.editam.i.factā seu compilatam in cōcilio Lugdunēsi.i.dū cō-
cilium lugdunēse celebrabat̄ locū non habere.qñ ea.i.qñ illa q̄ oppo-
nunt̄ sc3 ab appellante: ab electione: postulatione: seu ꝓuisione respi-
ciunt directe ius ꝑsone opponētis sicut declaraui: vel qñ respiciūt ius
ecclesie.vt etiam dixi in casu vel presuppositione. S3 decernimus illā
ꝯstitutionē.vt circa.lib.vi.tm̄ habere locum vbi crimina vel defectus
opponūtur p competitorem.i.illū qui appellat ⁊ petit eligi appellādo
ne alius eligat̄: vel appellādo ab electione iam facta vt ipsa casset̄: vel
per oppositorem vel quēlibet alium appellantē in formā vel in ꝑsonā.
Et dic vbi crimina opponūtur sc3 cōtra ꝑsonā electā vel defectus cō-
tra formā electionis. Ceterū ꝓ sed: sed cum ꝑdictus appellās circa cri-
mina vel defectus omittit.i.dimittit debitā specificationem causarum
sicut declaraui.§.postmodū in ꝓsecutione negocij: hoc est in prosecu-
tione oppositionis vel appellationis nō est audiēdus sup his sc3 sup
quibus omisit debitam specificationem causaru3: etiam.i.q̄uis: asse-
rat.i.affirmet p iuramentū hmōi circūstātias vel probationes perue-
nisse ad se de nouo. Sane pro sed vel pro certe: si quis cuius interest:
puta canonicus eiusdem ecclesie duxerit appellādum ab electione po-
stulatione: vel prouisione opponendo crimina vel defectus: omissa.i.
dimissa ⁊ nō seruata forma dicte cōstitutionis. vt circa.eodem scilicet
appellāte postmodum huiusmodi appellationem ꝓsequēte: alius sci-
licet nouus superueniēs nō appellans nō debet admitti in eade3 cau-
sa principaliter ꝓ communi interesse: prosequendo eosdem articulos
contra appellatum. quos articulos appellans supple prosequitur: li-
cet: id est q̄uis possit assistere appellanti ne colludat. propter hoc ta-
men ꝙ dicimus ei scilicet nouiter venienti nō denegamus ꝓsecutiōe3
proprij interesse. Insuper si appellans ab electiōe: postulatiōe: vl' ꝓui
siōe: agat causam per viam simplicis querele: vel defendat eā sc3 cām
appellato agente repellitur ab obiectionibus expressis in appellatio-
ne sua: et repellit̄ in alijs i.ab alijs obiectiōibus: scil3 nō expressis nisi cō-
stiterit ipsu3 seruasse formā predictam: vt circa. Et dic predictā forma3:
sc3 iurando: quia al's nō audiretur: ⁊ si seruauerit predictam formā sc3 iurando auditur super
nō expressis: preter q̄ in casibus exceptis in constitutione premissa: q2
in illis non tenetur seruare formam illius cōstitutionis. Etiam si non
prosequatur appellationem suam nec illam exhibeat: id est ostendat ⁊
asserat.i.affirmet se nolle vti illa: dū tamen fides fiat ab eo scil3 ab ap-
pellante: quia per ipam appellationē quesitum est ius aduersario suo
repellendi eundem appellantem per ipsam appellationē. licet.i.q̄uis
obmissio forme istius constitutionis repellat appellātem ab obiectio-
nibus propositis vel ꝓponendis ⁊ eoꝝ probatione facienda in formā
electionis: vel in personas eligentium vel in personam electi: tamē il-
la obmissio forme constitutionis: vt circa.non infirmat ꝓbationē fa-
ctam per confessionem aduersarij: vel al's factam legitime.

Ex tex.ibi: cōpetitorē.⁊c. No.differētia3 iter ꝯpetitorē ⁊ oppositorē ⁊ qs sit ꝯpetitor: dic vt in glo.eiusdē. Oppositor aūt ē qui elect⁹ ē vnicus. vt lite pen.c.i.⁊.ij. li.vi.⁊aba.

¶ Glo.seq.dicit quid approbet vel declaret.
¶ Constitutione3. Licet Bonifacius aliqua declarauerit de quibus
suo tempore dubitabatur circa decre.vt circa.vt.§.eo.is qui contra.⁊
c.ꝓcurator.⁊.c.constitutio.lib.vi.post eum tamen noua dubia emer-
serunt que Clemens hac sua constitutione declarat. Aliquas opinio-
nes determinat: de quibus dicam p partes. Et primo approbat quod
obscure no. Archi.in decre.vt circa.dicens ibi: ꝙ electus nō teneba-
tur seruare illam cōstitutionē: sed satis erat ꝙ in sua appellatione ser-
uaret antiqua iura. Jo.an.
a ¶ Ut circa.§.eo.lib.vi.⁊ ita restringas hanc declarationem ad illam
decre.nam decre.i.⁊ decre.cupientes.eo.ti.et li.non contingit hec de-
claratio. Nam ille locum habent etiam si non appelletur propter cri-
mina vel defectus: sed propter interesse proprium appellantis: nec mi
reris.nam ille artant ad veniendum vel mittendum infra certa tēpo
ra.decre.vt circa.ad exprimendum ⁊ iurandum.
b ¶ Directe. Semper enim secundario vel indirecte ꝯtingit ecclesiam.
¶ Glo.seq.dupliciter exponit vel restringit exprimens quare.
c ¶ Ecclesie.posset coniungi ⁊ non cōiungi verbum opponentis qō se-
quitur.⁊ hoc intendit ꝙ si ecclesia vel prelatus ipsius nomine se oppo
nit: puta dicendo hoc esse de iure ecclesie ‡ illius ꝙ vocem habeat in
electione.§.eo.scriptum.⁊.c.constitutis.⁊.c.cumana.de causa pos.cu3
ecclesia.vel ꝙ de ipsius gremio debeat eligi: vel ꝙ ad eam spectat ꝓui
sio.de consue.cum dilectus.de resti.in integ.c.ij.de verbo.sig.abbate.
nō erit locus forme decre.vt circa. Idem si loquit̄ de ecclesia ad quam
facta est electio: postulatio: vel prouisio.vt q2 dicunt̄ facta ꝑdicta con-
tra priuilegia ipsius ecclesie.§.de elec.considerauimus.vel opponitur
de numero.§.de rescrip.constitutus.
¶ Glo.seq.declarat.querit.arguit negatiue.contrarium soluit.
d ¶ Opponentis. Ut q2 dicit beneficium ad se spectare vel sibi debitū:
vel ꝙ ipse habet prouidere forte iure ad ipsum solum deuoluto: vel ꝙ
fuit cōtemptus: vel q2 est canonice electus. his ⁊ similibus casibus in
appellatione non est necesse seruare constitutione3.vt circa. Percepi
dubitatum in curia in hoc casu. scripserat papa mihi ꝓuideri de bene
ficio in certa dyocesi quod non excedat valore3.l.florenorum. vel si de
loco sim oriundus: pro titio scripsit simpliciter. secundo ꝙ sibi proui-
deretur in eadem dyocesi de vacante vel primo vacaturo. post hoc va
cante beneficio in dyocesi: facio mihi p meum executorē illud cōferri.
titius etiā facit sibi idem beneficium p suos executores ꝯferri: ⁊ appel
lat a ꝓuisione mihi facta: ⁊ ꝓcessibus executorum meoꝝ: dicens ꝙ be-
neficium excedat summam taxatam: vel ꝙ non sum de dyocesi oriun-
dus: dubitat̄ an decre.vt circa.in appellatione ꝓuari debuerit: Uide-
tur ꝙ nō p hoc principium: quasi appellatio fundetur sup iure appel-
lantis: non sup defectibus vel criminibus. Cōtariū videtur: q2 vtroq3
casu opponitur ꝯtra formā ꝓuisionis: ⁊ nō solū cōtra electionem circa
quam statute sunt forme concilij.q2 ꝓpter.eo.ti.sed etiā ꝯtra ꝓuisionē
cadit obiectus in formā.vt patet in littera ipsius decre.vt circa. Item
scōs obiectus satis est in ꝑsonam vt defectiua dicatur ex loco originis
quo ad illud beneficium: et l3 illud ꝓcedat a rescripto: satis tamen cō-
uenit iuri cōmuni. facit quod no.de rescrip.si ꝓponente.in glo.fi.
e ¶ Sed.repete decernimus locum habere tm̄ ⁊c.
f ¶ Competitorem.eiusdem dignitatis: vel beneficij cuiuscūq3.⁊ ꝯiun
ge appellantem/quod sequitur.
g ¶ Appellantem. Non dicit ad sedem apostolicam vel ad nos.vt.§.c.
pri.quod facit p opinione quam tenui in decre.vt circa.in glo.ad pa
pam tamē certum est ꝙ solum in extraiudicialibus appellationibus
hoc locum habet.§.e.constitutio lib.vi.
h ¶ Personas. Eligentium vel electi: prouidentium vel prouisi: po-
stulantium vel postulati: ideo vtitur plurali.ad hoc.§.§.fina.et que

‡ Exceptiōes que opponūtur i causis bñficialib⁹ interdū cōcernunt ius ecclesie. vt h̄ exēplificat. glo. cū q̄ cō cor. Guill. pau.et gen. interdū exceptiōes cōcernunt ius opponētis: ⁊ exēplifica vt in gl. se. interdu3 cōcernunt forma: interdu3 ꝑsona3 ꝯtra quā crīa opponunt̄. circa istos obiectus ī formā vel ꝑsona3 q̄rit.de gl.se.de dubitabili questione qua3 vide. Pe.

po sint in his opponi: notaui in decre. vt circa.
a Defectus. respicit formam et personas: sed quod sequitur crimina respicit personas.
b Opponuntur. satis notabant hic verba ipsius constitutionis ibi dum dicebatur: se opponunt pponendo aliqua &c. vtilissimum tamen fuit hoc declarari.

defectus[a] vel crimina opponuntur[b]. Ceterũ cũ circa crimia vel defectus debitã circũstãtiarum[c] specificationẽ pdict⁹ omittit appellãs: nõ est postmodũ in psecutione negocij sup his[d] audiẽdus etiã si circũstãtias hmõi vel pbatiões earũ per iuramentũ afferat ad se puenisse de nouo[e]. Sane[f] si qs cuius interest[g] ab electione: postulatione: vel prouisione[h] duxerit appellãdum: opponẽdo crimina: vl' defect⁹: forma[i] dicte cõstitutiõis omissa[k]: eodẽ[l] postmodum appellationẽ hmõi psequẽte[m]: alius superueniẽs nõ appellãs[n] cõtra appellatum in eadem causa[o] principaliter admitti non debet p iteresse cõi[p] eosdẽ articulos[q] psequẽdo: licz appellãti possit assistere ne colludat[r]: nõ tamẽ ei pter hãc psecutionẽ pprij[s] iteresse denegamus. Insuper[t] si appellãs[v] ab electiõe: postulatione: vel puisiõe per viã querele[x] simplicis cãm agat[y]: vl' eã appellato agẽte defendat: repellit[z] ab obiectiõib⁹ i appellatiõe sua expssis[a] & alijs[b]: nisi cõstiterit ipm formã seruasse pdictã: preterqz[c] in casibus in cõstitutiõe pmissa exceptis etiã si appellationẽ suã non pro-

c Circunstantiarũ. Approbat hec littera qd no. in decre. vt circa. in glo. qd ergo. & i decre. pcurator. eo. ti. lib. vj. scz q nõ sufficiat opponere periurium vel homicidiũ nisi fiat illorum expressio: sic & alibi debẽt exprimi circunstantie. de cleri. egro. c. vno. lib. vj.
d Super his. scz super quibus omisit debitam specificationẽ: ac si dicatur q si q̃daz plene specificauit: quedam nõ. & legitime iurauit super specificatis audietur: super alijs nõ: etiam si vult iurare q circunstantias seu probationes ipsarum de nouo perceperit. vt sequitur.
Glosa sequens obijcit soluit & notat.
e De nouo. Uidebat cõtrarium p decre. vt circa. vbi sup nõ oppositis audit appellãs cũ iuramẽto q illa de nouo puenerint ad ipsi⁹ notitiã. ergo idẽ videbat de circũstãtijs nõ sufficiẽter expressis: sz cõtrariũ hic determinat: qr ibi nõ oppono qd ignoro vel qd scio: sed non credo me posse pbare. q hic nullũ vitiũ est: iustũ est ergo vt postmodũ admittar cũ iuramẽto vt ibi: sed vbi oppono & circũstãtias nõ exprimo: hic vitiũ est: qr nõ debite oppono. Itẽ qr nõ videt iuramentum posse defendi quo iuraui me credere posse pbare: ex quo nũc dico me nouiter circũstãtias vel pbationes pcepisse: ergo merito hic aliud q alibi. Et sic no. qd dicere soleo de cõfir. vti. vel inuti. bone. qr interdũ expediẽtius est in totũ veritatem tacere q non perfecte dicere. Jo. an.
f Sane. Determinat aliqualiter no. per Cõpo. s. eo. c. j. li. vj. in glo. vnde merito. ver. sed ad quid admittetur.
g Interest. de hoc interesse notatur in decre. vt circa.
h Prouisione. facta vel faciẽda. qd dic vt. s. e. qui cõtra certã. lib. vj.
i Forma. specificationis de qua premisit.
k Omissa. In quibusdam.
l Eodem. Scilicet appellante: & idem in adherente. per decre. vt circa. ver. alioquin.
m Prosequente. quo ad illa in quibus seruauit cõstitutionem: vel in quibus cõstitutio nõ artabat. vt. s. j. respõ. Certũ est enim q si aliqua sufficienter expressit: aliqua nõ: quo ad expressa tenet appellatio: dũmodo in alijs constitutionem seruauerit.
n Nõ appellãs. nec etiã adherẽs: vt sit fortius dubiũ. Sed lr̃a sequẽs que dicit q potest assistere videtur cõtraria. Sz illud pter interesse.
Glo. seq. arguit a contrario: determinat & questionem soluit.
o Eadem causa. Ergo in alia poterit: hoc verum per viam actionis. & sic nõ fuit de adherẽtibus. vt dicam. j. prori. §. Et si dicas quis pficit hec appellatio. Dic q multum: qr succumbet appellãs in instantia & puniet in expensis & penis decre. j. s. eo. lib. vj. & fiet executio cõtra ipsum. Item forsan ille tertius postea non aget: vel agẽs ex aliquo capite forsan repelletur. Jo. an.
p Cõmuni. Scz quãdo: & in his prosequitur ius vel interesse ecclesie vel cõmune sui & appellantis: vt cum dicitur criminosus is qui est electus vel prouisus: vel defectuosus: vel electio: vel prouisio facta p eum qui non potuit propter crimina vel defectus. vel facta prouisio per litteras subreptitias: vel hic similia.
Glosa sequens ostẽdit in quo ampliat: obijcit: iustificat: & obiectioni respondet.
q Articulos. Scilicet nõ specificatos. & hoc voluit versi. alioquin. in decre. vt circa. quo ad appellantem & adherẽtes: sed ista latius loquitur. Et licet prima facie videretur iniquuz q vnus psequi nõ possit id a quo repellitur: alter pter ineptitudinem propositionis vel defectũ pponentis. & facit. ij. q. j. prohibent. x. q. vlti. libellorum. in fi. s. de accusa. veniẽs. ff. de accu. l. hi tamẽ. in fi. & l. iij. in fi. vbi no. de accusatore repulso propter ineptitudinem libelli. & bene facit. ff. de adul. si maritus. ij. in fi. & de li. ho. exhi. l. iij. §. hoc interdictum. Item licet graue videatur q negligentia vel culpa vnius male exprimẽtis noceat ecclesie & omnibus alijs habẽtibus equale interesse. de regu. iur. delictum. & regula non debet aliquis. lib. vj. Tamen fateri oportet hoc equum: quia al's inutilis fuisset quo ad hoc & derisoria prouisio decre. vt circa. si appellans possit submittere pedagogum qui sibi assistens in eadem causa vt dicit textus clare formaret & exprimeret p eum male formata & insufficiẽter expressa. Ad contraria respõdetur q loquuntur in alia causa vel instantia. Item imputet sibi qui a principio non appellauit. Itẽ quia via nullitatis illi nõ deficit. de ap. cõcertationi. lib. vj. & prosecutio proprij interesse vt sequitur.
r Ne colludat. Scilz sup expressis in quibus fuit forma seruata. & est si. de procu. c. ij. in fi. lib. vj. Et q prosit sic adesse: ibi no. in vlti. glo. & ff. de inoffi. testa. si suspecta.
Glo. se. duas lecturas ponit & notat.
s Proprij. si dicat propter quod etiam fuit appellatum: planũ est etiaz si non fuerit forma seruata. vt in. j. rñ. Uel intelligitur de psecutione quã facit per querelã. Et nota q etiã publica vel popularis actio habet etiã quãdoqz priuatuz interesse. ff. de sepul. vio. l. ij. §. si ad plures. de pcur. licet in popularibus. in prin. cum suis concor. Actio popularis q̃n q̃z iteresse priuatum habet.
Glosa sequẽs duo euidentialia psequitur.
t Insuper. ad huius. §. intellectum & precedentis & sequentis etiam scire debes qd Cõpo. no. s. e. c. j. lib. vj. in glo. qualiter vtraqz. q lapsis tẽporibus illi⁹ decre. j. pars appellãs que infra tpa illi⁹ decre. nõ fuit appellationem psecuta. põt electionem vel puisionem impugnare p modũ querele ex eisdẽ causis ex quibus appellauit vel ex alijs: qr tps illius cõstitutionis non statuitur: vt post illud super illis vel alijs non audiat appellans sicut dicit in iudicialib⁹ appellationibus. de appel. cum sit romana. & sicut dicitur in decre. cupientes. & vide qd ibi no. in §. si vo. in glo. j. idem. sed statuitur ad hoc vt post illud tempus procedi possit partis absentia non obstante. Item scias q forma decre. vt circa. quo ad illa obiecta in quibus requiritur ipsa forma duplex est. Una q in appellatione omnia & singula exprimant in instrumẽto publico seu lr̃is &c. Secũda q super obiectis debito modo iuret. Si prima forma seruatur sed scda nõ: qr non iuratur vel non debito modo: nõ audit appellãs etiam super expressis. s. eo. ti. is qui. lib. vj. Si vo nõ seruetur forma secunda: qr debito modo iuratur: sed nõ prima: qr nõ debito modo exprimitur: tunc aut nihil exprimitur: aut aliquid exprimitur debito modo aliquid non primo casu nõ auditur appellãs: nisi in casibus exceptis in decre. vt circa. in. §. nisi. in fi. Secundo casu auditur super expressis. Item in predictis casibus exceptis: sed sup obiectis non specificatis non: etiam si velit iurare q circũstantias de nouo pcepit. vt. s. ij. rñ. hec vera quo ad illa obiecta in quibus forma requiritur & artat constitutio. Si vero propter aliqua appellat in qbus artat cõstitutio: & pter aliqua in quibus non artat. vt. s. j. rñ. tunc licet neutra forma seruetur: auditur appellans illa prosequẽs: que constiutio non respicit. his visis prosequor litteram. Ut circa h declarat.
v Appellans. Uel adherens: quia de vtroqz loquitur decre. vt circa. ver. alioquin. Aliter ergo qui nec appellans esset / nec adherẽs bene admitteretur: cum esset in eo ratio posita in fine huius. §.
Glosa sequens querit & soluit.
x Querele simplicis. Nũquid ergo reprobatur opinio Compost. de qua dixi in prin. huius partis? Dic q non: ipse enim non fuit locutus de pena decre. vt circa. quam etiam non vidit: sed de pena decreta. prime que hoc solum habet: q post tempus ibi statutum proceditur in partis absentia. Sed decre. vt circa. imponit penam non seruanti formam in iurando q nõ auditur: etiam super expressis. non seruanti in exprimendo q non potest obijcere non expressa. simpliciter ergo in pena ab obijciendo repulsus: nec per viã querele possit obijcere: & hoc vult iste. §. sed punitur solum in processu fiendo in eius absentia: et per appellationem prosequi potest obiecta in eo statu in quo causam inuenit. ergo & per querelam. & sic verum sit dictũ Compost. cum ergo diuerse sint culpe: non mirum: si diuerse sint pene et si. quod no. s. e. cu mana. in vlti. glo.
y Agat. Facit de ap. concertationi. lib. vj. et quod no. post Inno. et Hostien. de appel. dilecto.
z Repellitur. Instante appellato. vt dicam in fi. huius partis.
a Expressis. si intelligas singulariter & clare: tunc exponas qd sequit formam seruasse predictam. scz in iurando. cũ enim non iurans nõ audiatur etiam super expressis per viam appellationis: ergo nec per viã querele. de reg. iur. cum quid. li. vj.
b Alijs. Non expressis.
c Preterq. Excipit a verbo alijs. & est sensus: appellãs qui formam non seruauit in exprimendo auditur super nouiter emergentibus: vel ad notitiam peruenientibus vel super quibus superuenit pbandi facultas: illis ergo casibus non excludetur etiam per viam querele.

Nolle

a Nolle vti. Uidens enĩ appellãs q formam nõ seruauerat: de cõsilio aduocati celat appellationẽ: vel dicit q illa nõ vult vti vt causam per viam querele psequi possit. Et facit hec littera ad questionẽ an inuito impetrante is cõtra quẽ impetratũ est possit vti rescripto. de qua satis scripsi post Inno. & Hosti. de resti. spo. ex conquestione. Jo. an.
b De ipsa. appellatione in q̃ non fuit forma suata vel illoz expssio facta.
c Iudice. corã quo per viam querele simpliciter agitur causa.
Glo. seq. soluit dubiuz triplicez dissimilitudinẽ exprimens.
d Fides. plena. nec sufficeret illa semiplena. de qua no. Cõpo. j. c. j. s. e. lib. vj. in glo. qd si papa. vbi dicit p vnuz testem & lr̃as quas pcurator absentis de cui⁹ pcuratorio cõstat: vult impetrare super appellatione probari appellatũ. illud enim locũ hz quo ad pcessum in partis absentia faciendũ: & quo ad pbationẽ deuolutionis: sz hic loquit de pena repulsionis: vt statim sequit. Itẽ illud corã iudice appellationis: hoc coraz iudice querele. Item ibidem de pbatione appellationis hic necesse est pbare formã appellationis. Uides autẽ p hoc qũo expedit appellato q sibi in forma publica appellatio intimetur. s. eo. c. prori.
e Quesitum. Optime concor. s. eo. ab eo. lib. vj. & cum hoc respiciat fauorem appellati: eo patiente bene procederet hec obiectio. ad hoc. j. §. prori. non sic in casu illius decre. ab eo. vt ibi no. in vlti. glo.
f Forme. si intelligas de forma iuramẽti: planũ est: si de forma expressionis: idem cum distinctiõe quam scripsi. s. §. prori. in prin. hoc dico quo ad repulsionem de qua sequitur.
g Legitime. si ergo inuito appellato fieret pbationum recepto super articulis sup quibus recipi nõ debebat hoc sibi nõ nocet: cõsueuerunt articuli admitti saluo iure impertinentiũ & non admittendorũ. de quo scripsi. de offi. dele. cũ contingat. super glo. pe. de testi. ex parte.
h Non infirmat. Bene concor. de ac. c. j. et. ij. lib. vj. et facit quod no. s. eo. si forte. lib. vj. in. v. glo.

sequatur nec exhibeat: & illa se asserat nolle[a] vti: dũ tñ de ipsa[b] corã iudice[c] fiat fides[d]: qr p ipsaz ius repellẽdi eũdẽ aduersario est q̃situ[e]. Illi⁹ vo cõstitutionis forme[f] omissio: lz appellãtẽ ab obiectib⁹ i formã electiõis vl' psonas eligẽtiũ vel electi ppositis vl' proponẽdis & eoz faciẽda pbatione repellat: pbationẽ tñ factaz super his per aduersarij confessionẽ vl' al's legitime[g] nõ ĩfirmat[h]. I dẽ.

Sine spãli licentia pape nullus puidere potest ecclesie cathedrali clero carenti & populo christiano. Religiosus per prelatũ licentiari nõ debet vt tali puisioni cõsentiat: cõsentiens etiaz si fuerit cõsecrat⁹ priori prelato subiacet: nec in episcopũ recipit: nec ad aliquẽ honorem pmouetur. que cõtra fierẽt irrita decernit. Jo. an.

In plerisqz ecclesijs Ca. v. nedum (quod dolentes[i] referimus) presidio[k] facultatũ puatis: sz & clero carẽtib⁹ & populo[l]

In plerisqz. Sũt tres partes. In prima cõstitutiõis cã. In scda cõstitutio. In tertia ptestatio. Scda pars quã summaui q̃ttuor facit. Primo phibet puisionez fieri. Secũdo licẽtiã dari. Tertio punit cõsentiẽtem. Quarto decernit. partes patẽt: & summe fuit honestũ qd hic dr. Pater sanctissime video multas ecclias cathedrales pauperrimas & priuatas auxilio facultatũ seu diuitiarũ q̃ nõ hñt clerũ nec populũ: & video aliq̃n istas ecclias vacare plato: et hi ad quos spectat eorũ puisio frequẽter assumũt religiosos mẽdicãtes ad honorẽ põtificatus vel plature: q religiosi assumpti non pñt pdesse aliquo mõ ipsi eccl'ie: nec pñt preesse vt decet & cõuenit: immo obnubilãt & obscurãt serenitatẽ seu claritatẽ põtificalis dignitatis instabilitate vagationis & opprobriose mẽdicitatis. Ego quero pater sancte an isti tales puidẽtes ecclesijs de talibus psonis pauperrimis bene faciant? Et respõdet papa q decetero nullũ religiosum vel mendicãtẽ eligant ad dignitatẽ eccl'ie cathedralis que careat clero & subditis xpianis. Itez dicit papa q talis religiosus nunq̃ petat licẽtiam a suo superiori vt talẽ dignitatẽ adipiscatur. nec ipse superior forsan puincialis vnq̃ valeat dare licẽtiam tali religioso mendicãti: immo dicit si religiosus petiterit licẽtiaz ad adipiscendam. i. ad capiendam talem dignitatẽ: & passus fuerit eligi in episcopũ: vel permiserit se consecrari: q ipse nullo modo recipiatur in epm. sed patietur talis religiosus pro ambitione tali q ipse erit redactus. i. positus ad suũ monasterium. vt in illo viuat seu degat humiliter: et q in illa religione seu monasterio suo nunq̃ assumatur nec ascendat ad aliquã dignitatẽ. Et si aliquid cõtra pmissa fuerit attẽtatũ: oĩa decernimus vana: nõ obstãte. i. nõ cõtrariante quacũqz cõsuetudine. Or pater sanctissime video vestrã cõstitutionẽ nobilẽ: in qua non vultis pauperẽ cũ paupere nubi: qr non vultis q ecclesia cathedralis priuata subsidio facultatũ habeat platũ religiosum & pauperem. Sed quero an similiter intelligatis in alijs ecclesijs tam cathedralib⁹ q̃ nõ habentibus diuitias & bonos redditus: an in talibus prohibeatis ne religiosi mendicantes eligant? Et rñdet q non: immo vult papa Clemẽs q in talibus ius cõmune seruetur: nec vult in illis ius cõe coartari. i. restringi vel ampliari. h. d. Ordo lr̃e. Ideo vide textũ: improuida superiorum puisio assumit multos presertim religiosos: frequenter. i. sepe ad honorem pontificatus. i. in epos in plerisqz ecclesijs nedum priuatis subsidio. i. auxilio: facultatum. i. diuitiarum: sz etiam carentibus clero & populo xpiano: qd referimus. i. recitamus & narramus dolẽtes. i. cũ dolore: qui scilicet religiosi assumpti nec sunt valentes. i. potẽtes prodesse prout expediret. i. prout cõueniens esset ipsi ecclesie: nec valẽtes expresse vt. i. sicut deceret. Et quia religiosi electi ad ecclesias cathedrales carentes populo & clero obnubilant serenitatem: id est deturpãt et obscurant nobilitatem põtificalis dignitatis instabilitate vagatiõis & mendicitatis opprobriose. Et sic instabilitate vagationis: qr per totam suã vitam stant vagando & discurrendo per dyoceses q̃rendo vicariatus ab epis habẽtibus latas dyoceses: & vt ipsi sint epi portatiui: sicut videmus in multis ciuitatib⁹ in quib⁹ non resident epi: & isti epi nõ residentes dant vicariatũ suũ cuidam religioso epo: q vulgariter appellat eps portatiuus q cõfert ordines episcopi. vl' dic instabilitate vagationis: qr isti vadunt ad curias principuz: & querunt habere pensionem: et multotiens principes eos habẽt tanq̃ familiares & tanq̃ capellanos: & dic mendicitatis opprobriose: qr opprobriosum id est turpe est episcopis mẽdicare. Et sequitur i textu. Nos igit volentes puidere cõ temeritatem: id est cõtra fatuitatem tam faciẽtium. i. eligẽtiũ tales religiosos q frequentius recipientiũ hmõi puisiones: qr etiã punit religiosos patientes se eligi & sibi puideri de talib⁹ dignitatibus: statuim⁹ de cõsilio nostrorũ fratrũ scz cardinaliũ: vt nullus decetero id est amodo vel deinceps ppollens. i. clarens quãtacũqz dignitate prouideat de pastore ecclesie cathedrali sibi q̃litercũqz. i. quomodocũqz subiecte: que cathedralis ecclia careat clero & populo vel subditis xpianis: nisi fulciatur super hoc spãli auctoritate sedis apostolice. i. nisi hoc scz q eligat religiosum ad talem dignitatẽ impetret a sede aplica q talem religiosum eligat: vel nisi ipse religiosus impetret a sede aplica q eligat: qz p et: & nullus religiosus vnq̃ licentietur a prelato forsan puinciali q consentiat tali puisioni: scz q eligat. q. i. qr: quia si licẽtiatus cõsenserit hmõi puisioni: & fecerit se aut pmiserit se in epm cõsecrari: nullatenus. i. nullo modo recipiatur in episcopali honore: sed in penam tante ambitionis. i. p pena huius q ambiuit talem honorem ipse degat. i. viuat cuz paupertate: qz pro et: & iaceat semp pstrat⁹ & humilis sub plato. i. subditus suo prelato sue religionis aut monasterij: ita q eidem religioso passo de se fieri talem electionem nullus sit accessus in religione sua: aut extra religionẽ suã cuiuslibet. i. cuiusuis honoris vel administrationis. enĩ pro qr vel pro certe nos Clemẽs decernimus irritum esse et inane. i. vanũ & nullus effectus quicqd cõtingit attẽtari vel fieri: supple contra premissa vel cõtra aliquid premissoz. i. antedictoz in ista cõstitutione nõ obstante. i. nõ cõtrariante quacũqz consuetudine. Sane. i. certe & recte decernim⁹ pmissa esse specialiter puidenda circa prefatas ecclesias id est circa ecclesias cathedrales carentes clero & populo xpiano: q. i. qr: qr nec. i. nõ intẽdimus circa puisionẽ q̃rũlibet aliarũ ecclesiarũ nõ carẽtiũ clero & populo coartare limites iuris cõis: nec intẽdimus ampliare vltra. Et sic concludit q ista cõstitutio habet locũ solũ in ecclesijs cathedralibus carẽtibus clero & populo: & nõ hz locũ in alijs ecclesijs habẽtibus populũ: immo in ipsis oĩmodo vult seruare ius cõe. Nota primo q eccl'ie (maxime cathedrales) debẽt habere facultates: & facultates dicũtur earũ psidium ibi: psidio facultatuz. nam sine temporalibus spiritualia diu esse nõ possunt. j. q. iij. si qs obiecerit. de vita & hone. cleri. vt quisqz. & c. qm̃. Nota secundo q in epis opprobriosa est mendicitas p hoc glo. in ver. opprobrio. ad hoc de renun. ad supplicationem. Zabarella.
i Dolentes. Cõcor. s. de cele. mis. dolẽtes. s. de sta. mo. recolentes. j. eo. ti. attendentes. & de censi. ad nostram. in prin.
k Presidio. id est subsidio sine quo spiritualia diu esse nõ possunt. j. q. iij. si quis obiecerit.
Glosa sequens querit: arguit negatiue & affirmatiue: et declarationem poscit dicens primum plus placere.
l Et populo. Certum est q clerus & populus sunt diuersa de priuile. ex parte. de sentẽ. excom. si sententia. lib. vj. Quid si habet alterum tñ hic. & j. e. c. ponitur copula. per quod videtur q carere debeat vtroqz. Habẽs aũt alterũ non caret vtroqz: & sic non videtur artare constitutio. vide simile habẽs codicem non includit sub carentibus decreto et codice: & habens panẽ non includit sub carentibus pane & vino: & habens argẽtũ non includitur sub carentibus auro & argẽto. ita non includat ecclesia habens clerum vel populum sub carẽtibus clero & populo: al's nõ esset diuersum dicere clero & populo: & dicere clero vel populo: & esset hoc incidere in impropietatem locutionis sumendo copulatiuã p disiunctiua: q̃ improprietates excusande sunt nõ sequẽde. vt no. de verbo. sig. pterea. pro hoc facit: qr foret absurdum q illi clero vel populo quẽ habet ecclesia subtraheret episcopus: & hoc multuz vrget. Contra carere est nõ habere: sed si dixisset si non habeat vel nisi habeat clerũ & populũ propter copulã requirit q habeat vtrũqz: ergo si habet alterum tãtum artat cõstitutio: & idem in predictis exemplis si dicatur si nõ habeat: vel nisi habeat decretuz & codicẽ: requiritur q

Eccl'ie carenti pp'lo tñ vel clero tñ an puideri possit de epo sine pape licentia.

habeat vtrūq;. Idem cum dicitur si non habeat panem ⁊ vinum: argentū ⁊ aurū: ⁊ in silibus, vt cū dicitur nullus eligatur nisi habeat. vel si nō habeat etatē scientiam ⁊ mores: singula requiruntur. vt.s̄.eo.cū in cunctis. Idem si dicat̄ si careat sciētia: moribus: ⁊ etate. facit de eta. ⁊ quali.cā te. Pro vtraq; parte posset induci.ff.de re.du.si is qui ducēta.§.verū. vtrum egeret declaratione: sed primum plus placet.

¶ Glo.seq. primo ponit dictū: ⁊ ꝑ solutione contrarij remittit: secūdo soluit dubium.

a ¶ Christiano. talia loca que sunt in potestate hostiū nec desinūt eē sacra. Ad.l.cū loca.ff.de reli.⁊ sū.fu. rn̄de. vt no. vij.q.j.pastoralis.in fi. Nō putes tñ ꝙ sit necessariuz ꝙ locus sit captus ab hostibus.satis eniz est ꝙ clero careat ⁊ subdit; christianis ꝑ verba hui9 decre.lz non sit in hostiū ꝑtāte.

b ¶ Religiosos. qui laborant ad hoc etiā interdū importune ⁊ ꝑ corruptelas ✠ vt dicē possint cuz psalmista. Laque9 ꝯtrit9 est ⁊c̄.ps. Nisi quia dn̄s erat. Vidi iā religiosum ꝯsecratū ad titulū q non erat in reruz natura: nec fuerat qd̄ patere posset ꝑ ꝓuinciale.i.ꝑ librū i quo scripte sunt prouincie.

c ¶ Superiorum.ad quos spectat quouis iure ꝓuisio.⁊ maxime q̄ttuor ꝓncipales patriarche ⁊ qdā archiepi q sub eis sunt: ꝯsueuerant h̄ facere.

✠ Religiosi magis in hoc peccabāt q̄ꝫ alij: q2 cōiter cupiūt magis exaltari: q̄ꝫ alij. Naz vt dicit Guy. Quilz magis appetit quo se videt destitui. vñ āglici et scoti pl9 q̄ꝫ alij vinuz appetūt q2 i suis ꝑtib9 eo carent.de hoc xxxij.qō.ij. moyses. in glo. Pe.

d ¶ Deceret.viij.q.j.qui episcopatum.

e ¶ Vagatiōis.cōsueuerūt tales discurrere ⁊ vicarias epoꝝ q̄rere: maxime habētiū dyoceses latas: interdū principibus adherere familiariter qui causa honoris querunt habere capellanos epos.

f ¶ Opprobrio. nedū in epo s; in quolibet clerico.xciij.dis.dyaconi.vl.

g ¶ Serenitatē. De qua.j.de peni.si quis suadēte.circa fi. Jo.an.

h ¶ Obnubilant. Saltem quo ad vulgus.de hoc.xciij.distin.legimus. facit.s̄.de priuile.c.j.

i ¶ Quantacūq;.propter patriarchas hoc dicit vt predixi.

k ¶ Speciali. si ergo haberet gn̄alē auctoritatē ꝓuidēdi ep̄atibus spectantibus ad ꝓuisionem papalē: non sufficit per hanc litteram.

l ¶ De pastore. vtit̄ hic vocabulo gn̄ali: vt archiepos: epos: ⁊ etiā patriarchas cōprehēdat: alibi latius.s̄.eo.ne ꝑ defectu.de re.iur.q̄uis.

m ¶ Cathedrali. in alijs locum non habet: vt in fi.

n ¶ Qualitercunq;. Non distinguit. ergo siue plene subsit siue quo ad prouisionem tantum.

o ¶ Christianis. Circa quattuor patriarchales sedes pricipales q̄diu sunt in potestate infidelium vel scismaticorum prouidit Bonifaci9 in sua extrauaganti sancta romana.

p ¶ Prelato. qui ꝯtra faciens puniendus esset pena arbitraria ex quo circa ipsum certa hic non statuitur.de offi.de leg.de causis.

q ¶ Licentiatus etiam. Ergo ⁊ habita licentia consentire non potest. concor.s̄.eo.quorundam.§.j.in fi.lib.vj.

r ¶ Et in epm̄. Nota ꝙ ex solo cōsensu nō est locus penis inferioribus. sed tunc demū cum sequitur cōsecratio: hoc probat hec copula.

s ¶ Permiserit. In absolute coacto cessaret pena.s̄.quod metus cau. sacris.nec imprimeretur character.s̄.de bap.maiores.

t ¶ Honore. q2 non admittetur quo ad executionē pontificalis officij: nec permittetur pontificalibus insignijs vti: ⁊ sic minus poterit q̄ꝫ alter eps nullius ecclesie.de ordi.ab epi.c.j.

Eps nullius eccl'ie esse pōt.

v ¶ Monasterij. Includit etiam canoniam regularem.de eta.⁊ quali. intellerimus.de priuile.cum olim.ij.in prin.⁊ per hanc litteram patet hanc penam solum in religiosis locum habere.

x ¶ Prelato. Ergo per talē ꝓmotionē nō fuit soluta obedientia.secus si prouisio tenuisset.xviij.q.j.c.vno.xvj.q.j.ne pro cuiuslibet.

y ¶ Prostratus.concor.de deci.q̄uis sit.in fi.

z ¶ Cuiuslibet. Cōcor.j.de regu.vt professores. ⁊ per hoc excludit etiā temporales.

a ¶ Vel aliquod. Igitur prouisio de tali ecclesia facta non valet nec licentia consentiendi religioso data: vel ipsius consensus vel consecratio subsecuta quo ad ipsius executionem: nō dico quo ad characterē. facit quod no.de ꝯse.dist.v.manus.in vlti.glo.⁊ facit quod dixi.s̄.de consue.quanto.super.j.glo. Item nec valet promotio facta de tali cōtra proximum dictum.

b ¶ Non obstante. Multa similia vide de consti.c.j.lib.vj.in gl.penul. ⁊ concor.j.eo.statutum.

c ¶ Prefatas. Cathedrales clero carentes ⁊ populo christiano.

d ¶ Aliarum. non cathedralium: vel etiaz cathedralium habētiū clerum ⁊ populum christianū.

e ¶ Ampliare. Simile de innouatione dr̄ ꝙ ius vetus cōseruat: nouū autez nō creat.de ꝓuile.ex parte.j.in fi.⁊.c.q2 intentionis.⁊ optie cōuenit huic fini extraua. Cle. que incipit meruit. Jo.an.

Quod circa. Istud.c. determinat seu declarat constitutionem quorūdā.lib.vj.in illo.c. dicit̄ ꝙ ex vocatiōe quocunq; modo facta in discordia de religioso mendicante ad ꝓlaturam extra administrationez sui ordinis non acquirit̄ illi ius: nec tali electioni poterit consentire etiam de licentia prelati sui. Item dicit de vocatiōe facta a minori parte seu numero ad quālibet prelaturā de religioso non mendicante.⁊ secus factū irritū decernit. Hoc habito ꝑsuppono ꝙ duplex est electio. quedaz est que in facto cōsistit: vt qñ sunt decem electores: ⁊ octo vnū eligūt: alij duo eligūt aliū. Sz ꝯ istos duos opponitur ꝙ sunt excōicati: quare ille q est electus ab octo dicit. Ego sum electus ab oībus: ⁊ si aliqs dicat. Certe tu nō es elect9 nisi ab octo ⁊ sunt decez electores: ergo tu nō es electus ab oībus. Ipse rn̄det: ius fingit me esse electuz ab oībus: q̄uis nō sim electus nisi ab octo: quia ꝑtās eligēdi est translata in octo: postq̄ꝫ alij sunt excōicati. His ꝑsuppositis cū glosa posita in verbo q̄ in facto: pone casum. Quidam religiosus fuit in aliq̄ dignitate electus que nō est de ordine suo: s; ex suū ordinē: ⁊ cū essent decē electores fuit elect9 ab octo de electorib9: et alij duo electores elegerūt quēdā alium nō religiosum: sed iste religiosus opponebat ꝯ eos ꝙ erāt excōicati: ⁊ sic ꝙ nō habebāt vocē in caplo: ⁊ ꝙ vox illoꝝ duorū est trāslata ⁊ cōfusa in alios octo q ipsum elegerūt: ⁊ sic fictiue dicebat se electū ab oībus. Modo q̄ro an ipse bene dicat: rn̄ an satisfaciat constitutioni quorūdam posite.j.eo.li.vj. Ad quod rn̄ cadet papa ꝙ nō: ⁊ dicit in textu. Nos clemens declaramus illud qd̄ cauetur in cōstōne bonifaciana circa electiones religiosoꝝ sup discordia numeri: sc; in religiosis mēdicantibus ⁊ minoritate numeri sc; in religiosis nō mendicantibus debēt intelligi ea que cōsistūt in facto: q2 requirit̄ ꝙ ab oībus eligat̄: ⁊ ꝙ oēs cōcordāt: nō aūt in fictione iuris vel eius effectu: q2 q̄uis sint aliqui q sint excōicati: ⁊ nō ꝯcordāt electioni ipsius religiosi: iō ꝑpter h̄ nō dr̄ nec est electus: q2 illa ꝯstitutio intelligit ꝙ de facto eligat̄ ab oībus. Vide glo. sup ver. [q̄ de facto] ¶ Nota ꝙ electio dr̄ actiue ⁊ passiue.ꝑ hoc glo.ij.q̄ hic dicit intelligi de passiua ⁊ idem Pau.ꝑ hoc qd̄ no.eo.ti.illa.⁊ ꝑbat̄ de cle.excō.mi.c.fi.

No. casum i q̄ cōputant̄ voces i electione q̄ tñ de iure non valēt ⁊ ē casus specialis q̄ ad casus quorūdaz i duob9 casibus ibi positis ⁊ hic h̄ breuit̄ enumeratis. Zabarel.

¶ Glo.seq.cōmendat: dicit quid determinat: ⁊ quid approbat.

f ¶ Quod circa. Breue ⁊ vtile determinans decre. quorundam.s̄.e.li.vj.⁊ approbās qd̄ ibi no. Jo.mo.⁊ Archi.⁊ qd̄ no.s̄.eo.ti.indēnitatibus.§.sane.in.iiij.glo. Jo.an.

g ¶ Electiones.passiuas.nam ꝯstitutio hic declarata loquitur qñ religiosi eligunt̄: quicūq; sint eligētes religiosi vel alij. Et dic electiones: postulationes: ꝓuisiones: vel quaslibet vocationes: vt ibi.

h ¶ Discordia. hoc quo ad mēdicantes circa quos prouisum est ꝙ ex electione in discordia facta de ipsis extra administratiōes sui ordinis nullum ius eis acquiratur: nec audeant consentire.

¶ Glo.seq. exponit ⁊ id dupliciter probat ⁊ prorogat.

i ¶ Minoritate. Hoc quo ad religiosos non mendicantes: circa quos statutum fuit: idem circa electiones factas de ipsis ad quascūq; prelationes a minori parte numero.

¶ Glosa sequens primo declarat litteram. secundo querit ⁊ soluit quo ad decre. quorundam. quo ad decre. indēnitatibus. distinguit ⁊ declarationem exposcit: subdens de non vocandis vel vocatis: qui contēnunt vel renunciant: ⁊ de non constitutis in sacris. nō loquitur de decre.

k ¶ Constitutione.s̄.e.quorundam.⁊ patet ꝑ singulare ꝙ nō loquitur

christiano[a] mltos frequēter ⁊ religiosos[b] ꝑsertiz iprouida supioꝝ[c] ꝓuisio ad pontificat9 assumit honorē qui nec (vt expediret) ꝓdesse: nec ꝑesse (vt deceret[d]) valētes: istabilitate vagatiōis[e] ⁊ mēdicitatis opprobrio[f] serenitatē[g] pōtificalis obnubilant[h] dignitatis. ¶ Volentes igitur ꝯtra temeritatē tam facientiū q̄ꝫ vt frequētius recipientiū prouisiones huiusmodi ꝓuidere: de concilio fratrū nr̄oꝝ statuim9: vt nullus de cetero quātacūq;[i] dignitate prepollens (nisi speciali[k] sup hoc auctoritate sedis aplice fulciat̄) de pastore[l] ꝓuideat cathedrali[m] ecclesie sibi q̄litercunq;[n] subiecte q̄ clero careat ⁊ subditis xp̄ianis[o]. Nullusq; religiosus a suo vnq̄ꝫ ꝙ prouisioni tali ꝯsentiat licētiet prelato[p]. ¶ Q si licentiatus[q] etiā hm̄ōi prouisioni consenserit: ⁊ in epm̄[r] se fecerit aut permiserit[s] cōsecrari: in episcopali nullaten9 recipiat̄ honore[t]. Sed in tāte ambitionis penam sub religiōis ac monasterij[v] sui ꝓlato[x] semper sic degat humilis: iaceatq; prostratus[y] ꝙ nullus eidem in religiōe sua vel extra ad graduz honoris vel administrationis cuiuslibet[z] sit ascēsus. ¶ Nos eñ quicqud contra premissa vel aliqd̄[a] ꝑmissorū cōtigerit attētari irritū eē decernimus ⁊ inane: contraria q̄cūq; cōsuetudine nō obstāte[b]. ¶ Sane circa ꝑfatas[c] eccl'ias ꝑmissa sic spāliter ꝓuidēda decernimus ꝙ circa ꝓuisionē quarūlibet aliaꝝ[d] facultatū superioꝝ: nec coartare intēdimus: nec vltra iuris cōmunis limites ampliare[e]. Idem.

¶ Caplm̄ quorūdaz quo ad discordiā ⁊ minoritatē numeri: itelligitur quo ad voces facti: nō ꝑm iuris fictionem. h.d. Joan.and.

Quod[f] circa religiosoꝝ electiōes[g] super discordia[h] ⁊ mioritate[i] numeri bonifaciana cōstitutione[k] cauetur: de discordia ⁊ numeri mioritate que[a] in facto nō in fictione vel iuris effectu cōsistunt debere intelligi declaramus[b]. Idem.

¶ Emolumentū ex iurisditione sigillo curie vel al's pertinens ad prelatum cathedralis ecclesie vl' collegiate ea vacante: nō obstāte consuetudine (deductis expēsis) reseruandum est successori. Nisi tunc certe dignitati competat iurisditio cum ipsius emolumēto. Joan.andree. Capitulum.vij.

Statutum[c] sup bonis a ꝓlatis cathedraliū regulariuz ⁊ collegiatarū[d] ecclesiarū dimissis[e] aut obueniētib9 tēpore vacatiōis earū: futuris successorib9 fideliter reseruādis[f] editū: locū declaram9[g] hēre in oi emolumēto[h] quod prouenit ex iurisditione[i].

de decre.indemnitatibus. Item illa non tractat solum de discordia et minoritate numeri: immo tractat in forma scrutinij: ⁊ compromissi de numero duplo maiori. Item maiori nō duplo maiori. Item minori. Sed illa quorundam solū tractat de electione discordi ⁊ facta per minorem partem numero: fateor tamē ab identitate rationis hoc quod hic dicitur: etiam in numero de quo loquit̄ decre. indēnitatibus locuz habere: et saltem quo ad §.si qua vero.

a ¶ Que in facto non in fictione. Hoc intendit. Si ex decem electoribus octo elegerūt mendicantē: duo alium. vel ꝯtradicūt: sed ꝯ istos duos aliquid opponit̄ ꝑpter qd̄ negatur ipsos vocem habuisse: vt q2 dicuntur excōicati: suspensi: irregulares: priuati ea vice ꝑtāte eligēdi vel his siles: ꝑpter qd̄ dicit̄ totum caplm̄ eligētiū in illis octo cōsistere: ⁊ per ꝯsequēs electionē fingi concordē. hoc nō iuuat mēdicātē. ✠ Itē si ex decem canonicis vel monachis q̄ttuor tm̄ elegerūt religiosum nō mēdicātē: qui dicit illos sex vel tres ex illis fuisse tales. vt.s̄. per qd̄ concludit fingi electionem suā factam a toto capitulo vel a maiori parte hoc eū non iuuat. vide qd̄ no.de concef.preben.auctoritate.lib.vj.in vl.glo. Sed q̄ro si ita est ꝙ voces in iuris effectu al's nō valentes: vt excōicatoꝝ ⁊ his similiū cōputantur in numero quo ad hoc vt reliqua electio dicatur discors vel facta per minorē partē: an predictoꝝ voces augeāt etiā numerum ⁊ suffragium: intantum ꝙ ex illis vocibus sequi posset ꝯfirmatio: que al's fieri nō posset illis exclusis: vt patere pōt in ꝑdictis terminis de electo per.vj.de.x. qui.vj. omnes vel tres ex eis sunt excōmnnicati: vel similes. Aperte dico ꝙ non quo ad casus decre. quorūdam. q2 in quolibet predictoꝝ casuum constitutio solum nocet: q2 sc; impedit mendicātē: ⁊ nō mendicantem quēlibet suo casu: sed coelectum nō iuuat: nec hoc colligi poterit ex verbis vel mente constitutionis ipsius. Non em̄ hoc ipso ꝙ valet electio mendicantis facta in discordia: valet electio coelecti: al's seq̄retur ꝙ si ex.xx.canonicis.xviij.elegerunt mēdicantē: valeret electio facta per duos. Itē nec sequit̄ ꝙ si ex.xx. electorib9 nouē elegerūt professuz: ꝙ per hoc valeat electio facta per.xj. vt patet.s̄.e.scriptum ad fi.⁊.c.indēnitatibus.§.si vero.⁊.§.si q̄ vō. qd̄ ergo non mutatur ⁊c̄.C.de testa.sancimus.nec correctiones iuriū dilatamus.s̄.eo. cū expediat.li.vj. Sed in casu decre.indēnitatibus: videt̄ sec9 quo ad electum per scrutiniū a duplo maiori numero a principio: vel per accessum debito modo factum: vel per compromissum cui minor pars se opponit: cuius cōfirmationez exceptio partis aduerse impedire non potest. Et sic erit in hoc simile electiōi cardinaliū: vt vtrobiq; voces talium suffragium afferant: ⁊ computentur in numero duarū partiū. vt in consti.cle.s̄.eo.ne romani.§.ceterum.⁊ satis credo ꝙ hoc fuit de mente. Sed tenens contrarium dicere posset ꝙ illa decre. dicit etiā eo casu officium confirmatoris non deficere. hoc ergo venit in examine electionis: an ex vocibus eligentium sit canonica. Sed si hec littera ibi in.§.sane. que dicit si al's inuenta fuerit ⁊c̄. intelligat̄ al's.s.q̄ꝫ considerati ōe nūeri: faciet pro primo dicto: quādo vō electa est a maiori parte sed non duplo maiori. tunc cū admittantur partis minoris exceptiones licet summarie cognoscende: videtur ꝙ licet nō quo ad admīstrationē impediendam: tamen quo ad electionem cassandam hec obijci poterunt. Et in his etiam expediret declaratio.⁊ etiā circa voces absentium non vocandorum vel vocatoꝝ qui venire noluerunt: vel expresse renunciauerunt: quas computari sonat in absurdum: licet hoc videatur ex fictione. Item de non cōstitutis in sacris in collegijs maxime rium cōmuniter tenetur per decre.ij.j.de eta.⁊ quali. ꝙ illorum ratio vel computatio non habeatur sicut nec haberetur illorum qui canonici vel professi non essent quasi sit mens huius ꝙ al's vocem habens ex fictione nō excludat̄ a numero: talis autem vocē non habet l; iure nouo. Unde idem videtur de absente non vocando vel vocato qui venire noluit: vt predixi. vnde nec in duabus partibus cardinalium eligētium papam computamus nō exclusos: licet computemus excōmunicatos. vt in predic.decre.ne romani.§.ceteruz. primum patet eodem titu. vbi periculum.§.sane.lib.vj.

✠ Hic habes ꝑm gē. ꝙ q̄nq; q̄s alteri nocet ⁊ sibi nō ꝓdest. Et ē simile in vxore defūcti q̄ l; agnat; extātibus nō succedat viro. vt.C. vñ vir et vx.l.j. nocet tñ filijs naturalibus defūcti; eos succedere ipedit q̄ possēt al's succedere.C.de na.li. autē. lic; idē erat oli i lege fusia. insti.de leg. fu.ca.tollē. Pe.de an.

b ¶ Declaramus. idē fertur olim Bonifa.declarasse. vt dixi in decre. idēnitatibus.§.sane.

Statutum. ¶ Prima pars ponit dictum cum certa determinatione. Secunda ab illo excipit ibi: ceterum. ¶ Presuppone statutum capi. quia sepe quod est istud Vacante cathedrali: regulari vel collegiata ecclesia singulares persone capitulum vel cōuentus que occupant bona a prelato dimissa vel vacationis tpe obuenientia: tales sunt suspensi ab officio ⁊ quibuscūq; beneficijs seu quibuscūq; dignitatibus nisi plene restituant: non obstantibus priuilegijs consuetudinib9 vel statutis quacūq; firmitate vallatis.i.firmatis. Figura sic casum. Video ꝙ statutū dicit ꝙ oīa bona oēs fructus vndecūq; prouenientes ⁊ bona dimissa a prelatis debent fideliter reseruari successori: Et videbatur ꝙ non: q2 debent illis esse vel pertinere ad quos transit iurisditio: cum accessorium sequat̄ principale. sed iurisditio transit ad caplm̄. ergo et fructus transire debēt: cum fructus sint accessorium ad illam iurisditionem: q2 mediāte iurisditione veniunt fructus. Illa dubitatione nō obstāte decidit in contrariū: nisi in vno casu quem ponit ibi [ceterum] et pone ꝙ ita fuit statutū ꝙ archidyaconus vel archip̄sbyter haberēt iurisditionē episcopalē cū emolumento: vel est consuetudo: an talis consuetudo vel statutū corrūpat̄ per constitutionē q2 sepe: Et dicit ꝙ non: ⁊ sic habes ꝙ illud statutū: q2 sepe. qd̄ est super bonis dimissis a prelatis eccl'iaꝝ cathedraliū corrūpit ⁊ derogat oī statuto vel consuetudini ꝑterq̄ꝫ statuto vel cōsuetudini posite in.§.ceterū. h.d. Nos clemēs declaram9 statutū editū id est factū ⁊ cōpilatum sup bonis dimissis a prelatis cathedraliū vl' collegiatarū eccl'iaꝝ: aut sup bonis obuenientib9 tpe vacatiōis eaꝝ.s.eccl'iaꝝ reseruandis fideliter futuris successoribus habere locū in oī emolumēto ꝙ ꝓuenit ex iurisditiōe.i. rōne iurisditionis: ⁊ qd̄ ꝓuenit ex sigillo curie eccl'iastice vel secularis: aut al's vndecūq;. qd̄ sc; emolumētū ꝑtineret ad ꝓlatos nō vacātib9 ecclesijs: cōsuetudine qualibet ꝯtraria.s.isti statuto nō obstāte: ita tñ ꝙ in istis ⁊ silibus rōnabiles expēse deducant̄. q2 isti q receperūt illos fruct9 dimissos a prelatis tpe vacationis: si aliquos sumpt9 faciāt ipi poterūt deducere tales sumpt9. Ceterū pro sed: sed nolum9 ꝑsentē cōstitutionē extendi ad singulares ꝑsonas ad quas iurisditio deuoluit̄ rōne dignitatū: quas dignitates obtinent cum emolumento: cōsuetudine: ꝓuilegio vel alio iure speciali. ¶ Nota ꝙ expense debēt deduci.⁊ ille sole deducūtur. de quib9 de do.⁊ cōtu.finem.⁊ ibi glo. ¶ Nota in ver. ceterū. ꝙ consuetudo dat iurisditionem etiam spiritualem.de hoc.ix.q.iij.cōquestus.de fo.cōpe.cum cōtingat. Zabarella.

Ordo lr̄e.

¶ Glosa sequens dicit quid reprobat vel approbat.

c ¶ Statutū. Reprobat qd̄ no.s̄.eo.q2 sepe.lib.vj. Et approbat quod ibi no. Archi.de quo statuto hic loquitur.

d ¶ Collegiatarū. in alijs em̄ non habet locum decre. q2 sepe. sed decre. presenti.de offi.ordi.eo.lib.de qua fit extensio.j.ti.ij.quia.in fi.

¶ Glosa sequens ponit opinionem cōtra quam allegat.

e ¶ Dimissis. Per hoc probabat ibi Archi. ꝙ decre.loquit̄ de bonis prelati distinctis: nō de cōmunibus prelato ⁊ caplo. alleg.xij.q.ij.hec huius.⁊.c.nō liceat.⁊.c.charitatē.⁊.c.illō.⁊.c.de laicis.⁊.q.v.sicubi. facit.s̄.ne se.va.c.vno.lib.vj.de regu.c.vlti.eo.lib. Sed lr̄a al's vndecūq; que hic sequitur multum facit cōtra.

f ¶ Reseruandis. Nec occupandis per collegia: conuentus: capitula: vel singulares personas ipsorum: circa qd̄ principaliter prouidet ista constitutio. ✠ Per quem autem sint reseruāda: ibi dixi q2 per economū vel per alium deputatum.

✠ Que intelligit̄ de bonis ecclesiasticis. secus si erant p̄trimonialia ipsi9 ꝓlati. In talibus em̄ nō succedat ecclesia sed ꝓpinqui. xij. q. vlt.c.si et q.iij. q̄cūq;. Ad quē autem spectat taliū custodia dixi i.c. q2 sepe. ⁊.c. is cui.s̄. eo. lib.vj. Pet. de ancha.

¶ Glosa sequens ponit motiua opi. reprobate. Scd̄o opi. approbate ad que respondet. Tertio declarationem iustificat.

g ¶ Declaramus. Hic patet ꝙ reprobat nō corrigit opinionē meam: q2 non statuit hoc esse de iure nouo: sed declarat hoc fuisse de veteri: ⁊ approbat opinionē Archidya. Sed videamus motiua. Mihi prius videbatur ꝙ ex quo iurisditio trāsfertur in capitulū iure communi ꝙ omnis fructus iurisditionis iure accessorij caplo deberetur. Sed Archidya. cōtra ꝑpter verbum ibi positum vacationis tēpore obuenientia. Item vt dicebat capitulum habet custodiam: ⁊ administrat non suo sed alieno nomine: vsurpare igitur nō debet quod habet custodire: vt dicebat Bonifacius sic declarasse. Cum vltimo legi sextuz: dixi ꝙ non recederem ab opinione mea: nisi declarationem viderem. Ad verbum obuenientia. respondebam per relatiuum que: vt ibi no. Ad id qd̄ dicit de custodia: respondebam ꝙ in iurisditione non succedat quo ad custodiam tm̄: imo quo ad exercitiū: al's sequeret̄ ꝙ visitando non posset procurationem recipere. de qua dicam.j.de here.multoꝝ. Stemus declarationi que iustificari potest ex eo qd̄ ibi notaui in ꝓn. glo. cum enim canonici videntes fructus sibi deberi: vacationez proliram forte procurent: difficultates ingerāt: ⁊ tardius eligant: q2 propter fructus iurisditionis vel sigilli si eos perciperent hoc contingere posset: merito ⁊ hi censeantur esse prohibiti.

h ¶ Emolumēto. idē verbū de symo.nemo.in prin.de testi.c.j.li.vj.

¶ Glosa sequens ponit duas lectiones.⁊ scd̄am reprobat.

i ¶ Ex iurisditione. Ex qua soluuntur iudicis officio pene pecuniarie vel emende.de offi.ordi.dilectus.facit de sent.excō.venerabilibus.§. deniq;.lib.vj.⁊ qd̄ no.de pe.licet. Forsan etiam loquitur de quota litis que de cōsuetudine deberi potest. ꝑm Guil. qui hoc no. in Specu. de sala.§.j.ver.si vō ordinarius.⁊.§.seq. quod non placet per decre. cum ab omni.de vita ⁊ hone.cle.vt ibi dixi.

a ¶ Sigillo. Siue ad vsum causarũ: vt cum sit littera citatoria vel aliquid tale: siue ad contractus: puta qꝛ recognoscuntur vel publicantur sub sigillo curie: forte cum nõ sit ibi vsus tabellionum. facit de fide instru. cum dilectus. de foro compe. romana. ad fi. lib. vj.
b ¶ Uel secularis. vt qꝛ ꝓlatus temporalem iurisditionẽ habebat in loco. de appel. si duobus. de delic. pue. c. ij.
¶ Glo. seq. mouet dubiũ soluit et littere respõdet.
c ¶ Consuetudine. Nota qꝛ decre. quia sepe. vitiat nõ solum consuetudines ſꝫ etiam priuilegia ⁊ statuta: h vero solũ cõsuetudinem: dico ꝙ hoc ipso ꝙ declarat istud statutum locuꝫ habere in casibus ꝑdictis: cui⁹ statuti pars est vitiare priuilegia: cõsuetudines: ⁊ statuta cõtraria: ergo ⁊ illa quo ad hos casus sublata dicantur. ✠ Sed puto ꝙ consuetudineꝫ que secuta esset constitutionẽ ipsam. quia sepe. hec littera tollere noluit. ne obstet decre. j. de consti. libro. vj.

Consuetudo ꝫ ius reprobans cõsuetudinem iduci potest. ✠ Hãc glo dicit eẽ singu. Abb. in fi. de cõsue. circa fi. Ad hoc ꝙ ꝯsuetudo semel a lege reprobata potest adhuc induci.

⁊ sigillo[a] curie ecclesiastice vel secularis[b]: aut al's vndecunqꝫ qd ad ꝓlatos (eccl'ijs nõ vacantib⁹) ptineret: ꝯsuetudine[c] q̃libet ꝯtraria nõ obstãte: ita tñ ꝙ i istis ⁊ silib⁹ rõnabiles deducantur expẽse[d]. ¶ Ceteꝝ ad singl'ares[e] ꝑsonas ad q̃s rõne dignitatũ[f] q̃s obtinẽt iurisditio cũ ei⁹ emolumẽto[g] deuoluit: sede vacante de cõsuetudine: ꝓuilegio: vel iure alio sp̃ali[h]: nolum⁹ ꝑñteꝫ ꝯstõnẽ extẽdi[i]. Idẽ.

¶ Concessio licentie gñalis religioso de cõsentiẽdo electiõi facte vel fiende non valet. Jo. de imo.

Cum concessa[k] Cap. viij. religioso a supiore[l] suo licẽtia: vt electioni vel prouisiõi[m] (si quam[n] de ipso ꝯtigerit fieri) suũ dari possit assensum ambitiõis[o] vitio viã paret: nullius[p] eam existere volumus firmitatis[q].

¶ Glosa seq̃ns ponit opinionem ⁊ exemplificat.
d ¶ Expẽse. hoc etiaꝫ tenebat ibidẽ Archi. vt qꝛ salaria dãtur officiali qui iurisditionem exercet vel qui sigillat: vel fiũt expense in ministris: chartis: cera: ⁊ similibus. facit. ꝫ. eo. vt preterite. xij. q. ij. hec hui⁹ placiti. ff. de admi. tu. cũ plures. §. j. ⁊. ij. ff. de tute. ⁊ ratio. di. l. j. §. sed nõnullos. ff. de pe. here. si quid. §. sicut.
¶ Glosa sequens mouet dubium. arguit negatiue. Item affirmatiue quod approbat: ⁊ cõtrarijs respondet.
e ¶ Singulares personas. Salua pace cõponẽtis hic remanet dubiuꝫ an hoc intelligat de singularib⁹ ꝑsonis: etiã ipsoꝝ collegioꝝ: Et vr̃ ꝙ nõ: qꝛ ꝯstitutio exꝓsse tollebat quo ad hos ꝫria priuilegia ⁊c. Uidet ꝫ qꝛ al's ista ṽba sunt supflua: cũ certũ eẽt ꝯstõnẽ ipsam extraneos nõ ligare: sed solũ capl'a ⁊ ꝑsonas ipsoꝝ. Per qd puto ꝙ etiã de singularibus ꝑsonis collegioꝝ intelligat. Et ꝫm hoc dicã ibi sublata priuilegia ⁊c. quo ad singulares personas collegioꝝ que non iure dignitatũ hoc vendicant: cum priuilegia dignitatum ibi sublata non essent.
¶ Glosa sequens soluit duo dubia.
f ¶ Dignitatum. quid si ratione personatuũ vel officiorum: Uidetur ꝙ idem. ⁊ intelligo hanc litteram: siue dignitas sit in ipsa ecclesia vacante: siue in alia. puta qꝛ archidyacono in ecclesia cathedrali hoc cõpetit: vel in ecclesia collegiata hoc competit archidyacono: qui tamen ipsius est canonicus.
g ¶ Cum eius emolumento. Ergo secus si iurisditio tm̃.
¶ Glosa sequens dat tria exempla.
h ¶ Speciali. Puta statuto facto in fundatione dignitatis vel ecclesie. xviij. q. ij. eleutherius. de cõsue. cum dilectus. vel re iudicata. de re iudi. c. cũ inter. vel arbitrio. de prescrip. cũ olim. de arbi. cum olim.
i ¶ Extendi. si. ꝫ. de offi. ordi. presenti. §. porro. lib. vj.
k ¶ Cum cõcessa. ¶ Se summat inducẽs ius nouum ⁊ equissimum. ¶ Casus. Fuit aliquis valde ambitiosus qui quotidie non pensabat aliud nisi quomodo posset habere beneficia vel dignitates: qd fecit? ipse videns ꝙ erat religiosus dixit. ego nõ possum habere beneficia: quia non possum eligi nec postulari sine licentia mei superioris. Certe (dixit ipse) ego vadam ad eum: impetrabo licẽtiam vt ego possim eligi vel qd mihi possit prouideri de aliquo beneficio: q̃ro an per talem licentiam impetratam a meo superiori possim obtinere beneficia? Respondet papa ꝙ nõ: cum ista concessio licentie paret viam vitio ambitionis. h. d. Cum licentia cõcessa religioso a suo superiori vt ipse religiosus possit dare assensum id est consensum electioni vl' ꝓuisioni: si quam electionem vel prouisionem contigerit de eo fieri paret id est preparet viam vitio ambitionis: eam licentiam sic cõcessam volumus existere. i. esse nullius firmitatis. i. nullius valoris. ¶ Nota ambitionem reprobari. ꝑ hoc. vij. q. j. ambitionis. e. ti. auaricie. ⁊. c. quorundam. lib. vj. ¶ Nota ꝙ non est aperiẽda via vitijs: sed potius precludenda. C. de indi. vidu. l. ij. in fi. Zabarella.
l ¶ Superiore. Qui sine capitulo solus hoc potest. ꝫ. e. si religiosus. ij. responso. libro. vj.
m ¶ Prouisioni. latum verbum quod comprehendere potest nominationem: postulationem: presentationem: ⁊ collationẽ. ⁊ facit quod no. ꝫ. eo. si compromissarius. §. idem. in fi. vl. glo. lib. vj.
¶ Glosa sequens textum iustificat ⁊ prorogat.
n ¶ Si quam. Licet hic videatur reprobare licẽtiam generalem ✠ (et merito: qꝛ forsan eligeretur ad locum cui nõ expediret illum preficci: et forsan prelatus licentiam specialem daturus nõ esset ad illum) tamen credo idem in speciali: vel si exprimatur locus: puta: ꝙ cõsentire posset si eligatur ad talem prelaturam forte vacantem: cum ibi etiã subsit ratio ambitionis que sequitur.

✠ Nã rei q̃ nõ ẽ vel esse nescit priuilegiũ nõ cõcedit. de ecc le. edi. c. ad audientiã. ⁊ de despõ. impub. ad dissoluẽdum. vbi de hoc. vide qd no. Jo. an. ꝫ. e. si ꝯfirmationẽ. li. vj. Petrus de an.

o ¶ Ambitionis. Que sepe religiosorum oculos excecat. ꝫ. eo. quorũdam. in. prin. lib. vj.
p ¶ Nullius. per hoc dico ꝙ etiã electioni prius facte ipso ignorante consentire non posset q̃si supercerto danda sit talis licentia. facit de ꝯcẽs. prebẽ. c. j. lib. vj. versi. subiunctum. in fi.
¶ Glo. seq. exponit litteram ⁊ ꝓbat inductiue rationẽ per quã ꝫriũ seruabat: scdo soluit questionem de clerico seculari.
q ¶ Firmitatis. Si ergo ex tali licentia ꝯsentiret: consensus non valeret ⁊ priuatus eẽt oĩ iure sibi ex electione q̃sito. ꝫ. eo. si religiosus. j. rñ. li. vj. Et satis videbatur hoc esse de mẽte veteris iuris. ĩ quantum predi. decre. j. ⁊. ij. rñ. loquit de electione facta. ⁊ eo. ti. q̃ sit. Tamẽ tenebam⁹ ꝯt'ariũ dicẽtes ꝙ sicut malefacit abbas absoluens monachũ ad aliud monasteriũ: nisi illud habeat paratum: ⁊ cõstet ꝙ illum recipere velit: tñ valet si hoc facit. ⁊ de hoc per Jnno. de renũ. c. fi. per Hosti. de iureiurã. sicut ex l'ris. ita malefaciebat prelatus talem dãdo licẽtiam: tñ data tenebat: per qd videt ꝙ valeret talis licẽtia si daret clerico seculari de consentiendo ⁊ trãseundo: qꝛ quo ad solum cõsensum nõ est necessaria: ꝑpter vim em̃ professionis magis notatur ambitio in ꝓfesso. Et licet actiua potestas eligẽdi non detur ad beneficium non vacans. de concess. prebẽ. cõstitutus. passiua bene datur. de transla. c. fi. de fil. presby. c. j. ⁊. ij. li. vj.

Text⁹ ibi: viaꝫ paret. Adde ad textũ ⁊ glo. q̃ no. in addi. quorũdam. iti. eo. titu. lib. vj.

Eligendi ptãs ẽ duplex.

¶ De renunciatione.

Clemens. v. in concilio Uieñ.

¶ Renũciatio dignitatis vel beneficij facta per ꝓcuratoreꝫ ad h cõstitutũ tenet: lꝫ prius ꝓcurator fuerit reuocat⁹: ipso tñ ⁊ superiori cui fiebat cessio ignorante: nisi p malliciã ipsoꝝ vel alioꝝ reuocatio ipsis fuerit occultata. Jo. an. Ca. vnicũ.

Cum illusio et variatio ĩ ꝑsonis eccl'iasticis[a] maxime[b] sint vitande presenti constitutiõe sancimus: vt si quis ad cedendum[c] ꝑõtificali aut alij cuilibet dignitati vel bñficio procuratorẽ[d] sponte[e] ac libere[f] constituerit ⁊ ipm ignorãtem[g] postmodũ duxerit q̃uolibet[h] reuocandũ teneat[i] cessio facta per eũ ãteq̃ꝫ ad ipsius vel illius (in cui⁹ manib⁹[k] cessio fuerat faciẽda[l]) notitiã reuocatio hmõi sit deducta[m]. Nisi forte ꝑ ipos[n] aut alios[o] malicio se factũ fuerit quo minus ad eos vel eoꝝ[p] alterũ ante cessioneꝫ potuerit reuocatio peruenisse[q].

¶ De renũciatione. ¶ Dictũ est. ꝫ. ti. pr. de modis medijs acquirẽdi bñficia eccl'iastica: videlicet electiõe: postulatiõe: ꝓuisiõe. verũtamen beneficia modis supradictis acq̃sita aliquotiens ꝑdunt seu dimittuntur: ⁊ illud accidit per renũciationẽ: resignationẽ: siue cessionẽ. qd idẽ est: idcirco post rubricã precedentem ponit rubri. de renũciatione.
Cum illusio. ¶ Ponit dictũ ⁊ exceptionem a dicto ibi: nisi forte. ¶ Casus. Abbas nostre dñe de exulduno: vl' prior aliquis forsan sancti paterni cõstituit procuratorem suum ad resignãdũ beneficium suũ in manibus sui superioris. facta cõstitutiõe ꝓcuratoris ad renũciandũ bñficio suo vel abbatie sue: ipse vel prior cõstituens penitẽtia ductus reuocauit hmõi ꝓcuratorẽ: sed ipsam reuocationẽ nõ notificauit: nec insinuauit ipsi procuratori: nec superiori in cui⁹ manib⁹ erat fiẽda renũciatio: ꝓcurator ꝯstitut⁹ ignorãs istã reuocationẽ: hoc est ignorãs ꝙ fuit reuocat⁹: renũciauit. i. resignauit hmõi beneficiũ in manib⁹ superioris: que renunciatio fuit admissa per superiorem: queritur vtrum teneat renũciatio siue resignatio: ⁊ vtrũ supior possit illud beneficiũ ꝯferre alteri? Dicit ꝙ cum illusio sit reprobata in personis ecclesiasticis que debẽt monstrare exemplũ bonitatis ceteris hoĩbus: ideo valet renũciatio facta per ꝓcuratorem: ⁊ collatio alteri facta ꝑ superiorẽ valet ac si nunq̃ fuisset facta reuocatio per ipm̃ ꝯstituẽtẽ. Et hoc nisi ipse ꝯstituẽs notificauerit ꝓcuratori vel superiori ipsam reuocationẽ: qꝛ si ꝯstituẽs (puta abbas ꝑdictus) notificaret qualiter ipse reuocauit procuratorẽ suum: tunc talis procurator non posset resignare dictũ suũ beneficiũ. Sed vtruꝫ istud indistincte sit verum: etiam si per ꝓcuratorẽ steterit quominus reuocatio fuerit sibi notificata: qꝛ forte ꝓcurator intelligens reuocationeꝫ factam celauit se ne sibi notificaretur ꝙ ipse esset reuocatus: vel forsan ipse procurator fecit detineri nũcium in itinere: vel si forte steterit per superiorem ne notificatio resignationis perueniret: vel forte stetit per extraneum: dicit ꝙ tunc renunciatio siue cessio vel resignatio beneficij habetur pro nõ facta: ⁊ intimatio seu notificatio resignationis habetur pro facta. hoc dicit. H. r. ¶ Nota primo casum in quo sufficit ꝙ reuocatio perueniat ad procuratorẽ. rationẽ reddit glo. in ṽbo ignorantẽ. ¶ Nota scdo ꝙ reuocatio procuratoris põt fieri expresse et tacite. ꝓbat verbum quomodolibet. iũcta glo. Zaba. ¶ Nota ꝙ q̃s põt renũciare bñficio per ꝓcuratorẽ. Pro hoc vide glo. super ver. ꝓcuratorem. ¶ Nota principiũ hui⁹ tex. ad qd allegatur ꝙ maior constantia ⁊ honestas requiritur in personis ecclesiasticis q̃ in ceteris: ideo variatio magis reprobat in clericis q̃ in laicis. Nam laici se cõformãt vite clericoꝝ ⁊ prelatoruꝫ. iuxta illud. Si peccauerit vnctus faciet peccare populum: ⁊ dic vnctus: id est clericus vel prelatus. ¶ Nota ꝙ variãs non est audiendus. l. si quis. C. de iureiuran. ¶ Nota principalem effectum ꝙ si quis reuocauerit procuratorem suum ⁊ nõ notificauerit reuocationem: si aduersarius fecerit impensas: ipse reuocans tenet soluere expẽsas. ¶ Nota ꝙ paria sunt notificatio reuocationis: vel si steterit ꝑ ꝓcuratorẽ vel ꝑ aliũ quo minus reuocatio veniret ad ei⁹ notitiã. Et h quo ad audiendã renũciationẽ ⁊ effectu ipsius. Sed q̃rit qd iuris si cõstituens nõ notificauit reuocationem: sed ipse procurator fuit aliunde certioratus ꝙ ipse est reuocatus forte per aliquos vicinos vel extraneos reddẽdo ei instrumentum reuocationis: vtrum hoc sufficiat? Dicendum ꝙ sufficit ꝙ fiat sibi notificatio: ⁊ nõ refert id est nõ est cure ꝑ quẽ notificatio fiat. Sed quid ĩ tacita reuocatione qꝛ cõstituens est mortuus vtrũ valeat renũciatio siue resignatio beneficij postea per procuratorem facta? Dicẽdum est ꝙ nõ: qꝛ per mortẽ cõstituentis bñficium erat vacans. Et hoc fuit practicatum in archiepo tholosano qui licet haberet archiepiscopatũ per renunciationem seu resignationẽ: tamen necessaria fuit alia collatio.

Persone ecclesiastice debẽt esse ꝯstãtiores reliquis.

¶ Glosa seq̃ns dicit qd determinat.

Illusio qd significat.

¶ Cum illusio. Determinat no. per Jnno. ꝫ. eo. ti. veniẽs. que quasi ad litteram no. Archi. ꝫ. e. c. ij. lib. vj. Jtem no. per Gof. Jnnocen. ⁊ Hosti. ⁊ Egi. ꝫ. eo. quidam. Jo. and.
¶ Glo. seq. allegat duas ꝯcor. vbi idem verbũ habet ⁊ illud exponit.
¶ Jllusio. idem verbũ de postu. prela. bone. ij. ver. nec nocebat. de re iudi. cum olim. de ali. iudi. mu. cau. fa. c. j. de appel. suggestũ. de ꝑben. dilect⁹. ff. de re iudi. si pretor. de iude. in nõnullis. j. de rerũ permu. ca. vno. Et ponitur pro deceptione vel derisione.
a ¶ Ecclesiasticis. De iurepa. cum autem. ꝫ. de elec. publicato. ⁊ eo. ti. nulli. lib. vj. viij. q. ij. dilectissimi.
b ¶ Maxime. Hoc dicit: qꝛ etiam laicis regulariter prohibetur variatio. de quo satis no. de reg. iur. qd semel. lib. vj.
¶ Glosa sequens querit: opinionem ponit que contrario respondet: soluit ⁊ de alio casu remittit.
c ¶ Cedendũ. qd de procuratore dato solũ ad petẽdã licẽtiam cedendi. Dicebat Uin. de elec. cũ post petitã. ꝑ ṽ. ibi obtẽtã. et Jnno. in decre. quidã. ꝑ decre. lecte. e. ti. ꝙ valet reuocatio: etiã post petitionẽ ꝑñtatã supiori. Nec ob. qd dr̃ de postulatione cũ ista nõ fiat ita publice ⁊ solẽniter vt illa. ⁊ cũ hic nulli⁹ intersit: ⁊ sic soluit de postu. bone. ij. ṽ. nec nocebat. Sed si supior ignorãs reuocationẽ dedit licentiã tenet licentia ꝫm Jnno. Quis ꝫm eũ distingui posset an per ꝓcuratorẽ an ꝑ nũciũ petierit cessionẽ. ✠ ad qd facit l'ra sequens. ⁊ qd. j. dicã. Satis dici posset ꝑ hãc decre. ꝙ si ꝓcuratori ad hoc ꝯstituto: ⁊ h petẽti data sit licentia cedẽdi priusq̃ reuocatio ꝑuenerit ad ꝓcuratorẽ vel supiorẽ: cessante malicia cogat cedere per decre. quidã. De postulatione ṽo post reuocationẽ. superiori presentatam quid iuris: scripsi post Hosti. in predicta decre. bone. ver. nec nocebat. super ver. videtur.

Procurator ad petẽdam lĩiaꝫ cedẽdi datus qñ põt reuocari.

✠ Als concessionẽ.

d ¶ Procuratorẽ. nõ video ꝙ quo ad hoc sit ius diuersuꝫ: an ꝯstituat vnũ vel plures insolidũ vel cõiunctim: laicũ vel clericũ. de ꝓcu. c. j. li. vj. videt tñ tuti⁹ ꝯstituere clericũ. facit qd scripsi. ꝫ. de ꝓcu. accedẽs.
e ¶ Sponte. Secus ergo si per iustum metum.
f ¶ Ac libere. Potest respicere libertatẽ ꝯstituẽtis. ⁊ facit. ꝫ. de procu. accedẽs. ⁊ libertatẽ cõstituti. s. pure non in diem vel sub cõditione: sed hoc casu putarẽ idem: si tamẽ ante cessionẽ ⁊ notitiã reuocatiõis dies vel cõditio euenisset: cũ extunc censeat pura. ff. qui po. in pigno. ha. l. potior. ij. rñ. ⁊ facit de rescrip. si pro te. lib. vj. ⁊ quod ibi no.
g ¶ Ignorantem. Planũ est ergo ꝙ si reuocatio peruenisset ad ꝓcuratorem: satis esset per hanc litteram. ⁊ sit ratio: qꝛ talis ꝓcurator censet cõstitutus ad negocium in quo sufficit ꝙ reuocatio ad ipsuꝫ peruenerit. ff. man. si mandassem. ꝫ. de rescrip. ex parte decani.
h ¶ Quomodolibet. Puta exꝓsse reuocãdo vel inhibẽdo: vel aliũ ad illud cõstituẽdo nõ reseruato ꝑmo. de ꝓcu. nõ iniuste. Si ṽo mortuus fuisset prius ipe ꝯstituens: planũ est mandatũ tunc reuocatũ: ⁊ diceretur beneficiũ vacare morte nõ renũciatione. de prebẽ. dudum. lib. vj.
¶ Glosa sequens ponit opinionem Uincẽ. ⁊ tres alias quas oẽs quo ad hunc casum ostendit reuocatas.
i ¶ Teneat. Uincẽ. primo videbatur hoc tenere in predic. decreta. veniens. sed subdebat postea ꝙ si constituens possessioni incumbebat ⁊ publice reuocauerat mandatum quod concedi poterat ꝙ renunciatio non tenebat: licet teneatur ad expẽsas ⁊ interesse ei cuius interfuit alle. ff. si cer. pe. eius qui. ⁊ quod habetur de prebẽ. dudum. in fi. li. vj. facit ad idẽ de ꝓcu. c. vlt. lib. vj. in fi. Sed illud specialissimum in carnali matrimonio cõtrahendo: vt ibi no. cõcor. ff. de manumis. vin. l. si pater. in prin. pro ⁊ contra. ff. de diuor. l. si penituit. Et vide qꝛ quo ad casum istũ tollit opi. Dy. q dicebat in ꝑalle. l. si pater. ꝙ sufficiebat ꝓcuratorẽ reuocatũ lꝫ nõ certioratũ ad h vt impediret actus quẽ procurator gerebat: ex quo ipius mãdatarij nõ intererat. Alij dicebãt semp ꝓcuratorẽ de expressa reuocatione certificari debere ꝑ ꝑdi. l. si mãdassem. ff. man. secus in tacita q̃ fit per mortẽ: ⁊ sic respondent ad. l. eius qui. ꝫ primo dicto ꝯdicit. l. illa: si pater. Quare dicũt alij ꝙ aut mãdatari⁹ interuenit vt nudus minister aut vt ꝓcurator. Primo casu reuocatio sine certioratiõe ĩpedit actuꝫ gerẽdum: et sic loquitur lex illa: si pater. vbi fili⁹ erat minister pr̃is quod probant: quia manumissus nõ est ipsius sed pr̃is libert⁹ ẽ. ff. de manumis. l. nepos. ff. de iurepa. filius. ⁊ sic loquitur. l. ꝑdi. si penituit. ⁊ ꝑdic. decre. vl. de ꝓcu. Secũdo casu cũ procurator verba cõtractus ꝯcipiat in suam personã. ff. de ꝯsti. pe. eũ qui. §. ꝫ si actori. distinguũt: si actus gerẽdus est talis ad cui⁹ esse requiritur volũtas dñi: tũc vt nõ valeat actus sufficit reuocatio sine certioratiõe: exemplũ in trãslatione dñij rei mee. ff. de reg. iur. id qd nostrũ. sic loquit. l. eius qui. §. quas ṽo. ff. de dona. l. ij. §. si quis donatari⁹. Fallit fauore liberatiõis. ff. de solu. cũ quis. §. j. ⁊. l. qui hoiem. §. si titiũ. Si ṽo ad esse cõtract⁹ nõ requirit cõsensus dñi: vt si mandauit librum vel equũ emi: reuocatio sine certioratione nõ impedit illũ actũ. vt. l. si mãdassem. Quicqd dicatur in alijs casibus quo ad casum istũ reuocatio sine certioratiõe procuratoris vel superioris nõ impedit cessionẽ: lꝫ mandatarij nõ intersit ⁊ tractetur de perdendo dñio: ratio cõstitutionis ponit in prin. ⁊ concor. qd no. ff. de contraben. emp. l. j. in fi.

Procuratoris actus post reuocationẽ gestus an sit validus.

k ¶ Manib⁹. s. pape si fuit dignitas ep̃alis. de transla. c. j. ⁊. ij. si iferior in manibus ꝯfirmatoris vel collatoris etiam si sit inferior ep̃o. de hoc ꝫ. eo. admonet. ⁊. vij. q. j. ep̃s de loco. Nota tñ Jnno. ꝫ. e. ꝙ in dubijs nõ improbabiliter dici in illi⁹ manib⁹ quẽ renũciare debere qui posset illum inuitũ destituere. Additio. Uide. ꝫ. e. c. fi. ⁊ ibi Jnno. Quid iuris si ad abbatẽ spectat presentatio: ⁊ ad ep̃m ꝯfirmatio: dicit ibi Jnno. ꝙ requiret consensus abbatis in renũciatione: cũ eius intersit. de offi. archi. ad hec. Similiter in renũciatione requiritur ꝯsensus eligẽtium: sicut ⁊ presentãtis. quod tenet hic Panor. ⁊ remittit ad no. per Jnno. in. c. super hoc. eo. ti. Pe. de ancha.

Renũciatio beneficiorũ in cuius manibus est facienda.

l ¶ Faciẽda. si ꝑsona cui faciẽda erat cessio fuit expressa in mãdato: illi faciẽda erat notificatio. Si ṽo mãdatũ erat gñale. puta ad cedẽduꝫ in manib⁹ ei⁹ q recipe posset nõ videt iuuare notificatio: nisi facta sit illi qui recipit: ĩputet em̃ sibi q oĩb⁹ debuit intimare vel saltẽ ꝓcuratori.
m ¶ Deducta. Et de hoc per ipsum fiat fides. simile. ꝫ. ea. compila. de elec. constitutionem. §. penul.
n ¶ Per ipsos. Superiorem vel procuratorem.
o ¶ Alios. Resolue plurale in singulare. vt. ꝫ. de priuile. vt priuilegia. facit. ꝫ. vi bo. rap. l. pretor ait. §. homines.
p ¶ Eorum alterum. Satis est ergo ꝙ impedita fuit notificatio faciẽda: etiam si alteri fieri potuisset.
q ¶ Peruenisse. Uidetur ꝙ in hac intimatione seruãda sit forma decre. cle. de elec. causam. vt ibi dixi in fi.

¶ De supplenda negligẽtia prelatorum.

Clemẽs. v. in cõcilio Uiẽnensi.

¶ Si ꝓlati regulares nõ ꝯferũt infra sex menses prioratus: administratiões: et ecclesias vacãtes: q̃ nõ sunt de mẽsa sed solẽt speciales (lꝫ obediẽtiarios) rectores habere: dyocesani auctoritate sua: vl' apostolica si sint exempta: ꝯferunt illa ꝑsonis qb⁹ ꝑ ꝓlatos fuerũt ꝯferẽda. Nec ꝑmittũt illa applicari mensis prelatoꝝ vel pẽsionibus grauari. Declarãtur etiã decre. de offi. ordi. presenti. et de prebẽ. cum singula. in talib⁹ prioratib⁹ ⁊ ecclesijs locuꝫ habere. Jo. an. Capituluꝫ vnicũ.

Quia

¶ De supplen. negli. prela. ¶ Uisum est. ꝫ. qualiter prelati in ecclesia instituantur. verũ qꝛ aliq̃ prelati sunt negligentes dubitaret aliqs qs possit supplere negligentiam ipsorum. Jdeoqꝫ hic inseritur rubrica de supplenda negligentia prelatorum.
Quia regulares. ¶ Hui⁹ clemẽtine sunt q̃ttuor partes. Prima ponit de negligẽtia regulariũ in bñficijs ꝯferendis per dyocesanos supplẽda: ⁊ de modo supplẽdi. Scd̃a de ecclesijs nõ applicãdis mẽsis ꝓlatoꝝ nec pẽsionibus grauãdis ibi: eadem. Tertia determĩat de qb⁹ ecclesijs ꝑdicta ĩtelligant ibi: ꝑmissa. Quarta declarat duas bonifacianas ibi: in qb⁹. Et q̃s opiniones declarat j. dicet. ¶ Pro ĩtellectu hui⁹. c. ꝑsupponit illud qd dictũ ẽ in. c. nulla. ꝫ. de cõces. preben. in an. vbi dr̃ ꝙ si collatio alicui⁹ beneficij spectet ad prelatũ alicuius ecclesie: forte ad prelatum inferiorẽ ep̃o: quia forte ad prelatum ecclesie collegiate: si ipse prelatus infra sex menses non conferat. ⁊ hoc a tpe sue scientie. i. a tpe quo ipse scit ꝙ beneficiũ vacat: tunc collatio deuoluit ad superiorem. s. ad ep̃m. ¶ Casus. Aliquis abbas regularis fuit negligẽs ad cõferendũ aliquod beneficiuꝫ ꝑ sex mẽses a tpe quo beneficium spectabat ad eius collationem: an dyocesani hoc est ep̃i vel archiepiscopi possint supplere negligentiam prelati regula-

ris sicut possunt supplere negligẽtiã prelati secularis? Rñ. Clemẽs q sic. Sed querit qua auctoritate possunt supplere: an auctoritate sua iure ad eos deuoluto: vel auctoritate apostolica sibi a papa delegata. Clemens distinguit: aut ille prelatus negligens erat exemptus a iurisditione epi: aut non erat exemptus. Si ipse nõ erat exemptus: tunc iure suo collatio deuoluit ad ipm epm. Si vo erat exẽpt9 a iurisditiõe epi: tũc prelat9 superior facit auctoritate aplica sibi delegata p hoc ca. et nõ sua: cũ non sit superior ad illum prelatum. Sed querit vtrũ episcopus illud beneficiũ regulare poterit cõferre clerico seculari: vel si sit beneficium seculare vtrũ poterit cõferre regulari? Dicit q nõ: sed regulare beneficium debet cõferre clerico regulari: et seculare seculari. Et sic in vsiculo. Eadẽ quoq auctoritate. Sed querit quid iuris si plati regulares volunt huiusmodi bñficiũ vacans retinere et sue mẽse vnire: vtrũ eps debeat illud tolerare. i. pati. Dicit q non: sed ad epm spectat vtrũ debeat vniri vel nõ. Sz qd si ipse prelat9 velit augmẽtare pẽsiones antiquas: vtrũ sit ei pmissum? Dicit clemẽs q nõ: et sunt in vsicu. premissa. Sed querit vtrũ illud sit verũ indistincte: q infra sex mẽses ipsi prelati teneant hmõi cõferre bñficia? Dicit q non est intelligendũ de bñficijs spectãtib9 ad mẽsam post vnionẽ. h.d.h.r. Nota q eps põt supplere negligẽtiã plati regularis: et cõferre bñficia regularia: etiã posito q prelatus regularis negligẽs sit exemptus a iurisditione epi: q tũc cõfert auctoritate apostolica delegata per hoc. c. Nota q qñ collatio deuoluit ad superiorẽ: tũc supior tenet cõferre illi psone cui plat9 negligens debebat cõferre. Nota q collatio deuoluit ad supiorẽ i cuius dyocesi est bñficiũ vacans: et nõ ad epm in cui9 dyocesi est plat9 negligens. Nota q plati exẽpti a iurisditiõe epi nõ pñt bñficia spectãtia ad suam collationẽ vnire sue mense: etiam si ipse prelatus haberet epalem dignitatem: q nullus est auctor in causa sua: tamẽ bene posset vnire mense cõuentus. Nota q prelatus regularis non põt imponere nouas pensiones: nec antiquas augere: sed spectat ad epm ne illud fiat. Nota q prelati regulares non possunt occupare bona alicuius beneficij qd spectat ad ipsor collationẽ: sed debent reseruare successoribus. Nota finaliter id ad qd allegatur istud. c. q regulares nõ possunt retinere beneficia plura etiã simplicia. Et nota q omia beneficia secularia regularibus sunt incõpatibilia.

Casus. §. Eadẽ qz.

nus suo iure infra scdm semestre: quo elapso ad proximum superiorem siue sit metropolitanus siue papa collatio deuoluet. e. ti. c. vlt. Nõ ob. lra que sequit: q lz circa exẽpta cõcedat papa ius suũ circa non exẽpta nõ. Item licet cõcedat suppleri vice sua negligentiã alior: non tñ cõcedit dyocesanis vt suppleant suã ppriam. Sed modo remanet dubiũ satis forte: nũquid in exemptis deuolutis ad episcopũ currat tempus semestre epo: et si currit an ad metropolitanum deuoluatur potestas tẽpore elapso an ad papam. Et circa primũ videt q nõ currat. j. de preben. si de beneficio. et qd ibi no. in glo. sz nũquid. Circa secũdum dato q currat: videtur q ad papã non ad archiepiscopũ deuolvat. ad h de cler. egro. c. vno. lib. vj. et vide quod dixi. j. de here. ad abolẽdam. super glo. fi.

Papa nõ cõcedit alicui vt suppleat propriã negligentiam.

regulares[a] plati[b] priorat9: ecclesias: admistratiões: aut quis alia bñficia[c] ad eor dispositionẽ[d] spectãtia cũ vacãt: iterdũ cõmittere[e] negligũt vel cõferre infra tẽpus in laterañ.[f] cõcilio cõstitutũ: dyocesani locor[g] in nõ exẽptis sua[h]: in exẽptis[i] vo appstolica[k] auctoritate negligẽtia[l] sup h suppleãt eorũdẽ. Priorat9: ecclias: administratiões et bñficia hmõi: illa videlicet q cõsueuerũt p seculares clericos gubernari: seclaribus[m] clericis: alia vero que religiosis[n] dũtaxat cõmitti sunt solita vel cõferri: religiosis monasteriorum[o] quorũ prelati hmõi negligentes fuerint conferẽdo. Eadẽ[p] quoq auctoritate[q] dyocesani suffulti nullo mõ pmittãt q ijdem plati priorat9: ecclias: administratiões aut bñficia hmõi applicent[r] mẽsis suis: pensiones ve[s] nouas[t] eis imponãt[v] aut veteres augeãt: siue q ipsis de nouo iposite sũt siue aucte soluantur[x]. Premissa[y] vo de prioratib9: ecclesijs: administrationib9 et bñficijs intelligimus q non sunt de mẽsa[z] plator ipsor: sz spãles priores seu administratores seu rectores cõsueuerũt hẽre: lz pores seu administratores hmõi libere possint ad claustrũ (cuz oportuerit[a]) reuocari[b].

a Regulares. in secularibus ergo non haberet locum hec cõstitutio inquantũ ponit ius nouũ: et preiudicat priuilegio exemptionis.

b Prelati. Si ad collegia regulariu sine plato spectaret collatio qd esse põt. de regu. c. fi. lib. vj. prius ad prelatum et demũ ad dyocesanuz deuolueret potestas. facit. j. de prebẽ. si de beneficio.

c Beneficia. eccliastica. et vide qd dixi de cle. cõiug. c. ioãnes.

d Dispositionẽ. i. collationẽ vel prouisionẽ: hoc dico: q si ad solã presentationẽ vel electionem ipsor spectarẽt: tũc ad cõfirmantem vel instituentẽ deuolueretur potestas. siue sit dyocesanus siue alius.

e Cõmittere. vtit isto vbo: q se plati excusabãt dicẽtes q illarũ ecclesiarum nõ fiebat collatio vel prouisio: sed solũ quedaz cõmissio quasi illi essent castaldi ministri vel pedagogi.

Glosa sequens ponit litteram fm quam reprobat opinionẽ subdẽs casum indubitatum.

f Laterañ. de cõces. preben. c. ij. Et si intelligimus de prioribus etiam cõuẽtualibus: hic reprobat opinio que habet q tempus generalis cõcilij: sc triũ mensiũ locũ habeat in prouisionib9 taliũ sicut in electiõib9: nam vt dicebat Inno. in decre. ne pro defectu. de elec. inter electionez et prouisionẽ diuersitatis ratio nõ apparet. qd Cõpost. verum esse dicebat in perpetuis: sed nõ in tpalibus. Hoc autẽ certũ est q si prioratus est principalis prelatura in ecclesia regulari collegiata: et ei prior p viam electionis prouidetur: locũ habet ca. ne pro defectu.

g Locorum. Ergo non personarum si ergo prelatus alterius dyocesis habet prioratũ quẽ cõferre negligit in dyocesi. Boñ. eps boñ. supplebit. probat hoc decre. ij. eo. ti. ibi: in tuo epatu. nec distinguit vñ sint collatores. ‡ facit quod dicam in glo. j. pri.

Glosa sequens soluit duo dubia: et obiectioni respõdet. secundo soluit alia duo fortiora.

h Sua. Auctoritate. quod sequitur. Et procedit hoc in prioratibus ecclesijs et administrationibus non exemptis: etiam si prelati ad quos prouisio pertinet sint exempti. de priuileg. quoniam. et. c. ex ore. facit de preben. c. j. lib. vj. Item procedit hec suppletio quam facit dyocesa-

‡ Hãc glo. dicit Abb. in ca. nulla. de cõces. preben. esse singul. ad hoc q si patronus nõ presentet infra tps sibi statutum ptãs deuoluitur ad epm: et nõ ad prelatũ eo miorẽ qui ius instituẽdi haberet.

i In exemptis. olim secus. eo. ti. sicut. et de preben. cum singula. in fi. li. vj. et sic in hoc ius nouũ inducit.

k Apostolica. concor. de offi. ordi. irrefragabili. et de here. ad abolendam. de cle. egro. c. vno. lib. vj. eo. lib. de statu mona. c. vno. et. j. de statu mo. attẽdentes. de relig. do. q cõtingit.

Glosa sequens soluit vnam questionem.

l Negligentiam. inquantũ hec decre. ponit ius nouũ: nec preiudicat priuilegijs exemptiõis: nõ puto q locum habeat qñ prelat9 priuatus esset ppter delictum: cũ hoc non sit expressum. facit de elec. qm. j. rñso. lib. vj. secus in non exẽptis. vt eo. c. in fi.

Glo. se. alleg. vnã concor. et arguit pro. opi. quam determinat.

m Secularibus. facit de prebẽ. cum de beneficio. lib. vj. Facit hec littera pro eo qd no. Pe. et Ab. in predic. decre. eo. tit. sicut. vbi dicũt q ad ecclesiam que consueuit regi per seculares clericos: monachi regularem presentare nõ possunt: quod verum credere in non curatis vel si presentant illum vt claustralem.

Glosa sequẽs idem facit quod superior proxima.

n Religiosis. cõcor. de re. ecc. non alie. possessiones. Dicebat ibi abbas q istud. c. nõ loquitur de cõuentualibus ecclesijs monachor: sed de alijs in quibus ministrare consueuerũt: et q si per negligẽtiam monachorum deuoluitur ius conferendi talem ecclesiã ad episcopũ: non ponet ibi clericum sed monachum ‡ quod hic approbatur et limitatur per litteram que sequitur.

‡ Et sic potestas superioris in conferendis bñficijs deuolutis modificatur et regulatur fz potestatẽ ipsi(us) iferioris: vt qb9 ipse cõferre nõ potuisset: similiter nec posit superior. trãslatiões eni de psona in psonã nã fũr cuj sua cã: et suis limitatib9 modificatio dis et pditio nibus. vt. l. gaio scio. ff. de ali. et ci. leg. et. l. legatũ sub conditiõe. de adi. le. pe.

Glo. se. alle. cõcor. et ibi remittit. et arguit ad duas questiones.

o Monasteriorum. cõcor. de prebẽ. cum singula. §. prohibem9. lib. vj. Et quid si nõ sit idoneus i monasterio. ibi no. Et optime facit hec littera coniuncta cum illa ad questionẽ quam olim disputaui. An is ad quẽ deuoluitur eligẽdi potestas teneatur eligere de illo collegio de quo tenebatur qui neglexit: quam vide in mercu. sub hoc titu. et est posita sub regula contra eum. Itẽ bene facit ad id quod scripsi. s. de elec. c. publicato. in vlti. questione.

p Eadem. Iste. §. et sequens determinant no. per Inno. et Hostiẽ. de prebẽ. in laterañ. de priuile. pastoralis.

q Auctoritate. s. apostolica etiam in exemptis.

r Applicent. vide qd dicã. j. de sta. reg. ne in agro. §. ad hoc. vbi patet q licet esset casus vniẽdi per ordinarios fieri debet.

s Pensiones ve. de prebẽ. auaricie. de cẽsi. prohibemus.

t Nouas. Que dicatur noue. no. de cẽsi. significauit.

v Imponãt. Auctoritate sua: als ex causa possent noue pẽsiones imponi: vel antique augeri per epm. de hoc de cẽsi. prohibem9. qd quo intelligant Inno. et Host. ibi dixi sup glo. ij.

x Soluantur. concor. predic. decre. significauit. de cẽsi. et de iureiurã. tua nos. j. Io. and.

y Premissa. s. que dicta sunt. s. in. j. et. ij. rñso.

z De mẽsa. Illa ergo nõ intelligerẽtur vacare. et sic in illis non habebit locum qd dr de negligẽtia supplẽda. vt pbatur. j. de exces. pla. frequẽs. ver. quidam etiã. Itẽ nec habebit locum qd dr de pẽsione imponẽda vel de augẽda: cum totum sit abbatis. et abbates fructus talium possunt vẽdere et locare. vt in pdi. ver. quidam. et facit quod no. Inno. de sta. reg. c. ij. ver. prioratus.

a Cum oportuerit. Idẽ videtur de sta. mo. cũ ad monasteriũ. vsi. tales. et vide qd ibi dixi. et qui cle. vel vo. insinuante. sup glo. iij.

Glo. seq. ponit dictũ de quo remittit. Scdo obijcit et soluit. Tertio dat dubium solutum sup quo nouũ statutum exposcit.

b Reuocari. Et in talibus claustralibus habet locum; quod dicitur. c. ne in agro. §. eos non debere stare solos. vt patebit. j. de statu regularium.

Religiosus p epm institutus supplendo abbatis negligentiaz an possit p ipsum abbatez reuocari.

agro. §. ad hoc. Sed aduerte: q non videbatur q in talibus obediẽtiarijs locum haberet cõcilium lateranense. derisorium enim est dicere q eps hodie cõferat monacho prioratũ: et abbas cuius negligẽtiã suppleuit eps cras reuocet illũ. Nec dicas q sic institutuz p epm supplentem abbas reuocare nõ possit: q nec plus nec aliter cõfert supplẽs q negligẽs: vt probatur. s. j. rñ. Item fm illud apta esset via ad ppetuandũ claustrales: quod tamen etiã papa nõ facit. s. de cõfir. vti. vel inuti. ad nostraz. et. c. porrecta. Volẽs eniz abbas preficere nepotem vel sibi charum: permitteret labi tps: vt ille demuz p epm institut9 esset perpetuus: et tali fraudi claudenda est via. de diuor. quãto. in fi. et ppter hãc cãm cõmuniter oliz hẽ suppletiones non fiebant: sed satis est q satisfiat iuri i eo q suppletur qd abbas facẽ neglexit. Nec potest negari qui h sit vtile: saltem enim erubescent abbates de negligentia notari. et scias per hanc decre. hodie teneri q manualia que nõ sunt de mensa: et temporales prioratus vacant p mortem vel remotionem eor qui psident illis. Unde et hodie papa q recipit fructus vacantium: recipit fructus taliuz: nec resisti põt per hãc lram et per sequentem: et tendit hoc ad noram: q superiores locorum manualiũ talibus prioratibus illos quos als remouerent: et quos remoueri forsitan expediret: et sic inducit hic quasi quãdam perpetuationẽ claustralium. Et ob hanc cãm si assisterem pape cõsulerem declarari vel statui q cum sibi reseruat vel alteri cõcedit fructus vacantiũ in vrbe: puincia: vel dyocesi nõ includerẽtur manualia: sed qdiu duraret gratia. xx. vel alia quota de qua videretur statuendum fructuum ipsorum manualium solueretur priuilegiato singulis annis: et sic non impediretur claustralium priorum correctio et remotio: nec in illis priuilegiatus frustraret priuilegio.

In quibus[a] etiaz cõstitutionẽ[b] Bonifacij pape octaui pdecessoris nostri bona beneficior vacãtium occupari a prelatis vel alijs probibẽtem. Ac nihilominus in prioratib9 huiusmodi et ecclijs illud Bonifacij eiusdẽ statutum[c] qd religiosum quemcunq pluribus preesse prohibet prioratib9: aut ecclesijs cur ã[d] aiarũ habẽtibus (etiam si cura ipsa nõ per euz sed per aliuz[e] habeat exerceri) locum sibi censuimus vendicare: licet etiã eisdem prioratibus cura non immineat supradicta.

De etate et qualitate et ordine preficiendorum.

Clemens.v. in cõcilio Uiẽneñ.

Dyocesani seruare debẽt et a suis subditis fuari facere iura loquẽtia de qualitate psonarũ pficiẽdarũ ecclesijs. Ioã. and.

Capitulum.j.

Cum ecclesie[f] quib9 preficiunt persone minus idonee scientia[g] moribus vel etate[h]: grauia ppter hoc (vt docet[i] experiẽtia) nonnunq perferant in spiritualibus et tẽporalib9 detrimẽta. Nos volẽtes per locorum dyocesanos: quib9 ratione[k] officij h competit precipue[l] super hoc diligentius precaueri: eis districte iniungimus: vt ipsi statuta canonica[m] que super preficiendis personis in huiusmodi ecclijs hactenus emanarunt: diligentius per seipsos obseruent: et faciãt a suis subditis[n] inuiolabiliter obseruari: si diuinam[o] offensam et sedis apostolice debitam vitare voluerint vltionem[p]. Idem.

In caplo cathedralis ecclesie vel collegiate vocẽ nõ habet qui non est subdyacon9. Habẽs bñficiũ cui annexus est ordo post annũ nisi prius (impedimẽto cessante) pmoueat ad illũ: in caplo vocem nõ habet donec fuerit ordi-

a In quibus. Prioratibus administrationibus et ecclesijs manualibus que non sunt de mensa.

Glo. seq. dicit quid determinat et quid reprobat.

b Cõstitutionem. de offi. ordi. pñti. li. vj. et determinat qd ibi prolixe no. Archi. et reprobat qd ibi no. Io. mo. qui dicebat prioratus cõmẽdatitios proprie nõ vacare: et ideo in illis decretalem illam locum non habere. Sed si intellexit de his que sunt de mensa tunc vera.

Glo. seq. dicit qd approbat et reprobat: et rationi cõtrarie respõdet.

c Statutũ. de prebẽ. cum singula. li. vj. et approbat hic duas opiniones meas ibi no. in. j. rñ. in. iiij. et vl. glo. Prima. s. q decretalis illa locum haberet etiam in prioratibus manualibus. Scda q locum haberet etiam in nõ curatis. In scda cõcordabat archi. In prima resistebat enim Bonifacium consultum sic respondisse: sz cum vltimo legi sextũ quod inducit Archi. pro se: reuoluebam contra eum. Certum est eniz q in perpetuis non daretur optio: etiam ante illam decretalẽ p decre. de multa. ergo de temporalibus debebat intelligi.

d Curam. hoc inducebat dubium an determinaret etiaz verbũ prioratibus: et hoc decidit in fine.

e Alium. Puta secularem presbyterum. vt in dicta decre. cũ singula. in prin. de sta. mo. ne in agro. §. ceterum.

De etate et quali. et ordi. prefi. Uisum est quibus titulis et modis pficiuntur homines in ecclesijs: dubitaret aliquis vtrum plati debeãt esse idonei. Et q idoneitas cõsistit in etate et qualitate et ordine: ideo annectit rubricam de etate et qualitate ordinandorum.

Cum eccle. Premissa ratione excitat officiũ dyocesanor circa obseruantiam canonũ loquentiuz de pmouendis ad bñficia ibi: nos volentes. Inno. Casus. Iure cautum est in. c. cum in cũctis. c. ne pro defectu. c. nihil. de elec. in an. c. praue. de prebẽ. et dig. q ille ad quem spectat collatio beneficior debet illa cõferre psonis idoneis: que idoneitas cõsideratur respectu etatis: videlz q ille cui confert dignitas minor dignitate epali sit etatis. xxv. annor. et ille cui cõfert epatus sit etatis complete. xxx. annor et inchoauerit trigesimũprimũ annũ. Itẽ idoneitas cõsiderat respectu qualitatis. puta q ille cui cõfertur dignitas sit bone fame et honeste conuersationis ex legitimo matrimonio. et q sit sufficiẽtis sciẽtie. Item idoneitas considerat respectu ordinis vt nemo assumat in epm nisi sit in ordine subdyaconatus. Sz qrit ad cuius officiũ pertinet ista obseruare. Dicit clemẽs q eps quãtũ ad se dz seruare iura antiqua: videlz q nõ cõferat bñficiũ vacãs nisi psonis idoneis. Item eps quãtũ ad psonos sibi subditos dz illos compellere vt non cõferãt beneficia nisi psonis qlificatis. Et in hoc istud capitulum cõtinet aliqd noui: q nihil dr de dyocesano i iuribus antiquis licet dicatur aliqd de cõcilio gñali. c. graue. allegato. hoc dicit. Colligo aliq notabilia. Nota q qs nõ est pficied9. i. instituẽdus in aliqua ecclesia nisi sit idone9 sciẽtia moribus et etate. Uñ fm diuersitatẽ bñficior requirit diuersa etas q i episcopatu requirit etas triginta annorũ. in ecclesia parrochiali et alijs dignitatibus inferioribus ab epatu requiritur etas vigintiquattuor annor: tamẽ pro simplici dignitate potest episcopus dispensare in. xx. anno. In alijs beneficijs vt in prebẽdis requirit etas. xiiij. annorum. quia ibi sufficit maturitas cõcilij. ideo illa etas requiritur. In alijs vt in capellanijs que non requirunt maturitatem cõcilij requirit etas septẽ annorũ. In alijs vt in prioratibus qui nõ habẽt curã animarũ requirit etas. xx. annor. Et de hac materia singulariter tractat Panor. in. c. cũ sis. de pbẽ. et digni. in an. Itez in pficiendo requirit idoneitas in moribus: q si esset male vite: posset inducere laicos ad malũ exẽplũ. Item requiritur q sit sufficiẽtis sciẽtie: q in epo requiritur theologia. et q sciat nouũ et vetus testamẽtum ad predicandum suis subditis. Item requiritur q sit iurista vt possit cõseruare iura sue ecclesie. In abbate vero nõ requiritur magna sciẽtie: sz sufficit q sit expertus in negocijs. In rectore ecclesie parrochialis sufficit sciẽtia canonum penitẽtialium. Hec optime tractat Innocentius in. c. cum in cũctis. de elec. in anti. Nota q episcopus põt cõpellere subditos suos ad obseruationem canonum. s. q potest monere prelatos sibi subditos vt non cõferant beneficia personis non idoneis. Queritur hic. Si prelati sint negligentes super eo qd hic disponitur qualiter peccent? Dicit Lau. et zen. q mortaliter. iiij. di. deniq. quod no. glo. de offi. archi. ea que. de quo per Archi. lxxvj. di. vtinã. pro hoc ista littera ibi districte iniungimus. Zabarella.

Glosa sequens opponit et exponit.

f Cum ecclesie. Nescio si aliquem fructum inducet hec constitutio: sz hoc scio q innouata sine penarum adiectionibus raro proficiunt: vide sub rubrica. s. de magi. et põt exponi ecclesie id est ecclesiastica ministeria. de elec. cum in cunctis. in prin. de quibus etiam potest intelligi licet solum de regimine ecclesiarum videatur hic loqui: nihil enim interest cum nil nouum inducat.

g Scientia. Qualis scientia requiratur in episcopo et in alijs ministris: et que sit eminens et que competens: et quid de parum sciẽte ‡ an possit promoueri: et an peccet recipiẽdo officium ad quod scientia sua nõ sufficit scripsi post Inno. et Hostien. et Compo. de elec. cum in cunctis. super ver. scientia.

‡ Parum sciẽs si sit in posterũ spes pfect9 promoueri põt al's nullo mõ. lxxvij. di. si qs grauiter. De. S ancha.

h Etate. de ordine nihil dixit. sicut nec decre. eam te. s. e. Et vide qd no. de preben. si pro pauperibus. li. vj. in glo. ij.

i Docet. facit. s. de elec. qm sit. in prin. li. vj. vbi de hoc.

k Ratione officij. Excitat ergo ipsorum officium non cõstituit illos delegatos. s. de offi. ordi. licet. et. c. pe.

l Precipue. duplex punctatio.

m Canonica. s. eo. per totum. de elec. cum in cũctis. et. c. nihil. de preben. graue. cum similibus.

n Subditis. non sufficit prelato q sit bonus in se: nisi etiam sit quãtum est in se bonus in subditis. de symo. licet. in prin. cum concor.

o Diuinã offensam. cõcor. huic fini de elec. vbi periculũ. §. qui autẽ. et. c. perpetue. et. c. cõmissa. in fi. li. vj. et. j. de cen. ad nostrã. in fi.

p Ultionem. specialiter circa hoc statutum de generali. vide qd not. de treu. et pa. c. j. de cele. mis. dolentes. de elec. generali. lib. vj.

Ut bi qui. ¶ Primo declarat nō existētē in sacris nō habere vocem in .c. cathedralis ecclie vel collegiate. Secundo idē dicit de habente bñficiū cui annexus sit ordo: nisi ad illum ꝓmoueatur cessante impedimēto infra annū: q₂ illo elapso tūc nō habet vocem in caplo. ⁊ ei subtrahitur pars dimidia distributionū. scđa ibi: illi vo. Jmola.

natus ⁊ interim ꝑdit distributionem dimidiam. Jo. and. Ca. ij.

Ut bi qui[a] diuinis i cathedralibus: vel collegiatis secularibus vel regularibus[b] ecclesijs sunt mācipati[c] officijs[d] vl' mancipabuntur in posterum[e] ad suscipiēdos sacros ordines propensius[f] inducātur statuim⁹: vt null⁹[g] decetero in huiusmodi ecclesijs vocē in capitulo[h] habeat (etiā si h sibi ab alijs libere cōcedatur[i]) nisi saltē i subdyaconat⁹ ordie fuerit cōstitutus[k]. ¶ Illi vo qui dignitates: personatus: officia, vel prebēdas[a] quib⁹ certi[b] ordines sūt ānexi[c] pacifice nūc obtinēt i eisdē[d] ecclesijs vl' obtinuerint in futurū: nisi (iusto ipedimēto[e] cessante) ad hmōi ordines se promoueri fecerint infra annuz[f] extūc[g] donec ad eos ꝓmoti[h] fuerint: nullo modo[i] vocē in capitulo habeant earūdem. Ipsisqz distributionū[k] que dantur his qui certis[l] horis itersūt[m] pars dimidia[n] subtrahat: nō obstātib⁹ qbuslibet cōsuetudinibus[o] vel statutis[p]. Penis alijs q̄ cōtra tales ꝓmoueri ad ordines recusantes statuūtur in iure[q]: nihilomin⁹ in suo robore permāsuris. Idem.

¶ In. xviij. anno ad subdyaconatū. In. xx. ad dyaconatuz. In xxv. ad presbyteratū pōt qs libere promoueri. hoc dicit Jo. an.

Generalem[r] ecclesie obseruātiam[s] volentes Ca. iij.

¶ Casus. Uacat ecclesia cathedralis collegiata vl' cōuentualis forte ꝑ mortem prelati: tunc canonici vel regulares professi conuenerunt super electione facieda. sunt tamē aliqui canonici vel religiosi qui nō sunt in sacris cōstituti: licet sint ꝓfessi vel canonici prebendati: sed cōstituti in sacris proposuerūt ex parte sua ꝙ alij nō cōstituti in sacris nō admitterētur. i. nō reciperent ad electionē faciendā. Querit qd iuris? Dicit ro. pō. Clemēs. vt intitulati in ecclia inducant ad suscipiēdos sacros ordines: statuit. i. statutum facit ꝙ isti nō cōstituti in sacris nō habeāt vocē i caplo dū celebrabit electio vel aliud caplm. Sz ponamus ꝙ sit dignitas vacās vel ꝑsonat⁹ vel aliud bñficiū qđ reqrit certuz ordinē: puta ꝙ si qs assumat ad talē dignitatē ꝙ ipse sit dyaconus vel pbr̃. qdā subdyacon⁹ fuit assumpt⁹ ad illā dignitatē vel bñficiū: ⁊ nō fecit se ꝓmoueri infra annū ad ordinē reqsitū illi dignitati vel bñficio: qrit quā penā incurrit talis q accipit tale bñficiuz vel dignitatē ⁊ nō ponit se in ordine annexo illi bñficio vel dignitati? Rñdet Clemēs ꝙ talis nō habebit vocē in caplo: ⁊ ꝙ ꝑdit medietatem distributionū donec fuerit ꝓmot⁹ ad ordinē reqsitū in tali bñficio. Sed qrit vtrū pene antique sint sublate ꝑ istud caplm? Dicit ꝙ nō: sz remanēt i suo robore. Et sunt ille pene ꝙ si qs bñficiat⁹ fuerit monit⁹ vt infra annū ꝓmoueat ad sacros ordines: ⁊ īfra annū nō fecerit se ꝓmoueri: tūc poterit priuari illo bñficio. Sed ꝑ .c. licet. de elec. in .vj. fuit statutū in ecclia parrochiali ꝙ ipso iure ꝑdit bñficiū absqz monitione: sed nō loquit in alijs bñficijs. iō in alijs bñficijs remanēt iura antiq incorrecta: videlz ꝙ debēt ꝓmoueri post monitionē: sed absqz monitiōe incurrūt penas huius capl'i. h. r. ¶ No. ꝙ ordo nō dr̃ ānex⁹ ita ꝙ nō cōstitut⁹ i tali ordine nō possit hēre illud bñficiū: sz intelligit ꝙ habēs illud bñficium dz ꝓmoueri ad illū ordinē. ¶ Nota ꝙ mancipati. i. deputati diuinis officijs ⁊ ministerijs ꝙ cit⁹ pñt debēt ꝓmoueri ad sacros ordines ad illū finē vt ab illo statu nō possint retrocedere: h est ꝙ postꝙ habent bñficiū ⁊ dicūt velle ecclesiasticari ⁊ sub illa spe accipiūt bñficiū: nō retrocedāt. i. nō mutēt eoꝝ volūtatē: nec vxorē accipiant. qre qñ sunt semel in ordine nō pñt retrocedere. i. reaccipere statutū quē dimiserūt tacite accipiēdo bñficiū vel dignitatē. Et si retrocedit ⁊ habebat animū retrocedēdi dū accepit bñficiū: talis tenet ad restitutionē oīum fructuuz bñficij. Secus aūt si nō haberet animū retrocedēdi a principio: q₂ forsan postꝙ tenuit bñficiū ꝑ aliqđ spaciū ipse cognouit ꝙ nō posset saluari cū bñficio: ⁊ ꝙ meli⁹ saluaret cū m̃rimonio: ⁊ dimittit bñficiuz et retrocedit: credo ꝙ talis nō tenet ad restōnē fructuū: nisi esset opulentissim⁹: ita ꝙ restituēdo: facultates sue ⁊ status ei⁹ parū diminuerent. ¶ Nota ꝙ cōstitutus in sacris hz vocē in caplo: ⁊ h accipiendo caplm improprie. s. ꝑ collegio ⁊ cōuētu: q₂ ꝓprie caplm dr̃ in ecclia cathedrali: collegiū dr̃ in alijs ecclesijs secularib⁹: ⁊ cōuēt⁹ in ecclesijs regularijs sz vnū sepe ponit ꝓ reliquo. ¶ Nota ꝙ hñs dignitatē requirētē certuz ordinē ⁊ illā tenet per lapsum vnius anni: ⁊ nō ꝓmouet ad illū ordinē reqsitū illi dignitati nō priuat illa dignitate: sed punit penis h cōtētis in .c. cū in cūctis. de elec. in an. ⁊ in .c. licet. de elec. lib. vj. ¶ Nota de dictiōe vt: que hic ponit in vim cause: sed regulariter facit modū. de cōdi. appo. vex. ⁊ qđ ibi dixi. ¶ Nota ꝙ inhabilitas vocis surgēs ex defectu ordinū sacroruz nō est remissibilis per habiles: etiā si hoc sibi ab alijs cōcedatur. cōcor. ponit glo. in verbo cōcedatur. Zabarella.

Bñficiuz accipiens cuz aīo retrocedēdi tenet oēs fructus ex illo perceptos restituere.

¶ Glosa sequens dicit quid causam dedit.

a ¶ Ut bi qui. Cām dedit cōstitutioni qđ no. Hosti. de pbē. extirpāde. §. qui vo. vbi dicit esse equū ꝙ sicut minor subdyacono nō eligitur in epm: ita nec eligat vt bñ cōueniāt electus ⁊ eligētes: dicēs ibi per cōstitutiones legatorū in ꝓuincia ꝓuincie hoc eē statutū ꝙ nō existētes in sacris nō habeāt vocē: talē aūt cōstōnē facere pñt nedū legati: sz etiam epi: vt scripsi post eum. de of. archipr̃. c. fi. vnde cōstat ꝙ multi epi tales cōstōnes habebāt. No. etiā ipe Hosti. eo. ti. de offi. archipr̃. c. ij. ꝙ sicut inter cardinales nullus est qn sit saltē dyaconus: ita ⁊ inter canonicos nullus deberet esse qn eēt subdyacon⁹. ar. s. e. qris. de cōse. di. j. eps deo sacrificās. ⁊ c. iubemus. facit qđ dicit canō: illicitū esse eū qui nō sit in ordine ecclesiasticis misceri tractatibus. xcvj. di. satis euidenter. tales enim retrocedere possunt a statu clericali. de elec. cum ex eo. lib. vj.

Cardinalis nullus est nisi saltem sit dyaconus.

b ¶ Regularibus. Si ergo in ecclesijs regularibus non constitutus in sacris vocem non habet: ergo nec in numero computatur de facto nō de fictione. vt no. in cle. s. de elec. quod circa. in fi. pe. glo.

¶ Glosa sequens exponit et infert solutionem dubij: quam fortificat prorogat ⁊ determinat.

c ¶ Mancipati. q. d. nuncupati electi/ vel deputati: ⁊ quia mancipare est seruire vel in seruitium vel in ꝑtātem reducere: ideo vtitur hoc verbo. qđ etiā habet. xxviij. di. de his. i prin. s. q. iij. saluator. vltra mediū. In his ergo qui nō sunt deputati ad diuina officia quales sunt cōuersi vel professi laici precipue in ecclesijs regularibus: nihil puto mutatuz per hāc cōstitutionē: ⁊ sic saluū manet. qđ no. de elec. ex eo ꝙ. lib. vj. in fi. ⁊ ita seruatur. al's sequeretur ꝙ per hanc constitutionem moniales non haberent vocem in suis capl'is: q̄ ꝓpter sex⁹ fragilitatem non sunt capaces ordinum. de hoc xxvij. q. j. dyaconissam. hac eadē ratione videret ꝙ extranei q non sunt in ecclesijs institui: sz in certis actibus hñt vocez in capitulo nō includuntur hac cōstōne. qđ intelligo nisi per ius capituli sue ecclesie habeant talem vocem in aliena.

Moniales nō sunt ordinum capaces.

d ¶ Officijs. etiā si sacri ordines annexi nō sint: ⁊ sic differt a ꝓxi. rñ.

¶ Glo. seq. dupliciter obijcit. soluit: ⁊ vtriqz obiectioni rñdet.

e ¶ In posterū. ꝙ posteris indici possit asperior stat⁹ nō dubitat: sz videt absurdū ꝙ hic indicat iam intitulatis saltem nō ꝓfessis. hec dico ꝓpter id qđ no. de reg. iur. qđ oēs. li. vj. Jtē videt absurdū ꝙ constitutio liget preterita cōtra id. s. de cōsti. c. fi. Dicas ꝙ hec decre. nō priuat eos bñficio: sed solum voce capl'i. ⁊ tamē certū est ꝙ cū beneficium assumpserit vt expediēs ⁊ necessarium officium ecclie gerat. si ingrueret necessitas eum ad sacros ordinari: ⁊ hoc renueret: posset etiā priuari beneficio. s. eo. queris. Nō manducet ergo qui nō vult laborare. Quod primo in cōtrarium allegaui: locum habet in continentia que non indicitur inuito. xxxij. q. j. integritas. Quod dixi scđo non obstat: q₂ cōstitutio illa nō ligat preteritas constitutiones: sed futuros tractatus ⁊ actus capitulorum. Jtem nō vitiat vocem in capitulo prestitam quod esset respicere preterita: sed prestandam. ⁊ sic respicit futura.

Propēsius quid significat.

f ¶ Propensius. idem verbum de offi. ordi. c. j. deriuatores exponunt id est extensius. sed illud vbi dicimus protensius: sed propensius deriuatur a ꝓpe vel propere. quasi velociter vel festine.

g ¶ Ut nullus. iam institutus vel instituēdus: vt patet ꝑ p̄cedentia.

¶ Glosa sequens pōderat verbum per quod soluit dubium: ad solutionem inducens quattuor similia.

h ¶ In caplo. stallum chori nō affert: ⁊ per hoc verbum patet ꝙ si esset actus expediēdus vt a priuatis nō a caplo ad talem bene admitteretur: ꝑ qđ puto ꝙ talis canonicus nō in sacris p̄bendā et domū optare possit: sicut cōstitutus in sacris. si ecclesie statutū vel cōsuetudo nō obuiet: cum ille actus non sit collegialis ⁊ competat ex canonia ⁊ prebenda: non ex voce capituli: sicut ⁊ potest delegatus dari. de rescrip. statutū. li. vj. agere ꝑ p̄bēda. de ꝓba. ex litteris. epm sociare: ⁊ fructus percipere. de cle. non resi. ad audientiam. ecclesiā defendere. de conces. preben. ex parte. de elec. generali. de rebus eccle. non alie. c. ij. li. vj.

Canonic⁹ nō i sacris actus non collegiales exercere potest.

¶ Glosa sequens alleg. duas concordantias. querit: arguit pro. cōtrarium soluit illud amplians.

i ¶ Concedatur. concor. s. de elec. constitutis. ⁊ j. de regu. vt ꝓfessores. Sed quid si actum electionis imminentis participant sibi socij? Uidetur ꝙ possint: per ea que no. s. de elec. cum vinton. in glo. Cōtrariuz crederem: quasi sit inhabilitas in persona per hāc litteram per quam etiaz non credo episcopum contra hoc dispēsare posse: ⁊ facit verbum nullo modo. j. proxi. responso.

¶ Glosa sequens primo querit. arguit negatiue. contrariuz soluit per duo iura ⁊ tria similia ⁊ cōtrario respondet. scđo querit ⁊ soluit ꝑ vnū c. ⁊ quattuor absurditates. tertio subdit duas questiones ⁊ soluit.

k ¶ Constitutus. ⁊ habēs etatē de qua. j. c. ꝓxi. qđ ca. fuit summe necessariū ꝓpter istud: vt ibi dicā. Sed pone (qđ de facto nunc satis occurrit) canonicus dū vacat ecclia nō est in sacris: sz tpe quo imminet electio facienda est in sacris: habet ne vocē in electione. Si ponderemus initiū iuxta ea q̄ no. de elec. dudū. li. vj. vr̃ ꝙ nō: q₂ tūc nō erat habilis. tu dicas ꝙ satis est ꝙ tpe faciēde electiōis sit habilis: qđ satis ꝓbatur. s. de elec. cū inter. R. in fi. ⁊ s. de excep. apostolice. Jdē eñ diceremus de eligendo. vt in p̄dic. decre. dudū. j. ⁊ ij. Sic etiā is qui nō esset canonicus tpe vacationis si tpe electionis canonicus esset admitteretur cū alijs vt eligeret: ⁊ qui tpe vacatiōis nō esset in loco vnde vocari deberet: si tpe electiōis presens esset: admitteret ad eligēdum. de hoc. s. de elec. ecclesia. ij. Qđ dr̃ in electionibus spectari initium: intelligitur de initio electionis nō vacationis. Sed forti⁹ q̄ro: nūquid canonicū non constitutū in sacris in ꝓximis tpibus ordinari volentē: q̄ tpa incidūt infra terminū iuris datū ad eligendum teneant socij expectare: maxime si hoc petat? Puto qđ non: qđ bene ꝓbat ne se. vac. c. vno. j. responso. li. vj. al's sequeret ꝙ fm iura vetera iuimpuberem cuius pubertas finitur infra terminū spectare tenerentur: vel absentem in loco de quo vocari non debet dicētem se velle ad ecclesiam redire: vel excōicatū dicentem se velle absolutionē petere: vel nouitium dicentem se velle ꝓfiteri: vel his similia. Sed qd si nullus de capitulo est in sacris. Tūc solus prelatus expediat q̄ incūbunt ꝑ decre. ꝓalleg. ⁊ facit qđ scripsi de elec. cū ecclesia. Sed qd si ipsius prelati electio īminet facienda ⁊ nullus de capitulo est in sacris. Hic satis crederem ꝙ superior habeat expectare lapsuz termini iuris: facit p̄dicta decre. vnica. ne se. va. ij. respon. de elec. commissa. in prin. lib. vj. licet ergo canonici qui sunt in sacris non expectēt cōcanonicū: cū ipi sint capitulum. superior tamen qui habet vti iure deuoluto: vt pene deuolutionis sit locus: habebit necesse vsqz ad iuris terminum capitulū expectare: ⁊ hec etiā egerent declaratione. ⁊ repetita intelligantur. j. ꝓxi. rñ.

Canonicū sufficit esse i sacris tpe electionis ad hñt dirigere possit.

Canonic⁹ nō i sacris cōstitut⁹ nō est ab alijs expectād⁹ sz velit ordinari infra terminum iuris datum ad eligēdum.

Electio p̄lati ꝑ quez fiet si null⁹ de capitulo sit in sacris.

a ¶ Prebendas. In collegiatis ecclesijs. vt. j. dicā.

b ¶ Certi. non dicit sacri: per quod dico etiā in minoribus h locū habere.

¶ Glo. seq. tria dicit exponendo quod de annexione dicit.

c ¶ Annexi. de iure cōi primeua institutiōe antiqua cōsuetudine vel statuto. Et intelligo hāc lr̃am siue certis p̄bēdis annexi sint ordines: siue incertis: que tñ postea certificate sunt: puta q₂ tertia vacans est sacerdotalis. vt scripsi de conces. pbē. ꝓposuit. in prin. Nec itelligo de annexione q̄ nō pñt cōferri nisi ei q sit in illo ordine: q₂ tūc nō est dare ꝙ habeat istud bñficiū nō hñs ordinē annexuz. Dico tñ ꝙ si ꝑ lr̃as papales ad h sufficiētes cōsequeret bñficiū nō existens in ordine: adhuc locus esset huic decretali nisi etiā ad non recipiendum ordinem sufficientem dispensationem haberet.

Ordo pōt esse annexus p̄bēdis vel dignitatib⁹ varijs ex causis.

¶ Glo. seq. querit de principali p̄lato. allegat ꝓpter duas rationes cōtrario plus accedit ⁊ declarationem exposcit.

d ¶ In eisdē. Cathedralib⁹ vel collegiatis de qbus p̄misit. Sz mihi remanet dubiū an h. c. in vtroqz rñso locū habeat in principalib⁹ p̄latis eccl'iarū collegiatarū: puta archipbr̃is vel plebanis plebiū: vel in his similibus? Et vr̃ ꝙ sic ꝑ vbū dignitates qđ p̄cedit. facit de rescrip. statutū. li. vj. e. li. de of. le. c. pe. in p̄n. Certū est aūt ꝙ illi dignitati annex⁹ est ordo p̄sbyteralis. s. e. c. j. si ergo nō fiant pbr̃i infra annū loc⁹ erit huic pene. Nec occurrit rō q̄re plus artet hñs ꝑsonatū vel canoniaz ꝙ hñs principalē p̄laturā: imo vr̃ maior in isto. ratio: q₂ plus est astrictus. de rescrip. edoceri. ⁊ in seipso dz ostēdere qd subditos facere oporteat. de elec. cū in cūctis. in prin. ⁊ a capite inchoari dz rōnis editio. ff. de edē. argētarius. §. edi aūt. In cōtriū facit de elec. statutum. li. vj. Nec obstat hec lr̃a: q₂ tales nō hñt dignitatē in ecclesijs: immo hñt ecclias vel dignitatē eccl'iarū. sup quo vide qđ dicā. j. de p̄bē. c. j. Jtē absurdū videret principalē p̄latū ecclie priuari voce ꝓpter ordinis defectū non sine graui dāno ecclie cui⁹ negocia dz ordiare. Uñ pōt dici ꝙ cū plat⁹ ⁊ capitulū sint diuersa. s. de his q̄ fiūt a p̄la. in rubro ⁊ in nigro. ne sede va. c. vno. li. vj. cū multis sīlibus sub appellatione capl'i nō includat p̄latus: vt h. ⁊ s. ꝓxi. rñ. Et si dicat ꝙ de quadā largissima v̄bi significatione p̄latus noīe capl'i cōprehēdat quasi illius corpis caput de his q̄ fiūt a p̄la. nouit. ⁊ faciūt no. de cōces. p̄ben. post electionē. Mihi tñ est satis ꝙ cōmuniter non cōprehendat. vt ꝓbāt iura predicta: vt sit hoc ius correctiuū iuris veteris ⁊ penale nō largissimā: sz potius strictam interp̄tationē recipiat. de regu. iur. que a iure. ⁊ c. in penis. li. vj. Jtez lz p̄latus ⁊ capitulū faciant vnū corpus ⁊ vnā ecclesiam: ⁊ sic loquuntur cōtria: non ꝑ hoc sequit p̄latū includi sub appellatione capl'i: immo potius sumit contrariū: ⁊ idē videret dicendū circa decretalē. vt ꝓfessores. j. de regu. ⁊ tamen vtrobiqz necessaria esset declaratio.

Archipr̃r si nō sit pbr̃ an possit admitti ad eligēdum.

Ratio edi debet a capite.

e ¶ Impedimēto. Concor. s. de elec. cōmissa. §. j. li. vj. ⁊ ibi videas exēpla: vbi vo impedimētum puenisset ex culpa sua: non videtur excusari. de h. s. e. c. j. ⁊ in hoc differt a parte. s. ꝓxi. in qua non excusat impedimentum ⁊ merito hic aliud: q₂ hic est pena negligentis.

f ¶ Infra annum. a tempore quo ligat constitutio in prius institutis: ⁊ a tpe habite possessionis: vel quo per eos stetit quo minus haberēt in instituendis. s. de elec. cōmissa. §. j. ⁊ de preben. licet. ij. lib. vj.

g ¶ Extunc. scilicet anno elapso. prius ergo nō est locus huic pene: posset tamen excludi etiam prius a voce capituli ex alio capite. s. ꝓxi. responso. hoc est dicere si habens p̄bendam dyaconalem subdyaconus est: licet non dyaconus nō excluditur a voce nisi post annū. Si vo nec esset subdyaconus: et si ipsa p̄benda esset subyaconalis tantū excluditur etiam infra annum: sz a distributionibus solum post annum ⁊ eū excusat impedimentum.

h ¶ Donec. Illis ergo ordinatis cessat pena. concor. s. de elec. q₂ sepe. lib. vj. ⁊ qđ no. de ma. con. c. fi.

i ¶ Nullo modo. Uniuersale negatiuum excludit concessionem capituli. vt. s. ꝓxi. rñ. ⁊ dispensationem episcopi: vt ibi dixi.

¶ Glo. sequens arguit ⁊ dubium soluit.

k ¶ Distributionum. ꝑ hoc verbum ⁊ verbū caplo qđ p̄cedit patet in bñficijs quibus nō debet vox capl'i ⁊ in quibus non sunt distributiones: has penas nō competere. puto tñ ꝙ si in ecclesia collegiata est capellania vel altare ex cuius institutione etiam capellanus tenetur officiare ecclesiam. vt in ecclesia Bonon. si in illis horis alique distributiones eis deberentur: quo ad illas locus esset huic pene si promotus non esset licet non quo ad redditus capellanie vel altaris: de quibus hic non cauetur.

l ¶ Certis horis. Nota ꝑ cōsuetudine ecclesiarū collegiatarū: que distributiōes ordināt nō ꝑ oēs horas: sz ꝑ certas: ⁊ aliqs attribuūt misse q̄ nō est de horis. de cele. mis. c. j. ⁊ decre. vnica. de cleri. non resi. non dicit de horis: sed de officijs. Honestius esset ⁊ iuri consonās vt ꝑ omnes horas fieret ipsarum cōparitio: ꝙ aūt pro missa matutino ⁊ vespa debeat fieri equa cōtributio. facit. j. de reliqui. ⁊ venera. sanc. c. vno. in fi.

Missa nō ē de horis.

m ¶ Intersunt. Dato ꝙ p̄dictis intersint: al's priuarētur illis in totum qđ dic. vt. s. de cleri. nō resi. c. vno. lib. vj.

¶ Glosa sequens soluit duo dubia de iopia. ⁊ cui pars accrescat.

n ¶ Pars dimidia. etiam si reliqua dimidia ad sustentationem ipsoꝝ non sufficit: ⁊ imputēt sibi cum per ordinis receptionem hanc penam vitare possint. facit quod no. de elec. q₂ sepe. lib. vj. in glo. aliud. Et sic non ob. qđ no. de elec. cuz vintonien. in glo. no. ꝙ. in fi. ⁊ vide qđ no. ⁊ dixit de ap. pastoralis. in fine vlti. glo. Et scias ꝙ ista dimidia subtracta accrescit alijs interessentibus diuinis. insti. de leg. §. si eadem. ff. de vsufruc. accres. l. j. in fi. nisi esset aliter ordinatum. facit de cle. nō resi. c. vno. li. vj. ⁊ vide quod dicam. j. de vita ⁊ hone. cle. c. ij. +

Accrescit alteri qđ ab alio subtrahitur.

+ Adde ad hoc no. per bart. in. l. re p̄ūcta. ff. de leg. iij. bal. in. l. j. C. qñ pe. par.

o ¶ Consuetudinibus. Concor. j. de sepul. c. ij. §. pe. in fine. ⁊ j. de statu mo. c. j. §. sane. ⁊ c. ij. in fi. de reli. do. c. ij. §. vt autē. et. §. pe. de iure pa. c. j. in prin. ⁊ in fi. ⁊ s. j. de pe. si quis suadēte. post prin. de pe. et remis. c. j. de sen. excom. c. j.

p ¶ Statutis. Nota ꝙ non reuocat priuilegia. concor. de capel. mona. c. vno. lib. vj. ⁊ quod ibi no.

q ¶ In iure. s. e. qris. de elec. lz canon. li. vj. ⁊ vide qđ ibi no. in glo. ante pe. de regularibus habes. j. de statu mo. ne in agro. §. ceterū. Jo.

Generalem. ¶ Casus. Uisum est. s. qualiter requiritur certa etas in p̄ficiēdis. nūc queritur vtrū requirat certa etas in ordinādis? Et rñ. ꝙ sic: q₂ in subdyacono requirit ꝙ cōpleuerit decimūseptimuz annū: ⁊ ꝙ attigerit decimūoctauū. In dyacono requirit ꝙ cōpleuerit decimūnonū: ⁊ ꝙ sit in vigesimo. In pbr̃o reqrit ꝙ cōpleuerit. xxiiij. annuz: ⁊ ꝙ sit in. xxv. anno. In minorib⁹ vo ordinib⁹ sufficit ꝙ fuerit ex infantiā: ⁊ cōpleuerit septimū annū. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia. Primo ꝙ quis nō potest promoueri ad dyaconatus ordinez nisi sit in. xx. anno. nec ad p̄sbyteratū nisi sit in. xxv. Sed querit vtrū defectus etatis impediat receptionē ordinis. Dicēdū ꝙ non: immo quis in. xx. anno poterit recipere ordinem presbyteratus: sed non habebit executionem illius ordinis donec attigerit etatem legitimā. ⁊ ipso iure est suspensus ab executione ordinū vsqz ad illam etatem legitimam. ⁊ si quis presbyter in etate minori. xxv. annorū celebraret: tunc cōtraheret irregularitatē. ¶ Nota dictionē vo. vt. s. in. c. cōstitutionē. de elec. etiā videbis dictionē decernimus. ¶ Nota ꝙ ad receptionē ordinū requirit vt ordinato nō obstet aliquid canonicum. supplet Pau. s. impedimentum. de sen. excom. ꝙ de his. ⁊ c. q̄uis. puta fm Hen. irregularitatis defectus vel vitium. de corpo. viti. per totum. zabarella.

¶ Glosa sequens commendat ca. ⁊ dicit quid corrigit ⁊ quid determinat: ⁊ obiectionem soluit.

r ¶ Generalē. breue ⁊ summe necessarium ꝓpter constitutionē. s. ꝓxi. Determinat autē etatē sacroꝝ ordinū: ⁊ corrigit canones. lxxvij. dist. peruenit. ꝑ totū. lxxviij. di. c. j. ⁊ iij. ⁊ vlt. ⁊ xxviij. di. de his. in quibus dicebat ꝙ habēs. xx. annos: subdyaconus. xxv. dyaconus. xxx. p̄sbyter fieri poterāt: ⁊ debebaut esse anni cōpleti: ⁊ ibi determinat etiā no. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. de tempo. ordi. vel nō est compos. Et sine dubio licet hec decre. optime cōiungat ꝓxime. melius tñ intitulata fuisset sub rub. de tempo. or. ista enim rubrica tractat de etate ⁊ qualitate eoꝝ qui p̄ficiūtur: illa de qualitate illoꝝ qui ordinant: sed propter connexitatem sic transit. ⁊ est simile quod dixi. s. e. ad aures.

¶ Glosa sequens allegat simile: probat obseruantiam. ponit opi. quā impugnat ⁊ expedientiam huius iuris. in fine querit ⁊ soluit: ⁊ de alia questione remittit.

s ¶ Obseruātiā. sīle. j. de ap. q̄uis. Procedebat aūt hec obseruantia a prealle. §. inferiora. q₂ cū ibi de etate antiquoꝝ canonuz in sacerdotio demant. v. anni ⁊ plus. q₂ qui. xxv. attingit pōt fieri sacerdos: ita videbātur. v. demēdi de etate dyaconi ⁊ subdyaconi: ꝑ quē etiaz in. xv. dacti: nā ꝑ illos seruabant interstitia tēporū inter ordinem ⁊ ordinē: que hodie non seruātur. Unde laicus in carnispriuio: in festo resurrectionis p̄sbyter esse posset. Sed Hostien. dicēs antiquos conones seruādos: dicebat ꝙ in. §. inferiora. dispensabat in etate ꝓpter curam animarum. ⁊ fm Jnno. suberat necessitas: ex quo vocatus fuerat ad be-

Laicus in carnispriuio pōt in pascha eē presbyter.

neficiū qȏ requirebat ordinē. Sed mirādū est hoc: cum enim sine aliqua dispēsatione ꝓmoueat ad curā: ergo et ad ordinem annexū cure. Itē sonat in absurdū ꝙ maior. xviij. an. possit habere curaȝ ⁊ sacerdotiū: ⁊ nō solū sacerdotiū. Item aliud absurdū: qꝛ ſm id eadeȝ erit etas epi ⁊ sacerdotis: quare sepe clamaui in scholis ⁊ ad curiā scripsi: ⁊ pcipue dño Ricardo sancti eustachij dyacono cardinali: vt determinaretur hec etas qȏ summe fuit necessariū ꝓpter ꝓximaȝ decretalē: al's innumerose ⁊ inextricabiles qōnes emersissent: volens enim hēre vocē i caplo maior. xiiij. minor. xx. recepisset subdyaconatū fuisset obiectum illū nihilominus excludendum quasi non rite promotuȝ ꝓpter defectū etatis. Iuxta illud qȏ no. de pbē. ei cui. lib. vj. Ipsi replicassent antiqua iura correcta per dissuetudinem ⁊ p. §. inferiora. ȝ quos duplicatū fuisset de p̄dicta opinione Inno. ⁊ Hosti. quā etiā sequitur Archi. in dicta decre. ei cui. Sed qd de ꝓmotis ante hāc decretalē infra hanc etatē puto satis esse ꝙ nūc sint in etate. s. de tempo. ordi. vel nō est. Si v̄o nec adhuc sunt in etate: excludentur ab executione ordinis vsqȝ ad etatē legitimaȝ: vt ibi. de ordinato vero infra pubertatem ad sacros: an teneatur continere. no. ⁊ scripsi de cle. per sal. promo. c. vno.

antiquis[a] iurib⁹ i hac parte preferri decernim⁹[b] vt (alio non obstāte impedimēto canonico) possit quis libere[c] i decimooctauo[d] ad subdyaconat⁹ in. xx. ad dyaconat⁹[e]: ⁊ i vigesimoquinto etatis sue anno[f] ad p̄sbyteratus ordines promoueri[g].

¶ De officio vicarij.

Clemēs. v. in concilio Uienēsi.

¶ Iura loquētia de ecclesijs curatis locū habent quo ad tria in vicarijs perpetuis ecclesiaꝝ parrochialium. Io. and. Ca. vnicū.

Que de ecclijs curā[h] aiarū habētib⁹ per receptionem aliarū similium admittendis[i]. Ac de ipsaꝝ[k] rectorib⁹ ꝓmouēdis[l] ad sacerdotiū[m]. Et de eorum[n] etate[o] a iure statuta noscunt: i ppetuis[p] eccliarū parrochialiū[q] vicarijs ⁊ assūptis ad eas volum⁹[r] obseruari.

a ¶ Antiquis. allegatis in. j. glo. Sed ꝯtra: qꝛ canon antiquus. lxxvij. di. c. j. permittebat quem subdyaconari in. xiiij. an. Solu. illud veruȝ computationem inchoando post infantiam: vt ibi no.

b ¶ Decernimus. non dicit declaramus. qȏ facit ꝓ opi. Inno. Hosti.

c ¶ Libere. id est sine dispensatione: et dato ꝙ non habeat beneficium quod ordinem requirat.

d ¶ In decimooctauo. intelligo inchoato. satis est ergo ꝙ attigerit. vt in. §. inferiora. ⁊ idē de sequētibus. Certum est eñ ꝙ maior. xvij. est in anno. xviij. nec littera requirit ꝙ sit. xviij. annorum: sed in. xviij. olim secus. vt dixi. in. j. glo. Nota per hanc decretalē ꝯiunctā. s. c. pri. j. rñ. hodie puberē nō habere vocem in capitulo nisi excesserit. xvij. annuȝ.

Archidiacon⁹ qs eē nō potest i xx. anno.

e ¶ Dyaconatus. licet in anno. xx. possit qs esse dyaconus: non p hoc putes ꝙ possit esse archidyaconus. De etate enim ꝓmouēdorum ad dignitates terminata per. §. inferiora. nihil hic immutat: al's sequeretur ꝙ cū subdyaconus possit in episcopuȝ eligi. e. ti. a multis. ⁊ maior. xvij. subdyaconus esse possit vt hic: ergo posset eligi: quod est falsum.

Ordinat⁹ añ etatē legitimā q̄liter punit.

f ¶ Anno. si prius ordinatur suspenditur ordinans a collatione ordinum: ⁊ ordinatus ab executione ipsius ordinis vsqȝ ad etatē legitimā. de tempo. ordi. vel non est. ⁊ per predic. decre. eo. ti. dilectus. non puto episcopum circa etatem hanc dispensare posse.

g ¶ Promoueri. sed que est etas minorum ordinum. Dic ꝙ maior infantia. xxviij. di. de his. de tēpo. ordi. nullus. li. vj. lxxvij. dist. c. ij. ⁊ vide quod ibi no. in summa. ⁊. c. super inordinata. de preben.

¶ De officio vicarij. ¶ Ista rubrica continuatur ad precedentes. Dictum est. s. per discursum titulorum de promotione clericorum ad beneficia ecclesiastica: verum qꝛ sic promoti quādoqȝ sub se habent vicarios: ideo annectitur hec rubrica de officio vicarij.

Que de ecclesijs. ¶ Se summat tria dicens. Scḋa ibi: ac de ipsarum. Tertia ibi: ⁊ de eoruȝ. ¶ Casus. Istud. c. ſm glo. seipsuȝ summat: ⁊ decidit tria dubia. Casus sic potest poni ſm primum dubium. Cauetur in. c. de multa. de preben. et digni. in an. ⁊ in cōstitutione execrabilis. ꝙ si obtinens ecclesiā parrochialem dignitatem psonatū aut bñficiū acceptet: ⁊ apprehendat pacificā possessionē illius bñficij scḋi seu dignitatis vacat prima ecclesia seu primū bñficiū. Sed querit: vtrū sit idē de vicaria perpetua vt ipsa vicaria perdat per assecutionem secunde vicarie perpetue sicut perditur ecclesia parrochialis dignitas vel psonatus: Et respon. ro. pon. ꝙ idem est. Nam qȏ iura sanxerunt circa ecclesias parrochiales perdendas per assecutionē secundi beneficij: illud idem sanxerunt in vicarijs perpetuis. Scḋm dubium oritur ex. c. licet canon. de elec. li. vj. vbi dicitur ꝙ ꝓmotus ad ecclesiam parrochialem debet facere se promoueri ad ordinē presbyteratus infra annū numerandum a tpe habite pacifice possessionis. Sed ponamus ꝙ quidā fuit ꝓmotus ad vicariam perpetuā: ⁊ sic non erat rector sed vicarius perpetu⁹. querit vtrū promotus sic ad vicariam debeat ꝓmoueri ad sacerdotium infra annum numerandum a tpe adepte pacifice possessionis. Et si non fuerit promotus vtrum vacet illa vicaria perpetua. Rñ. ꝙ sic. Tertium dubiuȝ sumit ex. c. cum in cūctis. de elec. in an. vbi dicitur ꝙ promotus ad ecclesiam parrochialē debet habere etatem. xxv. annorum. Querit vtrū sit idem in promouendo ad vicariam perpetuam: Respondet romanus pontifex ꝙ sic. hoc dicit. h. r. ¶ Colligo aliqua notabilia. Et primo iuncta glo. ꝙ si obtinenti ecclesiam parrochialem conferatur alia ecclesia parrochialis vel vicaria perpetua ecclesie parrochialis: ⁊ habuerit isti⁹ ecclesie scḋe adepte pacificā possessioneȝ immediate: ⁊ ipso facto vacat prima parrochialis: ⁊ poterit superior cui spectat collatio illius ecclesie illam conferre: etiam nō vocato possessore. ¶ Nota ꝙ sicut ꝓmotus ad ecclesiaȝ parrochialem dȝ ꝓmoueri infra annū ad sacerdotiū: ita etiā ꝓmouēdus ad vicariā perpetuam dȝ promoueri ad sacerdotium infra annū. ¶ Nota ꝙ in ꝓmouendo ad vicariam ecclie parrochialis regrit etas. xxv. annoꝝ: qꝛ ista etas requiritur in promouendo ad ecclesiam parrochialem. ¶ Nota de vicario perpetuo ex quo nota esse dare etiaȝ tpalem. vt patet in iurib⁹ allegatis in gl. in ver. ppetuis. ¶ Nota ꝙ verbum volumus est inductiuum noui iuris. quod colligit ex glo. vl. ⁊ ideo vtit verbo volum⁹. Fran. de zabarella.

Sacerdos dȝ esse infra annum ꝓmouēdus ad beneficium curatum et ad ppetuā vicariam.

h ¶ Curam. in foro iudiciali vel penitentiali: vt scripsi post Innocen. ⁊ hosti. de preben. de multa.

¶ Glosa sequens remittit ad casus exceptos ⁊ dubium soluit.

i ¶ Admittēdis. Nisi in casib⁹ exceptis: quos collegi. s. de pbē. de multa. ⁊ puto ꝙ etiā cōstitutio Io. xxij. execrabilis. locū habeat in his vicarijs: cū expresse loquat de bñficijs ⁊ officijs curatis in. §. qui vero.

k ¶ De ipsarum. ecclesiarum curatarum: ⁊ intellige de nō collegiatis. de elec. statutum. lib. vj.

¶ Glosa sequens ponit vnam differentiam ⁊ dubium soluit.

l ¶ Promouendus. infra annū. de elec. licet canō. lib. vj. ⁊ qñ incipiat currere: ibi patet. ⁊ eo. ti. cōmissa. Et in h differt a cōmenda talis vicaria: qꝛ cōmēda parrochialis ecclesie nō pōt fieri nisi sacerdoti. de elec. nemo deinceps. li. vj. vicaria sicut ⁊ rectoria. de insti. c. ij. li. vj. concedi potest nō sacerdoti: dummodo sacerdos fieri possit vt hic. ⁊ eo. ti. c. fi. Et scias ꝙ pena illi⁹ decre. vl. nō est sublata p istā: qȏ est dicere. ꝙ etiā infra annū si moniti nō promouentur priuari pñt: sicut de rectore no. quo ad penā. §. inferiora. in decre. licet canon. in glo. antepe. in prin.

Cōmenda et vicaria differunt.

¶ Glosa sequens dicit quid reprobat. querit: arguit negatiue: contrarium soluit. ⁊ in contrarium allegatis respondet.

m ¶ Sacerdotium. In hoc corrigitur quod no. Archi. de elec. licet canon. li. vj. in ver. is. etiam. vbi tenebat in perpetuis vicarijs illud capitulum locum nō habere: cum de rectore loquatur: vt ibi patet. Sed nūqd epi cū istis vicarijs sup differendo sacerdotio p septēnium poterunt dispensare ſm formā. c. cū ex eo de elec. lib. vj. Uidetur ꝙ nō: fortius enim astrictus est vicarius ad residentiam psonalem ꝙ rector. de preben. extirpande. §. qui vero. Item vicarius nō dat vicarium. e. ti. clericos. Contrariū puto p decre. istā. ⁊ qꝛ decre. cū ex eo. gñaliter permittit epos dispensare cum his qui obtinent ecclesias: quod verbum ita includit vicarios vt rectores. Item ratio permissionis illius est cōmunis istis vt illis: ergo idem ius. de consti. translato. Ad decre. clericos. respondeo ꝙ hic vicarius non dabit vicarium: sed episcopus dispēsans sicut al's loco rectoris: ita ⁊ hic loco perpetui vicarij ponet vicarium septēnalem. vt in decre. cum ex eo. §. porro.

Uicarius perpetuus pōt ex dispēsatione epi vsqȝ ad septennium differre sacerdotiū.

n ¶ Eorum. scilicet rectorum.

o ¶ Etate. scȝ ꝙ attigerint. xxv. annuȝ. habetur hoc de elec. cum in cūctis. §. inferiora. eo. titu. licet canon. lib. vj. Et dico ꝙ sicut cum rectore nō dispēsat episcopus in etate. de etate ⁊ quali. c. vno. lib. vj. ita nec cum vicario per hanc litteram.

Uicarius et ppetui ⁊ tpales.

p ¶ Perpetuis. in temporalibus ergo nō habet hoc locū. de quib⁹. s. de appella. peruenit. ij. de cleri. nō resi. c. penul. de voto. c. j. de elec. cū ex eo. lib. vj. de regu. beneficium. eo. lib. Sic et alibi distinguimus vicariam perpetuam a temporali. de rescrip. postulasti. de filijs presby. constitutus. ⁊. c. michael. Perpetuos autem vicarios cognoscas per id quod habes eo. ti. ad hoc. de preben. extirpande. §. qui vero. de capel. mona. c. vno. li. vj.

q ¶ Parrochialium. De his loquitur ⁊ non simpliciter de curatis: qꝛ solum in ecclesijs parrochialibus annexis perpetua vicaria videtur permissa: ⁊ non simpliciter in beneficijs curatis per decre. extirpāde. §. qui vero. de preben.

Uicaria perpetua i gnalibus ecclesijs est permissa.

¶ Glo. seq. obijcit ꝙ vti debuerat verbo declarationis ⁊ soluit.

r ¶ Uolumus. ꝓbari videbant hec per antiqua iura. primū de pluralitate. s. e. c. j. ⁊. c. ꝓuideas. scḋm de sacerdotio. s. e. ti. c. fi. tertiū de etate. probari poterat p eandē decre. fi. q̄ probat eū curatū. ⁊ p decre. sup eo. de prebē lib. vj. Sed qꝛ licet decre. j. ꝓhiberet eum habere vicariā cuȝ ecclesia. ⁊ decre. ꝓuideas ꝓhiberet illū plures habere vicarias: non tamen priuabāt illum prima per adeptionē scḋe. Item licet decre. vl. preciperet illum fieri sacerdotē: nō tamē priuabat illū hoc nō faciētē. Idē de etate. Ideo vtit v̄bo volumus nō verbo declaramus ꝓrogādo his casib⁹ penas iuris ad tales vicarios: ⁊ forte satis erat de mente: vt in primo casu no. Ber. s. e. c. j. de scḋo probat decre. commissa. de. elec.

de elec. li. vj. que sic late in suo prin. ponit. ver. commissa. de tertio satis patet vbi ponimus scḋm. Siue ergo recipiat talis vicarius similem vicariam siue dignitatē: personatū vel bñficiū curatū: vacat prima. Idē si cōuertas: vt qꝛ habens dignitatē psonatū vel bñficiū curatuȝ recipit talē vicariā: vacat pma. De dignitatib⁹ v̄o ⁊ psonatibus hic subticuit qꝛ non conueniebat illis qȏ hic de sacerdotio dr. testi. §. ⁊ qm̄. col. vij. C. de fi. instru. auf. apud eloquentissimum. et not. iij. q. ix. testes. de iudi. at si clerici. in. iiij. glos. de testi. co. ca. j. Bene tamen posset criminalis causa delegari: de hoc. xxiij. q. iiij. illud. xxv. dis. ca. j. de rapto. in archiepiscopatu. de resti. in integ. ca. pe. et in spe. e. tit. §. fi. ver. item ꝙ est delegatus in causa.

Cā criminalis pōt delegari.

¶ De officio et ptā. ⁊c. Uisum est de his q gerunt vices aliorum in foro penitentiali: nunc videndū est de his q gerūt vices aliorum in foro iudiciali et contentioso.

¶ De officio ⁊ potestate iudicis delegati.

Clemēs. v. in cōcilio Uiēnensi.

¶ Iudex ad receptionē testiū in ciuili: et executor ad prouidendū certe psone cognitione premissa a papa deputati licite subdelegāt. Io. andree. Capitulum vnicum.

Iudices[a] super receptione testiuȝ in causa ciuili[b]. Necnō[c] executores[d] ad prouidendū aliquib⁹[e]: si per inquisitionem[f] solertem[g] eos[h] esse vite laudabilis et conuersationis honeste reppererint[i]

Iudices presupponēdum est pmo ꝙ ille cui a sede apostolica commissum est nudum ministeriuȝ dȝ illud i propria psona exercere. ita ꝙ non pōt alteri vices suas committere seu subdelegare. Secus esset si haberet iurisditionē delegatam. l. a iudice. C. de iudicijs. Secundo psupponendū est illud qȏ dr in. c. fi. eo. tit. in an. videlicet ꝙ ille cui papa cōmittit propter industriā sue psone: talis nō pōt subdelegare nec cōmittere alijs vices suas. ¶ Casus. Tu ⁊ ego habebam⁹ causaȝ in qua processum fuit vsqȝ ad ꝓductionē testiū hincinde sup petitione tua ⁊ sup meis defensionib⁹: qꝛ tñ testes erāt in patria lōginqua ⁊ multum distantes a nobis: nec cōmode venire potuissent nisi cuȝ magnis sumptibus et expensis. Papa cōmisit vices suas alicui iudici de receptione ⁊ examinatione istoꝝ testiū. Accidit ꝙ iste commissarius pape fuit ipedit⁹ ⁊ nō potuit vacare receptioni ⁊ examinatiōi testiū: ⁊ voluit subdelegare aliū q reciperet ⁊ examinaret. Queritur vtrū possit: Dicit ro. pon. ꝙ sic. Nā iste deputat⁹ seu delegatus nō est nud⁹ minister: nec recipit nudū ministeriū. ideo pōt vices suas subdelegare. Sec⁹ si reciperet nudū ministeriū. puta solaȝ examinationē sine iurisditione. Sed qd sanctissime pr̄ si aliqs fuit dat⁹ executor ad ꝓuidendū aliqb⁹ certis clericis de aliqb⁹ bñficijs in gñe. puta qꝛ mandauit executori vt prouideret isti ⁊ isti ꝯtentis in rescripto de bñficio: si essent vite laudabilis ⁊ honeste conuersationis. Si iste executor fuerit impeditus vtrum possit aliū subdelegare. Uidet ꝙ nō qꝛ papa videt elegisse suam industriā: et nō fuit ei mādatū simplr: sed sub cōditione. Tñ dicit ro. pō. ꝙ pōt subdelegare posito ꝙ fuit ei mādatū sub ꝯditiōe si iste esset vite laudabilis ⁊ ꝯuersationis honeste: ⁊ p illā clausulā nō videt elegisse industriā persone: sed solū declarasse officiuȝ: qꝛ si illa clausula nō fuisset expressa: tñ tacite intelligebat hoc dicit. ¶ No. ꝙ in causa criminali iudex nō dȝ cōmittere examinationem testiū: sȝ ipse psonaliter eos dȝ examinare. Secus in cā ciuili: ⁊ tūc iudex cui cōmittit receptio et examinatio testium pōt aliū subdelegare. ¶ No. ꝙ executor datus ad prouidendū alicui de beneficio pōt vices suas cōmittere. Sȝ vtrū sit dādus casus in quo deputatus a sede apostolica in cā ciuili ad examinandum testes nō possit cōmittere alteri: Et dicendū est ꝙ sic vcȝ si iste qui vult subdelegare nō recipiat iurisditionem. sed ei solū sit delegatū nudū ministerium. puta ad examinandā solū. ⁊ nō ad recipiēdum iurari faciendū: ⁊ ad citāduȝ partem aduersam vt det interrogatoria: qꝛ tūc v̄i sibi cōmissa iurisditio quam posset subdelegare. Et sic nota ꝙ cōmissarius ad testes recipiēdos ⁊ examinādos pōt exercere oīa sine qbus non posset negociuȝ explicari. lȝ de illis nō fiat mētio in rescripto. ¶ Nota dictionem solertē. Solers tis, id est sapiēs: ingeniosus: sagax: cautus. ¶ No. ꝙ inqsitio debet fieri cum solertia in verbo solertem. ꝙ expone vt in gl. quasi. ⁊ cō. j. de statu. reg. c. ij. ¶ Nota ꝙ beneficiandi debent esse vite laudabilis et conuersationis honeste. simile. j. de cōces. prebē. cle. vnica. zaba.

Delegat⁹ etiam a papa qñqȝ subdelegare nō pōt.

¶ Glosa sequens dicit quid primum et secundum dictum determinat. ponit differentiam inter iudicem et ministrum.

a ¶ Iudices. Se summat dicens duo. Et primum determinat not. per Inno. ⁊ Hosti. s. e. ti. c. fi. ⁊ q̄ ibi scripsi in vl. gl. et de re iudi. cum Bertholdus. ⁊ q̄ ibi scripsi super gl. sȝ q̄liter. Scḋm dictū approbat qȏ no. Io. mo. s. e. ti. is cui. li. vj. vbi tenet ꝙ si cōmittit executori examinatio illi⁹ cui est facienda ꝓuisio (vt fit in forma pauperū) ꝙ subdelegare poterat. Et no. hoc principium qȏ dicit iudices p qȏ ptȝ ꝙ tunc demum talis receptor testiū subdelegat qñ iudex est: sec⁹ ergo si sit nud⁹ minister: puta qꝛ receptis testiū iuramētis: examinatis articulis sup qb⁹ ꝓducunt ⁊ īterrogatorijs ſm q̄ dȝ fieri examinatio ꝯmittit id alicui expediēdū: iste eñ nō est iudex nec ꝓprie receptor: sȝ poti⁹ examinator ipsorum testiū: ⁊ talis act⁹ fieret die feriato: vt no. Guil. in specu. de ferijs. §. ij. v̄si. sed qd si tunc. receptor aūt q iudex est cogit testes: citat eum cōtra quē ꝓducunt ad vidēdū eos iurare: audit exceptiōes: recipit iuramēta: refrenat multitudinem testiū: examinat interrogatoria. punit teste q aures eius offendit. C. de test. l. nullū. cū ergo iurisditionē habeat ex quo illā hȝ a pncipe subdelegat. Uidebatur aūt ꝯriū q̄si esset nudus minister ꝑ p̄di. decre. vl. s. e. sed illud ꝓcederet in examinatore. Et huic v̄. iudices coniunge litterā. j. in fi. a sede aplica deputati ⁊c. Io. and.

Testes die feriato possunt examinari sȝ non recipi.

Ordo lre.

b ¶ Ciuili. non intendit per hec v̄ba excludere causas spirituales sed criminales in quibus debent testes exhiberi coram iudice: vt in auf. de

c ¶ Necnon. resoluitur in vnā affirmationeȝ. ff. de v̄bo. sig. duob⁹. ⁊ operat copulā. s. ac si diceret: et.

Negatio duplex affirmat.

d ¶ Executores. deputati. a sede apostolica. qȏ ē j. Et ex titulo ptȝ ꝙ isti habent delegatā iurisditioneȝ: vt not. de rescrip. tibi qui in glos. ij. lib. vj.

e ¶ Aliquibus. nominatis. s. e. is cui. lib. vj.

f ¶ Si p inqsitionē. hoc i ducebat dubiū q̄si in inqsitiōe sit electa īdustria psone. ✠ et hec clausula cōiter ponit i forma pauperū. in q̄ scribit: ꝙ cū fuerit rept⁹ idoneus i litteratura p examinatores ad hoc deputatos cōmittit papa ꝙ si ⁊c.

✠ Aduerte p declaratiōe hui⁹ materie: qñ qȝ iquisitio venit principalr in dispositiōe: et tūc cōmitti nō pōt. qñ qȝ venit accessorie ad collationeȝ fiēdā aliquib⁹ ⁊ tūc pōt alteri ꝯmitti: vt h. Nā hic collatio bñficioꝝ fiēda aliqb⁹ veniebat principalr. cum igr h cōmitti possit. vt s. eo. is cui. j. rñ. li. vj. ergo ⁊ inquisitio eorūdeȝ qbus est ꝓuisio facienda. ar. c. accessoriuȝ. de reg. iur. Ratione differētie h assignat Lau. nā qñ inqsitio ꝯmittit pricipaliter hoc ꝯcernit publicā vtilitatem qñ v̄o psone ꝓuisio principalr demādat tractat principalit de p̄uata vtilitate: ideo hic cōcedit subdelegatio: ibi non. De. de anc.

g ¶ Solertem. quasi solicitā vigilātē astutā sagacem et industriosam. et scribitur per vnicum. l. datur versus. Exiguo pulchrā ducit solertia vitam. al's. Exiguo placitam ducit solertia vitam.

h ¶ Eos. pro quibus scribitur.

¶ Glo. se. querit. arguit pro. Ponit distinctionē Inn. an sapiat monitionem: an conditionē. scḋo in arbitrio executoris. tertio in effectu processus. Scḋo ponit aliā opinionē in forma cōditionis an alius ledat. nec ne. cui obijcit ⁊ dupliciter soluit. Tertio ponit finale dictuȝ Inno. non curantis an sit monitio vel conditio. sed an dicatur si est: an si constiterit: et an aliter ledatur vel non. et per id dicit questionem solui.

i ¶ Reppererint. Sed nunquid eis necesse erit ꝙ pcedat sup hoc cognitio vocatis quoꝝ interest: Uidet ꝙ sic. propter verbum istud: ⁊ verbū per inquisitionē. Dicit Inno. in decre. vlt. de p̄sump. ꝙ sunt clausule q̄ sonāt in monitionē nō in cōditionē: puta si psona sit idonea ⁊ similia: ⁊ iste nō dāt nouā formā mādato: sed instruūt executorē quasi persone ꝓuideat: q̄re teneret tūc ꝓuisio facta idigno: ⁊ excōicatio propter hoc lata lȝ sit iniusta: cū executor in his iurisditionem habeat. Sȝ sunt que bene sonāt in cōditionē: vt si dicitur ꝓuideas. P. in tali ecclia: si de tali vico sit oriundus: hoc eñ sapit cōditionē ⁊ formā certā adijcit mādato: vñ si nō est vera nō valet ꝓuisio: nec excōicatio ꝓpter id lata ꝓpter trāsgressionem mādati: de rescrip. cū dilecta. nec audiret petēs ꝓuisionē ante oīa sortiri suū effectū: cū neget iurisditionis fundamentuȝ: cui⁹ accessorium est ꝓuisio vt ibi plenius p̄sequit. Dicit tñ Inno. ꝙ in prima ⁊ scḋa clausula is cui scribitur si vult pōt esse merus executor et sine cause cognitione ꝓuidere de vacāte. pōt etiaȝ assumere partes iudicis ingrendo de p̄dictis vocatis: ⁊ non vocatis his quos res tāgit: dūmodo ꝯmittens iurisditionē habuerit: vt sic possit delegatus qȏ poterat delegās. Differūt tñ ꝓcessus facti cū cause cognitione ab his que fiunt causa nō cognita quo ad p̄iudiciū eoꝝ quos res tāgit. vt ibi no. Inno. ⁊ Hosti. q etiā dicūt ꝙ dato ꝙ clausula si persona sit idonea non sit in rescripto: pōt executor sup ea partes iudicis assumere: cū subintelligatur hec vera: nisi merū ministeriū esset illi cōmissum. Dicit demuȝ Inno. alios melius distinguere in clausula que sonat in conditioneȝ si de tali vico est: vel si doctoratus est in theologia: vel si lr̄e. ꝙ si per tales litteras tollit vel ledit ius alicuius: puta prouisoris ordinarij: non prouidebit executor: nisi vocatis his quos res tangit de ꝯditiōe cognoscat: tñ de plano sine libello et litis contestatione qȏ hodie patet. j. de iudi. dispendiosam. Et idem in similibus vbi in rescripto preambula est cōditio non subintellecta. vt. s. prio partib⁹ p̄ntib⁹ illa diffiniat. vt si mādaret inqsitio v̄itatis fieri ꝯtra aliquē si fuerit isamat⁹. Si v̄o plr̄as non tollit nec ledit ius alterius: vt si ꝓuisor mandat alicui ꝙ prouideat sub illis ꝯditionibus tȝ ꝓuisio etiā sup illis inqsitiōe nō facta nec vocatis partib⁹: qꝛ nec ꝯgrue sunt hic ptes. Et si dicis p̄iudiciū fit ecclie cui pl⁹ expediret hr̄e istū sic ꝯditionatū ꝙ aliuȝ. rñdēt ꝙ opponi nō pōt cōtra prouisionem delegati: sicut nec delegantis. Uel dic ꝙ lȝ ꝓuisio delegati ex eo ꝙ non seruauit formaȝ sit nulla: nō p hoc sequit ꝙ necesse fuerit partes in ꝓuisione vocari. Dicit demū Inno. ꝙ siue i monitionē siue in ꝯditionē sonet clausula: tenet prouisio delegati nō p̄missa cognitione: qꝛ nō est iudex sed prouisor. de ele. venerabileȝ. v̄. exercuit. tñ si monitio vel conditio nō est vera: cassat vel cassum nūciat quod attētauit prouisor tāꝙ obrepticiū. de re iudi. cū olim. in fi. pōt tñ ꝓuisor assumere partes iudicis: et tunc si non admittit oppositionem contradictoris de falsitate clausule: poterit ab eo appellari. ex quo ptes iudicis assumpsit vt prediri. Alij contra cū ad id nō teneatur: ⁊ facit id solū ad suam instructionē: nec sit snīa necessaria. secus si dicat i lr̄a: si tibi ꝯstiterit ꝙ sit de tali vico ⁊c. tunc eñ si iuri alteri⁹ preiudicat. cum talis fungatur vice iudicis: nō poterit cōstare nisi partib⁹ p̄sentib⁹: ⁊ si nō p̄mittit cognitionē ꝓcessus nō valebit. ꝙ si alteri nō p̄iudicat: tunc valet qȏ sine cognitiōe facit: cū non tāꝙ iudici: sed tanꝙ bono viro sit hoc sibi commissum ex quo ergo nō est iudex vel inqsitor: satis est ꝙ instruat se. Et placuit (qꝛ vtile hoc putaui) sic summare p̄dictas gl. ſm Inno. ⁊ Hos-

stien. valde prolixas. Et per hunc fi. pateat solutio questionis.

a ¶ A sede apostolica. al's non esset dubium.

b ¶ Cōmittere. Eadē rōne dicā q̄ succedat in his illius successor si scriptū fuit dignitati nō expresso noīe persone. s. e. qm̄ abbas. Quid aūt si fuisset nudū ministeriū an tūc succederet. no. Inno. et Ho. s. eo. c. fi.

c ¶ Vices suas. De nudo ministerio qd̄ occurreret in iudicio faciendū nō dubitat: q2 illud committit delegatus ab ordinario vt dixi. s. eo. super questionum. i pn. super glos. si ergo. de hoc p Guil. in spe. eo. titu. §. j. versi. sed nunquid.

a sede ap'lica[a] deputati: alijs possint cōmittere[b] licite vices suas[c].

¶ De officio ordinarij.

Clemens. v. in concilio vien. en.

¶ Epi ita debet corrigere clericorum excessus: q metu pene ipsi arceantur: et alij pertimescant. Jo. an. Capitulum. j.

V T clericorum audacia[d] qui pretextu priuilegij[e] clericalis ordinis impunitatem excessuum obtinere sperantes[f]: nonnulla multotiens cōmittūt enormia: per que (nimirum) diffamat[g] ecclesia: et scandala[h] grauia in populo[i] generātur: potissime cū talia per episcopos ad q̄s hoc spectat correctio deferātur (vt plurimum) incorrecta: ppensius[k] compescatur. ¶ Eisdē episcopis[l] districte iniungimus: q̄tenus sic circa correctionē clericorum hmōi vigilanter intēdant: et diligēter sui officij debitū exequātur q et ijdē clerici metu[m] pene a suis arceantur insolētijs[n]: et alij eorum exēplo pterriti[o] prosilire ad similia merito pertimescant. Idem.

¶ De officio ordinarij.

¶ Quia iudicum duplicia sunt gn̄a. Nā quidā sunt delegati. et qdā ordinarij. De delegatis visum est in ti. pcedēti. qui delegati sunt maiores q̄buscūq ordinarijs quia representāt pncipē. et tā q̄ princeps sunt honorādi. ideo dicendū est nunc de ipsis ordinarijs.

V T clericorū. ¶ Premittit causam mandati qd̄ secundo submittit ibi eisdē: et repete qd̄ dixi. s. ea. compi. de eta. et quali. in cle. j. in p'ia glo. ¶ Istud capitulū ɔtinet exhortationem ordinariorum vt ipsi intendant ea que pertinēt ad eorum officium.

¶ Casus. Quidam clerici alicuius dyocesis perpetrauerunt aliqua crimina puta homicidium: vel furtum: vel rapinā: vel aliud delictū. nūc queritur ad quē spectet correctio: et quis debet illos punire? Dicit ro. pon. q correctio ipsorum de iure communi spectat ad episcopum qui eps in clericis corrigendis debet adhibere tantam diligentiam q metu pene alij pertimescant in futurum talia perpetrare. hoc dicit. h. r.

¶ Colligo huius capituli flores. Primo ex principio tex. iuncta glosa q clerici pro suis delictis non sunt conueniendi corā iudice seculari: sz corā iudice ecclesiastico: nec per iudicem seculare sunt puniendi. Scdo nota q impunitas parit et tribuit incentiuū et cupiditatē delinquendi. et sic facilitas venie tribuit incentiuum delinquēdi. Tertio nota q pter excessus clericorum ecclesia dehonestatur: et scādalum in populo generatur. Et hoc verum de ecclesia quo ad opinionē vulgi: q2 ecclesia nō dehonestat. Vel dicendum q ecclesia dehonestat. i. status clericorū vilificat et deturpatur. ¶ Nota q noīe clericorum veniunt omnes clerici etiam in sacris cōstituti. xj. q. j. de persona. in fine. ¶ No. q audacia reprobatur: et accipitur hic in malum. glo. ij. alleg. concor. Zabarel.

d ¶ Audacia. Tolle verbum propensius compescatur quod est. j. et ponitur hic audacia in mala parte: sic. iiij. distin. facte sunt. alibi in bona. viij. q. j. audacter.

e ¶ Priuilegij. tam immunitatis persone. de qua. xvij. q. iiij. si quis. q fori. s. de foro compe. nullus.

f ¶ Sperantes. Propter quam spem qui sunt neq̄ fiunt nequiores: de senten. excom. vt fame. et facilitas venie incentiuū et c. de vi et honesta. cleri. vt clericorum.

Diffamari qd est. g ¶ Diffamatur. id est male de ipsa predicatur. vel id est vilificatur et dehonestatur. sic etiam exponitur. s. de obli. ad ratioci. c. vno. in fi. et concor. ij. q. v. si mala fama.

h ¶ Scādala. qb9 obuiādū est etiā si pusilla sunt. s. de no. ope. nun. c. ij.

i ¶ Populo. Concor. ij. q. v. presbyter si a plebe. de pur. ca. c. ij.

k ¶ Propensius. Idem verbum vide. s. ea. compila. de etate et quali. vt hi qui. et vide quod ibi dixi.

l ¶ Epis. Ad quos de iure cōi hoc pertinet. posset tn̄ ad alios de iure speciali spectare. eo. ti. irrefragabili. de fo. cōpe. cū contingat. dic vt ibi.

m ¶ Metu pene. Concor. de elec. cum in cunctis. de vi. et bone. clerico. vt clericorum. cum suis concor.

Insolētia quid est. n ¶ Insolentijs. De accusa. qualiter. ij. ver. verum. Insolentia est morū inconuenientia: fatuitas vel superbia: vel prauus vsus: quasi cōtra solitum et debitum nature cursum. ✠

✠ Concor. glo. in. c. j. et in. c. irrefragabili. eo. titu. in āti. de sup. neg. p̄la. sicut. et d postu. c. ij.

o ¶ Perterriti. concor. ij. q. vij. quapropter. e. titu. irrefragabili. de calum. c. ij. de iudeis. ad liberandam.

E T si ab ap'lice. Ponit duo dicta. Primo vnum in legatis sedis ap'lice. Scdo aliud in alijs collatoribus ibi: In alijs. Imola.

¶ Presupponendum est q obtinēs bn̄ficium quātuncunq modicū si impetrat aliud a papa et non facit mentionem de primo: sua impetratio est surreptitia et nulla ipso iure. et hoc verum. nisi papa suo proprio motu ei concederet beneficium: vt in. c. si motu proprio. de prebē. li. vj.

¶ Casus. Est aliqs cardinalis legatus in francia in ciuitate Parisiēsi habens potestatē cōferendi bn̄ficia ex legatione gn̄ali: vel al's habens ad hoc speciale mandatū: q2 legatus cōcurrit cum quocūq ordinario tn̄ inter ipm et ordinariū est locus pueniōi: q2 prim9 qui confert beneficiū dat ius illi cui confert. Ego impetraui bn̄ficiū a legato et nullam feci mentionē de bn̄ficio qd̄ obtinebam. mō queritur an mea impetratio sit surreptitia ac si esset impetrata a papa? Respō. q sic. Sed qd si impetraui ab epo et non feci mentionē de primo. vtrū impetratio censeat surreptitia? Dicit q nō. nisi illud eēt icōpatibile cū primo: q2 tunc primum ipo iure vacaret. c. vnico. s. de offi. vica. et ca. de multa. extra de prebē. i anti. Hoc dicit. H. r. ¶ Colligo aliq̄ notabilia. Primo q legat9 de latere h̄ est cardinalis ex legatione sua generali potest cōferre beneficia in prouincia sibi decreta durāte tēpore sue legationis. ¶ Nota q legatus nō habet potestatem exclusiue supra ordinarios: sed ac cumulatiue: q2 cōcurrit cū alijs ordinarijs. et inter ipsos est locus pueutioni. hoc est si legatus primo conferat tunc collatio ordinarij est nulla. Si ordinarius primo conferat et legat9 post: collatio legati est nulla. ¶ Nota iuncta gl. q in legatione legati cauetur q possit conferre beneficia: quia si est legatus et nō est cardinalis: tūc nō pōt conferre beneficia: nisi ad hoc habeat speciale mandatum. Qd cauetur in commissione legati q possit cōferre bn̄ficia cauet i. c. j. de of. leg. in. vj. ¶ Nota q sicut taciturnitas beneficij vitiat collationē pape ita etiā vitiat collationē legati. nō tn̄ vitiat collationē epi et aliorum ordinariorum. Et sic est differentia inter legatos pape et inter ordinarios. generationem assignat gl. pe. ¶ Notat casum in quo non sufficit mentio generalitatis. quod dic vt in glo. in ver. specialis. zaba.

Legatus de latere pōt beneficia conferre in sua prouīcia: et cōcurrit cū q̄libet ordinario.

¶ Ualet collatio beneficij facta a collatore quolibet citra legatum apostolicū: non facta mentiōe de bn̄ficio qd̄ pri9 habebat is cui fit. h. d. Jo. and. Capitulum. ij.

E T si ab apostolice[p] sedis legato[q] d̄ beneficio facta[r] collatio beneficium[s] aliud obtinēti non valeat: nisi de illo qd̄ obtinet facta fuerit mentio specialis[t].

¶ Id alijs tamen quibuslibet[v] collationem[x] beneficiorum habentibus[y] hoc nolumus[z] obseruari[a].

¶ Glose sunt breues: et ideo diuisionibus non egent.

p ¶ Etsi ab apostolice. Breue est declarans decre. vlti. de offi. lega. lib. vj. Et principale dictum corrigit quod ibi no. Archi. qui dicebat idē in alijs ordinarijs quod in legatis qui etiam sunt ordinarij et approbat quod ibi no. Et exponas etsi pro q̄uis.

q ¶ Legato. De latere. nā alij beneficia conferre non possunt. quod dic vt de offi. legati. ca. j. lib. vj.

r ¶ Facta. Declarare debuisset (quod procurassem si compilatoribus adhesissem) an intelligeretur hoc de collatione facta etiam motu proprio legati: circa quod sunt opiniōes: mihi videtur quod valeat. Joā. mo. contra in decre. vlti. de officio lega. et archidy. in decre. si motu. de preben. lib. vj. in princi.

s ¶ Beneficium. Quantuncunq modicum. de preben. si motu pprio. lib. vj. in princi.

t ¶ Specialis. In hoc approbat quod no. archi. in predi. decre. vl. vbi dicebat q in tali collatione facienda erat mentio specialis beneficij. ✠ nec sufficiebat generalis qualis est illa. de preben. non potest. in fi. lib. vj. et facit pro Hosti. contra compostellanum in his que scripsi. de prescrip. in nostra. i fi. An vero etiam de qualitate cure beneficij quod habet impetrans facienda sit mentio: dicam. j. de preben. c. j.

✠ Debet ē noīari expsse ipm primū bn̄ficium et ei9 circūstātie et qualitates et oīa que possent mouere facilius pricipez ad grām ɔcedēdā vl denegādā. nā cū tales ipetratiōes sint ābitiose: sunt stricte iterptāde. vt. s. de prebē. c. q̄uis. lib. vj. Petrus.

v ¶ Quibuslibet. Si ergo metropolitanus eps archidyacon9 vel quis alius confert beneficium: in collatione non est facienda mentio prioris beneficijs: sed habeatur distinctio: an de iure communi possit vtrumq teneri: vel an sit dispensatio necessaria: et cuius.

x ¶ Collationē. De electione vel presentatione non dubitatur pendent enim illa ex officio confirmatoris. s. eo. ti. cum vos. de elec. nihil est.

y ¶ Habētibus. Jure pprio vel deuoluto. Et licet de ordinarijs loquatur: qd̄ ptz ex titulo. idē in delegatis ab eis. ad hoc vbū. s. quibuslibet.

z ¶ Nolumus. Sed que est rō huius iuris diuersi legatorum ad alios ordinarios? So. licet legati de latere per potestatem expressam in iure et alij legati ex speciali commissione qnq bn̄ficia cōferāt: faciūt hoc apostolica auctoritate. nec sunt collatores ordinarij. immo p factum ipsorū fit preiudicium illis ad quos collatio pertinet ipsorum: ergo collatio vt extraordinaria super inducta et collatoribus preiudicans est restringenda. Ordinariorum vero collatio vt naturalis et fauorabilis amplianda: facit de rescrip. ad hoc. de re iudi. c. fi. de reg. iur. odia. lib. vj. et est similis differentia. de rescrip. statutum. lib. vj.

a ¶ Obseruari. licet ergo interdum non valeat collatio in casu. s. eo. ordinarij

dinarij. in fi. li. vj. hoc tn̄ non est ex vi suppl̄ssionis tn̄. et vide quod dicam. j. de preben. si plures. in glo. si intelligas.

Continuatio domini helye. ¶ De pcuratorib9. ¶ Uisum est supra de iudicibus. nunc videndum est de iudicijs q̄ exercent p ipos iudices. verū q2 psone qnq non pn̄t psonaliter cōparere et cōstituunt alios pcuratores. ideo pmittit rubricam de procuratoribus.

¶ De procuratoribus.

Clemens. v. in cōcilio viēnensi.

¶ Qui sciens sine protestatione recipit instrumētum: vel lr̄as sui pcuratoris qbus cōstituens pro ipso cauebat: sup inclusis in pcuratorio dn̄m defendere cogitur. Joan. and. Capitulum. j.

I Nstrumēto vel lr̄is[a] qbus te aliqs in causis[b] suis pcuratorem cōstituens p te debito mō[c] cauit[d] simpliciter (nulla facta protestatiōe[e]) a te sciēter[f] recept[g] non potes postea recusare defensionē illi9 immo cogi[h] poteris ipm defendere in oībus[i] causis[k] et negocijs ad q̄ pdicta istrumēta seu lr̄e se extēdunt. ¶ Cū per hoc[l] ad oīa tuū pstitisse videaris assensum[m]. Idem.

¶ Procurator habens mandatū iurandi et oīa faciēdi q̄ requirūt speciale mādatum: contra electum vel prouisum opponere nō potest crimina vel defect9. Joā. and. Capitulum. ij.

N On potest[n] procurator ad

I Nstrumēto. ¶ Ponit dictū et eius rō: ibi cū per h. ¶ Presupponendū est illud qd̄ dr in. l. filiusfamilias. et in. l. non cogendum. ff. de pcura. videlz q pcurator alicuius nō pōt cogi precise vt defendat cām sui dn̄i immo pōt causā sui dn̄i deserere et dimittere: sed tn̄ tenetur dn̄o ad interesse. hoc fallit in casu huius capituli. ¶ Casus. Feci te citari corā iudice. noluisti vel nō potuisti personaliter cōparere: et ɔstituisti pcuratorem: et in pcuratorio seu instrumēto pcurationis cauisti de iudicato soluēdo. nūcius tu9 notificauit ɔstitutionē tuā tuo pcuratori. Ipse pcurator certiorat9 p receptionem istrumēti pcuratorij dicit se cōpariturū tn̄ sine ptestatione. s. q2 nō dicit suscipio pcuratoriū et postea dabo rn̄sionē: sed simpliciter dicit q ipm defenderet adueniēte die assignatiōis. post dationē mei libelli petij vt pcurator tu9 rn̄deret libello meo. dicit pcurator q te nō defenderet: sed q acciperē defectū imploraui officiū iudicis vt pcuratorem cōpelleret ad rn̄dendū libello: q2 malo q causa accipiat bonū finē q̄ acciperet defectū. Querit vtrū pcurator possit cōpelli? Dicit ro. pon. q sic. q2 fm leges si pcurator presens fuerit ɔstitutus ipe ɔpellit ipm defendere. ita etiam si fuerit absens: vt hic. ¶ Colligo aliqua notabilia iūcta gl. Primo q pcurator pōt cōstitui per litteras pnatas signatas signo manuali dn̄i cōstituentis. dum tn̄ fuerit probatum signū. et sic est casus i quo priuata littera facit fidem. ¶ Nota q procurator rei q̄tūcunq constet de pcuratorio tenetur cauere. i. cautionē dare de iudicato soluendo: q̄ cautio continet tres clausulas. Primo q defendet dn̄m vsq ad finem. Secundo q dolū nō committet. Tertio q soluet id i quo reus erit cōdemnatus. Secus de procuratore actoris qui non pstat istā cautionē: nisi qn̄ est dubiū de procuratorio. l. j. C. eo. Et dicit esse dubiū de procuratorio qn̄ ipsum pcuratoriū est suspectū. q2 dubitat vtrum notarius scripserit vel non. Nō aūt dr dubiū q omnino reprobet et perinde esset ac si nullū esset reprobatū. et tūc qn̄ pcuratoriū est dubiū procurator debet cauere de rato. ¶ Nota casum in quo pcurator rei precise cōpellitur ad defendendū dn̄m suū. ¶ Nota q pōt pcurator constitui ad plures causas: per verbū in causis: sic etiā ad vnā. vt hic in glo. iij. Itē zenzelin9. ¶ Nota q paria sunt non facere vel non debito modo facere ibi debito modo. quod dic vt in glo. v. et idem Pau. pro hoc quod no. s. eo. c. j. et. c. mandato. zabarella.

Cautio de iudicato soluendo tres clausulas continet.

a ¶ Uel litteris. per quas etiam constituitur procurator. ff. eo. l. j. in pn̄. s. eo. ex insinuatione. de censi. sopite. et est casus. quo littera et sigillum priuati facit fidem. ff. eo. titu. si procuratorem. vbi de hoc.

Cauere nō sufficit hr̄e ratū quod legitime fit per procuratorem.

b ¶ Causis. ad vnam enī et ad plures et ad omnes dari potest. ff. e. l. j. et iij. et. s. eo. is qui. lib. j.

c ¶ Debito modo. an sit idonea cautio cum promittit dominus ratum habere quod legitime fecerit procurator. satis scripsi de dila. ca. fina. et huic littere concor. l. ff. qui satis. cog. quotiens. quod enim vitiose cautum vel satisdatum est non videtur cautum.

d ¶ Cauit. de iudicato soluendo. loquitur enim hic de procuratore rei: vt. j. patet per verbum defensionem. ad idem. ff. e. filius. §. fi. et de hac cautione no. s. eo. mandato.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas et contrarium soluit.

Protestatio quādo iuuat et qn̄q non. e ¶ Protestatione. pōt intelligi de gn̄ali et spāli ptestatione. de pma puta q2 protestat qd̄ recipiēdo instrumētū pcuratoriū vel lr̄as non intendit se obligare mandato. sed se velle deliberare. facit de resti. spo. olim. iij. De scda: vt q2 de certa cā inclusa in pcuratorio ptestatur q illā vel illius mādatū suscipere nō intēdit: et sic protestatio iuuat: quia nec primo nec scdo casu est ɔtraria facto. bene ei cōpatiunt se instrumētum recipere et deliberare velle. Item recipere et acceptare mādatum in quibusdā et in alijs non. vbi vero ptestatio et factū se nō cōpatiuntur: ptestatio non iuuat. de hoc. s. de consti. cum. M. cum suis concor.

¶ Glo. se. notat a ɔtrario et illud pbat. addit scdm inducens duo similia.

Ignorans nō ɔsentit. f ¶ Scienter. Reqrit scientiā: sec9 ergo si ignoraret qd cōtineret in istrumēto vel lr̄is. ignorās autem vel errans nō ɔsentit. xxxviij. dist. q̄uis. de preben. si de bn̄ficio. li. vj. ff. de iuris. om. iu. si per errorē. sicut nec cōtenit. de excep. ap'lice. de sen. excom. si vero aliquis. de consti. c. ij. lib. vj. Requiritur etiam q sponte receperit: q2 officiū est volūtariū. C. e. l. inuitus. sic alibi requirūtur hec duo coniunctim. de regula. constitutionem. in fi. li. vj. et in confessione. de hoc. s. de confes. ca. fi. lib. vj.

g ¶ Receptis. Etiam si prius recusauerat: et re integra penituit et recepit. s. eo. licet. li. vj. Post hanc aūt receptionē cōpetit huic exercitium officij: sicut de iudice dicitur. de appel. super eo. ij. facit eo. ti. is q. lib. vj. iiij. q. v. c. vno. et quod no. de cleri. excō. mi. c. penul.

¶ Glo. se. ponit regulā et quattuor casus quib9 fallit. obiectionem soluit et vnum casum excipit.

b ¶ Cogi precise. Licz ei regulariter pcurator specialis vel gn̄alis non cogatur pcise dn̄m defendere. etiam si satisdedit de iudicato soluendo: et de dn̄o defendendo. ff. eo. l. mutus. §. vl. et l. seq. sed satis est stipulationē cōmitti. ff. eo. nō cogendū. et eū teneri dn̄o ad interesse. insti. man. §. mādatū. Tn̄ in casibus cogit. scilz cū dn̄s satisdedit p pcuratore psente et non ɔdicēte. ff. e. fili9. §. fi. vbi de h. et in. l. sed et hec. §. pe. et hoc ne fallat fidem dn̄o et aduersario. et idē si p absente. et postea procurator expsse vel tacite ratū hz. ff. eo. si defunctus. j. rn̄. et circa hoc versatur decre. ista. Est et alius casus. qn̄ agit. cogit enim defendere. al's denegat actio. ff. e. l. mutus. §. pena. Ali9 casus est in actione pitura vt cogat saltē litē ɔtestari. ff. e. sed etiā ex his. et l. mut9. §. fi. ✠ Et p hoc soluit qd̄ obijci posset pcuratorē etiam post susceptū mādatū re integra penitere priusq̄ intersit aduersarij. insti. mā. §. mandatū. q2 illud verū in pcuratore qui cōstituēs nō cauit: secus in illo p quo cauit: de quo hic loquit. Q2 autē dicit hec lr̄a talē pcuratorē cogi: verū intelligas nisi iusta causa pcuratorē excusaret. vt p̄dicta. l. fili9. §. fi. cū. l. seq. ex quib9 patent exēpla. naz ex illis etiā dn̄s eum reuocaret post litē ɔtestatam. s. eo. c. ij. lib. vj.

Procurator an teneat pcise dn̄m defendere.

✠ Hic sunt casus i qb9 qs pcise cōpellitur ad factū cōtra regulā qua cauet q qs ad factū p̄cise nō compellit: sz sufficit q succedat obligatio ad interesse. de q̄ plene p barto. i l. stipulatiōes non diuiduntur §. celsus. ff. de vb. obli. Petrus.

i ¶ In omnibus. Tacita ergo acceptatio vniuersalis est ad omnia etiā futura si sint inclusa quod esse potest. s. e. non iniuste.

k ¶ Causis et negocijs. Quid ista sint habetur de verb. sig. forus.

l ¶ Cū per hoc. s. q procuratoriū vel litteras sine ptestatione recepisti.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

m ¶ Assensum. Cōtra / procurator nō dat inuitus. C. e. l. inuit9. et qd̄ dicit. l. j. eo. ad fi. q officiū istud est necessariū. sumit ibi necessariū p vtili vel expedienti. interdum tn̄ est necessarium ex parte cōstituentis. s. de elec. cupientes. §. quod si. de sta. regu. ca. vno. ij. episcopis. li. vj. C. e. ti. l. pe. sed ex parte ɔstituti non. quia etiam dicitur inuitus: nō solum cuz contradicit: sed si etiam non consentit. ff. e. l. filius. §. inuitus. Solu. §. ille determinat per hanc decre. Verū est enim q ɔstitut9 simpliciter tacens nō habetur p consentiente. vt ibi: sed qui non simpliciter tacet: sz agit recipiendo simpliciter chartā pcuratorij: iste ɔsentit vt hic. qd̄ ergo dicit. l. j. in fi. l. ij. ff. e. q absens ɔstituitur pcurator dūmodo ratum habeat: determinat per hanc decre. vt ratū censeat habere simpl'r recipiendo chartam procuratorij. Multos casus quibus quis ipso facto agit vel consentit. vide no. xj. q. iij. estimant. de appel. dilecti. ij. de offi. deleg. cum super. et facit de here. accusatus. §. ille. lib. vj.

n N On potest. ¶ Ponit dictum et eius rationem ibi: cum sub. ¶ Presupponendum est illud qd̄ habet. in. c. qui ad agendum. e. ti. in. vj. vbi dicitur q si quis fuerit constitutus pcurator ad oēs causas: et fiat specificatio aliquorum requirentiū speciale mandatū: et ipis aliquib9 expressis ponatur clausula gn̄alis et generaliter ad faciendū oīa alia et silia que ipe ɔstituens faceret si presens esset: talis procurator admittit ad alia specialia. lz de ipis nō fuerit mētio facta in procuratorio.

¶ Casus. Cum quidam Titius electus fuisset in epm Picta. vel forte sibi fuisset prouisum iure deuoluto per archiepm burdegalensem. ego volēs impedire cōfirmationē vel cōsecrationē ipsius me opposui. et cōstitui procuratorē specialiter ad petendum restitutionē in integrum cū clausula gn̄ali. et gn̄aliter ad faciendū et exercēdū oīa alia et similia: que ipse ego cōstituens facerem si presens essem. Procurator meus voluit obijcere aliqua crimina vel defectus ɔ ipm Titium electū. forte q2 homicida vel irregularis vel illegitim9. Oppositū fuit procuratori meo ex parte Titij electi: q ipse non habebat sufficiens mandatum ad opponendum ista crimina vel defect9. querit qd iuris? Rn̄. ro. pō. q licet procurator meus constitutus sit gn̄aliter aliquib9 spāliter expssis puta iurādi de calumnia vel petēdi restitutionē et postea supposita clausula generali. tn̄ ille procurator non admittitur ad opponendū defectus vel crimina nisi noīatim illud caueatur in procuratorio. Ratio decidendi est in. c. qui ad agendū. in sexto. Hoc dicit. h. r. ¶ Nota q in causis ciuilibus iuratur de calūnia et in criminalibus iuratur de veritate dicēda. ¶ Nota q ad iurandū de calūnia et veritate dicēda requiritur mādatū speciale. c. fi. de iuramēto calūnie in sexto. ¶ Nota q istud ca. limitat. c. qui ad agendū. s. e. ti. i. vj. q2 illud. c. intelligit qn̄ paria vl' equalia et nō maiora opponunt q̄ fuerint illa specialiter expressa i procuratorio. se-

cus si maiora vel grauiora. vt in fi. huius ca. ¶Nota q procurator vt sit ydoneus dz dari nō tm̄ ad agēdum: sed etiā ad defendendū. pro hoc eo. ti. accedens. vbi de hoc. ¶Nota ex hoc ca. q verborum subsequentium generalitas restringitur ad ea que sunt similia precedentibus. zenzelinus pro hoc iura allegat in glo. fi. in prin. Zab.

cōprehēdit hūc casum. Sunt ei cause maiores: medie: & minores. ✠ De quib9 scripsi post Hosti. de cri. falsi. c. fi. Sed si diligenter attendas lrā nō dicit q generalitas adiecta in pcuratorio expssioni cause non includat maiores causas: nam & illa gn̄alitas sine expssione includeret. vt si nulla cā expressa cōstitui te pcuratorē ad oēs causas meas. ff. e. l. j. sed dicit q gn̄alitas adiecta i procuratorio cause que reqrit speciale mādatuz non includit grauiora. Et satis puto q grauiora intellexerit per modū de quo predixi. Itē sunt ista odiosa in tm̄ q ecclesia exclusa p peremptorium nō restituit ad ista pponenda fm Cōpost. q hoc no. de ele. q sicut & Guil. in spec. parte. ij. de resti. in integ. §. ij. ver. sz pone ecclesia. ¶Glosa sequens allegat iiij. cōcor. obijcit et sol.

✠ Not. hic Lar. quatuor eē gn̄a causaz que dā maxime vt cā fidei. de bapt. ca. maiores. q dā maiores sicē epor. et maioris dignitat. de elec. q̄uis. li. vj. q dam medie: vt cause bn̄ficiales & spirituales. de crt. fal. c. fi. vbi plene p Hosti. Et q dā inferiores. vt ciuiles et pecuniarie. Pe.

¶Glo. sequens dicit qd determinat.

¶Nō pōt. Determinat qd no. Innocē. de accu. sup his, in fi. et Cōpost. de elec. c. j. lib. vj. in gl. q̄ritur quis procura. & pe. de samp. et Archi. ibi: et Guil. in spe. de procu. §. j. v. sed nunqd media. vt j. declarabit. Expressius aūt fuerat hec questio disputata per reco. me. dominū Joā. de mōte murulo. vt in mercuria. e. titu. sub littera. S.

agēduz vel defendēdū iurādūqz [a] de calumnia & veritate dicēda: et gn̄aliter ad omnia alia q̄ speciale mādatum exigunt cōstitut9 (nisi aliud super [b] hoc in mandatis [c] habeat [d]) opponere in psonā [e] electi [f] seu eius cui est puisio faciēda vel facta: crimina vel defectus. ¶Cū sub gn̄alitate tali grauiora [g] non veniāt: vel maiora [h] q̄ in ipso procuratorio sint expressa. Idem.

¶Religiosus etiā p conreligioso nisi p psorte eiusdē litis nō pōt pcurator cōstitui sine licētia superioris: nec etiā aliū cōstituere nec substituere: licet h habeat in mādatis. Jo. an. Capitulum. iij.

Religiosus [i] pcurator etiaz si per alium [k] religiosum sui vel alterius monasterij fuerit cōstitut9: sicut non potest sine sui superioris licentia [l] pcurationis officiū suscipere [m]: nisi p suo in eadē lite cōsorte [n]. ¶Ita non pōt aliuz

a ¶Jurandūqz. Hoc verbū cū clausula q̄ sequit inducebat dubiū p decre. q ad agenduz. s. e. lib. vj. vbi habes q si in pcuratorio exprimat aliqd requirens mandatuz speciale generali clausula submissa illi9 virtute poterit non expressa. ista vero iuramenta requirunt speciale mandatū. de iura. calū. c. fi. lib. vj.

b ¶Super hoc. Quod sequitur de oppositione criminum et defectuū.

¶Glo. seq. soluit dubium ex quo infert differentiam.

c ¶In mandatis. Or scz hz mādatū opponendi crimina & defect9 contra illū: nec est necesse q crimina vel defectus specificent in pcuratorio vt no. Cōpo. in gl. pre. & ibi Pe. & Archi. & Jo. mo. in. q. pre. et Guil. in pre. §. ver. sed nunqd sufficit. Et in hoc differt pcurator solum excipiēs vel opponens ab appellāte. ille enim habere debet crimina et circunstantias specificatas in procuratorio. s. de elec. procurator. lib. vj.

d ¶Habeat. Tenet cōpost. in fi. gl. quam allegaui in. j. gl. et Guil. i pre dic. §. versi. sed quid si procuratorium. q non est satis hoc casu procuratorium factum esse nisi per procuratorem sit receptum: et officium susceptum. facit. s. e. c. proxi. et quod ibi dixi super verbo receptis.

¶Glosa sequens soluit dubium.

e ¶In personā. In formā ergo posset: vel in psonas eligentiū vel prouidentium: iudicū: testiū & his similiū: naz tales etiā ex probatione nō puniuntur. de or. cog. c. ij. et Guil. hoc tenet in versi. alleg. in. j. gl. in fi. Sit etiam ratio: quia exceptio istos principaliter non contingit.

¶Gl. se. primo soluit duo dubia. scdo no. ɔtra. opi. & distinguit et alteri membro coaptat rationes Inno. ex quibus infert quod reprobat.

f ¶Electi. Vel eligendi ex q̄ cōtra certā personā. de ele. q ɔ certā. lib. vj. ad h. v. faciēda qd sequit. & idē dic de postulato. de ele. c. j. i prin. lib. vj. Et no. q ista lrā nō distinguit an cā isti9 electi sit i curia per appellationē necne. & sic videt tolli. quod no. ɔpost. in gl. pre. & Guil. in spe. i pre. §. vsi. sed qd si cā q dicebāt penā decre. j. de ele. lib. vj. nō habere locuz: nisi cū causa est in curia p appellationē. Si ergo esset corā metropolitano vel alio ordiario vel in curia aliter q̄ per appellationem: dicebant non esse locū pene. & per ɔn̄s generale pcuratoriū sufficere ppter rōnē quā stati dicaz. Sz hoc dictū vr hic tolli: q̄re posset dici q lz decre. j. de elec. lib. vj. quo ad deuotionē negocij & citationem partiū locum solum habeat in appellationib9 interiectis ad papā. & sic intelligat qd ibi no. quo ad penā opponētiū: locū habeat etiaz in appellatiōib9 interiectis ad alios: vel etiaz si non fuerit appellatū. qd forte fuit de mente. Fa. de ele. vt circa in fi. & c. si forte. lib. vj. & si sic intelligam rōnes quas inducebat Inn̄. in pred. decre. sup his. bn̄ adaptabunt huic casui sic gn̄aliter posito. Dicebat em̄ q qr p obiectiōes criminū de qb9 hic loquit diminuebat stat9 opponētis ex eo q in probatione deficiēs suspēsus erat ab eccliasticis bn̄ficijs p trienniū p cōstitutionē predictā. & si se interim diuinis igereret: ppetuo erit priuat9. q̄ h pcurator p quē status diminui poterat. ff. de va. & exor. co. l. pe. sine speciali mandato non poterat opponere. alleg. ff. de mino. l. illud. de procu. nō solū. §. fi. & licz primo gradu pena sit tpalis nihilominus diminutionē stat9 continet. nā & relegatio & dānatio i opus publicū sunt tpales: & tn̄ diminutionē status cōtinent. ff. de pe. l. qdā. & sic rn̄debat ad leges. ff. pro so. actione. §. renūciare. ff. de iniur. sed si vni9. §. pcuratorem. Quia dissoluere societatē vel agere iniuriaz actiōe dato q succūbat: nō ɔtinet diminutionē status. & ideo nō requirit expressum hoc i illo q hz oim administrationez: hāc tn̄ rationē textus infra nō exprimit: nisi dicas maioritatē vel grauitatē ex pdictis ɔsiderari: qd satis videret: vt stati dicā. Sz cuz pdicta pena sit hodie restricta ad bn̄ficia ipsi9 ecclie. de elec. si cōpromissari9. lib. vj. in fi. si ɔstituēs nō hz ibi bn̄ficia cessat rō. ergo sufficit generale: sed puto ɔtrarium per ibi no. in vl. gl. et per decre. per inqsitionem de elec.

Pena ēt tpalis diminutionē status continet.

¶Gl. se. alle. vnā concor. ponit dictū de q̄ remittit: et soluit obstaculū.

g ¶Grauiora. Cōcordat quo ad rescripta. s. de rescrip. sedes. qd tamē regulariter etiā in pcuratoribus locuz nō hz: vt ibi scripsi. super. iij. gl. nec ob. hec lrā per quā prima facie videret (quod nō puto de mente) q si in procuratorio expssi causam fidei epalem vel similē generalitas tūc

h ¶Maiora. concor. ff. de vino tritico & oleo lega. l. vlt. in fi. de au. & ar. lega. l. plauti9. xij. di. nos cōsuetudinē. de elec. scriptū. ad fi. Sz cum aīa sit pciosior corpe. de pe. & re. cū ifirmitas. i fi. cū cōcor. ergo expssa iuramēta q̄ ligāt aīam ad penā eternā grauiora videnē q̄ isti obiectus qui ligāt corp9 ad penā tpalē. Sol. nego aīam cōstituentis ligari ad periuriū per pcuratorē: nisi ɔstituēs sit i culpa. qd dic vt de iureiu. c. vl. li. vj.

Religiosus. ¶Primo ponit casum similē per quē. Scdo decidit casum alium ibi: Ita. Jmola. ¶Presupponendū est q religiosus non pōt esse pcurator vel aduocatus nisi in vno casu: videlicet pro vtilitate sui monasterij: & tūc requirit q assumat illud officiū de licētia abbatis. ¶Casus Aliquis religiosus claustralis vel alius fuit cōstitutus procurator vel aduocat9 a cōuentu in causa monasterij. certum est q nō pōt assumere pcuratoriū nec exercere: nisi de licētia sui abbatis. querit si cōuent9 illū ɔstituit pcuratorē ad substituendū alios: vtrum possit accipere pcuratoriū sine licētia sui abbatis? Dicit ro. pō. q nō: qr sicut nō pōt assumere pcurationem siue instrumentū procuratoriuz sine licentia sui abbatis. vt in. c. ij. de postulādo in anti. ita nec pōt assumere procuratorium ad alium substituendum sine licētia sui abbatis. b. d. b. r. ¶Colligo aliqua notabilia. Primo q religiosus regulariter non potest esse procurator. fallit in casu istius capituli quādo est p vtilitate monasterij: et de licentia sui abbatis. De hac materia vide Panor. in. d. c. ij. de postu. in anti. ¶Nota q licet miles armate militie possit esse procurator pro suis commilitonibus: tamen religiosus non potest esse procurator pro suis conreligiosis. ¶Nota q religiosus in causa aliqua pōt esse pcurator vel aduocat9 p monasterio si hz ɔsortē eiusdē litis pōt esse pcurator p suo consorte: nam rōne hmōi cōmunionis cause aliq pmittunt q̄ al's nō pmitterent. ¶Nota q text9 iste facit in argumētum q inhabilis ad ɔstituēdū vt sit pcurator. puta miles vel mulier vel minor: nō est etiā habilis nec apt9 vt ɔstituat ad substituendū. Et sic facit pro illa questione q̄ format p legistas in. l. qd qs. C. e. tamen ista gl. distinguit. quia si sit inhabilis oīm habilitate vt seruus vel monach9: tūc nō admittit ad substituēdū: sicut nec ad ɔstituēdum: vt hic. Sed si solū sit inhabilis ope exceptiōis: qr miles tūc pōt alium substituere. ¶Nota q rō hui9 capli est: qr monachus posuit velle et nolle in sinu & archa sui abbatis. & si assumeret onus ad substituendū ipse abdicaret. i. separaret: abstraheret & denegaret suū velle vel nolle. ¶Nota q sufficit licentiam superioris interuenire i susceptiōe mādati: vt probat verbū suscipere. ¶No. finalr q p ɔsorte eiusdē litis pōt religiosus sine licentia superioris esse pcurator. qd dicit Pau. verū in ciuilib9. p hoc qd no. Archidy. ij. q. v. statuit: & ij. q. vl. si quando. Zabarella.

¶Gl. seq. dicit quid determinat. et litteram exponens: dubium soluit.

i ¶Religiosus. Se summat determinās no. per Inn̄. & Hosti. de re iudi. cū. J. & A. in prin. Et q dicit religiosus generale vbū est: & includit oēm pfessum: intelligo tn̄ de claustrali: sec9 i plato. & fa. de censi. sopite. et qd ibi no. Host. & Jo. xvj. q. j. de psentiū. & qd no. de testa. c. ij. lib. vj.

Religiosus est verbū gn̄ale.

k ¶Etiam si per alium. Hoc dictum: quia quandoqz licet intra homines eiusdem collegij vel professionis: quod nō licet intra extraneos. s. e. compi. de elec. c. j. e. ti. quia propter. ad fi.

l ¶Licentia. xvj. q. j. monachi. ij. s. de postu. c. ij. per quesiura videt q non sufficiat licentia: nisi subsit vtilitas monasterij. Ad id qd opponit de milite qui procurat causam dn̄i sui. rn̄de vt no. in predi. c. monachi.

¶Glo. seq. ponit duas opiniones contrarias & remittit.

m ¶Suscipere. Et si suscipiat & cōtestet litē: licet qdaz dicant deinceps excipi nō posse: verius tamen est q excipi potest fm Hostien. vt satis scripsi. s. e. in nostra. super gl. quando dicatur vt quo ad ipsum mūdo mortuum exceptio sit peremptoria. Et quare aliud in milite ibi dixi.

n ¶Consorte. Ut patet in pre. decre. cum. J. & A. in prin. de accu. olim. & c. ex parte. de censi. sopite. An vero consors p cōsorte audiat ante litem contestatem vel post sine mandato collige p no. de cōsti. cum. M. in. j. gl. de do. et contu. cum dilecti. in. j. gl. et in his que ibi dixi. & patet C. de cōsor.

C. de consor. l. j. et. ij. ff. de iudi. si petitor.

¶Glo. se. lrām determinat: & determinationē tripliciter exemplificat.

a ¶Cōstituere. repete sine licētia plati. Et intellige i his casib9 quib9 sine licētia plati psonaliter esse i iudicio nō posset: al's in illis casib9 quibus qd per se pōt per aliū poterit. de re. iur. pōt. li. vj. ff. e. ti. l. fili9. i pn. imo meli9 est q p alium. de syndi. c. vno. puta cuz ipm superiorē denunciat vel accusat. vt in pdi. decre. de accu. ex parte. & c. oliz. Itē ad cām electionis monasterij sui. de cōsue. cū dilect9. de rescrip. cuz dilecta. de re iudi. ad probandū. vel sue pprie cui de superioris licentia cōsensit: ergo pcuratorē dare posit quasi licentiā etiā ad hoc habuerit: ex quo lnīam habuit ɔsentiēdi. de off. dele. pterea. et. c. suspitionis.

Religiosus q̄nqz sine prelati lnīa pōt eē in iudicio.

Ex ter. ibi: p eccla sua. No. q bn̄ficiat9 pōt dicere bn̄ficiū esse suū. facit. ca. si tibi absenti. de pbē. lib. vj.

pcuratorē constituere [a] seu substituere [b]: etiam si p cōstituentē hoc sibi expsse [c] fuerit cōmissū [d]. Idē.

¶Per obitū rectoris ecclesie reuocatur procurator ab eo p ecclesia constitutus: etiam quo ad iaz cepta. Capitulum. iiij.

Procuratorē [e] a prelato rectore [f] vel alio quolibet p ecclia [g] sua vel bn̄ficio constitutū: p mortē cōstituētis reuocari [h] censem9. ¶Etiā quo ad negocia [i] iaz incepta et causas in quibus per ipm lis fuerit ante mortem huiusmodi contestata [k].

¶De restitutione in integrum.

Clemēs. v. in cōcilio viennensi.

¶Ecclesia pbans se lesam p lapsuz temporis: ad illud tempus tantū restituit: et infra quadriennium a tempore lesionis. Capitulum vnicuz.

Ut ecclesia [l] aduer-

xij. q. ij. c. liberti. de rescrip. si gratiose. li. vj. et procurator p ea sit datus ab eo q poterit. s. prelato etiā sine ɔsensu capli. de rescrip. edoceri. nihil est qd phibeat illū agere cām sibi cōmissam: etiā si res sit integra p pre. decre. dilect9: & per decre. petitio. s. e. ti. et per. l. ānua. ff. de ānu. le. de pcuratore cōstituto ad negocia: q̄uis generaliter fatebat q post mortez ɔstituētis nō debebat icipe noua negocia. ff. de neg. gest. nam et seruius. §. si viuo. sz Host. aliter vt statim dicam.

¶Gl. se. prio ponit opi. Host. & ipi9 motiua quā ostēdit partim reprobatā. scdo opi. Archi.

b ¶Reuocari censemus. Dicebat Hosti. q pcurator iudiciorū non agit prelato mortuo. ✠ doec sit ecclesie de plato prouisum. Rō fm eūdē est: qr tunc cum vacat sedes nil debet inouari: ne se. vac. c. j. & vl. qd loquit de lit. ɔtest. cū tractet de receptione testiū. et mirabat Hosti. qūo dubitabat de h. Nec valet fm eū si dicas q in predicto. ca. loquit de plato ɔuēto: nō de agente. nā si nō permittit tūc defendere q fauorabilius ē. multomin9 agere. alleg. ff. eo. seruū quoqz. §. publice. et l. pōponius. in fi. & C. e. alienā. & si Host. per hec verba intellexit q pdictus pcurator substituto prelato ex primo pcuratorio litē cōsequi possit: hoc reprobaret p hāc litterā q̄ dicit reuocari cēsemus: nō dicit impediri vel suspēdi. Archi. tractās hāc materiā satis exquisite in pdi. decr. si duo. dicit pcuratorē constitutū a prelato & capitulo in cā cōi vel principaliter capli durare post mortē plati. in cā vo discreta plati secus: & sic opiniones predictas voluit cōcordare. Et an hāc opi. hec decre. reuocare intēdat: non video: qd exprimi fuisset expediēs. p ea tn̄ facit quod scripsi post Inno. de ɔsue. cū dilect9. super. j. gl. et qd no. de rest. i integ. c. ij. vbi dicit q mortuo abbate ɔuentus p syndicū agere pōt et ɔueniri de iurib9 que ptinēt ad cōuētū vel simul ad vtrosqz. sec9 i his q̄ segregatim pertinēt ad abbatē. ne se. va. c. vl. Posset tn̄ dici hāc opi. Archi. verā q durat pcuratoriū primis duob9 casib9: nō tn̄ pcedet pcurator vacāte ecclesia i causis q̄ illa vacāte tractari nō pn̄t: instituto tn̄ plato procedet ex veteri procuratorio. In tertio vero casu locū habet hec decre.

✠ Procurator si ē ɔstitut9 a collegio i causis in qbus pōt oib9 de collegio mortuis: & alijs subrogatis durat ei9 officiū. vt determiat dy. in ɔpromisso fctō a collegio: vbi sr. ex qb9. v. vl. vij. postea mortui sunt. tz enī q nō extinguat cōpromissum: qr vnū & idem collegiū remanet & cēsetur etiam alijs subrogatis. vt. l. pponebat. ff. de iud. et ita no. bar. in. l. q in rerū. §. & si nauē. ff. de le. j. Petrus.

i ¶Negocia. Credo q intendit per hoc designare procuratorem negociorum: et per hec verba sequentia procuratorem iudiciorum.

¶Glo. seq. dat simile: et notat ad duas questiones.

k ¶Contestata. Q̄ntūcunqz ergo sit dn̄s instātie mors reuocat: sicut et viuens ex certis causis reuocare posset inuitū de quibus. s. eo. c. ij. lib. vj. Et facit hec decre. ad id qd no. post Hosti. de offi. vica. c. pe. q mortuo eo qui dedit vicariū expirat illius officiū: et ita seruamus. alleg. de offi. vica. romana. lib. vj. per quā pbatur q si nō esset mortu9: sed excōicat9 suspenditur: sed non reuocatur officium vices gerentis: et sic dicerem9 in procuratore prelati agentis. Facit etiam ad questionem no. i spe. de arbi. §. finitur. ver. quid si prelatus. scz q mortuo prelato qui compromisit de rebus ecclesie finiatur compromissum ibi videas.

¶De restitutione in integrū. ¶Uisum est. s. de procuratoribus. veruz quia ecclesia aliquando litigat per procuratorem: et per negligentiam procuratoris sui aliqn̄ ledit: & tūc dz restitui: ideo occasione a procuratorib9 sumpta ponit titulum generalem de in integrum restitutione.

l Ut ecclesia. ¶Ponit primo dictuz. Scdo illud determinat & declarat ibi: sed nō fiet. ¶Casus. Ecclesia aliqua litigat p pcuratorē ɔtra Titiū: & procurator ecclie petijt terminum ad pducendū testes: acta: lrās: & q̄cūqz alia munimēta sub pena exclusionis. pcurator iste fuit negligens ad pducendum suos testes & munimenta. q̄rit vtrū aduersus istū lapsum tpis ecclesia habeat releuamētū. h est: vtruz hoc lapsu nō ob. possit pducere suos testes &c. Dicit q sic. Sed q̄rit ad q̄tū tps ecclia restituit. puta qr forte ecclia habuit tres menses: & fuit ipedita p duos mēses: vtrū restituet ad tres mēses? Dicit q non. sed solū restituet ad tps in quo fuit lesa. Sed q̄rit infra qd tempus possit petere istā restitutionem? dicit q infra quadriēniū. h. r. ¶No. q cā restitutionis in itegrū dz ichoari & finiri ifra quadrienniū a tpe lesionis: & sic officiū nobile qd implorat ad ipetrādā restitutionem in integrū nō ppetuat per litis contestationē. Secus est de actione. l. fi. C. de pscrip. xxx. vel. xl. annox. & C. qn̄ libel. pri. da. l. j. & ij. ¶Nota q ecclesia petit restitutionē infra quadrienniū: licet tempus sit minus quadriennio. Et sic ɔfundit opinio aliquox legistax dicentiuz q solum quis debet restitui infra illud tempus ad quod fuit lesus: vt si aliquis in presentia mea inceperit vsucapere rē meā per bieniū. & in primo anno fui absens causa reipublice: durante illo anno vsucapit. volo restitui. Dicunt isti q non possum restitui nisi infra annum. ¶Nota q officium rescindens est officium nobile. quod implorat vt iudex tollat impedimentum quod obstat: puta tollat vsucapionem vel prescriptionem: quo impedimento sublato restituor ad actionem quam prius habebam: et ista actio dicitur actio rescissoria: et ipsam debeo intentare

b ¶Substituere. repete sine superioris licētia. Per verbū ita qd pcedit videbat ɔ quasi iste esset pica vel organum ɔstituētis. et p ipm q̄si per fistulā vel lapideū cānale deueniret ptās de ɔstituēte ad substitutum. ar. j. q. j. si fuerit. Sed negari non pōt qn in eo qd vult actū substitutionis suscipe & substituere frangat abdicatio volūtatis & obediētie quaz pmisit. & hec est rō hui9 iuris. xij. q. ij. non dicatis. de ele. si religiosus. lib. vj. nec sine eius actu recipit officiuz substitutus. Et facit qd no. de elec. c. pe. li. vj. in vlt. glo. & vide quod dicam in vlti. glo.

c ¶Expresse. forsan expressa persona: sed de hoc nō curo. satis est enim q habeat mandatū substituēdi etiā incertū. s. e. c. j. ij. responso.

¶Glo. se. no. ad questionem. opi. ponit & distinguit.

d ¶Cōmissum. Nota ad questionem de illo qui ɔstituit pcuratorez inhabilē cui dedit mandatum substituēdi: an. substituere possit? Et videbat qbusdā vt Petro de bel. C. e. qd qs. alleg. l. q̄uis. q sic. p regulaz q p aliū. de re. iur. li. vj. q̄si videat a dn̄o cōstitut9. ff. qd cuiuscūqz vni. no. l. itez eox. §. si decuriones. ff. de condi. insti. instō talis. vbi lz heres nō instituat in codicillis: pōt tn̄ institui in testamento nominandus in codicillo. ad hoc facit. ff. de serui. vr. pre. cum essent. §. j. vbi seruit9 concessa ab eo q habuit ab alio ptātem cōcedēdi: non ab ipso sed a primo dn̄o videret esse concessa. ad hoc bene facit de offi. deleg. iudex. lib. vj. vbi delegatus inhabilis subdelegat. Tu distinguas inhabilitatis speciē: aut enim penit9 & ipso iure inhabilis est: quo casu nec substituet. ad hoc predi. decre. iudex. in fi. Aut est inhabilis ad officiū propter defectum auctoritatis: quā itercedēte habilis eēt: & eo casu necesse sit illius auctoritatē interuenire: vt substituere possit: vt hic. Aut est inhabilis p exceptionē: q̄ nō opposita habilis esset: et eo casu substitueret. argu. pre. decre. iudex. in prin. et p hoc soluit questio de excōicato an substituat. quā dixi de proba. post cessionē. Additio. Huic est silis questio de icapace instituto & rogato restituere capaci vtrum possit cogi adire et restituere. de qua plene in. l. eam quā. C. de fideicō. Itē et illa vtrum nepos filij spurij possit institui ab auo. per mediū enim filiuz spurium deuenit ad nepotē. vtrū ergo radix infecta inficiat totum. de qua per Bar. in. l. gallus. ff. de libe. & posthu. Petrus.

Procurator inhabilis habens mādatum substituendi: an substituē possit.

Procuratorē. ¶Notabilis est casus ɔ quem prima facie quilibet rn̄deret. Primo ponit dictū. Scdo illud ampliat & declarat ibi: etiā. Jmola. ¶Presupponendum est illud qd dicit. insti. mandati. & l. mandatum. C. mādati. vbi dicit q re integra morte mādantis expirat mādatum. Et dr res integra vsqz ad litis cōtestationē. sed in mandato iurisditionis res dr integra vsqz ad citationē & extra iudiciū dr res integra āteq̄ mādans vl mādatari9 fecerit aliqua pparatoria. ¶Casus. Cū essez litigaturus ɔ te: qr occupabas decimas mee ecclie. ɔstitui pcuratorē. lite ɔtestata sum mortuus. vtrū per mortē meam sit reuocata potestas mei pcuratoris. & vtrū sit necesse q platus mibi succedēs cōstituat nouū pcuratorē? Et dicit q sic. b. d. b. r. ¶Nota casum i quo reuocat mandatū per obitū constituētis: etiam re non integra. Zaba.

¶Glosa sequens dicit quid approbet vel reprobet.

e ¶Procuratorem. Se summat reprobans quod no. Inno. de foro cō pe. dilecti. et approbat in parte quod ibi no. Hostien. et de hoc in spe. de syndi. §. j. ver. quid si aliqua. et Host. e. ti. §. ij. ver. sed nūquid procurator. per archi. eo. ti. si duo. lib. vj.

f ¶Rectore. De ecclesiastico loquit qd patet per verba sequētia: tamē etiam de rectore ciuitatis loquebantur. Inno. et Spe.

¶Glo. se. dicit quid de causa propria et explanat opi. Inno.

g ¶Pro ecclia. Innuit q secus si pro cā ppria: mandatū enim tūc finiret morte re integra: re non integra: nō. ff. e. si defunct9. insti. manda. §. itē si adhuc. ff. man. inter causas. C. man. l. mādatū. & ibi no. & in pre. §. item si. Q̄n dicat res integra. Dic q in iudicijs ante litē contestataz in negocijs anteq̄ fecerit preparamenta. Hoc autē q p ecclesia ɔstitutus erat mouebat Innocen. qui dicebat q cum ecclesia non moriatur.

Mādatuz an finiat p mortē mādantis. Ecclia nō moritur.

post restitutionem infra tēpus quo fui lesus. ¶ Nota fm glo. ꝙ ista restitutio intelligitur de lapsu tpis iudicialis. Hoc idē tenet glo. in. c. auditis ī an. tñ maior pars doctoꝝ tenet ꝯtrarium: ꝛ dicūt ꝙ istud ca. loquit indistincte: siue ecclia sit lesa in iudicio siue extra. ¶ No. ꝙ ad h vt audiat ecclia petēs se restituit sufficit ꝙ affirmet se lesam: vt hic in verbo affirmat. et glo. ī hoc verbo. ¶ Nota ꝙ ecclesia lesa restituitur in integrnm est hec restitutio in pristinum statum restauratio. C. de reputa. que fiunt in iudic. l. j. ff. de mino. l. ꝙ si. §. restitutio. Zabarella.

sus[a] lapsum temporis[b] in q̄[c] se lesaz[d] affirmat[e] in ītegrū restitutio peti[f] pōt: ꝛ cā restitutionis hmōi finiri[g] debet infra q̄driēniū[h] cōtinuū[i] a tpe[k] lesionis: etiā si minus[l] quadriēnio[m] tps lesionis existat. ¶ Sed non fiat restitutio nisi ad tm̄ tps q̄ztū se lesaz fore pbabit[n].

¶ Ab ecclesia. Determinat no. ff. ex quib. cau. ma. sed ꝛ si per pretorē. §. quotiens. ꝛ l. necnon. §. si quis sepius. C. de tēp. in integ. resti. l. fi. de resti. mi. l. ꝙ tēpore. ꝛ quod no. Guil. hic in specu. ij. parte. eo. tit. §. infra. quod in prin. et. §. ij. ver. sed cum dixerim.

Prelatus sine mādato pōt nomine ecclesie restitutionem petere.

¶ Ecclesia. Cuius noīe hāc restitutionē petet plat⁹ etiā sine spāli mādato fm Inno. qui hoc no. s. e. suscitata. ꝛ Guil. in spec. e. tit. §. ij. ver. prelatus autem. Si vero per lapsum tpis nō lederetur ecclesia: sed solū psone ipsius ecclesie: vt qr lapsum est tps quo prelatus debuit prouidere: vel canonici debuerūt eligere: tūc nō cōpetit restitutio: vt scripsi. s. eo. c. fi. in. vj. oppo. ꝛ no. in predi. §. ver. vt autem.

a ¶ Aduersus. Usitatū est hoc vbū in iure: ꝛ maxime in hac materia vt ptz. C. si aduer. rem iu. ꝛ in rubri. se. s. e. c. ij. li. vj. et ponit p contra.

Ecclesia q̄ nō est psecuta appellationē infra biēniuz an īdigeat restōne?

b ¶ Lapsum tpis. Pone exemplū. s. c. ij. ꝛ. c. auditis. ꝛ. c. corā. qr īfra tēpus statutum pbationes nō pduxit. vel nō obtulit infra temp⁹ statutum preciū emptori cū posset. e. ti. ꝯstitut⁹: vel pone in decendio appellationis interponēde. e. ti. c. fi. Quid de biēnio psequende appellationis: an ecclesia infra illud tps nō prosequēs iuste impedita indigeat restitutione: vel ipso iure seruef illesa? no. p Inno. ꝛ Host. de appel. ex ratione. De pscriptione vero. xl. an. s. ecclesiā nil īmutaf p hāc ꝯstitutionē: sz dic vt no. s. e. auditis. loquitur eñ hic de illo tpis lapsu cōtra qō restitutio competit: sed contra illud non competit vt ibi.

c ¶ In quo. scilicet lapsu temporis.

d ¶ Lesam. Enormiter quod dic vt no. s. e. c. j. et patet de reb. eccle. non alie. c. pe. Nunquid autē ex eo ꝙ non opposuit declinatorias infra terminum ad id datum sit lesa ꝛ restitutio competat? satis scripsi post Inno. et Hostien. s. eo. coram.

e ¶ Affirmat. in fi. dicit probabit. et ibi dicam.

f ¶ Peti potest. De hoc non dubitabatur. nā et maior lesus ex tempore quo abfuit causa reipublice: vl' alia iusta causa restituitur. ff. ex qui. cau. maio. l. j. cum similibus.

Offm̄ iudicis nō semper perpetuatur p litis cōtestationem.

g ¶ Finiri. Hoc est ꝙ dicim⁹ nō perpetuari hoc casu iudicis officiū per ꝯtestationē de hoc. s. de of. iudi. c. ij. si tamē nō staret p ecclesiā: sed per iudicē vel aduersariū: nō imputatur ecclesie. C. de tēp. in īteg. resti. l. pe tende. in fi. vnde si p appellationē aduersarij fuerit ptelata: non imputaf ecclie: sicut nec minori. ff. de mi. intra vtile. ꝛ facit de re. iu. īputari. li. vj. et facit. e. ti. c. j. li. vj. ꝛ vide quod scripsi. s. eo. tum ex lris. sup gl. ij. Sed qd si post finitū quadrienniū def restitutio? glo. in. l. fi. C. de tēp. in integ. resti. dicit ꝙ tenet: qr cōtra ius litigatoris qō puto euz intellexisse si non appellef. C. qñ puo. non est ne. l. ij. s. de re iudi. cū iter vos. Quidā ꝯ dicentes ꝙ qr hmōi constitutiones ꝯ ius cōe concedunf sunt restringende. ff. de acti. ꝛ obli. in honorarijs. §. sed cū rescissa. de re. iu. que a iure. li. vj. Itē qua ratiōe nō tenet ipso iure sentētia lata post tps excusationis. ff. de excu. tu. scire oportet. §. consequens eadez rōne nec hic. et facit quod no. C. de iudi. properandum. post prin. et hoc placuit Dy. pro quo facit. j. de appel. si appellationem.

Restitutio post q̄driennuz data an teneat?

h ¶ Quadriennium. Olim dabatur annus vtilis qui vario modo cōputabatur ex diuersitate locorum que hodie sublata est: et loco illi⁹ datur quadriennium. C. de temp. in integ. restitu. l. fi.

¶ Glo. se. instruit de tempore continuo et vtili.

Tps est et cōtinuū et vtile.

i ¶ Continuū. Habem⁹ in iure tēpus cōtinuuz ꝛ vtile. continuū est qō continue currit diebus feriatis ꝛ nō feriatis: in psentia ꝛ in absentia: siue sit copia iudicis siue non. C. de prescript. lon. temp. l. fi. Tēpus vero vtile non currit diebus feriatis: diebus absentie: ꝛ dieb⁹ quib⁹ non est agendi copia. Et istud est multiplex. quia quoddaz est continue vtile: quoddā vtile quo ad sui principium tantum: quo ad progressum non. quandoqz est continuum vno respectu: vt veniant dies feriati: et non alio: quia non currit iuste impedito. de hoc scripsi de conces. preben. c. ij. ꝛ. c. quia diuersitatem. in fi. ꝛ forte hoc intendit hec littera ꝙ cōtinuū sit in prin. per litteram que sequitur.

¶ Glo. sequens ponit differentiam. Secundo notat. p opi. Inno.

Restitutio qñ petidz ab ecclesia: minore et maiore lesis.

k ¶ A tēpore lesionis. In hoc differt ecclesia a minore ꝛ a maiore: quia minori currit in princi. xxvj. anni etatis sue. s. cum factus est maior. C. de temp. in integ. resti. l. fi. maiori leso tpe absentie currit post reuersionem. ff. ex qui. cau. ma. ab hostib⁹. §. fi. in ecclia non sic. vt patet hic. et s. e. c. j. ꝛ. ij. li. vj. Et nota ꝙ hec littera facit p eo qō no. Inno. s. eo. coraz. vbi dicit ꝙ si ecclesia non probauit in peremptorio: a fine termini incipif currere quadrienniuz petende restitutionis: ꝛ non a die sententie: quod patet quia finito termino completa fuit lesio ex qua daretur restitutio: etiā si nulla sequeref sententia. s. eo. ti. c. ij. ꝛ. iij. vnde dicit ꝙ caute facit lesus in omissione pbationū ꝛ in snia si petit restitui cōtra sententiā ꝛ ad probationes omissas. Alij fm eū ꝙ quadriēniū computatur a tpe snie: ꝛ satis est cōtra sniam restitutionem petere. ad hoc. ff. de mino. l. j. §. j. sed prius dictū plus placet Inno.

¶ Glo. se. ponit tres opi. ꝛ tertiam hic approbatā coadiuuat ꝛ contrarijs respondet.

l ¶ Si minus. Hic erant opiniones legistaruz de qb⁹ in. j. glo. Dicebant enim aut est lesio in contractu vel snia aut ī tpe. Primo casu fatētur indistincte verū qō daf integrū quadriēniū. s. eo. c. j. lib. vj. s. eo. ꝯstitutus. C. de tēp. in integ. resti. l. fiñ. Scdo casu subdistinguūt: aut lesio est tanti tpis q̄tum est quadriennium: ꝛ tūc. j. quadrienniū in integrum daf restitutio. aut lesio est minoris temporis: ꝛ tunc dicunt ꝙ nō datur integrū quadrienniū: sed solū tantum tempus ad restitutionem petendam q̄tum fuit tempus lesionis: et hoc placuit Bal. ꝛ Azo. ꝛ Accur. quos sequitur Dy. in. §. rursus. institu. de actio. Jaco. Bald. contra quem sequi videtur Odof. distinguens tempus infra quod ꝛ tempus ad quod fit restitutio. dicens ꝙ dummodo non reperiatur negligens infra tantum tempus quātum erat tempus lesionis habebit integrum quadriennium. al's si infra illud tēpus reperiaf negligēs non restituitur postea etiam infra quadrienniū: quia tempus negligentie cōputatur cum tempore lesionis vel absentie. ꝛ sic intelligit. ff. que ī fraudē cre. ait pretor. §. si ꝯditionalis. quaz primi allegant pro se. Alij in hoc vltimo dicto discordant dicentes ꝙ tēpus infra quod semper est vniforme et semper habet quattuor annos vt hic. ꝛ in cōcor. tempus vero ad quod nō datur amplius q̄ fuerit tempus lesionis: ꝛ sic loquitur. ff. ex quib. cau. maio. sed ꝛ si per pretorem. §. si ferie. ꝛ l. necnon. §. si quis sepius. ff. de mino. l. fina. nam in lucro foret is qui restituitur si ampli⁹ haberet de tempore q̄ fuerit tempus lesionis. quod esse nō debet. ff. ex quib. cau. maio. l. j. in princi. et l. videlicet. ꝛ hoc placuit Petro de bel. et hoc approbatur et merito. esset enim mirabilis rigor dicere ꝙ lesus in die debeat obtinuisse restitutionem infra diem quod vult pria opinio: vel saltem necessario separasse quod vult secunda. Itez concludit prima opinio quadriennium non dari contra vsucapionem que finitur triennio. insti. de vsuca. in prin. cum tamen loco anni vtilis qui dabatur olim. C. de restitu. mili. si quid. et. l. sequen. detur hodie quadriēniū. C. de temp. in integ. resti. l. fi. quod prescriptiōi et vsucapioni est cōmune. Restat ergo respondere ad contraria que inducit gl. in. §. quotiens. primo ipse. §. quotiens. et ea. l. §. si ferie determinant solum tempus ad quod puta vt lesus in die restituatur ad diem et sic concordāt: sed non determinant tempus infra quod. Eodem modo respōderi potest ad. l. necnon. §. si quis sepius. eodem titu. vt scilicet loquatur de tēpore ad quod. Uel si vis intelligere de tempore infra quod loquitur de anno vtili: cuius loco datur hodie quadriennium: sicut si hodie diceremus lesum in quadriennio restitui infra quadriennium. Lex vlti. ff. de mino. facit pro: quia ibi tempus infra quod precedit temp⁹ ad quod: et dantur ibi hec duo tempora diuersis. Ibi enim a tempore in integ. restitu. concesse minori qui nouauerat restituitur creditori tempus qō ibi supererat de temporali actione nouationis tempore. Per eundem modum responderi potest ad. l. si debitrix. §. fina. ff. ad velleia. si diceretur ꝙ ibi restitutio fiat per iudicis officium. Uel dic verius vt ibi no. scilicet ꝙ sine temporis interuallo ipso iure per. l. restituitur pria actio. et per eundem modum responde. ad. §. si conditionalis. superius alle. ad. l. cum post. ff. quando ac. de pe. responde. vt ibi not. nec ibi de restitutione loquitur. Ad rationem quam dicebant primi: ꝙ al's erit deterior conditio illius qui vsucepit tempore minoris etatis vel absentie causa reipublice q̄ si non vsucepisset. completa enim etate vel cessante cā vsucepisset p triēniū ꝛ tu das q̄driēniū? Rñdeo ꝙ nō est deterior: qr cessante vsucapiōe ille posset vēdicare qō mō nō pōt. imo fm quosdā est pri⁹ necessariū iudiciū rescindende: qō est dicere ꝙ prius rescindat impedimentum vsucapionis: et postea rescissorium datur: id est pristina actio que datur vsucapione rescissa: tamen seruatur ꝙ simul vtrūqz intentatur: quod fieri potest: vt no. Guil. in specu. iiij. parte. eodem titu. ver. sed nunquid in eodem. Nec est melior conditio eius contra quē vsucapitur in absentia q̄ in presentia: quia vendicando infra triennium perpetuaret sibi actionem per contestationem: sed officium non perpetuatur per contestationem. vt. s. dixi: eque igitur datur tempus longius.

Judiciuz rescīdēs et rescissoriuz simul intētari pōt.

¶ Glosa sequens obijcit et remittit.

Prescriptio nō currit minori.

m ¶ Quadriennio. Sed contra temporalis prescriptio non currit minori: sed ipso iure seruaf illesus. C. j. qui. cau. l. fi. ergo nec ecclesie. Solue vt dixi. s. eo. cōstitutus. sup glo. consuetudo. et. c. fi. in. vj. oppo.

n ¶ Probabit. Licet ergo ex affirmatione minoris vel ecclesie examinentur cause restitutionis in integrum: vt. s. non tamen conceditur restitutio nisi lesione probata vt hic. de quo vide in spe. eodem titu. §. ij. ver. illud quoqz.

¶ Sequitur Secundus Liber.

De iudicijs.

¶ De iudicijs. ¶ Uisum est de preparatorijs iudiciorum ꝛ iudicibus: nunc videndum est de iudicijs que per magistratus exercentur ꝛ redduntur: quare ponitur rubrica de iudicijs.

Udum. ¶ Primo ponit cōstitutionē bonifacij. Scdo illam restringit ibi: qr vero. Tertio ptestaf ibi porro. Et constitutio ista precessit cōciliū vt in pemio dixi. et patet. j. c. pri. ¶ Presupponēdū est ꝙ habetur in cōstōne Bonifacij octaui q̄ incipiebat. rem non nouā. videlz ꝙ citandus citabaf in audientia ꝯdictoriarum: vl' in aula palatij pape: et postea affigebatur cedula ī valuis. i. in portis ecclesie principalis vbi erat papa. et h fiebat si per ipm steterat quominus posset citari vel si ad eum nō patebat tutus accessus. Et condita seu facta fuit hec clemētina ppter opiniōes: qr aliqui exponebāt pser tim. i. maxime. alij exponebāt presertim. i. tantū. Scdo psupponendū est ꝙ auditor seu audiētiator audientiarū dat lras simplices iustitie: et non tenet suuz auditoriū cuz alijs in palatio pape: sed exercet in tertio pōte eūdo versus sanctū michaelem. ¶ Casus. Inter Titiū ꝛ me pendebat lis corā papa: ꝛ erat articulus q nō poterat expediri nisi citato titio: qr erat snia ferēda: vel testes pducendi. q̄rif qualiter sit citandus? Dicit ꝙ fm cōstitutionem bonifacij sufficit ꝙ citef in ordinario ꝯtradictoriarū vel in palatio pape: dū tñ nō citef in dieb⁹ solēnibus: sed citef extra dies solēnes: ꝛ post affigatur citatio in valuis ecclesie principalis vbi est papa cū collegio. Tñ illa erat nimis rigorosa pluribus. ideo hic mitigatur: qr illa cōstitutio bonifacij solū hz locum ꝯ eos q impediūt quominus possint citari. vel qñ ad eos tutus nō ptz accessus: ꝛ tūc valet modo pdicto. vcz ꝙ citef vt tactū est. tñ si papa decerneret ex certa sciētia eū citandū ex ꝯstitutione Bonifacij: q̄uis per eū non stat quominus citef. vel si ad eū bene sit tutus accessus: ꝛ dicat ꝙ ipse vult vt executio talis citatiōis valeat: tunc valebit perinde ac si esset facta in psonā. h. r. ¶ No. ꝙ qs est citādus personaliter si possit apprehendi. al's citād⁹ est vt est de intimatiōe. s. de ele. ī. c. cām. vcz ꝙ citatio est affigenda in valuis ecclie vel alteri⁹ loci: ita ꝙ verisile sit ꝙ executio citationis deueniat ad eius notitiā. ¶ Nota casum ī quo citaf qs vltra duas dietas: vt hic in glo. in verbo vndecunqz. ꝛ idē Lau. ꝛ zen. ¶ Nota ꝙ cessante causa legis cessat lex. probatur hoc ī eo ꝙ excusat cōstitutionem Bonifacij propter maliciam temporis. Zaba.

¶ Incipit secundus liber.
¶ De iudicijs.

Clemens. v. in concilio viēnensi.

¶ Constitutio bonifacij que habet ꝙ citationes etiaz extra dies solennes publice facte de mandato pape in audientia lrarū aplicarum vel papali palatio affixe ianuis maioris ecclesie loci in quo papa cum curia sua degit artēt citatum: ac si ad eū psonaliter deuenissent: restringif ad eos q impediunt: nec ad eos possit citatio puenire: vel quorū domiciliū tute non potest adiri. Joannes and.

Capitulum primum.

Udū Bonifaci⁹ papa octauus predecessor noster constituit[a] vt citatiōes[b] auctoritate apostolica de personis quibuscunqz[c]: ac etiam vndecunqz[d]: ad instar edictoꝝ in albo[e] ptoris ppositorū ēt extra dies solēnes[f] in qb⁹ romani pōtifices pcessus ꝯsueuerāt facere gñales[g] ipso papa[h] specialiter[i] et ex certa scia[k] id mādante[l] facte in aplicaꝝ audiētia publica lrarū[m] vel ī papali palatio[n] publice postmoduz maioris[o] ecclesie loci in q̄ roman⁹ pōtifex cū sua curia residebit ianuis affigēde: sic valeant atqz artent citatos post lapsum terminū quē ꝯsiderata distantia locoꝝ[p] citationib⁹ ipsis apponi cōuenit cōpetētē: ac si ad eos psonaliter[q] deuenissent. ¶ Quia vero statutum ipsum rōnabiliter[r] editum propter maliciā tpis tūc instātis nōnullis nimis rigorosum videtur. Nos rigorē ipm māsuetudine tēperātes[s] idem statutum et pfatum modū citādi restringimus[t] ad illos tm̄: ꝛ in illis locum volum⁹ sibi vēdicare: q faciunt: impediunt: vel pcurant p se vel p alios[v] quoquomodo: ne ad eos possit citatio puenire[x] vl' quoꝝ[y]: domicilia siue loca non possunt[z]

¶ Glosa sequens tempus exprimit.

a ¶ Cōstituit. in extraua. q̄ emanauit post sextū q̄ incipit. rē non nouā.

¶ Glosa sequens soluit obiectionem intitulationis.

Citatio pma firmat iudiciuz et perpetuat iurisditionem.

b ¶ Citationes. Licet (qr de citatiōe hic tractaf) competenter poni potuisset sub titu. de dilationibus. maxime cū pria citatio videaf ante iudicialis iuxta no. per Inno. ꝛ Hosti. de pba. qm̄. vt ibi scripsi sup ver. citationes. qr tñ etiā per primā firmaf iudiciū: ꝛ ppetuaf: ꝛ preuenitur iurisditio. de fo. cōpe. proposuisti. de offi. deleg. gratum. cum concor. et ideo in isto titulo congrue ponitur vt sciatur super tali citatione posse firmari iudicium. facit insti. de pe. teme. lit. §. fi. et quod no. ff. de in ius vo. super rubri. et est huic si. e. ti. c. j. ꝛ. ij. lib. vj.

c ¶ Quibuscūqz. Exprimit ipsa ꝯstō cuiuscūqz sint stat⁹ dignitatis vel preeminentie ecc'iastice vel mūdane: etiā si impiali vel regali pfulgeāt dignitate. tollit etiam oēs contrarias indulgentias vt ibi patet.

Papa est vicarius dei.

d ¶ Undecunqz. Etiam vltra duas dietas et extra prouinciam. est eniz papa vicarius illius cuius est terra et plenitudo orbis terrarum ꝛc. de deci. tua. ij. ix. q. iij. cuncta per mundum. Jo. and. ✠

✠ Adde q̄ liter puniatur corum pēs dictum albū. no. gl. et doc. in. l. si qs id. ff. de iurisdi. om. iudi.

e ¶ Albo. erat locus dealbat⁹ vbi scribebanf edicta de quo ī auf. de litig. §. oēm. col. viij. ff. de iur. om. iu. si qs id. ff. de albo. scri. l. j. ꝛ. ij. de hoc vide in spe. de do. et cō. §. restat. in prin. ꝛ de cita. §. sequif. v. ꝛ not. fm vber. vbi etiā no. qui iudices citare poterāt per hec edicta: ꝛ qui non.

¶ Glosa sequens exprimit tres dies et sequens quinqz crimina in quibus et contra que fieri solent processus.

Dies solēnes in qb⁹ papa facit processus generales.

f ¶ Solennes. Solent esse dies iouis septimane sancte: dies ascensionis: et festum dedicationis basilicarum Petri ꝛ Pauli: qō fertur esse de mense nouembris in octa. beati martini.

Processus generales contra quos fiunt per papā.

g ¶ Gñales. ꝯ hereticos credētes ꝛc. vt scripsi de here. excōicamus. §. sane. sup. j. glo. portantes sarracenis merces phibitas: vt scripsi de iudeis. ꝙ olim. sup glo. ij. ꝛ piratas. de hoc. de rap. excōicationem. exigentes vel imponētes noua pedagia. de censi. ī nouam⁹. falsarios lrarū papaliū. de crimine fal. ad falsarioꝝ. ꝛ his similes.

h ¶ Papa. in inferiorib⁹ etiā locū nō hz: saluo eo quod dicif. j. ti. j. q̄uis.

i ¶ Specialiter. nō sufficeret ꝙ gñale mādatum de citando talem: nisi papa specialit exp̄mat citationem fieri p hāc formam. ¶ Glosa se. pbat p sciam excludi ignorātiā ꝛ errorem. et dicit quare.

Error opponif consensui: ꝛ falsum prouero approbat.

k ¶ Ex certa scia. Idē verbum de offi. dele. pastoralis. §. preterea. ꝛ vide qō ibi no. Ignorātia opponif scie. de or. ab. epi. c. j. de sen. excō. p illoꝝ. sicut error oppōitur ꝯsensui. ff. de iuris. om. iud. si per errorem. ꝛ canon dicit ꝙ ppriū erroris est approbare falsum p vo. xxviij. di. q̄uis. et alibi ꝙ errare est aliud p alio putare. xxij. q. ij. in qb⁹. cadit tñ error in ignorātia. vt in pdi. c. q̄uis. quare lra ista videf excludere mādatuz qō papa faceret p ignorantiā vel errorē: ac si intendat ꝙ requirif certa sciētia p quā intēdat tollere ius cōe: quo debeat citatio fieri personaliter vel ad domuz. vt lit. nō ꝯtesta. qm̄. §. porro. de eo q mit. in posses. c. fi. cuz suis cōcor. j. ti. j. c. j. et requirendi sunt amici. ff. ex qui. cau. maiores. item ait. §. vlti. et. l. sequen. super quo vide quod no. de do. et contu. causam.

l ¶ Mandante. Constitutio rem non nouam dicit iubente: per quod videntur hec paria: et facit quod no. xiiij. q. j. c. fi. xvij. q. ij. dudum.

¶ Glosa sequens ponit duas vel quattuor equiparationes.

m ¶ Litterarum. De simplici iustitia. de cri. fal. c. pe. ꝛ ibi manere solet contradictoriarū auditor. Alij auditores ī palatio de quo sequif. ꝛ ppter h decre. ne romani. §. sane. s. e. li. de ele. dicit cārū ꝛ lraꝝ audiētia.

n ¶ Palatio. ꝯstō illa dicit aula. cui vbo concordat. j. de baptis. pnti.

o ¶ Maioris. Nō dicit cathedralis: sicut. s. ea. cōpi. de elec. causam. §. j. ꝛ. j. tit. j. q̄uis ratio: quia curia posset esse in castro villa vel oppido: vbi non esset ecclesia cathedralis. et concor. j. de sen. ex. ex frequentib⁹: vbi equiparat cathedralem et matricem ecclesiam loci.

p ¶ Locoꝝ. Conditionibus personaꝝ ꝛ negocij. de ap. cū sit romana.

Citatio psonal' ꝯstituit aliquē verū cōtumacem.

q ¶ Personaliter. Ergo sicut personalis citatio cōstituit quē verū contumacē nō tamē manifestum. de sen. ex. venerabilibus. §. secus. lib. vj. sic ꝛ ista. circa taliū appellationē: vide qō dicā. j. de do. ꝛ contu. si ante. Et hoc intēdit ꝙ ille pcessus q fieri possit ꝯtra personaliter citatū fieri poterit ꝯtra istū: ꝛ econuerso. scilicet in eo qui fieri nō posset ꝯtra illuz nec contra istum. super quo vide qō scripsi de eo qui mitti. in pos. c. fi. et in. q. quem disputaui de receptione testium facta contra citatum ad domum in mercu. sub titu. de testi. Item id quod ad excusationem contumacie posset docere personaliter citatus poterit et iste: et quod ille non posset nec iste: facit de appel. sepe. ver. quicquid autem.

r ¶ Rationabiliter. ꝯcor. s. de rescrip. statutū. de ꝯces. prebē. c. ij. lib. vj.

s ¶ Temperantes. xlv. di. disciplina. ꝛ. c. sunt nāqz.

¶ Glo. se. alleg. duas cōcor. ꝛ dupliciter iustificat hanc restrictionem.

t ¶ Restringimus. s. de ele. statutum. de here. statutum. ij. lib. vj. ꝛ. j. c. prori. Et constitutio bonifa. dicebat ꝙ in his presertim casibus locum habebat illa citationis forma: et accipiendo illud presertim pro tantuz habebamus mentem huius constitutionis. que fuit equissima. nā graue est dicere ꝙ dicatur vere contumax ex tali citatione que facile poterit non venire in eius notitiā: sicut dicitur de voce preconis: que quādoqz paucis innotescit. in auf. de lit. §. omnem col. viij. C. quomodo ꝛ quando iudex. auf. qui semel.

Preconis vox paucis innotescit.

v ¶ Uel p alios. s. s. ea. ꝯpi. de renū. c. ypo. et de of. dele. statuim⁹. li. vj.

x ¶ Peruenire. vt lit. non contest. quoniam. §. porro. et ibi de hoc.

y ¶ Uel quoꝝ. Alternatiua demonstrat ꝙ sufficiat alterum istorum.

z ¶ Non possunt. Hoc estimabit papa specialiter: et ex certa scientia citationis modum committens. vt. s.

a ¶ Tute. Dicit ɔstitutio Bonifa.cū (vt scriptuȝ est) estimare debeamus an eo ire liceat vbi est citatio facienda.
b ¶ Consueuit. De quo videre potes in spe.de cita.c.vlti.per totum.

Dispendiosam. ¶ Primo ponit ɔstitutiōis cām. Scd̄o ibi: statuimꝰ ɔstōnē. Tertio ipsiꝰ extēsionē ibi: volētes. ¶ Casus. Inter aliqs est cōtrouersia ⁊ ɔtētio de aliquo bñficio: qꝛ aliqs clericꝰ intēdit ius i illo bñficio. vel forte est q̄stio de aliq̄ dignitate: vl' sup aliqua electione: postulatione: vel puisione: vel de aliquo mr̄imonio: vel sup repetitiōe vsurarū vel super illis causis i textu numeratis q̄ritur vtruȝ iudex cognoscens de istis causis debeat procedere f̄m ordinē iudiciariū ad lōgū. puta ꝙ dicit libellus in scriptis ꝙ lis ɔtestet. ꝙ fiāt pductiōes testiuȝ dilatiōes: ꝙ ɔcludat: ꝙ renunciet. vel vtrū possit pcedere summarie ordīe iudiciario nō seruato: R̄n̄.ro.pon.ꝙ in his causis in textu positis iudex pōt pcedere summarie ⁊ de plano si velit. vel etiā pōt obseruare ordineȝ iudiciariū.h.d. Et dicit ꝙ de his v̄bis summarie ⁊ de plano habemꝰ i cle.sepe.de v̄b.sig.q̄ facta fuit ad exponendū ista v̄ba summarie ⁊ de plano: ⁊ dic dispēdiosam.i.dānosam. Ordina sic. Nos Clemens cupiētes restrīgere i casibꝰ subscriptis.s.i textu dispēdiosaȝ.prorogationē.i.dānosam plongationē litiū.quā interdū ⁊ aliquotiēs experientia causarum: scȝ sic plongataȝ docet puenire ex obseruatiōe subtili iudiciarij ordis ⁊c̄. ¶ Et sic colligo notabile ꝙ q̄n̄qȝ subtilitas reprobatur. vt i gl. ¶ Item nota dispēdiuȝ esse si proganē lites.C.de iudi.l.pperandū.de do.⁊ ɔtu.ca.finē. ¶ Nota finalr̄ differētiā inter illa v̄ba simplr̄ de plano sine strepitu iudicij ⁊ figura.de hoc in gl.i v̄bo figura.Zaba.

Ordiatio littere.

¶ Glosa sequens principium exponit.
c ¶ Dispendiosam. Hoc est ius oīno nouum corrigens quedam iura: vt.j.patebit.⁊ dic dispendiosam.i.dānosam.de cōsti.c.ij.§.ti.pri.c.j.§.eisdem.⁊ concor.huic prin.de rescrip.dispendia.lib.vj.
d ¶ Interdum. Innuit ꝙ nō semp.al's esset dare ꝙ oīa iura per que datur ordo iudicioꝝ essent dispendiosa.qd̄ esset absurdum.
e ¶ Subtili. Subtilitas quandoqȝ reprobatur q̄n̄qȝ commendatur a iure.de hoc.s̄.eo.ti.dilecti.in glo.j.⁊ ibi scripsi.
f ¶ Experientia. Concor.de ele.q̄ sit.in prin.lib.vj.
¶ Glo.se.obijcit ⁊ soluit: ⁊ q̄stioni de huiꝰ iuris cā speciali r̄ndet.
g ¶ Restringere. Nō videt hoc v̄bū ɔuenire p eo qd̄ nō restringit: sed subtilitateȝ laxat iudiciarij ordinis in his casibꝰ. Sȝ dic ꝙ restrīgit dispendiosam prorogationem de qua p̄misit: ⁊ hec est cōstitutiōis cā generalis.sȝ causa cause.i.q̄re plus in his q̄ in alijs pōt dici de arbitrarijs.de quibus nō cogimur reddere rationē.vt dixi de rescrip.si quando: ita em̄ potuisset auctor adiungere causas primiciarū: oblationuȝ: mortuarioꝝ: testamētoꝝ: legatorum: marie ad pias causas ⁊ his similes in q̄bus vget eadem ratio. Mouit autem forsan auctorem ꝙ protelatio causarū bñficialium ⁊ matrimonialiū est periculosa: vt lit.non contesta.quoniam.⁊ idem periculum ponderauit in debentibus vsuras: vel decimas.⁊ hec faciunt ad infra dicenda.

Ratio de arbitrarijs nō reddit.

h ¶ Subscriptis. In alijs s̄ secꝰ in q̄bꝰ nō esset id expresse statutum. vel a principe sp̄aliter cōmissum: ⁊ vide ꝙ no.de verb.sig.sepe.in princi.
i ¶ Cupiētes. Hic incipe constructum.
k ¶ Electiōibꝰ. Olim nō tenebat pcessus in causis electionū ptibꝰ presentibꝰ.lit.nō ɔtest.s̄.de elec.dudū.ij.q̄ in hoc corrigitur.⁊ cōcor.illi iuri.de dolo ⁊ ɔtu.eū qui.li.vj.⁊ de eo qui mit.in pos.c.eum qui.
l ¶ Prouisionibus. Factis vel faciendis.s̄.de elect. vt circa. et ca. qui contra certam.lib.vj.
m ¶ Aut. repete in causis.
n ¶ Canonicatibus. Concor.de elec.c.j.lib.vj.
¶ Glos.se.q̄rit arguit negatiue: ɔriuȝ soluit. scd̄o soluit tria dubia. primū de causa monachatiōis per tres rōnes. secūdum de causa pprietatis eccl'ie prōnem.⁊.iiij.silia. tertiū de causa priuatiōis in q̄ distinguit.
o ¶ Beneficijs. Nunquid in causis super hospitalibus elemosynarijs vel leprosarijs habebit hoc locum: Uidetur ꝙ non.j.de preben.per litteras. Tu dic contra: per verbum officijs quod premisit ad hoc.j.de relig.do.quia contingit.vbi rectores vocantur: et tutoribus et curatoribus similantur. Eadem ratione cum monachatus sit officium puto idē in causa monachationis. et si dicatur monachus eligi postulari vel prouideri. Hoc est planum per litteram superiorem. et facit quod dixi post Inno.⁊ Hosti.de elec.officij. Aliqua tamen iura dicunt monachum fieri creari recipi ordinari.de regu.c.j.et vlti.lib.vj. de elect.indemnitatibus.§.si vero.xvj.q.vlti.c.vlti. tamen negari non pōt: q̄n

tuteᵃ libereve adiri. ¶ Porro ei qd̄ circa citationes absentiū tam diebus solennibus q̄ alijs ecclia romana diuersis ex causis iterdū facere cōsueuitᵇ p p̄ntem constitutionem seu moderationē in nullo volumus derogari. Idem.

¶ In causis etiam pēdentibꝰ beneficialibus: decimarum matrimonialibus: ⁊ vsurarum ⁊ ipsas tāgentibus pcedi pōt simpliciter et de plano absqȝ iudiciorum strepitu ⁊ figura. Joannes andree.

Capitulum.ij.

Dispēdiosamᶜ prorogationem litium (quam interdumᵈ ex subtiliᵉ ordinis iudicarij obseruatione causarum docet experiētiaᶠ prouenire) restringereᵍ in subscriptisʰ casibꝰ cupiētesⁱ. ¶ Statuimꝰ vt i causis super electionibꝰᵏ: postulationibus vel prouisioni bus ˡautᵐ sup dignitatibꝰ: personatibus: officijs: canonicatibꝰⁿ: vel prebendis: seu q̄busuis beneficijs ᵒecclesiasticisᵖ: aut super decimis ᵠad q̄ruȝ etiā prestationesʳ possunt q tenentˢ ad eas p̄moniti ᵗcensura ecclesiastica coerceriᵛ: necnon super matrimonijsˣ vel

canonicatꝰ regulares in verbis supioribus includant: quo iure monachatꝰ excluderent non video. Itē prorogatio dispendiosa non minus in regularibus q̄ in secularibꝰ est: causa ergo nō deficit. Tamē per litteram istam beneficijs. dico ꝙ si de ecclesia agatur vt de pprietate non est locus cōstitutioni: cum illa q̄stio beneficialis non sit: nec hic dicatur de causis ecclesiarum similis differentia quo ad missioneȝ in possessionē. vt lite non cōtest.c.ij.de do.et contuma.ca.ij.de eo qui mit.i pos.c.j.⁊.ij.⁊ eo.ti.eū qui.lib.vj.⁊ q̄ ad pmutationē.de re.pmu.ad q̄nes.⁊.ca.cum olim.⁊.c.cuȝ vniuersoꝝ. et quo ad p̄scriptionē.de iu.pa.cura.de regu.iu.c.j.li.vj.et quo ad transactionem.vt no.de trāsa.sup eo. Si v̄o agatur ad remotioneȝ bñficij: ⁊ negat sedꝰ cōiugij sp̄ualis vel titulus: puto decre. lōcū habere: secus si non negat titulus sed ppter crimen petit remoueri. facit quod dixi post Inn.⁊ Host.vt lit.nō ɔtes.q̄m̄.§.porro.sup.j.gl.

Cā sup pprietate ecclesie non debet expediri summarie.

p ¶ Ecclīasticis. In secularibꝰ ergo nil est mutatū: q̄uis in ecclesiastico foro tractētur.
¶ Glo.se.primo soluit dubiū de decima singulari. scd̄o querit de papali: ⁊ soluit p tres rōnes. tertio querit de iure percipiendi. ⁊ soluit tollens duo obstantia.
q ¶ Decimis. Intelligo cōibus ⁊ que iure diuino debent ꝙ probat sequēs lr̄a ergo si debeant ex pacto pollicitatione vel voto: non erit locus huic cōstitutioni: ⁊ facit qd̄ not.s̄.de deci.tua.ij.in.fi.j.glo. Quid de decima papali.de qua.j.de deci.si beneficioꝝ.si inter illuȝ cui papa concessit ⁊ clericum sit q̄stio: erit ne locus huic constitutioni. Puto ꝙ non fuerit hoc de mente: nec semper est illa decima: sed q̄n̄qȝ vicesima vel alia quota.de vo.ca.fi. Et ista constitutio iura corrigens ⁊ exorbitans non est amplianda vel habilitanda.de regu.iur.q̄ a iure.lib.vj. Sed quid si non est q̄stio cuȝ debitore decime: sed inter duas ecclesias super iure percipiendi. tūc puto locum esse constitutioni per hanc litteram q̄ seq̄tur: ⁊ eas quoquomodo ⁊c̄. Nec obstat littera q̄ sequitur: que nō est determinatio huius casus vel restrictio sed interpositio: qd̄ probatur ex eo ꝙ dicit ad quarum etiam ⁊c̄. Nec obstat quod dixi supra per.v̄.beneficijs: qꝛ cā sup pprietate ecclesie non est bñficialis: sed non potest negari quin cā sup pprietate decimarū sit decimalis.

Decie papalis q̄stio an debeat tractari de plano.

r ¶ Prestationeȝ.integram ⁊ sine deductione seminis: vel sumptuum quo ad prediales: de deci.cū sint homines.et.c.nō est.et.c.tua.ij. Quo ad personales: dic vt eo.ti.pastoralis.

Decimas soluētes omnes tenentur.

s ¶ Tenent. Quilibet aūt laicus tenetur qui se nō ostendit īmunē.s̄.de deci.a nobis. De clericis dic: vt eo.tit.nouum. De religiosis.dic vt.s̄.eo.ti.ex parte.j.et contra quoscunqȝ ex his agatur locum habet constitutio: et contra religiosos asserentes saltem decimam integram in precepto non esse emanauit constitutio.j.de pe.cupientes.
¶ Glo.seq.alleg.tres concor.et ponit quorūdam obseruantiam.
t ¶ Premoniti.s̄.de deci.peruenit.j.de sen.exc.sacro.⁊.c. cōstitutionē.lib.vj. Multi seruant et v̄ expediens ecclesijs ꝙ faciunt monitionem generalem fulminantē excōicationis sentētiaȝ in nō soluētibꝰ decimas fructuū p̄dioꝝ que habēt i parrochia: et postea nō soluētes petit ecclia denūciari: facit de iureiur.ad nostram.ij.⁊ coaptant eam p̄cedenti culpe more vel offense vt satisfiat decr.romana.§.caueāt.de sen.ex.lib.vj.
v ¶ Coerceri. Appellatione remota.de deci.tua.ij.in fi.quod intellige: vt ibi scripsi: et contra pertinaces inuocari potest brachiuȝ seculare.de homi.postulasti.
¶ Glosa sequens primo distinguit an de federe matrimonij agatur an de adulterio. Primo multipliciter exemplificans et ostendens in quo corrigitur ius vetus. Secundo querit de sp̄osalibus. Tertio querit de causa matrimoniali que succedit causa successionis.
x ¶ Matrimonijs. Si queratur de federe non est dubiū siue agatur ad impediendum: siue ad dirimendum: siue ad declarandum: vt quia vētilatur coniunx negans contractum. Quod autem de dirimendo nō teri: intelligo siue petatur dirimi matrimonium quod a principio nō tenuit: vt contractum inter infideles inter quos erat impedimentum dirimens: siue quod a principio tenuit dirimi petatur propter creatoris contumeliam superuenientem in casibus.de diuor.quanto.⁊.c.gaudemus. Hoc autem casu quando de federe queritur per vetera iura procedi non poterat lite non contestata: nisi parte contumace. vt lit. non contest.accedens.ij.⁊.c.quoniam.hodie secus vt hic. Quid si agat de crimine adulterij ad separationem thori: Uidet p decre.j.s̄.vt lit. non contest.ꝙ cōstitutio locum non habeat. nā (vt ibi patet) processus qui per iura vetera fieri poterat parte cōtumace in causa matrimoniali fieri non potest eo casu. Quid si agitur de sponsalibus: ⁊ cerum est ꝙ ista sunt diuersa.

Adulterij cā an requirat ordinē iudiciariū.

sunt diuersa. vt ptȝ in rubrica de sp̄osalibus ⁊ matrimonijs. tamen per litterā sequentē videret cōstitutio locū habere: quasi sponsalioꝝ causa sit de tāgentibus. Quid si sit questio successionis ⁊ nataliū: in qua incidit causa matrimonialis in principali: Non habebit locū constitutio. si tamē incidēs matrimonialis questio defert ad iudiceȝ ecclesiasticum potest locum habere constitutio. nā etiaȝ per iura vetera f̄m Inno. et Hostiē. nō erat tūc necesse libellum offerri. vt scripsi qui fi.sint legi.lator.
¶ Glosa sequens exemplificat: et duo dubia soluit. secundo tractat quid de seculari foro.
a ¶ Usuris. cū repetūtur vel petit vt illas compēset vsurariꝰ vel ipsius heres. Nec impediet hūc pcedendi modum si dicat reus ꝙ casus est quo compensare nō tenet. pone exēplum de vsur.salubriter.⁊.c.cōquestus. Satis est enim ꝙ forma petitionis cōcludit causam vsurariam. ⁊ facit quod scripsi post Inno.⁊ Hosti.de foro compe.cum sit. Non sic forte si creditor petit debitum ⁊ debitor excipit illud vsurariū. nam hic principalis causa non est sup vsura. īmo sup credito vel alio cōtractu ex quo agitur: nec cōstitutio ista manauit in fauorē: sed in odiū vsurarioꝝ. Et vide qd̄ scripsi de fideius. ɔstitutus. super verbo calumnie. vbi vero debitor nō simplr̄ exciperet: sed peteret pronūciari cōtractū factū in fraudem vsurarum: tūc pcedit constitutio. Et aduerte: quia si opi. Hug.⁊ Lau. ⁊ que placet Archi.xiiij.q.iiij.quid dicam.et Gof.de foro cōpe.cū sit: esset vera.s.ꝙ vsure possint peti cōtra laicū in seculari foro decre. tamen ista nō haberet locuȝ in illo foro: nō enim pōt nec intendit papa iudiciarium ordinem tollere: nisi quo ad suū forū. facit qd̄ no. de arbi.c.ij.lib.vj.et eo.lib.de reg.iur.c.ij. Decre.tamen ad nostram.ij.de iureiur.que ad predi.opi.inducitur non facit: quia illa non sunt ibi verba pape sed partis iurantis: et sic non ponunt ius nouum. Et contra illaȝ facit quod no.eo.tit.ex litteris.in vlti.glo.et in predic.decre.cum sit.de offi.ordi.c.j.et.xj.q.j.in summa.et.vj.q.ij.c.j.et hec decre.que tribꝰ tātum ecclesiasticis causis hanc admiscet. Ad id quod dicit ꝙ leges etiā in his ecclesiasticis penaȝ imponunt. respōde per decre.de here.vt inquisitionis.§.penul.et.c.sequen.in fi.lib.vj.

Ordinē iudiciarium nō pōt papa tollere nisi in suo foro.

b ¶ Tangentibus. causas electionum et prouisionum tangeret cū quereretur ad quem pertineret electio vel prouisio: causas vsurarum cum peteretur relaxari iuramentum de illis soluendis: de iureiu.c.j.
c ¶ Ualeat. nō dicit debeat. per qd̄ patet ꝙ pōt iudex etiā cōtradicentibus partibus seruare iudiciariū ordinē in causis p̄dictis.ff.de iudi.nō quicquid de off.dele.consuluit. non sic in illis in quibus procedi debet vt patet.j.de verbo.sig.sepe contingit.in fi.per quod consulo ꝙ in casibus in quibus dubitatur an constitutio ista locum habeat. de quibus s̄.no.⁊ similibꝰ iudex ad omne dubiū tollēdū seruet ordinē iudiciariū.
d ¶ Et figura q̄d importēt hec v̄ba determinat p̄di. ɔstitutio sepe.j.de v̄b.sig. que summe fuit necessaria propter istam. vt ibi no.in.j.glo.
e ¶ Presentia. concor.de offi.leg.c.pe.in fi.lib.vj.ad idem.C.de sacrosan.eccle.sancimus.j.⁊.ij.⁊.l.vlti.in fi.C.de transac.l.vlti.in prin.
¶ Glo.seq.notat differentiam ex qua consilium infert.
f ¶ Pendentia. Cōcor.j.de sequestra.pos.c.j.de proba.c.j.de re iu.c.j.de sen.ex.c.j.in fi. Fuit aūt hoc dictuȝ de pendentibus per appellationem: qꝛ quo ad illa nō sufficeret verbū p̄sentia per id qd̄ not.in predi.l.sancimus.in fi.⁊ ppter ea que no.s̄.de elec.lȝ canō.⁊ que no.ɔpost.de cōsti.cognoscētes. que q̄si ad lr̄am ponit Guil.in specu.de appel.§.de offi.ver.sed quid si duȝ causa. Dato tn̄ ꝙ hec v̄ba nō fuissent expressa: qꝛ tamen constitutio ista dat modum procedendi tātum de sui natura respiciebat pendentia quo ad facienda: vt no.i predi.decre.licet canō.

Continuatio domini belye.

¶ De foro competenti. ¶ Uisum est.s̄.de iudicijs. verum quia conuēti in iudicio q̄n̄qȝ excipiunt de incompetentia fori. Et dubitaret aliqs quid esset forum competens. ideo annectit istam rub.

Quāuis. ¶ Primo statuit de pcessu faciēdo contra expulsores: cōsiliarios: ⁊ fautores. Secundo de iurisditione al's inter subditos exercenda. Tertio de licētia dyocesanoꝝ petenda. Quarto de fide adhibenda verbo ipsoꝝ epoꝝ. Quinto de suffragio vicinorum episcoporum. Sexto protestatur de iure presidentium locis: vbi tales epi iurisditionem exercent. Secūda ibi: eisdē. Tertia ibi: volumus. Quarta ibi: sane. Quinta ibi: eorūdem. Sexta ibi: per premissa. ¶ Presupponendum est illud quod dicitur in.c.episcopum.ix.q.ij.et in duobus ca.sequen.et illud quod habetur.vij.q.j.c.placuit.et in duobus ca.seq.et illud quod habetur in.l.extra territorium.ff.de iurisdi.om.iudi. videlicet ꝙ iudex qui habet territorium limitatum potest sedere in quacunqȝ parte sui territorij: debet tamen seruare limites maiorum suorum hoc est: debet sedere vbi sui maiores cōsueuerunt sedere: extra territorium est priuatus iurisditione: nisi inter subditos volentes: et iudice illius territorij consentiente. Et tunc fit prorogatio de loco ad locum. ¶ Casus. Aliquis dominus secularis: puta dux: comes: baro: miles concepit odium contra episcopuȝ Niuerñ. vt

No. primo ꝙ ep̄s i q̄libet loco sue dyocesis nō exēpto pōt p tribunali sedere.de.offi.ordi.cum ep̄s.lib.vj. No. scd̄o ꝙ iniuria q̄ fit psone q̄ est de ecclia fit ecclie.zaba.

vidimus a temporibus retroactis: et illuȝ expulit a suo ep̄atu ita ꝙ nō auderet intrare episcopatū: etiā istud extitit practicatū in ep̄o Engolimeñ. modo queritur vtrum iste ep̄s possit exercere iurisditionē in dyocesi in qua est vt exul: et expulsus a sua contra expulsores.i.contra illos qui illum expulerunt: Item contra fautores et cōsiliarios ipsius comitis ducis vel baronis expellētes ipsuȝ ep̄m: R̄n̄det ro.pon.ꝙ sic: dūmodo petat licētiam ab ep̄o in cuius dyocesi est: ⁊ q̄uis etiam licentiam non obtinuerit ab eo: poterit suam iurisditionem exercere. Sed vtrum possit exercere iurisditionē suā īter suos subditos: quia dicimus ꝙ potest exercere in dyocesi alterius petita licentia a dyocesano q̄uis non obtenta contra fautores expulsores et consiliarios: quare dubitatur an posset inter subditos. Et distīguit ro.pon. aut episcopus expulsus potest exercere suam iurisditioneȝ per alium: et tunc non potest exercere in aliena dyocesi inter subditos inuitos: sed debet deputare officialem. Si vero non posset exercere p se nec per alium quia iste dn̄s temporalis hoc non permittit nec patitur. tunc petita licentia et non obtenta ab episcopo in cuiꝰ dyocesi est potest inter subditos inuitos suam iurisditionem exercere: dum tamē eos subditos qui non sunt de fautoribus: consiliarijs: non conueniat ad locuȝ distantem a sua propria dyocesi vltra duas dietas. Sed quid si isti episcopi expulsi dicunt ꝙ non audent conuenire vel citare vt iurisditioneȝ suam exerceant contra istos fautores: consiliarios: vel expulsores: nec ad domum: nec ad ecclesiam cathedralem: quia ipsi sunt ita maliciosi ⁊ potentes ꝙ nullus audet eis facere quicq̄ quod ipsis displiceat. Item si ipsi episcopi expulsi dicunt ꝙ non possunt exercere suam iurisditionem in sua dyocesi: nec per se: nec per alios: an ipsis simpliciter sit credendum: et an nulla requiratur probatio. vel saltem nunquid tenebuntur iurare sic esse vt dicunt: Respondet ro.pon.ꝙ ipse vult stare super his assertionibus eorundem episcoporum simpliciter: tamen romanꝰ pontifex iniungit ipsis episcopis sub pena quam expectabūt a diuino iudice: hoc est a deo ne circa premissa afferant aliquid dolose et contra conscientiam.h.d.H.r. Et vt bene ad longum ponatis casum accipiatis diuisionem gl.et procedatis per partes et sic nihil omittetis. ¶ Colligo aliqua notabilia. Primo ꝙ episcopus non potest iurisditionē suā exercere extra suam dyocesim: nisi cognosceret inter volentes et haberet licentiam ab episcopo illius dyocesis siue illius territorij: et de hac licentia debet fieri mentio in processibus: puta sic dicendo solo tibi accommodato. ¶ Nota secundo casum quo iudex potest exercere iurisditionem extra territorium inter subditos inuitos: dūmodo petierit licentiam licet non obtinuerit. ¶ Nota ꝙ si episcopus expellatur iniuriose a sua dyocesi: tunc in persona ipsius fit iniuria sue ecclesie et eam potest vindicare. Et sic episcopus potest esse iudex in cā sue ecclesie. ¶ Nota ordinem obseruandum in citando expulsores: fautores: et consiliarios. quia si possint commode apprehendi debent citari personaliter. si vero non possint commode apprehendi debent citari ad suum domicilium. Si non possint citari ad domiciliū tunc debent citari in valuis sue ecclesie parrochialis vel ecclesie cathedralis: al's si non possint citari in valuis sue ecclesie parrochialis vel cathedralis debēt citari in ppinquis locis: quod est bene notandum. ¶ Nota dictioneȝ q̄uis: id est q̄q̄ videlicet: tamen coniunctio aduersatiua et acuit penultimā. ¶ Nota dictionem canonibus. canon canonis.m.t.grece latine dicitur regula: consuetudo approbata: siue institutio.iij.distin.canon. Et in vna significatione est id quod in concilio generali vel prouinciali statuitur: ⁊ sic accipitur de constitu.ca.canonum statuta. In alia significatione videtur esse id quod ab emphiteota de re emphiteotica soluitur: et sic videtur sumi ab Azo.in summa.C.de iure emphi.versi.ex hoc autem cōtractu. Etiam dicitur illud quod sumitur pro pedagio vel vectigali.ff.de publicanis et vectigalibus. Uel canon largitionalium tituloꝛuȝ est summa tributi: et prestatur de regulari prestatione a prouincialibus fisco. Et dicuntur tituli: quia ex specialibus titulis id est litteris breuibꝰ cauta leguntur: vt.C.de iure fi.l.pe. Canon frumentarius vrbis Rome est certus numerus mensurarum frumentari quod singulis annis metebatur rome.l.j.et.ij.de canone frumentario vrbis rome.C.lib.xj. quod erat etiam de oleo: et contra hoc non licebat alicui beneficiuȝ vel indulgentiam aut priuilegium impetrare: et impetratum nō voluit. vt ibidem dicitur. Inde venit canonica: et est ius quod prouenit ex electione vel receptione in fratrem. Uel est ius percipiendi fructum prebende siue redditus.c.relatum.de preben. Canonica monitio est quando interuenit citatio cum tribus monitionibus: vel vna peremptoria tres continens. de qua in.c.constitionem.de sen.ex.li.vj. ¶ Nota interdictum.i.prohibitum de interdico: interdixi: interdictū. quasi interim dicere vel interim dictū.s.ꝙ interim annūciatur a iudice: nō ꝙ ppetuo maneat quasi q̄diu dictū ⁊ statutū est a iudice. ¶ Et nota hic ꝙ i gn̄ali interdicto debent ista conferri ab ecclesia. scȝ baptismus paruuloꝝ. pe

Iurisditionem an possit ep̄s extra dyocesim exercere:

Citatio ɔ malefactores vbi fieri debet.

Canō multiplicit sumitur.

Canonica mōitio q̄d sit.

Interdictum vn̄ dicatur.

¶ Concedit ɔciliū certo casu epis expulsis a suis sedibꝰ: ꝙ in locis aliaruȝ dyocesum seruata forma quā limitat / possint pcedere ɔ expulsores / ɔsiliarios / et fautores: et inter subditos ius dicere. Joā.an. Ca.vnicū.

Quamuisᵍ sacris

vsurisᵃ ⁊ eas quoquomō tangentibꝰ ᵇvētilandis pcedi valeatᶜ de cetero simplicit' ⁊ de plano ac sine strepitu iudicij ⁊ figuraᵈ. ¶ Uolētes nō solū ad futura negocia: sed ad p̄sentiaᵉ ⁊ adhuc etiā p appellationē pendētiaᶠ hoc extendi.

¶ De foro competenti.

Clemens.v.in cōcilio Uiennēsi.

Interdicto etiā durante aliq pñt fieri licite.

nitētie morientiū. Pōt etiā eps parvulos baptizatos ꝯfirmare. Itez semel ī mēse vel septimana ppl'm interdictuz ⁊ excōicatū ad ecclesiā aliquā cōuocare ⁊ ei pdicare. Item pōt eucharistia in morte vere penitentibus dari. Vñ in decretali noua. s. c. pmittim⁹. de sen. excō. s. in an. dñ. Permittimus ecclesiarum ministris semel in ebdomada tpe interdicti non pulsatis campanis: voce submissa: id est bassa ⁊ suppressa: ianuis clausis ⁊ firmatis excōicatis et īterdictis exclusis missaruz solēnia celebrare cā conficiendi corpus dñi. qd decedentib⁹ in pnia non denegatur. Itē pmittit in. c. qd ī te. d peni. ⁊ re. q clerici decedentes q plene seruauerunt interdictuz in cimiterio ecclesie sine campanarum pulsatione cessantibus solēnitatib⁹ oibus cum silētio tumulētur. Itē ꝯcedit q in cōuentualib⁹ ecclesijs bini et bini: vel simul tres horas canonicas valeant et possit legere poti⁹ q cantare: ianuis clausis: interdictis: et excōicatis exclusis et expulsis: voce ita demissa et suppressa siue bassa q exterius nō possint audiri. i. q existentes extra ecclesiam illos dicētes horas non possint audire. Et sic patet q interdicti et multosorti⁹ excōicati nō pñt auscultare horas canonicas. Itē peregrinis accipiētib⁹ signū crucis ob reuerētiā crucifixi: nō est penitētia denegāda. qd etiā alijs pegrinis pōt misericorditer indulgeri. ¶ Itē nota q extrema vnctio: hoc est vltimū sacramentum non dz dari alicui laico vel clerico vel etiā religioso in loco generali interdicto supposito: nisi super hoc habeat priuilegiū speciale. ¶ Et nota q olim interdictū aliud erat. nā erat quedā formata ⁊ solēnis cōceptio verbo⁊ quib⁹ ptor aliqd fieri iubebat vel phibebat: qd tūc maxime faciebat cum de possessione vel quasi possessione inter aliquos cōtēdebatur. vt insti. de interdic. circa prin. et. ff. e. Et plura sunt iterdicta. Vnū est interdictum de aqua quotidiana et estiua: et datur habēti ius aque quotidiane: vel etiam estiue ducende ad predia sua: cum aliquis ducere prohibet. vt. ff. de interdic. l. j. i pri. ¶ Itē est iterdictū de aqua de castello ducēda: ⁊ datur habēti ius ducendi aquam de cānali vel castello ad irrigandum. Itē est interdictū de arborib⁹ cedendis: ⁊ datur cōtra hos qui habent arbores quarū folia pendent sup edificia vicinorū vel agrū ita q eis dānum inferāt: ⁊ cōsulit eis q hmōi arbores succidāt et ligna tollant: et eas arbores deglobent a terra vsqz ad quindecī pedes. Idem est si per radices minat periculum. vt. l. j. C. de interdic. Et hoc interdictū est prohibitoriū. Item est interdictū de cloacis priuatis reficiendis ⁊ reparādis. Si volēs quis suā cloacā. i. latrinā priuatā vl' etiā publicā: vel fistulas vel meat⁹ seu cōductus reficere ⁊ reparare vel purgare: vel etiam de nouo facere ab alio phibet: tūc puisum est ei de iterdicto de cloacis qd est interdictū publice deputatum. Et priuatum de priuatis cloacis: ⁊ est prohibitoriū. Etiā est aliud restitutoriū. s. qd datur contra inijcientē ⁊ proijcientem in cloacā meā: vel publicā vel imissum in cloacā impedit: vel quo iubet auferri. i. remoueri: qd immissuz id est deiectum est. vt. ff. de cloacis. l. j. §. j. et. §. deīde. ⁊. §. cloace. l. fi. de interdictis. ¶ Item est interdictū de aqua pluuiali arcēda: vel de aqua pluuiali. Si facis opus aliqd in fundo tuo pter quod aqua pluuialis potest nocere fundo vicini tui: datur contra te actio pluuie arcēde: per quam tuis expēsis opus teneris destruere: ⁊ damnū cōtingens emēdare. Si vo possideas opus ab alio factū teneris patiētiā pstare vt id op⁹ qd nocet destruat argumento. l. j. ⁊. ij. §. iij. ī fi. ⁊. l. si terti⁹ colon⁹. §. celsus scribit. ver. siquidem alius. ff. de interdic. ⁊ specu. ibidē. ¶ Itē est interdictuz de fonte qd dat ei qui ducit aquam de fonte hoc anno: nec vi nec clam nec precario de alterius fonte vel lacu: puteo: piscina: fossa: stagno. vt. ff. de interdic. l. j. in prin. ¶ Item est iterdictū fraudatoriū quo tutoris creditor tenetur pupillo: vt si eū cōsilio fraudis participasse cōstabit vt fraudaretur. vt. ff. de solu. l. pupilli. circa prin. Hoc interdicto tenetur qui fraudē participādo emit a creditore qui nō sit soluēdo: melius forte diceretur a debitore. ¶ Itē est iterdictū de glāde legēda. i. colligēda vel alios fructus. Et dat ei cuius glās vel fructus in fundū alienum ceciderit vt singulo tertio die liceat legere. i. colligere. et exportare. Et glandis noie oēs fructus continentur. vt. l. vnica. ff. de interdic. ¶ Itē est iterdictū de itinere actuqz priuato restituēdo prohibitoriū ad tuendas. i. defendēdas tm̄modo rusticas seruitutes: ⁊ datur cōtra phibētes aliquem vti seruitute sua. vt. ff. e. l. j. §. j. Et datur confessoria contra negantē seruitutē. vt. l. si forte. §. sciendū. ff. si serui. vendi. Et etiam dat aduersus eū q aliū iniuste phibet sua vti seruitute: nam tunc etiaz dicit ꝯfessoria. vt. d. §. sciendum. l. preallegata. ¶ Itē est interdictuz de libero hoie exhibēdo. i. ostendendo. Et cōpetit vnicuiqz de pplo ad petendū in publicū hoiem liberū ꝯ et aduersus eū qui liberū hoiem inuitum captum dolo malo detinet in seruitute. ¶ Itē est interdictū de liberis exhibēdis seu deducēdis. Et dat patrib⁹ vel parētib⁹ ꝯ eos qui liberos suos vel nepotes ī potestate eo⁊ existentes sine eo⁊ volūtate detinent. vnde. l. j. ff. eo. ti. de interdic. ait ptor. Qui queve in ptāte Lucij titij est: si is eave apud te est: dolo ve tuo factū est quominus apud me patrē esset: ita eū eāve exhibeas. ¶ Itē est interdictū de migrādo: qd dat inglino. i. conductori qui domos cōducit: vt ipe libere cum rebus suis possit de habitatione migrare: si tamē locatori satisfaciat ⁊ de pēsione totius tpis. vt. ff. e. l. j. §. si pensio. Dñi mei plura alia interdicta habetis: que vobis scribā. j. in. c. eos qui. de sepul. sub verbo īterdicti. Nā habetis interdictuz de mortuo iferēdo. Itez interdictuz momētanee possessiōis. Item interdictū ne quid in loco sacro fiat. Itē interdictuz ne qd fiat in loco publico vel itinere. Itē interdictuz ne qd fiat in mari vel flumīe publico. Itez interdictuz ne qd fiat in flumine publico vt aliter fluat q priori estate fluxit. Itē interdictū de noui opis nūciatione. Itē interdictum de loco publico fruēdo. Itē interdictū de precario. Item interdictuz qd vi aut clam. Item interdictū quorū bonorū. Item interdictū quorū legatorū. Item interdictū de riuis. Itez interdictū saluianū. Item interdictum de sepulchro edificando. Itez interdictū de tabulis exhibendis. Item interdictū de ripa muniēda. Itē interdictū vt in flumine publico nauigare liceat. Itē interdictū vnde vi. Item interdictū de vi et vi armata. Itē interdictū vti possidetis. Itē interdictū vtrobi. Item interdictum de vxore deducēda marito. Et sic habetis. xxxv. vel. xxxvj. interdicta quare ite ad. c. eos qui. de sepultu.

Unctio extrema tpe interdicti non est ministranda.

Interdicta sm leges sunt mltiplicia.

Interdictū de cloacis quib⁹ datur.

Interdictum fraudatorium cui et cōtra quem competit.

Interdictū de libero hoie exhibēdo cōpetit cuilibet de populo.

Interdictorū multe sunt species.

canonibus[a] sit generaliter[b] iterdictuz: ne quis episcopus iurisditionem[c] in dyocesi exerceat aliena: nos tamen episcopis[d] qui a suis sedibus pteruia[e] impio⁊[f] expulsi[g] nō audēt pter metū psequētiū[h] in suis ciuitatib⁹ vel dyocesibus aut ea⁊[i] pte aliqua residere: nec iurisditionez ad se spectātem p se: vel per aliuz[k] inibi[l] exercere[m]: ne iuria in eo⁊ expulsione ipso⁊ irrogata ecclesijs[n] hoc pretextu remaneat impunita: duximus indulgenduz[o] vt in dyocesibus alienis in ciuitatibus videlicet vel locis insignib⁹[p] suis ecclesijs viciniorib⁹[q] in quib⁹ poterūt secure morari: ⁊ iurisditiōez[r]

¶ Glo. seq. causam impulsiuam ponit.

¶ Quis. Quia in viēnensi ꝯcilio plures erant epi a suis sedibus expulsi ⁊ maxime italici: vt Mediolañ. ⁊ Vicen. ⁊ aliqui alij illis instantibus fuit hec constitutio pmulgata.

a ¶ Canonibus. ix. q. ij. episcopū. ⁊ duob⁹. c. sequen. vij. q. j. placuit. ij. ⁊ ca. sequen. et nota pro generali allegatione de quo dixi de cohabi. cleri. et mulie. vestra.

b ¶ Generaliter. vt clarius pateat exceptio premittit regulam generalem. vt lite non contesta. quoniā. in princi.

c ¶ Jurisditionez contentiosam. ✠ De illa que cōsistit in excōicando ⁊ absoluendo: ⁊ in collatione beneficio⁊ ⁊ delegatione causaruz: dic vt no. de offi. deleg. nouit. Celebrare potest etiam ibi cuz altari viatico. de priuile. c. fi. lib. vj. Sed an cum pontificalibus: dicam. j. de priuile. c. ij.

✠ Quantū ad exercitiū iurisditiōis cōtētiose redigitur eps ad istar priuati: postq̄ suā dyocesiz egressus est. vt. l. ij. ff. de of. pcon. ⁊ leg. ⁊. l. fi. de offi. psi. Rō est q⁊ iurisditio coheret loco siue territorio. vt. l. fi. ⁊ ibi Bart. C. vbi et apud q̄s. Et hinc ē q si priarcha: pmas ⁊ q̄cunq̄ archieps delinq̄t ī dyocesi extranei epi: poterit p epm puniri cū vt dictū est. debeat censeri vt priuatus ad hoc. vide qd no. in c. cū iferior. de maio. et obe. pe.

d ¶ Episcopis. secus de inferioribus. In electis tamen confirmatis idē puto de elec. transmissam. de transac. c. j. et. ij.

e ¶ Proteruia. id est crudelitate vel terribilitate in grecismo. Versus. Improbus est aliquis verbis: factisqz proteruus.

f ¶ Impio⁊. etiam fidelium: de isto⁊ pena. j. de pe. si quis suadente.

g ¶ Expulsi. vij. q. j. pastoralis. ⁊. c. sciscitaris. iij. q. vj. hoc quippe. xvij. q. iiij. si quis deinceps.

h ¶ Persequentiū. qñ persecutionem fugere liceat necne: plene in textu et in glo. vij. q. j. §. hoc tunc. de renun. nisi. §. propter maliciam.

¶ Glosa sequens soluit vnum quare: querit de loco exempto. argu. pro et contra et soluit.

i ¶ Aut ea⁊ parte. q⁊ noie partis continet dimidia. de deci. c. ij. §. j. lib. vj. cū ꝯco⁊. ne aliquis crederet hic sic sumi: ideo subdit aliq. Si ergo in aliqua etiam minima particula dyocesis pprie secure morari ⁊ pcedere potest: nō est locus cōstitutioni per hāc litterā. statur tñ ipsius assertioni sup hoc. vt sequitur. j. Quid si in aliquo loco dyocesis sue tamen exempto securus manere ⁊ pcedere posset ⁊ ibi de facto recipit: querit an possit ibi sedere pro tribunali: vī q non. xviij. q. ij. luminoso. de off. o⁊. cum eps. li. vj. pro et contra. j. de priui. c. ij. Dico per hanc litteram et per predic. ca. luminoso. ad fi. ibi: nisi ab abbate ⁊c. q ex quo ibi recipitur ibi sedere poterit. Nam si hec constitutio dat sibi licentiam sedendi in loco non subdito alterius dyocesis: fortius in nō subdito sue dyoce. qui etiā quo ad aliqua subditus est. vt in predic. decreta. ij. j. de priui. et tunc per hanc litteram sedere non poterit in alia dyocesi.

k ¶ Per alium. ergo si per alium pōt in propria: nō procedet in aliena.

l ¶ Inibi. id est in aliqua parte dyoce. proprie.

m ¶ Exercere. contra illos. j. §. sane.

n ¶ Ecclesijs. quasi innuat epm iniuriā ecclie vindicare posse: sed non propriā. de hoc. ij. q. vij. si quis erga. ⁊. c. si quis ab epo. s. de maledic. c. j. de penis. romana. li. vj. et per Inno. de verb. sig. c. ex parte.

Eps iniuriam ecclesie pōt vindicare: sed nō ppriā.

o ¶ Indulgendum. olim enim hoc non licebat: vnde dixit Vincē. de pcu. petitio. in fi. j. glos. q episcopus expulsus non possidens iurisditionem exercere non poterat. alleg. xj. q. j. si quisq. de conse. dist. j. hoc ergo. facit quod post eum scripsi qui fi. sint legi. per venerabilez. §. rationibus. super verbo loco.

p ¶ Insignibus. quod expone vt de rescrip. statutum. post prin. lib. vj.

q ¶ Viciniorībus. concor. ij. de elec. vbi periculum. §. porro. li. vj. in viciniori ergo id faciat siue sit ciuitas: siue locus insignis.

r ¶ Et iurisditionem. ista duo requiruntur coniunctim habitatio secura et liberum iurisditionis exercitium. per hanc copulam requiritur ⁊ tertium. q locus sit securus citatis vt sequitur.

Possint.

possint[a] cōtra suos expulsores[b]: ⁊ co⁊ū i hac pte cōsiliarios[c] ⁊ fautores[d] (dummō ciuitates: vel loca[e] hmōi eisdem expulsorib⁹. cōsiliarijs: et fautoribus[f] sint secura[g] ⁊ ipi[h] psonaliter vel ad domū[i] si h tute fieri valeat alioqui[k] publice in ecclesia cathedrali[l] loci vel domicilij eorūdem citati fuerint) libere pcedere put iustitia suadebit. ¶ Si vero dicti epi ausi nō fuerint hmōi suos expulsores vel eorum ꝯsiliarios aut fautores dicto mō[m] citare vel ipsi maliciose īpedimētū pstiterit: ne potuerint sic citari licitum sit eisdem epis vt[n] expulsores: consiliarios: ⁊ fautores eosdē dieb⁹[o] aliquib⁹ dñicis vel festiuis[p] cū populus cōuenerit ad diuina[q]: vt sic facta citatio ad eos peruenire verisimilius[r] psumiatur[s] citent vel citari faciāt publice in ecclesijs[t] ciuitatum vel loco⁊ isigniū predicto⁊rū: ⁊ pcedāt deinde cōtra ipsos si citati taliter statuto ipis perēptorio termino cōpetēti[v] corā eisdē[x] epis noluerint cōparere: ac si citati legitime al's extitissent. ¶ Eisdē etiā epis idulgem⁹[y]: vt iter suos subditos[z] (ne ob defectuz iustitie dispēdiū aliqd patiant[a]) possint in dyocesib⁹ alienis ī quib⁹ morā traxerit[b] (dūmodo p se vel p aliū hoc ī suis pprijs dyocesib⁹[c] facere nō audeāt: vel nō possint) iurisditionē suam oimodā[d] exercere[e]. ¶ Ita tamen q subditi qui expulsores vel eorū fautores aut cōsiliarij nō fuerint[f] vltra duas dietas[g] a fine[h] sue dyocesis non trahant[i]. ¶ Volum⁹ insup vt añ oia[k] a dyocesanis[l] locorū in qbus morā traxerint petāt licētiam in pmissis[m].

a ¶ Possint. tolle litteram. j. libere procedere.

b ¶ Expulsores. tales censentur etiam qui veniente non admittunt. ff. de acqui. pos. clam possidere. §. qui ad nūdinas.

¶ Glo. se. distinguit ⁊ remittit.

Cōsulens fraudulenter obligat ei ꝯ quē cōsulit.

c ¶ Cōsiliarios. est ꝯsiliū ⁊ fauor q adducit ad delictum ⁊ q non adducit. de pe. felicis. §. illud. lib. vj. ⁊ vterqz tenet: sed primus pl⁹ vt ibi. Quomō autē de fraudulento consilio dato circa delictuz quis obligatur ei cōtra quē non ei cui dedit. no. de regu. iur. null⁹ ex consilio. lib. vj.

d ¶ Fautores. vide quod dicā. j. de pe. si quis suadente. in princi.

e ¶ Loca hmōi. viciniora quib⁹ habitare ⁊ ius dicere possunt.

¶ Gl. se. soluit vnū qre.

f ¶ Fautoribus. nō dicit vel ipsorū pcuratorib⁹: q⁊ in his arduis non cogitur qs procuratorē dare. de hoc de pcu. querelam. v. q. iij. si egrotans.

g ¶ Secura. vide qd dicam. j. de re iudi. pastoralis. ṽsi. pisana. et super hac securitate nō statur verbo episcoporuz. vt. j. dicam. et debent esse secura: etiam quo ad iter: vt lite non contestata. accedens. ij.

h ¶ Et ipi. expulsores ꝯsiliarij vl' fautores: ⁊ tolle lraz citati fuerit: q. e. j.

i ¶ Domum. habitationis. facit cle. s. de elec. causam. §. j.

k ¶ Alioquin. i. si personalis citatio: vel ad domū tute fieri non potest.

l ¶ Cathedrali. concor. predi. decre. causam. ⁊ hoc est specialissimum: ⁊ facit quod dixi. s. titu. proxi. dudum.

m ¶ Dicto modo. personaliter ad domum habitationis: vel in ecclesia cathedrali domicilij.

n ¶ Vt. tolle litteram. citent vel citari faciant ⁊c.

o ¶ Dieb⁹. nō vr ergo sufficere q vna die fiat citatio: duo aūt sufficiāt. q⁊ pluralis locutio ⁊c. de pbē. is cui. li. vj. ij. rñ. de reg. iu. pluralis. li. vj. tuti⁹ tñ est q fiat trib⁹ dieb⁹. de cle. nō resi. ex tue. xxiiij. q. iij. de illicita.

¶ Glo. se. soluit contrarium: ponit opi. de qua remittit.

Citatio an possit fieri die feriato.

p ¶ Festiuis. specialis casus quo fit citati die feriato: contra id. s. de fe. c. j. et vl. in prin. C. de fe. l. fi. et ratio huius statim sequitur. Aliqui non curant an fiat citationis preceptuz vel citatio die feriato: sed an fiat ad diem feriatam: et tunc etiā distinguūt an citet vt compareat: an vt rñdeat de quo satis scripsi in predi. decre. vl. de fe. in prin. et Guil. in spe. de cita. §. j. ver. item excipitur. q citatio fit ad diem. et ver. sequen.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

Predicatio verbi dei in diuinis icluditur.

q ¶ Ad diuina. Quid si conuenissent ad audiēdū verbum dei: satis puto satisfactū constitutioni: per id quod sequit: ⁊ q⁊ predicatio verbi dei in diuinis includitur. facit. de offi. o⁊. inter cetera. et sic in loco interdicto hec citatio fieri non poterit. de sen. ex. responso. et facit quod scripsi post Hosti. de clan. despon. c. fi. super verbo ecclesijs.

r ¶ Verisimilius. q si fieret alijs diebus vel loco.

s ¶ Presumatur. nō est presumptio iuris ⁊ de iure: que dr fictio. reciperet enim probationem contrariam. qui ma. accu. pos. c. fi.

t ¶ Ecclesijs. non repetit cathedralibus propter verbū locorum quod submittit. et est si. j. de sen. excom. c. j. et. s. ti. proxi. c. j.

v ¶ Competenti. de ap. cum sit.

x ¶ Eisdem episcopis. expulsis.

¶ Glosa sequens declarat duo hic indulta.

y ¶ Indulgemus. in duobus ꝯsistit hec indulgētia: q⁊ subditos trahūt inuitos: ⁊ q⁊ sufficit dyocesano⁊ lniam petere: ⁊ hoc locuz habet in expulsis. Alij vero inter subditos volentes in aliorum dyocesi de licētia dyocesanorum ius dicere possent: vt satis scripsi de offi. lega. nouit. super. j. glo. inter inuitos: non de offi. o⁊. cum episcopus. lib. vj.

¶ Glo. se. soluit quattuor dubia: sc⁊ de laycis: de prorogantibus q al's non subsunt si alter solus subest: et de sortitis forum.

z ¶ Subditos. etiā laicos: ī his q de iure vel ꝯsuetudine spectāt ad fo⁊ ipso⁊. de excep. c. ij. lib. vj. Inter nō subditos ergo qui progare vellent iurisditionē ipsi⁹: nō habita licet petita dyocesani lnia iudicare nō possent p hanc litterā p quā idē puto si alter sol⁹ est subdit⁹ sit re⁹ vel actor cui⁹ aduersari⁹ nō subditus ibi litigare cōsensit: cū hoc ius piudiciale et exorbitans a cōi iure nō sit dilatandū. de re. iur. q a iure. li. vj. forti⁹ si alter dissentit: si dixisset de suis subditis tūc potuisset de subdito etiā inuito actori nō subdito iustitiā facere. Ista tñ littera sic late posita ꝯprehēdere etiā vr eos qui non rōne domicilij: sed delicti vel ꝯctus subditi sunt: quod non puto fuisse de mente: nec talis proprie subditus dicitur: licet sortiatur forum quo ad casum illum.

Subditus pprie dicit q rōne domicilij est subditus.

a ¶ Patiantur. ipsi subditi.

b ¶ Morā traxerint. in hoc differt hoc dictum a pcedenti. nam ibi procedit ī loco viciniori. hic nō curamus an alter locus insignis sit vicinior: dūmō iste non distet vltra duas dietas vt seqt.

c ¶ Dyocesibus. vel ipsarum parte. vt. s. in prin.

¶ Glosa sequens primo declarat latam significationē. scdo tractat an ibi sm suas constitutiones procedere possit.

d ¶ Omnimodā. tpalem ⁊ ecclesiasticam spūalem ciuilē ⁊ criminalē: etiam si dispositionez beneficij vel ordinis exigat. Per istud em̄ oimodam satis pz q iurisditio sumitur hic vt genus cōprehendens etiā merū ⁊ mixtuz imperiuz. ff. de iuris. om. iudi. l. iij. ⁊. iiij. exigentibus ergo culpis incarcerare posset. de sent. excō. vt fame. eo. ti. si clericos. li. vj. de penis. quis. eo. li. Itez p hāc lrām puto q neduz sm ius cōe: sed etiā sm cōstitutiones suas possit inter subditos iudicare: siue ꝯstitutiones ordinēt litē siue decidant casus vel puniant: dūmodo casus decidēdi vel puniēdi intra suam dyocesim euenerit: vt hec sit mens q iurisditionem quam in dyocesi existens inter subditos exerceret exercere possit hoc casu: sed certū est q existens in dyocesi non iudicaret vel puniret subditos sm constitutiones suas de actib⁹ cōmissis ex dyocesim. de consti. c. ij. li. vj. ergo nec illud facere poterit extra dyocesim existēs.

Jurisditio multa cōphēdit.

e ¶ Exercere. etiam per aliū dūmodo in loco illo morā trahat. ad hoc. s. pxi. rñ. ibi citari faciant. de regu. iur. potest. lib. vj.

¶ Glo. seq. litteram exponit ⁊ dubium monet.

f ¶ Non fuerint. quasi hi qui tales fuerunt possint vlterius trahi: nam si pceditur cōtra eos vt expulsionis culpabiles: satis est q locus sit vicinior: lz vltra duas dietas. vt. s. sz si ad petitionē alio⁊ū citātur videt sufficere q eps ibi moretur: licet locus distet vltra duas dietas: et hoc durum est sm q posset trahi vltra quattuor dietas. Si ergo hoc intēdit lra debuerat aliquā metam adijcere: puta q⁊ tunc licet vltra duas: non tamē vltra quattuor trahi posset: vt sepe facit curia romana: maxime in litteris conseruatorijs.

g ¶ Dietas. vulgares. de hoc satis de rescrip. nonnulli.

h ¶ A fine. concor. de rescrip. statutum. §. cum vero. lib. vj.

i ¶ Nō trahant. qd intelligo ēt si intra illas de facto trahi non possint.

k ¶ Ante oia. nō valet ergo pcessus factus licētia non petita. si. de elec. puida. lib. vj. Additio Vtrū ista licentia debeat pcedere exercitiū. vide h p Petrū de ācha. in. xiiij. notabili. q dicit q qñ dispositio reqrit iussum tūc dz pcedere: ⁊ nō seq. Auctoritas aūt dz adhiberi ī ipo actu incōtinēti ante vel post. Consensus vo pōt pcedere vel seq. Sz lnia dz pcedere vt hic. Et siliter consilium. cōco⁊. vide hic p eū. Ista est distinctio Bar. in. l. si aūt plures. ff. de aq. plu. arcen. Ex Petro de ancha.

¶ Glo. se. soluit quattuor dubia. s. de inferiori: de officiali: de distante: de capitulo vacante sede.

l ¶ Dyocesanis. per dyocesanos intelligo eos qui habent in loco episcopalem iurisditionem vel quasi. facit fi. c. ⁊ quod ibi dicaz: quod intelligo si eam sic habent q dyocesanus eps illaz exercere nō possit ibidem: al's si dyocesan⁹ posset: licet⁊ illi possint semper episcop⁹ requiretur. Sed an officialis epi dare poterit hanc licentiam vel sufficiat ab eo peti: nō puto ex generali officialatu. facit de tempo. ordina. cuz nullus. ij. responso. li. vj. eo. li. de offi. vica. c. ij. ⁊. iij. ⁊ maxime psente epo. de offi. ordi. romana. in fi. eo. lib. per quam videtur episcopum requirendum si est in dyocesi vel circa illam. Sed quid si multum distat. nec est ibi officialis a quo possit haberi: videt de mēte q facta requisitione apud locum habitationis hoc poterit. facit. ij. q. vj. biduum. s. ea. compi. de elec. causam. ff. de iudi. si longius. ⁊ facit quod no. de resti. in integ. tum ex lris. in fi. Capitulum autem vacante sede hanc licentiam dare poterit: vel sufficiet illam ab eo peti. facit fi. c. ⁊ predi. decre. cum nullus. §. ij. ⁊. j. de here. c. j. ⁊ quod ibi dicam.

¶ Glo. sequens soluit dubium. querit ⁊ soluit.

m ¶ In premissis. per hoc puto q etiam primum casum includat qui est de premissis. Sed nunquid sufficiet generalis petitio: scilz q pos-

set contra expulsores procedere et inter subditos ius reddere? Puto q sic. graue enim esset in singulis personis vel causis licentiam petere: dico tamẽ q si de speciali causa fuit petita licẽtia: siue data fuerit siue denegata pro alia causa debebit peti.

quã si obtinere nequerint [a]: procedant [b] niblomin⁹ put supi⁹ est expssum. ¶ Sane [c] si p̃dicti epi asseruerit se nõ fuisse ausos p̃fatos expulsores: consiliarios: vel fautores psonaliter vel ad domum aut publice (vt premittitur) in eorum eccl'ia cathedrali citare: vel ipsos maliciose p̃stitisse ipedimentũ: ne p eos potuerint sic citari: aut q i suis dyocesib⁹ iurisditionẽ per se vel p aliũ cõtra ipos [d] exercere nequeũt vel nõ audẽt: stari sup his [e] volum⁹ assertionibus [f] eorũdem: ipsis districtius iniungentes sub interminatione diuini iudicij: ne circa premissa ɔtra ɔsciam [g] qcq̃ mẽdaciter aut dolose afferant vel cõfingant. ¶ Eorũdẽ aũt epõrum sententias et pcessus q̃s i pmissis casibus [h] in alijs dyocesibus duxerint faciendos: denuncient seu denũciari faciant per suas dyoceses cõuicini epi: cũ ab eis [i] fuerint reqsiti [k]. ¶ Per p̃missa quoq̃ nullũ ex transcursu tpis quãticũq̃ [l]: vl' al's quoquomodo locorum dyocesanis vel alijs quibuscũq̃ iurisditionẽ habẽtibus [m] in locis premissis in qb⁹ p̃dicti epi sic expulsi iurisditionẽ (vt p̃dicit [n]) exercebunt in preiudicium generetur [o].

a ¶ Nequiuerint concor. j. de sepul. dudũ. ver. si vero. s. de regu. lz. et satis est p hãc lr̃az q negt h̃re licentiã: siue q̃ denegaẽ: siue q̃ petita et expectata non datur. facit de ap. ab eo. lib. vj.
¶ Gl. se. soluit questionẽ et de incidenti remittit.
b ¶ Procedant. virtute huius cõstitutiõis. Et p hoc patet q si subditi de pcessu iniquo epi vellent conq̃ri corã dyocesano loci nõ possent: cũ propter necessitatem expulsionis hec cõstitutio cõicet sibi locũ: et par in parẽ et c. de elec. innotuit. si tñ al's p̃ter casum quo sedere põt ibi per hãc cõstitutionez ibi delinqueret: bene cognosceret dyocesan⁹. iiij. q. vj. c. j. de rap. c. j.
Quid de minore prelato hñte iurisditionez i loco scripsi post Inn. et Hos. de ma. et obe. cũ inferior.
c ¶ Sane. sũme fuit necessarius iste. §. vt aliqs fructus ex supiorib⁹ hẽreẽ.
d ¶ Contra ipsos. No. q̃ dato q episcopi expulsi contra alios vel circa alia possent per se vel per alios iurisditionem in suis dyocesibus exercere satis est q contra illos non possint: vt locum habeat constitutio.
¶ Glosa sequens notat a contrario tria ponens exempla.
e ¶ Sup his. sup alijs ergo ipsor assertiõi nõ stabiẽ: vñ si dicãt loca ad q̃ citant illos eis fore secura: in hoc eis non crediẽ: cũ hoc non sit de hic expressis. Eadẽ rõne nõ crediẽ si dicãt loca in qb⁹ pcedũt esse viciniora ĩ quib⁹ possint tute manere et pcessus facere et citati venire. Itẽ nec crediẽ eis in eo qd dicant aliquẽ expulsorẽ cõsiliariũ vel fautorẽ: ille tñ cui hoc impingiẽ habet se super eo defendere: et sic intelligas supradicta.
¶ Glo. se. exprimit quattuor specialia sic soluens contrarium.
Creditur qñq̃ vni soli et in cã propria.
f ¶ Assertionibus. Hic multa specialia q creditur assertioni iudicis. Item q creditur sine iuramento: et q vni soli: et ĩ causa ppria. Regulariter contra de pba. qñ. de testi. veniens. et. c. licet. et. c. nuper. vbi de h. de conse. dist. iiij. paruulos. iiij. q. ij. nullus. cum similibus.
g ¶ Conscientiam. concor. de renun. nisi. in fi. de vo. c. fi. de rescrip. statutum. §. assessorem. lib. vj.
¶ Glo. se. arguit a cõtrario ɔtra illud argumẽtũ obijcit et soluit.
h ¶ Premissis. casibus. ergo alios processus vicini nunciare non tenentur contra. xi. q. iij. cure. de treu. et pa. c. j. So. patet per litteram sequentem. nam factos in alienis dyocesibus extra predictos casus exequi nõ tenentur: factos in proprijs sic vt in contrarijs.
i ¶ Ab eis. nõ vĩ ergo sufficere q requiranẽ a tertio etiã cuius interfit.
¶ Glo. seq. alleg. duas concor. et dubium soluit.
k ¶ Requisiti. s. de foro compe. postulasti. eo. ti. romana. ver. fi. lib. vj. episcopus requirens illos non facientes punire non posset: aget tamẽ coram illius superiore vt illũ cogat et puniat. de iurepa. nullus. nisi iustam haberet causam non parendi: vt quia notorij sunt iniusti. de offi. deleg. si quando. de offi. lega. studuisti.
l ¶ Quanticunq̃. etiam cuius initij vel contrarij nõ sit memoria: quod al's releuat ab onere probandi titulum. de rescrip. c. j. lib. vj.
m ¶ Habentibus. habent enim quandoq̃ inferiores in loca vel in personas epalẽ iurisditionem vel quasi. de priui. abbates. in fi. lib. vj.
¶ Glo. se. arguit a contrario et huius rationem reddit.
n ¶ Ut predicitur. dat intelligere q si al's inter subditos ipsorum dyocesanorum iudicarent: bene per taciturnitatem et tpis lapsum eis p̃iudicari posset: sed isto casu cum hoc faciunt iuris auctoritate: dyocesanis nulla negligentia potest ascribi: ergo nec contra ipsos prescribi.
o ¶ Generetur. Qñ exercent iurisditionem in loco vel in certas personas vel cãs acquirãt possessionẽ illius generalẽ vel specialẽ: et qñ p̃scribant satis scripsi post Inno. de capel. moñ. c. ij. et de hoc in spe. de iuris. om. iudi. ad fi. ver. illud etiam. et de prescrip. §. j. ver. sed pone miles.
¶ De causa possessionis et proprietatis. ¶ Uisum est. s. de iudicijs et foro competenti. verũ q̃ aliqua cã intentatur sup proprietate rei deducte in iudicio: quendam super possessione ipsius rei: dubitaret aliquis quid sit causa proprietatis: et quid causa possessionis: ideo ad nos informandum annectit rubricam de causa possessionis et proprietatis.

¶ De causa possessionis et proprietatis.

Clemens. v. in cõcilio viennensi.

¶ In cã beneficiali delata etiaz p appellationem ad curiã vtraq̃ pars potest petitorium et possessoriũ intentare: et ante cause conclusionẽ põt spoliat⁹ suspẽso petitorio suo vel aduersarij possessoriũ prosequi. Joannes andree. Capitulum vnicuz.

Causa beneficiali [p] per appellationem [q] ad sedez aplicã [a] legitime deuoluta [b]: tã appellãti q̃z appellato [c] licere decernimus: nedũ petitorium sed et possessorium intẽtare. Et in spoliãtis [d] odiũ ante cause conclusionẽ [e] suspendere [f] petitorium a se et [g] ab aduersario [h] intentatum: in solo [i] possessorio procedendo.

Causa. ¶ Due sunt partes sicut duo sunt dicta. Scd'a ibi: Et in spoliantis. Jmola. ¶ Presupponenduz est primo illud qd dr̃ i. c. appellanti. j. de appel. et. ij. q. vj. ad fi. et. l. eos. C. de appel. videlicet q ad officiũ iudicis appellatiõis spectat cognoscere an bñ vel male fuerit appellatũ: sed de alio in articulo appellatiõis nõ dz se intromittere. Simile dr̃ in c. romana. de foro cõpe. in. vj. Scd'o presupponit p rõne decidendi ad textuz. q lz de iure ciuili non possit adiri iperator in prima instantia omissis medijs: tñ de iure canonico licitum est adire papaz omissis medijs et in p̃ma instantia: q̃ ipe papa est ordinari⁹ toti⁹ orbis: et cõcurrit cũ oĩb⁹ alijs. iõ in electione actoris est corã quo velit defensorem siue reum cõuenire vel coram epo. hoc est coram iudice ordinario: vel coram papa qui papa dr̃ ordinari⁹ ordinariorũ. ¶ Casus. Tu et ego litigabamus coram officiali Picta. sup aliquo bñficio: q officialis ɔ te tulit sñiaz a qua appellasti imediate ad papã: tñ poteras si voluisses appellare ad archiepm Burgdegalen. qd nõ fecisti. Intimasti et notificasti appellationẽ et ɔparuimus ambo corã papa: et voluimus q dimissa cã appellatiõis ipe papa cognosceret de cã p̃ncipali: q̃riẽ vtrũ possit istud fieri? Et videtur prima facie q nõ: vt dictum est in prima p̃suppositiõe: tñ roman⁹ põtifex dicit q poterit cognoscere de p̃ncipali: omisso. i. dimisso articulo appellationis: cũ ipe papa sit gñalis ordĩari⁹: et ɔcurrit cum oĩbus ordinarijs. Sicut etiã vt dr̃ legat⁹ pape omisso articulo appellationis põt cognoscere de principali cã. c. j. de offi. lega. in an. Sed ponam⁹ sanctissime pater q aliqs fuit spoliat⁹ re aliqua et mouit ɔtrouersiã super articulo proprietatis: in quo pcessum extitit vsq̃ ad ɔclusionẽ et renũciationem cause. Ego actor q fui spoliatus anteq̃ fuerit renũciatũ et conclusum ĩ causa. volo suspẽdere causam pprietatis et venire ad possessionez an possim? Dicit q sic: et hoc in odium spoliãtis. h. d. h. r. ¶ Colligo aliqua notabilia. Et p̃mo q qs nõ dz appellare ad papam omisso medio: nisi obseruet formã. c. j. de appellatiõibus ĩ. vj. ¶ Nota scd'o q qs etiã in p̃ma instãtia potest litigare corã papa omisso medio: sed hoc forte nõ haberet locũ in regno Frãcie ppter pragmaticã sanctionem: q̃ vult q cause primo agitenẽ coram ordinarijs: nisi delegarenẽ a papa aliqb⁹ iudicibus regni Frãcie. ¶ No. tertio q si spoliat⁹ intentauit petitoriuz infra cõclusionem et renũciationẽ: id est anteq̃ fuerit cõclusum et renũciatuz in causa põt suspendere et dimittere petitoriũ et venire ad possessoriuz. Et est rõ q̃ pbationes sunt faciliores in possessorio q̃ in petitorio: q̃ in possessorio sufficit pbare possessionem et spoliationem. in petitorio lex vo regriẽ pbatio dñij. que pbatio est valde difficilis: ideo consulit lex q petitorio. ff. de rei vẽ. q qs primo agat possessorio q̃ petitorio. Sed tñ (vt hic dr̃: et in. c. pastoralis. eo. ti. in anti.) aliqs põt p̃mo intentare petitoriũ: deinde venire ad possessoriũ. Sed queriẽ nonne dimittens petitorium. et veniẽs ad possessoriuz venit ɔdẽnandus in expẽsis? Dicit glo. q non: q̃ nihil p̃iudicat aduersario: cum poterit postea venire ad petitorium in eodẽ statu in quo prius remãsit. Et hoc debet facere ante coclusionẽ cause: videlicet q põt suspẽdere petitoriũ et venire ad possessoriũ: secus post cõclusionez. Unde cõcludere et renũciare in causa est qñ partes nihil amplius volunt allegare nec pducere: et tunc iudex dicit. postq̃ nihil aliud vultis allegare nec producere: ego habeo p concluso et renũciato. ¶ Nota vlterius q vt actus pariat effectum debet esse legitime factus pbatur in verbo legitime. ad hoc de trãs. c. ij. de pcu. cle. j. et qd ibi no. gl. in verbo debito. ¶ Nota finaliter q appellatio est cõe remediũ appellanti et appellato. ibi tã appellanti q̃ appellato. p hoc de ap. sepe. c. oblate. et. c. nicholao. et. c. interposita. Zaba.

Spoliat⁹ qui intẽtauit petitoriuz potest illo suspẽso ad possessoriũ venire.

¶ Glosa seq. soluit duo dubia.
p ¶ Beneficiali. cõprehẽdit minora et maiora beneficia et p̃bendas et de hoc de reg. iur. c. j. li. vj. in nõ beneficialibus autem non hz hoc locũ: etiam si de ecclesia vt de proprietate sit questio. facit quod dixi. s. ea. compi. de iudi. dispendiosam. sup verbo beneficijs.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
q ¶ Per appellationem. fortius si per querelam. videbatur autem q illud solum super quo appellatum erat esset per appellationis iudicem cognoscẽdum.

Recõuentio non fit corã iudice appellationis.

cem cognoscenduz. vñ corã iudice appellatiõis nõ fit reconuentio. de hoc scripsi de mu. pe. c. j. cognoscat ergo id soluz super quo appellaẽ siue ante sñiam fuerit appellatũ. ad hoc. j. de appel. appellanti. cum suis cõcor. siue a sñia. ij. q. vj. ad finẽ. siue extra iudiciũ. de elec. vt circa. lib. vj. sz ex quo deuoluta ẽ cã p decre. j. de elec. li. vj. non expectato appellatiõis euentu voluit papa hoc licere: et hoc pbat ver. j. decernim⁹ p quod rñdeẽ ad iura predicta. Põt etiaz dici q decre. vt circa. locũ non hz cuz qs suũ p̃sequiẽ iteresse. vt. s. e. cõpi. de elec. cõstitutionem. in prin.
a ¶ Ad sedez aplicaz. In inferiorib⁹ ergo secus.
b ¶ Deuoluta. ita q causa ipsa est i curia s̃m formã decre. j. de elec. li. vj. vt quia appellatio legitime interposita est. e. ti. vt circa. et appellato legitime insinuata: vt i cle. s. de elec. cãm. et. j. debitũ tẽpus. vt ibi. §. penul.
c ¶ Appellato. vtrũq̃ eñ eq̃liter artat illa constitutio. j. de elec. vterq̃ ergo sentiat cõmodũ sicut on⁹. de reg. iu. qui sentit. lib. vj.
¶ Glo. se. notat et remittit ɔtra glosam. obijcit et duplicit rñdet.
Petitorio suspẽso trãsire licz ad possessoriũ sz non ecõuerso.
d ¶ Spoliãtis. p hoc pz q loqtur in possessorio recuperãde. de possessorio retinẽde an intẽtari possit p eũ q petitoriũ intẽtauit illo pẽdente notaui et dixi. s. eo. pastoralis. sup. iij. glo. q̃ glo. in ea pte q̃ dicit ante mediũ q de possessorio põt rediri ad iudiciũ pprietatẽ: reprobari videẽ p hũc textũ. Si eñ spãle h inducĩ in odiũ spoliãtis q suspẽso petitorio trãsiẽ ad possessoriũ. q̃ id nõ licebit in casu ɔuerso: in quo casu cessat. Sz glo. dupl'r potest defendi. s. q̃ nõ dicit q suspenso possessorio redeaẽ ad petitoriũ: sz q de possessorio inchoatur rediẽ ad petitoriuz: qd põt intelligi renũciato priori iudicio. Itẽ volens dicere q suspendi et pendere possit possessoriũ dicit hoc speciale hic addi ĩ cã appellationis vt dixi in glo. fortius. vt quod ibi olim non licuisset hodie liceat in odium spoliantis.
¶ Glo. se. soluit obiectionẽ. arguit a cõtrario et illud determinat.
Conclusio in cã beneficiali põt omitti.
e ¶ Conclusionẽ. que lz fieri possit vt hic: tñ in his bñficialibus potest omitti. j. de v̈bo. sig. sepe ɔtingit. facta ergo cõclusione hoc non licebit qd verum puto nisi in casu decre. pastoralis. in fi. s. eo. vt sicut. hoc in alijs causis non bñficialibus tũc liceret: sic et in ista saltẽ eo casu quo suspendit petitoriũ inchoatũ a se in quo loquiẽ illa decre.
f ¶ Suspendere. sine metu condẽnationis expẽsarum. vt dixi. eo. ti. pastoralis. super ver. agi potest.
g ¶ Et. pro vel. vt. ff. de verbo. sig. sepe. de rescrip. c. ij. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. notat pro opi. et recitat contrarium.
Petitoriũ si intẽteẽ p vnũ et possessoriuz p alteruz qs prius audietur.
h ¶ Aduersario. hec lr̃a et sequẽs approbare vĩ qd no. Jo. ij. q. ij. c. j. et questione. s. qñ sup eadẽ re intẽtat vn⁹ petitoriũ: alter sup illa intẽtat possessoriũ recuperãde prius audiẽ: et sic vtilius est sibi agere q̃ excipe. quod Host. nõ placuit: q dicebat ex vi actiõis eũ non pri⁹ audiẽdũ sz simul: dicẽs q in decre. ex ɔq̃stione. pri⁹ excepit: postmodũ egit vt ibi scripsi.
¶ Glo. se. notat signat ɔriũ: ibi remittit et huic littere respõdet.
Beneficij restitutionez petens an habeat probare titulum.
i ¶ Solo. q̃si nil habeat docere de petitorio. Et p hoc videẽ q petens restitutionẽ bñficij nõ habeat iustificare possessionẽ vel pbare titulũ. de resti. spo. in lr̃is. cõtra de fi. presby. cõstitut⁹. vide qd ibi dixi super glo. ij. et qd no. Host. in sum. de resti. spo. §. in casib⁹. ver. qd ergo volens se defendere contra hũc tex. rñdebit per decre. ex parte de restitu. spo. vbi intentãs possessoriũ pbat cõiugiuz. et p decre. ad decimas. eo. ti. lib. vj. Aliud est ergo intẽtare petitoriuz. aliud iustificare possessoriuz ex titulo vbi natura possessorij hoc regriẽ: sed vide qd dixi in predic. decre. ex parte. in glo. quasi dicat vltra medium.
¶ De dolo et cõtumacia. ¶ Uisum est. s. de causa possessionis et proprietatis: et q̃ aliqñ in cã possessionis et proprietatis dolus cõmittitur rõne contumacie: quare posset aliqs dubitare de effectu illi⁹ doli vel contumacie: ideo ponit Clemẽs de dolo et cõtumacia rubri.

Si ante. ¶ Ponit dictuz a quo scd'o excipit ibi: nisi. Jmola. ¶ Presupponẽdũ est q ɔtumax in nõ veniẽdo non potest appellare: et hoc in odiũ sue ɔtumacie. puta si fuit citatus vt veniret corã iudice ad audiẽdũ sñiam et nõ venit: et sic fuit ɔtumax: talis nõ põt appellare. ij. q. vj. §. sunt quor. in p̃n. xxiiij. q. iij. c. de illicita. C. de iudicijs. l. pperandũ. §. cũ aũt. et quor appellationes non recipiunẽ. c. j. et. l. cũ aũt. C. de iudi. Scd'o p̃supponẽdũ est q iudex nõ teneẽ deferre appellationi friuole interiecte ab interlocutoria: et potest dare apl'os refutatorios et pcedere ad vlteriora et citare ptẽ appellantẽ si velit vel si nolit: non requiriẽ q citet. vt in. c. eũ qui. e. ti. ĩ. vj. quia frustra citareẽ. ¶ Casus. Ego ɔueni te corã cõpetenti iudice: et processum fuit vsq̃ ad pductiones testiũ hincinde: saltẽ p parte mea feci pbationes et pductiones: et pbaui meã intẽtionẽ: tu re⁹ pposuisti tuas defensiones: et admissus. i. recept⁹ ad illas pbãdas: cũ velles pducere aliquos testes: ego actor dixi illos nõ eẽ recipiẽdos. iudex iterloquẽdo pnũciauit nõ debere recipi: tu reus ab illa sñia interlocutoria appellasti: iudex vidit q tua appellatio erat friuola: forte q̃ inserta ĩ instrõ appellatorio erant falsa: et sic nõ detulit. i. aliquem honorem non fecit tue appellationi ob reuerẽtiã iudicis supioris ad quez appellabas: sed dedit tibi apl'os refutatorios: et citauit te ad pcedẽdum ad vlteriora cause: vel te nõ citauit: nunc adueniente die assignatiõis iudex procedit ad expeditionẽ cause: et tandem tulit sñiam diffinitiuam cõtra te. Postea puenit ad notitiaz tuam q sñia fuit lata cõtra te: voluisti appellare queriẽ vtrũ possis? Dicit q si manifeste constaret q appellatio prima interiecta ab ĩterlocutoria eẽt friuola: puta quia nullaz causaz grauaminis exp̃sserat in sua appellatione: vel forte bene expressit cãm: sed illa causa erat notorie falsa. vel forte expressit causam veram: sed non erat rationabilis: certe illo modo secũda appellatio a diffinitiua non est admittenda et ea nõ obstãte iudex a quo dz exequi suã sñiam diffinitiuã. h. d. H. r.

¶ Appellans ante diffinitiuam etiaz a diffinitiua lata eo absente citato vel non: appellare potest: nisi prima appellatio fuerit friuola manifeste quo casu non appellat tanq̃ manifest⁹ contumax. Joannes andree. Capitulum vnicum.

Si ante diffinitiuam

¶ Nota q appellans ante sñiam diffinitiuã a iudice et recedẽs etiã si eo citato ɔ eum feraẽ diffinitiua sñia potest a dicta sñia appellare ĩfra tps debitũ: nisi eius prima appellatio esset friuola manifeste: q̃ si p̃ma appellatio interposita in interlocutoria esset friuola: tunc ipse non posset amplius appellare a diffinitiua: et istud notabile ɔtinet medullam totiuẽ capituli. ¶ Nota q de iure canonico qs põt appellare a sentẽtia ĩterlocutoria et a quocunq̃ grauamine. Secus est de iure ciuili nisi esset tale grauamẽ qd nõ posset reparari in diffinitiua: q̃ si nõ posset reparari in diffinitiua etiã de iure ciuili ab ĩterlocutoria posset appellari. l. ante diffinitiue tps. C. quor appellationes nõ recipiuntur. et. l. ij. C. de episcopali audientia. ¶ Nota q qñ appellatur ab interlocutoria: iudex põt dare apl'os refutatorios. et nõ obstante appellatiõe ipe põt pcedere ad vlteriora: posito q causa appellationis sit irrationabilis. c. eũ qui e. ti. in vj. nisi post cognitionem appellationis dicatur bene appellatũ: q̃ tunc reuocaẽ qd gestũ est pendente appellatione. Secus in diffinitiua: q̃ ibi pendente appellatione iudex non põt pcedere nec dz. ¶ Nota q si is qui appellauit ante sententiã appellet iterum a sñia diffinitiua ɔtra se latã: ppter hoc nõ renũciet appellatiõi prius interposite. vt in gl. super verbo appellare. ¶ Nota ex magna gl. in p̃ncipio quattuor modos per quos q̃libet appellatio ad ĩterlocutoria diciẽ manifeste friuola: et quilibet illor modor excludit a facultate denuo appellandi: videatis dominum Panor. in cle. ista: q̃ bene elucidat istã magnam gl.

Nota p̃mo ex isto textu q appellari põt añ diffinitiuã. qd ẽ verum indistincte de iure canonico: dũ tñ appelleẽ ex cã rõnabili de ap. vt debitus. sed de iure ciuili nõ appellatur nisi i certis casibus q̃s dixi de ap. sup. e. ij. No. scd'o casum in quo põt pcedi: ad diffinitiuã ɔ non citatuz: vt qñ qs recessit a iudice appellãdo ãte diffinitiuaz eo. ti. euz q. lib. vj. qd dicit h gl. iij. zabarella.

¶ Nota tex. ibi [diffinitiuã sententiã] et nota primo q sñia i genere s̃m Hug. est iudicium. vel litis decisio: vel firma et indubitata et secura responsio: vel aĩaduersio: vel sensus siue intellectus: et dr̃ a sentio sentis. Item sñia quidã color rhetoricus dr̃. s. breuis oratio aliquid moralitatis generaliter comprehendẽs: vt obsequiũ aminos: veritas odiũ parit. Inde sententiosus sa. sum. i. plenus sentẽtijs. Itẽ s̃m Isidorũ sñia est determinata acceptio alteri⁹ partis cõtradictionis. Sñia s̃m Azo. in summa. C. quõ et qñ iudex sententiã pferre debeat: qñq̃ põt dici cuiuscũq̃ orationis significatio: qñq̃ poniẽ p opinione magistror: qñq̃ diciẽ qcqd de re aliqua placet: qñq̃ est deportatio: qñq̃ excõicatio: vel interdictũ: sz improprie. q̃ excõicatio vel interdictuz potius punit q̃ finẽ sententie imponit: ideo potius põt pena dici q̃ sentẽtia vel diffinitio: qñq̃ sñia dr̃ quodcũq̃ iudicãtis p̃ceptũ: non nature: nõ iuri: nõ bonis morib⁹ cõtrariũ. Et s̃m hãc significationẽ distinguitur: q̃ sñiarum alia est diffinitiua: alia interlocutoria: alia cõuentionalis: alia que dicitur p̃ceptũ: alia mulcta: alia dispẽsationis. Sentẽtia diffinitiua est diffinitio iudicialis controuersie finem imponẽs ex pnũciatione iudicis. damnationem. i. condẽnationẽ vel absolutionẽ continens. Et hec sñia diffinit principalem questionẽ. vt qñ auditis vtriusq̃ partis allegationibus causa terminatur: et finis principali negocio imponiẽ: quã semel latam iudex reuocare nõ potest. Sententia interlocutoria est sententia semiplena: que pfertur inter principiũ et finẽ cause: nõ sup p̃ncipali: sed sup emergẽtibus et incidẽtibus q̃stionib⁹: puta sup libello offerendo vel ɔcipiendo: vel dãda dilatione: aut denegãda: et sup testibus recipiẽdis vel nõ et similibus principali causa durãte: vt qñ iudex non residens pro tribunali. i. in tribunali interloquẽdo inter partes sine solẽnitate scripture aliquid pnũciare de plano. vel super aliquo incidenti vel emergẽti extra primũ intentũ p̃ncipale: et hanc sentẽtiã põt iudex reuocare siue ipse sit ordinarius: siue sit delegat⁹: siue arbiter. Hoc debet tamen fieri cũ cause cognitiõe et iudice ɔcedẽte nõ pcedẽte. iij. q. iij. §. a iudice. fz Hof. Sñia conuẽtionalis est amicabilis compositio: vt qñ iudex conuenit aliquẽ et cõmonet eũ ne faciat cõtra conuentionem. Sñia per errorem lata: a q̃ nõ est appellatum reuocaẽ si error pbabilis postea detegatur. vt. in. c. fraternitatis. de frigidis et maleficiatis. sufficiat pro nunc. Uide glos. in. c. ad compescendas. in verbo diffinitiua. ¶ Nota textum [Appellãdo] appello las. lare. ap. id est ad aliuz iudi-

Sñia vnde dicaẽ et quid sit.
Sñia diffinitiua qd sit.
Sñia iterlocutoria quid est.
Sñia conuẽtionalis quid est.

cē vocare: vel alterius iudicis audientiam postulare. Et vt dicit Ber. in li. de cōsideratione. Appellasse inique iniquus est. Jnique et ipune iniquarū appellationuꝫ fomes. Jniqua aūt ois appellatio ad quā iustitie inopia nō coegit. Appellare non vt graues: sed fi graueris licet. Unde appellatione interiecta debes aplos petere a iudice a quo appellas. Uñ apli in iure dñr

Apli q dicuntur.

lre date appellanti in quibus continenť allegationes: ꝛ qualr in causa processum sit. Item apostoloꝝ aliꝫ sunt ꝙuentionales. scz qñ pars admittit appellationem siue in iudicio iudice refutāte siue tacēte: vel extra iudiciū. vt extra de appel. c. sepe. ꝛ. c. oblate. Aliꝫ sunt apostoli testimoniales testificātes de appellatione facta. Aliꝫ sunt dimissoꝝ p quos apparet ꝙ inder detulit appellationi. Aliꝫ sunt apostoli refutatoꝝ per quos appet ꝙ inder non detulit appellationi. Aliꝫ sunt reuerēdi siue reuerentiales scz quādo ob reuerentiam superioris appellationi defertur. vt in. c. i. de appel. li. vi. in glo.

¶ Blo. seq. dicit quid determinat.

¶ Si ante. Determinat casum dubiū circa decre. eū qui. eo. ti. li. vi. et qō ibi tangit Archi. ꝛ qō no. de re iu. inter monasteriū. in vlti. glo.

a ¶ Sniam. ꝛ sic oportet appellationem iustificari solū ex virtute graiaminis illati: ꝑpter qō appellauit. vt. j. de appel. appellanti.

b ¶ Nō deferēs. si detulisset sniā postea ꝙ ipm lata non valuisset. qō dicit de app. cū appellationib⁹. li. vi. Bn aūt fecit inder nō deferendo: ex quo putabat ex falsa causa appellatuꝫ: nunqꝫ eñ renocabit qō per eum fiet: nisi prius iustificet appellatio. qō dicit vt. e. ti. nō solum. lib. vi.

c ¶ Non citato. quia citare non tenetur. vt in ꝑdi. decre. cum qui.

d ¶ Absentem. fortificabant dubiuꝫ hec duo: ꝙ citat⁹ fuit: ꝛ ꝙ fuit absens: per que aperte videbat cōtumacia in nō veniendo: vt. j. dicam.

e ¶ Promulget. quod potuit si lis erat contestata: ꝛ liquebat de causa. s. c. ꝓout. Et idem si non erat cōtestata: sed erat de casibus quibus ꝓcedi potest ad sententiam lite non contestata contra contumacem: qui habentur vt lite non contestata. quoniam. in ter. et in glo.

f ¶ Tempus debitum. scilicet decem dieruꝫ et a tempore notitie. de appel. concertationi. lib. vi.

¶ Blo. se. ponit opi. quam ꝓbat. et ꝓ solutione contrariꝫ remittit.

Appellās g ante sententiā si postea appellat a sententia non obstante renūciat.

¶ Appellare. No. Jnno. et post eum Hostien. de appel. dilecto. vt ibi scripsi in fi. vlt. glo. et Guil. in spe. de sen. ꝓla. ꝛ iuxta. ver. qui d ergo si appellatio. ꝙ appellans ante sniam ꝙ postea appellat a sniā per hoc nō renunciet prime appellationi: nec sniam ratificat geminatio eñ appellationum nō submittit: sed subtrabit appellātē a iudicis potestate. rxri. q. ij. lotharius. de ap. bone. et. c. dilecte. Non ob. ff. rem ra. ba. l. iij. §. fallus. qō solue vt no. Ber. de re iudi. c. j.

Partes huius glo. sunt in glosa signate.

¶ Blo. se. primo ponit quattuor exēpla. Scōo no. ꝑ vero cōtumace nō manifesto. Tertio ponit duplicem distinctioem Guil. Quarto distinctionē Ja. de ar. Quito quattuor opi. de vero 2tumace ꝛ quattuor de ficto cōtumace ꝛ vtriuslꝫ scōam approbat. Sexto de appellatione cōtumacis ponit alias quattuor ex ꝗbus nouā opinionē infert et concludit. Septimo 2tra cōclusionem obijcit per locū a diuisione et quadruppliciter respondet. Octauo et vltimo infert solutionem questionis.

b ¶ Manifeste. vt qz nulla causa fuit ꝓ expressa: vel nō legitima dato ꝙ esset vera: vel legitima manifeste falsa: vel iam ꝓnūciatum esset illaz falsam ꝛ nō appellatū. [ij. pars] Et aduerte. qz probare videť hec littera ꝙ vera contumacia in non veniēdo nō impedit appellantem vel appellationem nisi sit manifesta: vt sic in vera cōtumacia distinguať inter manifestā ꝛ dubiā: appellās ei friuole ꝛ recedēs vere ꝛtumar est: ꝛ tñ si hoc nō est manifestū appellat. ꝛ fm hoc intelligēda videnť iura que dicūt cōtumacē in nō veniendo nō appellare. ij. q. vj. §. fiunt quoz. in pn. rxriij. q. ij. de illicita. C. de iudi. ꝑperandum. §. cū aūt. C. quoz ap. non re. l. j. Jn nō veniendo ideo dixi. qz cōtumar in nō parēdo appellat. ff. de ap. creditor. §. iussus. et ꝓ ratione diuersitatis dicit ibi glos. qz iste peccat in vno tñ: ille in duobus: qō intelligo qz iste venit sed nō paret: ille nec venit nec paret. [ij. pars] Guil. in spe. de contu. §. j. ver. et not.

Cōtumar nō veniēdo non appellat. sec⁹ si est contumax in nō parendo.

Contumacia est triplex. s. euidens vera et ficta.

¶ Primo distinguit duplicē cōtumaciā: veram ꝛ ꝓsumptam. Secūdo triplicem. s. euidentē verā: ꝛ ꝓsumptā: aut fictā: dicens ꝙ verus cōtumax quē citatio apprehendit nō auditur appellās: ꝛ multominus euidens. Et euidentē vocat cōtumaciā illius qui dixit se non venturū: et an sufficiat hoc extra iudicium dixisse nūcio citanti. vide qō no. de sen. excō. venerabilibus. §. secus. li. vi. Veram illius quē citatio apprehendit. Fictā vel interpretatiuā citati ad domū quē citatio non apprehendit. [iij. pars] Jaco. de arena 2tumaciā quā supra diri euidentem dicebat verissimā: ꝛ dicebat fictum cōtumacē appellare: verū venientem iudice sedente ꝓ tribunali restitui ad appellandū. ff. de in integ. restit. l. duus verissimum nullo iure ad appellandū admittit. ff. ex qui. can. i posset. ea. l. fulcinius. §. fi. [v. pars] Sed circa hoc est sciēdū ꝙ in vero 2tumace quadruplex est opinio: ꝛ in ficto quadruplex. Uñ aliqui dicūt verum quē supra diri euidentē vel verissimū: alij inuentū: alij non inuentū. tūc demū si se citatū nouit: alij citatū ab homine. Item gdam dicunt fictum inuentū qui dixit se venturuꝫ: vel tacuit sed non venit. ꝛ

Cōtumar ver⁹ cōtumar fictus quis est.

banc etiam recitat glo. vlti. in. l. fi. ff. de resti. in integ. Aliꝫ dicunt hunc verū: sed fictū non inuentū: ꝛ facit qō not. in. l. ex consensu. §. fi. de app. Tertiꝫ in non inuēto distinguūt: an citatio postmodū ad istū puenerit ꝛ sit verus: an nō ꝛ tunc sit fictus. ꝛ facit qō no. in. l. j. §. j. ff. quādo appel. sit. Aliꝫ dicūt fictū cū ius citat: verū cuꝫ citat homo: qz nunci⁹ ꝛ. ff. de arbit. celsus. ꝛ facit qō no. Cōpost. et Archi. de ele. c. i. lib. vi. Sic vera interpellatio q̄ fit erpsse per dominē. ff. de vsu. moza. Ficta que tacite fit ꝓ legē: vt in ꝑsona minoris. ff. ō lega. ij. titia scio. §. vsuras. C. in qui. cau. resti. in integ. nō est ne. l. in minorum. De vero ꝛ ficto placet opi. ij. reprobata prima et quarta. Et ꝛ tertia in se sit vera ꝛ qz vere indici cōtumaciter resistit is q nō inuentus citationis notitiam habuit: ꝛ nō venit: tū qz id iudicialiter non ꝓstat: ꝛ ex ꝓsumptione iudicam⁹ habemus illum ꝓ ficto. + vbi iudicialiter ergo ꝓstaret haberetur ꝓ vero: ꝛ sic posset intelligi. §. finaūt. de quo submittā. [vi. pars] Jtē scienduꝫ ꝙ circa 2tumacis appellationē est opinio etiā quadrupler. Cōtra hꝫ ꝙ fictus appellat. C. quōr qñ inder. ab eo. ff. qñ appel. sit. l. j. in fi. C. de li. causa. si is. ꝛ facit hec decre. Secunda singularis opinio Jaco. Bal. et Odof. quam sequebatur dñs meus in. l. ꝑperandum. ꝙ etiā ficte cōtumax nō appellet. ꝛ hoc dicūt per. §. finaūt. e. l. de indi. que loquitur de parte nō inuēta. ꝓ bis facit. ff. de iudi. l. ꝛ post edictū. in fi. sine supplemento legēdo. Sed vt ibi dixit gl. si finis ille loquereť de eo qui necvere nec ficte contumax esset nō esset necessaria appellatio: qz ipso iure sniā nulla esset. ꝛ si exponas qō ibi dicit audiet beneficio nullitatis sine appellationis remedio: non conuenit responsio narrantis. cōtra illud de fi. in fra. inter. §. ceterū. Aliꝫ dicunt ficte contumacem appellare posse: qui venit iudice sedente ꝓ tribunali: alś nō appellat. et sic intelligūt §. finaūt. Aliꝫ dicunt nedū fictū sed etiam verū appellare posse vtī modo nō sit manifestus. quē. §. vocani euidentē vel verissimū. ꝛ ꝓ bis facit hec littera de sen. excom. venerabilib⁹. §. idem est. vbi videť expressum ꝙ citatus nō veniēs sit ꝓsumptiue contumax: qz potuit impedire sic ꝙ venire nō potuit. Cū ergo eo casu beneficio absentie restituere tur contra sniam. de re iudi. cū Bertholdus. de resti. in integ. ex litteris. ꝛ de hoc. ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. de re iudi. quesitum. fortins ergo beneficium ꝓbabilis absentie illū excusabit a contumacia vt appellare possit vt ꝓfens: ꝛ obtinere sniam retractari ꝑpter iniquitatem fuit: nō ꝑpter absentiam tñ. fateor tñ ꝙ vbi ꝑsens appellare nō posset. vt qz tertio citatus: tunc necessaria esset restitutio de qua in ꝑdictis iuribus. Et er his cōcludi posset (ꝛ scio ꝙ nouum videbitur) qz si contumax qui nō venit appellat: inder a quo appellat si scit illum euidentem vel verū cōtumacē: appellationi nō deferet: sed in causa vel executione ꝓcedet. inder tñ ad quā appellationē recipiet: ꝛ ꝓ bis de hoc ꝓcedit iudiciali cognoscet. s. an potuerit appellare: et si causa cognita inneneritꝫ illū manifestuꝫ ꝛ euidentē cōtumacē vel verum: siue inuentum: siue non inuentum: qz tamē postea citatū se nouit: nec apparet ipsius iusti impedimentuꝫ vel excusatio: ꝛ sic contempsit: ꝓnūciabit appellationē nō denoluere: ꝛ in appellationis causa nō ꝓcedet. Si vero sibi constabit illū ꝛ inuentū fortius nō inuētū qui postea se citatū nouit inde impeditū ꝑpter qō venire nō potuit: vel saltē excusabilem: vt qz credidit terminū ꝓrogatū. de re sti. in integ. ex litteris. et facit quod ibi scripsi post Uin. ꝛ Tan. cum per hoc appareat eū nō fuisse cōtumacē: qz non cōtempsit. ff. de re iudi. cōtumacia ꝓnunciabit appellationem denolue re: ꝛ de illa cognoscet. ꝛ est simile qō scripsi. ś. de app. ad hec si in vna. ꝛ ś. de resti. ſpo. solicite. de test. veniēs. ij. de appel. nō solū. li. vi. in. iij. gl. Ad tertū ergo redeūdo videť fm predicta ꝙ de prima appellatione vel ꝓinduciali ꝓ cognoscet. de or. cog. tuā. cuius cuētus alterius cognitioni dabit vel denegabit imtium. de elec. fi forte. li. vi. [vij. pars] Sed fm hoc quid reuelat ſcēa appellatio: cū ꝓnūciato ꝙ ꝑmo fuerit bñ appellatū renocē sniā ꝑ modū nullitatis vel attētati. de appel. nō solum. lib. vi. ꝛ ꝓnunciato ꝙ male fuerit appellatū apparet illū posteā ꝛtumacem fuisse. ꝛ sic nil renocabit: ꝛ facit qō scripsi post Jnno. ꝛ Bothē. de appel. interposita. in fi. j. rñ: Rideo valet ad hoc: qz nō cogitur ꝓbare qui ꝓinā: ſz ꝑsequēdo scōam si excipiatur de 2tumacia replicabit de iusta appellatiōe de qua iudex scōo cognoscet: nō vt ꝓnūciet bene vel male appellatū: vel vt renocet attētata: sed solū vt ꝓnunciet illuz appellare potuisse vel non. ꝛ sic appellationem denoluere vel nō. ꝛ sic inder appellationis tertio super codē articulo interiecto (qō non licuit) de hoc cognoscit ꝛ ꝓnūciat. ś. de app. sua nobis. Item valet: quia fm hoc audiet ꝑsequens scōam: ſz tpe quo ꝓsequitur sit lapsum tempus prime ꝑsequēde. bene facit de senten. ex. licet. lib. vi. Si vero etiam tpe prime ꝑsequēde. bene facit de senten. ex. licet. lib. vi. Si vero etiam tpe scōe appellationis lapsum erat tps ꝓsecutionis prime. vide qō scripsi ibi. Item valet ꝙ posset aliquod ꝓbabile dubium de ap. directe. super gl. ij. Jtē valet ꝙ posset aliquod ꝓbabile dubium primo appellanté excusare a contumacia: ſz appellatio per ꝓbata iusta ꝓnūciari non pōt. facit de elec. c. j. lib. vi. Item posset ſccūda esse interposita ad altū iudicez ꝙ magis expediret appellati ꝙ prim⁹. [viij. pars] Et ꝑdictis solui videť qō no. ś. ea. cōpi. de elec. causam. §. pe. in vlt. gl. ꝙ artatus per decre. illā g nō venit nec misit: si appellat a diffinitiua si

non doceat

non doceat de iusto impedimento quod excusēt cōtumaciam non debeat audiri. fortius enim cadit vera cōtumacia in citato per ius cōmune quod ignorare non licuit ꝙ in citato per iudicem.

Continuatio dominj belye.

¶ Ut lite pendente nil innouet. ¶ Visum est. ś. de contumacia: qz per eam fit missio in possessionez. qñqz ex ꝓmo decreto. qñqz ex. secundo ſ sic fit nouatio et aliqd innouať. Et dubitaret aliquis vtrū lite pendente aliqd debeat innouari: vel vtruz oīa debeāt manere l eodez statu in quo sunt lite pendēte ideo annectit. i. adiungit hic rubricam. vt lite pendente.

Ut lite pendente nil innouet. Clemens quintus in cōcilio vienensi.

¶ Si duo litigantes super beneficio moriantur: siue vterqz in curia vel solus possidēs: vel neutro possidente alter tātum altero alibi morīente: ad papam et in conuersis casibus ad ordinariuz spectat collatio si ad alterum beneficium pertinebat. Si autem alter tantum moritur si superstes vel alius cuius interfit litē prosequitur: ex futuro cuentu apparebit ad quē collatio spectat. Jo. and. Capitulum. j.

Si duobus.

¶ Determinat casuz dubiuz circa decre. ij. de ꝑbē. lib. vi. que referunt collatiōi papa vl beneficia in curia vacantia: an locum habeat in duobus litigantibus in curia sup beneficio sibi collato si alter moriturꝫ vl vterqz. Et distinguit ꝑ cipaliter duo mēbra qz aut vterqz moritur aut alter tantum. Jn ꝓmo distinguit: aut vterqz morīt in curia aut vterqz extra: aut alter intus. ꝛ alter extra. ꝛ hoc vltimo casu aut alter tñ possidebat aut neuter. et si alter aut ꝙ moritur in curia aut qui extra. Jn ſcōo etiā ꝓncipualis mēbro. s. cuz morīt alter tñ tic sub distinguit. qz aut bñficiū spectabat ad mortuū aut ad supstites: aut ad neutrū: ꝛ si ad mortuū aut morīt in curia aut extra: ꝛ ſcōm ꝑncipale mēbrū ꝑsequit ibi: Si vo alter. Tertio ꝓtestať ibi: salua tamē.

¶ Presupponendū est illud qō habeť in. c. ij. de ꝑben. li. vi. vcz ꝙ licet ginaliter collatio bñficioꝝ spectet ad papā rone plenitudinis potestatis: tñ specialiter et ꝓximatiue collatio bñficioꝝ vacantium in curia romana ad ipsuz papā spectat ita ꝙ nullus alius illa bñficia pōt cōferre nisi ius illius cuj: Di. ro. pō. Clemens ꝙ ad solū papā spectat collatio: nisi ius illius ficio: sed aliqs tertius habebat ius: tūc papa illud bñficiū cōferre non debet cū nō vacet. Sed quid si vnus est mortu⁹ in curia: alius mortuꝰ est extra curiā. Querit ad quē spectat collatio? Distinguit Clemēs an mēs ꝙ collatio spectat ad papā rōne sue potestatis. Et idē si ambo possidēs bñficiū mortu⁹ est in curia: ꝛ alius nō possidens mortuus est extra curiā: ꝛ tūc collatio bñficij ptinet ad solū papā ꝓximatiue. si aūt possessor mortu⁹ est extra curiā: tūc collatio ptinet ad ordinariū loci in quo est bñficiū qui ordinari⁹ pōt ꝓueuire papā. Sed quid iuris si neuter possideat. ꝛ vn⁹ mortuus est in curia: alⁱ mortu⁹ est extra? Dicit Clemēs ꝙ collatio spectat ad papā rōne sue potestatis. Et idē si ambo possidēs bñficiū mortu⁹ est in curia: ꝛ alius nō possidens mortuus est extra curiā. Querit ad quē spectat collatio? Distinguit Clemēs an extra curiā: ꝛ tūc collatio bñficij ptinet ad ordinariū loci in quo possessor mortu⁹ est extra curiā: tūc collatio ptinet ad ordinariū loci in quo est bñficiū qui ordinari⁹ pōt ꝓueuire papā. Sed quid iuris si neuter possideat. ꝛ vn⁹ mortuus est in curia: alⁱ mortu⁹ est extra? Dicit Clemēs ꝙ collatio spectat ad papā rōne sue potestatis. Et idē si ambo possidēs bñficiū mortu⁹ est in curia: ꝛ alius nō possidens mortuus est extra curiā: ꝛ tūc collatio bñficij ptinet ad solū papā ꝓximatiue. si aūt possessor mortu⁹ est extra curiā: tūc collatio ptinet ad ordinariū loci in quo est bñficiū qui ordinari⁹ pōt ꝓueuire papā. Sed quid iuris si neuter possideat. ꝛ vn⁹ mortuus est in curia: alⁱ mortu⁹ est extra? Dicit Clemēs ꝙ collatio spectat ad papā rōne sue potestatis. Et idē si ambo possidēs bñficiū mortu⁹ est in curia: ꝛ alius nō possidens mortuus est extra curiā. Querit ad quē spectat collatio? Distinguit Clemēs an

fionis semper sit potior conditio pape.facit de rescrip.duobꝰ.libro.vj. ⁊ quod no.eo.li.de preben.si a sede.⁊ possunt ambo prouocare in interdicto vti possidetis.vel qꝛ vterqꝫ contra reliquum appellauit: vt sepiꝰ experimur.sed forte hunc casum omisit.quia vtroqꝫ possidente neuter possidere videtur:quia non insolidum.facit de proba.licet. vel qꝛ non pacifice. facit de electio. commissa.li.vj.

ipsorum [a] beneficium possidente: erit romanꝰ pontifex propter auctoritatis prerogatiuam [b] in collatione huiusmodi preferendus. ¶Si vero [c] alter tantūmodo siue possessor: siue petitor decedat [d] si superstes vel alius cuius intersit [e] causam nihilominꝰ prosequat [f]: (cum interim [g] beneficium de iure conferri non possit [h]) ad quem collatio eius pertineat futurꝰ declarabit euentus [i]. ¶Nam si ad defunctum ptinuisse beneficium fuerit declaratū: pertinebit [k] ad papam si ille in curia [l] vel ad ordinarium si extra curiam sit defunctus. ¶Qꝫ si ad neutrū [m] illud spectasse constiterit: ad ordinarium collatio pertinebit [n]. ¶Salua tñ in premissis omnibus. ro.pō.potestate: ad quē ecclesiarū personatuū dignitatū: aliorūqꝫ beneficiorꝫ ecclesiasticorꝫ plena ⁊ libera dispositio ex sue potestatis plenitudine noscitur ptinere [o]. Idem.

¶Lis dicit pendere quo ad hoc vt nihil debeat innouari cū citatio legitime puenit ad partē: vel per eā stetit quominus pueniret

a ¶Ipsorꝫ.scilicet quorū alter mortuꝰ est in curia et alter extra curiam.
b ¶Prerogatiuā.cōcor. de prebē.si a sede.lib.vj.
c ¶Si vo.ꝑm principale membrū distinctionis.
d ¶Decedat.in curia vel extra.
e ¶Intersit.siue ratione tituli ī quo ius habebat in re vel ad rē.siue ratiōe iuris eligendi vel presentādi vel cōferēdi qḋ se cōtendit hr̄e: et forte mortuum elegerat: vel illi puiderat.§.eo.c.j.lib.vj. in glos.penul.
f ¶Prosequat.si nō psequeretur lis nō pēderet.
g ¶Interī.scilicet illa lite pendente.
h ¶Non possit.§.eo.c.ij.libro.vj.
i ¶Euentus.concor.de elec.si forte.lib.vj.de frigi.fraternitatis.in fi.cū suis concor.iste aūt euentus est dubius.ff.de pecul.quod debetur.
k ¶Pertinebit.collatio de quo premisit.
l ¶In curia.sit defunctꝰ quod sequitur.
¶Glosa sequens soluit duo quare.

m ¶Ad neutrū.alterum membrū subdistinctiōis qñ pnūciaret beneficiū spectare ad supstitē nō exprimit q̄si idubitatū.qꝛ tunc non vacat. et sic nec p papā nec p ordinariū ɔferendū. ad vtrūqꝫ aūt impossibile est spectare.facit de elec.vt qs duas.li.vj. ⁊ iō etiā illō nō fuit exp̄mendū. Bn̄ficiū idē ad duos spectare nō pōt.
n ¶Pertinebit.cōstat enim ꝙ in curia non vacauit: etiā si ille qui mortuus est decesserit in curia.
o ¶Pertinere.concor.de preben.ca.ij.lib.vj.et facit de conces.preben. proposuit.

Cum lite. ¶Ponit dictum quod secundo limitat et declarat.secūda ibi: dum tamen.Imola.

¶Lite pendēte nihil est innouandū. Et quo ad hoc litem dicimꝰ pendere postꝙ a iudice cōpetenti citatio emanauit: ⁊ ad partem peruenit. Et capitulū istud venit declaratiue ad titulū: videlicet qñ dicatur litis pendentia. Et dicit ex quo reus est citatus et libellus est oblatus qꝛ in eo fuit inserta petitio actoris: vel aliquid equiualens: tūc lis dicit pendere. Sed querit. Iudex decreuit aliquē fore citādum: q audiēs ꝙ iussus erat citari se absentauit. ⁊ per eū stetit quominus citaretur. Queritur si nunciꝰ iuerit ad domū ⁊ illū nō reppererit: sꝫ dimisit citationē ad domū vel eū citauit in persona vxoris: querit an p hoc lis dicat pēdere: Et rñdet ꝙ sic.hoc dicit. ¶Nota ꝙ competēs iudex seu idoneus dicit qui hꝫ in cā iurisditionē cū exercitio dato ꝙ illa iurisditio posset per exceptionem elidi: siue exceptio contingat iurisditionē: siue cōtingat personam: valet enim vtroqꝫ casu pcessus si nō excipiat. merito ante exceptionem dicitur cōpetens seu idoneus. Et nota gl.in cle.nr̄a singulariter.qꝛ pōt facere ad multa.cū sepe fiat mentio de iudice cōpetentie. ¶Nota ꝙ q̄ꝙ ad perpetuandā iurisditionē sufficiat citationē emanasse a iudice.licet non peruenerit ad partē: tñ quo ad inducendā litis pendentiā oportet ꝙ peruenerit citatio ad partem.vt in glo.in v̄.et ad partē.tñ dicit ter.si factū est p partē quominꝰ citatio peruenerit ad eā: tunc non impedit litis pendētia. ¶Nota cōsiliū glo.vlti.ad inducendā litis pendentiam ꝙ inserat in citatione copia libelli: vt pars citata possit plene instrui super quibus sit in iudicio conueniēda. ¶Nota ꝙ quo ad hoc vt citatio inducat litis pendentiā quo ad reuocanda innouata: expedit ꝙ facta sit a iudice competenti. ¶Nota ꝙ is per quē stat ꝙ citatio ad eum non perueniat habetur pro citato.simile ꝑm zenze.ff.de euic.l.si ideo.et.l.si dictum.§.si presente.zabarella.
¶Glo.seq.dicit et prosequitur quid determinat.
p ¶Cum lite pendente. Declarat quando lis pēdere dicatur: determinans quod no.Hosti.eo.ti.c.j.vbi dicit ꝙ lis pendet nedum ea conte-

stata.de v̄b.sig.ex parte.ij.sed etiam libello principi oblato.C.qñ libel. prin.ob.l.j.⁊.ij.⁊ si ad hoc nō sit ipetratū.C.e.ti.l.j.fortius ex quo impetratū est.de appel.suggestū.et fortius ex quo negociū est cōmissum. de testi.cām.ij.⁊ fortius facta citatione.de offi.dele.gratū.per que dixi ibi secure tenēdū ꝙ nō solū ea q̄ post litē ɔtestatā: sꝫ etiā ea q̄ ante saltē post citationem attentātur sine libello ex puro et mero iudicis officio reuocant in statū pristinū. alle.de ɔsti.cū.M.in fi. de despō.impu.ad dissoluēdū.de accu.cū olim.in qbus nō pōt dici ꝙ fuit lis ɔtestata. Et ī hoc differt hec rubrica a rubrica de resti.spo.ꝑm ipsū. qꝛ hic de plano expedit. ibi libellus offertur: ⁊ lis ɔtestat.de rest.spo.olim. et tribus.c.seq.⁊.c.vlti.
Attentata post citationē iudicis officio reuocant.

cum tali expressione ꝙ potuit instrui super quo conueniatur. Jo. andree. Capitulum.ij.

Cum lite pendente [p] nihil debeat innouari [q]: litem quo ad hoc [r] pēdere cēsemꝰ: postꝙ [s] a iudice cōpetēti [t] ī ea citatio [v] emanauit: ⁊ ad partē [x] citatā puenit: vel p eam factū [y] fuit quominꝰ ad eiꝰ notitiā perueniret [z]. ¶Dū tñ in citatione predicta talia sint expssa [a] p que plene [b] possit instrui sup quibus in iudicio cōuenitur.

¶De sequestratiōe possessionū ⁊ fructuum.

¶Si sup beneficio cōtra ipsius possessorem qui triennio non possedit in petitorio vel possessorio: vna diffinitiua fertur ī curia: etiā si nulla fore dicatur: ipsius beneficij sequestratio per loci ordinarium fieri debet: quam impediēs vel sequestratos fructus occupās excommunicatus est: et si est de litigantibus cadit a iure suo: et respicit pēdentia. Jo.and. Capitulum vnicū.

AD compescendas

p ¶Pēdēte. quosdā casus in qbus pōderat pēdentia.vide no.de off.le. presenti.§.j.ī gl.ij.li.vj.
q ¶Innouari.qḋ fieret si possessor priuaretur possessione vel alienaret res litigiosa: vel super ea impetraret priuilegiū tacita litis pēdētia: antiqua v̄o possessione vti nō est innouari. et vide qḋ scripsi.eo.ti.super rubrica.
r ¶Ad h.s.q̄ ad innouationē ipediendā: ⁊ fortiꝰ q̄ ad iurisditionē perpetuandā.de fo.cōpe.pposuisti.de offi.dele.gratū.
s ¶Postꝙ. in pēdentia ponderamꝰ pncipiū ⁊ finē.hic determinat primū: scꝫ qñ incipiat.scōm: scꝫ qñ desinat.ptꝫ.e.tit.
Pncipiū ⁊ finis ī pēdentia cōsiderant.
c.ij.li.vj.⁊.xj.q.j.quia res.s.lite finita qḋ esse potest per sententiam a q̄ non est appellatum vel aliter.vt no.de lite contest.c.j.lib.vj.et vide qḋ dixi de confes.c.vlti.super vlti.glo.et quod no.j.ti.proxi.c.vno.
¶Glo.seq.alleg.simile et arguit.questionem soluit et prorogat.
t ¶Cōpetenti.alibi dicit idoneo.de appel.vt debitus.⁊ facit hec littera ad id qḋ ibi no.in glo.ij. Competentē aūt hic dico eū qui cause iurisditionē hꝫ cum exercitio: dato ꝙ illa possit per exceptionē elidi: siue exceptio cōtingat personam: vt qꝛ suspectus: siue iurisditionē: vt qꝛ rescriptū surreptitiū.planū est enim ꝙ his casibus valet processus in principali si nō excipiatur.de re iu.inter monasteriū.de hoc de rescrip.ad audientiā.ij.sicut aūt regrit cōpetētia ī iudice sic ī citatiōe.facit qḋ scripsi de foro cōpe.pposuisti.de offi.deleg.cum plures.li.vj.in glo.fi.
Exceptio qñqꝫ psonā iudicis qñqꝫ iurisditionē cōtingit.
v ¶Citatio.priuilegia vel rescripta vident impediri per solā cause commissionē sine citatione.de testi.cām.ij.et vide qḋ ibi dixi super glo.pe.
¶Glosa sequens ponit differentiam.
x ¶Ad partē.lꝫ ergo quo ad ppetuādā iurisditionē sufficiat citationē emanasse ꝑm canones.⁊ vide qḋ dixi de offi.dele.c.vlti.in fi.tamē quo ad inducēdam litis pēdentiā nō sufficit emanasse nisi puenerit vt hic.
Iurisditio perpetuat per citationē: etiā si non peruenit ad citatum.
y ¶Factum.dolose vt in iuribus statim allegandis.
z ¶Perueniret.concor.clemen.§.de elec.causam.de renū.c.vno.de iudi.dudum.de foro compe.q̄uis.
a ¶Expressa.concor.§.de procur.non potest.ad idem.de elec.vt circa. et.c.procurator.libro.vj.
¶Glo.seq.litteram exponit.consulit et dubium soluit.
b ¶Plene.si ergo dicat iudex compareas die tali responsurus titio super quadā domo: non erit sufficiens expressio: nec dicetur lis pendere super domo: vel domus esse litigiosa.et est si.de dolo.et cōtu.c.ij.est ergo consilium actoris cui expedit inducere litis pendentiam ꝙ inserat libellus in citatione de dila.c.ij.bene facit cle.§.de elect.causam.tamen licet id nō fiat: si tñ talis est expressio per quā plene posset instrui sufficit vt hic.vbi vero iudex sufficiēter expressit: sed nūcius nō sufficienter retulerit non iuuat.debuit enim emanasse et peruenisse: vt.§.dicitur.
Litis pendentia facile iducitur si libellus ī citatione inseritur.
¶De sequestratiōe possessionū ⁊ fructuum. ¶Visum est.§.an et quādo nouatio potest fieri.dubitari posset an possit fieri sequestratio rei litigiose possessionis et fructuum ideo ⁊c̄.
AD compescendas. ¶Nouum ⁊ equissimum est quod inducit hec constitutio.que primo ponit nouū casum sequestrationis fiende. Scōo punit impedientē.ibi: Si qs aūt. Tertio ɔstitutionē ad pēdētia progat.ibi: Premissis. Quarto exceptionē
Continuatio domini belye.

exceptionē remouet ibi: nō obstante. Jo.and. ¶Casus. Tu ⁊ ego litigabamus in curia romana corā aliquo auditore sup bn̄ficio in petitorio vel in possessorio: pcessum intm̄ extitit ꝙ auditor tulit sn̄iam diffinitiuā ɔ te possessorē q ab hoc triēnio nō possederas.appellauisti pendente appellatione peto vt bn̄ficium ɔtētiosum seq̄stret vna cū fructibus percipiēdis. q̄ritur vtrū debeat fieri sequestratio. Dicit Clemens ꝙ sic.etiā si opponat de nullitate sn̄ie ipsius auditoris.⁊ dicatur ꝙ sn̄ia auditoris lata ɔ possessorē nō valet: tñ hoc non obstāte iudex ordinariꝰ poterit seq̄strare dictum bn̄ficiū. Sed q̄rit p quē fiet seq̄stratio: Dicit ꝙ per iudicē ⁊ seq̄ster exercebit ea q̄ pertinēt ad beneficiū. Itē redditꝰ non conuertent in vtilitatem ipsiꝰ seq̄stri sed imputabit beneficio. Et residuū dꝫ reseruare et restituere illi q habebit victoriā. Sed qd iuris si aliqs ipedit sequestrari vel fructus sequestratos occupat: vtrū iste ipediens vel occupans incidat in aliquā penā: Clemēs distinguit aut ille q impedit est vnꝰ de litigatoribus aut nō/sed aliꝰ. Si scōo modo: incurrit penā excōicationis.quia ipso facto ꝙ ipedit vel occupat fructꝰ/ipse est excōmunicatꝰ: nec venit absoluēdus nisi oīa restituerit in manibꝰ seq̄stri. Pmo casu etiā incurrit sn̄iam excōicationis ⁊ vltra perdit ius qḋ hꝫ vel qḋ sibi cōpetebat in beneficio. Et hec clemētina seu cōstitutio hꝫ locū in litibꝰ pendentibus ⁊ nō solū in futuris.h.d.h.r. ¶Colligo aliqua notabilia. Et primo si sup bn̄ficio cōtra ipsiꝰ possessorē qui triēnio non possedit ī petitorio vel possessorio vna diffinitiua fertur in curia: etiam si nulla fore dicat ipsiꝰ beneficij seq̄stratio per loci ordinariū fieri dꝫ: quam impediens vel seq̄stratos fructꝰ occupans excōicatus est. Et si est de litigātibus cadit a iure suo: ⁊ respicit pendentia. Et istud est summariū clemētine. ¶Nota ꝙ iudex ⁊ supior debēt obuiare malitijs hoīm subditorꝫ: qꝛ meliꝰ est ante tp̄s occurrere q̄ꝙ post causam vulneratā remediū q̄rere. ¶No.ter.ad cōpescēdas.i.refrenēdas: vt in glo. ¶Not.apud.i.circa.⁊ dꝫ scribi p d. ¶No.pmulgata: vt.§.ī cle.si ante.de do.⁊ contu.

Uersus. ¶No.sequestret seq̄stro stras.a.p.i.separare.⁊ pprie certantes pacificare. Unde. Diuido pacifico dic designare seq̄stro. Inde seq̄ster stri.

Sequester qd dicit. qḋ ⁊ tertie declinationis inuenit: sed regulariter.i.cōiter.⁊ sepiꝰ est secūde: vt hic seq̄ster stri.stro. Et dr̄ seq̄ster recōciliator q discordes pacificat.⁊ q certantibꝰ mediꝰ interuenit.q apud grecos amesos dr̄.apō quē pignora vel res alie litigiose deponi solent.i.solent tradi in custodiā. Et dr̄ seq̄ster a sequēdo vel a sequor: eo ꝙ eius q electus est vtraqꝫ pars certantiū ⁊ litigantiū sequat fidē. Vn̄ Deutero.v. Ego seq̄ster ⁊ medius fui inter deum ⁊ vos. Inde hec seq̄stra stre.i. recōciliatrix.⁊ pprie certantes pacificās. Itē pprie (vt ad nostrū ppositū) sequester est is apud quē res litigiosa deponit a pluribus ⁊ seq̄strat.vt ei qui in causa vicerit reddat. Item sequestrū dr̄ illud scriptū qḋ de sequestratione conficit: ⁊ si sit ex causa voluntaria transfert possessionē in sequestrum. Seq̄stratio est rei de qua agit separatio: vel dispositio: vel possessionis interitio. Interim eū ꝙ res apud sequestrū est nec actor nec reus possidet.ff.de sta.ho.l.libertis. ¶Nota ꝙ sn̄ia lata sup possessorio potest esse diffinitiua.qḋ colligit glo.in verbo possessorio.quā nota. ¶Nota finaliter casum in quo titulus beneficij pōt sequestrari.qḋ colligit glo.in verb.beneficium.zabarel.
¶Cōpescendas. Id est refrenandas.⁊ cōponitur a con ⁊ pesco: quod verbū nō est in vsu.⁊ concor.cle.de offi.ordi.c.j.
a ¶Una. Fortius ergo si plures.
¶Glo.seq.soluit tres casus.
b ¶Contra possessorē. Si ergo cōtra petitorē pro possessore fertur sententia nō fit seq̄stratio. Item si inter duos vel plures petitores beneficij fertur sn̄ia pro vno contra reliquū vel reliquos nō fit sequestratio: hoc probat hec lr̄a. Item si fertur sn̄ia ɔtra possessorē non tñ pro petitore q forsan ad priuationē agebat nō est locus sequestrationi: quod probat lr̄a sequens ibi petitorio vel possessorio.⁊ in fine huiꝰ partis.⁊ facit qḋ no. Host.in summa huius tituli.ad finem.
Seq̄stratio bn̄ficij in casibus certis non fit.
c ¶Diffinitiua. In interlocutoria ergo nō hꝫ locū hec cōstitutio. Est aūt interlocutoria que inter principiū ⁊ finē cause fertur super his que incidūt vel emergunt. Diffinitiua v̄o principalē questionem diffinit. de quo satis in Specu.de sentē.prola.in prima col.
Sn̄ia iterlocutoria ⁊ diffinitiua differunt.
d ¶Sup bn̄ficio. Ecclīastico.cōcor.§.ea.cōpil.de iudi.c.ij.si ergo iter petitorē bn̄ficij ⁊ possessorē esse qḋ alia psonalis vel realis: ⁊ ferat diffinitiua p petitore: nō erit locus constitutioni.
e ¶Dūtaxat.si.§.ea.ɔpil.de rescrip.auditor.⁊ fuit hoc prudēter sic tēperatum.absurdū eū fuisset per singulas sn̄ias ordinariorꝫ vel delegatorum possessores possessione priuari.

litigātiū malitias / diffinimꝰ: vt vna [a] ɔ [b] possessorem diffinitiua [c] sn̄ia sup bn̄ficio [d] apud sedē aplīcā dūtaxat [e] in petitorio vel possessorio [f] pmulgata [g] bn̄ficiū [h] ipꝫ etiā si [i] dignitas vel psonatꝰ existat ⁊ curā habeat aiarū: a possessore hmōi (dū tñ triēnio [k] pacifice antea [l] ab eo possessum nō fuerit) per loci [m] ordinariū apud aliquā psonā idoneā [n] seq̄stret: q̄ plenā de ipo ⁊ debitā curā gerēs: id qḋ de fructibꝰ ipsiꝰ (debitꝫ eiusdē supportatis oneribꝰ [o]) supesse ɔtigerit: illi restituat [p] q finalē [q] ī causa victoriā obtiebit [r]. ¶Si qs [s] autē seq̄strationē hmōi impedire: vel fructꝰ seq̄stratos quoq̄uo p̄sumpserit occupare [t] excōicationis incurrat sn̄iam ipso facto [v]: a q̄ (nisi impedimento prius amoto: ⁊ occupatꝫ p eū fructibꝰ [x] restitutis [y]) nullatenꝰ [z] absoluat. ¶Et nihilominꝰ [a] si de litigātibꝰ fuerit [b]: a iure (si qḋ ī hmōi beneficio: vel ad ipsum [c] forsitan competebat eidem) ꝫ ipso se nouerit cecidisse [d]. ¶Premissis nedū circa futura: sꝫ

f ¶Possessorio. Hic patet ꝙ etiam super possessorio fertur sententia diffinitiua.concor.de iudi.c.vlti.
g ¶Promulgata. Per auditores curie: a quorꝫ sententijs appellat.⁊ puto decre. pcedere siue principalis sn̄ia ferat in curia: siue sup sn̄ia lata p ordinariū a q̄ fuit appellatū ad curiā diffinitiua sn̄ia ferat ibidem dūmodo p petitore cōtra possessorem: vt dixi.
Appellat a sentētijs auditorū curie.
h ¶Bn̄ficiū. No.ꝙ non fructus tm̄: imo etiā beneficiū sequestrat: ⁊ hec sunt diuersa.⁊ est simile qḋ notat de pben.si tibi concesso.lib.vj.in glo.ij. Iura ergo bn̄ficij ⁊ beneficiati exercebit sequester qui possidet.super quo vide quod not.et scripsi de iudi.examinata.
Epatu sequestrato cōfert seq̄ster beneficia ad collatione epi spectātia.
i ¶Etiam si. Prudēter fuit hoc additū ad tollēdas cauillationes dicentiū ꝙ in materia sequestrationis odiosa appellatio beneficij non comprehendit infra scripta.de preben.c.vlti.eo.ti.cum in illis.li.vj.
k ¶Triennio pacifice.si.C.de fideicō.l.j. Ista duo requirunt ne fiat sequestratio: ꝙ triēnio sit possessum: ⁊ ꝙ pacifice de his ergo piudicialibus bn̄ poterit possessor excipere ⁊ pbare: nec puto sufficere annum tertium incboatū: vel pro maiori parte illius tertij anni illum possedisse requiritur enim trienniū cōsummatū: si.de regula. ad nostram.
Bn̄ficij seq̄strato ī pedit duobus cōcurrentibus.
l ¶Antea.i.ante litē motā: que nūc est finita per vnā sn̄iam.post litem eū motā nō possidet pacifice qḋ regrit hec ɔstitutio.⁊ per hoc patet inutiliter de illo queri.qui tp̄e sententie non possederat triēnio: qḋ tamen triennium est completum tempore quo petitur sequestratio.
m ¶Loci ordinariū.non distinguit an ad illū spectet institutio necne. ⁊ est si.de vsu.q̄ꝙ.lib.vj.⁊ qḋ ibi notat.qñqꝫ tamē p ordinariū cōprehendit institués ⁊ destitués.de offi.ord.c.iij.in prin.li.vj.⁊.§.ti.pri. c.j. Et nota casum in quo de causa deuoluta ad curiam se inferior intromittit: ad idē de appel.cū teneamur.⁊ quod ibi dixi post Hosti.
n ¶Idoneam. equum esset hanc sequestrationem fieri existenti in ordine quem requirit beneficium.de elec.nemo deinceps.⁊.c.cū ex eo. lib.vj.de regula.beneficium.eo.lib.ad hoc littera que sequitur.
o ¶Oneribus.concor.de offi.ordi.presenti.§.porro.lib.vj.
p ¶Restituat.cū seq̄ster habeat limitatā ptātē.s.de restituēdis fructibus q ad onera supsunt: dico ꝙ illos non posset in emptionē pdiorꝫ p bn̄ficio vel al's in vtilitatē bn̄ficij cōuertere: qḋ posset vbi nō esset talis limitatio: vt in predic.decre.presenti.et de offi.ordi.cum vos.in fi.
Sequester an fructus beneficij ī emptiōes pdiorū p beneficio cōuertere possit.
¶Glosa sequens dat tria exempla.
q ¶Finalem. Per pronūciationē papalē vel factam de ipsius speciali mandato.facit de verbo.sig.constitutionē.ij.rn̄.lib.vj.vel per secundam sententiā a qua non est appellatum: vel per tertiam lꝫ sit appellatum.de appel.directe.⁊.c.sua nobis.quod dic vt.j.de re iudi.c.j.
r ¶Obtinebit.hoc pprius est seq̄stri: ꝙ res seq̄strata restituat victori.
¶Glosa sequens ponit dictum/cuius obiectionem soluit.
s ¶Si quis. Pars vel alius.⁊ includit episcopos. Non ob.de senten. excom.quia periculosum.lib.vj.quia non loquitur hic de interdicto vel suspensione: sed de excommunicatione.
t ¶Occupare.in mala parte ponit: quandoqꝫ in bona.de hoc de elec. in generali.j.respon.lib.vj.
Occupo dupl'r sumitur.
v ¶Ipso facto. Alios casus quibus ipso facto p has clemen.quis excommunicationem incurrit no.⁊ vide.j.de sen.excom.c.j.
x ¶Fructibus.vel ipsorum estimatione si fructus non extant. facit de transac.veniens.in fi.
y ¶Restitutis. Nō sufficit ergo cautio de restituendo.⁊ cōcor.qḋ not. de elec.qꝛ sepe.de imu.eccle.quoniam.in fi.lib.vj.
¶Glo.seq.dicit ɔ quē.scōo arguit ad.q.p ⁊ cōtra ⁊ remittit.
z ¶Nullatenus absoluat. Per ordinariū q al's his cōcurrentibus absoluere poterit.de sen.excō.nuper.⁊ p istud negatiuū verbū videt ꝙ absolutio ɔtra hec facta nō teneat: cui cōcor.j.de sepul.dudū.⁊ de here.c.ij.in fi.⁊.c.iij.post prin.de pe.c.j. In ɔtrium videt: cū hec forma sit a iure data nō ab hoīe.facit qḋ scripsi post Gof.de resti.spo.c.vlti.in prin.ad idem facit de sen.excō.venerabilibus.§.vbi autē.lib.vj.vide qḋ dicam.j.de iurepa.c.j.post prin.
a ¶Nihilominus.i.nō eo minꝰ ꝙ excōicatus est: ⁊ sic imponit duplex pena.qḋ dic vt no.de iudi.at si clerici.
b ¶Fuerit. Ille impediens vel fructus occupans.
c ¶Vel ad ipsum. Hec eū sunt diuersa habere ius in re: vel ad rem: vt satis ptꝫ.de conces.prebē.c.vlti.lib.vj.
Jus in re ⁊ ius ad rē differunt.
¶Glo.seq.alleg.cōcor.mouet dubium.alleg.pro ⁊ contra.
d ¶Cecidisse.si.de preben.eum qui.ij.rn̄so.lib.vj. Probabiliter dubitatur an ordinarius ipse pronunciare vel declarare possit ipsū impedientem vel occupantem cecidisse a iure suo: mouet dubiū: quia causa

est in curia: vñ nō videt plus posse ordinari⁹ q̄ pmittat ista ꝛstitutio: ꝛ hoc nō est de pmissis. Ad ẋpi mouet q̄ occupatio vel ꝛpedimentus fuit infra suā dyocesim: ꝛ sic poterit penā iuris ꝓ delicto declarare: ꝓcipue cū hic nō sit necessaria pnatio: sed sufficit declaratio.

a ¶ Pdētia. 2cor. cle. 3. de iudi. dispēdiosaz. in fi. ꝛ vide q̄ ibi notaꝁ. ¶ Glo. seq. cōmendat finem: ꝛ dubium soluit.

b ¶ Non obstante. multū expediens fuit finis iste: alās ad impediendā sēctrationez quilibet de facto oppositum nullitatē sententiæ allegasset pro se q̄ sententia nulla non meret habere nomen snie, de re iudi. ca. fi. lib. vi. ff. de re iudi. l. iiij. ¶. condēnatū. cū suis cōcor. ff. de testa. tute. l. iij. ꝛ de bon. pos. cōtra tabu. l. nō putauit. ¶. ij. sunt aūt multi modi nullitatis: q̄s not. de re iudi. c. i. vbi de ẋ. ꝛ remisi ad Specu. de sen. ptola. ¶. iusta. puto tñ q̄ ꝛ alia nullitas non posit opponi: illa tamē opponi poterit per quā negetur iurisditio oportet eñ q̄ 2stet de snia vt hic ó: ꝛ per 2sequēs de iurisditione auditoris q̄ tulit illā snīaz. bñ facit. ff. de pe. l. ij. in fi. ꝛ qō no. de effi. dele. cū in iure. ex quo tñ de iurisditione ꝛ pnūciatione 2stat alia nullitas allegata sequestrationez nō ꝛpedit. facit de testi. veniens. ij. de spon. c. vno. lib. vi. C. de edic. diui adria. tol. l. fi.

Snia nulla non est snia.

Continuatio dñi belye.

¶ De pbationibus. ¶ Visum est. 3. de iudicijs. verū q̄ in iudicijs pbationes sunt necessarie. ideo annectit rubricā de pbationibus.

c Itteris. ¶ Primo ponit dubiū. Scdo illud ostendit. secunda ibi: volētes. Jmola. Jnducebat dubium decre. si papa. 3. de priui. lib. vi. vt infra dicam. ¶ Pone casum summarium sic. Verba ſax apostolicax quibus papa proprium factum narrat plene probant: si sup illis gr̄a vel intentio pape fundat.

¶ Casus. Papa mandauit archiepo Bituricēn. vt mibi conferret et puideret de bñficio vacante. puta sic dicēdo. Venerabili fratri archiepo Bituricēn. in dño salutem et aplicam bñdictionem. mandamus quatenus cōferas tale bñficiū vacans isti. quod bñficium reseruauimus nobis cū decreto irritante. Accidit q̄ archiepūs Bituricēn. dicit se bñficium alteri contulisse. an possit illud dicere. ꝛ si contulerit alteri an valeat eius collatio? Certe dicit q̄ non potest hoc dicere: q̄ papa illud bñficium reseruauerat sibi cum decreto irritante. Et ad hoc pbandū ꝓpono meam gratiam in qua papa dicit q̄ illud bñficiū sibi reseruauerat cum decreto irritante. vtrū sim audiendus ita q̄ illa ẏba narratiua in gr̄a mea faciāt fidem? Dicit q̄ sic: cum sup illis ẏbis papa fundat intentionē suam. ideo faciunt plenam fidē: vt dicit glo. h. d. b. r. ¶ Colligo aliqua notabilia q̄ verbis narratiuis alicui⁹ nō credit citra papam regulariter: etiam si narrans sit legatus. ꝛ de reseruatiōe per eū facta vult facere fidē: vt in glo. in ẏbo reseruasse. ꝛ dic vt no. in c. post cessionē. de ẏba. ꝛ in. c. sup bis. de fide instr. ¶ Nota verba narratiua rescriptoꝝ papalium q̄s faciant fidē ꝛ quādo nō: ꝛ quam fidez faciant distingue vt colligit ex glo. fi. quia aut super illis nō fundax intentio pape: ꝛ tunc nō ẏbant. ꝛ tunc habet locuz. c. fi papa. de priuilegijs. lib. vi. ꝛ patet exēplum ibi in glo. ij. aut sup illis fundatur intētio pape: vt puta q̄ confert beneficium quod dicit sue collationi prius reseruasse per mortem beneficiati: et tunc aut illa verba sunt super facto alieno ꝛ tunc faciunt fidē: sed admittitur probatio in contrarium: aut sunt de facto ꝓprio: ꝛ tunc faciunt adeo fidem vt non admittax probatio in contrariū ſm glosam ꝛ cōmunem intellectum. Vide dominū ¶ Panormitanum super hoc in eodem capitulo. ¶ Nota differentiā an papa dicat reseruamus nobis: an dicat sedi apostolice. de hoc in glo. ij. ꝛ idem ¶ Dau. nam primo casu morte pape extinguitur. secūdo nō. de rescrip. si gratiose. in vi.

d ¶ Nostris. De his eñ inferioꝝ dubitabat an fidē faciāt etiā quo ad assertiua. de quo satis no. ꝛ scripsi. 3. eo. post cessionem.

e ¶ Sedi apo. quō hec sunt diuersa. ptz de rescrip. si gratiose. lib. vi.

f ¶ Reseruasse. Marramus qō est. ¶. Mas reseruationes faciūt etiā legati: cū moderatione tñ que habet de offi. leg. c. iij. ꝛ iiij. lib. vi. sed in hoc differunt: q̄ de legati reseruatione nō sufficeret fieri fidē ꝓ ipsi⁹ verba narratiua. de testi. cū a nobis. salua consuetudine curie. de qua ibi scripsi. ꝛ de fide instru. quod super bis.

g ¶ Commisse. Hec possunt facere inferiores non tamen possent concedere facultatem recipiendi renunciationem ꝛ conferendi: q̄ dic vt de offi. lega. c. pe. ij. rñ. lib. vj.

b ¶ Alia similia. Vt q̄ confert beneficiuz quod narrat vacare per priuationem quā fecit de Titio: vel scribit ordinario q̄ nullā iurisditionem exerceat in ꝑsonas vel loca que narrat se eremisse.

i ¶ Intētio. ly ergo littera nō sit gratiosa: sufficit q̄ super illis narratis intētio pape fundet: vt q̄ mādat cōtumacē citari: moneri: priuari vel capi: quem dicit sepius excōmunicasse: vel suspēdisse: vel mandat eum citari: vel cōmittit alicui. quibuscunq; bñficij ex ꝑsa ꝑsona vel nō expssa cui ꝓuideri debeat q̄ vacare narrat altero de predictis modis.

k ¶ Glo. seq. soluit ẋium ꝛ de qstione remittit.

k ¶ Fundatur. i narrationis: q̄ sup q̄bus nō fundat papalis intentio haberet locum decre. si papa. i. rñso. de ꝓui. li. vi. patet exemplu in eo q̄ ibi no. glo. ij. facit quod no. iiij. q. vi. hoc quippe. et. xcij. di. dñs. Nūquid aūt instrumētū snie in q̄ ꝛ libellū obtatuz. lit. cōtesta. et similia de his fidem faciat? Scripsi post Jnno. ꝛ Hosti. 3. eo. q̄m cōtra. sup verbo que occurrerint. et no. in spe. de instru. edi. ¶. restat. ad fi. versi. in summa. et facit quod no. in spe. de proba. ¶. fi. vñ. sed pone inder. ꝛ. de pen. ¶. ij. ad fi. ¶. ver. illud quoq;.

¶ Glosa sequens querit: arguit: ꝛ soluit distingendo.

l ¶ Fecisse narram⁹. Quid si talia narrata super q̄bus fundatur intētio pape nō sunt de facto suo? Per hanc litteram videt q̄ illa non probēt. ꝛ facit ver. qui sequitur super sic narratis: ſm q̄ videt q̄ si cōfert beneficiū q̄ narrat in curia vacasse per mortez beneficiati: cū hec narratio nō sit de facto suo nō ꝑbet: q̄ videt grave: tñ rationem habet in tanto: q̄ in facto ꝓprio nō sic ꝓsumit error: vt in alieno de rescrip. ab excōicato. cuz suis cōcor. bene facit. ¶. de sen. excō. si summus. Saltz puto q̄ talia verba. ẏbant saltem ꝑsumptiue ex quo super illis fundatur intētio pape: ita q̄ ꝑsumptiom stabit: nisi ẋium ꝑbetur. facit q̄ nō. de rescrip. nonnulli. in glo. pe. poterit tñ probari contrariū puta illum mortuuz esse extra curiā: quod fieri non posset in bis que papa narrat de suo facto. ꝛ hoc fortevult littera infra ibi fidem plenariam: quasi intēdat vt cōtra illā rationē nō admittatur ẏbatio: q̄s intelligo de ẏbatione que perimat narrationē vel ipsaz falsam ostēdat. Verba narratiua pape vim probant.

Verba papa per que narrat facta pbationi.

Judei possunt testes ꝓ pianos p exceptiōes crimis repellere.

Judei ꝛe tolerant a ꝓncipib⁹.

Judei inducti in testes ꝛ sarraceni sicut accipim⁹ q̄ sup ciuilibus aut crimialib⁹ ꝓuicip xp̄ianos nō possint: se ꝓuilegijs regū ꝛ ꝓncipū tueank: (q̄z id nedū iurē ẋiū: ly ꝛ xp̄iane religiōi opprobriosuz est q̄z plurimū aduersuz) reges cosdē ꝛ ꝓncipes in dño exhortamur: ne concedant hmōi decetero ꝓuilegia vel fuent aut fuare ꝑmittāt. etiā iā ꝛcessa. ¶ Q̄ si iudei aut sarraceni ꝓuilegiū suum ad suas ꝓuincias multos indeos vel sarracenos vt ab istis indeis vel sarracenis quot annis. i. singulis annis possint ab ipsis indeis vel sarracenis pecuniaz quasi infinitā extorquere dictos indeos vel sarracenos ꝓuilegiādo ꝓuilegijs ꝓuantib⁹ ꝓplima iura cōia: ꝛ nō solū iura sed etiā xp̄iana religionē inficium: ꝛ in opprobriū ꝓplurimū baptismi sue religioni oppro biosum est. Nos clemēs papa constituti ad ẏs vt orthodoxaz. i. sctām fidē 2seruem⁹: quēadmoduz id est sicut fecit btūs petrus ꝛ meli⁹ si possibilitas nos nō redarguat ī dño exhortamur ꝛ supplicam⁹ ꝓncipes tales: ne decetero. i. deinceps ꝛ ammodo cōcedant talia ꝓuilegia ipis indeis vl sarracenis. ꝛ ne ꝑmittāt id est patiank seruare iaz cōcessa: q̄s si ipi indei vel sarraceni ꝑsumperint vti talib⁹ ꝓuilegijs cōcessis a ꝓncipib⁹. nos volumus ꝙ cōio. i. cōicatio xp̄ianoꝝ eis. i. ab eis subtrahak. i. secludak et remoueak. ꝛ si ipi xp̄iani ꝓpter hoc noluerint abstinere a cōione seu cōicatione dictoꝝ indeoꝝ vel sarracenoꝝ: cōpellank ipsi xp̄iani abstinere cēsura eccl̄iastica. i. ꝓ cēsurā eccl̄iasticā q̄ est excōicatio si opus fuerit. ꝛ cōpellantur. Edē. ¶ Publicat attestatiōib⁹ testes ꝓduci nō possunt (cetiā ī cā appellatiōis) sup eisdē articulis vel directe ꝛtrarijs. Jo. an. Capl'm. ij.

Testib⁹ rite receptī ꝛ eoꝝ attestatiōib⁹ publicatis

c. fraternitatis. in quo ó: q̄ in causa appellationis sup nouis articulis seu caplis testes noui ꝛ veteres ꝓducant: erat etiā dubiū ꝛ nō terminabat ꝑ illud. c. an in cā principali etiā liceret ꝓducere nouos testes vel veteres si minus fuerat ꝑbatū ꝛ fuerat renūciatū ꝛ cōclusuz in cā. Et ibi rñdet q̄ non licet nouos testes ꝓducere nec ī causa appellationis sup nouis articulis licet ꝓducere nouos testes: nec in causa ꝓncipa li sup eisdez articulis seu directo ẋiūs. Dis ſsuppositis. Casus est. Titi⁹ habebat domum quam dicebā meā esse ꝛ sic intētabā contra ipm rei vendicationē: ꝛ fic cōtrouersia inter nos fuit mota: nos in iudicio intantuz ꝓcessimus q̄ articulos positiones ꝛ testes nr̄os bincide ꝓdurim⁹: ita q̄ renūciauim⁹ ꝛ 2clusi ipsoꝝ legim⁹ ꝛ sciuim⁹ quicqd direxūt ꝛ deposuerunt: ꝛ dicta testib⁹ video q̄ testes q̄s ꝓduci. nō satis dicūt ꝙ me: vt possim ꝑ eos ꝑbare me onīm dom⁹ quā Titi⁹ possidet. qd facio aduisando me ꝙ ꝓducerez tales ꝛ tales: ꝛ instruā eos taliter q̄ ipsi dicāt verba per que dom⁹ mihi adiudicabik. vel etiā non volo ꝓducere testes nouos super eisdem articulis datis: sed sup directo ẋiūs querik an possim: Rñdet Clemens q̄ nō ꝓpter metū subornationis. Quia video q̄ in causa ꝓcipali non possum ꝓducere testes nouos super eisdē articulis vel directe cōtrarijs: pono q̄ in ꝓncipali causa fui cōdēnat⁹: a qua quidē snīa appellani: quero modo an corā iudice ad quem hoc est: corā iudice q̄ cognoscit an bene appellauerim vel non: possim ꝓducere testes nouos ad pleni⁹ ꝑbādū q̄ min⁹ plene probaui in causa ꝓncipali? Et rñdet q̄ non pari rōne: videz ꝓpter metū subornationis. Sed an iterū possiz ꝓducere testes q̄ fuerunt ꝓducti in causa ꝓncipali sup nouis articulis? Rñdet q̄ sic. h. d. ¶. d. vide ter. Sicut non licet in causa ꝓcipali ꝓducere alios vel eosdē testes super eisdē articulis vel super directo ẋiūs. hoc dico/testib⁹ ꝛ eoꝝ attestationibus rite receptis ꝛ publicatis: sic nō debet licere in causa appellationis: cum subornatio nō sit min⁹ timenda: immo tā est timēda q̄ in causa principali. h. d. ¶ Nota q̄ publicatio attestationū impedit testes super eisdē articulis vel directe ẋiūs produci: quādo receptio illoꝝ testium seu depositio tenuit alās vt in glo. cum ter. in verbo rite.

Dido lfe.

Testes nō possunt ꝓduci super ijsdem articulis vel directe ẋiūs attestationib⁹ publicatis.

¶ Nota q̄ si publicatio attestationum est indiscrete facta. puta inscia vel inuita parte ex causa rationabili cōtradicēte: nō impedit quo minus pars que testificata nō adhuc vidit testes ꝓducere possit: vt glo. in verbo/publicatis. ¶ Nota q̄ parte aduersa cōsentiēte cessat dispositio bui⁹ cle. ¶ No. glosam in verbo ꝓducere: q̄ nescio alibi. ¶ Nota q̄ sup veteri⁹ capitulis nullo modo ꝑbatis vel ꝑbabilibus aliter q̄ per testes: puta per instra: ly ꝓducere testes in causa appellationis: in q̄bus casibus nō habet locū hec clementina: sed pecdit ler per bāc. C. de tēp. ap. in glo. fi. ¶ No. tertū (rite) id est recte. ſm ¶ Jsticianum. ꝛ dicit a ritu. ¶ Papias vō dicit/rite recte. i. iuxta morē legitime ꝑbe. ¶ Nota attestationib⁹. i. dictis testiuz. Unde attestationes sunt dicta testium vel testimonia ordine iuris in scriptis redacta. ¶ Nota publicatis. nota q̄ dicta testiū dicunt publicata q̄s inter partes legitur illud q̄ glibet testis depositi: ꝛ partes sciunt: q̄o testes deposuerunt vel ꝓ eis vel contra. ꝛ actor scit talis testis deposuit tale q̄d ꝛ illud facit ꝓ me: ꝛ talis testis deposuit tale q̄d ꝛ illud facit ꝓ me ꝛ talis testis deposuit tale q̄d q̄ illud facit ꝓ me: ꝛ talis testis deposuit tale q̄d ꝛ illud facit ꝓ me: ꝛ talis testis deposuit tale q̄d q̄ illud facit ꝓ me: ꝛ talis testis deposuit tale q̄d ꝛ

adhuc et testes producere posset: et hoc casu verificari posset. quod no. Bernar. s. eo. constitutis. ij. in vlti. glo. vt ibi scripsi.

a ¶ Eisdem. Sup nouis em h lz etiaz i causa principali: et que sint noua/plene scripsi in decre. fraternitatis. in. q. ij.

¶ Glo. seq. pmo dicit qd de indirecta. Scdo de directa dat casuz exceptu: et ponit exepla.

+ Testis si primo dixit vnuz: deide aliud cui dicto stabit. vide h per pe. et p bar. in. l. eos. ff. de fal.

b ¶ Directo 3rijs. + In directa vo 3rietate bene licet pbare p testes post attestatiões publicatas: puta absentiam partis vel testis a loco eo tempore de q deponit p modu decre. ex tenore. s. eo. qd intellige: vt ibi dixi. ad ide. C. de 3hen. stipu. optimaz. sup directa vo 3rietate no licet: nisi opponeret falsitas directa ipsi9 testis cu corruptiõe. de q scripsi de pba. c. licet. sup glo. ij. Essent aut directe 3ria capla de maioritate et minoritate: et legitimate et illegitimate: de psentia et absentia: de furore et sana mente: de actu spotaneo et coacto: de vginitate et corruptiõe qñ talia et silia de eisde psonis et actib9. de eode instati tpis sic 3rie formarentur.

sicut no licet super eisdem [a] vel directo [b] 3rijs articulis alios [c] vel eosde testes i principali causa producere [d]: sic non debet in appellationis [e] causa licere. ¶ Cu no [f] minus i appellatiõib9 q in pricipali causa subornatio [g] sit timenda.

¶ De iureiurando.

Clemens. v. in 3cilio Viënensi.

c ¶ Alios vel eosde. reprobat opi. Host. q dicit in appellationis causa articulu antiquu posse reprobari p testes nouos: sed no p antiquos.

d ¶ Producere. Hoc regulare fallit in multis casib9 qs scripsi i decre. fraternitatis. in. ix. q. et no. Spe. in ti. de testi. §. satis vtiliter. et qd dicit pducere intellige 3 partem inuita: super quo vide qd scripsi in vlti. q. Additio. Petr9 de ancha. ponit hic. xij. vel. xiij. casus in qb9 licet sup eisde articulis testes recipere attestationibus publicatis.

¶ Glo. seq. ostendit qd reprobat et qd approbat: et remittit.

Attestationib9 publicatis in principali no licet in ca appellatiõis testes pduce sup hisdez capitulis.

e ¶ In appellationis causa. Reprobat cõem opinione legistar dicetiu q publicatis attestationib9 in pncipali licebat pducere in ca appellationis testes sup eisde caplis. In hoc 3cor. Hug. Jo. and. Tan. Azo. et Accur. p. l. eos. C. de appel. et. C. de tepo. ap. p hac dicetes q. §. q vo. in aut. de testi. col. vij. loquit de testib9 pducedis in ca pncipali. sed canoniste 3. s. glo. Lau. Vin. Tan. Phi. Gof. et Inno. in predic. decre. qbus videt 3sentire Guil. in Spec. de testi. §. satis vtiliter. ver. et breuiter. et mouebatur per rationem hic inserta. et vide qd no. in. c. fraternitatis. in. iij. glo. et qd ibi scripsi.

f ¶ Cum. pro q redditiuu cause. 3cor. de cõsue. c. ij. et certe huic rationi legiste respõdere non possunt: que sumit etia ex precedeti. §. q vo. vbi de hoc. Ad leges codicis quas pro se inducunt facile respondetur vt intelligantur de veteribus capitulis nullo modo probatis: vl probatis aliter q per testes. super quibus in appellationis causa bene licet producere testes. Jo. and.

g ¶ Subornatio. Ad huiusmodi intellectu. vide quod scripsi in decr. fraternitatis. in. viij. q. ¶ De iureiurando.

Sumariu et diuisio Joannis adree glosatoris ordinarij.

Romani. ¶ Declarat illa fore fidelitatis iurameta que prestat imperator ec. ro. approbationis sue tepore sm formaz capituli tibi dño: et tpe coronationis sm forma in pontificali descripta. Et primo ponit exordiu in quo dicit romanos principes pro tpe romanis põtificibus sua capita submisisse: et se illis astrinxisse vinculo iurameti. Scdo ibi: dudu. narrat assertionem impatoris Henrici se negatis ro. pon. p fidelitatis iurametu astrictu: exprimes qd dedit causam denegationi pdicte. Tertio ibi: nos itaq. puides 3 futura pericula: ponit duo iurameta q prestiterat ipe Henricus ecclesie romane. Primu approbationis sue tpe per pcuratores ad id madatu habetes sm forma. c. tibi dño. Scdm tpe coronationis et 3secrationis sue: qd in vrbe pstitit p seipm sm formam in pontificali descripta. Quarto ibi: ceterum. narrans talia etiam sacra prestita per Albertu imediatu predecessore ipsi9 Rodulphi et alios reges romanos declarat illa fore fidelitatis iurameta. Quito ibi: porro. ponit formam iuramenti quam ipse Henricus prestiterat in ingressu Italie: et quam innouarat coronationis tpe: que dicit patere per litteras ipsius Henrici in archiuis curie romane reseruatas. Jo. an.

Casus litteralis dñi helve valde familiaris.

h ¶ Romani. Ista clementina lego vsq ad. §. dudu. que ponit vnum exordiu. in quo dicit q romani pncipes. i. imperatores submiserut et astrinxerut se vinculo iurameti: puta iurado sua capita romanis põtificib9 submittedo. Sed figura sic casum. Certuz est q de9 nobis dedit vicariu i terris cui dixit. qcuq ligaueris ligata erut: et qcuq solueris soluta erut. Hoc dicebat Jesus beato Petro vicario suo. Petre: qscunq excõmunicaueris in terris: excõicati et maledicti erunt in celis. Et quoscuq solueris. i. dissolueris absoluedo in terris: erunt absoluti in celis. Et isti petro dare voluit iurisditionem spualem exercitatiue: vel vtraq iurisditione sm alios voluit dare. s. spualem et temporalem. Spualem exercitatiue: teporale in habitu. no dado sibi exercitiu ipsi9 iurisditiõis teporalis: sz dado exercitiu pncipib9. s. regibus/ducibus/comitib9/baronibus. Modo qro none Jesus voluit istos principes quib9 dedit iurisditione teporale: hoc est/dedit eis ptatem sup rebus teporalib9 exercedis: esse aliq modo subiectos suo vicario. i. romano põtifici. et nonne voluit vt isti pncipes prestet ipsi ro. pon. aliqua iuramenta: et nonne voluit vt ipsi submittant sua capita ipsi ro. pontifici? Ad qd rñdet in tex. Clemes q sic/dicedo vt sequit. Principes romani professores fidei orthodoxe. i. sancte venerantes feruore fidei. i. cum magno affectu et prõptitudine clare deuotionis sacrosctam ro. ec. cui9 ro. ec. noster redeptor xps est caput. ac. i. etia principes romani venerantes romanum pontificem vicariuz eiusde xpi nostri redemptoris: non reputauerunt indignuz submitte id est subijcere sua capita: id est seipsos eide roma. po. a quo ipsi principes assumunt approbationez sue persone ad apice imperialis celsitudinis assumede. Na ro. po. approbat eos: scz inspiciendo an sint tales q possunt tepore necessitatis fidem xpiana. i. fidem xpi defendere. Et a quo ro. pon. ipsi prïcipes assumut. i. habet vel capiut coronaz imperij: necno. i. etia ipsi principes accipiut vnctione. i. vnguentu quo vnguntur et cõsecratione: q papa eos cõsecrat. q pro et: et ipsi principes no reputauerut indignu: imo crediderut bene dignu se astringere illi romano põtifici et eide ecclesie vinculo iuramenti: que ecclesia transtulit imperiu a grecis in germanos. i. in alemanos. Nam greci solebant habere imperiu. Et a qua ecclesia ius et potestas eligedi rege aliquez suppleo postmodu pmouendu imperatore peruenit ad certos principes eor: q sunt certi prïcipes i germania qui habet potestate et ius eligedi alique rege in imperatore: qd ius ecclesia eis cõcessit. Textus de se satis patet. ¶ Nota q papa est xpi vicarius: et si alicubi inuenit q est petri vicari9 illa est impropria locutio: vel exponit. i. gerit vicariam qua gessit Petrus. Vicarius enim no dat vicariu. de offi. vicarij. c. clericos. Hoc vult glo. in verbo xps. ¶ Nota q differentia est inter apes apis et apex apicis. Naz apes apis plura significat. Primo enim est quoddã aial volatile mellificas: qd nascitur ex carnib9 bouinis sepultis et certo tpe putrefactis. Et sunt plura talia aialia volatilia ex stercoribus et carnibus aialium putrefactis nascentia: vt bruci et locuste ex stercoribus. et scabro de carnibus equorz. fucus de mulis. vespe de asinis. Et dr ab a qd est sine: et pes pedis. q primo nascitur sine pedibus: et postea accipit pedes. Item apis (vt ait Plinius) dicebat quida taurus qui de nilo solebat exire: et gesticulatione sui corporis pdicere futura: habes in humero dextro signu candiduz ad instar lune corniculatu. Item apes vel apis erat ppriu nomen cuiusda regis grecoru. Ite apes est deus apu. Et pro prima significatione est feminini generis: sz pro alijs est masculini. Ite in prima significatione et vltima corripit prima syllaba: sz i alijs pducit. vnde vsus. Mel fert et deus est apis est bos rex simul apis. Sed apex mascu. t. i. summitas: qd em in summo est a pedib9 remotu est: et qnq apex dicit littera. Et pprie apices dicutur littere q infrõtispicijs murox vel ecclesiaru scribunt et in principijs librox et in titulis legu. Ite qlibet littera qnq dicit apex. Unde in marco. Unus apex no preteribit. Et apex dicit ligamen. Item apex dicit pileus subtilis quo gentiles sacerdotes vtebatur. Item dicitur summitas galee. s. conus super qua criste ponunt. Papias vo dicit apex apicis dictus q longe sit a pedib9. i. summa pars verticis vel coni: vel galee: vel montis: vel littere. Item apex est summitas honoris: vel distinctionis nota. Un. Littera summus honor vertex altissima mitra. Istec nomen apex significata gerit. ¶ Nota in germanos. Germania nie. feminini. prime. terra diues populis immanib9. Et dr a gigno et immania. Un pter fecuditatem gignedoru populoru imaniu dicta est germania. Et sunt due germanie. s. superior iuxta septetrionale oceanu. Inferior circa rhenum. Vel dr germania qsi geres imania: q plurimu abudat ibi corpa imania hoim: et imanes nationes seuissimis durate frigorib9. Que mores ex ipso celi rigore traxerut. feroces aio ibi sunt hoies: et semp indomiti: raptu venatuq viuetes. Horuz plurime gentes varie armis: discolores habitu: linguis dissone: et origine vocabulox incerte. Inde Germanus na. nu. et germanicus ca. cum. i. de germania existens vel nat9. Et hinc germanicus nici. qdam cesar q germaniam deuicit. vel q eo anno nat9 est quo pr eius deuicit germania. Habem9 etia germanus na. num. et dr a genitrix et a mano nas. Proprie qde germani vel germane dicunt qui vel q habet eade matrem: sed diuersos pres. ¶ Nota in vsi. prout ta mos et c. q papa pbat iurametu impatoris esse prestatu dum pter more obseruatie antique. Antiqua ergo diutina pstatio inducit obligatione in futuru. Qd quado sit veru dic per docto. in. l. si certis annis. C. de pac. et. l. cu de in re verso. ff. de vsur. p Bart. in casu vo hui9 cle. no erat nuda prestatio: sz titul9 ex q et alijs verisimilib9 cõiecturis papa hic ipm erigit tanq debitum. facit qd legit et notat in. c. peruenit. de censi. Petrus de ancha.

Ordo lre.

¶ Juramenta que romane ecclesie prestant romani principes fidelitatis existunt. Joan. and.

Capitulum vnicum

Romani [h] pncipes orthodoxe [i] fidei pfessores [k] sacrosanctaz roma. ec. cui9 caput est christ9 [l] redeptor

Apex vel apis multipliciter sumitur.

Versus. Apex reperitur in multiplici significatione.

Obligatio an inducat ex antiqua pstatione.

i ¶ Orthodoxe. si. ar. de sum. tri. danam9. ver. lz ergo. et ibi exponit.

k ¶ Professores. Venerantes. quod est. j. et redeas retrograde. vsq ibi: fauore.

l ¶ Christus. ad col. j. de sac. vnc. c. vno. versi. sed vbi.

Vicarium.

Papa nõ est ppe vicari9 petri.

a ¶ Vicariu. De homi. p huani. lib. vj. de trasla. c. ij. et. iij. Et cuz dr q est vicari9 Petri. vt. lxiij. dist. ego Ludouic9. j. q. j. non equales. et. q. vij. quoties. et est ipropria locutio. Vel exponit. i. gerit vicaria qua gessit Petr9: vicari9 em no dat vicariu. de offi. vica. clericos.

Promptitudo quid significat.

b ¶ Prõptitudine. qsi parata et expedita affectione et sine difficultate.

c ¶ Venerates. xvij. dist. §. huic. et. xix. dist. in memoria. xxj. di. nunc aute. et. c. intantu. cum si. et hic tolle litteram no reputarunt indignum sua submittere capita.

Ordo lre.

Apes et apex differunt.

d ¶ Apicem. Apes apis volatilis quedam est. de qua de cõse. di. v. nunq. de deci. nucios. et. vij. q. j. in apib9. sed apex apicis ponitur p summitate honore vel distinctionis nota. qd eniz in summo est a pedib9 vel infimis distat. et hec summitas temporalia respicit. de maio. et obe. solite.

e ¶ Submittere. fac. lxiij. dist. valetinianus. de iu. di. nouit. ver. nos igit.

f ¶ Seq. astringere vinculo iurameti. qd est. j.

Additio notabilis.

Imperij translatio quado facta fuit.

g ¶ Transtulit. De ista trãslatione iperij de grecis i alemanos habetur in ca. venerabilem. s. de elec. Et fuit facta in persona karoli. Anno dñi cccl. vt dicit Lau. quod no est veru sm cardinalem hic. fuit em anno septigentesimo quinquagesimotertio. vt in speculo hystoriali. li. xxiij. c. lvj. et sic not. sm Matth. q apud theutonicos est regnum mundi et regnum romane ecclesie. de cõse. dist. v. in die. Ita dicit hic cardinalis de zabarellis.

nr ac romanu põtifice eiusdez redeptoris vicariuz [a] feruore fidei et clare deuotionis prõptitudie [b] venerates [c] eide romão põtifici: a q approbatione psone ad iperialis celsitudis apice [d] assumede: necno vnctione cõsecratione: et iperij corona accipiut: sua submittere [e] capita no reputarut idignu: sec [f] illi et eide ecclie q a grecis imperiu trastulit [g] i germãos: et a q ad certos [h] eor pricipes ius et ptas elige di rege i ipatore postmodu pmouedu3 puenit [i]: astrigere viculo iurameti: put ta mos obseruatiõis atique [k] tpib9 nouissimis renouate q forma iurameti hmõi sacris iserta canonib9 [l] maifestat. ¶ Duduz sane iter quoda hericu ipatore tuc romauox rege [m]: et charissimuz i xpo filiu nrm Robertu sicilie [n] rege graui discordia [o] suscitata. Nos mult gradibusq piculis q exide pcutura visilr timebant intedetes celeri [p] et opportuno remedio obuiare [q] qbusda ex fratribus nris san. ro. ec. car. existetib9 tunc i vrbe [r] p reformanda pace [s] et solidanda cõcordia inter reges eosdez lras nras sub certa forma duxim9 destinadas: iter alia inserétes i eis [t] q cu ipsi reges eiusde ecclie spalissimi filij sibi iuramento fidelitatis: et als multipliciter essent astricti ipsi9 ecclie debeant esse prõptissimi defensores. Dictis aute lris i notitia dicti Henrici ad iperiuz ia pmoti sic deductis: ide Heric9 ab eisde cardinalib9 reqsit9: vt sup cõtetis: in illis suuz ppositu rnderet: qsi moleste tulisset q de iurameto fidelitatis hmõi p eu pstito i dictis lris metio haberet: no familiarit [v] nec secrete [x] vt tractade pacis qlitas exigebat: sz mult tabelliõib9 accersitis [y] et reqsitis [z] ab eo q de rnsionib9 suis cõficeret publica instra: [a] iter cetera publice (pnte multitudine hoiz copiosa) rndit [b] se no fore cuiq [c] ad iuramentu fidelitatis astrictu: et q nuq fecerit iuramentu ppt qd foret ad iuramentu fidelitatis alicui obligat9: et q ipe ne sciebat q atecessores sui romani impatores vnq iuramentu hmõi pstitissent: simulas se imemorez iurametor q nobis ante coronationez sua pstiterat [d]: et post coronatione etia inouauerat [e]. ¶ Nos itaq attendetes q hmõi rnsio sub dissimulatiõe pertraseat vel

h ¶ Ad certos. Qui sunt illi no. de re iudi. ad apostolice. in fi. lib. vj.

i ¶ Peruenit. de elec. venerabilem.

k ¶ Antique. Cõcor. s. de transla. quato. et mos fidelissime vetustatis seruandus est. C. de testa. testamenta.

l ¶ Canonibus. lxiij. dist. tibi domino.

¶ Dudum. ¶ Postq diximus in. §. pcedeti qualr pncipes no reputauerut indignu subijci sua capita ro. pon. vinculo iurameto. Iste. §. dudu narrat qualr Henricus imperator asserebat et affirmabat se no esse astrictuz ro. pon. vinculo iuramenti ab ipso henrico pstiti. Et dat seu exprimit causam qre dicit se non esse astrictu vsq ad. §. nos itaq. ¶ Casus. Dyabolo pre litis instigate bellu inter Henricu rege romanox imperatore: et charissimu Robertu amicu nostru filiuz nostru in xpo rege sicilie fuit suscitatu: ita q grande danu ecclesie iminebat: nisi pax in primo tpe fuisset tractata. Et nos papa videtes grandia pericula que timebant ex hoc bello prouentura: intendetes celeriter: id est cito et opportuno. i. cõuenienti obuiare remedio misim9 litteras quibusda cardinalib9 existentib9 tunc in ciuitate romana: q lre tractabat de pace reformanda et fienda inter ipsos reges. Et inter alia inseretes et affirmantes q cum ipsi reges essent specialissimi filij ecclesie: et cum ipsi debeant esse prõptissimi defensores: et q als fuissent astricti multipliciter iuramento fidelitatis ipsi ecclesie. Nos papa supplicabamus eis q inirët pace adinuice: et q essent muniti decetero p omni genere armox scuto pacis. His auditis et visis cardinales quibus lre fuerat misse istas lras psentauerut Henrico rege romanoru et imperatori: et illi supplicauerut vt suu ppositu et voluntate pro rnso haberent. Qui quide henricus audiens istas lras faciëtes metionem q multipliciter erat astrict9 iurameto fidelitatis: et hoc moleste feres: tanq iratus respondit se non fore cuiq ad fidelitatis iurametu astrictu: et de sua responsione publice tabelliones requisiuit: qd secrete facere debebat: et voluit acta hre: qualr ipse dicebat se non esse subditum: nec confitebat se alicui subditu. Et ista dicebat in psentia pluriu hoc audire volentiu. Ite vltra dicebat q ipse nesciebat q antecessores sui romani iperatores vnq iuramentuz hmõi prestitissent: et dicebat q non erat memor q vnq talia iuramenta prestitisset. Hoc dicit. vide tex. Sane pro sed. Dudu. i. olim. Graui discordia suscitata. i. orta inter Henricu quoda imperatore: tuc rege romanox et Robertu charissimu filium nostrum in xpo rege Sicilie Nos romanus pontifex intedetes obuiare. i. 3ire: ne bellu fortius insurgat. celeri. i. veloci remedio. et opportuno. i. cõuenieti multis gradib9 periculis q pericula timebant verisimiliter puētura exinde. i. mediate illo bello: duxim9 lras destinedas. i. mittendas sub certa forma: hoc est deliberauimus mittere lras qbusdam ex fratribus nostris cardinalibus scte romane ecclesie tunc in vrbe romana existentibus: que. s. lre erant pro pace reformanda et pro cõcordia solidada. i. firmada inter eosdem reges iaz noiatos. Et nos scz inserentes in eis lris q cuz ipsi reges sint specialissimi filij ipius ecclesie: et q cuz ipsi sint astricti ipsi ecclesie multipliciter: et cum ipsi debeant esse prõptissimi defensores eiusdem ecclesie: vult 3cludere ro. pon. q amplius bellu 3 seinuice non ducat: sed pacifice viuat: quia scribitur. Regna i se diuisa desolabuntur. Dictis autez lris deductis. i. lectis et declaratis in notitia dicti herici iaz pmoti ad imperiu. et ide henric9 reqsitus ab eisde cardinalibus: vt ipe rnderet. i. declararet voluntatem et ppositu suu sup cõtentis in lris illis. Et cu ipe henricus suppleo tulisset. i. portasset in aio suo moleste. i. male 3tentus ex eo. s. q habebatur mentio in dictis litteris de iuramento fidelitatis per eu prestito: ipse non rndit cardinalib9 familiariter nec secrete. vt. i. sicut qualitas pacis tractade exigebat. i. requirebat et c. textus de se satis patet. ¶ Nota de dictione quondam que remouet de presenti: et ponit de pterito vt hic. et ff. de postu. l. cui. §. affinitates. tamen de sui natura denotat tria tempora: preteritum: presens: et futurum. sicut olim et dudum. de quo dixi de offi. deleg. cum olim. ¶ Nota q ad papa spectat reformare pacem inter xpianos: et sedare descordias et scandala. Item: et ad alios prelatos similiter h pertinet: et maxime ad bonos iudices: vt. l. equissimu. ff. de vsufru. et. c. in psentia. de pba. in nouel. post Inno. facit de treuga et pa. c. j. et de udi. c. nouit. et. xxiij. q. j. per totum. Petrus.

m ¶ Regem. + qui nodum coronatus erat. Jo. an.

n ¶ Sicilie. que est speciale patrimonium ecclesie. de. re iudi. ad apostolice. ver. preter hec. cum suis concor. li. vj.

+ Ex hac glo. habes q iperator ate coronatione dr rex et expone litteram ibi ipe ratore tepore mortis. et ibi rege tpe discordie. Lau. zaba.

o ¶ Discordia. diuersitatem cordium designat.

p ¶ Celeri. De celeritate vide pro et contra. de elec. c. si. lib. vj.

q ¶ Obuiare. vide qd no. de rescrip. ad hoc in vlti. glo. et qd ibi dixi.

r ¶ In vrbe. antonomasice. de peni. et re. significauit. ibi de hoc. de verbo. signi. forus. versi. testes.

s ¶ Pace. Quod ad eum spectabat. de iudi. nouit. et alios prelatos. xc. distin. per totuz. de treug. et pace. c. j. et vide quod no. de re iudi. ad apostolice. versi. deierauit. lib. vj. per Archi. xxiij. q. j. noli.

t ¶ In eis. Litteris ad cardinales directis.

v ¶ Non familiariter. quasi no mansuete domestice et amicabiliter.

x ¶ Secrete. v. q. iij. in loco. Additio. Tangit hic Pau. remissiue qs grauius peccet: vel ille qui delinquit occulte: vel ille qui publice not. de cele. mis. de hoie. lxxxj. di. clericus. xxxij. q. iiij. nemo. Petrus.

y ¶ Accersitis. quasi collectis: vel circa se sitis.

z ¶ Requisitis. Nota tabellionem debere esse rogatum. de hoc in spe. de instru. edi. §. ij. versi. sed pone. et. §. iij. in. j. colu. per Inno. s. de fide instrumen. c. j.

Tabellio rogari dz.

a ¶ Instrumenta. Ad perpetuam rei memoriam. j. q. vij. maximum. xxvij. q. j. omnes femine.

b ¶ Respondit. Tria capitula continet hec responsio.

c ¶ Cuiq. romanuz põtifice includebat. de maio. et obe. solite. ad fine.

d ¶ Prestiterat. per nuncios: vt sequitur.

e ¶ Innouauerat. per seipsum. Jo.

¶ Nos itaq. Iste. §. legitur vsq ad. §. ceterum. Et dicit quid fecit papa quando audiuit cardinales referentes ea que dixit Henric9. et

silẽtio palliet[a]: posset ĩ magnuꝫ ⁊ euidẽs p̄iudiciũ ro. ec. redũdare[b] dignũ admoduꝫ[c] ⁊ opportunũ fore ꝓspexim⁹: vt d̃ iuramẽtꝭ hm̃õi ꝯstõni p̄n̄ti aliq̃ breuit̃ ãnectam⁹. Dict⁹ nãqꝫ. H. ꝙ̃primuꝫ fuit in regeꝫ romanoꝝ elect⁹ solẽnes ad nos nuncios destinauit: dãs eis ꝑ suas patẽtes lr̃as plenuꝫ et sp̃ãle mãdatum exponẽdi[d] nobis ꝓ eo deuotionẽ ipi⁹ ⁊ reuerẽtiã filialẽ quã ad nos ⁊ ro. ec. syncero gerẽ se dicebat[e] affectu: necnon petẽdi ⁊ ipetrãdi a nobis fauorẽ ⁊ gr̃aꝫ ꝯsuetos: offerẽdi q̃ꝫ nobis ⁊ p̄stãdi ꝓ eo ⁊ ĩ ipi⁹ aĩaꝫ[f] debite nobis ⁊ eidẽ eccl̃ie fidelitatꝭ ⁊ cuiuslibet alteri⁹ generis iuramẽtum: ac nihilomin⁹ petendi a nobis ꝑ nr̃as sibi man⁹ ipẽdi vnctioneꝫ: ꝯsecrationeꝫ: ⁊ romãi iperij dyadema[g]. Prefatis itaqꝫ nuncijs in nr̃a et fratrum nr̃oꝝ p̄n̄tia ꝯstitutis: ac ꝭm dicti tenoreꝫ mãdati auiniõe vbi tũc eram⁹ cũ nr̃a curia residẽtes ĩ publico cõsistorio: ĩ q̊ erat p̄latoꝝ et alioꝝ taꝫ clericoꝝ q̃ꝫ laycoꝝ nõ modica multitudo: p̄missis ꝑ eos corã nobis expositꝭ supplicãdo petitꝭ humil̃r ⁊ oblatis[h]. ¶ Nos eodeꝫ mãdato et decreto[i] electiõis eiusdẽ. H. ex ꝑte p̄ncipũ tã eccl̃iasticoꝝ q̃ꝫ sc̃lariũ q eundẽ elegerãt nobis ꝑ dictos nũcios p̄sentatis: plena cũ eisdẽ fr̃ib⁹ deliberatiõe discussis: factaqꝫ nobis de electiõe hm̃õi cõcordi ⁊ legitima plena fide: examinata q̃ꝫ ꝑsona ipsi⁹. H. ꝓut abñtia patiebat eiusdeꝫ: ⁊ de ipsi⁹ fide: ꝓbitate: et alijs que ĩ ꝑsona iperatoris sunt merito regrenda[k]: cũ plurib⁹ p̄latis et alijs magne auctis viris q eiusdẽ. H. mores: ꝯditionẽ: ⁊ statuꝫ pleni⁹ nouerãt[l] igsitoqꝫ de ei⁹ ꝑsona cui⁹ etiã nos ⁊ fr̃es nr̃i aliqualeꝫ[m] pri⁹ notitiã[n] habebam⁹: ꝓpter qõ facilius trãsiuimus: in examinatiõe hm̃õi idonea reputata: ip̃ꝫ noiauim⁹/denũciauim⁹ ⁊ declarauimus regẽ romanoꝝ: ipsi⁹ approbãtes ꝑsonã. eũqꝫ sufficientẽ ⁊ habilẽ declarãtes ad suscipiẽdã iperialis celsitudinis dignitatẽ: ac decernentes vnctionẽ ꝯsecrationẽ: iperijqꝫ romãi coronaꝫ sibi ꝑ man⁹ nr̃as debẽ ꝯcedi. Et subsequẽter a p̄fatis nuncijs sufficiens ad h̄ ab eo (vt p̄mittit̃) mãdatũ hñtib⁹ ꝭm formã ĩ decretis q̃ icipit tibi dño[o]/cõprehẽsaꝫ fidelitatis recepimus iuramẽtũ.

quod rñsum ipse Henric⁹ dedit lr̃is suis; et quõ Henric⁹ non habuit lr̃as pape gratas. ⁊ quõ ipse henric⁹ dixit se nõ iurasse in coronatione sua qñ fuit ꝓmot⁹ in romanũ iperatorẽ: nec post coronationẽ. Et etiã cardinales retulerũt ipsi pape q̃lr ipse henric⁹ qñ recepit lr̃as pape q̃ tractabãt de pace. ⁊ cũ secrete esse deberẽt ꝙ ip̃e eas publicauit. accersitis. i. ꝯuocatis tabellionib⁹ ⁊ in copia multorũ hoim̃. ⁊ quõ ipse nesciebat ꝙ añcessores sui iurassent ⁊ ꝙ ip̃e erat imemor ꝙ vnꝗ̃ iurasset. ⁊ p̄ h̄ habes totũ. §. p̄cedentẽ repetituꝫ. His sic recitatꝭ a cardialib⁹ ro. põ. ipse ro. põ. attendens ꝙ si ipse dimitteret ip̃m regem q de rñsione sua habuerat tabelliones vt cõficerent instr̃a vt posset ĩ futurum preiudicare ro. ecc. ⁊ talia sic recitata in principio isti⁹. §. ĩ graue p̄iudiciuꝫ redũdarẽt ipsi ecclesie. q̃re ip̃e papa siue ro. pon. ꝓsperit annectere ⁊ in ius cõe siue ĩ corpore iurꝭ redigere ⁊ scribere de hm̃õi iuramẽtis in hm̃õi cõstõne seu clemẽtina. recitans quõ dictus henric⁹ ꝙ̃primũ. i. ꝙ̃cito ⁊ illico siue statim qñ fuit electus ĩ romanũ regem ip̃e misit nũcios ⁊ ꝓcuratores ad nos. hoc est ad romanaꝫ curiã vt ipse ꝯfirmaret̃ ĩ ipatorẽ. q nuncij ꝓcuratoriũ habebãt ad iurandũ ĩ aĩaꝫ ipi⁹ ꝙ oĩa q̃ iurãda erãt iuraret. q̃ qdẽ iuramẽta recepim⁹ Auiniõe: vbi tũc eramus in presentia plurium cardinaliũ: archiep̃oꝝ: ep̃oꝝ: et abbatum hic existẽtiũ: q̃re illũ regẽ noĩauim⁹ ⁊ ei⁹ ꝑsonã approbauim⁹: et declarauim⁹ eum esse habilẽ ⁊ idoneũ ad apicẽ ĩperialis celsitudinis dignitatẽ: ⁊ decreuim⁹ illũ inũgi ⁊ cõsecrari: ⁊ a p̄dictis nũcijs accepimus iuramentũ. Jtẽ sil̃r misim⁹ cardinales ad eũ vt ipsi sibi impẽderent ⁊ darẽt insignia ꝯsecrationis. q cardinales noĩe nr̃o receperũt ab eo iuramẽtũ corporale. sicut ꝯtinet̃ ⁊ forma illi⁹ iuramenti describit̃ in libro pontificali roma. Et forma qual̃r ipse iurauit ponit̃ ibi. Ego. a. rex ro. Hoc dicit. vide tex. Nos itaqꝫ attẽdentes ꝙ si hm̃õi rñsio facta per regẽ Henricũ ꝑtranseat sub dissimulatione: vel ꝙ palliet̃ silentio: ipsa posset redũdare in magnũ ⁊ euidẽs p̄iudiciuꝫ romane eccl̃ie: ideo ꝓsperim⁹ ad modũ dignũ. i. valde dignũ fore. i. eẽ opportunũ. i. cõueniens vt annectam⁹ aliq̃ breuiter hm̃õi ꝯstõni p̄n̄ti in hm̃õi clementina. Et sum in tex. ibi: dictus nãqꝫ. Et recitat qual̃r henric⁹ rex qñ fuit electus quõ ipse iurauit ⁊ fecit illa ad q̃ tenent̃ facere iperatores qñ eligunt̃: ideo dicit. Dict⁹ nãqꝫ henric⁹ ꝙ̃primuꝫ. i. ita cito ꝙ fuit electus in regẽ romanoꝝ: ipse destinauit. i. misit ad nos nuncios solẽnes. hoc est vnã ambassiatã quã gallice (Ambassade) appellam⁹. dãs eis nũcijs mãdatũ sp̃ãle ⁊ plenũ ꝑ suas lr̃as patentes. i. apparẽtes ⁊ manifestas ⁊ bñ cognitas nobis. exponẽdi pro eo. i. noĩe ei⁹ deuotionẽ ipsi⁹: q̊ p̄ceperat nũcijs suis eis dicendo. Dicatis romano pontifici qualiter ego sum deuotus ⁊ obediens. Et dãs eis nũcijs mãdatuꝫ sp̃ãle exponendi reuerẽtiã filialem quã ip̃e dicebat gerere ad nos sincero. i. integro affectu. i. desiderio. ⁊ etiam ad romanã ecclesiam. dicẽdo ꝙ erat filius ipsius ecclesie. quare supplicabat vt electionẽ de se factam papa cõfirmaret. ⁊ eũ decerneret inungendũ ⁊ ꝯsecrandũ: necnõ. i. etiã habebãt dicti nuncij sp̃ãle mãdatũ petẽdi ⁊ impetrãdi gratiã a nobis et fauorẽ. Et ipsi nũcij habebãt mãdatũ sp̃ãle offerẽdi ⁊ prestãdi ꝓ eo. i. noĩe eius iuramẽtuꝫ fidelitatis debite nobis. ⁊ debite ei romane ecclesie in ipsius aĩam: q̊ per suã aĩaꝫ iurabat ꝙ teneret ⁊ faceret oĩa q̃ sui predecessores fecerãt. Jdeoqꝫ ipsi nuncij habebãt mandatũ iurãdi in ipsius aiam per iuramentũ fidelitatis: ⁊ per iuramentuꝫ cuiuslibet alterius generis. ac nihilomin⁹. i. non minus habebãt tales nuncij mãdatum speciale petendi a nobis vnctionẽ: ⁊ habebãt speciale mandatum petendi ꝯsecrationẽ impẽdi ipsi henrico per manus nostras. Et etiam petebat dyadema imperij impendi. i. tradi per manus nostras. h. d. ¶ Nota decreto. i. statuto: ⁊ habemus decretuꝫ ta. tum. ⁊ hoc decretum ti. statutum patrũ diffinitũ iudiciũ. Jnde hic ⁊ hec decretalis ⁊ hoc decretale. vt ista dicta sunt decretalia. i. q̃ in decretis continent̃. Et pluraliter hec decreta torum. pro libro in quo continentur decre. Jnuenit̃ etiã decretalis substãtiue: vt in tali decretali d̃r. Jtẽ decretus ta. tum. inuenit̃ a decresco scis. ⁊ põt de ibi esse augmentatiuũ vel priuatiuũ. Et decretũ est supinũ duoꝝ v̄borũ. s. decresco ⁊ decerno. ⁊ decreui. est corũ preterituꝫ. Decretũ ꝭm sp̃e. d̃r multis modis. q̃nqꝫ d̃r sñia diffinitiua. vt. ff. de re iudi. l. decreta. vel interlocutoria. ff. de assesso. l. j. in fi. Q̃nqꝫ d̃r id qõ papa ꝯstituit seu statuit de consilio cardinaliuꝫ nulla facta cõsultatiõe ⁊ tũc in scriptis redigit̃: vt de rescrip. ca. p̄n̄ti. Et accipitur h̄ sic in proposito. Q̃nqꝫ d̃r ꝯsensus eligentiũ in scriptis redact⁹: vt ij. q. j. legum. de electiõe. innotuit. Q̃nqꝫ est illud qõ capitulũ vel ordo siue vniuersitas vl̃ maior pars ordinauit: vt. ff. qõ cuiusqꝫ vniuersitatis nomine. l. plane. Q̃nqꝫ est iudicis auctas in alienationibus rerũ p̄cipue minoꝝ iterposita: vt. C. de p̄dijs minoꝝ. l. interposita. Q̃nqꝫ d̃r auctas pricipis ĩ rescriptis bñficia lib⁹ interposita: vt de rescrip. c. gr̃a. li. vj. Et ꝭm Azo. illud decretum est confirmatoriũ gr̃e: q̊ ex hoc priceps insinuat suã voluntatẽ q̃ seruãda est: etiã ꝭm euꝫ ligat ignorãtes. Est etiã quoddã decretuꝫ decurionum. qõ ĩ inuitos sup munerib⁹ rerum tribui põt: exceptis qui liberalium studiorũ laboribus insunt: ⁊ q medendi causa fungunt̃: vt medici. C. de decre. decu. l. exceptis. lib. x. Et dicunt̃ decuriones. i. exñtes de curia. Q̃nqꝫ decretũ est iussus iudicis quo mãdat bona alicui⁹ ꝓp̄t eius ꝯtumaciã possideri. Et est duplex: quoddã est primũ: quoddã sc̃dꝫ: vt. ff. de dã. infec. l. si pupillus. §. iulian⁹. ¶ Nota ꝙ ꝯ ea q̃ publice delinquunt̃ publice ꝓuideri dꝫ. sic eñ ꝓuidit papa per hãc publicã ꝯstitutionem cõtra publica delicta henrici. ¶ Nota ꝙ d̃r breuiter fieri q̃nis multa dicãtur dũmodo breuiter vt hic: in ver. breuiter. Zabarel.

Decretum multis modis dicit.

Ordiatio littere.

a ¶ Pallietur. i. quasi pallio cooperiat̃. cõcor. de vsu pal. c. nisi. in fi.
b ¶ Redũdare. Prouidet circa futura. de hoc de ser. nõ ordi. c. j.
c ¶ Admodum. Ponitur pro valde. cõcor. de symo. grauius. ⁊ de corpo. vitia. c. j. de magistris. quãto. j. de re iudi. pastoralis. ver. nunquid etiam. ⁊. j. de magistris. c. j. post prin.
d ¶ Exponendi. Nota formam ꝭm quam constituendi sunt nuncij romanoꝝ regis petentes approbationem ecclesie.
e ¶ Dicebat. Seneca. lxxxj. epistola. Nil charius existimam⁹ q̃ beneficium q̃diu petimus: nil vilius cum accepimus.
f ¶ Animã. concor. de iura. calũ. c. fi. lib. vj. ⁊ de testi. presentiũ. lib. vj.
g ¶ Dyadema. Proprie d̃r corona impialis vel regia: ⁊ differt a serto qõ fit de floribus insertis: ⁊ a corona que d̃r circulus capitꝭ de quolibet metallo: dyadema v̄o solum de auro ⁊ lapidibus preciosis. ⁊ cõponitur a dya quod est duo ⁊ demo mis: ex sui eniꝫ rotunditate principium demit ⁊ finem.

Seneca dictum. Dyadema sertum et corona differunt.

h ¶ Oblatis. Respicit tria ad que mandatum habebãt: sc̃ꝫ exponẽdi deuotionem: petendi fauorẽ: vnctionẽ ⁊c. offerendi iuramentum.
i ¶ Decreto. De quo. lxj. dist. episcopus. ⁊ de elec. innotuit.
k ¶ Requirenda. facit de sap. negli. prela. grandi.
l ¶ Nouerant. Ab his inquirenda sunt talia. de purga. ca. cum. P. de elec. postꝗ̃. ⁊. c. scriptum.
m ¶ Aliqualem. Quasi non plenam: q̊ tunc non videtur examinatio persone necessaria. de hoc. xxxiij. di. qui episcopus. in glo. ij. xlvij. dist. de petro. ⁊ facit de appel. constitutis. ij.
n ¶ Notitiam. Fuerat enim pro promotiõe fratris sui treuerensis archiepiscopi aliquo tempore in curia.
o ¶ Tibi domino. lxiij. distinc. ⁊ fuit iuramentum ottonis: vt ibi patet. ⁊ dicebat Guil. in specu. eo. titu. §. j. versi. illud autem. post principium. ꝙ electus p̄stabat primo illud iuramẽtum legato apostolice sedis. postea

Postq̃ꝫ ideꝫ. H. cõsecrationis ⁊ coronationis sue tp̃e aliud eisdeꝫ cardinalib⁹ quos ad impendẽdũ sibi huiusmodi consecrationis ⁊ coronationis insignia miseram⁹ ad vrbẽ illud nr̃o noĩe recipiẽtib⁹ iuramẽtuꝫ p̄stitit corꝑale: qõ in libro põtificali[a] ro. prestãduꝫ põ. ꝑ ipatorẽ coronatiõis sue tp̃e ꝯtinetur: cui⁹ tenor dinoscit̃ esse talis. Ego. H. romanoꝝ rex annuẽte dño futur⁹[b] ipator: ꝓmitto spondeo ⁊ polliceor[c] atqꝫ iuro coram deo ⁊ btõ petro me decetero ꝓtectorẽ ꝓcuratorẽ ⁊ defensoreꝫ fore sũmi põtificis: ⁊ hui⁹ sc̃tẽ ro. ec. ĩ oibus necessitatib⁹ ⁊ vtilitatib⁹ suiꝭ custodiẽdo ⁊ ꝯseruãdo possessiões: honores: ⁊ iura ei⁹ q̃ꝫtũ diuino suffult⁹ adiutorio fuero ꝭm scire ⁊ posse meũ recta ⁊ puta fide sic me deuꝭ adiuuet ⁊ hec sc̃tã dei euãgelia. ¶ Ceterũ quin iuramẽta hm̃õi fidelitatiꝭ existãt a retro romãis p̄ncipib⁹ nõ fuit hacten⁹ hesitatuꝫ: imo tã quõdã Albert⁹ rex romanoꝝ imediatus[d] p̄decessor memorati hẽrici Bonifacio[e] pape. viij. predecessori nr̃o tp̃e approbatiõis eiusdẽ Alberti q̃ꝫ Rodulph⁹ pr̃ ip̃ius ⁊ alij p̄de. eiusdẽ romanoꝝ reges diuersis nr̃is predecessorib⁹ iuramẽtuꝫ fidelitatꝭ ⁊ obedientie p̄stiterũt. Jdeqꝫ Bonifa. memoratum. A. iuramento hm̃õi ab eo recepto de fratrũ suorũ consilio (p̄n̄te prelatoꝝ ⁊ alioꝝ multitudine copiosa) auctoritate ap̃l̃ica recepit ĩ sp̃ãlẽ suũ filiuꝫ[f] ⁊ eccl̃ie memorate: ipsumqꝫ in regem romanoꝝ assumpsit ĩ iperatorẽ postmodũ ꝓmouẽduꝫ. Verũ q̊ sepefat⁹. H. q ĩ ꝓrimis dieb⁹ fuit de hac luce subtract⁹: nõ virtutẽ ⁊ mẽtẽ s̃ꝫ nudũ v̄boꝝ ĩsectãs corticẽ[g]: sensumqꝫ ꝯfundẽs: iuramẽta restringẽdo p̄dicta curiose videbat̃ asserere (vt p̄fert̃) illa ad debitũ fidelitatis hm̃õi nõ extendi: nouo morbo curiositatꝭ[h] hui⁹ luculẽte v̄itatis antidotuꝫ[i] p̄n̄tis declaratiõis oraculo ꝓuidim⁹ apponẽdũ. Nos ergo capl̃is iuramẽto fidelitatis[k] cõtẽtis solicita meditatiõe p̄esatis ipsa capl̃a[l] in p̄fatis impatoris iuramẽtis q̃ꝫtũ ad effectũ mẽtẽ ⁊ v̄tutẽ[m] ipsoꝝ nõ est dubiũ contineri. Nos p̄missis et alijs rõnib⁹ ne qs in romanũ assumpt⁹ p̄ncipẽ vel in posterũ assumẽdus (an iuramenta hm̃õi ꝑ dictũ. H. impatorẽ p̄stita ⁊ per successores ip̃ius ĩ futuruꝫ p̄stãda fidelitatis existãt) in dubitationeꝫ deducere audeat: vel sup his ꝯriũ astruere veritati: aucte ap̃l̃ica de fratrũ nostroꝝ ꝯsilio declaramus illa iuramẽta p̄dicta fidelitatꝭ existere[n] et censeri debere. ¶ Porro p̄ter iuramẽta p̄dicta idẽ Henricus suoꝝ inherẽs p̄decessoꝝ vestigijs[o] p̄usq̃ꝫ ingrederet̃ italiã: vel ibidẽ iura aliq̃ exerceret sub testimonio suarũ patẽtiũ lr̃arũ in manib⁹ dilecti filij Joannis de molianis scholastici eccl̃ie tullẽsiꝭ capellani nostri ad hec sp̃ãliter per nos missi: nr̃o ⁊ p̄fate eccl̃ie noĩe recipiẽtꝭ ꝓmisit: ⁊ tact[p] sacrosanctiꝭ euãgelijs: iuramẽto firmauit ꝙ eandẽ eccl̃iaꝫ ⁊ fidẽ catholicaꝫ pura fide: totisq̃ꝫ virib⁹ cõseruaret reuerenter: ⁊ ẽt defensaret oẽmqꝫ heresiꝫ/scisma/⁊ hẽticos quoslibet/fautores/receptatores/⁊ defensores ipsoꝝ exterminaret[q] pro posse: ac nũq̃ꝫ cũ sarraceno/pagano/scismatico: seu alio quolibet cõionem catholice fidei nõ hñte: aut cũ aliq̃ alio p̄fate eccl̃ie inimico vl̃ rebelli: seu eidẽ manifeste suspecto vnionẽ quãlibet: seu parẽtelã[r] aut ꝯfederationẽ iniret: sed tã nr̃am q̃ꝫ successorũ[s] nr̃oꝝ ꝑsonas honorẽ ⁊ statũ manuteneret: defenderet: et ꝯseruaret ꝯtra oẽs hoies cuiuscũqꝫ existerẽt preeminẽtie dignitatiꝭ: vel status. Eidẽ etiã adijciens iuramẽto ꝙ manuteueret semp atqꝫ seruaret priuilegia oĩa ꝑ p̄decessores suoꝭ reges[t] ac impatores romanos p̄fate romane ⁊ alijs quibuslibet ecclesijꝭ quocunqꝫ ꝯcessa tp̃e: ⁊ cõtinentie

dis: postea qñ coronabatur iterum prestabat illud pape.
a ¶ Pontificali. Qõ al's vocat̃ ordinarium ep̃ale. ⁊ not. Hosti. de ser. nõ or. cõsuluit. ꝙ ille liber autẽticus sit: q̊ illius libri verba ibi ponuntur: simile quod de arbore d̃r per. c. xxxv. q. v. ad sedem. inducit etiam xv. distin. canones. ⁊. c. sancta. xxxviij. distin. que ipsis. facit de offi. archidya. ca. j. ⁊. c. ad hec. hoc apertius probat hec littera.

Jmpator non fit per solam electionem.

b ¶ Futurus. Jllud est ꝯ Jo. q not. xciij. dist. legimus. ꝙ sola principũ electio facit verũ iperatorẽ. vides eñ ꝙ etiã approbatus ab eccl̃ia iperator non est: donec coronationeꝫ ⁊ ꝯsecrationẽ recipit ab ecclesia. ⁊ facit qõ dicam in. §. porro. sup verbo reges. in glo.

Pactum quid. Pollicitatio quid.

c ¶ Polliceor. dicit. l. iij. ff. de pollici. ꝙ pactuꝫ est duorũ cõsensus atqꝫ cõuentio: pollicitatio vero soli⁹ offerẽtis ꝓmissum. ¶ Ceterũ. ¶ Casus. Hic papa siue roman⁹ põti. ꝓbat ꝯ ip̃m regẽ q dicebat se nescisse seu ignorasse ꝙ antecessores sui imperatores vnꝗ̃ prestitisent iuramentũ. Et ꝓbat papa dicendo ꝙ nunꝗ̃ fuit hesitatum. i. dubitatuꝫ quin hm̃õi iuramẽta existãt data a retro principibus. i. ab antecessoribus suis. immo ꝓbat ꝙ albert⁹ quõdã impator p̄decessor ipsius Herici: sil̃r Rodulphus tp̃e bonifacij. viij. p̄stiterũt iuramentũ fidelitatis ipsi Bonifa. Dñi mei aperui vobis portã isti⁹ capituli. ideo vos supplico vt residuum videatis per vos. ¶ No. tert. ceterum. vt. s. in cle. ne romani. de elec.

No. primo ꝙ papa recipit impatorẽ in sp̃eciale filiuꝫ. de h̄ de ver. signi. c. j. in prin. lib. vj. No. scdo ꝙ mẽs iuris ⁊ nõ nud⁹ cortex dꝫ attẽdi. de hoc ĩ glo. in v̄bo verũ q̊. verbo corticeꝫ: ⁊ dicit canõ ꝙ euãgeliũ est ĩ sensu et medulla nõ in supficie. zaba.

d ¶ Jmmediat⁹. Signãter hoc dicit cum in possessione vltima tp̃a spectanda sint. de cã pos. cũ eccl̃ie. post prin. cũ ꝯcor.
e ¶ Bonifacio. familiaris est hec probatio cum papa aliuꝫ papã inducit in testem: vt no. Joã. ix. q. iij. patet.

Papa papã inducit in testem.

f ¶ Filium. De priuile. si papa. v̄. similiter. lib. vj.
g ¶ Corticẽ. Quod facerẽ nõ debuit. j. q. j. marchion. de verbo. sig. preterea. ⁊. ca. intelligentia. ff. de legi. l. scire. Jo.
h ¶ Curiositatis. Sumit̃ hic pro subtilitate exquisita nimia cura. sic de renun. c. j. in prin. lib. vj.
i ¶ Antidotũ. Ponit̃ ꝓ cõtra donũ: dic vt not. ff. de peti. here. sed ⁊ si. §. cõsuluit: vel ꝓ cõtra datũ. vñ dici solet id qõ dat̃ cõtra venenuꝫ: vñ ꝑ medicina ponit̃. de iura. calũ. ceterũ. inde dicit̃ liber quidã antidotarius: q̊ contra vitia cõpositus est.

Antidotũ ⁊ non antidorum dicendũ est.

k ¶ Fidelitatis. Quod habetur. xxij. q. v. de forma. ⁊ facit. s. e. ego. N. ⁊ videre potes qõ not. Hostien. in summa. de feu. §. quid sit fidelitas. vbi etiam ponit plenam ⁊ pleniorem fidelitatis formam. Jn quo ꝗd differat ab homagio dicam. j. de re iudi. pastoralis. §. rursus. de hoc ꝑ Jnno. de regu. iur. c. vlti.
l ¶ Jpsa capitula. Cõtenta in fidelitatis iuramento.
m ¶ Virtutẽ. Ad maiorẽ expressionem inculcat hec verba.
n ¶ Existere. Non per hoc sequitur ꝙ subiecti imperatori sint de tp̃ali dñio eccl̃ie. facit qõ no. lxxxj. dist. legit̃. ⁊ in sp̃e. de feu. §. ij. ver. xiiij. ¶ Glo. seq. tractat de trib⁹ coronis iperij: ⁊ vbi/⁊ ꝑ quos dent̃: ⁊ quõ de triplici sunt metallo ⁊ quare. ⁊ dat simile.
o ¶ Vestigijs. Qui sciꝫ in ingressu italie iuramentum tale prestiterat. Scire debes (prout habetur etiam in pontificali al's prouinciali) ꝙ rex romanorum coronatur triplici corona. Prima est ferrea quam recipit ab archiepiscopo colonie. ĩ aquisgrano eiusdem dyoce. ferrũ aũt fortitudinem designat: qua vincere dꝫ rebelles ⁊ infideles cõculcare. Scõa est argentea: quã ingressus italiam recipit a mediolanẽsi archiep̃o in villa modicieñ. eiusdẽ dyoce. tamen ip̃e. H. recepit illaꝫ mediolani in eccl̃ia sancti ambrosij. argentũ aũt designãs mundiciaꝫ ⁊ claritatẽ significat ip̃ꝫ p̄ncipem talem esse debere. Tertia ẽ de puro auro: qua coronatur ꝑ papam in eccl̃ia sc̃ti Petri ad altare sc̃ti mauricij: ⁊ designat aurum (qõ oĩbus metallis est excellentius) ip̃m imperatorem alijs regib⁹ ⁊ pricipibus in potẽtatu ⁊ iustitia excellentiorem esse debere. Sic olim in his tribus metallis dabatur tributum romanis: vt scripsi de fide iustru. inter dilectos. super glo. indictio. Additio. Hanc triplicẽ coronam triplici carmĩe annotatam videas.

Corona triplici coronat̃ rex romanoꝝ.

No. prio ꝑ §. porro. ꝙ successor dꝫ inherere vestigijs p̄decessoris. de iura. ca. c. j. No. secũdo ibi: iuramẽto cõfirmauit ꝙ iuramẽtuꝫ nihil aliud est q̃ꝫ cõfirmatio rei ꝓmisse. zaba.

Versus.

Ferrea romani gestant dyademata reges.
Est argẽtea post hec his oblata corona.
Hĩc aurũ capiti fuluũ datur iperiali.

p ¶ Tactis. ep̃i etiã cum fidelitatem iurãt tangũt sacra: vt ꝓbat̃. s. eo. ego N. in fi. Non sic quando testimoniũ dicunt vel de calũnia iurant. quod dic vt de iura. calũ. c. fi.

Epi iurãtes an sacra tãgere debeant.

q ¶ Exterminaret. Jdeꝫ verbum de here. excommunicamus. §. moneantur. ⁊. §. sequẽ. ⁊ d̃r quasi extra terminos vite vel iurisditionis sue eos ponere. vnde ponitur etiaꝫ pro dissipatione/desolatione ⁊ exilio.

Extermiare vñ d̃r.

r ¶ Parẽtelam. Alludit vulgari italicoruꝫ: ⁊ ponitur pro affinitate. Cõsanguinitatem eñ inire posset. facit insti. de legi. agna. tu. in fi.
s ¶ Successorũ. vide qõ no. ⁊ dixi eo. titu. veritatis. ¶ Glo. seq. arguit non coronatum priuilegiare posse: remittit. ⁊ tria diuersorum dicta ponit subdens textum antiquum.
t ¶ Reges. Romanos vt sequitur. ⁊ per hanc lr̃am videtur ꝙ rex romanorum qui nondum est imperator vel coronatus priuilegia dare possit. de quo satis no. in specu. de rescrip. presentata. §. si. ver. iteꝫ qõ est obtentũ. ⁊ hoc disputauit ⁊ tenuit Jaco. de are. cuius questionem ad litterã posuit. Cy. in. l. bene a zenone. C. de quadri. prescri. Jnno. in decre. venerabilẽ. dicit ꝙ si imperator non possit recipere coronaꝫ in loco debito nibilominus auctoritatẽ administrãdi recipere potest a coloniensi archiep̃o: ad quẽ spectat: vel ex ip̃a electione habet illam ꝭm eum. Refert Hostien. de verboꝝ sig. super quibusdam ꝙ vidit in

Jmpator seu rex romanorum vtruꝫ possit ante coronationẽ priuilegia dare.

alemania per principes iudicari et teneri q rex romanorum post electionem concordem habeat omnem potestatem quam imperator: et q vnctio nihil addit. et facit quod not. Jo.xciij.dist.legim⁹. vt scripsi super ver.postq. et super ver.futurus.in glo. Sed quod plus est vidi et habeo formas quarũdam litterarum que de registris Inno.iij.dicuntur extracte: que emanarunt super negocio discordie electionis de qua loquitur decre. venerabilem. quarum altera dirigebat archiepiscopis: episcopis et plątis et principibus alemanie et sclauie vel sclauonie: altera specialiter maguntino. inter alia referẽtes q incõcussa consuetudo imperij facta certa rationi cõsona iuri subnixa: per patientiam se.apo.tolerata: et per tolerantiã approbata: hoc h3 q duobus electis in discordia vtraq3 admistrat vt rex et omnem imperij iurisditionem exercet. qd declarat ibi papa locũ habere: donec per papã alterius electio fuerit approbata aut reprobata.

Imperatores duo possunt eẽ s3 non duo pape,

¶ Glo.seq. de donatiõe Constantini ponit duas opi.scdam approbans.

a ¶ Constantinũ. Disputant aliqui an donatio p cõstantinu3 facta ecclesie romane in persona beati Siluestri. d̃ qua.xcvj. di.constantin⁹.palea est valuerit: et an successor illa3 reuocare potuerit: Accursi⁹ tenet q donatio non valuit. in auten. quomodo oportet episcopos.post prin.coll.ij. Sed Joã.cõtra qui hoc no.lxiij.dist. ego Ludouicus.q valuerit: et q sit irreuocabilis probat hec littera.e.s. de elect. fundamenta.§.ne autẽ.lib. vj.et facit quod no.Hostien.in sum.de immu.eccle.§.penul.ad fi.

Donatio Cõstãtini facta eccl'ie romane an potuisset per successores reuocari,

b ¶ Karolum. de quo.xj.q.j.volumus.de iudi.nouit.

c ¶ Aduocatus. Vide quod not.et scripsi de electio.venerabilem.ver. quod autem.

d ¶ In eo esset. Facit.xliij.distin.ephesijs.xlvij.distin.q ad nos.de testi.constitutus.

e ¶ Aurea bulla. Patet ergo q ante coronationem non vtitur bulla: sed sigillo, ✠ Sic et papa aliter vtitur bulla ante coronationẽ q post: vt nota.in fine lib.vj.super data priuilegia imperialia cum aurea bulla vidisse non memini nisi vnum: nec etiam multu3 videtur expediẽs priuilegijs bullam auream appendi: propter preciositatem enim metalli est de subtractione bulle periculum: ob quam etiam causam prudentes prelati et principes temporis nostri sigillis argenteis vel aureis non vtuntur.

✠ Ad'dõ no. p bar.an extraua. ad reprimẽdã in x̃bo reges. Albe. in.l. bene a zenone. C. de q̃dri̅e.prescriptio. Inno. et doc.in ca. venerabilẽ. de elec.

f ¶ Archiuis. Habet idẽ verbũ. C. de fide instr.aut.ad hec.xxx.q.j.peruenit.vt ibi no.dicunt archiui armarij librorum.et deriuat ab archa. Hiero.in plogo hester dicit seipm librũ leuasse de archiuis hebreorũ. vide no.de pba.cũ causam.de prescript.ad audientiam.

Archiui sunt armaria librox.

¶ De exceptionibus. ¶ Visum est.s.de armis actox.nunc videndu3 est de armis reox que appellant exceptiones siue defensiones.

Excõmunicationis. ¶ Primo decidit dubium. Secundo illud determinat et declarat, ibi: seruata tamen. Imola. ¶ Presupponendum est quod habetur in.§.qui autem se vult excusare.institu.de excu.tut.vel cur.videlicet si alicui competant plures excusationes: si velit tantum vnam proponere põt. Et si succumbat in illa: quia non potest eam probare: tunc potest proponere aliam: et sic de alijs. Ergo idem est dicendum partibus vocatis ad iudicium vt si competunt eis plures exceptiones dilatorie: possum vnam opponere post aliam. Et si primo proposui iudicem excõmunicatum: possum postea proponere q est infamis. Secundo presupponendũ est illud quod dicitur in.c.pastoralis.eo.tit.in anti.q iudex põt prefigere terminũ peremptoriũ partibus ad proponendu3 oẽs suas exceptiones dilatorias: vt ipse obuiet malicijs hominũ vt lites abbreuientur. Tertio presupponendum q exceptio excõicationis est dilatoria. Quarto presupponendu3 est quod habet in.c.pia.eo.tit. lib.vj.videlicet q exceptio excommunicatiõis potest opponi in quacũq3 parte litis: etiam post sententiam diffinitiua3.

cuiuscunq3. Ipsaq3 omnia et specialiter ac pcipue per clare memorie Cõstãtinum[a] Karolũ[b] Henricum Ottonẽ quartũ Federicu3 scdm atq3 Rodulphũ predecessores ipsius sup ɔcessione: recognitione: aduocatione: annotatiõe: quittatiõe: et libera dimissiõe terrarum et ꝓuinciarũ romane ecclesie vbilibet positaru3: quarũ etiã multas noiati3 expressit sedi apostolice romanisq3 pontificib⁹ sup quocũq3 tenore cõcessa recognouit cõfirmauit et ex certa scientia innouauit: ac etiam de nouo concessit: et terras ipsas atq3 ꝓuĩcias recognouit ad ius et proprietate3 ipsius ecclesie plenissime pertinere: easq3 nbilomin⁹ ex abundanti de nouo ecclesie sepefate donauit: sub predicto se obligans iuramẽto q ipsas aliquãve ipsax partez nullo vnq3 tpe occuparet: seu (q̃tũ in eo eẽt) ab alio pmitteret occupari. Nec in eis aut aliqua parte ipsax iura aliq: possessiões: aut tenutas haberet seu quomõlibet possideret: nec ĩ eis etiã potestarie seu cuiusuis capitanie aut iurisditionẽ quancunq3 per se vl' per alium exerceret: q q3 (vt princeps catholicus et sepedicte ecclesie aduocat⁹[c] atq3 defensor) ipsa3 iuuaret: et consilijs et auxilijs illi assisteret opportunis cõtra quoscunq3 in obediẽtes et rebelles eidem (et precipue contra occupantes seu turbautes terras ꝑdictas seu ꝓuincias vel parte3 quãlibet earũde3). Sub codẽ etiã iuramẽto ꝓmisit q tã ipsam romanã ecclesiã q̃3 alias eccl'ias: libertatem eccl'iastica3: bona: iura: prelatos: et ministros eccl'iarũ ipsaru3 manuteneret: ɔseruaret: atq3 defenderet suo posse. Et q ecclesie romane vasallos contra iustitiam nullaten⁹ offensurus deuotos ac fideles ecclesie etiã in impio cõstitutos benigne tractaret: nec eos opprimeret contra iustitiam: aut (quãtum ĩ eo esset[d]) p aliu3 opprimi sustineret: s3 in suis poti⁹ iuribus et iustitijs conseruaret. Hoc quoq3 iuramentu3 et etiam pristinum p eo nobis per suos nũcios (vt ꝑmittit) prestitũ: receptis sue coronationis insignijs innouanit: ꝓut in patẽtibus l'ris ante coronationẽ ipsa3 ei⁹ regio magno sigillo et alijs post coronatione3 eãdem eins imperiali aurea[e] bulla munitis inde confectis litteris (quas in archiuis[f] romane ecclesie reponi et diligenter cõseruari fecimus) plenius continetur.

¶ De exceptionibus.

Clemẽs.v.in ɔcilio Viennensi.

¶ Exceptio excõmunicationis opponitur dilatorie quãdocũq3 pemptorio nõ obstãte. Jo. and. Cap'lm vnicũ.

Excõicationis[a] exce-

¶ Casus. Feci te citari coram iudice competenti die adueniente compa ruim⁹ coram iudice: dedi libellum meũ: captasti terminum ad respondendum eidem: vel proposuisti exceptionẽ dilatoriam. iudex timens ne velles ꝓponere alias exceptiones vt differres et prolõgares litis cõtestationẽ prefixit tibi terminum ad respõdendum et ꝓponendũ omnes tuas exceptiones dilatorias: die ꝑfixa adueniẽte nullam exceptionem dilatoriã proposuisti: sed litem es cõtestatus: postea circa medium ꝓcessus proposuisti exceptionem excõmunicationis contra me: et petebas causa3 deferri et protendi siue prolongari vsq3 post absolutionem. Ex parte mea fuit ꝓpositum et nõ poteras opponere illa3 exceptionẽ: q2 tu fueras lite3 contestatus et illa est dilatoria: et ante litem cõtestatã debet opponi. Itẽ quia iudex tibi assignauit terminu3 peremptoriũ ad ꝓponendũ omẽs dilatiões: et in die ꝑfixa nullas proposuisti. queritur vtrum bene dica3? Dicit ro.ponti. q non. Nã exceptio excõmunicatiõis est exceptio anomala: nec est de natura aliarũ exceptionũ dilatoriarũ: q2 ibi est periculum excõmunicationis quod ĩminet in quacũq3 parte litis: et incurrit sententiã excõicatiõis minoris et aliquãdo maioris qui participat cũ excõicatis in crimine ꝓhibito: vt si quis habuit coitũ cũ vxore excõicata alicuius. hoc dicit. H.r. ¶ Colligo aliqua notabilia. Primo q exceptio excõicationis potest opponi in quacũq3 parte litis. etiã post renunciationẽ et conclusionem in causa ad impediendam prolatione3 sentẽtie diffinitiue: ĩmo etiã potest opponi post sententiã ad impediẽdam executione3 sententie. ¶ Nota cũ glo. q exceptio excõmunicationis aliquando est dilatoria vt si opponatur contra actorem aliquando est peremptoria: vt si opponatur contra electum vel contra eligẽtes. Et dicitur peremptoria q2 perimit et destruit electionẽ eligentiu3 et cõsecrationem seu confirmationẽ electi: ita q reddit electũ inhabilem ad electionẽ. ¶ Nota q iudex potest prefigere et statuere terminũ ad ꝓponendũ oẽs exceptiones dilatorias: et post illũ terminũ non auditur reus: q2 ille terminus peremptorius habet loco litis cõtesta. q2 sicut post litis ɔtestationẽ qs nõ auditur ad proponendũ exceptiões dilatorias. sed omnes debet proponere ante litis contesta. ita q post terminum peremptorium quis non auditur. ca. pastoralis allegato. et sic ille terminus peremptorius habetur pro litis contestatione quo ad exceptiones dilatorias ꝓponendas. ¶ Nota textũ (excõicatiõis) Excõmunicatio.f.t.est extra cõmunionẽ ecclesie separatio vel censura ecclesiastica excludens a cõmunione fidelium. xj.q.iij.c.nihil.et.§.eui denter. Vel est eterne mortis dãnatio. xj.q.iij.nemo episcoporum. et c.nullã. Et excõmuunicationis due sunt species que frequẽter vsitãtur. de quibus.iij.q.iiij.engeltrudã. Una que maior est: et dicitur anathema. et excludit ab ingressu ecclesie: et a cõmumone fideliũ et a sacramentis. Alia est minor que solum separat a sacramẽtox perceptiõe: id est receptiõe. de qua in.c.si celebrat. de cleri.excõmu.mini. ¶ Nota exceptio. est rei defensio per quam ip̃e reus se defendit et tuetur ab actore. Et fm

Excõicatio põt opponi in vi peremptorie.

Excõicationis diffinitio et diuisio.

Exceptio quid est.

Azo.in sum.C.eo.ti.quandoq3 ponit large et improprie pro oi defensione prout reo cõpetit: etiã si nulla actori cõpetit actio. Et tunc quidã vocant eam exceptione3 facti: vt qñ sine actione quis calũniose ponit. Et plures sunt exceptiones. q̃dã sunt dilatorie: queda3 peremptorie: quedã ppetue: queda3 tpales: quedã sunt anormale: et est exceptio rei iudicate. Exceptio dilatoria est q̃ cãm differt et prolongat. ĩstit. ea.§.appellantur. Exceptio pemptoria fm spe. vocatur sic: q2 actionem vel intentionem agentis perimit vt cum qs petit decem ex cã mutui: alius excipit de pacto facto inter ipos de nõ petẽdo dicendo. Dñe actor tu petis a me decem ex cã mutui: reminiscere q tali die fecisti pactum mecũ q nunq̃ petes a me illa.x.quare excipio de pacto de non petendo: et ista exceptio perimit actionem. Exceptio perpetua est que perpetuũ h3 effectu3: vt cũ petis a me.x.ex cã debiti: excipio q tu remisisti mihi: hec exceptio ppetua dici põt: et perpetuo cõpetit qñcũq3 actor agit: q2 exceptio nõ cõpetit nisi qs agat. ff. de except. l. exceptio. Exceptio tpalis est que ad tps vtilis est: vt cũ petis debitu3 excipio ɔ de pacto facto de nõ petẽdo: nisi vsq3 ad qnquẽniũ: ideo si petis a me ante quinquennium excipiã: post quinquenniũ non possum excipere: q2 mea exceptio est tpalis: et solum durat vsq3 ad qnquenniu3. de qua de rescrip.c.plerũq3. Exceptio anomala est que nõ sequit normam. i. regulã aliax: põt opponi ante litem cõtestatã et post: et infra litis cõtestationẽ vt exceptiones: et alie de qb⁹ sc3 dubitatur an sint perpetue an tpales: vt exceptio matrimonij: et exceptio nõ numerate pecunie et nõ numerate dotis. vt no. instit. de excep.§.appellãtur. Exceptio rei iudicate nõ põt opponi: nisi qñ fit sup eadẽ re et qñ est ex eade3 causa et eadẽ persona. ¶ Nota termino perẽptorio. Peremptorium dr a perimendo eo q oĩno perimat vt terminus peremptori⁹ vltra que3 nõ dantur vlteriores dilationes. Simil'r exceptio dr peremptoria que perimit actionem. Etiã citatio dicitur perẽptoria: q2 oẽs alias citationes abbreuiat et accelerat: vt quãdo qs citatur vno edicto pemptorio pro tribus vel trib⁹ citationibus ꝑmissis et quartũ peremptoriũ: vt. l. ad perẽptoriũ. ff. de iudi. ¶ Nota seruata cõstitutiõe sc3.c.pia.eo.tit.li. vj. vbi dr si qs reus actori opponat excõicationem exprimat speciem excõicationis maioris vel minoris et nomẽ excõicatoris: quã nisi ĩfra octo dies ꝓbauerit: die qua ꝓponit non cõputata cõdẽnat in expensis. Sed si tunc deficiat et iterum eandem opponat et probet repelletur excõicatus: et valebit ꝓcessus interim subsecutus. Itẽ non nisi bis potest opponi excõicationis exceptio: nisi emergat noua vel euidẽs ꝓbatio de antiqua. Et si opponat post snĩam ĩpediet snĩe executione3: sed snĩa valebit. Itẽ ex officio suo põt excõicatũ publice repellere qñcũq3. Hoc dicit illa ɔstitutio pia: q̃ est ɔstitutio Feli.re. Inno. ¶ Not. q generalis renũciatio tacita vt hic: vel expssa sicut illa q̃ fit in fine litis. de qua de cã.pos.pastoralis.in fi.spãles ꝓuisiones nõ tollit. ꝓ hoc quod not. de transac.c.j. Zabarel.

Exceptionum varie species.

Pereptorius termi nus qs dicatur.

¶ Excõicationis. Se summat reprobãs qd no. Host.eo.ti.pastoralis. qui dicit obstare lapsum termini huic exceptioni ꝓponẽde: l3 vbi terminus statut⁹ non est: opponi posset vsq3 ad snĩam. et approbat qd ibi no. Ber. et Host. et Guil.in Spe.eo.ti.§.ij.versi.sed nun qd post. et intelligit hoc de maiori excõicatione q̃ repellit ab agendo.s.eo.a nobis.facit de sen.excõ.si quem.Jo.an.

¶ Glo.seq.distinguit: et de questione remittit.

a ¶ Dilatorie.sc3 ad differẽdã litẽ actoris excõicati. de iudi.ĩtellerim⁹. opponit eñ interdũ in vim perẽptorie: puta ad perimẽdã electionem ppter excõicationẽ eligentiũ vel electi: quo casu locũ nõ h3 decre.pia. eo.ti.lib.vj. et ibi no. dicit Guil.in Spe. q etiã qñ opponit ɔ iudicẽ vl' ɔ pcuratorẽ nõ obstat lapsus termini. hoc no.in predicto.§.ver.qd si termino. et ver.seq. de secũdo dixi de ꝓcu.in nostra.

Excõmunicatio dupliciter opponitur.

b ¶ Litis. Principalis. de cã vo appellatiõis plene scripsi eo.ti.significauerunt.in ter. et super glo.penul.

c ¶ Opponi. q̃drupler hui⁹ iuris rõ habet in decre.pia.in ꝑn.glo.

¶ Glo.seq.ponit opi.quã ɔ hunc textum tuetur.

d ¶ Peremptorio.tenet Host.in decre.pastoralis. et Guil.ĩ spe.de dila.§.j.ver.exceptorie.q talis terminus etiã si hic nõ exprimat intelligit perẽptorius.alleg.decre.cõsuluit.de offi.deleg.hoc ꝓbat l'ra illius decre.pastoralis. et Guil.ibi: extũc.vt ibi scripsi.s3 dato q iudex pemptorie expssit nõ obest.hoc vult hec littera.

Termin⁹ ad exceptiões opponendas est peremptorius.

e ¶ Assignato. Iste terminus assignari debet ad petitionẽ actoris nõ rei: vt satis dixi.s.eo.pastoralis.

f ¶ Dilatorias. Nũqd ad pẽptorias ꝓponendas possit iudex statuere terminũ perẽptoriũ: Fuit opi. q nõ. de q.s.eo.pastoralis.s.j.glo.

¶ Glo.seq.iustificat textum et ampliat.

g ¶ Nõ obstãte. Hãc opinionẽ in decre.pastoralis.approbare solebã hac ratione: q2 quadruplex ratio illius decre.pia. ita vrget post terminũ sicut prius. Itẽ q2 lis contestata est quasi quide3 peremptorius termin⁹ dilatoriarũ. de re iudi.inter monasteriũ. et tñ post illã ꝓponitur hec exceptio. Ite3 terminus datus ad exceptionẽ illã ꝓbandã qui lapsus est nõ impedit illã ꝓponi de nouo: ergo nec termin⁹ datus ad proponẽdum. Item snĩa nõ precludit viã huic exceptioni: multominus termini lapsus. hec oĩa probant in predicta decre.pia. Et his rõnibus puto decre. hanc locum habere etiam si nominatim de exceptione excõicatiõis termin⁹ datus esset. Nec eni3 potest iudex bñficium iuris auferre reo p quod est sibi permissu3 q in qualibet parte litis illam opponat. de regu.iu.indultũ. cum concor.lib.vj.

Excõicatio in qualibet parte litis opponi potest.

ptio dilatorie[a] in q̃libet parte litis[b] opponi[c] põt termino peremptorio[d] per iudice3 assignato[e] ad proponẽdũ exceptiones declinatorias et dilatorias[f] nõ obstãte[g]. ¶ Seruata tamen constitutiõe[h] felicis recordationis. Innocentij pape quarti edita circa hoc in cõcilio Lugdunensi.

¶ De sententia et re iudicata.

Clemens.v.in ɔcilio Viẽnensi.

¶ Qui tres sententias ɔtrarias in quauis causa reportauit: de illaru3 nullitate non agit: nec excipit ipsarn3 executione non facta: et respicit etiam pendentia. Joan.and. Capitulum.j.

Vt calũnijs[i] litigantiu3 occurrat: is qui

b ¶ Constitutione.eo.tit.pia.lib.vj.que statuit sub qua forma proponatur et quotiens: terminum probandi: et penam non probantis.

¶ De sententia et re iudicata. ¶ Visum est supra de partibus iudicis et de iuribus actoris et rei: verum quia examinato negocio et iuribus partium auditis: iudex debet ferre sententiam fm allegata et probata. ideo annectitur sequens rubrica.

Vt calumnijs. ¶ Primo premissa ratione decidit vnũ casum. Scdo sili ratione decidit alium ibi: similiter. Tertio declarat et ostendit constitutionem locum habere etiã ad pendentia per appellatione3 ibi: que ad causas. Imola. ¶ Presupponẽdũ est primo q ab vna et eadẽ sentẽtia nõ est licitu3 ter appellare. Secũdo presupponendũ est q licet ab vna et eadem sententia non possim ter appellare tamen possum illam dicere nullam et agere de nullitate. puta quia lata est die feriato: vel me non citato: vel q lata est iudice deambulante et nõ sedente pro tribunali: vel si allegem aliquam aliam causam. ¶ Casus. Tu et ego habuimus litem coram auditore caluiginaci: vel coram alio iudice inferiore: ipse tulit contra me sentẽtiam: appellaui ab illa sententia coram officiali pictaueñ. qui officialis sententiam ipsius auditoris confirmauit: ab illa confirmatoria iterum appellaui. et sic bis appellaui: et appellaui ad auditorem archiepiscopi Burdegaleñ. qui etiam confirmauit duas primas sententias. Certum est q non possum appellare ab illa tertia sententia. Sed ponamus q anteq̃ faceres exequi tuam sententia3: feci te citari coram iudice ordinario: et proposui q prima sententia lata per auditorem caluiginaci erat nulla. Modo querit vtrũ pendente causa nullitatis sententia debeat exequi: vel vtrum sit differẽda et ꝓlõganda in euẽtu3 nullitatis. i. quousq3 fuerit iudicatũ: an sentẽtia prima auditoris caluiginaci valeat an non? Respõdet romanus põtifex q vt obuietur malicijs hoĩm q pẽdẽte causa nullitatis sentẽtia debet exequi: s3 si postea ꝓnũcietur snĩam fuisse nullam: tunc executio reuocabitur. Sed quid sanctissime pater: si non appellaui a tertia sentẽtia: sed appellaui a quadã interlocutoria: quia forte auditor Burdegaleñ. me grauauit in aliqua interlocutoria: a qua appellaui et dedit mihi apostolos refutatorios: et pendẽte appellatione processit ad diffinitiuam: et voluit exequi suam sententiã? Ego dico q non potest pro eo quod pendet lis super appellatione interiecta super interlocutoria. Queritur vtrum ista litis pendentia debeat impedire sententiã? Dicit q non: sed si iudicetur bene appellatũ: q2 sentẽtia erat nulla: tunc executio sententie reuocabit. hoc dicit.h.r. ¶ Colligo aliqua notabilia. Et primo q habens tres sententias ɔtra se super eodem articulo non potest appellare a tertia. siue sit diffinitiua siue interlocutoria: sed bene potest agere de nullitate. ¶ Nota iuncta glo. q habens tres sentẽtias conformes contra se: si agat de nullitate anteq̃ admittatur ad agendum: prius debet parere sententie et executioni cum effectu. ¶ Nota q per appellationem ab interlocutoria non suspenditur officium iudicis: nisi iudex detulerit sue appellationi.c.j.s. de dolo et contu. argumento sumpto a ɔrio sensu. ¶ Nota q si appellatur ab interlocutoria: et pendente appellatione feratur sententia et executioni demãdetur: si dicatur bñ appellatum et male pronunciatum: tunc sententia est nulla: et executio reuocabitur: nec nocebit appellãti. ¶ Nota textum (vt calumnijs). Calumnia.f.p.est accusatio falsa crimine falso obiectum: iurgium aliene litis. Vel est petitio iniusta ex certa scientia in iudicio facta: et iuste petitioni iniusta responsio. vel est falsi criminis impositio. ff. de verbo.signi.l.j.in prin. Inde calũniator id est falsus accusator: vel qui scienter alicui falsa crimina imponit occasione vexandi. Sed hic accipitur vt ad propositum calumnia in genere pro omni malicia. ¶ Nota quid sit causa possessionis: et quid causa proprietatis.s. de cau.posses. et proprie.c.causa. Et dicitur petitorium quando quis petit rem pure et simpliciter. Sed possessorium dicitur quando duo sunt in controuersia de aliqua re vel beneficio. Et alter petit sibi possessionem illius rei adiudicari: et postea cognoscatur super ꝓprietate: et si fuerit victus in proprietate seu in petitorio ipse restituet possessionem quam habuit. ¶ Nota executioni. Executio executionis

Appellare ter non licet.

Calũnia quid est.

Petitoriũ quid. Possessoriũ quid.

venit de exequor exequeris tus sum.d.t.id est extra alia sequi aliqd perficere/ad effectu ducere/instare ad aliquid faciendum. Inde executio dicit effectus. Et executor fm Spec. est officialis per que litis executio vel ipsius cause preparatio iubente iudice suo expeditur. Vel fm Azo. pprie est ille qui discussam causam et sententia executioni demandat: qui etiam in iure vocatur apparitor: vulgariter cliens. gallice sergent.

Executor quis dr.

¶ Et nota q si iudex tulit sententiam in qua condemnat Titium in centum: ipse ilico non mandat suam sniam executioni: immo Titius hz tempus quod datur iudicatis ad soluendu.s.quattuor menses. Quattuor mensibus elapsis si Titius no soluerit: iudex mittit apparitorem.i.clientem ad domum Titij: et facit executionem de bonis suis usqz ad summa illorum centu in qbus fuit condemnatus: et bonis acceptis usqz ad dictam quantitatem snia iudicis dr executioni mandata. ¶ Not. snie diffinitiue: qd sit snia diffinitiua et snia interlocutoria. vide.s.in cle.si ante.de dolo et contu. ¶ Nota pendere.i.in pendenti et in suspenso esse. Et venit de pendo dis.sum.a.t.i.suspendere vel trutinare.i.librare eqpendere. Et dr trutinare a trutina. Vel ut dicit Papias. Trutinat appensat extimat. et cor.tru. Vn Horatius in epi. Scriptores trutina no est q multa loquamur. et ista dico extra ppositum p declaratione huius dictionis trutinare. Ite pendere.i.exoluere: reddere: tribuere: vel sustinere. ¶ Nota tali ptextu.i.tali colore: q dicit se appelasse ab interlocutoria vel grauamine: no dz pendere executio p dictarum triu sniarum: vt apparet in textu.ibi: similiter.in fi.

Snia non statim est executioni madada.

in beneficiali vel alia quauis[a] causa tres[b] contra se[c] in petitorio vel possessorio[d] snias[e] reportauit: ad agendum[f] de nullitate ipsaru vel alicuius[g] ex eis nullatenus admittat[h] donec[i] hmoi snie plenarie[k] fuerint executioni madate. ¶ Similiter si ille contra que tres snie diffinitiue[l] late fuerint[m] ab interlocutoria vel grauamine ante prolatione ipsaruz vel earu alicuius[n] se appellasse[o] et causam appellationis hmoi[p] adhuc pendere[q] ppo nat: sententiaru predictaru executione tali ptextu nolumus ipediri[r]. ¶ Que ad causas qlitercuqz etia per appellatione pendentes[s] duximus extendenda. Idem.

¶ Snia lata ctra citatuz extra citatis territoriu existentez nulla est ipso iure. h.d. Jo.and.

Pastoralis Capitulum.ij.

¶ Glo.seq.comendat et dat simile.

¶ Ut calunijs. Nouu et equu qd hic dr cui est si.s.ea.copil.de seqstra. pos.c.fi.et huic prin.cocor.de pe.calumniam.

Calunijs litigantiu est obuiandum.

a ¶ Quauis. Includit spirituales: vel quasi spirituales: criminales: ciuiles et mixtas.

b ¶ Tres. Successiue et super eodem articulo: non em locu habet hec pars qn super diuersis tribus articulis: lz eiusde cause tres interlocutorie sunt late contra partem.

c ¶ Contra se. De tertio q vult ppter suu interesse executione snie impedire. habet eo.ti.cu super.et ibi satis no. Inno.et Hosti.

d ¶ Possessorio.cocor.predic.decre.j.de sequestra.

e ¶ Snias. No dicit diffinitiuas.sicut.j.parte pr.p qd ptz etia in interlocutorijs quarum facienda sit executio locu habere qd hic dr.et q iure petatur illarum executio. vide in Spe.de sen.exco.§.pe.circa fi.

¶ Glo.seq.quattuor remissiones facit.

f ¶ Agendu. De nullitate modos nullitatis et cora quo iudice agatur de nullitate: et an cora iudice appellationis de hoc agi possit. scripsi post Inno.et Host.eo.ti.c.j.de appel.dilecto.et Spe.eo.ti.§.iuxta.p totuz et ad fi.et ibi in ver.sed si causa.tractatur an sententia pnunciata nulla ex prioribus actis causa iudicetur.

g ¶ Alicuius ex eis. Hoc itelligo qn simplr in scdo et tertio iudicio cfirmata est prima snia: et si diuersa ctinebat capla vel unu separabiliter: lz in certa pte fuerit ifirmata: tn quo ad illa capla vel parte in qua vel in qbus cofirmata fuit: pmo et scdo dica hoc locu hre: et in alijs no. exemplum ptz de testa.c.raynutius.et.c.raynaldus.

¶ Glo.seq.dubium soluit.

h ¶ Nullatenus admittat. Per hanc littera videt q etia si no petat victor executionem: per modu tn exceptionis repellere poterit de nullitate agente. et est simile qd plene scripsi de or.cog.c.fi.vltro ergo se offerat executioni et sententijs pareat si de nullitate vult agere. cor.de or.cog.cum dilectus.

Agere volens de nullitate snie qd facere debet.

i ¶ Donec. Facta ergo executioe poterit agere et si obtinebit in ca nullitatis: obtinebit etia reuocatione executionis. facit de resti.in integ.suscitata.C.de preci.impe.offe.auf.q supplicatio.

k ¶ Plenarie. Cocor.de resti.spol.c.fi.et ptz per hoc verbu q no facta executione etia minime partis eius qd pnunciatum fuit impedit ages. si.iij.q.j.reintegranda.

l ¶ Diffinitiue. Hoc no expressit.s.pri.respon.

m ¶ Fuerint.successiue.vt.s.dixi.qr victus a prima et a scda snia appellauit: a tertia vo no potuit appellare.de appel.sua nobis.

¶ Glo.seq.practicat quomo id esse possit

n ¶ Alicuius. Maxime in vltima: hoc pcedit cu.s.dico me appellasse a grauamine illato per iudice scde appellationis qua appellatione pendente cofirmauit ipse iudex prima et scdam sniam: hoc dico: qr si a grauamine illato p iudicez prime appellationis appello: et iste postea fert diffinitiua: si ab illa non appello: no erit dare tertia diffinitiua: multominus si appellarem a grauamine iudicis cause principalis. si vo appellauero ab illa snia: et vtraqz appellationem psequor: tuc procedere posset casus iste. facit cle.s.de dolo.et cotu.si ante.

o ¶ Appellasse. Proponat quod est.j.

p ¶ Hmoi. Emisse ante sniam ab interlocutoria vel grauamine: cuius prosecutio forte studiose differt: vt videat finis cause pncipalis.

¶ Glo.seq.querit et soluit.

q ¶ Pendere. Als appellasse no iuuaret illu: si deserta vel contra eum finita esset illius appellationis causa. Sed qd si dicat se sic appellasse et causaz appellationis finitam pro se: scz qr pronunciatum fuit bene appellatum? Dico etiaz q tunc non impedit executio per respon.s.proxi. allegat enim nullitatez: qr per id constat iudicez a quo fuit appellatu diffinitiua ferre no potuisse. Sed si aduersarius ab illa pronunciatione qua pronunciatum fuit bene appellatuz: infra tempus debitum appellasset: tunc adaptaretur hec littera: quia adhuc illius appellationis causa penderet.

r ¶ Impediri. Licet ergo ex pendentia illius appellationis dubitet an saltem vltima sententia tenuerit: vult tamen q fiat executio saluo iure retractationis tam sententie q executionis si iudicetur bene appellatum. vt dixi.s.pri.rn.non em impedit hec littera appellationis illius prosecutione: dumodo ipsius fatalia non sint lapsa.

s ¶ Pendentes. vide.s.ea.compi.de iudi.dispendiosam.in fi.

Pastoralis. ¶ Tres partes principales hz hec cstitutio.s.exordium: narratione: et coclusionez. Prima ponit exordiu breue. Scda ibi: sane. narras causas et effectuz cuiusda snie late per quonda imperatore Henricu in regem Robertuz cum suppletione defectuu. ostedit nullitate illius cause tam ex ipsius causis alijs insertis in illa q ex personis a quo et in que snia lata fuit. Tertia ibi: vt igit. concludendo declarat illa sniam irrita: et illa etiaz irritada quatenus de facto pcessit. Scda subdiuidit: qr primo narrat snie causas defectu et suppletione: vt dixi scda ibi: veru subijcit illam examini: et dicit quare. tertia ibi: notoriuz. improbat citatione et pcessum ex metu citati rone astantiu imperatori et rone loci. quarta ibi: vt illud. illa improbat rone loci i quo et de quo citatio facta fuit. quinta ibi: deniqz. concludedo cotra sniam prius soluit duplex obstaculu quo dici posset regem vasallum imperij et in imperiuz deliquisse. sexta ibi: rursus. ostedit diuersis modis i illa snia imperatore sue potestatis terminos excessisse. septima ibi: ceteru. soluit suppletionem defectuum quam in sententia fecit imperator.

Ratio dubitandi.

¶ Presupponedum est fm opinione legistaru in.l.oes.§.executoribus.C.de epis.et cle. videlicet q licet iudex non possit facere citari aliquem realiter extra territoriuz: tamen potest facere citari verbaliter: puta: si quis de puincia lemouicesi deliquerit in puincia Picta. pses Pictauen. no potest illum facere citari realiter: id est no potest facere illum capi in prouincia lemouicesi: sed ipe pses pictaue. debet rogare presidem lemouicensem: vt illum qui deliquit in Picta. qui est in puincia sua capiat et sibi remittat. Sz si aliqs habeat principale domiciliu in puincia lemouicesi: et in hac ciuitate pictauesi habeat operatoriu: et cotrahat in hac ciuitate: tunc ratione cotractus poterit hic coueniri: vel si possidet aliqs res in hac ciuitate: tn principale domicilium habet in ciuitate lemouicensi: tunc poterit citari verbaliter in ciuitate lemouicesi: tenent legiste q decretuz de citando debet fieri in territorio pictauensi et no lemouicensi: qr decretu de citando est iurisditionis. Sz denunciatio per cliente seu apparitore potest fieri extra territoriuz: qr denuciatio per cliente facta no est iurisditionis: sed nudi ministerij: et hoc psuppositu est pro ratione dubitadi. Sed pro ratione decidendi presupponendu est q snia lata ctra no citatu est nulla ipso iure: nec opus est q declaret nulla per iudicez. Item presupponendum est q rex Sicilie est vasallus ecclesie romane: et in aliquo non subest romano impatori: qr regnu Sicile est in partibus imperij quas donauit imperator Costatinus Siluestro pape qn illum sanauit seu curauit a lepra. ¶ Casus. Olim fuit controuersia seu lis inter Henricuz imperatore et Robertu rege Sicilie occasione cuius inter ipsos fuit conceptu odiuz capitale seu inimicitia mortalis: qr rex Sicilie procurauit mortem imperatoris: et quasdam ciuitates imperatoris fecit sibi rebelles. Imperator indignatus fecit citari regem Sicilie voce preconis id est voce clientis: et cum tuba. vel forte fecit citari personaliter vt ipse rex copareret cora ipso imperatore in ciuitate pisana: que ciuitas inimicabatur capitaliter ipsi regi Sicilie. Quare hoc videns et sciens ipse rex Sicilie non comparuit: et sic fuit reputatus contumax: et propter eius cotumacia imperator declarauit crimina cotra ipsum obiecta esse vera et notoria: et tulit sententiaz contra ipsum regem dicendo ipsum regem Sicilie esse proditorem et hostem romani imperij. Item declarabat illum esse reum criminis lese maiestatis: et bona sua cofiscauit no solum bona que tenebat ab impatore: sed etiam regnuz Sicilie quod pertinebat ad papam: et indixit seu precepit debitoribus ipsius regis vt

Ratio decidendi.

regis vt nihil ipsi regi vel eius fisco seu receptori vel procuratori soluerent sub certis penis sibi iperatori applicadis. Lapsu tpis Henricus impator mortuus est: rex Sicilie cquestus est ro.pon.de ista snia cotra ipsum ab iperatore lata. Et ad tollenduz murmur ppli licet snia esset nulla: tn ro.pon.declarauit illa esse nulla ppter multas causas q clare patet.h.d.h.r. ¶ Colligo aliq notabilia. Et pmo q citatus ad locu non tutu et non securu: no tenetur coparere: sed tenet mittere exomatorem: immo etia si notoriu sit q ille locus no sit tutus ipse no tenet mittere exomatore/nec appellare: et pcessus factus est nullus. ¶ Nota q iudex no dz sniam precipitare: et maxime in crimie graui: sed plene dz oia rimari et ingrere.l.oes.C.de epis.et cleri.et in hoc.c.ibi non maturo fuit indicio: sed pcipitatio de tato crimine pmulgata. ¶ Nota q iudex no pot aliquem citare extra territoriu etia verbaliter. Et si arguat de.l.oes.§.executoribus.C.de epis.et cle.dicit Bar.q qn ista duo territoria sunt sub dnio alicuius principis/tuc pses vnius territorij pot citare in territorio alterius: vt pses pictaue.in territorio lemouicensi: et sic intelligit illa.l. oes.C.de epis.et cler.§.executoribus. Si vo illa duo territoria non sunt sub dnio alicuius principis/tuc pses vnius territorij no pot citare nec realiter nec verbalr aliquez in territorio alterius vt h in pposito nro: qr regnu Sicilie dr subiectu ro.pon.et non impatori. Sed hoc no placet dno Salyceto i.d.l.oes.nec voluit dicere illa lex oes.q quis posset citare extra territoriu vel no citare: qr illa.l.soluz dicit q cliens vel apparitor citans in territorio habebit certas sportulas.i.certum salariu. Si extra prouinciam citet habebit duos solidos: non aute dicit q iudex possit facere citari extra territorium: vel illa.l.intelligitur q iudex territorij pot rogare aliu iudicem vt faciat citari aliquem de suo territorio: et tunc cliens habebit duos solidos: vt dicit illa.l.omnes. alleg. Et hoc cocludut hic doctores iuris canonici.et Salycetus in pdicta.l. oes.q iudex extra territoriu non pot citare nec realiter nec verbaliter: sed debet requirere iudicem illius territorij vt faciat illuz citari quem vult: et q sibi illu remittat. ¶ Notemus textu. Et pmo pma oratione.c. videlicet Pastoralis. cura solicitudinis nobis diuinitus super cunctas xpiani ppli nationes iniuncta: nos inuigilare remedijs subiectoru eorudem periculis obuiare: et scandala remouere copellit et c. Et dic cura solicitudinis pastoralis copellit. Crime lese maiestatis est vbicunqz quis contra vrbe aliqd molit.i.machinat: aut vbicunqz quis pfugit ad hostes: vel hostes iuuat qlicunqz causa: vel armis: vel consilio: vel pecunia: vel qui subiectas puincias nitit facere rebelles: vel seditioes aut bella mouet in ciuitate: vel q prelatu: magistru: vel principez occidit: vel qui cotra latus eius militat vel arma fert et occupat c rempublica. Et ide dr crimen perduellionis.i.hostile. nam perduelliones dicuntur hostes. Secus si comittit hoc crimen non c rempublica: qr tuc no dr pduellionis: sed simpliciter lese maiestatis. ¶ Et nota q no subditus crime lese maiestatis no comittit vt hic in clemetina nra: maxime in.§.rursus. Nam Robertus rex Sicilie non eo modo subfuit.i.eo mo no fuit subditus impatori henrico q crime lese maiestatis in eu comiserit. ¶ Nota puinciaru. Prouincia cie.dr a pro vel procul et victus qsi pcul posita et deuicta. Cu em romani olim vincendo totu orbe in ius suu redigeret pcul positas regiones puicias appellauerut. Prouincia etia dr regio subiugata et tributaria facta. Inde hic et hec puincialis et hoc puinciale.i.tributarius. Prouincia etiam dr cfiniu regionu. Et puincia significat celeriter aduerbiu. Et puincia.i.puidetia et officiu: vt ex puincia factu est.i.ex officio. Ite hec puincia dr regio spalr. vnde comes puincie dr. Inde puicialis et hoc le. nome getile. ¶ Nota et iperij fortia: qr supra dixit q iperator ptulit c eu sniam declarando eu couictu de criminibus ipositis c eu. Ite priuauit eu terris suis et etia regno sicilie. Item pmulgauit sniam capitale: puta q cdenamus euz ad sustinedu morte quotiescuqz inciderit iter manus nras: et qtienscuqz inciderit in potestatem ipsius henrici. Et hoc est qd vult dicere qn dicit etia pmulgauit sniam mutilationis et capitis: si quado.i.si cotigerit q aliqn ipse Robertus veniret in sua fortia.i.in sua ptatem et in ptatez sui imperij. ¶ Nota promulgauit: vt.s.in cle.si ante.de do.et cotu. ¶ Nota a discretione.q discretio est mater virtutu. ¶ Nota non pderet.i.non manifestaret: vt.s.eo.in vb.prodi. ¶ Nota necnon.i.etiaz.due negatiue p affirmatiua. ¶ No.astruit.i.affirmat. Vn astruo astruis astruere a.t.i.affirmare/asserere/assimilare. ¶ Nota notoriu.i.manifestum/bene cognitu oibus. Inde notorius ria.rium.i.manifestus. Et fm iuristas notoriu multipliciter dr vel distinguit. Nam aliud est notoriu iuris: aliud facti. Notoriu iuris est/de quo qs canonice est cdenatus: vel in iure cofessus: vel p legitimas pbationes couictus. Notoriu vo facti est cuius testis est ppls: et dissimulationi siue inficiationi non est locus. Et intelligit ppls esse testis siue sit crime oibus notu q sunt i loco illo siue maiori parti. Ite in notorio iuris exigit qnqz pbatio c negantez. In notorio vo facti non reqrit ordo iuris q est als regulariter obseruandus. Euidetia ei patrati sceleris clamore no indiget accusatiois. Et si forte iudex velit taliter delinquentez fm q ius postulat et reqrit corrigere vel punire: et ille appellat no est appellationi hmoi deferedu: imo semp dz pcedere iudex corrigedo vel puniedo. Ite notoriuz facti subdiuidit: qr aliud est notoriu facti pmanetis actu: vt cum qs publice tenet adultera vel cocubina i domo. Aliud est notoriu facti traseuntis actu: vt si aliquis in publico interfecit hoiem: vel fecit sacrilegium

Crime lese maiestatis quid est.

Crime perduellionis quid est.

Prouincia vnde dr.

Notoriuz multiplicitur dicit.

vel aliquid simile. Aliud est notorium facti presumpti: si aliquis publice habitus est p filio cosanguineo: vel affine alicuius. Et hoc a qbusda dicit notoriu psumptu. Dicunt aut q est notoriu iuris: notoriu facti et notoriu psumptu. Et est notoriuz psumptum: vt si aliqs publice habitus est p filio alicuius: vbi no sequit alia pbatio nec reqrit: q em aliqs sit filius istius no pot vere pbari. Ide dicut in fornicatioe. Si eniz clericus iuuenis et cupidus secu habeat euideter in domo iuuecula suspectam: no est notoria fornicatio: sed psumpta. Na vt dicit Ouidius in epla. A iuuene et cupido credatur reddita virgo. ¶ Nota subire iudiciu.i.qs est ille q auderet vel qua ratioe teneret aliqs subire iudiciu.i. subijcere se iudicio illius csistorij et reponere se in sinu.i.iter manus suorum hostium. Et dic subire de subeo subis subiui vel subij per sincopaz.i. subtus ire/vel post/vel paru. et dr a sub et eo is. Item inuenit subeo is.i. sursum eo: et ita sumit Joh.vj. Subijt ergo Jesus in montem.i.sursum abijt. et dr a sursum et eo is. ¶ Nota inferenda: infero infers intuli illatu.i.intro ferre vel imittere. et dr ab infero ifers. Vn dns ad Thomam ait. Infer digitu tuu huc. Et inferre est c ferre/irrogare: et pertinet ad malu. Mala em inferunt.i.c ferunt. et fm hac significatione inuenit in dyalectica.i.in logica. inferre.i.ccludere illatio.i.coclusio. cu em aliqd icludit infert.i.c opinione vel oppositione alicuius fert. Vnde cinctio que est signu cclusionis dr illatiua: qsi ctra portatiua. ¶ Nota de more.i.de csuetudine: imo etia de iure naturali: qs repellit inimicuz: et no male diceres de more.i.de iure naturali: sed proprie de more.i.de cosuetudine. et declinat hic mos ris.mas.ge.i.cosuetudo vt talis mos est in partibus nris.i.talis csuetudo. et iste sequit morem patrie sue.i.csuetudine. Sed differut: qr mos est qd facit morem: et sic diffinit. Mos est qdaz csuetudo de moribus tracta tmmodo. Vel sic. Mos est qda lex viuedi nullo vinculo astricta: siue lex no scripta: sed tm vsu eui retenta. Vel mos est vetusta et pbata cosuetudo siue lex no scripta. Sz csuetudo est quodda ius moribus institutu: qd pro lege suscipit cu lex deficit. Ite mos.i.virtus hois: sed pprie in plurali hz hanc significatione: vt iste hz bonos mores. et pprie dr de bono sicut vitiuz de malo. Inde morosus sa.sum. et pducit prima mos moris.

Mos qd est.

Cosuetudo qd est.

¶ Nota desiperet igit.i.sciat se bene no sapere: et exire de sapietia sua qui saperet.i.crederet vel credere sciret citationez ab Henrico c Robertu artasse citatu.i.ipsum robertu: ac si diceret/haberi dz fatuus et extra sensum suu positus si ipse credat q robertus veniat ad ciuitatem pisana ppter eius citationez: ppter ratione posita.s.ibi qs em auderet: vel qua rone aliqs teneret csistorij talis subire iudiciu: et se in hostiuz sinu reponere. Vn desipio pis.desipui desipitu.n.t.i.deorsum sapere.i.de sapietia exire. et dr a de et sapio pis. sapui vel sapiui vel sapij sapitu.n.t.et habet pteritu et supinu ad modum quarte coiugationis. Et significat duo. Sapere.i.sapore habere: vt iste cibus bene sapit. et est absolutu. fm hoc tn inuenit costructu cu accusatiuo: vel qr tuc per accusatiuum designat ca. et ponit p ablatiuo: vt iste cibus sapit saporem.i.sapore. vel qr in eo intelligit verbu qd exigit accusatiuuz: vt iste cibus sapit carnes asininas.i.sapore representat/vel imitat/vel similat illas. et hoc non seruit ad ppositu nostru: sed hoc qd sequit. Ite sapere.i.habere sapientia. et hec significatio tracta est ex prima. Sicut per sapore cibos discernimus: sic per sapientia discernimus res: et sicut gustus aptus est ad discretione saporis ciboru: sic et sapietia apta est ad discernedas causas reruz. Inde sapidus da.dum.i.sapore habes: sapori datus: et comparat. Inde sapiditas tatis. Et de sapio coponit desipio pis.i.delirare. seorsum.i.separatu et diuisum: a sapore esse vel facere nequitare.i.nequ esse. Inde desipisco scis.incoatiuu. Et etiaz habemus resipio.pis.i.redire ad sapere. et pprie ille resipit q penites forefacti redit ad satisfactionem: et ad sapere qd dimiserat forefaciendo.i.offeredo/nocedo: qsi facere foris.i.extra ratione. et hoc pro vbo saperet. ¶ Nota in feudu. Feudu feudi est beneficiuz et beniuola actio tribuens gaudiu capieti: capiesqz tribuedo in id qd facit et sua sponte parata. Vel feudu est illud beneficiuz qd ex beniuoletia alicuius ita traditur alicui vt pprietate rei q in feudu datur penes dante remanete: vsufructu eiusde rei ita ad accipiente transferat vt ad eum heredesqz suos masculos et feminas si de eis noiatim dictu fuerit et in perpetuu pertineat ad hoc vt ipse et eius heredes fideliter seruiat dno: siue illud seruitiuz noiatim dictu fuerit a dno quale esse debeat: siue indeterminate pmissum sit. Dicit aute feudum a fidelitate: vel a fide quam vasallus dno prestare tenetur. Nec enim debet aliqua inuestitura fieri ei qui fidelitate facere recusat.i.non vult: nisi feuduz eo pacto sic acquisitum: vt de eo fidelitas non pstet: vt in cstitutionibus feudorum. per quos fiat inuestitura: et per quos recipit ibide. in qbus causis feudu amittat. c.ij.§.j.in vsibus feudorum no. Habemus etia feudu legiu fm spe. Et est qn causa et occasio homagij cepit a dno: vt qr baro dicit alicui pauperi militi q aliquaz re imobilem sibi daret si ei faceret homagiuz: et illa dedit: talis res vocatur feudum legium: et talis vasallus vocatur homo legius. Et feudatarius est ille qui feuduz recipit: qui etiam vasallus dicitur. ¶ Nota domiciliu domicilij.n.se.id est domus fastigiuz et altitudo. Et dicitur sic quasi cilium domus. Dicit tn qnqz domiciliu domus ipsa vel habitatio/vel mansio/vel ius et potestas fm Huguitionem. In psalmo autem vbi sic dr. Sicut nycticorax in domicilio. dicit glo.illius psal. vel in parietinis/que vulgo dicuntur ruine vbi parietes stant sine tecto. Dicit aute parietina quasi parietu ruina. Et domici

Feudum quid est.

Feudatarius qs dr.

Domiciliu vn dr.

Parietia qd notat.

lium alicui⁹ ibi est vbi maiorē partē fortune cōstituit.i.vbi hꝫ maiorē partē suorū bonoꝝ: vel si ibi hꝫ larē: familiā: vt.C.de incolis ꝛ censi. l.ciues.lib.x.Et dic vbi domiciliū suū fouebat.i.vt familiam suaꝫ nutriebat.¶ Nota iuris naturalis ꝙ ius naturale cōe est om̄i nationi: eo ꝙ vbiqꝫ instinctu nature habeṫ: non aliq̄ ꝯstitutione facta ab hoīe: sꝫ ab ipso nature cōditore: scꝫ a deo vt marꝭ ꝛ femīe cōiūctio: liberoꝝ successio: ꝛ pueroꝝ educatio: i.nutritio. Itē ius naturale dr̄ eq̄ssimuꝫ: veluti. Quod tibi non vis fieri alijs non feceris.i.tu nō facias alijs illud qd̄ tibi non vis fieri. Inde dicūtur ēt precepta naturalia q̄ in lege ꝛ euāgelio ꝯtinētur: vt non mechaberis. ¶ Nos eñ habem⁹ etiaꝫ ius ciuile: ꝛ accipitur diuersimode: vt di.j.c.ius naturale. Uno mō ius ciuile est id qd̄ q̄sqꝫ pp̄lus vel etiā queqꝫ ciuitas sibi propriū diuina humanaqꝫ cā ꝯstituit ſm̄ Isidorū.lib.v. Scd̄o dr̄ ius ciuile lex.xij.tabularuꝫ q̄ fuit origo totius iuris ciuilis ſm̄ glo.insti.de iure naturali gentiuꝫ ꝛ ciuili.§.ex non scripto.in verb.origo.ff.de origine iuris.l.ij.§.j. Et dicitur lex duodeciꝫ tabulaꝝ lex scripta in duodecim tabulis.q̄rū decē a ciuitatibus atheniensiū ꝛ lacedemonioꝝ a deceꝫ viris fuerūt allate.i.apportate: et due ad declarationeꝫ illarū per eosdē decē viros postea addite: vt dicit glo.in verb.decē viros.§.deinde.c.moyses. distin.vij. Tertio dr̄ ius ciuile qd̄ ex legibus plebiscitis: ꝯstitutionibus: senatuscōsultis.pncipuꝫ decretis: vel auctoritate prudentiuꝫ inuenitur. Quarto dr̄ ius ciuile illum qd̄ nō est pretoriuꝫ. Quīto dicit disputatio prudētiuꝫ que fuit facta sub lege duodecim tabularuꝫ. Sexto dr̄ ius ciuile qcqd habem⁹ scriptuꝫ de iure. Septimo quicqd iure naturali vel gentium subtrahiṫ: vel qd̄ nō est ius naturale nec gentiuꝫ. Et sic accipiēdo ius canonicū dicitur ius ciuile: ꝛ ita sumitur.j.dist.ius aūt.¶ Nos habemus etiaꝫ ius gentiū qd̄ est sediū.s.hostiliū occupatio/munitio/bella/captiuitates/seruitutes/postliminia/federa/pacis inducie legatoꝝ non vetandorum vel non violandoꝝ/religio: cōnubia inter alienigenas prohibita. Et dicitur ius gentium: qꝛ eo oēs fere gentes vtuntur.c.ius gentiū.j.dist. ¶ Multa sunt alia iura.scꝫ ius aureoꝝ anulorū: ius militare: ius patronat⁹: ius publicum: ius priuatū: ius quasi naturale: ius quiritum: ius pretoriū: ius canonicū. Et si vis vide de oīb⁹ istis iurib⁹ breuiloquiū: qui intitulatur Guarin⁹ veronēsis floro salutē plurimaꝫ ꝛc. Et dicitur ius iuris a iubeo iubes: qꝛ iubet. Et est ius lex diuina. Fas lex humana. Transire aūt per agrū alienū fas est: ius ṽo nō est. Itēꝫ ius diciṫ esse lex scripta. Item leges humane sunt: iura diuina sunt. Item ius generale est: lex est ei⁹ species.¶ Nota vulgi.vulgus vulgi.i.plebs pp̄l's multitudo gētiū dr̄ a volo vis.eo ꝙ vnusq̄sqꝫ facit qd̄ vult: inde hic ꝛ hec vulgaris ꝛ hoc vulgare. Inde vulgariter aduerbiū: vt iste loquitur vulgariter.i.sicut vulgus: ꝛ non litteraliter.

Ex tex.ibi: diuinit⁹.nota ꝙ potestas pape imediate depēdet a deo Adh̄ ḋ trāsla.c.j.ꝛ in.h̄ no.gl.in ṽ. diuinitus.

Ius ciuile septeꝫ modis diciṫ.

Lex.xij.tabularū vñ sic dicta ē.

Iurꝭ multe sunt species.

Pastoralis cura[a] solicitudis nobis diuinit⁹[b] sup cūctas xp̄iani[c] pp̄li natiōes iniūcta nos[d] iuigilare[e] remedijs subiectoꝝ: eorūdē piculis obuiare: ꝛ scādala remouere cōpellit.¶ Sane[f] cū iā dudū iter quōdā hēricū ĩpatorē[g] romanuꝫ: ꝛ charissimuꝫ ĩ xp̄o filiū nr̄m Robertū sicilie regē: grauis fuisset materia turbatiōis exorta: asserēte[h] deīde ĩperatore p̄dicto ꝙ cū q̄busdā ĩpi⁹[i] subditis[k] rex ꝯfederatiōes ꝛ cōspirationes[l] fecerat ĩ ipius maiestatis offensaꝫ. Quꝫ tractauerat ꝛ ordinauerat[m]: vt ciuitates q̄dam sub ĩperij ꝛ ĩpatoris eiusdē obediētia ꝯsistētes ꝯ euꝫ ꝛ ĩperiū rebellarēt: gētesqꝫ suijpsius fulte[n] subsidio: nōnullas alias ipij ciuitates ꝛ castra (ide violēter eiectꝭ ipsi⁹ ĩpatoris officialib⁹) occuparūt: ꝛ p ipo rege occupata tenebāt. ¶ Ac al's etiā[o] ĩ vrbe ꝛ alibi ĩ ĩperij: et ĩpatoris eiusdē ꝯtēptū: ꝛ sue maiestatis iniuriaꝫ a reipublice detrimētū multa grauia fuerūt p regē eūdē ac maliciā ꝛ ĩstigationē ipi⁹ tā a suis stipēdiarijs q̄ꝫ a subditꝭ ĩperatoris cōmissa. Prehabitis per ĩpatorē eundē q̄busdā p̄cessib⁹ ꝯ eū abñteꝫ[p] tñ q̄uis legitie (iuxta ĩpatoris assertionē) citatuꝫ: ac ꝙ sup̄dicta erant notoria p impialē ĩterlocutoriā declarata[q] imperator ĩpe regē affirmans p̄pter premissa lese maiestatꝭ crimīs reuꝫ eē ĩ eū pemptorie (vt dixit) ꝛ sufficiēter citatuꝫ: sꝫ cōparere ꝯtumacitꝭ recusantē tāq̄ꝫ rebelleꝫ p̄ditorē ꝛ hosteꝫ ĩperij ac reuꝫ crimīs supradicti p̄uatiōis oīum dignitatum q̄cunqꝫ ꝯprehēsaꝝ titulo: ꝛ qb⁹ se intitulabat rex ĩpe: auc̄tuꝫ q̄ꝫ honoꝝ: p̄uiciaꝝ: terrarū: bonoꝝ: iuriū: ꝛ iurisditionū tā p̄petuoꝝ q̄ꝫ tpaliuꝫ: ꝛ si qñ veniret ĩ suā ꝛ ĩpij fortiā mutilatiōis ēt capitꝭ sniam p̄mulgauit: oēm supplēdo[r] defectū: si q̄s[s] forsitā fuerat ex solēnitate iuris omissus in p̄cessib⁹ memoratꝭ p̄missa (vt asseruit) faciēs exigēti iustitia: ꝛ de ĩperiali etiaꝫ ptāte.¶ Ueruꝫ qꝛ hm̄oi snia q̄ nō a discretiōe mr̄e[t] virtutuꝫ: sꝫ a nouerca[v] iustitie volūtaria.s.iudicatis p̄cipitatione[x] p̄cessit: partus forsan se deteriores hēret si ipius snie inefficacia ĩ publicum p̄cone iustitia non p̄diret. Nos circa eā tali vti p̄uisione volentes q̄ (detectis ipi⁹ defectib⁹) seminata p eā extinguat picula: ꝛ ĩ rōne reddenda sit posteris p̄futura[y]: ipaꝫ subijciēdā esse p̄uidim⁹ lime[z] iustitie ac recte libramini[a] rōnis. Eiusdē igitur causis[b] ꝛ cōtinētia necnon ꝯditiōe illoꝝ a quo[c] ꝛ ĩ quē[d] lata fuit diligenti ꝛ debita ꝯsideratione pensatis: patenter ex eis illi⁹[e] astruiṫ euidentia nullitatꝭ: et manifeste arguiṫ temeritas p̄mulgātis.¶ Notoriū q̄ppe ac indubitatū existit: ꝙ grādis exercitus[f] tpe dictoꝝ p̄cessuum ꝛ snie continue impatori assistēs regē ipꝫ ꝛ suos[g] p̄seq̄baṫ odio capitali: pisanaqꝫ ciuitas ĩ qua lata fuit memorata snia regeꝫ capitali habebat odio notorio[h] ꝛ antiquo. Esto igiṫ ꝙ rex ipse al's ad p̄missa fuisset legitime p imperatoreꝫ citatus: nunq̄d venire debuit ad iudiceꝫ exercitu feroci ac grādi: ipsiqꝫ citato (vt premittiṫ) odioso stipatum[i]:

exordio concor.proe.sexti.ꝛ de offi.dele.officij. eod.libro.

f ¶ Sane. Narratio.

g ¶ Imperatorem. Inchoauerat enim discordia eo nondū coronato. s̄.ea.compi.de iureiurā. c.j.post prin.

h ¶ Asserente. Forte veraciter quod tamen sententia nō sufficiat: vt sequitur in.§.rursus.

i ¶ Ipsius. Imperatoris vel regis. primuꝫ placet.

k ¶ Subditis. idem si cū non subditꝭ vel hostib⁹. C.ad le.iul.maie.si quis canonizata.vj.q.j.

l ¶ Conspirationes. Uide quod scripsi de iudi. exhibita.

m ¶ Et ordinauerat. rex romanoꝝ Robertus.

n ¶ Fulte. Id est munite firmate vel adiute.

o ¶ Etiam. in vrbe roma na scilicet.

p ¶ Absentē. An sup crimine contra absentē sententia ferri possit. no.de do.ꝛ cōtu. veritatis.

q ¶ Declarata. vtile consiliū est in notorijs sic interloqui. et facit ad no. de iureiu.ad nostraꝫ.ij. s̄.de offi.deleg.c.j.li.vi.

r ¶ Supplendo. De effectu hui⁹ clausule videas in Spec.titu.fi.§.nunc ostendendū.ver.xvij.

s ¶ Si quis. scꝫ defect⁹.

t ¶ Matre. j.q.v.presentium.de offi.custo.c.j.

v ¶ Nouerca. Sicut se hꝫ nouerca ad priuignos q̄ seuire solet in illos: sic se habet ad iustitiā voluntas precipitātis iudicis hoc intēdit. Inde dixit quidā. Gaudet in afflictos seuire nouerca potestas. Sic etiā dicit canō ꝙ negligentia est nouerca eruditionis.lxxxij.di.nihil.

Inuigilare est valde vigilare.

Nouerca seuit ĩ priuignos.

Uersus.

x ¶ Precipitatiōe. de iniq̄tate dr̄ ꝙ oīa p̄cipitat. de pe.dis.ij.Iter hec hircū.j. Et est p̄cipitiū qd̄ fit sine modo ꝛ cū piculo. de sepul.ex parte.

y ¶ Profutura. Ut eccle.bene.c.vno.

z ¶ Lime.vij.q.j.§.cū ṽo.ver.ferrū. Et est instrumētū fabrile ꝛ ferreū quo metalla rodūtur: poliūtur: minuūtur: ꝛ purgantur.

a ¶ Libramini. habetur hoc verbum.xlv.di.omnis.de re iud.cuꝫ eterni.lib.vj. Et est librare per libram que certū habet pondus aliqd ponderare vel equare: inde dr̄ ꝙ in mense septembri sol ingreditur signū libre: qꝛ tunc dies ꝛ noctes equantur.

b ¶ Causis. ex causa facile dep̄hēdiṫ iniq̄tas snie. de rest.in ĩteg.tum ex litteris.ꝛ ideo daṫ cōsiliū ne causa exprimatur. de re iudi.sicut.

c ¶ A quo. Scꝫ imperatore.

d ¶ Et in quem. Scꝫ regem.

e ¶ Illius. Sententie.

f ¶ Exercitus. Collectio hoīm in expeditione.

g ¶ Suos. Propinquos: familiares ꝛ subditos.

¶ Glo.seq.arguit pro opi.ꝛ remittit.

h ¶ Notorio. Facit hec lr̄a ad ea q̄ scripsi de appel.ex parte.j. Nā videtur h̄ colligi ꝙ nō solū assignato loco notorie nō tuto possit appellari etiā exceptione nō opposita: sed etiā ꝙ sine appellatione citatio nō artet.ꝛ facit qd̄ no.in Spe.de cita.§.j.ver.itē ꝙ citatio fit ad locū.j.ꝛ.ij. ver.sed quid si citatus.ꝛ qd̄ no. Inno.ꝛ Host.de dila.c.ij.

i ¶ Stipatum. Quasi vallatum: circūdatum vel fulcitum.

Lima qd̄ sit.

Noctes equantur diebus in septēbri.

Sententiā ferre nō expressa causa est vtile.

Citatio nō artat assignato loco notorie nō tuto.

Admodū.

a ¶ Cura. Hic incipe constructū. Et tale vel sīle puto ꝙ erat exordiuꝫ decisum.de decre.pastoralis.in cōpil. Grego.sub diuersis titulis collocata: vt dixi.s̄.de rescrip.pastoralis.in prin.

b ¶ Diuinitus. Per verbū illud pasce oues meas. Jo.vlti.de elec.significasti.de maio.ꝛ obe.solite.

c ¶ Xp̄iani. de homi.pro humani.li.vj.ꝛ facit extrauag. Bonifa.vnā sanctam. Et facit hec littera ad id quod dixi.s̄.ea.compil.de testi.c.j. scꝫ ꝙ regulariter iudeos non cōpescit ecclesia.

d ¶ Nos compellit. quod est.j.

e ¶ Inuigilare. ponitur hic in pro valde: sicut de fideiuſ.c.j.de quo vide in Spec.de dispu.ꝛ alle.§.post hec.versi.illis.ibi imponiṫ. Et huic

Petr⁹ p q̄ verba fuit creat⁹ papa.

a ¶ Admodū. p valde. sic ĩ decṫ.romāi.ṽ.nos itaqꝫ.s̄.e.ꝯpi.ḋ iureiu.

b ¶ Ac prefato. capitali.

c ¶ Consistorij. idem verbū.ij.q.vj.anterioꝝ.§.ad hoc.et auṫ.sed lis. de appel.ex insinuatione.ꝛ diciṫ a ꝯsisto tis. Hester.v.in prin.sedebat super solium suū in consistorio palatij.

Consistorium vnde dicitur.

d ¶ Sinu. idē.ṽ.xiij.q.j. §.ij.circa fi.de iude.et si iudeos.ꝛ huic concor.vt lit.nō cōtest.accedēs.ij. vbi patet ꝙ non sufficerent lr̄e de conductu.

e ¶ Per violentā. ✠ per hanc lr̄am videṫ ꝙ si captiu⁹ ad penaꝫ vel periculū mortis relaxatur iuramento suo de redeūdo ad carcerem certa die si mors erat iniuriosa redire nō teneaṫ: al's teneṫ.

✠ hāc glo. dicit Butri. ĩ suo dictio. sing. in sua opi. de captiuo.

Captiuus ad iuramētum de redeundo relaxatus an redire teneatur.

f ¶ Offerre.q.d. nullus: nisi ex mr̄te patiētie meri to: sicut ambrosi⁹.xxiij. q.viij.cōuenior.

g ¶ Uitanṫ. etiā p volucres. Ouidi.ij.de remedio amoris. Que nimis appētit hetia vitat auis.

Uersus.

h ¶ Natura. q̄ q̄s nō solū seipm̄: sꝫ nec aliuꝫ vult offendi. vñ Tull'.lib.iij. de offi. Hō nature obediēs hoī nocere nō pōt.

Tullius.

i ¶ Desiperet. concor.de renun. nisi cum pridem. ver.sed dices.

¶ Glo.sequens no.ꝛ remittit.

k ¶ Districtuꝫ ĩperij.per hāc lr̄am et sequētes ptꝫ ꝙ ĩperator nō distringit totū orbem.lꝫ dicaṫ dñs mūdi.ff.ad le.rho.ḋ iac. l.depcatio.vij.q.j.in apibus.faċ tñ p ipo ius cōe q̄ fundat intētioneꝫ suā ĩ orbe sic ep̄i in dyocesi.de q̄ scripsi post Hostiē.de of.archi.c.si.sup.j.glo.

Impator ē dñs mūdi.

l ¶ Artauit. de consti.c. ij.lib.vj.

m ¶ Nequaq̄. asserit puram negatiuā quaꝫ percipere poterat.

n ¶ Requisiti. Hic ꝛ in ĩferiorib⁹ declarat no.ḋ fo. cōpe.c.vl.in p̄n.iij.q.vj. c.j.de rap.c.j. De hac re q̄stiōe vide qd̄ no.ĩ spe. de ꝯpe.iu.adi.§.j.ṽ.sed quō.ꝛ de accu.§.j.ṽ.sed nunqd.ꝛ.§.fi.ṽ.vt aūt.

o ¶ Essent. p ipsi⁹ coronatiōe. vt in.c.romani. s̄.de iureiuran.

p ¶ De processib⁹. de discordia hñ sciuerat pri⁹. de iureiu.romani.

q ¶ Forsan. non est nota dubitationis. de hoc de testa.c.ij.

¶ Glo.seq.querit.ponit duas opi.ꝛ duas incidētes q̄stiones.in quaꝝ qualibet ponit duas opi.contrarias.

r ¶ De more. Sed nunqd de iure voluit hoc decidere: Accur.in.l.si cui.§.fi.ff.de accu.dicit ꝙ remissio ista fit ex vrbanitate vel ex volūtate: vel locū habet ſm eū/cū re⁹ latitat: qd̄ etiaꝫ videṫ placere Inno.de rap.c.j. Sꝫ glo.ibi ꝛ Hosti.dicūt in oī graui delicto remissionem fieri ad iudicē delicti: per.§.si ṽo q̄s cōprehensoꝝ.in auṫ.vt nulli iudi.col. ix. Immo dicūt quidā ꝙ iudex delicti ad hoc pōt cogere iudicem sub quo degit per verbū iubem⁹.ibi positum: qd̄ est necessitatis. xiij.q.j. qd̄ p̄cipiṫ.ff.qd̄ iussu.l.j.ꝛ.ij.ꝛ sic nō obstat qd̄ dr̄ ꝙ par in parē nō hꝫ imperiū.de elec.innotuit.cum in hoc iudex delicti sit maior.ꝛ hoc placuit Ja.de ra.ꝛ pe.in auṫ.qua in prouincia.C.vbi de cri.agi opꝫ.pro his facit qd̄ no. Hug.lxv.dist.c.si. Contra eos facit qd̄ ibi no. Jo.qd̄ credo veri⁹.s.ꝙ malefaciat iudex requisitus non remittendo.is tamē qui requirit si al's non est illius iudex illum cogere vel punire non poterit: sed ageṫ coram superiore illi⁹.ad qd̄ facit de fo.cōpe.romana.§. ꝯhētes.lib.vj.ita ad denūciationē nō dicit ad mādatū vel p̄ceptū.facit etiā de offi.ordi.pastoralis.in prin.ꝛ qd̄ no.de offi.deleg.prudētiā. §.adijcim⁹.in vlti.glo. Nec ob.illud verbū iubem⁹.in.§.si ṽo.qꝛ licet imperator ibi iubeat: nō dat p illud iudici regrenti ptātem iubēdi vel puniēdi: nō ꝯcessuꝫ igiṫ nō attentet.xxv.q.ij.amputato. Dicūt etiā predicti dñi legū ꝙ iudex requisit⁹ remittet sine aliqua cognitione: tū qꝛ presumptio est p iudice regrente.de renū.in p̄sentia.tuꝫ qꝛ req̄sit⁹ est mer⁹ executor.de offi.dele.pastoralis.§.preterea.C.de exe.rei iudi.si vt proponis.ꝛ pro eis facit pre.l.si cui.§.fi.ff.de accu. Quidaꝫ ꝯ.ꝙ p̄cedet aliqualis cognitio: al's sine cā ĩfamaretur: qui sic statim ligatus remitteret.ad h̄.ff.ḋ custo.et exhib.reo.l.diuus.C.de exhibi.re.l.fi. C.vbi de cri.agi opꝫ.l.j. Et hoc ĩ sua disputatione tenuit hic Barto.de pratis.per predictā.l.diuus.inducēs etiā.l.ne in arbitris.C.de arbi.

Deliquēs an sit de necessitate ad delicti locum remittēdus.

Iudex delicti nō pt cogere iudicē ĩ cui⁹ territorio est delinquēs vt ipꝫ remittat.

Iudex req̄sit⁹ an debeat delinquentē remittere sine cause cognitione.

Nunqd etiaꝫ debuit cōparere in loco admoduꝫ[a] populoso multū potēti: ac p̄fato[b] ĩ eū odio p̄uocato: Quis eñ auderet vel qua ratione aliq̄s teneret ꝯsistorij[c] talis subire iudiciuꝫ: ꝛ se ĩ hostiū sinu[d] reponere: ac ad morteꝫ p violētā[e] ĩiuriaꝫ nō p iustitiā ĩferēdā vltroneū se offerre[f]: Hec q̄dem iure timēṫ: h̄ de more vitanṫ[g]: h̄ hūana fugit ratio: h̄ abhorret natura[h]. Desiperet[i] igiṫ q citationē hm̄oi sapet artasse citatū. ¶ Ut illō tāqꝫ notissimū nullaten⁹ omittam⁹ ꝙ regē ex districtuꝫ[k] ĩperij in regno scꝫ sicilie notorie ac ꝯtinue tpe supradicto morātē citare nō potuit ĩpator: nec citatio si quā forsā de ipo ĩfra ĩperij fines fecit citatū ex ĩperiū ꝯstitutuꝫ artauit[l]. Nos q̄ꝫ regis ordinari⁹ iudex ꝙ ad ĩpatoris iudiciū citarem⁹ vl' citari aut remitti facerem⁹ eūdē nequaq̄ꝫ[m] fuim⁹ req̄siti[n]: imo lꝫ ad nos ꝛ curiā nr̄am tpib⁹ illis rumores frequēter de curia ĩpatoris venirēt: ꝛ iuxta eū ēt q̄daꝫ ex fratrib⁹ nr̄is essent[o]: pri⁹ tñ dicte snie p̄mulgatio q̄ꝫ aliq̄d de p̄cessib⁹[p] añcedentib⁹ ad audiētiaꝫ nostraꝫ p̄uenit. ¶ Deniqꝫ lꝫ rex ipse terras aliq̄s ab ĩpatore tenere dicaṫ in feudū: nō tñ in eis sꝫ in regno p̄fato domiciliū suū fouebat. vñ impator ĩ ipi⁹ p̄sonaꝫ nullaꝫ rōne terraruꝫ hm̄oi (nisi ex natura feudoꝝ) debitā supioritatē habebat. ꝙ si punitio crimis ĩfra districtuꝫ ĩpialē cōmissi ad ĩperatorē forsan[q] ptinuisse asseraṫ. Ueruꝫ est q̄d ē si in eodē districtu fuisset inuēt⁹ delinquēs vel ad illuꝫ de more[r] remissus. Dici ne ergo snia meruit q̄ a iudice q per regē tute adiri nō potuit: ꝛ ĩ loco notorie (vt p̄fert) nō tuto: in abñteꝫ nec citatuꝫ[s] legitime ac ĩauditū p ꝯsequēs ꝛ ĩdefensuꝫ nō maturo fuit iudicio sꝫ precipitio: ꝛ de tāto p̄sertim crimine p̄mulgata: ¶ Rursus nō ē silētio relinquēduꝫ ꝙ ipse rex nr̄ ꝛ ecclesie romane rōne regni p̄dicti notorie subdit⁹ hōqꝫ[t] ligius ꝛ vasallus: ac in eodē regno nō (vt p̄mittiṫ) in imperio certū ꝯtinuū ꝛ notoriū suū habēs domiciliū ac originē[v] ĩde trahēs: impatori eo mō nō subfuit[x] ꝙ ĩ euꝫ crimē lese maiestatꝭ cōmiserit q̄tūlibet oīa in snia supradicta cōtēta veritatem indubiam ꝯtinerēt: sicqꝫ nedum nō iure immo nec cuꝫ iuris colore tulit imperator sniam supradictā in regē ex causa q̄ ṽitatis subsistētiā nō habebat[y]: p̄pter quā[z] etiā q̄tenus in eo fuit regē eundē priuādo regno ꝛ regia dignitate ac terris etiā alijs: ꝛ iurisditionibus p̄petuis ꝛ tpalibus: q̄ sub eo nullatenus vel ab eo sꝫ a nobis et sub nobis tenebat: nec non procedendo ꝯ regē eundē ex illis q̄ per ipsius stipēdiarios ac nonnullos impatoris eiusdē subiectos p maliciā ꝛ instigationē regis ipius ꝯ eū fuisse cōmissa in vrbe dicebat. Cuꝫ ꝛ si illa fuissent ibidē reuera commissa: punitio tamē coruꝫ in regē veluti extra districtuꝫ[a] ĩperij cōmissoꝝ ad imperatorē nullatenus p̄tineret: inhibēdo etiā in eadē snia sub magnaruꝫ appositione penarum: quaruꝫ aliquas sibi applicari mādauit: ne quis dicto regi p̄sumeret in suis rñdere debitis[b]: in ipsiusue familiaritate vel s̄uitio remanere: aut eideꝫ ꝯ ipm̄ imperatorē quouis modo impēdere ꝯsiliū: auxiliū: vel fauorē: cū debitores: seruitores: ꝛ auxiliatores hm̄oi extra imperiū ꝛ ĩ regno ꝯstituti p̄dicto nullatenus imperatori subessent: nec ex cōmittendis in regno codeꝫ dictis possent penis astringi vel aliq̄liter cōdēnari p ipsuꝫ: absoluendo q̄ꝫ ab oī fidelitate[c]: obligatione: seruitio: p̄missiōe: ac pacto p̄uincias oēs ciuitates et castra ꝛ loca ipsiusqꝫ vasallos et feudatarios et alios

s ¶ Citatuꝫ. Uide quod no.ꝛ dixi.eo.titu.tenor. in glo.penul.

¶ Glo.seq.alle.iiij.ꝯcor. dupliciter exponit ꝛ remittit et dr̄iam subdit.

t ¶ Hōqꝫ ligius. De homagio habeṫ de accusa. veniens.de symo.ex diligēti.de exces.pla.grauē. de reg.iur.c.si.qd̄ al's dr̄ hoīs ligiū. Diciṫ aūt ligius q̄si ligat⁹: vel legi⁹ quasi legalitateꝫ seruās. de h̄ Martin⁹ de fano cōposuit quēdaꝫ tractatum queꝫ ponit spe.ꝛ latius p̄sequiṫ de feu.§.ij. Et vt ibi no.hoīs ligiuꝫ sit impatori vel regi nullius alteri⁹ fidelitate salua: sed in vasallitico vel fidelitate reseruaṫ salteꝫ imperatoris fidelitas vl' auc̄tas.in li.feu.de p̄hi. feu.alie.l.ĩperialeꝫ. Nec videṫ q̄s esse posse ligi⁹ duorū: sed hñ pōt esse ligius vni⁹ et vasallus alterius vt h̄.vel vasallus plurium: et ibi de hoc. ver.x.ꝛ ver.sequētibus.

Ligi⁹ q̄d significat.

Homo ligius ꝛ vasallus differunt.

v ¶ Originem. Not.pro foro originis. ✠ de quo de parro.c.si.in.j.glo.de tēpo.ordi.cum nullus.li.vj.ꝛ in spe.de compe.iudi.adi.§.j.ver.xlij.ꝛ.xliij.

✠ Uult hec glo. iuncto tex. ꝙ rōne origis sortitur q̄s forū. qd̄ ĩtelligētā de origine p̄pria q̄ꝫ p̄na vl' auita. vide per Barto.in.l. assūptio.ff. ad munici. Abbas si.

x ¶ Nō subfuit. innuit p nō subdituꝫ crimē lese maiestatis nō cōmitti.

y ¶ Non habebat. no.non valere sententiam.ex cuius tenore deprehenditur euidens iniquitas. de hoc dixi post Innocen.eo.titu.cum bertholdus.super ver.cōcessimus. Additio. De hoc videre poteris Panor.in.c.quoniam.de probatio.

z ¶ Propter quaꝫ etiam. Tolle hic litteram que est in fi.huius.§.pro prie terminos potestatis excessit in messem nostram ꝛc.

a ¶ Districtum. Cum roma sit de tēporali dominio eccl'ie.lxiij.distin. ego Ludouicus.xxiij.q.vlti.igitur.de elec.fundamenta.lib.vj.

¶ Glosa sequens querit ꝛ remittit.

b ¶ Debitis. q̄d de debitoribus p iuramentū obligatis hoc posito ꝙ hec snia fuisset iusta scripsi post Hosti.de cen.significauit.sup glo.ij.

c ¶ Fidelitate. Hoc bene facit papa de subditis imperio.xv.q.vj.

Jus patronat' nō potest tolli a iudice secular.

alius.ꝛ.c.nos sanctor.ꝛ eo.ti.c.ij.li.vi.ꝛ hoc rōne criminis.de here.c. fi.de pe.c.fi.pcedit aūt hoc ex superioritate.de qua.j.ℌ.fi.

a ¶ Subiecte.Arg.ad no.xvi.q.vij.filijs.in.j.glo.f.q̄ p dānationē vl cōfiscationē iudicis secularis nō perdit qs ius patronatus.

b ¶ Falcem. Quod facere non licuit.de elec.venerabilem.in prin.cum suis concor.

c ¶ Sic graui. Lese maiestatis.

d ¶ Licuerit.facit ad no. ff.de ẏsti.ẏncl.l.i. et.C.si ius vel vti.pu.l.vlti.p Inno.de cōsti.que in ecclesiarum.per Hostiē.in sum.de rescript.ℌ.quas vires.vsi.pōt aūtē. facit etiā ad qōnem de iudice habēte arbitriuz. quam no.j.de vbo.sig.fepe.sup ver.defensiones.

e ¶ Nole.sic eo.tit.c.fi.li. vj.ij.q.j.in primis. in fi.

f ¶ Vulgi. Cuius opinio q̄q̄z inspicitur.ff.de flumi.l.i.ꝛ.ff.de fun.instru. l.cū delationis.ℌ.asinā. de pur.vul.per totum.ꝛ no.de rescript.nonnulli. in.iiij.glo.Quidi.de pō to.Vulg. amicitias vtilitate probat.

g ¶ Superioritate. vt in cōstitutione romani. ℌ. de inreiuran.

b ¶ Succedim. de foro compe.lz ex suscepto. et hmōi ptāti non participant legati de latere. de hoc in spec.titu.ij.ℌ.nūc ostendendum.ver.rix.

i ¶ Dñantiuz. Apo.rix. cap. vltra medium.j.ad Thimo.vj. et facit.vij. distin.que Z moyes.in fi. de deci. tua.ij.

k ¶ Concessit. Mat.xvj.

l ¶ Ex eis. Cōcor. de elec. qualiter.in fi.j.de īmu.eccle.quoniam.

m ¶ Consilio. Vide qō no.eo.ti.c.ij.lib.vj.in.j.glo.

n ¶ Reuocam. Cōcor. de re.eccle.nō alie.si qs.eo.ti.ad audientiaz.et qō no.ibi.de offi.ordi.c.pe.ꝛ.ij.q.j.primates.

o ¶ Ja iudicib. ¶ Et sunt due partes. secunda ibi : est tamen. Et qō dicit indicibus intelligo ordinarijs vel delegatis: sive sint ad causas: sive sint executores ad gratias: ꝛ idē etiā puto de arbitris iuris a quib̄ appellari potest. de offi. delega. ab arbitris. libro. vj. cuz eadem sit ratio. ¶ Casus. Tu ꝛ ego litigabam. sup aliqua re coram pluribus iudicibus delegatis nobis datis vel ordinarijs: tulerūt sniam ꝯtra te ꝓsentem ꝛ non appellasti: sed voluisti peritos cōsulere. i. voluisti petere consiliū a peritis ꝛ sapientibus an deberes appellare vel nō. cōsilio habito vis appellare. Queritur vtrum ad hoc ꝙ valeat appellatio requiratur ꝙ oēs iudices simul cōueniant: vel an sufficit ꝙ adeātur separatim vnus in domo: alius in ecclesia: ꝛ an etiaz possīs petere apostolos separatim ab eis: Dicit ro.pon.ꝙ sufficit interponere appellationem cōrā omnib̄ vel coram maiori parte etiam separatim: et valet ac si simul conuenirentur. Sed quid appellasti ab omnib̄ simul ꝛ interposuisti appellationem tuam in absentia mea: nunquid debes mihi appellationē imitare ꝛ etiam delationem vbi delatum est negocium principale: ꝛ etiā termini ꝓfixionē: vt in termino possim me presentare coram iudice ad quem appellatur: Dicit ꝙ sic: ꝙ intimatio letitime est sienda mihi appellato ℌm tenorem cap. causam. ℌ. de elect. hoc dicit. h.r. ¶ Colligo aliqua notabilia primo iuncta glo. ꝙ quis potest appellare a pluribus iudicibus separatim: vl a maiori parte: licet olim secus. ¶ Nota secundo differentiam inter appellantez ab electione prouisione vel postulatione: ꝛ appellantem a diffinitiua vel ab interlocutoria: ꝙ appellans ab electione postulatione vel prouisione: dz intimare. i. notificare appellationem suam parti appellate: hoc est cōtra quem appellat: ꝛ sic debet intimare appellationem tantū. Sed qñ appellaℓ a diffinitiua sente ntia vel ab interlocutoria requirit intimatio recusationis: qz nō detulit appellationi tue vel admissioni appellationis sue delationis: vel ꝙ detulit iudex appellationi tue: ꝛ dz intimare terminū sibi ꝓfixum infra quem dz arripere iter suuz ad prosequ endam appellationē: vt ipse appellat⁹ etiam suū iter arripiat ad se ꝓsentandū ꝛ defendendū. Et ratio diuersitatis est: qz quādo appellatur ab electione postulatione vel prouisione solus intimaℓ appellatio: non aūt delatio vel termini ꝓfixio: qñ aūt appellaℓ a sniꝛ diffinitiua requirit ꝙ intimeℓ appellato appellatio. ¶ Item delatio vel recusatio ꝛ termini ꝓfixio est: qz in primo casu terminus statuit a iure ifra quē quis debet arripere suum iter si appellatio fuerit admissa: puta qz appellās infra mensem. In ſcō casu qñ appellatur a diffinitiua nō statuit a iure termin⁹ vt ꝙs ꝓsequatur vel defendat appellationem: ḡre statuit ab hoīe. ¶ Nota iuncta glo. Paria sunt intimatione nullam facere: ꝛ facere sed nō legitime. Et dicitur fieri nō legitime ꝙ fit ad domiciliū cum possit a ꝓhebēti ꝑsonaliter. ¶ Not. ꝙ lz quis possit appellare a pluribus separatim intra formam hic cōtentaz: tñ cū quis appellat non dz ab vno solo sed ab oīb⁹ vel a maiori parte appellare. et ꝙ quis appellat nō dz ab oīb⁹ vel a maiori parte appellare. et ꝙ quis ꝑsonaliter. ¶ Nota. ꝙ lz quis possit appellare a pluribus separatim intra formam hic cōtentaz: tñ cū quis appellat non dz ab vno solo sed

pastoralis.de sen.ꝛ re iudi.in verb.recusantem.¶ Nota oblatos.i.datos.de offero.vt.s.ea.clemen.proxime allegata.
¶ Glo.seq.dicit quid determinat ꝛ remittit.
¶ Quis. Determinat primum dictum quod no.s.eo.ti.ab eo.li.vi.in.iij.glo. Vbi ptz ꝙ mihi placebat iste rigor de quo loquitur in princi.et idem ibi Archid.

a ¶ Juris.ij.q.vi.post appellationem.ꝛ.§.vlti.ad fi.C.eo.ti.iudicibus.
b ¶ Tpe.s.xxx.dierũ qui currunt a tpe sñie: vel ab eo tpe a quo ĩcipit currere decendiũ appellationis interponẽde: sic intellige qd no.s.e.ti.ab eo.in gl.ij.ꝛ ẽ si.qd no.ff.de excu.tu.l.quinquaginta. olim dabant quinque dies.ij.q.vi.ab eo.ꝛ est iste terminus etiã iudicis ad tradẽdũ: vt pbant iura predicta.
c ¶ Obseruantiã.si.s.ea.cõpi.de eta.ꝛ qli.generalem.intatũ autẽ vigebat hec obseruãtia: qd dicebat Guil.ꝙ nunquam videtur hoc opponi: vt not. in decre.ab eo.
d ¶ Preferri.si.de re.p.mu.c.vno.li.vi. Quibus aũt casibus pferatur eqtas rigori ꝛ ecõtra satis scripsi de transac.c.si.
e ¶ Decernimus.p viam declarationis: debuisset eñ dici cõtrarium: vt.s.patet.ꝛ ideo vtitur isto verbo.si.de regu.cõstitutionem.lib.vi.

No. ex.§.si militꝫ. ꝙ terminus iuris eqparatur termino hois. sicut eñ nõ petẽs apl'os in termino hois censet appellationẽ deseruisse.s.§. pri. ita et in termino iuris: vt hic.

iuris[a] exposcat eum q appellat debere petere apl'os cõgruo loco et tpe[b] sepius ꝛ instãter. Nos tñ antiquã ꝛ cõem obseruãtiã[c] litigantium sequi ꝛ equitatem rigori preferri[d] volẽtes decernimus[e] sufficere ꝙ p appellãtem simul vno contextu[f] apl'i[g] instãter ꝛ sepius postulent. ¶ Vel si iudex a quo appellatur: certum[h] terminũ ad recipiendos apl'os appellanti assignet: et appellans in assignato sibi termino nõ compareat corã eo: nec petat[i] apostolos sibi tradi: appellationi sue renunciasse videtur[k]. ¶ Similiter si iudex appellãti rñderit infra iuris terminũ apostolos se daturum: appellationi sue renũciasse appellãs intelligitur: nisi infra dictũ[l] terminũ[m] cõgruo loco ꝛ tpe instãter ꝛ sepius saltẽ vno cõtextu petat apl'os ab eodem iudice sibi dari: vel si recipere recusat oblatos[n].

¶ Ponit tres casus qbus appellans nõ habẽs apl'os appellationem prosequi potest. h.d. Jo.an.

¶ Vt si iudex in termino ad dandum apl'os prefixo p eũ ipsos appellanti petenti nõ dederit[o]: aut si[p] dũ peterent apl'i rñderit se daturum eosdẽ: nullo termino certo sibi pfixo[q]: vel infra[r] iuris terminũ se eos asseruerit velle dare: et postea per appellantem cõgruo loco ꝛ tpe sepius ꝛ instãter vno contextu etiã reqsitus: eos nõ curauerit infra eũdẽ terminũ exhibere: appellationẽ suam extũc[s] psequi possit appellans: ac si expsse fuissent eidẽ apl'i denegati[t]. Idem.

¶ Appellans psequi ꝛ finire tenetur appellationem extraiudicialẽ infra annũ a die interposite appellationis vel illati grauaminis: quo non facto (impedimẽto iusto cessante) appellatio est deserta. hoc dicit. Capitulum.iij.

Sicut appellationem[v] iudi-

vel aliquid agat infra certũ terminum vt quotidie fit: satis est ꝙ infra terminũ qñcũqz: dũ tñ loco ꝛ tpe cõgruo cõpareat vel id agat. exẽpla patent.de do.ꝛ cõtu.cum dilecti.de cõsue.c.fi.ꝛ de preben.si pluribus.lib.vi.eo.lib.de elec.c.j.ꝛ.c.cupientes.§.ꝙ si per.xx.
m ¶ Terminum. Qui etiã ipsum iudicem artat: vt dixi in.j.rñso.

iuris terminum assignat incertum.

¶ Glosa sequẽs querit ꝛ soluit contrariam obseruantiã ponens quã partim commẽdat. In fine querit ꝛ arguit.
n ¶ Oblatos. Sepius vidi dubitari cuius expẽsis apl'i sint tradẽdi. Communius seruatur ꝙ expensis appellantis: sed hec lra facit in contrarium dum dicit oblatos. sicut ꝙ libellum quẽ actor tenetur reo offerre.iij.q.iij. offeratur. suis expensis tradit: sic ꝛ iudex apl'os: ad idẽ.de offi.or.si canonici. pro h facit.ij.q.vi.ab eo. vbi dr ꝙ traditio apl'orũ expedit ex officio iudicis. Item facit.C.eo.ti.eos.in fi.vbi dr ꝙ etiã nõ petẽti dari debẽt: hic etiam vtitur vbo dandi: ꝛ verbo exhibẽdi: quo vbo etiam vtitur decre.pia. et decre.ab eo.eo.ti.lib.vi.et decre.vt sup eod.titu.dicit tribuat. et.l.iudicibus.C.eo.canonizata.ij.q.vi.i fi.dicit conuenit pstari.

Apl'i cuius expẽsis debent tradi.

Ex tex.hic cõgruo loco ꝛ tpe habes ꝙ illud quod incumbit in dicit dy quis petere cõgruo loco ꝛ tpe. loco qñ est ĩ iudicio vel ĩ missa. tpe non de nocte cum est ĩ maioribus occupatus facit.l.cũ fili.§.fi.ff.de ver.bo.ob.ꝛ ibi p Bar. ꝑ.

¶ Glo.seq.lrãm exponit: ꝛ dubium soluit.
f ¶ Vno cõtextu. Lex dicit de testamẽto in scriptis ꝙ vno cõtextu fieri debet: ꝛ declarat vno cõtextu fieri cũ nullus alienus actus miscetur.ff.de testa.heredes palã.ad fi.sic etiam electio vno cõtextu fieri debet.s.de elec.qr ppter.sed hic nõ imponitur necessitas hoc faciendi vno cõtextu. sed dicitur ꝙ si sic fiat valet.ꝛ nõ curo an hec petitio fiat vno cõtextu: cũ appellationis interpositione necne.facit qd not.ff.eo.l.j.in glo.fi.et in Spe.de appel.§.sequitur.in fi.

Vno contextu aliq fieri debẽt

¶ Glo.seq.ponit alias denominationes: ꝛ de.iiij.remittit.
g ¶ Apl'i. Quos interdũ epl'as: interdũ dimissorias vocamus.ij.q.vi.ab eo.ꝛ.c.post appellationẽ. Quid sint apl'i: ꝛ vñ dicantur.ꝛ de quadruplici eorum specie ꝛ eorum formis.vide in Spe.e.ti.iiij.parte.§.q sequitur.

Apl'i varia habent nomina.

h ¶ Certũ. Siue p denominationẽ diei: puta die iouis prima. Vel per numerũ: puta hodie ad octo dies: vel octaua die mensis.
¶ Glo.seq.ponit diuersitatem ꝛ eius rationem.
i ¶ Nec petat. Sola ergo cõparitio nõ sufficeret: nõ sic in casu decre.si a iudice.eo.ti.li.vi.est eñ casus ille ab isto diuersus: apl'i eñ dantur vt instruatur iudex ad quẽ.eo.tit.vt sup.lib.vi.sed reuocatio grauaminis fit vt iurisditionẽ resumat iudex a quo: nõ est ergo mirũ si plus circa primum ꝙ circa secundum artatur appellans: et iudex a quo plus circa secundum ꝙ circa primum. Jo.an.

Apl'i dantur vt iudex ad quẽ instruatur.

¶ Glo.seq.fortificat tex.querit ꝛ sub dubio soluit.
k ¶ Videtur. Etiã si iret vel mitteret p illa psequẽda.s.eo. ab eo.lib.vi. Sed qd dices si in isto casu vel sequẽti cõparuit appellans in termino certo: vt hic vel infra ĩcertũ: vt.j.pri.rñ.iudex assignat nouũ terminũ ad illos recipiendos in quo nõ cõparet appellãs: nũqd renũciasse videtur: Forte fuit de mẽte huius iuris ꝙ vltra secundã vicẽ nõ teneatur appellans corã ipso p hac causa cõparere. Tutius est ex quo secũdus terminus est infra tẽpus iuris infra qd ad hũc actum iudex est corã illo termino prorogato cõpareat: nõ tñ puto ꝙ teneatur plus petere. sic procedat qd dixi de vice secũda: sed satis est ꝙ exhibeat se paratũ recipere sicut in predic.decre.si a iudice. Et lz (vt dixi) hoc sit tutius: nõ tamẽ estimo eũ q bis cõparuit negligentẽ vel renũciantẽ dici posse: al's sequeretur ꝙ singulis diebus de termino.xxx.dierum post appellationẽ extãtibus ad cõparandum posset vrgeri.
¶ Glo.seq.no.differentiã littere quã declarat: ꝛ ex eo infert.
l ¶ Infra dictum. No.qr.s.proxi.responso dixit in assignato termino: hic dicit infra dictum terminum: vbi ergo est certus terminus debet in termino comparere: nec tunc sufficeret id ante terminum facere. vbi vero sub hac incertitudine: scz infra terminũ iuris: satis est infra illum terminũ petere iterato. Et nota ꝙ licet terminus sit incertus cum respondit se daturum infra terminum iuris: puto tamen ꝙ si responderet se daturum in termino iuris vel vltima vel penultima die termini iuris ꝙ terminus certus esset: nec tunc sufficeret ante terminum cõparere. Et per id videtur hic expressum ꝙ citatus vel iussus vt compareat:

Judex respõdens se daturum apl'os ĩfra terminum

satis est ergo ꝙ cuicunqz horum verborum attribui possit gratuita datio. Item pcedẽs decre.j.ꝛ decre.vt sup.pcipiunt eos exhiberi: ꝛ qd pcipitur necesse est fieri.xiiij.q.j.quod debetur.de vbo.sig.in his.ex quibus videtur gratis offerẽdos apl'os.ꝛ facit ad materiam qd scripsi.de elec.vt pterite.vt dixi. Contrariũ seruatur ꝙ equitatẽ habet saltẽ in delegatis. Dubitari solet etiam an clausos ꝛ sigillatos appellãs recipere teneatur.ꝛ arg.decre.intimasti.eo.ti.videtur ꝙ non.
o ¶ Dederit. Hic tolle lrãm infra appellationẽ suam extũc ꝛc.ꝛ idem facias in fi.seq.ver.
p ¶ Aut si. Secũdus casus per quẽ patet ꝙ appellans qui sufficiẽter petijt apostolos coram iudice qui respondit se illos daturũ nullo termino statuto comparere vlterius non tenetur: fortius ergo si nihil respõderit: al's inutile foret qd dicitur.s.j.rñ.ꝛ adhuc fortius si negauerit: sed hoc erat expeditum in decre.ab eo.
q ¶ Prefixo. Tunc vel postea.
r ¶ Vel infra. Tertius casus.ꝛ per id qd dicitur hic.ꝛ.s.eo.§.similiter patet ꝙ iudex a quo põt infra tẽpus iuris tenere impeditũ appellantem: nec enim cogitur infra terminũ illos dare.facit de elec.commissa.lib.vi.lz ergo satis sit appellanti infra terminũ illos petere p modum qui sequitur.tenetur tamẽ finem termini expectare: vt videat an iudex offerret ꝛ moram purgaret.
s ¶ Extũc.scilicet in primo casu lapso termino prefixo per iudicem.in secundo post responsionẽ iudicis: si postea terminum non statuerit.in tertio post iuris terminũ: sic intelligo litteram: vt sic cuiqz casui cõtinuetur iste finis: vt.s.dixi.
¶ Glo.se.specificat septẽ casus ex textu.ꝛ duos addit: ꝛ penã ponit.
t ¶ Denegati. Nec tenet processus super principali postea factus p iudicẽ a quo.quod dic vt.s.eo.ab eo.in fi.libro.vi. Ex hac ergo constitutione elicias quattuor casus contra appellantẽ: ꝛ tres contra iudicem. Primus contra appellantẽ cũ apostolos non petit. Secundus ꝛ tertius cum in termino certo ad id dato vel infra incertum illos non repetit. Quartus cum illos sibi oblatos non recipit. Contra iudicem vt denegasse videatur sunt tres casus: cum in certo termino p se statuto illos non tradit: vel se traditurum dicit: sz terminum non statuit: vel dicens se daturum infra iuris terminum requisitus illos non tradit. Duos casus addidi. scilicet quando nil respondet vel denegat. Judicis pena est vt processus per ipsum habitus postea non teneat. Appellantis: vt appellationi renunciasse videatur.s.eo.vt super.ꝛ.c.ab eo.lib.vi.ꝛ hic. Jo.and.

Sũmarie textus hoc legitur.

v ¶ Sicut appellationẽ. ¶ In hac decre.ꝛ sequẽtibus breuiloquus fuit auctor: ita ꝙ summande non sunt. ponit dictum. secũdo addit penam ibi: ꝙ si.
¶ Presupponendum est ꝙ appellatio debet prosequi et finiri infra annum: et si appellans fuerit impeditus in primo anno: dabitur sibi alius annus. Sed queritur quid iuris si fuerit impeditus etiam in secundo anno. Vtrum dabitur sibi tertius annus? Vide panor.in

Panor.in.c.ex ratione.in anti.e.ti. ¶ Casus Appellaui a grauamine extraiudiciali: puta cũ essem ĩ pacifica possessiõe vinee/domus/prati: vidi te paratũ cũ armis ad me ĩpediẽdũ. appellaui a futuro grauamine. Vel cũ canonici vellẽt eligere inhabilẽ ĩ epm: ego decanus me opposui: vtrũ ista appellatio debeat terminari ꝛ psequi ĩfra annũ: Dicit ꝙ sic: al's appellatio cẽsebitur deserta.i.derelicta. Sed queritur qñ ĩcipit currere annus: Dicit ꝙ si appellaueris a grauamine illato: tunc incipit currere annus a die ĩterposite appellatiõis. Si võ appellaui a futuro grauamie: tũc incipit currere a die grauamis secuti. h.d.b.r.

ciale[a] sic ꝛ extraiudicialem[b] infra annũ a die[c] ĩterpositiõis ipsius vel a die illati grauamis vbi a futuro[d] grauamie appellatur psequi ꝛ finire[e] tenetur appellãs. ¶ Vt si iusto impedimẽto[f] cessante nõ fecerit õbebit eius appellatio deserta[g] cẽseri. Idẽ.

¶ Tps ad psequẽdã appellationẽ ab hoie vel a iure pfixũ nõ currit appellãti cõpromisso durãte vel de partiũ expsso cõsẽsu: nisi piculo iminẽte ex mora iudex aliõ decernat. Cap.iiij.

Quãdiu[h] appellationis prosecutio per

¶ Colligo aliq notabilia. Et primo nota ꝙ dies appellationis in qua interponitur appellatio nõ cõputatur in termino anni ad psequendum ꝛ finiendum pfixi.glo.in ver.a die. Ex quo no.ꝙ dictio a cõiuncta dierum nũero excludit illã diẽ cui adiũgitur exẽplum hic in lra a tali die: sil'e no.i.c.statutũ.de pbẽ.li.vi. ¶ No.ꝙ a futuro grauamie appellatur extra iudiciũ dũtaxat: ꝛ tũc tps anni currit: nõ a die ĩterpositiõis ipsius: sz a die illati grauamis. ¶ Et no.singl'r duo ex hac lra. Primũ notabile qr sicut datur annus ad psequẽdũ in appellatione iudiciali: ꝛ ex cã datur bieniũ: ita in extraiudiciali. Scdm notabile ꝙ tps ani datur ad psequẽdũ ꝛ finiẽdũ in vtraqz appellatiõe ꝛ ꝙ cessante ĩpedimẽto vtraqz appellatio p lapsum anni remanet deserta. Et circa ĩpedimenta vide hic glo.pe. Et dic latius vt no.in.c.cũ sit.de app. ¶ Nota ꝙ appellatio extra iudiciũ cõparatur appellationi iudiciali.discõparatur etiam vt no.eo.ti.bone.de hoc in glo.iij.in fi. ¶ No.ꝙ extra iudicium appellatur a futuro grauamine.de hoc in gl.in ver.a futuro.zaba.
a ¶ Judicialem. Hic approbat in vno dicto qd no. Jnno.eo.titu.constitutus.ꝛ.c.bone.in alio determinat no.C.de temp.app.l.fi.§.illud.ꝛ reprobat opi. Hosti.quam no.eo.ti.ex ratione.approbat quod olim disputando terminaui: vt.j.patebit.
a ¶ Judicialem.ij.q.vi.ei qui.s.eo.titu.cum sit romana.
b ¶ Extraiudicialem. De qua eo.ti.cõcertationi.li.vi.ꝛ hoc probabamus olim p decre.constitutus.eo.ti.q loquitur de appellatione extraiudiciali: ꝛ tñ appellans nõ impeditus excluditur a psecutione post annum qd ibi Jnno.tenebat cũ determinatione hmõi.c.scz ꝙ qñ appellat a futuro grauamine: tunc a tẽpore grauaminis annus psecutionis incipiat. Et.xij.differentias inter extraiudicialem ꝛ inter iudicialem appellationem scripsi post Hosti.eo.ti.bone.
¶ Glo.seq.pmo notat: allegãs.iiij.contra.ꝛ vnã differẽtiã. Scdo ponit v.opi.ꝛ qntam coadiuuat.v.rõnibus. Tertio primã approbatam pbat alijs qnqz rõnibus. Quarto rñdet ad opi.ꝛ rationes contrarias.
c ¶ A die. Ergo videtur ꝙ illa pars diei in qua appellatur cedat lucro appellantis: nec cõputetur in anno.sic de elec.c.j.de excep.pia.de resti.spo.frequẽs.s.de pben.statutũ.li.vi.ꝛ in hoc differat a tpe appellationis ĩterponẽde: qd currit de momẽto ad momentũ.de re iudi.ꝙ ad cõsultationẽ. Scire debes ꝙ olim hanc questionẽ disputaui: scz qñ deberet currere tps appellationis psequẽde. Accur.in.l.fi.C.de temp.appel. ponit tres opi.scz hic approbatam ꝛ aliam ꝙ incipiat a tpe incohoate psecutiõis: p q facit lex illa ibi: ꝛ annale tps post incohoatã litẽ pterierit. Tertia est ꝙ appellãs si nõ psequitur infra annũ a tpe appellationis vel bienniũ ex cã: rata manet sñia: sed si incohoauit infra hec tpa: tunc a tpe inchoationis habeat annum.ꝛ ex cã bienniũ.sed vt ibi not. fm has duas opi.posset psecutionis tps extẽdi ad quadriẽniũ. Est qrta opi.quã ipse no.in aut.de iudi.§.appellationes.col.vi. vt cursui ipsius anni pponantur duo menses p.§.pdictum vbi videtur expssum. Est quinta opi.q placet Hosti.eo.tit.ex ratione.ꝙ currat annus a tpe sñie a qua fuit appellatum.alleg.ij.q.vi.anteriorũ.v.ꝛ sancimus.sed ibi loquitur de tpe appellationis interponẽde. Juuabã hãc opi.p.l.iudicibus.C.eo.q habetur.ij.q.vi.in fi.vbi tps apl'orum petendorũ currit a tpe sñie. vt etiam dixi.s.c.pri.in gl.iij.ad idem.e.q.ppter supfluã.facit eo.ti.nõ solum.li.vi.vbi attentata post sñiam: scz ante appellationẽ reuocantur p modum attentati. Jtẽ tps resti.in integrũ ꝛ supplicationis contra sñiam currit a tpe sñie.de resti.in integ.c.j.lib.vi.C.de pci.impe.offe.aut.q supplicatio. Item annus executionis qui datur delegato currit a tpe sententie de offi.dele.querẽti.sic dicã de isto.ꝛ videtur casus.C.de tẽp.ap.l.j.que de tpe psecutionis videtur debere intelligi. Prima opi.quam in solutione tunc tenui sic pbatur: istud tps datur appellanti ꝛ ad psecutionem appellationis.ij.q.vi.ei qui.al's incipit.si qs appellat.C.de tẽpo.app.ei qui.eo.ti.cum sit.ꝛ.c.reprehẽsibilis sepe.ꝛ.c.constitutus.de sen.excõ.licet.lib.vi.ergo oportet appellationem precedere huius tpis cursum: ne lex sit impossibilis.iiij.dist.erit aũt.cum si. Jtem decre.ad hoc.ij.e.titu.dicit post appellationẽ. Jtem lex.ij.in prin.ꝛ.l.iij.post prin.C.de temp.app.ad idem.eo.titu.nicolao.de do.ꝛ contu.cũ olim.in fi. Jtem cũ decẽ dies dentur ad deliberandũ an expediat appellare: non cõputabuntur in tpe psecutionis.nã ista diuersa sunt qd ptz de pcur.nõ iniuste.in fi.C.eo.ti.inuitus. Et facit qd ibi no.al's cum tps ĩterponende currat a tpe scie illius sñie.ij.q.vi.biduũ.eo.titu.concertationi.lib.vi.

Appellationis psequende qñ incipit tps currere.

Restõnis supplicatõnis ꝛ executionis tps currit a tẽpore sñie.

si tps psequẽde curreret a tpe scie. ✠ fm id post annum posset appellare: sed nõ psequi.si.qd no.ff.de excu.tu.qnquagĩta.facit.ff.de requi.re.l.annus.p que iura.ꝛ p decre.ex parte.s.de rescrip.hãc partẽ elegi que hic approbatur. Ad contraria rñdetur ꝙ scda ꝛ tertia opi. absurditatẽ habent de qua dixi.s.põt ergo exponi qd dicit ibi lex: vt ibi no. preterierit.i.pterijsse noscatur. vel darius.i.cursum suum cõpleuerit: ꝛ per eundem modũ tollitur qrta.ꝛ qd dicit.§.appellatiões.post duos menses tempus fatale suum inchoare cursum exponas.i.ĩchoatũ psequi ꝛ finire: vel quod ibi dr est locale vel speciale: vt ibi no. Pro quiuta opi.nõ facit decre.ex rõne vt ptz ex anti.ꝛ ibi scripsi. Lex iudicibus nõ ob.qr lz appellare ꝛ apl'os petere sint diuersa: ꝛ habeãt diuersa tpa: qr tamẽ fiunt corã eodẽ ꝛ fm accessoriũ primi: ꝛ in sola verbali petitione cõsistunt voluit ius vnũ tps cũ alio confundi: sz appellatio ꝛ psecutio fiunt corã diuersis: q psecutio in multa difficultate consistit: qre ius noluit vnũ tps in aliud imputari. Jn tpe restitutionis: supplicatiõis: ꝛ executionis nõ est dare diuersa tpa q pñt confundi: sed vnũ solum in decre.nõ solũ a bñficio deliberãdi: qd habet victus p decendium pcedit ꝙ reuocantur ante appellationẽ ꝛ post sñiam innouatam. Lex.j.C.de temp.app.varios habet intellectus.vt ibi no. Jo.an.

✠ Al's snie

d ¶ A futuro. Qr in iudicio non appellatur nisi a grauamine illato [vel cõminato] ideo nõ in iudiciali sed extraiudiciali pcedit hec distictio. si ergo appellat canonicus ne fiat electio eo excluso: vel ne fiat de titio vel ne fiat nisi de noiato per maiorẽ partẽ capl'i: vel appellat possessor ne in possessione inquietetur: extũc ꝛ nõ prius: cũ cõtra appellationes factum fuerat illas psequi tenetur.sic loquitur de elec.cũ nobis.ꝛ.c.auditis.ꝛ eo.titu.constitutus.ꝛ.c.bone.

Appellari nõ põt ĩ iudicio a grauamine futuro.

e ¶ Finire. Jn hoc cõuenit tpus restitutionis in integ.s.ea.cõpi.de resti.in integ.c.vno.ꝛ approbat in hoc quod no. Jnno.s.eo.ex ratione.ꝛ Ber.s.eo.cum sit.ꝛ.c.oblate.
f ¶ Jmpedimẽto. De hoc ꝙ puenit qñqz ex parte iudicis qñqz ex parte appellantis: qñqz ex parte appellati: satis.s.eo.ex ratione.ꝛ in spec.eo.titu.§.nunc breuiter.
g ¶ Deserta. Jdem ver.j.eo.c.vi.ꝛ.C.eo.l.qm.j. Jo.an.
h ¶ Quãdiu. ¶ Primo ponit dictum. Scdo ab illo exceptionem ibi: nisi. Jmola. ¶ Presupponendum est illud qd dicitur in.c.romana.eo.ti.li.vi.videlicet ꝙ lz appellans de iure habeat annum ad psequendam eius appellationẽ: ita ꝙ nõ efficitur deserta nisi post annum. verũtñ iudex a quo põt illũ terminũ abbreuiare: ꝛ hoc verum respectu psequende appellatiõis: nõ aũt respectu finiẽde ꝛ terminãde appellationis. ¶ Casus. Tu ꝛ ego litigabamus.fuit lata sñia contra te: appellasti. Judex dedit tibi apl'os assignãdo tibi terminũ duorum mẽsium ad psequendã tuã appellationẽ. Pendẽte illo termino duorum mẽsiũ compromisimus in arbitros.i.cõsensimus in aliqs arbitros q haberẽt decidere cãm pricipalẽ infra mediũ annũ. Queritur vtrũ pẽdente illo termino medij anni currat tps assignatũ ad petendũ apl'os: Dicit ꝙ nõ.sed pẽdente termino arbitrij terminus assignationis quiescit: ꝛ finito cõpromisso habebis tps qd restat. Sed qd si expsse ꝛ ex cõsensu nro progauimus terminũ vsqz ad annũ: qr forte viget tẽpestas ꝛ pestis. Vtrũ pendente progatiõe currat tps assignationis: Dicit ꝙ non: imo partes possũt facere istam progationẽ: nisi iudex ex suo officio videns periculũ iminere pciperet partibus vt pcederẽt: ꝛ inciperẽt tũc currere a tpe pcepti. qr forte est cã mrimonij vel electionis: vbi ĩminet periculũ.h.r. ¶ No. primo ꝙ pendente cõpromisso inter appellantẽ ꝛ appellatum nõ currit tps assignationis ad psequendã appellationẽ tm: vel psequendam ꝛ finiendam. ¶ Not.ꝙ partes ex cõi consensu aliter ꝙ p compromissum possunt ptelare ꝛ progare tps ad psequendam appellationem tm: vel psequendã ꝛ finiendã. ¶ Nota ꝙ iudex ex cã põt pcipere ptibus vt pcedant in causa appellationis non obstante compromisso vel alio consensu partium: ꝛ sic ista clementina addit tria ad auten.si tamen.C.de tempo.app.que sumitur ex illa autentica.vt pma glo.dicit. Primo addit: qr autentica bene dicit ꝙ pendente cõpromisso nõ currit tempus ad finiendam appellationem: ꝛ nihil dicebat de termino assignatiõis ad psequendam tm. Secũdo qr illa autentica solum loquitur de cõpromisso: ꝛ non de progatione vel alio consensu. ista cle.loquitur de omni cõsensu. Tertio addit in hoc qd dicit ꝙ iudex de officio suo põt pcipere ptibus vt pcedant: ꝛ hoc ex cã.videlz qñ cã appellationis desiderat celeritatem: vt in matrimonio spirituali ꝛ carnali. ¶ Nota ex dilatione id est ex prorogatione. Nam dilatio est temporis in causa prorogatio. Vel fm Bal.est tempus quod habet certum principium ꝛ certum finem. Vel sic. Est tempus datum a lege vel a iudice partibus ad veniendum. Et talis est duplex: scilz prima que datur ab hoie vel a iudice. Secunda que datur a iure vel a lege: vt patet in rubrica de ferijs. Et dilationum (fm Hostien.in summa.tit. de dilatio.§.j.) alie sunt citatorie: que dantur vocato ad causam vel ad veniendum ad iudicem ante litis contestationem: infra quas citatus se preparabit vt veniat

Dilatio quid est.

in termino: ꝛ nihilominus post terminum. vt de offi. delega. cōsuluit. Alie sunt dilationes restitutorie que dantur his q̄ spoliati fuerūt: seu sunt. vel q̄ dant ad appellandum q̄ sunt decem dierū: vel ad restitutionem in integrū petendā q̄ olim infra annum vtilē: hodie īfra quadriennium ꝯtinuū dant. vt. C. de in īteg. resti. l. fi. Alie sunt deliberatorie q̄ dant reis ad d̄liberādū. de quibꝰ. C. de lit. ꝯtest. Alie sūt peremptorie q̄ dant volēti probare. de qbus i. l. j. C. de dilatio. Alie sūt executorie que dant condēnato ad hoc q̄ satisfaciat de his. l. ij. C. de vsur. Alie sūt reuocatorie que dant habenti ius reuocandi domū. de qbus habet. l. ij. §. legatis. ff. de iud. Alie sūt vacatorie siue feriales. vt in. l. j. de fer. ff. ꝛ. xxv. q. iiij. per totum. Alie sunt persecutorie q̄ dant ad appellationē psequendam. de qbꝰ in aut. ei qui appellat. C. de tēp. ap. Et hic in nr̄o ꝓposito. Alie sunt saluatorie vt penitentiales. Alie preceptorie. de ap. c. preterea. Alie electorie. vt de cōuer. cōiug. c. ex publico. ff. de adop. l. mācipiox. ꝛ de elec. ne p defectu. Alie expertorie. vt de frigi. ꝛ malefi. c. laudabilē. Alie exceptorie. vt q matri. accu. pñt. c. fi. Alie refutatorie. vt de app. psonas. et. c. scdo requiris. Alie executorie. s. ad ꝓponendas exceptiones cōcessas a iure. de excep. pastoralis. ¶Nota q̄ pendente cōpromisso dormit cursus fataliū: ꝛ sic finito cōpromisso reassumit suum cursuz: ꝛ cōputant vltima tpa cū prioribꝰ. de verb. sig. dilecto. ꝛ de in integ. resti. cle. vna. ¶Nota q̄ in causis in quibus vertitur periculum potest iudex etiam partibus non prosequentibus appellationem procedere. de hoc in gl. in ver. īminere. zabarella.

cōpromissuz[a] vel al's[b] de partiū expsso[c] cōsensu differtur: tpus ad psequēdū candem ab hoīe[d] vel a iure prefixuz currere[e] nolumꝰ appellanti[f]. ¶Nisi[g] forte iudex videns ex dilatione periculū iminere[h] pciperet[i] in illa pcedi. Idē.

¶Ante diffinitiuaz appellāti nō lz psequi cās ī appellatiōe noiatim nō expssas. Nec pcessus primi iudicis iustificari vel ipugnari pōt nisi ex actis coram eo. Capi. v.

Appellanti[k] ab interlocutoria[l] vel a grauamine iudicis[m] nō licet alias[n] causas psequi q̄z ī appellatiōe sua noiatiz[o] dūtaxat expressas[p]. ¶Nec pcessus[q] primi iudicis[r] ex nouis[s]: aut de nouo pbādis[a] iustificari pōt: vel etiā ipugnari[b] sz tm̄ ex illis q̄ acta fuert vel exhibita corā ipo. Idē.

¶Glosa seq. dicit vnde sumpta ꝛ litteram exponit.

¶Quādiu. Sumi potuit ex aut. si tamen. C. de temp. ap. sumpta. de cor. aut. de ap. §. j. colla. viij. q̄ tm̄ in tribus hic suppletur. vt. j. dicaz. ꝛ q̄ dicit q̄diu: exponens. i. quantūcūq3 diu. vnde dicit aut. etiam si decies mille anni fluxerint.

¶Glo. seq. ponit casum diuersum pro rōne remittit ꝛ lr̄az declarat.

Eligētibꝰ cōpromittētibꝰ currūt electionū tpa.

a ¶Cōpromissum. Non sic in eligētibus: q cōpromittunt qbus hn̄ currunt electionū tpa. de elec. si cōpromissariꝰ. j. rn̄. li. vj. ꝛ ratio diuersitatis ibi no. in glo. fi. Si ergo cōpromissarius nō pnunciat reuertit appellans ad iudicē: ꝛ idē puto si pnunciat. sed appellās vult penā soluere ꝛ appellationē psequi: nec ista lr̄a cōtradicit īmo fauet cū dicit tpus interim non currere. Itē etiam ante pronunciationem cōpromisso durante poterit appellans ad iudicem redire soluendo penam. vt no. de offi. deleg. significantibus. in. iij. glo.

b ¶Vel al's. Hoc supplet hec decre. qd̄ non dicebat aut. pone mortalitas vel alia pestis cepit esse in loco appellationis prosequende: ita q̄ conuenerunt appellans ꝛ appellatus differre ad certuz tempus ita q̄ tempora non currerent: vel aliquid tale.

¶Glo. seq. notat a contrario. ponit exēpla ꝛ causam reddit.

c ¶Expresso. Nō sufficeret ergo tacitus cōsensus: puta q̄ simul appellans ꝛ appellatus ad domiciliū redeunt: vel longā peregrinationez simul arripiunt vel aliquid tale. īputet enim sibi appellans qui sic itinerat. Item per procuratorem prosequi poterat.

d ¶Ab homine. Hoc est secundum in quo suppletur aut. que loquebatur solum de tempore iuris.

e ¶Currere. Non intelligas q̄ cōpromisso deserto: vel tpe de quo conuenit finito habeat appellans integrū tps: sed solū habebit q̄tū tempore cōpromissi supererat: dormit enim tunc illius temporis cursus. facit. s̄. ea. cō. de resti. in integ. c. vno. quod plene no. de verb. signi. dilecto. ff. ex quib. cau. ma. sed ꝛ si per pretorem. §. quotiens.

f ¶Appellanti. vel appellato.

g ¶Nisi forte. tertium in quo suppletur auten.

h ¶Imminere. s̄. eod. oblate. ad fi. que ponit exemplum de cā electionis vel matrimonio spirituali: idem ibi dixi de mr̄imonio carnali fm̄ Gof. Hostiē. ꝛ Egi. alleg. vt lit. non contest. qm̄. Idē dicit ibi Gof. in aliis q̄ celeritatē desiderāt. ff. de dā. infec. l. j. ff. de fer. l. j. ꝛ. ij. Additio. Idem si ex dilatione fit aliis piudicium: vt si esset questio hereditaria vel nataliū: que differtur in fraudem legatoruz. qui filij sint legi. lator. Ex quo no. fm̄ Laud. q̄ vbi interest tertij puta rei publice: seu ecclie: vel priuati: vel vbi periculum animarū īminet: potest iudex cōpellere partes ad litigandum. C. quo. ꝛ quando iudex. autē. qui semel. de collu. c. j. ꝛ quod ibi no. Cardinalis.

i ¶Preciperet. Post illud ergo preceptum incipient currere tempora. hoc intendit.

k Appellanti. Se summat. Habet duo dicta q̄ varias opiniones determinant: vt. j. dicet. ¶Casus. Appellaui ab interlocutoria iudicialiter lata: vel a grauamīe extraiudiciali. A grauamine hoc modo: q̄ cū essem canonicus ecclesie Bituricensis alij canonici volebāt eligere Titiuz: appellaui ne eligeret: ꝛ in appellatione inserui causam appellatiōis: q̄ dixi q̄ erat illegitimus. inueni q̄ hec causa erat falsa: volo psequi aliam. s. q̄ est excōicatus. vtrū possim? Dicit q̄ nō. Sed qd si iudex aliqs fecit me citari ad locū non tutū. ꝛ est notoriū q̄ locus non est tutus: certū est q̄ nō teneor cōparere nec appellare. verūtamen ex abūdāti appellaui. pendente appellatione fui recōciliatꝰ ita q̄ modo habeo tutū accessum: aduersariꝰ meus vult īpugnare assignationē mihi factaz ex ista noua causa: q̄ nunc ptz tutus accessus: vtrum possit? Dicit q̄ ex cā supueniēti assignatio nō iustificatur. Et qd si iudex fecit me citari? dixi q̄ non teneor rn̄dere coram ipso: q̄ excōicatus est minori excōicatione. Judex interlocutꝰ est ꝯ me: appellaui: nūc dico q̄ erat excōicatus maiori excōicatione. vtrum ex ista noua cā possim iustificare meam appellationem. Dicit q̄ non. h. d. h. r. ¶Colligo aliq̄ notabilia. ꝛ primo q̄ appellans ab interlocutoria vel grauamine tenet cām grauaminis exprimere in sua appellatione: nec pōt iustificare appellationez suā ex nouis causis expressis in appellatione. secꝰ si appellat a diffinitiua. q̄ non est opus exprimere cām: sz sufficit dicere. Volo a vr̄a snia diffinitiua tanq̄ iniusta appellare. vel appello a vestra sententia diffinitiua tanq̄ iniusta. ¶Nota q̄ sicut appellatio non pōt iustificari ex cā nō expressa ī appellatione: ita pcessus iudicialis non pōt iustificari ex cā corā iudice non ꝓposita vel de nouo expressa. fallit vt dictuz est in snia diffinitiua vbi non requirit expressio cause: ꝛ hoc verū nisi in casibꝰ in quibus ius dicit appellationē non esse admittendā: q̄ tunc causa etiā in diffinitiua esset exprimenda. ¶No. ibi causas: q̄ in appellatione ante sniam pōt quis exprimere ꝛ psequi plures causas. ꝛ de hoc in gl. in ver. expssas ibi. ꝛ no. que hoc vult. zaba.

¶Glo. seq. ostendit reprobatam opi. Inno. ꝛ ꝯriam approbatam.

Appellās ab interlocutoria qd' exprimere ds.

l ¶Ab interlocutoria. Per hoc ꝛ p verbum noīatim qd̄. j. sequitur reprobat opi. Inno. quā no. de no. ope. nū. c. pe. vbi tenet q̄ satis est appellantē ab interlocutoria exprimere illam iniustaz: etiā si nō adijciat in quo vel qua re: ꝛ licet ibi hoc approbet: priꝰ tm̄ ibi dixerat q̄ nimis est gn̄ale hoc verbū: sicut si diceret se grauatū ꝛ non exprimeret ī quo. Dicit aūt opinionē suā amplius pcedere qn̄ appellans diceret sniam iniustā: q̄ ex instrumentis: testibus: vel aliis pductis aliter vel cōtrarium pnunciari debuerat inducit decre. eo. ti. ex parte. j. Host. ibi contra: dicens q̄ appellans hz exprimere cām quare sit iniusta: ꝛ maxime per decre. cordi. e. ti. lib. vj. ꝛ hoc placet Guil. in spe. de ap. §. qualiter. in prin. ꝛ hoc approbat ꝛ merito. q̄ non esset al's differentia ī expssiōe inter appellantem a diffinitiua ꝛ ab interlocutoria cuius contrarium vult hec decre. vt debitus. s̄. eo. ꝛ predic. decre. cordi. ꝛ facit qd̄ ibi no. in. v. gl. An vero sententia super peremptoria sit diffinitiua vel interlocutoria. dicam. j. c. fi. in prin.

m ¶Judicis. Facit p Inno. q intellexit decre. cordi. qn̄ extra iudiciuz appellat tm̄ a iudice: vid. qd̄ ibi no. in. iiij. glo. ꝛ hoc dicit q̄ appellatio cōtra partē iustificatur ex futuro grauamine. vt. s̄. c. ij.

n ¶Alias causas. etiā notorias. licet eniz notorium releuare possit ab onere pbandi: non tm̄ releuat ab onere proponendi. vt scripsi. s̄. vt lit. non cōtest. c. ij. super. j. glo.

Expressio q̄ñq̄ nota? fieri ds.

o ¶Noiatim. Cōcor. de sentē. excō. ꝯstitutionē. li. vj. in appellatiōibus in qbus artat decre. vt circa. de elec. lib. vj. fortior fit expressio: vt ibi. ꝛ eo. ti. cōstitutio. ꝛ in cle. de elec. cōstitutionem. ij. rn̄.

¶Glo. seq. primo dicit opi. Ber. approbatam ꝛ contrariam reprobatam. Secundo notat ꝛ remittit.

Stil' curie in cōmittenda cā appellatiōis.

p ¶Expressas. Approbat quod not. Ber. eo. tit. cum causam. in vlti. glo. ꝛ reprobat qd̄ no. Jo. ij. q. vj. non ita. ꝛ ipse Vincen. ꝛ Gof. in decre. vt debitus. vt ibi scripsi super verbo pbabili: ꝛ iura q̄ p eo faciunt loquunt cū appellatur a diffinitiua. ff. eo. scio. in fi. Et no. p hoc plurale qd̄ adijcitur causas: ꝛ p istud singulare verbū appellāti cōtra stiluz curie qui habet ex pluribus causis expressis in appellatione nō exprimere nisi vnam in rescripto cōmissionis: super quo vide quod scripsi in predic. decreta. cum causam. super vlti. glo. ꝛ qd̄ no. in spec. de app. §. de officio. in penul. col.

¶Glo. seq. ostendit opi. Inno. approbatam ꝛ contrariam reprobatā cuius iuribus respondet hic. ꝛ. j. glo. ij.

Appellatio a diffinitiua ex nouis cāis iustificari potest.

q ¶Nec pcessus. Hic approbat qd̄ no. Inn. in predic. decre. pe. de no. ope. nun. reprobās qd̄ ibi no. Hosti. ꝛ qd̄ no. glo. in decre. ij. vt lit. non cōtest. in glo. q̄re dicit qd̄ etiā tenebat Jo. ꝛ Vincē. ibi tm̄ Host. cōtra. ꝛ no. q̄ dicit pcessus: q̄ diffinitiua a qua fuit appellatū hn̄ pōt iustificari ꝛ īpugnari ex nouis causis vel nouiter probandis: ꝛ sic loquūtur iura que inducebat Hosti. de fi. instru. cum iohānes. de testi. fraternitatis. saluo quod habes in cle. de testi. c. ij.

r ¶Judicis. A cuius grauamine vel interlocutoria fuit appellatuz de quo premisit.

s ¶Ex nouis. Unde quod dicebat glo. predic. decre. ij. vt lit. non contesta. q̄ ex grauamine receptionis testium facte lit. non contest. iustificabitur.

cabitur precedens appellatio. reprobabā olim inducēs decre. dilecto. s̄. eo. ti. per quā patet q̄ etiā precedēs grauamen non iustificat appellationē nisi fuerit expressuz in illa: si ergo iniquitas iudicis p̄cedēs appellationē illam nō iustificat: ergo nec subsequēs. duo ergo requiruntur cōiunctim q̄ grauamen precesserit appellationem vt hic: ꝛ quod fuerit expressuz in illa vt s̄. prori. respon.

¶Gl. seq. reprobat vnā lecturam ponens aliam quam exemplificat.

¶Prosecutio appellationis deserte non impedit quin snia cēseatur in rem iudicatam transiuisse. hoc dicit Jo. an. Capitulū. vj.

Si appellatione[c] p negligentiā[d] appellātis desertā[e] appellās ipe cū appellato[f]: aut appellatꝰ[g] etiam per se ꝛ principaliter psequatur: non ideo minꝰ in rem iudicatā[h] cēsebitur trāsiuisse sententia[i] a q̄ fuerat appellatū. Idē.

¶A peremptoria repulsa ex alio q̄z ppter ineptitudinē scdo appellās ꝛ succūbēs nō auditur sup ea in appellatione a diffinitiua. hoc dicit Jo. an. Capitu. vij.

Cum[k] a repulsiōe[l] exceptio-

a ¶Probādis. Nō ītelligas q̄ veritas grauaminis pbanda nō sit coraz iudice ad quem etiaz ad iustificandā appellationem: lz probata non fuerit corā iudice a quo qd̄ dic vt. s̄. eo. ti. interposita. j. rn̄. sed hic intelligit grauamen iudicis vel iniustitia pcessus opz q̄ pateat ex actis corā iudice. vn̄ si proposui exceptionez pbationē obtuli: ꝛ admissus nō fui: hoc pbato apparet grauamen: sed si exceptionē legitimā pbaui: ꝛ iudex illā repulit: h̄ pbato grauamen apparet. Sed si excipiebā actorē excōicatuz minori: iudex illam repulit: nō iustificat appellatio: nec impugnat pcessus pbando illū excōicatū maiori. de q̄ in primo iudicio nō fuerat obiectū. Item si appellaui ppter exceptionē de loco nō tuto non admissam: non iustificabitur processus: lz nunc pbetur me postea reconciliatum.

Casus capituli pōt hic sumi.

b ¶Impugnari. Impugnatio respicit appellantem: iustificatio respicit appellatum: neuter autem ipsorum vti poterit his que coram ipso acta vel exhibita non fuerunt.

Si appellationem. ¶Casus. Tu ꝛ ego litigabamꝰ coraz officiali Bituricensi. ipse tulit sententiam contra te īfra. xxx. dies: nō petisti apl'os. vel si petisti: non comparuisti in termino tibi assignato p iudicem a quo ad dandum tibi apl'os: vel si comparuisti: tm̄ nō introduxisti tuam appellationez infra terminū tibi assignatū: tm̄ postea psecutus fuisti tuam appellationē. Utrum nō obstante psecutione prima sententia trāsierit in rē iudicatā? dicit q̄ sic. h. r. ¶Colligo aliq̄ notabilia. Et primo q̄ per negligentiam appellātis efficitur appellatio deserta. i. perinde habetur ac si non fuisset appellatū: nec tunc fiet deuolutio ad superiorē. ¶No. q̄ appellatus pōt psequi causam appellationis appellāte nō psequente: q̄ appellās pōt renunciare appellationi quo ad effectū eius: ita q̄ appellatio deserta nō assumit vires ex psecutione. ¶Nota ergo sententiā totius ca. videlz q̄ snia a qua fuit appellatum transit in rem iudicatā: ac si nō fuisset appellatum. dūmodo appellatio nō fuerit psecuta: sed deserta: puta lata est sententia contra me a qua appellaui: sed infra. xxx. dies non petij apl'os. Querit an talis snia trāsiuerit in rem iudicatam ac si nō fuisset appellatum? Dicit q̄ sic. Sed pono q̄ post. xxx. dies petij apostolos ꝛ psequor meaz appellationē. Quero an ista psecutio īpediat executionē sententie? Certe non: q̄ postq̄ trāsiuit in rem iudicatam potest mandari executioni infra tempus legitimum. forsan infra quattuor menses qui dantur iudicatis ad soluendum iudicatum.

Appellatio p negligentiā effici deserta.

Snia transit in rē iudicatā per desertionē appellationis.

c ¶Si appellationē. Reprobat qd̄ no. Inno. eo. ti. ex ratione. approbans ꝛ fortificans qd̄ ibi no. Hosti.

d ¶Per negligentiā. Ut q̄ neglexit apl'os petere: vt in. c. q̄uis. s̄. eo. vel neglexit psequi infra tps iuris vel hoīs. vt in decre. sicut. s̄. eo.

¶Glo. seq. alleg. concor. ꝛ soluit duo dubia.

Appellatio pōt eē deserta tacite et expsse.

e ¶Desertam. Idē verbū in predic. decre. sicut. Et no. q̄ si in appellatione q̄ a principio tenuit: ꝛ postea tenere desijt pcedit hoc dictum: fortius puto pcederet in appellatione q̄ diceret a principio non tenuisse: vt q̄ dr̄ interposita tertio vel post decē dies. Itē si pcedit in tacite deserta per negligentiam fortius in expresse deserta per renunciationez. facit eo. ti. romana. §. si vero. ꝛ. §. si autē. li. vj.

Dilatiōes appellati psunt appellanti.

f ¶Cum appellato. Licet ergo dilationes q̄s petit appellatus p quas ptelatur appellationis psecutio psint appellāti: sicut etiā restitutionē petenti psunt quas petit reus cōtra quem petit. C. de temp. resti. in integ. l. pe. Ipsa tm̄ psecutio quā facit et' appellatus sibi nō pdest: vt hic per rationem quam. j. dicam.

¶Glo. seq. ponit dictum Inno. ꝛ duas rōnes ipsius ad quas secūdo respondet. ponens cōtrarium dictum Hostien. qd̄ fortificat ꝛ rationē reddit. cui rationi obijcit ꝛ soluit.

Snia īfirmatiōis lata post tps appellationis psequn de an possit appellatꝰ petere vt prima scia executioni mādetur.

g ¶Appellatus. Hic fortificat dictum Hostiē. querebat enim Inno. quid si post lapsum tempus psecutionis fertur snia infirmans primaz sententiā: postea petit appellatus ipsam primam executioni mandari: tenebat q̄ ipsi appellato obstabit exceptio rei iudicate ex secunda sententiā infirmationis. nec valebit si dicat per lapsum temporis ante sniam infirmationis primam sententiam ratificatā: q̄ fm̄ euz ptextu huius noue defensionis: non debet secunda infirmationis sentētia retractari. de re iudica. inter monasteriuz. C. de transactio. sub pretextu. nec valet etiam dicere q̄ nō valet secūda sententia lata cōtra primam quia vt dicit fm̄ id nunq̄ valet sententia appellationis primam infirmans: nec est etiā sup eodē prima lata in cā principali: ꝛ secunda lata in causa appellationis. ꝛ hoc reprobat Hosti. dicens q̄ lapsus temporis ratificat sententiam: ꝛ facit haberi perinde ac si non fuisset appellatum: sententia ergo infirmatiōis postea lata a nō suo iudice lata fuit. Item non valet snia contra rem iudicataz. de hoc in predic. decre. inter. Nec ob. prima ratio Inno. q̄ pcederet in sententia lata a suo iudice. Nec ob. scda ratio: quia vbi per appellationē suspensa manet prima sententia bene tenet secūda cōtra primā: sed ex quo cessat predicta suspensio appellatione deserta nō valet secūda: sicut nō valeret si appellatum non fuisset: hoc hic ita approbat ꝛ fortificat in tanto: q̄ predicta procedūt nō solum cū solus appellans psequit sed etiā cū vterq3: ꝛ qd̄ plus est etiā si solus appellatus qd̄ forsan nō cogitauerat Hosti. Sit huius rō: q̄ petendo pnunciari male appellatum nō est sibi cōtrarius in eo qd̄ dicit sniam transisse in rem iudicatā: licet em̄ de appellāte dubitet ppter cōtrarietatē que videt inesse: an possit simul psequi appellationem et nullitatē snie. de quo satis scripsi eo. ti. dilecto. in vlti. glo. post Inno. ꝛ Hosti. ꝛ vide in spec. de sen. plata. §. iuxta. ad finē. In appellato tm̄ dicēte male appellatū: ꝛ sniam transisse in rem iudicatā: nulla est contrarietas. Sed dices īmo est cōtrarietas inq̄tū dicit appellationez desertam ꝛ ppter hoc sniam trāsisse in rem iudicatā: a nō desertam inq̄tum sup eius iniustitia pnūciari petit p appellationis iudicē: ꝛ sic negat ꝛ asserit illum iudicē. Sol. Et si vis q̄ fatear hic aliquā cōtrarietatem inesse: tm̄ appellatus q reus est pōt vti contrarijs: maxime quorū finis nō est contrarius: ꝛ actor potest in diuersis instantijs: qd̄ dic vt no. de reg. iur. nullus pluribus. lib. vj. nec hic dicit q̄ in eadem instantia hec duo proponat appellatus.

h ¶Rem iudicatam. Hoc est ergo qd̄ dicunt iura q̄ rata manet sententia: ꝛ q̄ appellans cadit a causa. e. ti. cum sit. ꝛ. c. sepe.

¶Glo. sequens dubium soluit.

i ¶Sentētia. Que tm̄ erat aliqua: vt q̄ cōtra ius litigatoris lata. si em̄ a principio fuisset nulla: sicut ppter appellationē omissam nō trāsiret in rem iudicatam: ita nec ppter interpositam ꝛ desertā. de sentē. excō. licet. lib. vj. ꝛ quod ibi no.

Cum. ¶Primo ponit dictū a quo: scdo excipit ibi: nisi. Imola. ¶Casus. Tu ꝛ ego litigabamus coram archidyacono Pictauen. pposuisti defensiones peremptorias ad excludendam intentionē meam. archidyaconus interlocutus est illas defensiones non debere admitti: nec esse admittēdas. Appellasti de archidyacono ad officialem epi q cōfirmauit sniam interlocutoriā archidyaconi. Secūdo appellasti de officiali epi ad archiepm̄ Burdegaleñ. q etiam cōfirmauit illas duas snias ꝯtra te latas. certū ē q̄ tu nō posses amplius appellare. Tu reuersus ad archidyaconū qui cognouit sup pricipali: q etiam sniam diffinitiuā tulit ꝯtra te: ꝛ itez ab illa snia diffinitiua appellasti. in cā appellationis vis allegare exceptiones pemptorias q̄ fuerunt repulse a principio. Querit vtrum possis? Dicit Clemens q̄ nō: nisi repulse fuerint: q̄ eas pponebas inepte: ꝛ nunc in cā appellationis proponis rite: q̄ forte allegabas prescriptionē: ꝛ nō allegabas bonam fidem ꝛ titulū. ꝛ ideo archidyaconus illas non admisit. Nunc vero pponis bonā fidē ꝛ titulū: ideo possunt admitti in cā appellationis. Nota q̄ non licet tertio appellare. de hoc in glo. in verb. succūbit. ¶No. q̄ sicut actor succūbens propter ineptitudinem iterum auditur. de iudic. examinata. ita ꝛ appellans. zaba.

¶Glo. seq. dicit quid determinat ꝛ casum ponit.

k ¶Cum. Determinat casum dubiuz circa decre. vlti. eo. titu. li. vj. qui talis est. Titius ꝯtra me opposuit exceptionē peremptoriā q̄ p interlocutoriam est repulsa. appellauit ꝛ cōfirmata est prima interlocutoria: iterū appellauit ꝛ iterū cōfirmata est prima ꝛ secunda: q̄ non potuit plus appellare: pcessit in principali ꝛ lata cōtra ipsum diffinitiua appellauit ab illa: ꝛ in cā huius appellationis vult repetere cōtra illaz interlocutoriam: ꝛ videbat q̄ posset per predictam decre. contrariū hic respondetur: vnus tamen casus excipitur.

¶Glo. seq. primo dat duas lec. ꝛ duas remissiones circa illas. Secundo prosequitur questionem opinionem ponens ꝛ probat.

l ¶Repulsione. Uerbali per interlocutoriam vt predixi: non est tm̄ necesse in peremptorijs interloqui: de hoc satis de ordi. co. c. j. Idem tamen in repulsione facti: cum illam non recipit: vel ad vlteriora litis ploqui. vt no. in spec. de appel. §. qualiter. versi. itez q̄ faciat: ꝛ dixi eo. titu. dilecto. Et per hanc decre. ꝛ illam patet q̄ sententia lata super pemptoria interlocutoria est non diffinitiua: ꝛ hoc tenebat Gar. in decre. cupientes. de elec. ver. insuper. vbi etiam allegabat ad hoc decre. cum dilecti. de elec. ꝛ decre. sua. hoc eo. ti. Ad idez de offi. deleg. signi-

ficantibus.⁊ q(vt hic patet) hec repulsio peremptorie nō est diffinitiua: ergo nec pronūciatio pro ipsa erit diffinitiua: vbi eñ īterlocutoria diffinit ⁊ cōdēnatoria ⁊ ecōtra. C.de sen.⁊ īterlo.preses.ff.de re iudi.l.j.vt cōtrariorū sit eadem disciplīa.xxxij.dist. hospitiolum.ff.de his q sui vel alie.iu.sūt.l.j.ff.de accu.q accusare. Preterea natura diffinitiue est q ex ea oriat actio ī factum: sed a sentētia lata sup peremptoria non oritur actio: ſ3 exceptio. arg.ī predic.decre.cum dilecti.ī fi.C.de re.cre.l.actori. Item si sententia super perēptoria ⁊ p eo lata esset diffinitiua: nō esset alia diffinitiua ferēda: cum tamē de necessitate super pricipali volūtate super peremptoria pronuncietur: de hoc in predic.decret.j.de ordi.co. Dicebat ergo Gar. q siue sup dilatoria: siue sup perēptoria: siue sup eo qd perimit appellationē.i.q appellans nō potuerit appellare feratur snia interlocutoria est. secus cum iudex cognoscens de appellatione interposita diffinitiua pronunciat bene iudicatum ⁊ male appellatum vel ecōuerso: tunc eñ diffinitiua est. C.de ap.eos.ff.de his q not. infa.l.furti. In effectu tñ fatetur q sentētia lata super peremptoria q obstet habet vim diffinitiue.

Actio ī factū orit ex snīa diffinitiua.

nis pēptorie[a] scdo[b] appellās succūbit[c].nō ē ī cā appellatiōis postmodū a diffinitiua[d] emisse audiēdus vlteri⁹ sup[e] ea. ¶ Nisi tūc (rite ppōsita ex eo prius[f] repulsa fuisset: quia proponebatur inepte[g].

¶ Liber Tertius.

¶ De vita ⁊ honestate clericorū.

Clemēs.v.in cōcilio. Viennēsi.

¶ Punit clericos cōiugatos et alios personaliter ⁊ publice carnificū ⁊ tabernariorum officium exercentes: q p dyocesanos noia tim et tertio moniti illud officiuz non dimittunt vel dimissuz reassumunt. Excitat etiam dyocesanos cōtra illos clericos qui seculares actus exercent. Johannes andree. Capitulum.j.

Dyocesanis[h] locorum districte precipim⁹ vt clericos[i] carnificū[k] seu macellariorū[l] aut tabernariorum[m] officiū publice[a] ⁊ psonaliter exercētes noīati[b] ⁊ tertio[c] moneāt vt sic ab hmōi officijs īfra ɔueniētē terminū monentiū ipoꝝ arbitrio moderādū[d] desistāt: ⁊ q ipa nullo[e] vnq̄ tpe reassumant. ¶ Qui si talr[f] moniti ab his nō destiterint aut ipa (vt pmissum[g] ē) exercēdo resumpserint[h] qñcūq3[i] ɔiugati oīno[k]: nō ɔiugati vo ī reb⁹[l]: ⁊ si oīno icedāt vt laici: ī personis puilegiū clericale q̄diu[m] pmissis institerint: eoipso[n] amittāt. ¶ Aduersus vo alios[o] clericos negociationib⁹ vel ɔmercijs secularib⁹ vl officijs nō ɔueniētib⁹ clericali ꝓposito publice insistētes vl arma portātes: sic canonica puare studeāt instituta[p] q ⁊ illi ab excessibus cōpescantur hmōi: ⁊ ipsi de damnabili circa hec negligentia nequeāt reprehendi. Idem.

¶ Premisso exordio punit primo clericos bñficiatos vtētes publice vgata vl partita veste. Secūdo subdyaconos ⁊ dyaconos. Tertio oēs clericos tōsurā publice cū tali veste portātes. Quarto hñtes dignitatē: psonatū bñficiū curatū: ⁊ sacerdotes ⁊ religiosos publice portātes talē vestē vl īfulā. Quinto punit oēs pdictos vtētes tabardo notabiliter breui integre foderato. Sexto certas caligas clericis īterdicit. Jo.ā.C.ij.

Quoniā[q] qui abiectis vestibus proprio ɔgruentib⁹[r] ordini alias assumere: ⁊ ī publico portare rationabili causa cessante[s] psumit: pfessoꝝ illius ordinis prerogatiua se reddit indignum[t] psenti ɔstitutōe sancim⁹: q qcūq3 clericus[v] vgata vl partita[x] veste publice[y] vtet[z] (nisi cā rōnabilis[a] subsit) si beneficiatus extiterit: p sex menses[b] a pceptione fructuuz bñficioꝝ[c] q̄ obtinet sit eoipo[d] suspēsus[e]. ¶ Si vo bñficiatus non

a ¶ Peremptorie. Et sic parat preiudicium negocio principali. als nō liceret repeti: vt in predic.decre.

¶ Glo.seq.notat a cōtrario: mouet dubiū.alleg.p ⁊ cōtra: ⁊ soluit.

b ¶ Secūdo. Si ergo semel tm appellasset ⁊ succubuisset non haberet locū qd hic dr. Si vo scdo appellat sed appellationē nō psequitur hic videtur decre.locum habere.arg.s.c.proxi. videretur cōtra per id qd j.dicam. qd credo vbi renunciat sponte quasi licet tarde vtatur iuris concilio expectando euentum negocij principalis: ⁊ sic nō possetenus resistat: vt.j.dicam.

c ¶ Succūbit. Si succūbit in secūda appellatione: ergo tres h3 sententias contra se: ⁊ sic a tertia nō licuit appellare. eo.titu.directe.⁊.c.sua nobis. C.ne li.in vna causa.l.vna.s.ea.compi.de re iudi.c.j.

Appellare ftio nō licet.

¶ Glosa seq.ponit tria exempla.

d ¶ Diffinitiua. plata siue p primū ad quem debuit cā remitti ex quo fuit pnūciatū male appellatū p quascūq3 man⁹.de except.dilecte. siue per vltimū q forsan ex vi delationis in principali pcessit siue per aliuz ad quē forte post cām remissam ad primuz fuit in alio articulo bñ appellatū: ita q expedito appellatiōis articulo diffinit postea pncipale.

¶ Glo.sequens obijcit ⁊ soluit.

e ¶ Super ea. Peremptoria sic tertio repulsa: ⁊ est mirabile q nō appellans auditur: vt in predic.decre.fi.sed secūdo appellans ⁊ succumbens nō vt hic: cum secunda repulsio appellationis nō deberet plus posse q appellatiōis omissio. Nam ⁊ in appellatione a diffinitiua equiparamus ista nō appellare: vel secundo appellare ⁊ succūbere: sed licet ista equiparentur in diffinitiua in interlocutoria non: lata eniz tali interlocutoria fm leges non debuit: sed fm canones potuit appellationem differre ad euētum negocij primi. primum patet. C.de epi.audiē.l.ij.de iudi.apertissimi. C.eo.ti.eos.§.super his.⁊ quoꝝ app.nō reci.l.pe.scdm pt3 in predic.decre.vlti.si ergo distulit iuris cōcilio: ⁊ postea victus appellauit cōtra talem interlocutoriā audit: sed si possetenus interlocutoriam impugnauit.s.semel: ⁊ iterum appellando ille articulus tam solēniter discussus vlterius examinari nō debet: ex quo in secunda succubuit: per quod videtur q etiā iudex cause principalis añ diffinitiuam nō possit illam interlocutoriam reuocare: nisi tunc: sc3 in causa appellationis interposite a diffinitiua.

Appellar scdo ⁊ succūbere tm est q̄tū nō appellare.

f ¶ Prius. In causa principali.

¶ Glosa seq.ponit quattuor exempla.

g ¶ Inepte. si.de iudi.examinata.ff.de flumi.l.j.§.labeo.exempluz. petebas hereditatem vel electionis cōfirmationem: excipiebam te illegitimum: ⁊ q non specificaui qd debui tertio succubui qd modo specifico in appellatione diffinitiue. super quo vide qd scripsi qui filij sint legi.peruenic.super.j.glo. Ad idem faciunt que scripsi de ele.duduz.ij. in prin. Vel cōtra prouissum possessionem petētem excipiebam de crimine: nunc addo infamiam. de accu.accedens. Vel cum ius cōe fundaret actionem tuam: excipiebam de prescriptione nunc ex primo titulū de prescrip.c.j.lib.vj. Vel opponebam peremptoriam nō priuilegiatam vt lite nō cōtestata.c.j.lib.vj.in vim dilatorie ad impediendum litem cōtestatam succubui primo secundo ⁊ tertio: rediens ad iudicem principalis cause lata diffinitiua a qua appellaui: illam exceptionem in vim peremptorie proponere potero.

Continuatio tripler.

¶ De vita ⁊ honestate clericorum. ¶ Visum est supra de iudicijs ⁊ singulis partibus iudiciorum. verum quia clerici in sacris constituti debent ab ipsis abstinere per capitu.vnicum.s.de syndi.et.s.de postulan.per totum.ideo post illa annectit rubricā ⁊c.vel sic. Visuz est.s.de iudicijs ⁊ singulis partibus iudiciorum a quibus clerici debent abstinere. Et q nō solum ab illis debent abstinere: sed etiam a vita ⁊ moribus malorum debent abstinere: vt prestent exemplum bone vite ceteris, ideo ⁊c. vel sic. Visum est.s.de actibus iudicialibus: nūc vidēduz est de actibus extraiudicialibus q cōpetūt tam laicis q clericis. Et q clerici sunt digniores: iō pmittit de actib⁹ cōpetētibus clericis: et postea determinat de actib⁹ cōpetētibus laicis.

Dyocesanis. Tria facit pcipit: punit: ⁊ excitat. Scda ibi: q si. Tertia ibi: aduersus. ¶ Casus. Quidā iuuenis cōstitutus in pñtia romani pontificis quesiuit ab eo: vtrum omnes artes competāt clericis ex debito sue honestatis: Et respondet romanus pōtifex q nō: imo si velint euitare penas hic cōtentas ipsi debent abstinere ab officio carnificum ⁊ ab officio tabernariorum. Et spectat ad officium dyocesani vt clerici abstineant ab istis officijs. Sed queritur quibus penis dyocesani possint ɔpellere clericos vt abstineāt ab istis officijs: Dicit q nō: beneficiati ⁊ nō existētes in sacris debēt moneri vt a talibus officijs desistant: ⁊ si nō desistant ⁊ sint cōiugati: ipsi amittūt duo priuilegia clericalia: videlicet q quis verberando eos nō īcurrit sentētiam excōicationis: ⁊ pro crimine poterūt cōueniri coraz iudice seculari. Si ipsi nō sint cōiugati perdūt priuilegium in rebus suis tātum: q tenētur soluere subsidia extraordinaria de rebus suis. h.d.h.r. ¶ Colligo aliqua notabilia. Et primo nota duo officia proposito clericali nō cōuenientia. sc3 officium carnificis ⁊ officium tabernarij. ¶ Nota q clericus coniugatus si exercet illa officia ipse perdit duo priuilegia clericalia de qb⁹ in glo. Sed nō cōiugati perdūt priuilegium qd eis cōpetit ī reb⁹ suis. ¶ Nota cōmercijs. Cōmercium cōmercij cio.n.s.i. plurib⁹ rebus vna vēditio: vel diuersarum rerum cōmutatio. vt si quis daret vel cōmutaret mātellum pro cappa. vel ecōuerso. Unde dicit cōmercium quasi cōmutatio mercium. Illa vero mirabilis incarnatio Jesu xpi fuit cōmercium quasi cōmutatio mercium. s.diuinitatis ⁊ humanitatis. Nā homo quodāmodo cōcessit deo humanitatē. deus homini largit⁹ est suā diuinitatē. Descēdit diuinitas ascendit humanitas: ⁊ exaltata est sup choros angelorum. Unde canitur. O admirabile cōmerciuz: creator generis humani: animatum corpus sumens ⁊c. ¶ Nota q hec dispositio est stricti precepti ibi: districte precipimus. cōcor. de decimis. non est. Ex quo infertur ɔ facientes mortaliter peccare. iiij.dist. deniq3. in fi.de offi.archi.ea que.vbi de hoc. ¶ Nota casum ī quo requiritur monitionem fieri per ipsum prelatum. in verbo moneāt. vnde fm Pau. nō sufficeret alterius monitio. de hoc.j.de deci.cle.j.Zaba.

Cōmercium vnde dr.

¶ Glo.seq.dicit quid determinat ⁊ dubium soluit.

h ¶ Dyocesanis. Determinat ⁊ declarat decre.penul.in princi. ⁊ vlti. eo.ti.⁊ qd no. Guil.in spec.de cleri.cōiug.ver.sed nunquid dices. Et no. verbum dyocesanis: nō dicit ordinarijs locorū. sic.s.ea.cōpi.de se que.pos.c.j.per qd videt q alij ordinarij licet in loco iurisditionē habeant: hoc nō possint in quātum hec constitutio nouum inducit: ⁊ facit quod dicam.j.de iurepa.c.j.post prin.

¶ Glo.seq.soluit dubium de exemptis circa quod distinguit.

i ¶ Clericos. Puto q includat etiā exēptos ✠ q delinquerent in loco nō exēpto: cū p id subsint dyocesanis: vbi vero deliquerēt in loco exēpto: nō videt q ad illos extendat hec cōstitutio: cum excitet officium dyocesanorū tm.ad hoc de offi.ordi.licet.⁊.c.pen.maxime. q qñ iura ista volunt dare iurisditionem sup exēptos: hoc exprimunt: vt pater. s.ea.cōpi.de sup.negli.prela.c.vno.cum suis cōcor.

✠ Adde [illegible]

k ¶ Carnificum. Carnifex dicitur a carnifico cas. quia carnes facit et vendit. facit de appellatio. significante. vnde ⁊ homicide solent dici carnifices.

Carnifex vnde dr.

¶ Glo.seq.dicit vnde dicantur: causam ponit ⁊ dubiuz soluit.

l ¶ Macellariorum. Hi sic dicuntur: q pecora vel quadrupedia mactant.a macello las. quod est mactare ⁊ trucidare: ⁊ propter horrorem et vtilitatem istorum duorum officiorum. scilicet macellarij ⁊ tabernarij: hoc est specialiter de his prouisum: ⁊ licet multa alia sint vilia: puta aptare pelles ⁊ coria/⁊ his similia. tamen constitutio locum habet solum in expressis.

Macellarij q dicuntur.

m ¶ Tabernariorum. Taberna dicta est a tabulis que mercibus substernunntur. ⁊ proprie dicitur domus in qua panis: vinuz: ⁊ carnes cocte venduntur: talia loca nedum tenere: sed nec ingredi debent clerici. eo.ti.clerici.xliiij.dist.clerici.

Taberna vnde dr.

¶ Glo.seq.soluit dubium ⁊ contrario respondet.

Publice

a ¶ Publice ⁊ psonaliter. Cōiūctim requirunt hec duo. si ergo occulte vel p aliū hoc exercet: cessat pena licet nō culpa. ✠ ⁊ sic soluit qd opponi posset de decre.fundamenta.de elec.lib.vj.§.vt ergo.⁊.§.seq.de decre.mulieres.de sen.excom.qui per aliū.de re.iu.lib.vj.cum concor.

✠ Hāc glo. dicit h bar. i.l.⁊ si vni⁹. ff.de iniu.et hoc.hic esse singu.q fieri faciēs aliquid/nō puniat pena ea dē quasi fecisset.

b ¶ Noīatim.i.pprijs noībus coꝝ expssis: quasi nō sufficiat dyocesano monere in genere clericos dyocesis sue vl clericos talis plebanatus vl talis ecclesie: sed monere debet exprimendo illius vel illoꝝ noīa.⁊ ɔcor.de senten.excō.constitutionem.lib.vj.⁊.j.de sentē.excō.grauis.in fi.

c ¶ Tertio. de sentē.exc.sacro.⁊.c.ɔstōnē.lib.vj. d3 ergo hre aliq̄ dierū interualla: vt ibi dr: nec vl hoc sufficere q emanaret vnum pemptoriū per hāc litteram.

Citatio vna pemptoria non sufficit vbi ius ternas requirit.

d ¶ Moderādū. De ap.cum sit romana.

e ¶ Nullo. Si.de cohabi.cleri.⁊ mulie.sicut.

f ¶ Taliter.s.p dyocesanos noiatiz: ⁊ tertio prefixo termino congruēti.

g ¶ Premissum. Sc3 publice ⁊ personaliter.

h ¶ Resumpserint. Lapso termino. hoc dico q si habuissent terminum mensis ⁊ quīta die dimisissent quintadecima resumpsissent: dūmō īfra terminum postea dimisissent non esset locus pene.

i ¶ Quandocūq3. Quasi etiam post tempora longiora.⁊ est si.de ordi.cog.c.ij. Joannes and.

¶ Glos.seq.lram exponit. duas lecturas ponit: ⁊ inducit simile.

k ¶ Oino.s.q ad duo puilegia q poterant hēre p decre.vnicā.de cle.cōiug.li.vj.⁊ si h cōiūgas totā illā partē.s.priuilegium cleriale q̄diu ⁊c. multuz facit ad id qd no.de cle.cōiug.ioannes.in iiij.q.ſ3 si istud oīno intendit ppetuitatē priuatiōis īducere: vt si cōiūgat hic illud vbū solū priuilegiū clericale eoipso admittant: resultaret cōtrari⁹ intellect⁹. silis disputatio de hac dictione oīno. ff.de fideiussoribus.l.grece.§.illud.

l ¶ In rebus.proprijs in quibus als gauderent immunitate.eod.ti.c.vlti.de immu.ec.c.j.lib.vj.

m ¶ Quādiu. Recuperabūt ergo desistētes priuilegiū.⁊ facit de vita ⁊ hone.cle.c.vlti.⁊ qd ibi dixi post Inno. ibi etiā not. Ber.⁊ facit qd no.xxxij.di.nullus.⁊.lxxxj.di.si qui sunt presbyteri.

n ¶ Eoipso. Licet ergo sit necessaria monitio.non tñ est necessaria priuatio.cōcordat de sen.excō.in audiētia.⁊.c.cōtingit.si.de pbē.extirpāde.de rap.excōicationi.j.de deci.c.j.de sta.mo.attendentes.in fi.

o ¶ Alios. Non carnifices: vel tabernarios.

p ¶ Instituta.eo.ti.c.ij.⁊.c.clerici.⁊.c.vno.lib.vj.ne clerici vel mona.c.j.de sen.excom.contingit.

Quoniā. ¶ Diuidit in sex partes vt p3 in rubro. Scda ibi: si vero. Tertia ibi: idē q3. Quarta ibi: dignitatē. Quinta ibi: sed ⁊ tales. Sexta ibi: huic insuper. Jmola. ¶ Casus. Visuz est supra qualr clerici debēt abstinere a quibusdā artib⁹. Sed q̄rit vtrū debeāt abstinere a quibusdā vestib⁹. vel vtrū sit eis licitū vti quibuscūq3 vestib⁹: Dicit q clerici debēt abstinere a veste diuerso colore colorata.⁊ si vtātur publice: ipsi incurrunt penas hic cōtentas. Sed queritur nūquid pbri pñt portare caligas scacatas: Dicit q nō.h.d.h.r. ¶ Colligo aliqua notabilia. Et primo q per decentiā exteriorē cognoscit honestas morū interiorū. ¶ Nota q clerici prohibent portare vestes diuersis coloribus coloratas. Vñ si sint clerici beneficiati ipso facto sunt suspensi a perceptione fructuū sui bñficij per sex mēses. Si non sunt bñficiati: tunc per sex menses sunt inhabiles ad obtinendū bñficiū qdcūq3. Si vo sint in dignitate constituti: tūc magis puniuntur. ¶ Not. q clerici interueniente cā sufficienti: puta cā timoris pñt assumere vestes laici. ¶ Nota virgata.i.viridi. ¶ Nota sanxim⁹.vt.s.in clemen.cum illusio. de renunciatione. ¶ Nota cēsemus.vt.s.in clemē.causam.de electiōe. ¶ Nota tonsuram.i.coronā clericalē.de tondeo. ¶ Nota deferentib⁹.i. portantib⁹ a defero defers detuli. qd est cōpositū a de ⁊ fero fers.vt.s. in cle.si ante.de dolo ⁊ contumacia. ¶ Nota personatum. Personatus tus.tui. Et persona se.ge. est rationabilis creature indiuidua essentia. Et fm hoc dicitur psona: q̄si p se vna.⁊ est ethimologia. Et h3 hoc psona videtur spectare ad deitatem. Item psona dr histrio: representator comediarū: q diuersis modis personat diuersas personas representando. Et hinc psona dr in grāmatica ipsum suppositū. qñq3 proprietas suppositi. qñq3 proprietas vocis. qñq3 vox ipsa. qñq3 modus significādi.⁊ qñq3 psonalis pprietas. Itē psona dr in ecclesia q dignitatē h3 pre ceteris. Et hoc ab hystrione sumptū est: q diuersas psonas repsentādo: diuersos solet accipe ornat⁹: fm dignitatē psone quam h3 representare. Et hinc tractū est vt psona dicat ī ecclia q̄ dignitas psonatus dr. Naz fm diuersos gradus dignitat3 psone distinguuntur ī ecclesia. Et hinc etiaz tractum est vt ī grāmatica vna psona dicat prima. alia scda. alia tertia. qd fit ratiōe dignitat3. Inde venit hic personatus tus.tui. dignitas vel officiuz psone. h3 Hug.⁊ h psonalitas tatis. ¶ Not. p decentiā.i.p cōueniētiaz habit⁹: q oēs habitus sunt cōuenientes clericis. ¶ Not.ibi scacatis q scatio dicitur claudo vel claudico siue inequalitas: ⁊ est grecum.⁊ ide sumptum est hoc nomē scacatus ta.tū. Et dic caligis scacatis.i.inequalibus. Glo.tractat p residuo. ¶ Nota ex cā rōnabili licituz est clerico vti veste virgata vel ptita. dic rationabilem cām.s. timoris. eod.tit.clerici. ¶ Nota q hic punit soluz q publice vtit tali veste: secus ḡ si occulte puta in camera vel in prandio: vt q caret pāno. solus ergo public⁹ vsus hanc penam meretur. si.s.c.proxi. fm Pau. Zabarella.

¶ Glo.seq.dicit ad quid emanauit.

q ¶ Qm. Emanauit executiue ad iura.xxj.q.iiij.per totuz.eo.ti.c.pe.

r ¶ Cōgruētib⁹. Cōgruentia vestiū respicit nō solū clericos. de quibus hic ⁊ in iurib⁹ prealleg.⁊ monachos. de qb⁹.j.de sta.mona.ne ī agro. sed etiā oēs laicos.xlj.dist.§.j.⁊.c. parsimoniā.xxx.dist. si qs virorū.⁊ variatur ex diuersitate sexuum.ea.dist.si qua mulier.

s ¶ Cessante.s.eo.deus qui.

t ¶ Indignū.de sen.excō.in audientia.eo.ti.si iudex laicus.li.vj.ff.de iniur.itē apud.§.si qs virgines.⁊ est si.de sta.mona.recolētes.

v ¶ Clericus. Includit habentem primam tonsuram tantum. de eta.⁊ quali.cum cōtingat.

Cleric⁹ est qui primā tōsurā h3.

¶ Glo.seq.alleg.duas concor.⁊ dubium soluit.

x ¶ Partita. Dicit canon q diuersi coloris vel diuerse ptis vestis esse non debet.xx.q.j.c.vlti.in fi. alibi q vestis non debet esse variata sericis texturis: nec habere variorū colorum ornamenta.xxj.q.iiij.c.j.in fi. Et not. q licet vestes rubei ⁊ viridis coloris prohibite sint clericis. s.c.pe. pene tñ istius constitutionis locum habent solum in vestibus hic expressis.⁊ concor. qd dixi.s.c.proxi.

Vestes virides ⁊ rubee sūt clericis prohibite.

y ¶ Publice. Concor.s.c.pri. Additio. Dicit Lan. q dr publice portare: cum multitudini hoc pt3. sicut etiaz dr publice aleator: vel vsurarius vel maleficus: vel meretrix: vel excōicatus. de exces.prela.inter. de malefi.c.ij.de excep.exceptionem.xxxiij.disti.vidua. In domo vero dicitur secrete. quia domus rem secretam ⁊ non publicaz denotat. vj.q.j.ex merito. Zabarella.

¶ Glo.seq.soluit dubium ⁊ solutionis obiectionem.

z ¶ Utet. Vestibus ergo ēt prius factis publice vti non poterit sine hac pena: nec ppter hoc cōstitutio respicit pterita. ✠ dānat eñ solū futurū vsum: ⁊ facit qd dixi.s.ea.cō.de eta.⁊ q̄li.vt hi q.in gl.qd posteris.

✠ Adde q no.in addi. c.oēs.iij.q.iiij.⁊.xj.q.j. sic quidam.

a ¶ Rationabilis. Puta timoris.eo.ti.c.penul.

b ¶ Menses. Inchoandos post talem publicam delationem.

¶ Glo.seq.q.soluit ⁊ rationem reddens contrario respondet. inducit simile: ⁊ dubium soluit.

c ¶ Beneficiorū. Omniū ppter īdefinitā. de hoc de elec.vt circa.li.vj. offendit eñ vniuersum statum ecclesie: nec minus vnā ecclesiā q aliā: spe-cialiter offenditur ecclesia ad quam indignus eligitur: vel ad quā dignus electus impeditur: ⁊ est simile.j.de penis.c.j.post princip.posset autem talis eligere.de elec.cum vintoñ.

d ¶ Eoipso. Hic ergo non est necessaria monitio nec sentētia. aliter.s.c.proximo.

¶ Glosa sequens primo soluit tria dubia. Secundo querit ⁊ soluit: et de duobus remittit.

e ¶ Suspensus. Si tñ interim illos perciperet non est irregularis: cum hoc non sit expressum in iure. de senten.excom.is qui.libro.vj.nec he-

Suspēsionis tpe durāte cuiac crescūt fructus clerici suspensi.

✝ Adde textuz in. §. si eadē res. in sti. de leg. q̄ no. bart. i. l. re ꝯiūcti. ff. de lega. iij.

neficijs priuat⁹: cū hoc hic nō exprimat: sicut in casu. de elec. c. j. §. fi. ⁊ c. cupiētes. §. ceterū. li. vj. tenet tñ ad ipsorū restitutionē. Sz cui fiet restitutio: hic videndū est cui accrescāt fructus tpe suspēsionis: puto ꝙ quotidiane distributiões accrescāt socijs. ✝ vt dixi. s̄. ea. cōpi. de eta. ⁊ q̄li. vt hi qui. fructus prebende vel distincti bñficij accrescāt ecclesie. de cleri. nō resi. c. pe. ⁊ sic intellige qđ no. xcj. dis. clericus victū. ⁊ qđ no. Inno. de cohabi. cler. sicut. Quid autē si isti suspēsi nollent interim officiare ecclesiam: ⁊ an iteriz eligāt vel eligant: vide qđ no. in prealleg. §. ceter. in glo. non ergo.

a ¶ Sacerdotium. Hic ergo est ius diuersuz inter sacerdotiū ⁊ alios sacros ordines. cōcor. liiij. dist. ex antiquis. ne cler. vel mona. c. fi.

b ¶ Per idem tēpus. sex mensium.

c ¶ Inhabil. Tz Guil. in spe. titu. ij. §. superest. ver. sed nunquid potest. ꝙ legatus ⁊ eps hāc penam infligere possint: ēt in ppetuuz clerico ⁊ laico. ex cā: ⁊ vides ꝙ in defectum beneficij succedit hec pena inhabilitatis alibi deficiēte beneficio succedit pena excōmunicationis. j̄. de deci. c. j.

d ¶ Alijs. Qui nec beneficiati sunt: nec in sacris.

e ¶ Talem. virgatam vel partitam.

¶ Glo. seq. infert ex copula ⁊ arguit. Secundo querit. questionem declarat. soluit. opi. ponit. Tertio specialia querit ⁊ soluit.

f ¶ Et tonsurā. Si ergo vestē ferant sine tonsura: non est locus pene. ⁊ facit ad ea q̄ no. ⁊ scripsi de apost. tue. vides eñ ꝙ cōstitut⁹ in miorib⁹ secularib⁹ vestib⁹ vtens nō incurrit hāc penā: nisi imisceat tonsuram. Et q2 de tonsura clericorū iura varijs v̄bis vtunt. quedā eñ dicūt rasuraz in parte supiori ad modū spere. xxiij. dist. §. clerici. ⁊. c. seq. Dicit aūt spera rotūditas vel corpus seu spaciū rotundū. Quedam dicunt coronā ⁊ rasurā. xij. q. j. duo sunt. quidā tonsurā ⁊ coronā. e. tit. clerici. de cle. cōiug. c. vlti. ⁊. j̄. de cele. mis. c. j. quidā simplr̄ tonsurā. eo. li. clericus. si. de cle. cōiug. ioānes. ⁊. c. ex parte. eo. ti. c. vno. li. vj. ⁊ eo. lib. de biga. altercatiōis. de sen. excom. si iudex. ⁊ hic qđ hec v̄ba intēdāt videamus. Circa hoc sciendū ꝙ clericis deputatis ad diuina ministeria cōpetit rasura ⁊ tonsura in modū corone ratione figure: q2 corona est signū regni ⁊ pfectionis cū sit circularis carēs angulo: in signū carētie sordium: q2 vbi angulus: ibi sordes. se ergo ⁊ alios virtutibus regere: ⁊ sordib⁹ mūdare debēt: ⁊ sic in deo regnabūt ieternū. vt in p̄di. decre. duo. p rasurā aūt ex parte supiori capilli subtrahunt: ne mēs ipsorū p occupationes tēporales retardet a cōtemplatione mysteriorū diuinorum. Summitas eñ capitis est eminētia mētis. facit de sa. vnc. c. vno. ver. in vertice. p ipsius ergo denudationē mentis releuatio designat: ⁊ q2 cōuersi ministerijs diuinis nō occupant: superi⁹ nō radunt: licet inferius tōdeant: q2 tēporalia deponūt. Tōsura vero ex parte inferiori capillos tondet vsq̄z ad releuationē sensuū. s. visus ⁊ auditus: ne scz oculi vel aures impediantur. ⁊ est signum ꝙ prescindenda sunt vitia cordis ⁊ corporis: ne intuitum diuinorum impediāt: ⁊ ex his debetur corona celestis. Unde dicit canon ꝙ incedere debent clerici detonso capite ⁊ patentibus auribus. xxiij. distin. c. pe. Ex predictis videtur ꝙ proprie rasura respiciat partem superiorem quam dicimus clericam: corona circulum capillorum: tonsura abscisionem ipsorū: facit de sen. excommu. contingit. ij. ibi: circūcisis crinibus. Hostien. tamen in decre. clerici. eo. ti. vt ibi scripsi. quod. s̄. dixi. clericam videtur vocare tonsuram. dicens ꝙ maiorem tonsuram ⁊ altiorem ⁊ rotundiorem coronam debet habere monachus q̄z clericus. ⁊ notauit etiam de hoc in summa eo. ti. §. ij. Hec dicta ad discutiendum an tonsura consistat in clerica vel in tonsione crinium: vel in vtroq̄z: ⁊ specialiter per hoc ad textum an clericus in minoribus deferens talem vestem cum clerica ⁊ longis crinibus vel econtra tonsis crinibus: sed sine clerica incurrat hanc penam. Et in primo casu si clericam caputio vel aliter cooperit: ⁊ in secundo si tonsionem crinium coopertam portat forte vestito caputio: certum est ꝙ non est locus pene per verbuz publice quod respicit vtrūq̄z scz vestem ⁊ tonsuram: remanet ergo dubium cum alterum solum defert ⁊ publice egeret declaratione: sed credo de mente ꝙ si tātum in publico exhibet ꝙ videatur clericus cum ea veste locus sit pene. raro enim vel nunq̄ in capite caputium: birretum: capelluz vel aliquid tale deferens ostendit vtrūq̄z.

Corona: tonsura: et rasura differētes aliqualr̄ qd i clericis representāt.

Sordes sunt in angulis.

Cleric⁹ aures habeat patentes.

fuerit: i sacris tñ ordinib⁹ citra sacerdotiū [a] ꝯstitut⁹ p idē tps [b] reddat eoipso inhabilis [c] ad ecclesiasticū bñficiū obtinēdū. ¶ Idez q̄z cēsem⁹ de clericis alijs [d] vestez talem [e] simul ⁊ tōsurā [f] publice deferētib⁹ clericalē. ¶ Dignitatez vo psonatū seu bñficiū aliud obtinēs cui cura imineat aīaꝝ: necnō ceteri in sacerdotio constituti: ac religiosi qlibet q̊s opz p decentiā habitus extrinseci [g] morū itrinsecaz honestatē ostendere: si (pter q̄z ex cā rōnabili) publice vestez ferant hmōi: aut ifulā [h] seu pileū lineuz [i] publice portent in capite: sint eoipso beneficiati videlicet a perceptiōe fructuum bñficiorū q̄ obtinent suspēsi p annum. Ceteri [k] vero sacerdotes ⁊ religiosi quilibet per idem tēpus [l] reddant inhabiles ad quodcūq̄z [m] beneficium ecclesiasticū obtinendū. ¶ Sz et tales [n] ⁊ ceteri quicūq̄z clerici vtentes epithogio [o] seu tabardo foderato vsq̄z ad oram [p]: et ita breui ꝙ vestis iferior notabiliter videatur [q]: epithogium ipm seculares clerici ⁊ religiosi administrationez habentes teneātur infra mēsem [r] dare pauperibus. Ceteri vo religiosi administrationē non bñtes infra idē tps illō teneant suis superiorib⁹ assignare i pios vsus aliquos ꝯuertēdū [s]. Alioquin beneficiati suspēsiōis: ceteri [t] vo inhabilitatis penas pdictas p idē tempus [v] se nouerit icurrisse. ¶ Huic insuper adijcimus sanctioni [x]: vt clerici presertim [y] bñficiati caligis [z] scacatis rubeis aut viridib⁹ [a] publice non vtantur [b].

¶ Glosa seq. notat ad questionem disputatam.

g ¶ Extrinseci. Hec littera ⁊ principium huius capituli ibi in publico portare: facit ad questionem olim disputatam de monacho qui bene portat habitum suum: quem tamen cooperit habitu clericorum secularium ꝙ sit apostata: ⁊ ita fuit hic terminatū. ⁊ iducebat decre. pe. e. titu. de iude. i nōnullis. ⁊ ponit in mercuria. sub titu. de apostatis.

h ¶ Infulam. Sumit interdum p corona ipiali. C. de quadri. presc. l. fi. i fi. q̄nq̄z pro alba fasciola sacerdotalis capitis: ⁊ iō submisit. seu pileū quod dicitur a pilis: q2 pilos capitis tegit ⁊ stringit. ⁊ not. ꝙ etiam dyaconum portantem infulam non punit hec cōstitutio: nisi sit de hic expressis.

Infula dupliciter sumitur.

Pileus a pilis dr.

i ¶ Lineū. Idem puto si sericū: qđ apđ nos multum est in vsu: cū maior vel saltem eadē sit ratio.

k ¶ Ceteri. Nō bñficiati ⁊ religiosi penaz h expressam incurrunt vltra penaz excōmunicationis: qua ligātur per aliā cōstitutionem. ne cleri. vel mona. c. ij. lib. vj.

l ¶ Per idem tempus. annale.

m ¶ Quodcūq̄z beneficiū. Includit prestimoniam: vel pensionē quaz haberet in titulum. facit qđ dixi de rescrip. postulasti.

n ¶ Et tales. De quibus proxime dictum est.

o ¶ Epithogio. Dictum ab epi. quod est supra: ⁊ tego gis.

p ¶ Oram. Sine aspiratiōe designat finē vel extremitatē reruz: pcipue regionū ⁊ vestiū. Unde dr. ij. Reg. xxiiij. ꝙ dauid pcidit orā clamidis saulis. ij. q. vij. §. de his. ⁊ Genesis. xlij. Reperierūt in ora saccoruz ligatas pecunias. ad Hebreos. xj. Sicut arena q̄ est ad oraz maris. Nō aspirat etiam q̄ñ scribit pro plurali de os oris. aspirat aūt q̄ñ designat tempus: vt horam tertie vel none.

Ora sine aspiratiōe ⁊ cum aspiratione qd denotat.

q ¶ Videatur. Dicit canō ꝙ superior vestis clericorū oz esse talaris. i. lōga vsq̄z ad talos. xxiij. dist. c. pe. ⁊ si breuitatē vestis supioris dicere mus huius cōstitutionis causam: videret cōstitutio locū habere etiaz in tali tabardo nō sic foderato: qđ nō credo cū sit penalis ⁊ sic nō extendenda. de elec. statutum. lib. vj.

r ¶ Infra mensem. Qr. s̄. dixi vtentes videtur ꝙ mensis incipiat post inchoationem vsus.

¶ Glosa sequens arguit. querit ⁊ soluit.

s ¶ Conuertendū. Facit ad no. xij. q. j. nō dicatis. ꝙ monachus administratione carens elemosynā facere non possit. Sed quid si talis monachus erat in studio de licentia abbatis a quo multum distat: satis puto ꝙ tunc q̄uis administrationē non habeat: hanc erogationez facere possit: per ea que no. Host. in summa. de pe. ⁊ re. §. qbus ⁊ qualr̄. char. pe. ver. qd de facientib⁹ elemosynā. vbi tenet ꝙ monachus q de licētia abbatis est in studio vel peregrinatione: pōt facere gratuitā elemosynam ⁊ moderatā. alleg. de offi. deleg. pterea. ff. de ꝓcu. ad rez. ⁊. l. ad legatū. ff. de iudi. si longius. fortius ergo faciet hanc necessariam. ⁊ facit quod no. de accu. ex parte.

Elemosynaz facere an sit monachis permissum.

t ¶ Ceteri vero. Non beneficiati.

¶ Glosa sequens ponit tres lecturas.

v ¶ Per idem tempus. Annale: vt sic respiciat quod proxime dictum fuit a ver. dignitatem citra. vel vt restringatur pena potest intelligi de sex mēsibus. de quibus in prin. dixi. Vel sic diuersificari penas predictas. s. anni ⁊ sex mensium ḃm qualitates diuersas clericoꝝ de quibus premisit vt semestre locum habeat in his de quibus loquitur vsq̄z ad ver. dignitatem. annus in alijs.

¶ Glosa seq. soluit obiectionem ⁊ dubium.

x ¶ Sanctioni. Non dicit ꝙ iste finis sit sanctio: sed additur sanctioni. In precedentibus enim constitutio est penalis. hic non. hoc dico propter no. iij. dist. in fi. sūme. erit aūt hic locus pene arbitrarie ex quo certa non statuitur. de offi. deleg. de causis.

y ¶ Presertim. Pro maxime.

z ¶ Caligis. xxiij. dist. clerici.

a ¶ Viridibus. Isti colores in ipsorum vestibus erant probibiti. eod. ti. c. penul. ⁊ vide quod ibi scripsi.

b ¶ Utantur. Prouidit clemens circa infulas: caligas: ⁊ vestes: prouideat successor circa scarpitulas: quarum perforationem vel incisionem multiformem superstitiosa curiositas apud clericos pullulans adinuenit.

Deprebendis

¶ De prebendis ⁊ dignitatibus. ¶ Visum est. s̄. de vita et honestate clericorū: verum q2 clerici nō possunt viuere nisi habeant beneficia et dignitates vnde cōmode possint vitā sustētare: ideo ⁊c.

Si dignitatem. ¶ Duo sunt dicta. scđm ibi: ad hoc. ¶ Presupponēdum est qđ habet in. c. cū in illis. e. titu. in sexto: ꝙ ad ei⁹ (declarationez fuit facta hec clemētina: videlicet ꝙ si papa mādet prouideri alicui de aliquo bñficio virtute illi⁹ mādati nō pōt ꝓuideri de beneficio curato: nisi expsse fiat mētio de beneficio curato. Scđo presupponendum est quod dr in eo. c. cum in illis. ꝙ si papa mandet ꝓuideri alicui de aliq̄ dignitate vel psonatu virtute illi⁹ mādati nō pōt ꝓuideri de dignitate electiua: nisi expresse caueatur in litteris de beneficio electiuo.

De prebēdis ⁊ dignitatibus. Clemēs. v. in cōcilio. Viēnensi.

¶ Clausula inserta litteris gratiosis super dignitate concessis/p quā prouideri mandatur/ne animarum cura si dignitati imminet negligatur: vel per quam inhibetur electionem fieri dignitatis/ non facit extendi gratiam ad dignitatem curatam: vel ad quam quis per electionem assumit. hoc dicit Joānes and. Caplm. j.

Si dignitatē [a] habēti de alia ꝓuidere mandem⁹ [b]: dispēsantes [c] cuz eo vt simul vtrāq̄z valeat retinere [d] de aīarum cura que illis vel alteri [e] earū imminet nō habita mētione gr̄a hmōi velut surreptitia nulli⁹ [f] penitus est momēti [g] q̄z q̄z ꝯfectis sup ea lr̄is sit insertū [h] ꝙ aīarū [i] cura (si dignitatibus [k] ipsis vel alteri earuz imineat) nullaten⁹ negli-

¶ Casus. Habebā vnā dignitatē volui habere aliā cuius collatio ptinebat ad papam: q2 forte collationē illius dignitatis sibi reseruauerat vel vacauerat i curia romana: vel forte ipetrauerā ab ipso iure preuētionis. porrexi pces supplicatorias pape vt mihi cōferret illā dignitatem. ⁊ in precibus cōtinebat ꝙ habebā aliā dignitatē. ⁊ petebā dispēsari ad obtinēdā aliā in qua iminebat cura aīaruz. papa dispēsauit. in lr̄is nō fuit appositū ꝙ illi dignitati iminebat cura aīarū: sz tñ apposita fuit hec clausula. ꝓuiso ꝙ cura aīaruz nullaten⁹ negligat. Querit vtrum illa cl̄a sit sufficiens vt mihi ꝓuideat de illo bñficio cui iminet cura aīarum: Dicit clemēs ꝙ nō: nisi in lr̄is ponatur talis cl̄a: prouideas tali habenti tale beneficium cui iminet cura aīarū de tali bñficio cui etiā iminet cura aīarū. Sed qđ si papa mādet ꝙ mihi ꝓuideatur de dignitate ad cuiuscūq̄z collationē: ꝓuisionē: vel instōnez ptineat: ⁊ nō dicit electionem: tñ in ꝓhibitione fecit mentionē de electione sic dicēdo. Inhibeatis oībus ad quos ptinet institutio vel electio: vt nihil habeāt attētare in preiudicium nostri. Querit vtrū virtute illius rescripti possit mihi ꝓuideri de dignitate electiua: Dicit ꝙ nō: nisi fuerit etiam facta mentio de dignitate electiua in parte dispositiua rescripti. Vñ in rescriptis aplicis sunt multe partes scz salutatio: exordium: narratio: dispositio: ⁊ ꝓuisio. h. r. ¶ No. primo iūcta glo. ꝙ lz papa in lr̄is gr̄e faciat mētionē de bñficio aliquo icōpatibili nō ꝓpter hoc vr̄ secū dispēsare: sz solū mētio illi⁹ bñficij incōpatibilis hoc opat ꝙ collatio alterius nō erit surreptitia. c. nō pōt. eo. ti. in. vj. Et hoc verū nisi papa ꝓprio motu illi ꝯcederet bñficiū ca. si motu proprio. eo. ti. li. vj. imo scđo ipetrās oz petere pape vt secū dispenset: als nō posset obtinere. ¶ No. scđo ꝙ ipetrans aliud bñficiū oz facere mētionē de qualitate sui bñficij an fuerit dignitas cui immineat cura aīarū vel nō. ¶ Nota tertio differētiā inter lr̄as gr̄e ⁊ lr̄as iustitie: q2 lr̄e gr̄e vitiātur: ⁊ sunt ipso iure nulle: si fuerunt obtente p surreptionē. Lr̄e vero iustitie non sunt ipso iure nulle: sed veniūt annullāde p exceptionē. c. cū dilecta. de rescrip. in anti. ¶ No. ꝙ executor mādati aplici nō pōt alicui ꝓuidere de dignitate electiua: nisi fiat expressa mentio de dignitate electiua in mādato in parte dispositiua. ¶ Nota [dispēsantes.] Dispēsatio est iuris cōis ꝓuida relaxatio. vtilitate seu necessitate pensata ḃm Guil. in spe. ti. de dispē. Vel sic. Dispēsatio est rigoris iuris p eū ad quem spectat canonice facta relaxatio. j. q. vij. nisi rigor. ⁊. c. seq. Capit tñ q̄nq̄z dispēsatio iproprie. s. p iuris declaratiōe. vt i. c. q̄ntauallis. de iureiu. ¶ No. in. §. ad hec. ibi cōsueuit. ꝙ per cōsuetudinē dignitas efficit electiua. pro hoc eo. ti. cum de beneficio. lib. vj. Zaba.

Qualitas bñficij obtēti oz per impetrātē exprimi.

Dispensatio qd est.

¶ Glo. seq. dicit quid principium approbet.

a ¶ Si dignitatem. Quod in prin. dicitur de dispensatiōe vsq̄z ad ver. q̄z q̄z. tenebat Hosti. de rescrip. postulasti. ⁊ Guil. in spec. de leg. §. videndum. ver. sed nunquid nocet.

b ¶ Mandemus. Idem puto si prouideat. dū tamē nō motu proprio. j̄. c. ij. cum eadem sit ratio.

¶ Glosa sequens prorogat dictuz.

c ¶ Dispēsantes. Quid si nulla fiat dispēsatio super pluralitate: sz solum ꝓuideri mādat de dignitate nō adiecto de cura: postea submittitur hec clausula: Dicas idem cum eadem sit ratio: sed q2 clausula illa poni nō solet nisi cum fit dispēsatio sup pluralitate vel similis. facit de offi. or. c. ordinarij. §. ꝓuideat. lib. vj. ideo sic loquit. similis ideo dixi: quia q̄ñ fit super etate ordine vel residentia: etiā apponi solet hec clausula: vnde q̄uis in lr̄is gratie super his dispensetur: adiecta ista clausula. gratia tamen nō extenditur ad curataz.

d ¶ Retinere. Quod nō posset sine dispensatione ex vi expressiōis. vt eo. titu. nō potest. §. fi. lib. vj. Jo. an.

¶ Glo. se. ponit tres lecturas: cōtra tertiam alleg. ⁊ declarationez ponit sub dubio primam eligēs ⁊ cōtrarijs respōdens.

e ¶ Vel alteri. Si intelligas secunde planum est quod sequit de gratia surreptitia. vt eo. titu. c. cum i illis. li. vj. sed si de prima hoc intelligas: tunc licet gratia sit surreptitia: quo ad dispensationez pluralitatis: nō tamē quo ad prouisionem dignitatis: ex quo propter illaz paratus est dimittere primam. Unde si mutinensis archidyaconus impetrat archidyaconatū bononiēsem nō (curatū vel curatū: hoc tamē expresso ⁊ dispēsantur cū ipso sup vtroq̄z tenendo: licet dispēsatio pluralitatis nō valeat ex quo mutineñ. archidyacon⁹ habet curam: ⁊ hoc non expressit propter rationez quā. j̄. dicā super verbo momēti. videt tñ ꝙ valeat impetratio: ita ꝙ per ipsaz mutineñ. dimittēdo cōseq possit boñ. Nō enim habet i iure expressuz ꝙ impetrās qui tenetur facere mētionez bñficiorū que habet: teneatur etiā qlitatē eorū: exprimere: sicut nec habetur in iure ꝙ teneat exprimere qualis ordo sit annexus bñficio. vel quātitatem reddituū quā hz ex vno bñficio vel pluribus: licet bñficia teneatur exprimere: cū ergo per expssionē nulla fiat dispēsatio: sed solū vitatur surreptio. eo. ti. nō potest. in fi. lib. vj. videtur ꝙ valeat impetratio ex quo illud expssit: licet nō expsserit illius curam: sicut valet licet nō expresserit annexionez ordinis vel reddituū quātitatē vt dixi: ⁊ rō decre. cū in illis adaptat cum de dignitate cōsequēda querit: nō cū de exprimēda. Nisi dicas aliter legēdo ꝙ hoc nouuz declaret vel inducat hec cōstitutio. ꝙ etiaz qualitas cure iminēs bñficio qđ hz impetrās: exprimēda sit in impetratiōe: qđ ꝓbat lr̄a nullius penitus q̄ sequit: q̄si hoc sit de his q̄ possent mouere pricipem ad gr̄am denegandā. facit eo. titu. q̄uis. ⁊. c. is cui. j. rñ. lib. vj. ⁊ qđ no. Cōpost. de rescrip. caplm. in fi. magne glo. ⁊ vr̄ exp̄ssum. s̄. ea. cōpi. de offi. or. c. ij. si intelligat illud spāle qđ ibi ponit de specialitate que etiaz exprimat qualitatē cure: ⁊ talē expssionē cōiter hodie faciunt impetrantes ⁊ caute. Posset dari tertia lectura ꝙ mixtura dispēsatiōis ⁊ gr̄e ꝓuisionis in eadem lr̄a cōcessarum vitiet vtrāq̄z: q̄ si segregate forent: valeret ꝓuisionis gr̄a vt primo dicebat. Contra hanc facit. de regu. iur. vtile. lib. vj. ⁊ qđ ibi no. lz eñ scđa gr̄a dispensationis pēdeat a prima: ⁊ sic sit iseparabilis. prima tñ gr̄a. s. prouisionis bene est separabilis a scđa. quare illa vtilis per illam inutilem vitiari non deberet. hoc egeret declaratione: in dubio tñ placet prima lectura. Ad inducta secūdo respōdetur. primo ad lr̄am sequentē vt statim dicā. Ad id qđ allegat de motu principis. rñde per decre. nō potest. in fi. superius alleg. i decre. is cui scđm. cū primo tenebat: ⁊ ideo primū esse debuit nō curatū: si eñ primū dimitteret: cura nō obstaret vt ibi. j. rñ. decre. ij. de offi. ordi. requirit specialē mentionē beneficij. vt nō sufficiat gñalis. ⁊ est pro Hosti. cōtra Cōpost. in his q̄ no. de rescrip. in nostra. in fi. sed nō requirit expressionem qualitatis. vt superius dixi.

Ex tex. ibi: nullius ⁊c. No. ꝙ obreptio vitiat lr̄as bñficiales ipso iure qđ meli⁹ pbat hic q̄z alibi. ⁊ de h de rescp. ad audiētiam. ij. zaba.

f ¶ Nullius. Uniuersale negatiuū est: ⁊ adhuc submittit penitus ⁊ facit ad superius dicta: quib⁹ tñ nō obstabit hec lr̄a si dicas gr̄a. s. sup pluralitate concessa. fecit eñ mentionē. s̄. de mādato prouisionis ⁊ de gr̄a dispensationis. primum cōsistit in gratia facienda: secūdum in iam facta: facit qđ no. de preben. si cui. lib. vj. in vlti. glo. Vel si exponas alteri de secunda: vt ibi dixi in prin. gl.

Nullus est vniuersale negatiuū.

g ¶ Momēti. Hoc tenebat Hosti. in predi. decre. postulasti. reddēs ratione ꝙ circa pluralitatē in personatu cū cura duo sunt ipedimenta scz psonat⁹ ⁊ cura. eo. ti. de multa. sublato ergo prīo ipedimēto. s. psonat⁹ remanet scđm. s. cure: vt ibi scripsi. ⁊ idē Guil. in pdi. ver. sz nunquid.

Additio Inferas ex hoc textu ꝙ cum obreptio vitiet lr̄as bñficiales ipso iure: ꝓcessus vigore taliū factus est nullus: lz secus sit in lr̄is iustitie. de rescrip. super lr̄is. Et dicit Lau. ꝙ q̄nq̄z lr̄a est falsa: vt q̄ñ oīno preter ꝯsciaz pricipis emanat: ⁊ tūc qcquid ex ea fit nullū est. de falsis. super eo. ꝓ hoc de offi. vicar. c. pe. Q̄nq̄z subreptitia vt q̄ñ de scientia principis est habita: sed aliquid falsum est suggestum vel verum suppressum: vt hic. ⁊ de cōces. preben. cum nostris. Cardinalis.

h ¶ Insertum. Quod sumi potest ex decre. de offi. ord. ordinarij. §. ꝓuideat. libro. vj.

i ¶ Animarū cura. Hoc inducebat dubiū q̄si per hoc de curato papa ꝓuidere voluerit: ⁊ sufficiat quacunq̄z parte lr̄e talis voluntas appareat: vt sic finis trahat ad principiū. facit de app. scđo requiris. cū cōcor. de rescrip. oliz. sicut sufficit quacūq̄z parte actorū certificet sn̄ia. C. vt. j̄. pri. rñ. sed ad indēnitatem dignitatis in execution seruāda: nec sonat in conditionem prouisionis vel qualitatis expressionis: sed potius in monitionem: vnde valeret prouisio hac monitione non seruata. vt no. eo. ti. nō potest. ij. rñ. lib. vj.

Sn̄ia in q̄cūq̄z parte actorū certificari pt.

k ¶ Si dignitatibus. Quid si nō ponitur si. puta q2 dicitur prouiso ꝙ per id qđ proxi. dixi. Item intelligitur iminēs. i. si qua iminet.

a ¶ Dignitate. decre. etiam cū in illis. eo. ti. ij. rñ. loquitur de dignitate vel psonatu. z ibi in. ij. rñ. qō de beneficio loquitur de elec. nō repe titi declarari vellem: an in beneficijs minoribus quibus per electiones z confirmationem prouideretur locum habeant hec iura: cōmuniter tenetur q̄ sic. z facit. j. de relig. do. c. ij. ij. rñ. in prin.

¶ Glo. seq. ponit opi. z cōtrariū cōsiliuz z duas ipsi⁹ rōnes. Scdo mouet dubiuz. ponit opi. 3 quam alleg. z respōdet.

b ¶ Quāuis. Istud vsi. nō est i decre. cū in illis. p qō qūdz dicebāt ipe trantes ad hoc vt aliqd adderet electionez ſcludi. Jā dudū cōsuleraz 3ium in quadā cā florē tina. illa rōne: q̄ cuz regulariter in iure idefini ta equipolleat vniuersa li. de quo not. de elec. vt circa. li. vi. illud verbuz nihil addet. Item q̄ cū per decre. cū in illis vbū dispositiōis nō ſcludat electionez: quasi diuerse sint spēs: vniuersale ad tectum illi specieī 3ius illam amplificet: tñ aliam nō includet: maxime in hoc casu quo de ma teria restringibili loquimur vt ibi in secundo. ℌ. modo videz hoc hic approbatum. Vidi etiā dubitari si nullus ipsoꝝ modoꝝ exprimatur q̄ simpliciter mādatur. puideri de dignitate vel prima q̄ vacabit vel quā duxerit acceptandā: nunqd includat dignitas cui. puidet per electionem: Et tenent alīq̄ hoc casu ita veniet modus electionis sicut quis alius: ex quo nullus exprimit cū illa decre. z ista non dicāt modū electionis non includi nisi exprimat: sed dicunt vno casuū erpsso aliū non venire. Contradicere videtur finis huius. c. Sed respōderi pōt q̄ respicit casum narratum: vt ibi dicam.

¶ Glo. seq. de prepositione in: duo dicta ponit z oppo. cōtra primam. in fi. infert. contra opinionem.

c ¶ In certa. De isto enim scias q̄ Jo. mo. no. de reg. iu. in gñali. li. vi. z Archi. eo. li. de ꝛcel. prebē. ne captāde. Clementē quartū terminasse auctoritate sumpta de lib. ij. reg. rij. c. z. iij. q. vij. ℌ. vlti. de illo q habe bat vnicā ouem. z ex. l. illicitas. ℌ. ne tenuis. ff. de offi. pſi. de illo q ha bebat vnicū lumen: q̄ cū scribit alicui. puideri de dignitate in aliqua ecclesia: z non est ibi nisi vnica q principalis illa non debeť: z sit etiam q: puidere de illa dignitate non est puidere in ecclesia: ℌ de ec clesia alleg. etiā decisam decre. vlt. eo. ti. z facit qō no. de offi. leg. c. pe. in glo. ij. li. vi. dicit etiā ibi Jo. mo. z Archi. eo. ti. si pro clericis. li. vi. Bonifa. viij. pnunciasse in forma pauperum: q̄ cū scribit alicui de ali quo bñficio in ecclesia. puideri: si non sit ibi nisi vnicū: vel scribitur ad collationem alicuius qui nō confert nisi vnicū: de illo. puideri non po terit: cum illud in aliquo sit relatiuū supponens diuersitatē. circa pri mum tñ refert Archi. in addi. q̄ quidā magni viri tenent 3ium per decre. eo. ti. ℌuis. lib. vi. de cōcel. prebē. nulla. vij. q. i. scire quo ad sup ficiē. facit de fymo. c. fi. z faciant pdicta cōtra Joā. mo. z Archi. in his q̄ no. de elec. q̄ sit. lib. vi. q̄ dicunt decre. illā q̄ statuit tps pſentande ele ctionis z petende cōfirmationis locum habere soluz in principalibus prelaturis ecclesiarū: z tñ ter. ibi dicit electio in aliqua ecclesia celebra ta: contrarium etiā pbatur ibi. ℌ. fi. dñ dicit quiuis electus.

d ¶ Ecclesia. dyoceſi vel prouincia: cum sit eadem ratio.

e ¶ Mensem. Solet dici in lris a notitia vacationis. vt. j. ti. j. c. vno. et q̄ tunc incipiat mensis currere ibi habes in fi.

f ¶ Seu electionem. Hoc inducebat dubium.

g ¶ Interim. Scz infra mensem acceptationis.

h ¶ Consuetū. Vide q̄ dicam. j. c. pe. in glo. coniunge.

i ¶ Cum. pro q̄: redditui⁹ cause: z iuge hic ſam nullā rc. que est in fin.

k ¶ Datie. Superius narrate. ſ. q̄ certos modos habebat expressos.

Indefiniti a egpollet vniuersali.

Mādatū bñs vt sibi puideat ō dignitate an possit dignitatez electuā ob tinere.

Impetrās gſam a papa vt sibi puideat ō dignitate i aliq̄ ecclia si in illa nō est nisi vnica z principal dignitas an illā possit obti nere.

¶ Dignitas. Ex lras a sede aplica vel legatis ipsius super prouisione quorumlibet clericorum directas de xenodochijs lepro sarijs: z elemosynarijs seu hospi talibus (etiam si ecclesias vel ca pellas: decimas aut alia spiritua lia iura noscantur habere) nulli posse decernim. puideri. ¶ Nisi hoc in apostolicis litteris caueatur expresse. Idem.

¶ Gratiā. Ad b si alicui puideri man demus de dignitate ad cuiuscūq̄z vel q̄rūcūq̄z collationē/ puisio nē seu q̄uis dispositionē aliā in certa ecclia ptinēte/ quā ifra mē sem duxerit acceptādā ihibētes illi vel illis ad quoꝝ collationē/ puisionē/ seu electionē dignita tes i ipsa ecclesia ptinere nosc̄unt ne interim ad collationē ipsaruz seu puisionem pcedāt: vel quēcūq̄z eligant ad easdez de dignitate ad quā cōsueuit qs p electionē assu mi impetrāti nō poterit. puideri cū i ꝺcessione gr̄e (ad quā non au gēdā/ sz exequēdā debēt q̄ de ibi bitione sequunt referri) nullaz de etiam ꝑpio motu: nā motus ꝑpius nō ampliat gratiā vel vim ver borū. ℌz excludat surreptionē eius pro quo scribit. ſ. eo. ti. c. si tibi cōcesso. 3a barel.

Ex tit. de decern. nota q̄ hoc verbū nouū ius: i. nunc. ex. de ſ. n. cel. de ſ. n. dom. tabu.

Elemosinaria hospitali et idem.

Ecclesias. Q: talia sunt loca religiosa: qō intelligas si aūcte epi ad hoc sunt instituta. de relig. do. ad hec. z iō talia ſpiritualia ꝑt illis ac cedere: z facit qō scripsi post Inno. z Hostiē. de iure patro. ex lris. Et aduerte quia si hospitale sit principale cui accedit ecclesia vel capella: p lras tales nō debeť vt hic: si vo cōuertas q̄ ecclia sit pricipale habēs annexū hospitale: tūc nō puto hoc locū habere: sed tūc iure accessorij veniet qō principaliter nō veniret. bñ fa. e. ti. sup eo. lib. vi. de reg. iur. accessoriū. z qō ibi no. Quid in dubio. vt q̄ extat hospitale z ecclia z nescitur qō sit principale: z qō accessoriuz. Solu. si apparet possessio z denoīatio p quā possumus alterū preeligere illud seq̄mur. eo. ti. cuz de beneficio. lib. vi. de ꝑba. p tuas. cū si. sed si nō apparet repellā ſperan tem: cōstat em̄ de hospitali nec cōstat illud accessoriū ecclie: nā z si hos pitale z ecclesia essent annexa: ita q̄ neutruz principale: puto hāc de cre. locum habere per no. ne se. va. c. j. facit quod no. de concel. prebē. si capitulo. lib. vi. in glo. quero. in fi.

Accessorium vertit naturam principalis.

r ¶ Decimas. Jd est ius percipiendi decimas. An autez de redditi⁹ horum locorum debeat solui decima: habetur in declarationibus. de quibus dicam. j. de deci. c. ij.

s ¶ Spūalia. vt cimiteriū z ius funerādi. j. de relig. do. q: ℣ tingit. in fi.

t ¶ Decernimus. Videť ergo esse ius nouum: z ℌ incipe constructum.

¶ Glo. seq. querit z soluit. secundo querit z remittit.

v ¶ Prouideri. Unde nec hodie talia clericis secularibus in bñficium dari pōt. ſ. de relig. do. c. ij. ij. rñ. in princ. Sed est dubium an in duob⁹ casib⁹ ibi exceptis in ver. nisi in fundatione rc. locū habeat hec decre. z puto q̄ sic: cū generaliter loquatur. nec sequit si ꝺcedi pōt illis casib⁹ in beneficiū. ergo includunť in lris. tolle instātiā. ℌ. c. pri. eo. ti. ℌuis. j. lib. vi. sicut ergo certe qualitates sunt i lris beneficialib⁹ exprimēde: sic z ista ad hoc vt talia in lris includanť. z tunc facta expressione talium debebuntur solum in illis casibus: nisi in expressione appareat papaz amplius voluisse. Et nunqd cum beneficijs permutari possint. dicā ſ. de re. permu. c. vno.

Ecclesias. Nisi forte ꝺcessor ipsius ecclesie vel capelle: vel ꝺcessor ꝺcessoris ꝺcessoris: vel quicūq̄z ꝺcessor ꝺcessoris ꝺcessoris ꝺcessoris

Motus p b prius surreptionem excludit.

a ¶ Declaramus. ℜ reprobat ergo nō simplr corrigit opi. contrariam. ¶ Glosa sequens rationem reddit.

b ¶ Quātocūq; ratio eñ ꝓprij motus excludēs surreptionē prouisionis/ita coaptatur curatis/vel simplicibus multis/vt vni. Item p id nō intelligit in retētione dispensatuz esse. eo. ti. nō potest. in fi. lib. vj. ℞ per hoc ibi hanc opinionem tenebam in. ij. glo.

declaramus[a]: qualiacūq; fuerint bñficia: dignitates: aut ꝑsonatus cum cura vel sine cura: ℞ in numero quātocūq[b] que his habebat cum sibi, puisio facta fuit. Idez.

Sj ó bñficio. ¶ Se summat quattuor ponens casus: ℞ quasdā opi. determinans vt. j. dicam. ¶ Casus. ℑ Papa mandauit priori sancti Cirici de ereolduno vt mihi prouideret de primo bñficio vacaturo. in collatione episcopi lemouicēſi. vacauit bñficium per tñ tēpus q̄ collatio deuoluta fuit ad capl̄m ecclesie Lemouicēſi. fm tenorem. c. nulla. de concessio. preben. in antiqs. Querit vtrū de isto bñficio mihi possit ꝑuideri virtute mee gr̄e seu mandati: ita q̄ prior sancti Cirici executor ꝑ possit mihi ꝑuidere de bñficio illo q̄ deuolutus est ad capl̄m: Dicit clemens q̄ nō: q̄ papa per suas lr̄as nō intendit gratare: nisi cūm lemouicēſi. ℞ nō capl̄m. Sed beneficium vacauit ꝑ tātū tp̄s q̄ collatio deuoluta est ad papā: querit vtrū virtute mee gr̄e possit mihi ꝑuideri de illo bñficio: Dicit clemēs q̄ sic: ℞ sic gr̄a cōcedit in ꝓiudicium cōcedētis. Sed q̄ si collatio bñficij pertinet ad ꝑiorē. puta ad abbatē q̄ prelat⁹ fuit negligēs in ꝓferēdo: ita q̄ collatio deuoluta est ad ep̄m: querit vtrum illud beneficiū cadat sub gr̄a mea q̄diu est infra sex menses in quibus ep̄us p̄t cōferre: Dicit q̄ sic. h. d. M. r. ¶ Colligo aliq̄ notabilia. ℑ Primo q̄ q̄ ep̄s est grauatus vt aliqs executor de bñficijs ad ep̄m ptinentib⁹ ꝑuideat alicui: tunc executor ꝑ potest ꝑuidere de bñficio eius collationi spectāte iure deuoluto: siue etiaz ad eius collationē pertineat originaliter. ¶ Nota q̄ executor ꝑ potest ꝑuidere de beneficio spectante ad collationē ep̄i: etiam si deuolutio fuerit facta ad romanum p̄tificem. Et hoc est verū: dum tamen deuolutio habeat initium in persona ep̄i originaliter: q̄ primo collatio ptinebat ad ep̄m. secus si deuolutio habuit initiū in persona alicuius ſterioris: ℞ collatio ꝑpter negligētias inferioris fuit deuoluta ad ep̄m: ℞ de ep̄scopo ad papā. Et possem reddere rationē: q̄ duz papa mādabat executori vt mihi prouideret de beneficio vacaturo in collatione ep̄i: ipse solum volebat grauare ipsum ep̄m: sed si ipse cōferret beneficium q̄ fuisset sibi deuolutuz: ipse nō videretur grauatus ℞ per consequēs intentio pape nō adimpleret. Item si papa conferret vel executor illud beneficium q̄ sibi deuōlutum fuit ab ep̄o. q̄ etiam ad episcopuz fuerat deuolutum per negligētiam prelati inferioris ipse exoneraret ep̄z. ita q̄ ep̄s nō amplius teneretur cōferre beneficium quare executor nō poterit prouidere de beneficio quod deuolutum est ad ipsum papam per deuolutionem episcopi.

a ¶ Cuiuscunq;. Q̄ exemptos: ℞ non exemptos: ℞ superiores ep̄is per hoc intendit includere. ¶ Glosa seq. soluit questionem distinguendo.

Ep̄i offūi d q̄dāz p̄ litteras pape excitatur.

b ¶ Scribamus. Executori. idem si scriberet ipsi ep̄o: saluo q̄ in vltimo casu cum est deuolutum ad papam distinguitur: an per litteras excitetur officium: an constituatur delegatus. de offi. ordi. licet. ℞. c. pe. de rescrip. cum aliquibus. li. vj. ¶ Glosa sequens duo dubia soluit.

a ¶ Ex negligentia. Jdē si ex delicto: ly sit opi. an hoc casu deuoluatur ad capl̄m: vt scripsi de elec. cum in cūctis in fi. ℞ super vlti. glo. Vbi vo ex cōmissione ep̄i capl̄m vel alius haberet cōferre: hoc nō impedit executorem: vt probatur co. titu. c. fi. lib. vj. facit quod no. de insti. c. fi. als posset facile ep̄s eludere impetrantem. ¶ Glo. seq. querit opi. ponit: quam determinat.

Executor re pape negligēte an collatio deuoluat ad ipm vel ad papam.

c ¶ Episcopi. Sed nunquid negligentia ipsius executoris: quādo sez eo sciente vltra ter menses vacauit beneficium quod conferre poterat oberit ei? Compost. in decre. capitulus. de rescrip. in magna glo. l. iiij. char. ver. item nunquid executor. tenet q̄ non. ℞ decre. ij. de concess. preben. in ordinarijs collatoribus loquitur: non in executore qui confert vice pape. Aduerte q̄ verum est hoc si executor ꝓuidere potest ad cuiuscunq; collationem spectat. nec tempus acceptationis adūcitur. hoc dico per decre. vnicam. j. titu. j. ℞ vide quod ibi dicam in glos. iste terminus: sed si certa persona grauatur per rescriptum: ℞ illius tēpus est elapsum: tunc cōferre nō poterit donec deuoluatur ad papam: hoc probat decre. ista.

g ¶ Capitulum. vel aliū cum eadem sit ratio. ℞ facit. j. ver. vel alterius.

b ¶ Exīstit. Jntelligo tempore prouisionis fue: non date: ℞ sic est dare q̄ potestas huius executoris variatur fm tempora. ℞ si. j. tit. j. c. vno. q̄diu enim beneficium est in collatione episcopi confert illud illo ad alium deuoluto nō confert illud. ita est de beneficio ad inferiores spectante q̄ ipse non cōfert donec ad episcopum deuoluatur vt sequitur. Ratio: q̄ cum episcopū papa grauare voluerit. cōfert executor q̄diu est in manibus ep̄i. nam licet ex deuolutione proprium tamē est pro ea vice: ℞ ipse tunc ex collatione grauatur: quando est in manibus alterius non confert executor: q̄ papa illum grauare noluit.

sibi illud ꝓferre nō poterit: cuius collatio ex negligēcia[c] ip̄i⁹ ep̄i[d] ad eiusdez capl̄m[e] deuoluta exīstit[f]. Licet prouideri sibi possit de illo etiam cuius ad ip̄m ep̄m ex sui capituli[g] vel alterius cuiuscūq;[h]: si ue[i] ad nos ex ipsius ep̄i[m] ℞ aliorū in B eidē succedētiū[n] negligentia collatio fuerit deuoluta. Idem.

¶ Adeptus in ecclia dignitatem habentē ꝑbēdā anneraz ꝑdit primā ꝑbēdā quā habebat in illa.

Sic hoc dicit Jo. an. Cap. vj.

Jiuxta nostri formā mandati[a] canonicatuz ℞ ꝑbēdā ecclie rutinēſis adep⁹ dignitatē quam duxerit acceptrādā[b]: ibidez expectet archidyaconatuz[c] iibi[d] postvacātēcnō obstāte q̄ certa sit sibi annexa[e] ꝑbēda ꝓoterit[g] acceptare. ¶ Diaq; ꝑbēda B ipo[h] vacabit[i] q̄ scōam cū archidyaconatu predicto pacifice fuerit assecutus

¶ De concessiōe prebende et ecclesie non vacantis.

Clemēs. v. in concilio Viēnensi.

Et ter. alio ex negligētia ℞. c. no. q̄ ꝑ negligētia volūt cōferre. ℞ ꝑ negligētia ꝓ ipso iure deuoluit. ℞ ꝑ negligētia ꝓ ipso iure deuoluit. ℞ ꝑ negligētia ꝓ ipso iure deuoluit

¶ No. q qñ papa scribit cũ decreto irritãte: si acceptet infra certũ tpus manus ordinarij sunt ligate vsqz ad illud tps. ¶ No. q nõ refert qñ qs acceptet bñficiũ vbo vel re ipsa. ¶ No. q pmouẽdus ad bñficiũ dz eẽ idone⁹ in scia: ⁊ q̃ scia exigit. no. Inno. de elec. cũ i cũctis. i prin. ¶ No. q promouendus dz esse vite laudabilis: ⁊ hoc perpenditur ex bonis opib⁹ ⁊ abstinẽtia vitiorum fm Pau. zabare.

tia reputam⁹[a] idoneũ[b] si p[c] ingsitionẽ[d] executoris sibi deputati a nobis repert⁹ fuerit esse vite laudabilis: ⁊ cõuersationis honeste: de beneficio certi valoris[e] alicui puideri mãdam⁹: adijcientes[f] q de bñficio minoris valoris possit eidem si voluerit[g] puideri: ac extũc[h] etiam inane decernentes ⁊ irritũ si secus a quoqz quauis auctoritate cõtigerit attentari[i]. Or decretũ hmõi i euentum dũtaxat predictar cõditionũ suũ sortit effectũ[k]: anteqz extet[l] pma cõditio beneficiũ ptaxati valoris ⁊ etiam minoris pusqz suam ipetrãs sup valore hmõi voluntatem declaret[m] cõferri libere poterit p ordinarium[n] aut aliũ executorẽ[o] a nobis ad puidẽdum de tali bñficio deputatũ. ¶ Sec⁹[p] aũt fore censemus[q] cũ decreto apposito alicui puideri mãdamus de bñficio qõ infra mẽsem[r] a vacationis ipsius

Bñficiandi sciant legere cantare ⁊ cõstruere.

a ¶ Reputam⁹. Per relationẽ examĩator ad hoc deputator qb⁹ credit: ⁊ est ista forma pauperuz i q̃ fit examinatio quõ legant: cãtent: ⁊ cõstruãt.

b ¶ Idoneum. Iũge hic lraz puideri mãdamus de beneficio ⁊c.

c ¶ Si p. Ecce cõditionẽ de qua. j. loquitur.

d ¶ Inqsitionez. An ad hac vocãda sit pars plene no. s. ea. cõpi. de offi. deleg. c. vno.

e ¶ Valoris. De pensione puideri non posset. de prebẽ. q̃uis. j. li. vj.

f ¶ Adijciẽtes. Nisi hoc fuisset additũ de bñficio minoris estimatiõis: etiã sibi volenti puideri non potuisset. de prebẽ. cui de nõ. §. vlt. li. vj.

g ¶ Si voluerit. secunda conditio.

¶ Glo. seq. apperit dubium ⁊ respondet: ⁊ contra opi. notat.

h ¶ Extunc. Hoc fortificabat dubium: quasi a tempore date papa voluerit q decretum afficeret: sed contrarium respõdetur: ⁊ supplemus extunc ⁊ valet exnũc. Facit de vo. ⁊ vo. re. licet. ad fi. ⁊ sic facit hec littera contra Egi. pro Inno. Hosti. ⁊ Abb. in eo quod scripsit de app. preterea. ij. super ver. excõmunicatum.

Decretuz pape afficit ignorãtes.

i ¶ Attentari. Non dicit etiaz ignoranter: ⁊ tñ ex inferioribus patet q certis casibus hoc decretum afficit ignorantes. per qõ patet q decretũ pape afficit ignorantes. ⁊ de hoc de elec. si eo tempore. li. vj. ⁊ pbatur de preben. c. pe. eo. lib.

k ¶ Effectum. Al's fuisset edictum super incerto. eo. titu. c. j. §. subiunctum in fi. lib. vj.

¶ Glosa seq. exponit ⁊ consulit.

l ¶ Extet. Prima scz qõ per executoris inquisitionem sit repertus ⁊c. vtile consilium est q sup illa pnunciet executor: vel q facta mentione de illa inhibeat: vel saltem suam potestatem insinuet collatori. al's nõ facile forte constare posset conditionem extitisse.

m ¶ Declarat. ẽt in executoris absentia: dũmõ de ea cõstet. vt. j. dicaz.

n ¶ Ordinariũ. Hoc pbamus p predi. decre. j. e. ti. li. vj. vt sicut ibi decretum datum cum bñficio acceptandi ante acceptationem non impedit potestatem ordinarij: ita nec datũ sub cõditionibus istis vel alijs ante conditionum euentum. Jo. an.

¶ Glo. sequens fortificat textum. secundo tribus rationibus questionem soluit: solutioni obijcit: ⁊ respõdet opi. ponit ⁊ dicit primũ equũ. tertio format dubium ⁊ soluit.

o ¶ Executorez. si eñ nõ afficit potestatẽ ordiarij: ergo nec executoris alterius qui maior est ordinario. de offi. deleg. sane. ij. ⁊ cuz hoc oporteat intelligi de executore scõo. prim⁹ eñ cõferret bñficiũ etiam postqz euenisset cõditio. Itẽ cum hic dicatur q scõs cõfert añ cõditionis euẽtum. p qõ a cõtrario infert q postqz euenisset cõditio primi cõferre nõ posset. Itẽ cũ generaliter de executore loquat: per qõ etiam executorẽ in forma gratie videt includere. Hic videtur solui quod hic fuit disputatum an ĩpetrãs primo in hac forma pauperũ preferat scõo: qui ĩpetrauit in forma gratie in eadem ecclesia vel ad collationem eiusdem: ⁊ ponit i mercuriali: in lr̃a. n. sub ti. de preben. hic eñ videt q dũmodo cõditio precesserit vacationẽ vel saltẽ collationẽ factam scõo debetur primo. Facit de rescrip. tibi q. li. vj. sed ob. eo. li. ⁊ ti. c. si p te. Solu. ibi cõditio pẽdebat ex alteri⁹ arbitrio: ita q illo recusante nulluz ius habebat ĩpetrans. hic võ pendet ex existentia rei vt in primo casu: vel ex voluntate ipsius cui facta est gr̃a in scõo. Aliquibus videt q secũdus ĩpetrans ante cõditionẽ in forma gr̃e preferat: ⁊ fm hoc lz hec prima cõditio quo ad idoneitatẽ psone sit de psenti: inqsitio tñ circa id fienda est de futuro. De scõa etiã nõ dubitat quin sit de futuro: ⁊ fm hoc seqret q si duo impetrauerũt sub hac forma: si scõs primo peruenit ad conditionẽ erit potior: cũ prius ipsi⁹ decretũ afficiat: vt hic facit pdi. decre. si p te. ⁊ qõ no. eo. ti. si soli. lib. vj. equũ videt qõ pri⁹ dixi: vt ex quo cõditio primi pcessit collationẽ factã scõo: preferatur primus scõo habẽti formã gr̃e vel pauperũ. nec verũ est q semp debeat illi pro quo prius est affecta: vt pbat. predi. decre. tibi. sic ergo est fortior gr̃a conditionata ex existentia rei vel voluntate eius p quo scribit: q dependẽs ex voluntate tertij: vt predixi. Sed fingas hunc casum: habet. A. hac forma pauperum in certa ecclesia. scõo habet. B. specialem gr̃az in eadem ⁊ talem que afficit: vacat beneficiũ in ipsa ecclesia: quod ante primi conditionem extantem ordinarius confert. C. demum extitit conditio postqz executor. B. sibi contulit illud: post que executor. A. primi illud sibi contulit: queritur cuius sit beneficiũ: Dico fm predictaz opinionem per decre. penul. de preben. li. vj. q primus est potior. collatio eñ ordinarij facta. C. non valuit nec tenuit: impediẽte gr̃a illius B. pro quo beneficium illud erat affectum in eum casum in quẽ non debebat illi. A. effect⁹ ergo cõditionis postea existentis q est vt decretum afficiat: vt hic per illam collationez impediri non potuit. collatio eniz facta. B. nõ tenuit ex quo pri⁹ extiterat primi cõditio: ex qbus concluditur qõ pdixi. assurgat ergo prim⁹ secundo. ex cuius psona consequitur quod al's sibi perijsset: ⁊ est simile eo. tit. auctoritate. lib. vj. Si vero collatio facta. B. pcessit conditionez primi: tunc etiã planũ eẽt q. B. potior esset in beneficio p hanc lr̃az. Idẽ si teneret secũda opi. que habet q forma gratie preueniẽs conditionem faciat fm potiorem: etiam in beneficio post cõditionem vacante.

Impetrãs prim⁹ i forma pauperuz an pferatur scõo ipetrãti in forma gr̃e in eadẽ ecclesia.

Questio notabilis ⁊ satis subtilis.

¶ Glo. seq. dicit quid approbat ⁊ exponit.

p ¶ Secus. Hic approbat quod no. s. e. titu. q cunctis. in prin. li. vj. ⁊ quod no. Archi. eo. lib. de pben. dudũ. ⁊ dic secus in hoc. s. q in casu isto nõ valeret collatio ordinarij vel alterius executoris infra mensem facta: licet ante acceptationem.

¶ Glo. seq. soluit dubium ⁊ littere respõdet.

q ¶ Censemus. Licet per hoc verbũ videret ius nouum inducere: cum tñ ratio sit antiqua ⁊ directe ab olim inuẽta fuerit hec forma cõtra decre. quia cunctis. vt ibi no. in. j. gl. puto q respiciat preterita. ✠ nec cõtradicat hoc verbum. qõ fm deriuatores ponitur etiam p iussu: deliberatione: estimatiõe: ⁊ sententie platione. ⁊ cõcor. j. pri. rñ. ⁊ dixi. s. ea. cõpi. de pba. litteris.

✠ Ex hac gl. no. q cõstitutiones rõ est antiq extẽdit [illegible] ad preterita qõ est valde nota. Abb.

¶ Gl. seq. soluit dubiũ ⁊ ponit stil. secũdo q̃rit ponit opi. ⁊ duas ipsi⁹ rõnes ⁊ soluit: ad rõnes illas respõdens. tertio aliam questionẽ soluit ⁊ solutionem impugnans tenet ipsius cõtrarium.

r ¶ Infra mensem. Iste terminus inualuit de stilo ⁊ more curie. Idem tñ dicas de quolibet alio termĩo maiori vel minori in lr̃is expsso. Solet autẽ curia sic scribere. Bñficiũ ecclesiasticũ cũ cura ⁊c. etiaz si dignitas ⁊c. si qõ vacat ad pñs vel vacabit in tali ⁊c. qõ per te vel pcuratorem tuum ad hoc legitime cõstitutuz infra vnius mensis spaciũ postqz tibi vel eidem procuratori vacatio huiusmodi innotuerit duxeris acceptandum conferendum tibi ⁊c. districtius inhibentes venerabilibus ⁊c. ne de illis interim etiam ante acceptationem huius disponere quoqũo presumant: ac decernentes irritum ⁊ inane ⁊c. tamen ex hac littera videtur q minus plena clausula scilicet habens mandatum cũ potestate acceptandi ⁊ spacio tẽporis ⁊ decreto sufficiat. Sed queritur an talis expectans possit acceptare post mensem beneficiũ adhuc vacans? Videtur q sic: cum hec clausula in ipsius fauorem apposita ad ligandas man⁹ ordinarij in ipsius expectantis odium nõ debeat retorqueri. de reg. iur. qõ ob gratiam. lib. vj. cum suis concor. ⁊ hoc placet Archi. de pben. dudum. li. vj. ⁊ videtur expressum eo. lib. ⁊ titu. si tibi absenti. nõ credo q si clausula reseruationis ⁊ potestas executoris adiungitur beneficio vacaturo: q acceptabit impetrans infra mẽsem vt in tex. ⁊ in forma quã superius scripsi q post mensem p expectãtem acceptari possit beneficiũ vel ei cõferri. Et tunc ad regulã qõ ob grãm respõdet vt ibi no. q hoc inducit forma mandati. p decre. cui de non. de preben. li. vj. Ad decre. si tibi. respõdeo q loquit cum collatio precedit acceptationẽ. s. cum beneficiuz ab ordinario pure cõfert: ⁊ postea ad acceptandũ terminus assignatur: tunc eñ cuz prima pura collatio p illius termini lapsum perẽpta nõ sit: puisis re integra post terminũ acceptabit: hic vero acceptatio precedit collationẽ cuius faciende potestatem executor non habet nisi infra tempus limitatũ fuerit acceptatum. fateor tñ q ita posset esse diuisa reseruatio a spacio tpis q locus esset opinioni cõtrarie: vt si dicatur beneficiũ qõ in tali loco vacauerit qõ duxeris acceptandũ tibi cõferendũ collationi nr̃e psentibus reseruamus: inhibentes ne infra mensem postqz tibi de vacatione cõstiterit ergo aliqs de illo psumat quacũqz auctoritate disponere ⁊c. ponderet ergo rescriptorũ tenor. de priuileg. porro. Si aũt fm nouã formã papa dat canonicatũ: ⁊ circa prebendã dat beneficium acceptãdi infra mẽsem tunc licet reseruatio ⁊ executoris potestas adiungat prebẽde: ĩfra mẽsem acceptare poterit: vt. s. dixi. ita q postutẽsez ex vi reseruationis acceptari vel p executorẽ cõferri nõ possit: q tñ canonicus est ex vi canonicatus videtur q si nullus ibidez expectat etiam post mensez sibi petenti p ordinarium cõferri debet: ⁊ cum decreto id est q alteri collata non tenet per decre. si clericus. ij. rñ. de prebẽ. li. vj. sed hoc casu posset dici contrariuz: quia in casu decre. si clericus. expirauerat potestas executoris: sed hic adhuc durat quo ad aliã que vacabit si acceptabit infra mensez. nil ergo mirũ si ibi ordinarius aditur. Itez sicut nec ibi ordinarius habet potestatez super neglecta: ita nec hic: ⁊ hoc teneas. Glosa seq.

Acceptare valis infra mẽsem an post mẽsem [illegible] acceptare possit.

Rescriptorum tenor est ponderandus.

¶ Glo. seq. primo soluit vnam qõnem. scõo soluit incidẽtem ex tertia.

a ¶ Notitia. hoc determinabit in fine. Et no. q in ista forma nõ est locus decre. nec captãde. e. ti. li. vj. vt possit acceptare primũ incertũ qõ vacabit: illa eñ locuz hz vt ibi ptz. cuz simpliciter scribit de bñficio qõ duxerit acceptãdum: tũc eñ põt se fortune submittere acceptando primum vacaturũ vel vlterius ex causa: sed qñ scribit de bñficio qõ a vacationis notitia ĩfra mensem duxerit acceptãdũ. hec verboruz forma nõ patit q vacaturuz acceptet. fateor tñ q vacans põt acceptare: etiã si vacabit tẽpore gratie: verbum enim notitia vacationis presentez ⁊ futurã icludit: dũmodo vacet. de priuileg. q circa nec obstat si precedat verbũ quod vacabit in reseruatione sine verbo psentis temporis si quod vacat. naz illud vacabit quod vacans reperitur. vnde dicit lex q verbuz oportebit taz presens qz futurum tps significat. ff. de verb. sig. l. verbum. in prin. ti. Ad idem. eo. ti. verbum erit. ⁊ aliud est dicere vacabit: aliud vacare incohoabit: ⁊ hoc conuenit huic menti. secus vbi mens resisteret vt ibi.

Oportebit pñs ⁊ futurum tẽpus significat.

notitia[a] duxerit acceptandum vt appositio mẽsis eiusdem aliquid afferat[b] ipetrãti. Quinetiã[c]. bñficium qõ acceptare poterat petendo sibi p suuz executorem[d] cõferri: aut[e] recipiẽdo sibi presenti[f] collatum: ipz ex hoc acceptare ⁊ collationem taliter sibi factã valere cẽsemus. ¶ Ceteruz[g] (vt taz diurnis vacatiõib⁹ qz fraudibus ⁊ litib⁹ occurat) predicte vacationis notitiaz impetrãtẽ iterpretamur habere: ex quo ipa vacatio in loco[h] vel ecclia[i] hmõi beneficij publice nota[k] erit. Imputet qdez sibi si hoc casu quo de ipsi⁹ commodo agitur: id quod per se vel per alium scire[l] potuerit ignorauit.

¶ De reb⁹ eccl'ie nõ alienandis. Clemens. v. in concilio viennẽsi.

¶ Religiosus qui concedit alicui ad vitã vel certum tẽpus iura redditus vel possessiones administratiõis cui preest suspẽsus est ab officio nisi duo cõcurrant: nec valet concessio: duos casus excipit. hoc dicit. Joan. and.

Capitulum. j.

Monasterioruz ⁊ aliarũ administrationuz regularium dispendijs occurrere cupiẽ

b ¶ Afferat. Si. de priuil. si papa. li. vj.

¶ Glo. seq. cõmendat. ⁊ fortificat: obijcit ⁊ soluit.

c ¶ Quinetiam. summe fuit vtilis ista particula: cũ eñ executor datus cũ clausula acceptandi ptãtẽ nõ habeat in cõferẽdo bñficiũ: nisi ex quo fuerit acceptatũ: tota die collationib⁹ opponebat q nõ valebãt: q nõ pcesserat acceptatio: ⁊ q ipsi⁹ pcedẽtis acceptationis deficiebat: qñqz pbatio succũbebat expectãs. lz igit vbũ acceptatiõis nõ exprimat: satis est tñ q petit cõferri: vel recepit collatũ. Multa similia colligas ex no. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore. de ap. ad audiẽtiã. ⁊. c. dilecti. ij. vñ ex quo p instrumentũ de pmissione cõstat: presumitur interrogationẽ precessisse. insti. de inuti. stipu. §. si scriptũ. ff. de verb. obli. sciẽdũ. Sic satis est q heres se ĩmisceat lz vbo nõ adeat. insti. de here. quali. §. pe. ff. de acq. her. iulian⁹. §. si seruũ. ⁊. l. si qs extrane⁹. §. iterdũ. Tñ qñqz nõ sufficit facti prosecutio. de appel. ab eo. j. rñso. lib. vj. de elec. ecclia. j. de baptis. c. j. ⁊ pe. sed in decre. ab eo. eundo ad iudicem appellationis nõ satisfit iuri volenti p aplorũ delationẽ ipm iudicẽ instrui. Electio ⁊ baptismus formas habẽt: nec sine illis sufficeret animus: etiam de quo cõstaret: sed cũ hic solũ de animo ⁊ acceptatione querat: de illo satis cõstat per hic expressa. Jo. an.

Facti psecutio qñqz nõ sufficit.

d ¶ Executorem. Licet petitio ⁊ collatio de qbus hic loquit requirant executoris presentiã: cũ al's de acceptatione nõ apparet: acceptatio tñ sine presentia executoris fieri põt: dũmodo de illa fides fieri possit. vt no. eo. ti. q cũctis. ad fi. lib. vj. qõ etiã ibi placet Inno. Hosti. Archi. ⁊ Guil. in spe. de acti. ⁊ peti. §. penul. versi. item no. ad fi. lz Compostella. videatur velle contrarium. de rescrip. capitulũ. in glo. magna. circa fi. ver. quid si littere.

Acceptatio bñficij sine executoris pñsentia fieri pt.

e ¶ Aut. No. alternatiuam: sufficit ergo alterum.

f ¶ Presenti. Idem in procuratore habẽte ad hoc speciale mãdatũ ✠ quod probat stilus curie quem premisi ⁊ scripsi. de preben. accedens. ad hoc finis huius. c. ibi: vel per alium. Sicut ⁊ electio p pcuratorem fieri potest. de elect. quia ppter. ⁊. c. penul. ⁊ matrimonium contrahi. de procura. c. fi. lib. vj. facit etiam eo. li. de reg. iur. potest quis. ⁊. ff. de procur. si is qui stichum. ⁊. ff. de leg. j. si sit. §. si quis ita. Nõ obst. ff. de verb. obliga. l. vlti. in princi. ⁊. l. si stipulatus fuerim. in prin. que nõ loquuntur in procuratore.

✠ Concor. cũ tex. ⁊ hac glo. tex. i. l. si stipulat⁹ fuero et i. l. fi. ff. de vb. obli.

¶ Glosa sequens questionem soluit.

g ¶ Ceterum. equissima ⁊ expediens fuit etiam hec prouisio.

h ¶ Loco. si locus vbi sita est ecclesia careret habitatoribus: satis videretur ponderanda notitia loci vicinioris. facit. s. ea. cõpi. de foro cõpe. q̃uis. de elec. vbi periculum. §. porro. lib. vj.

i ¶ Vel ecclesia. No. per alternatiuam: q satis est q in ecclesia sit publica: lz in loco vel oppido sit occulta.

¶ Glo. seq. sub dubio forte ponit dictum per quod etiam soluit quattuor dubia ⁊ solutionem fortificat.

k ¶ Nota erit. Forte quo ad hunc casum inductus est rigor iste q mensis currat etiam ei qui non fuit in culpa: vt q tñ distabat a loco beneficij q post factã gratiã cuz tũc vacaret vel paulopost vacasset ĩfra mensem id scire nõ potuit: vel procuratorez habebat in loco: sed mortuus est: vel his simile. per hoc tamen qõ in hoc casu specialiter statuitur: vt pbat lr̃a que sequitur in hoc casu. ⁊ quod precedit ibi predicte vacationis: non recedo ab eo qõ no. de preben. si clericus. lib. vj. hic eniz datus est mẽsis in litteris qui currit a tempore notitie. Determinat ergo qñ dicatur habere notitiã in hoc casu: ibi vero punit simpliciter negligentia: ⁊ sic nõ se tangũt. Et idẽ dico de his q̃ notaui de rescript. capl'm. sup glo. ⁊ ita dico etiaz qõ hic dr locũ nõ habere in casu decre. si pluribus. de preben. lib. vj. Unde si papa cõtulit proprio motu pbendaz si q̃ vacabat i ecclia: ⁊ due eqles vacabãt: notitia vacatiõis postqz currunt decem dies: prouisio ad eligenduz nõ recipiet p hunc modũ: q ibi forsan tẽpore quo fiebat gratia: vel pri⁹ erat notitia vacationis de q̃ hic dr. quã forsan ĩpossibile esset scire prouisum infra. x. dies. ⁊ sic in totũ sibi periret priuilegium optãdi qui nõ fuit ĩ culpa: ⁊ idem dico de extrauag. Jo. q̃ incipit suscepti. circa mediũ. sed dato q hic subsit ĩpossibilitas vel desit culpa: durat tñ circa alia bñficia priuilegiũ acceptãdi. facilius ergo procedit hic iste rigor vt in prĩc. dixi. ⁊ tñ ex lr̃a sequẽti videt colligi q vbi ita deficit culpa q nec per se: nec per alium scire potuisset: nõ est loc⁹ huic rigori.

l ¶ Scire potuerit. Imputatur ergo illi qui scire potuit inquirẽdo. sic etiam imputatur illi qui scire potuit peritiores consulendo. ff. de bon. pos. l. in bonorum. vnde dicitur q vigilãtibus ⁊c. ff. de his que i fraudem credi. l. pupillus.

Imputat ei qui peritiores cõsulere potuit

¶ De rebus ecclesie ⁊c. ¶ Visum est. s. de cõces. pbẽ. aliquis posset dubitare vtrum res ecclesie possint alienari: vel nõ. ideo annectit rubricã de rebus ecclesie non alienandis.

Monasterioruz. ¶ Tria facit. Primo prohibet. Scõo ibi: si quis punit ⁊ decernit. Tertio excipit ibi: verum Jo. and. ¶ Casus. Quidam religiosus prior alicuius prioratus vel habens aliquã administrationẽ in abbatia nostre domine de eroldunõ concessit alicui ad suã vitã redditus ⁊ fructus sue administrationis siue prioratus: ⁊ hoc fecit sine causa rõnabili: vel si fecerit cum cã: tñ sine decreto abbatis: queritur vtrum valeat talis cõcessio? Dicit q non: ⁊ cõcedens incurrit penas hui⁹. c. Sed q̃rit vtrũ religiosus possit locare vel dare ad firmã: aut vẽdere ad modicũ tps fructus sue admĩstrationis siue priorat⁹? Dicit q sic. h. d. h. r. ¶ No. q religiosus non põt alienare fruct⁹ ⁊ reddit⁹ sui prioratus siue administrationis ad magnum tps: ⁊ si cõtra fecerit incurrit penam suspensionis: q̃ suspensio etiã suspẽdit a predicatione. ⁊ si celebrauerit incurrit irregularitatem. ¶ No. ibi cõuentus q abbates aliqñ habent specialẽ iurisditionẽ in prioratib⁹ sibi subiectis: ⁊ tunc alienatio fructuum ⁊ iuriuz prioratus põt fieri cũ cõsensu abbatis ⁊ cõuentus: seu etiã capituli qñ capitulantur: ⁊ non requirit cõsensus epi. Et istud hodie seruatur: q priores faciunt decretari istas alienationes in capitulo gñali. ¶ Nota q beneficiatus potest locare fructus sui prioratus ad modicum tpus. Sed queritur qõ tps dr modicum? Quidam dicunt per cap. fi. ne prelati vices suas. in anti. q bñficiatus potest locare fructus sui beneficij ad septẽ annos: sed cõis opinio est q põt locare ad decẽ annos. ¶ Nota ibi cupientes occurrere dispendijs. i. damnis. q melius est ante tẽpus occurrere qz post causam vulneratam remedium querere. ¶ Nota inhibemus perpetuo edicto. i. phibemus statuto in eternum duraturo: q volumus q istud edictũ siue statutuz de reb⁹ ecclesie non alienandis sit perpetuum ita q nunqz alienentur res ecclesie. ¶ Not. reditus tui. penultima correpta. ⁊ dr a redeo redis: ⁊ significat duo. Reditus enim dr qõ redit: q singulis annis redeat. Unde Ouidius de sine titulo. Turpe thori reditu cẽsus augere paternos. Itẽ reditus id est reuersio. Unde Ouidius epi. Vela queror reditu: verba carere fide. Et hic reditus. i. census qui singulis annis redduntur. ¶ No. possessiones. Possessio fm Azo. C. de acqui. ⁊ retinen. posses. est corporalis rei detẽtio: corporis ⁊ animi ⁊ iuris adminiculo cõcurrẽte. Vel sic. Possessio est ius quoddam quo aliquis rem corporalez vere in potestate hz. Et dr corporalis rei: ideo q sola corporalia possidentur. Incorporalia aũt dicũtur quasi possideri: ⁊ quasi tradi per patientiam ⁊ vsum. Nã incorporalia nõ possunt corporaliter apprehẽdi: sicut sunt iura ⁊ seruitutes: ⁊ ideo nõ possident. c. cõquestus. de foro cõpe. in gl. ff. de vsucap. l. sequit. §. si vina. ⁊ tamen prescribuntur. Possessiones sunt agri: fundi late patentes: publici: priuati: q̃s etiã in initio quisqz vt potuit occupauit atqz possedit: vnde ⁊ nuncupati sunt. Inde possessiuncula cul'e. i. parua possessio. nomẽ diminutiuũ de possessio. nis. ¶ Not. in verbo conuentus q sicut non licet prelato sine consensu capituli agere: sic nec contrahere. Lau. q alleg. de iudi. causaz. Sed primũ regulariter non est verum. de rescrip. edoceri. dic vt ibi. Itez nec scõm nisi qñ contractus sapit alienationem vt hic. Zaba.

Redit⁹ qd dicitur. Versus. Versus.

Possessio quid est.

Perpetuum dupl'r exponit.

a ¶Perpetuo.id est generali: vel perpetuo duraturo.de elec.vt circa.⁊.c.perpetuo.lib.vj.
b ¶Prohibemus.saltem quo ad penam.fateri oportet ꝙ est iuris noui editoria.
¶Glosa sequens notat a contrario ⁊ incidens dubium soluit.
c ¶Religiosus.seculares ergo clericos nō ꝯprehēdit hec ꝯstitutio: ſꝫ si tales ꝯcessiones faciūt:dic vt legitur ⁊ not.xvj.q.j.possessiones.de his q̄ fi.a prela.cōtinebat.si al's alienāt locus est canoni.xij.q.ij.monemus.e.ti.si qs.si locāt.dic vt not.ne prelati vices suas.c.fi.
¶Glo.se.exponit ⁊ questionem soluit.
d ¶Cuiuis.i.siue perpetue siue tpali.marie em̄ ꝑpter obedientiarios q faciebāt hos ꝯtract⁹ reuocari timentes ad claustrum emanauit hec ꝯstitutio: ⁊ dato ꝙ nō sint obedientiarij facili⁹ remouent̄ a suis admistrationibus.de accu.qual'r.ij.in fi.de symo.licet.⁊.c.per tuas.nō aūt puto eā locū habere in religioso q preest ecclesie seculari: ⁊ quasi clericus secularis: ⁊ hoc probat principium.

Religios⁹ pt ecclesie seculari p̄esse.

Tes: ꝑpetuo[a] ꝓhibem⁹[b] edicto ne qs religiosus[c] mōasterio ꝑ̄oratui eccl'ie seu admistratiōi cuiuis[d] ꝑ̄sidens iura redditus[e] aut possessiones[f] eiusdē alicui[g] ad vitaꝫ eius[h] seu aliud certū tp̄s: pecunia[i] etiā īde recepta q̄uis mō[k] ꝯcedat: nisi nc̄itas[l] aut vtilitas[m] mōasterij ꝑ̄orat⁹ eccl'ie aut admistrationis huiusmodi h̄ exposcat ꝯuēt⁹ sui: aut (si ꝯuētū nō[n] h̄eat) ꝑlati ꝓprij[o] assensu ad h̄ nihilomin⁹[p] accedēte. ¶Si qs aūt ꝯ̄ h̄ fecerit: penā[q] suspēsiōis ab offō[r] eoipso incurrat: nec ex ꝯcessiōe ipsi⁹ recipienti ius aliqd acq̄rat[s]. ¶Verū ꝑmissa ad locatiōes[t] vel etiā reddituuꝫ aut fructuū[v] vēditiōes ad tp̄s modicū[x] faciēdas declaram⁹ vllaten⁹ non extēdi. Idez.

e ¶Redditus.differunt a fructibus vt patebit in fine.
f ¶Possessiones.certas vel omnes.
g ¶Alicui priuato vel collegio.
h ¶Eius.recipientis vel cōcedentis.⁊ talis cōcessio dicitur perpetua.ff.pro soc.l.j.⁊ no.x.q.ij.perpetua.
i ¶Pecunia.an dans hanc pecuniaꝫ repetat: vide qd no.⁊ dixi eo.ti.ad audientiam.
k ¶Quouis mō.ab hac gn̄alitate excipit duos modos in fine capl'i.
l ¶Necessitas.aut vtilitas: sufficit alterum. ✠ sic alibi equiparant̄ hec duo.de eta.⁊ quali.q̄ris.de preben.exposuisti.⁊ in dispensationibus.j.q.vij.tali.⁊ facit eo.ti.dudum.lib.vj.

✠Facit ad hoc tex.i.l.si qs ita stipulet.ff.de xb.ob.⁊.l.cuꝫ pupill⁹.ff.de cōdi.⁊ demon.

m ¶Vtilitas.de syndi.c.vno.
¶Glo.seq.notat a contrario: ⁊ illud determinat.
n ¶Non habeat.īnuit ꝙ si habeat cōuentum nō requirit̄ cōsensus prelati.hoc verū quo ad euadendā huius cōstitutionis penā: sed al's ad validandū contractū perpetuū requirit̄ oīs solēnitas alienationis.eo.titu.dudum.lib.vj.⁊ cōsensus epi.xij.q.ij.abbatibus.⁊.c.seq.⁊.c.placuit.⁊.xvij.q.iiij.in venditionibus.
¶Glo.seq.dupliciter exponit ⁊ notat ꝑ Inno.
o ¶Proprij.De epo videt̄ intelligendū in nō exēptis ꝑ iura allegata in fi.prime glo.in exēptis de papa.de priui.auctoritate.§.j.li.vj.forsan extendit iste textus approbare qd recitabat Inno.de trāsac.statuimus.vbi dicit quosdaꝫ dicere ꝙ abbates q habent ecclesias ad se ptinentes pleno iure possint in illarum alienationib⁹ auctoritatē p̄stare.⁊ facit.j.de sta.mo.attedētes.post pri.⁊ qd no.in auꝫ.de ali.⁊ emphi.cōtrac.in prin.colla.ix.⁊ hoc cōiter seruatur.qd videtur fieri posse: ex quo habēt epalem iurisditionē vel quasi.ad hoc de priui.abbates.in fi.lib.vj.vnde dicebat ipse Inno.de priuil.cum ⁊ plantare.§.in ecclesijs.⁊ placet ibi Hostiē.ꝙ presbyteri non poterant alienare nec maximas causas agere sine consensu patronorum exemptoruꝫ: quia tales exempti vices eporū gerunt.arg.xij.q.ij.si qua.⁊.c.placuit.de vo.magne.§.cum igitur.cum concor.

Religiosi quē habēt pro ꝓprio prelato.

Abbates exempti vices eporuꝫ gerunt.

p ¶Nihilominus.i.nō eo min⁹ ꝙ subsit necessitas vel vtilitas in ꝯ̄ctu.
¶Glo.seq.ponit dictum ⁊ remittit.secundo querit ⁊ remittit.
q ¶Penam.que de sui natura perpetua est: ex quo tēpus non adijcit̄.de hoc de cōsti.ex l'ris.sed qs absoluet: Vide quod dixi de solu.c.ij.in fi.⁊ qd dicam.j.de here.c.j.circa finem.

Pena de sui natura est ꝑpetua

r ¶Officio.vide quod dixi.s̄.eo.ver.j.de deci.c.j.
s ¶Acquiratur.Si.eo.ti.hoc consultissimo.lib.vj.vbi contractus nō valet ⁊ punitur faciens.
¶Glo.seq.dubium soluit ⁊ solutionis obiectioni respōdet.opi.ponit quā improbat ⁊ de incidenti questione remittit.
t ¶Locationes.Prohibit⁹ alienare: obligare: vel vēdere p̄t locare. ✠ ⁊ qd plus est cōductorē creditorib⁹ delegare.ff.de leg.ij.l.pe.§.instituto.Ad id.ff.loca.nō solet.ꝑlati ergo locāt nec ꝑ statutū epi pn̄t astringi vt locēt certis ꝑsonis.de loca.c.ij.Quod autē dixi ꝙ locare non est alienare: illud verū est si fiat ad modicū tp̄s vt hic: ⁊ sic nō obstat eod.titu.nulli.vt ibi dixi.lꝫ Accur.in predic.§.instituto.in fi.dicat ꝙ prohibitus alienare locet ad centum vel mille annos: sed non approbat̄.Et Dy.ibi contra.Si aūt prelatus locās ad modicū tp̄s: infra tēpus moritur qd iuris: No.ne prela.vices suas.c.fi.

Locare nō ē alienare. ✠ Adde h̄ esse ver̄ ad modicuꝫ tēpus: q2 locatio ī ꝑpetuuꝫ vel ad lōgū ē alienatiōis species.n o.gl.in.l.fi.C.de pac.pigno.et.l.j.§.qd ait.ff.de superficie.

v ¶Fructuū.cōcor.de elec.generali.in fi.lib.vj.⁊ qūo plus est in redditu ꝙ̄ in fructu.ibi no.in glo.pe.
¶Glo.seq.exponit.querit.ponit opi.quā cōmendat subdens quinqꝫ alias opi.⁊ pro pluribus habendis remittit.

x ¶Ad tēpus modicū.Determinat tā verbū locationes ꝙ verbū vēditiones: vt sit sensus ꝙ locatio ad modicū tēpus ⁊ venditio fructuuꝫ ad modicuꝫ tp̄s non includat̄ in prohibitione.Sed dubitat̄ qd dicat̄ modicum tp̄s.glo.ff.de supfi.l.j.§.ꝙ ait.dicit id relinquēduꝫ iudicis arbitrio.alleg.ff.de iure delib.l.j.in fi.ff.de effrac.l.j.§.j.⁊ facit de offi.deleg.de causis.de accu.inquisitionis.j.respō.⁊ qd no.de loca.potuit.⁊ qd no.s̄.eo.hoc consultissimo.lib.vj.⁊ videtur hoc equuꝫ ꝑpter varias conditiones regionum: Ideꝫ tenuit olim in.l.fi.ff.si ager vectig.ſꝫ post ea in addit.videtur approbasse ꝙ modicum tēpus dicat̄ infra decēniū.C.de prescrip.lon.temp.l.fi.ff.qui ⁊ a q.ma.si cū fideicōmisso.§.aristo.ponit etiam opinionē q habet ꝙ modicū tp̄s dicatur triginta diez.ff.de iti.actuqꝫ priua.l.j.§.j.alij biēnium.ff.loca.⁊ cō.cuꝫ dn̄i.insti.de litte.ob.in fi.Alij quinquēnium.facit qd no.Ioā.de coniug.ser.licet.⁊ qd no.Hosti.vt eccle.bene.c.vno.in fi.Alij septēnium.ne pla.vi.su.c.fi.De diuersis spacijs temporū potest argui ꝑ ea q̄ scripsi de fideiuſ.c.fi.de cleri.coniug.iohānes.in.iiij.q.

Tp̄s modicum qd cōtinet.

¶Eps̄ vnire pōt eccl'iam alteri vel loco religioso donare etiaꝫ nō vocato rectore vel defensore.h.d.Io.an.Ca.ij.

Si vna eccl'ia alteri[y] ecclesie seu dignitati[z] alicui vel prebēde[a] ꝑ ep̄m[b] suo ꝯsentiēte[c] capl'o

Si vna. ¶Se summat duo dicens.Et quas opi.determinet.j.dicam: sed principaliter que not.Inno.⁊ Hosti.vt eccle.benefi.c.vno.in fi.¶Casus.Papa vel ep̄s cōsiderās paupertateꝫ alicuius ecclesie voluit vnire aliā ecclesiā illi ecclesie certis ex causis.Et ponam⁹ ꝙ iste ecclesie habent rectores: queritur vtrum ad vnionem requirat̄ cōsensus rectorū: Dicit ꝙ nō.Sed qd si velit vnire ecclesiā parrochialem alicui monasterio: querit̄ vtrū reqrat̄ cōsensus rectoris: Dicit ꝙ nō: tn̄ nō aufert̄ ꝑpter aliqd ꝑiudiciuꝫ ipsi rectori durāte vita sua: sed quātum ad valitudinē vnionis nō requirit̄ cōsensus rectoris.Sꝫ qd si ep̄s vult vnire ecclesiā sue mense epali.q̄ritur vtrū possit cum cōsensu capituli: Dicit ꝙ non: q2 nō potest se auctorizare in cā sua: ſꝫ opus est ꝙ adeatur archiep̄us.Sed vtrum ipse possit aliquā ecclesiā parrochialem vnire mense sui capituli: Dicit ꝙ nō: q2 capitulum nō potest dare cōsensum ad suā vtilitatē.h.r.¶Nota ꝙ ep̄s potest vnire vnā ecclesiam alteri sine consensu rectoris: sed tn̄ per hoc non fit preiudicium ipsi rectori.¶Nota ꝙ ep̄s alicui loco religioso potest cōcedere aliquas ecclesias cum cōsensu capituli.c.pastoralis.de dona.in anti.tamen vt dictum est nō fit ꝑiudicium rectori.c.ꝯsultatiōibus.e.ti.in anti.¶Nota ꝙ antiquitus vt ep̄s esset particeps in suffragijs aliquorū religiosorum donabat ecclesiam tenendam cum perceptione iuriū ⁊ fructuum.¶Nota per hoc ꝙ dicit decernimus ꝙ hic papa inducit nouum ius.¶Nota ꝙ dictio alter: repetit eādem qualitatem.probat̄ hic in verbo alteri iuncta glo.que ītelligit alteri.ſcꝫ ecclesie.Sic̄ no.de dictiōe ali⁹.de rescrip.sedes.¶No.ꝙ ecclesia dari pōt loco religioso.⁊ multis modis pōt ecclesia spectare loco religioso.de qbus de prebē.de mōachis.⁊.s̄.de supplen.negli.prela.cle.vna.Zaba.
y ¶Alteri.ſcꝫ ecclesie.x.q.iij.vnio.Et si sit alterius dyocesis per vnionem non preiudicatur dyocesano.de relig.domi.c.ij.⁊ scripsi de priuileg.pastoralis.
z ¶Dignitati.de preben.extirpande.§.qui vero.
a ¶Prebende.vt in predic.§.q vero.⁊ eo.titu.exposuisti.⁊ intellige ꝑ predic.decre.etiam de prebenda cathedralis ecclesie.non ob.j.proxi.responso.vt ibi dicam.
¶Glo.seq.opi.ponit.quā probat ⁊ remittit.
b ¶Episcopū.de exces.pla.sicut vnire.vt no.Inno.⁊ Abb.post eum: ꝙ lꝫ ad abbates spectēt ecclesie pleno iure: tn̄ illas vnire non possunt: vel vnā alteri subijcere.cū hoc sit episcopale per predic.decre.alleg.ēt de cōsue.cū dilectus.facit qd dicā.j.c.pri.⁊.j.de sta.mona.ne in agro.§.ad hoc.vbi dicā an hoc prescribere possint.

Abbates eccl'ias vnire nō possunt.

¶Glo.seq.successiue ponit duo dicta Hosti.que improbat.
c ¶Consentiente.Non est iste casus in quo sufficiat consilium.⁊ hic reprobat quod no.Hosti.de his que fi.a prela.nouit.vbi dicit ep̄m sine capitulo posse donare ecclesiam loco egenti ad sustentationem ministrorum allega.de dona.consultationibus.Item quia facit quod debet: prouidendo egentibus: ⁊ in hoc officium suum exercet.xij.q.j.ꝑ̄cipimus.⁊.c.seq.x.q.j.regenda.⁊.c.seq.xciij.dist.dyaconi.ergo nō est locus cōtradictioni.de preben.extirpāde.j.⁊.ij.r̄n̄.Dicebat tn̄ ꝙ tutius erat cōsiliū canonicoꝝ reqrere.sed ꝓut vides hic requirit̄ cōsensus: ꝑ̄m hoc intellige ꝑ̄di.decre.sicut vnire.in pri.⁊ de priui.tuaꝝ.in princ.No.ēt ipse Host.e.ti.ea noscit̄.ꝙ de ꝯsuetudine ꝑ̄scripta pōt epo ꝯpetere: vt sine cōsensu capituli possit conferre ecclesiam alteri ecclesie ad edificationem.Et contraria eo.ti.tua.⁊.c.pastoralis.de dona.pastoralis.intelligit de iure cōmuni: ⁊ cū episcopus circa hoc indulgentiaꝫ vel prescriptionē nō habet: tn̄ consiliū prescribi nō pōt ꝑ̄m eum.secus etiam dixit

Epi officiū [illegible]

Epus an possit [illegible]

etiam dixit de volūtaria ꝯcessione q̄ sine causa fieret ecclesie habēti cōgruā sustētationē.ar.j.q.ij.pastor.vel q̄ fieret laico: sed non puto hoc prescriptibile ꝙ etiam in casu licito alienet prelatus sine ꝯsensu capl'i.vt scripsi de do.pastoralis.in fi.⁊ facit finis huius capituli.
a ¶Vniatur.De vnione satis no.ne sede va.c.j.xvj.q.j.⁊ temporis.
b ¶Donet̄.hic iūge l'raꝫ īfra nequaꝙ̄ id poterit īpugnari: ⁊ fac̄ qd me.cā cū dilectus.⁊ qd ibi no.
c ¶Rector.De rectore eccl'ie nō d̄ ꝑlato cui subest ecclesia loquit̄: cuius consensus reqri videt̄.j.de sta.mo.c.j.§.ad hoc.
¶Glo.seq.rōnē reddit.quā opi.coadiuuat.⁊ oñdit reprobatā opi.host.
d ¶Vocat⁹.ñ extitit: qd est.j.Et rō huius sumit̄ de dona.cōsultationib⁹

vniat̄[a] aut religioso loco donet̄[b] ex eo ꝙ rector[c] ipsi⁹ ad hoc vocatus[d]: vel si vacabat[e] defensor[f] ei sup hoc dat⁹ non extitit: nequaꝙ̄ id poterit īpugnari[g]. ¶Q2 si ep̄us (sui etiam capl'i accedente consensu) mense[h] sue: vel ipsi[i] capl'o[k] aliquā duxerit ecclesiā[l] vniēdā: h̄ irritū esse decernim⁹[m] ⁊ inane: ꝯ̄ria quauis[n] cōsuetudine nō obstāte.

fit enim talis vnio vel donatio sine preiudicio rectoris: vt ibi. Dicebat ergo Inno.in decre.vt nr̄m.ꝙ dignitas instituta diminui nō poterat irrequisito illo cui⁹ erat sine cause cognitione.No.tn̄ Hostiē.de exces.prela.sicut vnire.ꝙ ep̄s ecclesias vnire nō poterat sine collatiōe vel cōsensu ambarū ecclesiaꝝ.alleg.eo.ti.c.j.⁊ de his q̄ fi.a prela.c.j.⁊ in hoc dicebat eū a papa differre vt ibi scripsi.qd hic reprobatur.

Vnio duarū eccl'iarū pōt fieri sine cōsensu ambaruꝫ. Eccl'ia vacans vniri ⁊ dōari pt.

¶Glo.seq.docet quid approbat.signat cōtrarium ⁊ dupliciter soluit.
e ¶Vacabat.approbat qd no.Inno.⁊ Hosti.vt eccle.be.vt nostrum.in fi.vbi tenent ecclesiā vacantē vniri ⁊ donari posse: sicut ⁊ dignitas vacās supprimi posset.de cōsti.cū accessissent.Cōtra ne se.va.c.j.vbi sede vacāte nō dissoluit̄ vnio.eque igit̄ videret̄ ꝙ tunc fieri nō posset.Sol.illud in epalib⁹ sedib⁹.Vel ibi papā principalius mouit scđa ratione.s.notari posset de subita mutatione.⁊ ꝙ ordinationē pri⁹ factā fecisset cōtēplatione ꝑsone tunc viuētis nunc defuncte: al's ēt vnioneꝫ ep̄atuum facit mortuo altero epo.vt.xxvj.q.j.⁊ temporis.
¶Glosa seq.ponit obiectionem ⁊ solutionem: quaꝫ fortificat per similia ⁊ per opinionem.
f ¶Defensor.videbat̄ cōtrariū: q2 si res ecclesie vacātis ex cā dignitati donet̄: opꝫ defensorem dari: vt eo.ti.dudū.li.vj.Est ergo hoc de casibus in qbus min⁹ ꝓhibet̄ vbi mai⁹ ꝑmittit̄.pōt eniꝫ ecclesia dari sine defensore vt hic.sed possessio vl' res eccl'ie nō: vt ibi.Et est si.de elec.nemo deinceps.li.vj.⁊ qd no.de consue.cū dilectus.in.iiij.gl.de transla.c.vlti.in glo.penul.Dicebat Inno.de elect.significasti.vt ibi scripsi sup glo.ij.ꝙ ep̄s ⁊ capl'm poterāt aliqd statuere sup bn̄ficio vacante: ⁊ elect⁹ illud seruare tenebat̄.alleg.decre.vt nostrū.qd intelligit ibi Host.ex cā ⁊ ad tp̄s: sed ꝑpetuū ꝑiudiciū non possent īferre dignitati vel rectorie ipsa sic manente: licet illā possent in totum tollere.de cōsti.cū accessissent.vel religioso loco ꝯferre.de dona.cōsultationibus.⁊.c.pastoralis.Et ad id qd d̄r q pōt totū pōt ⁊ ptē.de offi.dele.pastoralis.in prin.ff.de rei ven.que de tota.Respōdit Hosti.ꝙ in totum cōferri ꝑmittit̄: vt diuinus cultus augeatur.de ꝯsti.ex parte.⁊ vt pauperes sustententur.de prebē.exposuisti.Permittit̄ etiam tolli: q2 supflua vel onerosa.arg.lxviij.di.cor epi.Diminutio vel detractio denegat̄: vt ecclesiastica beneficia in sua integritate permaneant: nisi ex cā magna.remittit ad decre.dudum.eo.ti.de preben.maioribus.⁊.c.vacante.Ex his ptꝫ ꝙ sepe id qd minus videtur/est maius: eo respectu quo ius plus illi resistit ex causa.

Min⁹ ꝓhibet̄ q̄ꝫ vbi maius ꝑmittitur.

¶Glo.seq.iustificat ⁊ dicit quid approbat ⁊ reprobat.
g ¶Q2 si ep̄us.Quod hic d̄r probabatur olim ꝑ.c.questi.xvij.q.iiij.⁊ approbat qd no.ibi Io.in.§.pre.⁊ qd no.de dona.pastoralis.⁊ reprobat.qd no.Inno.in.d.c.vt nostrū.vt eccle.be.vbi tenebat ꝙ auctoritate capituli sui ep̄s poterat ecclesiam in suos vsus conuertere.
¶Glo.se.prio rōnē reddit quā ꝑ opi.coadiuuat.Scđo ꝑ ar.a miori.q̄stionem soluit.Tertio no.ad duas opi.Hosti.⁊ vtrāqꝫ determinat.
h ¶Mense sue.vt dicebat Io.in glo.pri⁹ alle.ep̄us nō pōt auctorizare in facto ꝓprio: sicut nec economus.x.q.ij.hic vsus.ī fi.nec tutor.ff.de auc.tu.l.j.⁊.l.pupill⁹.nec ꝑlatus.de insti.c.fi.⁊ ideꝫ de capl'o vt statim sequit̄.qd ēt tenebat Guil.in spe.de his q̄ fi.a ꝑla.in fi.⁊ facit qd dixi post Inno.de cēsi.ꝓhibem⁹.sup glo.ij.Et no.ꝙ si nō valet vnio cum alter solus.s.ep̄s vel capl'm auctorizat in facto ꝓprio: fortius nō valeret cuꝫ auctorizaret vterqꝫ.vt si cōiter mense epi ⁊ capl'i per eos vnitur eccl'ia.Facit aūt hec r'la ad no.ꝑ Hostien.in summa.de deci.§.⁊ vtrū.ver.xij.in fi.vbi tenet ꝙ laicus habens decimam per antiquuꝫ feudū ab alia ecclesia nō potest illam donare epo: ne ipse ep̄s auctorizet in facto proprio.Puto tamen ꝙ bene posset illā donare capitulo ep̄ali auctoritate epi.⁊ est ratio.quia cum in casu illo sufficiat auctoritas episcopi sine capitulo: vt dixi in decre.cum ap'lica.de his que fi.a prela.non pōt dici ꝙ capl'm eo casu auctorizet in facto proprio: sed in vnione vel datione ecclesie secus: cum ibi cōsensus capituli sit necessarius.de his q̄ fi.a ꝑla.tua.de dona.pastoralis.Item facit pro ⁊ contra ad id quod ipse Hostien.not.de consti.cum accessissent.vbi tenet ꝙ dignitas non cōfirmata per papam de ecclesia cathedrali tolli potest per ipsius capitulum: ex iusta cā ⁊ epo auctorizante: si bona epi ⁊ capl'i sint diuisa.si vō essent cōia nōne auctorizaret ep̄s ī facto suo: Sed dicit tūc recurrēdū ad archiep̄m vel ad papaꝫ.de iurepa.nullus.Videt̄ ꝙ cū iste nō sit de casibus archiepo reseruatis.qui no.de offi.ord.pastoralis.ꝙ eo casu ⁊ isto de quo tex.loquitur ad papam sit necesse recurri.

Ep̄us nō auctorizat in facto ꝓprio.

Decia an possit ꝑ laicum dari episcopo.

Dignitas an possit tolli de ecclesia: ⁊ ꝑ quem.

i ¶Ipsi.suo ſcꝫ.
¶Glo.se.in q̄ōne remittit: scđo diuersitatem ponit ⁊ rationem reddit.
k ¶Capitulo.Cū capella curata dōat̄ capitulo quis habeat eius curaꝫ.vide qd scripsi post Hosti.de ꝑbē.exposuisti.super glo.iij.⁊ eod.ti.cum non ignores.in prin.Et no.q2 singulari prebēde etiā maioris ecclesie pōt vniri ecclesia ꝑ ep̄m ⁊ capitulꝫ.vt.s̄.pri.r̄n̄.capitulo vō nō: vt h̄.⁊ rō sumit̄.xij.q.ij.q māumittit̄.cū suis ꝯcor.q2 capitulū nō auctorizat ī facto ꝓprio cū singulari ꝑbēde capl'i vnit̄ eccl'ia.

Prebēde singulari maioris ecclesie pōt ꝑ ep̄m ⁊ capitulū eccl'ia vniri.

¶De rerum permutatione.
Clemens.v.in cōcilio Viēnensi.
¶Collatio de bn̄ficijs cā ꝑmutatiōis vacātib⁹ fc̄tā alijs q̄ꝫ ꝑmutātib⁹ non tꝫ.h.d.Io.an.C.vnicū.

Ne concessione iuris vtentib⁹[o] ꝑ̄sertiꝫ circa spiritualia illudatur[p]. Si q̄ bn̄ficia[q] ex causa[r] permuta

¶Glo.seq.ponit dictum Hostiē.qd dicit declarari debuisse.
l ¶Ecclesiā.Declarari debuisset an sit idē in donatione quaꝫ facit ep̄s capl'o suo de eo qd spectat ad mensam suā.qd no.Hostiē.de his q̄ fi.a prela.nouit.⁊ ponit casum de epo abūdante ⁊ capl'o egente: ⁊ dicit qd valet.inducit qd.s̄.dixi in glo.nō est.Dicit etiā ꝙ nō ob.iuramētum de nō alienādo cū nō sit ꝓprie alienare qd in dn̄io ecclesie retinet̄.ff.de leg.ij.vnū ex familia.⁊.l.iperator.§.fi.⁊.l.seq.dicit tn̄ ꝙ tutius esset ꝙ illud fieret superioris auctoritate.insti.de auc.tu.in fi.

Ep̄s capl'o suo dōare pt de his q̄ spectāt ad mensam.

¶Glo.seq.sub dubio questionem soluit ⁊ cōtra solutionem allegat.
m ¶Decernimus.Licet ratio huius iuris sit antiqua forte noluit cōprehendere preterita.Et est si.de postu.c.vno.lib.vj.Sed contra hoc facit l'ra sequēs q̄ ꝯsuetudinē dānat.cōsuetudo vero notat temp⁹ precedens: ergo videtur preterita respicere.
¶Glo.sequens exponit ⁊ dat simile.
n ¶Quauis.s.etiam cuius cōtrarij vel initij nō sit memoria.Dānatur ergo hec cōsuetudo ꝙ qs auctorizet in facto ꝓprio.Alibi ꝙ qs sit iudex appellationis a se interiecte.de consue.c.ij.lib.vj.
¶De rerum permutatione.¶Visum est.s̄.de bonis ecclesie nō alienandis: dubitaret aliqs vtruꝫ res ecclesie possent ꝑmutari.hoc est de vna ꝑsona in alienā trāsferri.iō annectit̄ rubrica de rerū ꝑmutatione.
Ne cōcessione.Se summat ponēs ius nouum ⁊ equissimuꝫ premissa rōne decidēs casum dubium ibi: si qua beneficia.Et determinat decretalem inter cetera.de prebendis.⁊.s̄.eo.titu.cum vniuersorum.¶Presupponendum est primo illud quod habetur in.c.vnico.eod.titu.in.vj.videlicet ꝙ beneficium quod est resignatum in manibus superioris causa permutationis faciende ꝙ per talem resignationeꝫ nō dicunt̄ bn̄ficia vacare.sic qd possit alteri qui nō sit de compermutātibus cōferre.Secūdo presupponēdum est ꝙ actus legitimi nō recipiunt diē nec cōditioneꝫ.⁊ sicut collatio bn̄ficij nō pōt fieri sub cōditione: ita nec resignatio.¶Casus Cum possideres iuste ⁊ canonice aliquod beneficium mihi ꝓpitium: ⁊ ego possiderem aliud bn̄ficiuꝫ tibi ꝓpitiū: affectabamus permutare adinuicem hmōi beneficia.Et tractauimus de permutādis bn̄ficijs nr̄is.qui tractatus est permissus: dūmō nō fiat pactio arestata īter partes: sed totum ponat̄ in arbitrio superioris.accessimus ad ep̄m ⁊ supplicabamus vt ipse vellet acceptare resignatioues cā ꝑmutationis faciende.episcopus recepit resignationem: ⁊ sic vacauerunt nostra bn̄ficia.queritur vtrū ep̄s possit illa beneficia vacantia cōferre ⁊ dare quibus voluerit: Dicit ꝙ nō: sed tuuꝫ mihi: ⁊ meum tibi cōferre dꝫ.h.d.h.r.
¶Colligo aliq̄ notabilia.Primo ꝙ qs nō debet decipi legis auctoritate.Secūdo ꝙ beneficia vacantia causa permutationis faciende nō possunt cōferri: nisi cum cōpermutantibus.¶Nota tertio ꝙ volentibus permutare sua beneficia licitum est exprimere ꝙ resignant causa permutationis faciēde: ⁊ nō al's.¶Nota ꝙ maxime in spūalib⁹ debet euitari illusio.Sic etiam duplicitas ⁊ fraudādi voluntas.xxij.q.ij.ne quid.xxiiij.q.v.excōmunicatorum.de postula.c.fi.¶Nota finaliter ꝙ ante permutationē potest precedere tractat⁹.de hoc in glo.in ver.volentibus.zabarella.
o ¶Vtētibus.ꝑ hāc l'ram dico decre.hanc locū habere vbi in fraudem expectantiū fieret ꝑmutatio: cū illi nō vtantur ꝯcessione iuris: sed ius fraudent.eo.ti.c.vno.lib.vj.de renun.c.vlti.eo.lib.
p ¶Illudatur.cōcor.de.j.s̄.de renū.c.vno.⁊ ibi concor.
q ¶Beneficia.includit etiam hospitalia ⁊ loca similia que permutari possunt his casibus quibus in beneficium cōceduntur qui habentur j.de relig.do.q2 cōtingit.§.vt autē.illa vero que non conceduntur in beneficium non videntur posse cum beneficijs permutari.cum beneficiorum adinuicem permutatio fieri debeat.

Hospitalia an permutari possunt.

r ¶Ex causa.bene ergo licet renuncianti in actu renūciationis hoc exprimere qd renunciat permutationis causa: ⁊ dato ꝙ hoc non exprimatur: satis est ꝙ constet ex cōiecturis vel prius actis.

Permutatio expeditur supioꝝ officio.

a ¶Volentibus. Ergo tractatus pmutationis inter partes pcedere potest: tamen ipsa permutatio expeditur superioris officio. et vide qd scripsi. s. eo. questitum.
¶Glo. seq. gnaliter intelligit dicēs ꝙ epoꝝ est pmutare: et rōne reddit querit de caplo vacāte sede: et soluit distinguendo. in fi. ampliat textū et soluit contrarium.

Eporuz et nō inferiorum est pmutationibus auctātez pstare.

b ¶Conferant. p illos in quoꝝ manib9 fiebat resignatio: vel per alios collatores. Hoc tñ scias ꝙ eporum est pmutare: vel pmutationibus auctātē pstare et nō iferioꝝ: vt no. Hosti. in summa huius ti. §. qs pōt. v. et nū quid. et dixi. s. eo. q̄situz. cū em̄ cōsiliū turoñ. phibet permutationez: s id nō dispensat: nisi cui pmissum est. et idem Archid. eo. ti. c. vno. li. vj. et facit qd nota. s. c. pri. in prīc. ipsi tamē inferiores quoꝝ est ꝯferre vel eligere habent ꝯsentire. vt no. i predi. decre. vnica. Quid de caplo vacante sede epali: poterit ne pmutationi auctem pstare? Puto ꝙ sic: cū h sit iurisditionis epalis in q̄ tūc succedit. de ma. et obe. his q̄. et c. cū olim. eo. ti. c. vno. li. vj. cū cōcoꝛ. hec vera nisi bñficia illa vel alteꝝ illoꝝ spectarēt ad collationez epi solius sine caplo: qꝛ cū in taliū bñficioꝝ collationē nō succedat: ergo nec in ꝯsensu quē necesse hꝫ pstare collatoꝛ: et idē si hꝫ eligere vl pñtare. vt scripsi ne sede vacāte. c. ij. ne vna via cōcedat qd alia phibetur de reg. iur. cum qd. li. vj. Si vero vna cū caplo haberet facere predicta: cuz capitulum tūc possit cōferre: eligere: vel pñtare. ne sede va. c. vno. lib. vj. ergo poterit vt caplm ꝯsentire: et vt eps auctorizare. Puto aūt ꝙ hoc decretū afficiat: nedū collationē: sed etiā oēm electionē: postulationez: et pseutationē: que fieret de alio ad aliud bñficiū sic renūciatū. hoc em̄ est de mēte/ et eadem rō est. Et decre. de pbē. cuz in illis. li. vj. loquitur in impetrationibus bñficiorum que sunt odiose.

Caplm sede vacante pōt pmutationibus auctatem prestare,

c ¶Volumus. hoc iure nouo: quasi inuat ꝙ oliz in hoc casu necessaria erat gratiosa puisio: et sic saluātur no. eo. ti. cum vniuersorum. de preben. inter cetera sicut als in simili casu agitur ad interesse. ff. de pscrip. verbis. l. naturalis. in prin. et in fi.

¶De testamentis et vltimis voluntatibus. ¶Visum est. s. de actibus viuētium nūc vidēdum est de actibus decedētium siue moriētiū: ideo annectit rubricam de testamētis etc.

Religiosis. ¶Primo ponit motiuum constituentis. Scdo cōstitutionem. Tertio penam. Et icipe cōstructum ibi: volētes. ¶Presupponēdum est primo ꝙ ad curaz epi spectat et pertinet vt vltime volūtates demādētur executiōi. Et ex officio pōt cogere executores vel heredes ad exequēdum hmōi voluntates et reddēdum rōnem de his q̄ fuerūt relicta a testatore. Secundo psupponēdum est ꝙ religiosi nō pñt deputari executores alicuius testamēti sine cōsensu sui abbatis. ¶Casus. Titius tēdens ad mortem fecit suum testm̄. istituit pauperes heredes: vel aliqua legata eis reliqt ad exequēdum suā volūtatē. fecit suū executorē aliquē religiosum: qui acceptauit hmōi officium executoris: petita prius licētia a suo abbate et obtēta. Eps voluit cogere illum religiosum vt ostēderet qualiter fuerit executus volūtatem testatoris. dicit ille religiosus ꝙ erat exēptus a iurisditiōe epi: et ꝙ nō tenebat coram eo cōparere. querit vtrum iste religiosus bñ dicat. Dicit ꝙ nō. immo nō obstāte sua exceptione pōt compelli ad reddēdum rōnem: et si deliquerit: eps poterit illum punire. h. r. ¶Not. ꝙ religiosus datus executor ab aliquo testatore nō pōt hmōi officiū acceptare: nisi petita et obtēta licētia a suo abbate. ¶No. ꝙ eps pōt cogere heredes qñ nō sunt executores spāliter deputati ad reddēdū rōnē qualr ipleuerūt volūtatē defuncti. ¶Not. ꝙ si executor testamēti deliq̄rit in exequēdo testō: eps poterit illū punire. ¶Not. casum in quo exēpti perdūt priuilegiū exēptionis. videlꝫ si fuerint deputati executores alicuius testamēti. Aliuz casum habes in. c. j. s. ti. pri. ¶No. ꝙ qs dr prescīdere materiā delinquēdi qñ obuiat rei que posset esse causa delinquēdi: vt hic clare ptꝫ. ¶No. ꝙ consummatio testamenti dr executio testamenti. simile. s. eo. tua. Zaba.
¶Glosa sequens dicit quid determinat.
d ¶Religiosis. Quo ad rōnem p executorē reddendā determinat qd no. in spe. de instru. edi. §. nec vero aliqua. ver. sed an simplex. qd quasi ad lram ponit Archi. lxxxviij. dist. eps tuitionem.
¶Glo. seq. tractat quid de deputatis soluens distinguendo tria membra et in tertio subdistinguit.
e ¶Deputatis. Nota ꝙ non dicit deputandis: per quod videtur velle ꝙ ꝯstitutio respiciat preterita: + qd verꝫ puto de futuris gestionibus fiēdis: ēt p iam deputatos ꝗuis exemptos. et facit qd no. s. ea. cōpi. de eta. et q̄li. vt hi q. in glo. qd posteris. de vi. et ho. cle. c. ij. post pn. Sed in pteritis gestionibus factis iā p exēptos ante hāc cōstōnem nō puto ꝙ hec decre. locū habeat. ad qd facit lra sequēs: ꝯstat em̄ ꝙ circa iam gesta pcidi nō pōt materia delinquendi. Si vo exēptus religiosus prius deputatus iā añ ꝯstitutionem partez gesserat: partez vo gessit post cōstitutionez. si rō post gestorū nō ꝯnectit pri9 gestis: qꝛ singulis ānis pcipit certos redditus qs conuertit in certos pios vsus: de postea gestis ratione reddat. ad hoc de elect. si eo tpe. li. vj. sed si rō post gestoꝝ sine prius gestis inutilis videretur nō tñ coget ad illaz reddēdā. ad hoc. s. de app. sup eo. j. reddat ergo pape: legato: vel suo superiori: vt quo ad illaz stemus ātiquo iuri.

+ Adde gl. in c. ex anii

quis. in verbo ante fuerint. et q̄ ibi no. in addi. et i remissio. in ea posit. liiij. distinc.

tionis ab aliqbus resignata: alijs q̄z ipsis permutare volentibus [a] conferantur [b] nullius hoc esse volumus [c] firmitatis.

¶De testamentis et vltimis voluntatibus.

Clemēs. v. in concilio viennensi.

¶Ordinarius loci rationē exigit a religiosis, etiam exemptis de testamentorum executionibus quas gesserunt: et si circa id deliquerint illos punit. Capitulum vnicum.

Religiosis [d] etiā exēptis deputat [e] ad executionez cuiuslibet [f] vltime volūtatis circa ipsius executiōis officium: (qd vtiqꝫ [g] nō possunt: nisi a supiore suo petita super hoc licētia et obtēta [h] suscipere [i]) volentes prescindere materiam [k] delinquendi. ¶Presentis cōstitutiōis auctoritate statuimus: ꝙ tales [l] (etiā si prelationis fungātur officio) locorū [m] ordiarijs debitā reddere [n]: ipsiqꝫ ordinarij ab eisdem absqꝫ dolo: fraude seu negligentia de suscepte executionis officio teneant exigere [o] rōnem. ¶Illos quos circa id deliquisset reperit: in aliorum exemplū [p] pena debita [q] (quocūqꝫ non obstante priuilegio [r]) puniturı.

¶De sepulturis.

f ¶Cuiuslibet. Cōprehēdere vult etiā codicillos. et vide qd scripsi. eo. titu. sup rubr. Additio.
Dicit paulus ꝙ vltima volūtas cōprehēdit oēm testamentorū spēm: siue sit militare vel priuatiuū: solēne vel nūcupatiuū. C. e. hac ꝯsultissima. et l. iubemus. et de his per Hosti. in summa. eo. §. iij. et in spec. de instru. edi. §. cōpendiose. v. ad huius aūt. Zenzelinus dicit ꝙ comprehendit quālibet vltimā voluntatē: siue sit testamentū: siue codicillus: siue donatio cā mortis: siue epla cuz indistincte loquat. ff. de effrac. l. j. de priui. qꝛ circa. dicit etiā Pau. ꝙ pcedit qd hic dr etiā si vltima voluntas sit ꝯfecta in sanitate: dū tñ sit morte cōfirmata. xiij. q. j. c. fin. de celebra. mis. cum marthe. zaba.

Voluntas vltima qd ꝯprehēdit

g ¶Quod vtiqꝫ. Interpositio que tamen habebat. e. ti. c. ij. lib. vj. et de claustralibus loquitur. vt ibi no.
¶Glosa sequens primo dicit quid reprobat. secundo querit: arguit negatiue: et soluit.
h ¶Obtenta. Reprobatuz videtur qd disputando soluerat dominus meus in hoc casu tacitam licentiā superioris sufficere: qd vide in mercu. eo. titu. sub lra. g. als sub lra. s. Sed dubitat nūquid superior q religioso dedit licentiā suscipiēdi hoc executionis officiū possit licentiaz reuocare re non integra: vt fortior sit q̄stio? Et videt ꝙ reuocari non possit: cū sit astrictus rationi reddēde vt hic: et q semel suscepit exequi cogitur. eo. ti. Joānes. puto ꝙ male facit sine cā reuocando: nō tamē credo ꝙ subditus resistere possit cum velle non habeat. et optime facit xxxiij. q. v. manifestum. tunc ergo perficiet executionem collega si quē habet: vel his de quo testator prouidit vel eps. qd dic vt eo. ti. c. ij. lib. vj. et vt ibi no. in glo. pe.

Testamēti exequendi lnia religioso data an p supiorē reitegra reuocari possit.

i ¶Suscipere. Fratres minores nō licentiant hodie ad hec officia: nec illa suscipiūt. qd dic vt. j. de verb. sig. exiui. §. pinde. ver. itemqꝫ cū executiones. et. §. cupientes. ver. verūetiam.

Fres minores nō pnt esse testm̄ executores

k ¶Materiam. concor. de vsur. c. j. li. vj.
¶Glosa sequens questionem soluit.
l ¶Tales. Scꝫ religiosi etiā exempti. et per hoc puto ꝙ in secularibus exemptis non habeat locū qd hic dicitur: et licet subsit eadem ratio: satis est tamen ꝙ eorum priuilegijs constitutio ista non derogat: et fuit forte impulsiua ratio: qꝛ religiosi plus delinquebant in his. est si. j. de cen. c. j. et de priui. c. j. et de pe. cupientes. post prin. de senten. excom. c. j. de deci. c. j. et vide quod no. in. j. glo.
m ¶Locoruz ordinarijs. Non dicit dyocesanis. et facit ad id qd scripsi. eo. titu. Johānes. super verb. dyocesanum.
¶Glosa seq. alleg. concor. querit et remittit.
n ¶Reddere. rationem teneant: qd sequitur: cōcor. j. de religi. domi. qꝛ cōtingit. §. illi etiam. Quid si testator liberauit eū ab onere ratiōis reddende? Vide qd scripsi eo. ti. Johānes. in pe. q. vbi etiam aliquid de modo rationis reddende no. et in spec. predic. §. nunc vero. ver. sed nunquid secundum dictum.
¶Glo. seq. notat per quod dubium soluit.
o ¶Exigere. Not. ꝙ duo ponit et vt diuersa: per qd videt ꝙ isti executores etiam ordinarijs non petentibus rationem reddere debeant: si tamen offerunt. sed si ordinarius non recipit: eis non imputabitur. de regu. iur. imputari. lib. vj.
p ¶Exemplum. s. ea. cō. de offi. ordi. c. j. cum suis cōcor.
q ¶Debita. arbitraria ex q̄ certa statuta nō est. de off. deleg. de causis.
r ¶Priuilegio. j. c. proxi. et vide quod ibi dicam.
¶De sepulturis. ¶Visum est. s. de testamentis. verum quia testatores in testamento eligunt suas sepulturas: ideo annectit rubricam de sepulturis.

Eos qui.

Eos qui. ¶Primo punit. Scdo tollit obstantia ibi: nullo. ¶Casus. Certis ex causis posuit epus istam ciuitatem sub interdicto ecclesiastico: cuius interdicti effectus est vt tpe interdicti nō administrent mysteria diuina. exceptis duobus videlꝫ baptismatis et eucharistie. Durante interdicto aliqs mortuus eligit sepulturam apud locum nostre dñe burdega. vel apud aliū locū exemptū ab epo vl archiepo. mō q̄rit vtruz isti exēpti possint impune tradere sepulture corpus istius mortui? Dicit ꝙ non. īmo ipo facto sunt excōicati. Et idē dicendū est si aliqs tradat sepulture alicui ecclesie excōicatum publice vel interdictū: vel publicū vsurariū.

Clemēs. v. in concilio Viennēsi.

¶Excōicati sunt etiā exēpti qui in casib9 nō permissis defunctos sepeliūt in cimiterijs tpe interdicti vel qui sciēter sepeliunt excōicatos publice nominatim interdictos: vel manifestos vsurarios. Joannes andree. Capitulum. j.

Eos qui [a] proprie temeritat audacia defunctorum corpora non sine contemptu clauium [b] ecclesie in cimiterijs [c] interdicti tēpore [d] in casibus non concessis a iure [e]: vel excommunicatos [f] publice [g] aut

¶Nota temeritatis. Temeritas tis. i. fatuitas psumptio. Et habemus temere aduerbiū. vt. s. in cle. de sum. tri. et fide catho. ¶Nota contēptū. i. spretū. ¶Nota interdicti. Quid sit interdictū. dixi. s. in cle. ꝗuis. de fo. cōpe. Et ibi dixi ꝙ sunt plura interdicta: et promisi vobis ibi dicere de alijs interdictis q̄ hic subijciam et cōtinuabo ad alia. s. videlꝫ ꝙ est interdictum qd dicit interdictū de mortuo inferendo: et habet locum vt quis nō prohibeatur mortuum inferre et sepelire quo licet ei inferre et sepelire. vt. ff. de interdic. l. j. in prin. vt si via phibeat: vel sepulchrū edificare: vel lapides ad edificandū perfundū ducere. vt. ff. eo. l. j. §. ptor ait. et. §. si iter mihi. §. vim habere. et. §. fi. ¶Item est interdictum momentanee possessionis: et est illud quo agit de possessione retinēda. sicut vti possidetis. vt. ff. vti possi. l. j. §. j. vel agit de possessione adipiscēda: vt est quorū bonoꝝ: quoꝝ legatorū: vel quo agit de possessione recuperāda. vt vñ vi. ff. eo. titu. de interdictis. §. j. ¶Item est interdictū ne quid in loco sacro fiat. Et oīa sequētia huiusmodi dant cuilibet de populo ad phibendū ne fiat: ꝯtra quā phibitionē si quid actum fuerit interdicto qd vi aut clam. suis sumptibus vel destruere coget omne qd factum fuerit: aut in pristinū statū reducere vel reddere tenetur: vt. ff. ne qd fiat in loco publico. l. ij. §. ait ptor ꝙ in via. ¶Itē interdictuz ne qd fiat in loco publico vel itinere: et hoc interdictū phibitoriuz est: et tam publicis vtilitatib9 q̄ priuatoꝝ p hoc pspicit. Loca em̄ publica vtiqꝫ priuatoruz vsibus deseruiunt iure scripto ciuitatis. vt. l. j. §. j. ¶Item interdictum ne quid fiat in mari vel flumine publico ripave eius quo peius nauigaret: aut in via publica quo peius eatur. Hoc interdictuz datur perpetuo oībus: et in oēs habet condēnationez in id qd actoris intererat. vt. l. j. in fi. ff. de via publi. et itinere publico reficiēdo. ¶Itez interdictuz ne qd fiat in flumine publico vt aliter fluat q̄ priori estate fluxit. i. vt aqua fiat altior: depressior: rapidior cū icōmodo euellētū. vt. ff. ne quid in flumi. publi. l. j. in prin. §. non aūt omne. ¶Itez interdictum de noui operis nunciatione dat ei qui phibetur edificare: nisi postq̄ satisdederit. vt. ff. de noui ope. nūcia. l. pretor ait. §. hoc aūt interdictum. ¶Itē interdictū de loco publico fruēdo est publice vtilitatis causa ppositū: qꝛ tuetur vectigalia publica: ergo qs phibetur vim facere ei/ socio ve eius qui conducit locū publicū fruendū ab eo qui locandi ius habuit quomin9 loco publico sibi frui liceat ex lege locationis vel ꝯductionis: et hec habentur. l. j. §. j. in princi. ff. de loco publico fruendo. ¶Item interdictū de precario qd restitutoriū est datur ei qui precario rogauit et pcario habet. īmo etiā si nō rogauit: dum tñ possideat. vt. ff. eo. l. j. in rebus. §. j. et p totā. l. pcariū videt rogare et habere si rogauit p se et hꝫ p suo: vel si rogauit pcurator suus vel negociorum gestor et ipse ratū habet. vt. ff. eo. l. certe. §. j. dum tamē accipiat in psonam suam ꝯtractū: aliter nō. ff. de acqui. pos. l. possessio. §. fi. ¶Itē interdictū qd vi aut clam dat aduersus euz qui in loco alterius aliquod opus construxit vel destruxit: dum tamē factū sit in solo. ff. eo. titulo. l. j. §. hoc interdictū. Et etiā si vi. i. p violentiā aut clā. i. occulte sine notificatiōe alteri facta fecit: cū timeret ne si sciret sibi phiberet. vt. ff. eo. ti. l. j. ¶Itē interdictū quoꝝ bonoꝝ a ptore inuentū est. Et datur filio emancipato aduersus herede vel possessorē: vel s illum qui p herede vel possessore possidet ad vniuersa bona adipiscēda non ad singulas res. Et est duplex: scꝫ directū et vtile. Directū datur ei qui est bonorū possessor. Vtile dat ei qui succedit iure ciuili ex testamento vel ab intestato. ¶Itē interdictū quoꝝ legatoꝝ cōpetit heredi ad repetēdū legata que sine voluntate eius legatarius occupauit. Repetet itaqꝫ heres vt deducat falcidiaz: alioqn si repeteret statim recepturus exceptione doli poterit remoueri. ¶Item interdictum de riuis est vtilissimum: qꝛ riuos: specus et septa reficere et purgare pretor aque ducende causa permittit: dum tamē nō aliter aquā ducat q̄ priore estate fluxit. vt in. l. j. in prin. ff. de riuis. ¶Item interdictum saluianum competit dño fundi aduersus colonum in sua domo habitātem et eius heredes de reb9 coloni tacite pignoratis pro mercibus quas colonus in fundum intulit. vt. l. j. ff. eo. titu. ¶Item interdictum de tabulis exhibendis datur oībus quibus aliquid est ascriptum in tabulis vel pure: vel in diē: vel sub ꝯditiōe: siue sint heredes siue legatarij siue fideicōmissarij. Interdictum de ripa munienda merito ppositum fuit. Nam ripas fluminū publicoꝝ reficere et munire vtilissimum est: ne ob id omissum nauigatio deterior fiat. vt in. l. vnica. §. j. ff. de ripa munienda. ¶Itē interdictum vt in flumine publico nauigare liceat: est quo pspicitur ne quis in flumine publico nauigare nauium ratēve agere vel in ripa onerare phibeat: sed vt per lacū fossam stagnū publicum nauigare liceat. vt. l. vnica. §. j. et in pn. ff. eo. tit. vbi subdit Vlpian9. Lacus est q hꝫ ppetuaz aquā. Stagnū vo qd tēporalē cōtinet aquā ibidē stagnātē: q̄ qde aqua plerūqꝫ hyeme colligit. Fossa est receptaculū aq̄ manufactū. ¶Itē interdictū vñ vi locū hꝫ cum quis possessionē soli per vim amisit. Et dat directe cōtra deiectorē illi qui vi de possessione alicuius rei imobilis deiectus est sine oī causa: vt restituat possessio de qua deiectus est et omnia ablata: īmo dato ꝙ ibidē essent aliqua q̄ penes violentuz fuerint mortua. vel aliq res q̄ casu fortuito perierūt nō ppter hoc liberabit: sed in totū condēnabit ad earū estimationē: qꝛ nec mortalis nec fortuitus casus liberat deiectorē. ¶Itē interdictū de vi et vi armata cū interdicto vnde vi. dat et pponit ei qui deiectus est. Fuit em̄ equissimū vi deiecto subueniri: ergo ad recuperandā possessionē hoc interdictū inuentum est. Ne quid em̄ per vim amittat legibus prospicitur publicoꝝ et priuatorum: necnō ꝯstitutionibus principū. vt. l. j. ff. eo. ti. §. hoc iterdictū. et. §. seq. ¶Itē interdictū vti possidetis locū hꝫ in rebus immobilib9. scꝫ dū de fundi vel ediū possessione cōtendit. insti. eo. ti. de interdictis. §. sed interdictū. Habet etiam locū in incorporalibus: vt in quasi possessione. et dat possidenti ciuiliter et possidēti naturaliter: vel etiā quasi possidenti gra retinēde possessionis. Et pponit quotiēs inter litigatores ꝯtētio est: vtrū possideāt: qꝛ alteruter mag9 se possidere affirmat. ¶Itē interdictū vtrobi idem est cū interdicto vti possidetis: nisi ꝙ in hoc differūt. qꝛ illud interdictū. s. vtrobi locū hꝫ cū q̄stio est de retinēda possessione rerū mobiliū. vt. ff. vtrobi. l. vnica. §. hoc inter. Sed vti possidet9 locū habet cum questio est de retinēda possessione rerū imobiliū. ¶Itē interdictū de vxore deducēda marito dat aduersus et contra eū qui dolo eam retinet sine volūtate mariti: lꝫ ipsa volente. ff. eo. ti. de interdic. l. j. Et de omnibus istis interdictis nihil ad propositum nostrū: nisi in illa significatione vt dixi. s. in cle. ꝗuis. de fo. cōpe. quia tpe interdicti nulla ꝯferunt sacramēta: vel nulla solēniter celebrantur diuina: et tpe interdicti interiecti solū cōfert baptismus et penitentia et alia vt dixi. s. in illa cle. in prin. Sed oīa ista alia interdicta scripsi pro dñis canonistis. vt ipsi non habeāt penā ad illa interdicta inuestiganda: qꝛ ipsi q̄plures allegātias abhorrēt: ideo cōtinuetis adinuicē ista interdicta: qꝛ vtile est illa scire. ¶Nota ibi decernimus. ꝙ totiēs quotiens vtit papa hoc vbo decernimus: ipe nouū ius inducit. ¶Nota ꝙ temeritas reprobat. xvij. q. iiij. si quis. ne cle. vel mo. c. ij. li. vj. ¶Nota de pluralitate clauiū. de hoc in glo. ij. et. xx. di. §. j. zab.

Interdictū de mortuo inferēdo ad qd datur.

Interdictū de pcario cui datur.

Interdictū quorū bonorū est duplex.

Interdictū d ripa munienda q̄re iuentū est.

Lacus stagnū et fossa differunt.

Interdictū vñ vi q̄ datur

Interdictū vti possidetis hꝫ locū in rebus imobilibus et incorporalibus.

Marito dat iterdictū de vxore deducēda.

Ius nouū per verbū decernim9 inducit.

¶Glosa sequens dubium soluit.
a ¶Eos q. p hoc qd dicit eos: includit cuiuscūqꝫ pfessionis viros clericos et laicos: includit etiā mulieres: et de hoc de elec. in generali. lib. vj.
b ¶Clauiū. De exces. pla. c. fi. et de penis. c. fi. et no. p pluralitate clauiū. et de hoc remissionē dedi. de sum. tri. c. j. ad finem.
¶Glo. seq. notat et fortificat.
c ¶Cimiterijs. Si igit in campis et locis priuatis eos sepeliant non est locus huic pene: qd intelligo etiā si locus ille esset vicinus vel ꝯtiguus ecclesie vel cimiterio: qꝛ ex quo ad vsum cimiterij non est per episcopū benedictus. de cōsecra. di. j. nemo. non erit locus huic pene: quare autē cimiterijs corpora sepeliant. vide no. xiij. q. ij. cum grauia.
d ¶Tempore. Quo tpe interdicta est ecclesiastica sepultura. de peni. et remis. qd in te. de priuil. vt priuilegia.
¶Glo. seq. ponit duo exempla: et dubium soluit.
e ¶A iure. Hoc dicit ppter clericos qui seruauerūt interdictū: quibus cōcedit eo tpe sepultura cū silentio et absqꝫ campanarū pulsatione: vt in pdic. decre. qd in te. et ppter priuilegiatos circa ꝯfratres. de quibus in predic. decre. vt priuilegia. In quattuor vo festiuitatib9 in quibus eo tpe celebrari pōt alta voce etc. de quib9 in decre. vlti. §. pe. de senten. excō. lib. vj. nō puto posse mortuos sepeliri: lꝫ multotiens fuerit contrariū obseruatū: et hoc bene pbat. decre. cū et plantare. §. ꝙ si. de priuilegiis. et ille. §. qui diebus illis pmittit participationē diuinoꝝ de audiēdis officijs loquit non de sacramentis: qd patet ex diuisione capituli. Item cessat causa ibidem expressa de spe reconciliationis.

Sepeliri nō possūt mortui tēpore interdicti etiaz i quattuor magnis festiuitatib9

f ¶Excōmunicatos. ab homine vel a iure: et intelligas de excōicatiōe maiori. de sen. excō. si quem. lꝫ em̄ excōicati minori sic decedentes sepeliendi non sint: vt no. Innocē. eo. tit. sacris. huic tamen pene tūc locus non esset. de hereticis qui excōicati sunt specialiter fuerat prouisum. de hereti. c. ij. j. responso. lib. vj.
¶Glo. seq. tractat q̄ sit excōicatio publica. et qd de occulta. ibi nota.
g ¶Publice. De hoc de re iudi. ad probandū. de excep. exceptionē. in glo. pe. que glo. non placet simpliciter: quo ad casum istum: lꝫ enim fa-

tear illū publice excōicatū ꝫ quē publice lata est sniā: lꝫ denūciatus nō sit cum predic. decre. ad ꝓbandū: nō dicat publice nūciatum: sꝫ publice excōicatū: nō tñ fateor ꝙ hoc ipso ꝙ excōicat⁹ est ꝑ iudicē: loco quo iudicare ꝯsueuit p̄sentibus officialibus suis ⁊ partibus: vel altero ꝯtumaciter absente: dicaꝶ publice excōicatus: sed ex q̄litate fori multitudine. s. vl' paucitate officialiū ⁊ astātiū dicaꝶ publica: vel nō publica: ita ꝙ in hoc veritas rei pōderetur: vt q̄ ad hūc casuꝫ videamus an p̄sumanꝶ sepelientes scire: vel saltē sit casus quo sit eis imputādū si ignorarūt qd̄ publice sciebaꝶ. xij. q. ij. q ⁊ hūanis. al's posset eē occult⁹: lꝫ ꝑ iudicē in bāco corā duob⁹ vel tribus testib⁹ fuerit ꝓmulgata. facit in auꝶ. de litigio. §. omnē v̓o. coll'. viij. ad h' mouet mens ⁊ ratio iuris p̄ponderanda v̓bis:

Excōicat⁹ ꝑ iudicē in loco iudiciali an dicaꝶ publice excōmunicatus.

nominatim[a] interdictos[b] vel vsurarios manifestos[c] sciēter[d] sepelire[e] presumunt: decernim⁹ ip̄o facto excōicatiōis snie subiacere[f]: a qua nullaten⁹ absoluantur: nisi prius[g] ad arbitriū dyocesani epi eis[h] quibus per premissa fuerit iniuria irrogata satisfactionē exhibuerint cōpetentez. ¶ Nullo eis[i] circa premissa exēptiōis vel quouis alio priuilegio[k] sub quacūqꝫ forma[l] verboꝝ concesso aliqualiter suffragāte. Idem in eodem.

Juris rō est v̓bis p̄ponderanda.

⁊ qd̄ alleg. ibi in glo. nō ꝓbat: vt ibi dixi ⁊ vltra iura q̄ cōiter allegaꝶ. de do. ⁊ cōtu. c. fi. de eo qui mit. in pos. c. fi. de cleri. nō residen. ex tue. ff. de insti. sed ⁊ si. §. j. ⁊. ij. bene facit cle. ꝫ. de elec. causam. §. verum. ⁊ facit. ꝫ. de iudi. dispendiosam. de foro cōpe. q̄uis. facit qd̄ no. Compost. de consue. cū dilectus. qd̄ scripsi de elec. illa. in glo. magna circa finem. Et per hoc ꝙ dicit publice: dico ꝙ si esset occultus dato ꝙ sepeliēs sciret: nō est locus huic pene. An v̓o sit locus excōicationi minori no. de priuileg. ad hoc in glo. j. addiꝶ aūt hic pena ad penā quā statuit decre. epoꝝ. de priuileg. lib. vj. que per hanc sublata non est.

a ¶ Nominatim. cōcor. de priuileg. cū ⁊ plantare. §. excōicatos. ⁊ vide qd̄ ibi not. ad idē. eo. titu. vt priuilegia de prebē. in laterañ. de cler. excō. ꝓposuit. ⁊ est si. ꝫ. ea. cōpi. de vita ⁊ ho. cle. c. j. ⁊ per hanc litteram ⁊ predictas similes videtur ꝙ possit in cimiterio sepeliri interdict⁹ nō nominatim. dūmodo locus interdictus non sit.

b ¶ Interdictos. Videtur sufficere ꝙ interdictum sit tale ꝙ priuet sepultura. vt in casu de sen. excō. is cui. ij. responso. lib. vj. facit qd̄ scripsi post Inno. ⁊ Hostieñ. hoc eo. titu. sacris.

¶ Glo. seq. remittit ter. ⁊ cipit determinat id declarans.

c ¶ Manifestos. Qui sint manifesti. no. de vsur. c. j. ⁊. ij. in prin. lib. vj. ⁊ intelligas cautū sit de restituendo: vt ibi: ⁊ puto sufficere quo ad sepulturā nō dico quo ad validandū ipsius testamētum qd̄ caueaꝶ post mortē. qd̄ verū intelligo in illo qui iussit satisfieri de vsuris: al's enim nō sufficere cautio heredū: cū decesserit in peccato. de vsur. q2 in omnibus. ⁊ hoc probat littera illius decre. q̄q̄. de vsur. lib. vj. in princi. ⁊ fi. j. rñ. accumulaꝶ aūt hec pena ad penā predicti laterañ. ꝯcilij q̄ adhuc hodie locum habet cum expresse sublata non sit.

d ¶ Scienter. Requirit ergo scientiā hec excōicatio. concor. de sen. excō. significauit. ⁊. c. cū desideres. ⁊. de here. c. ij. in prin. lib. vj.

¶ Glo. seq. declarari petit quinqꝫ dubia circa q̄ ponit. ix. modos quibus iura loquuntur. inducit tres rationes pro. ⁊ vnam contra.

e ¶ Sepelire. Hic occurrunt dubia que principis declarationē plusq̄ glosantis opinionē exposcunt. s. an portātes ad sepulturā q tñ nō sepeliunt non excōicati. Itē queriꝶ de cōcomitantibus funus. Itē de fodientibus fabricantib⁹ vel aperientibus sepulchrum. Itē de prelatis clericis vel ministris ecclesiarū: in quarū cimiterijs sepeliūtur q id nō ꝓhibent vel patiunꝶ. Item de his clericis vel laicis q portant cereos cruces ⁊ similia. Et circa hoc aduertendum ꝙ q̄nqꝫ iura ꝓhibēt in cimiterio sepeliri: vt hic ⁊ de priuile. ad hec. de sen. excō. is cui. ij. rñ. lib. vj. Quādoqꝫ in cimiterio tumulari. eo. ti. sacris. Q̄nqꝫ sepulture tradi. de vsur. q2 in oībus. de here. c. ij. j. rñ. lib. vj. Q̄nqꝫ ad sepulturam admitti. j. de vsur. q̄q̄. lib. vj. eo. lib. de priuileg. epoꝝ. Q̄nqꝫ sepulture clericos interesse. de rap. super eo. Q̄nqꝫ corpora cū psalmis ad sepulturam duci. xxiij. q. v. placuit. Q̄nqꝫ iubēt sepultura carere. de torñea. c. j. de pe. ⁊ remis. omnis. Q̄nqꝫ precipiunt extra cimiteriū subterrari. de sta. mo. cum ad monasteriū. Q̄nqꝫ permittūt cū silētio tumulari. de pe. ⁊ re. qd̄ in te. Cum ergo hic puniat sepelientē nō admittentem interessentē: vel cooperantē: sepelire aūt est mortuum humo vel tumulo condere: videretur solos humo vel tumulo corpus imponētes ligatos esse. facit ꝓ hoc equitas: ne ex vnius funere multitudo ligetur. Itē constat ꝙ portantes ⁊ cōcomitantes vel fabricantes si non sequereꝶ talis sepelitio excōicati nō essent. In ꝯtrarium esset hec cōstitutio ludibrio si vnus solus ribaldus vel seruiēs per quē poterit id expediri ligari dicaꝶ reliquis vsitatis pompose ⁊ solēniter expeditis.

Sepultura vario modo a iuribus inhibetur.

Sepelire ē mortuum humo vel tumulo cōdere.

¶ Glo. seq. remittit. dubium soluit. remittit etiam de qōne ⁊ de ipsius dubio incidenti quod soluit.

f ¶ Subiacere. Alios casus quibus qs ipso facto excōicaꝶ per has cle. vide no. j. de sen. excōi. c. j. hanc autē penā locū habere nō puto in alijs casibus quibus denegatur sepultura: quos habes no. eo. tit. ex parte. de sta. mo. c. ij. ⁊. c. cum ad monasterium. Quid de illo qui sepelijt manifestum vsurariū excōicatum publice: nominatim interdictū ⁊ tpe interdicti: nunqd vna vel quadruplici excōicatione ligabiꝶ ex hoc facto: vide de hoc plene qd̄ scripsi in q̄stione Gualterij: siue tñ vna sola siue pluribus sentētijs ex his diuersis causis quarū quelibet per se sufficiat excōmunicatus dicaꝶ. planum est ꝙ de omnibus debet satisfacere ⁊ ab oīb⁹ absolui. de quo satis no. de offi. ordina. ex parte. de senten. excōi. cū pro causa.

Excōmunicatio an multiplicetur multiplicato delicto.

¶ Pars que titulū respicit hoc intēdit. Predicatores ⁊ minores in locis suis libere sepeliūt illos qui hoc libere elegerint. De funerabilis tñ ⁊ quibuscūqꝫ obuētionibus ⁊ relictis etiā de qbus al's nō debeꝶ canonica quartā ⁊ non vltra soluēt ecclesie parrochiali. hoc dicit Joan. and. Cap. ij.

g ¶ Nisi pri⁹. cōcor. cleri. ꝫ. de sequest. pos. c. vno. ⁊ vide qd̄ ibi no. Jo. an.

¶ Glo. seq. successiue de duobus q̄rit ⁊ soluit. ponit duo dicta Innocē. et Hostiē. ⁊ secundum determinat.

h ¶ Eis quib⁹. Sed qui sunt hi: forte intellexit de his quorū fauore fuerāt late snie excōicatiōis vel interdicti in loca vel p̄sonas q̄ ad vsurarios illos quibus fieri debebat restitutio: si qua etiā violentia in his fuisset illata clericis vel ministris illis etiā fiet satisfactio. Itē si illoꝝ corpora vel ossa discerni possunt exhumanda sunt. eo. titu. sacris. ⁊ hoc in vltimis tribus casibus. Sed quid de primo: dic ꝙ si ille fuit penitens: lꝫ nō debuerit sepeliri: tum nō exhumabiꝶ: saltē post relaxatū īterdictū. vt not. de sen. excō. si ciuitas: in glo. pe. lib. vj. ⁊ no. Innoc. ⁊ Hostiē. in decre. vlti. de exces. pla. ad fi. ⁊ facit qd̄ no. de sentē. excō. a nobis. ij. in glo. pe. no. etiā Inno. ⁊ Hostiē. in p̄dic. decre. vlti. ꝙ penitēs qui sepultus non fuit in cimiterio propter interdictū: relaxato interdicto debet in cimiterio sepeliri. Innocē. alleg. de sentē. excō. cum illoꝝ. ⁊ Hosti. in predic. decre. a nobis. ⁊ dicunt ꝙ ex quo penitens est mortuus: mortuaria ab eo licite recipi possunt: cum ꝓ ip̄o sit orandum. alleg. xj. q. iij. quecūqꝫ. secus si non fuisset penitēs. lxxxviij. dist. c. fi. ⁊ vide qd̄ post eos dixi. de sentē. excōi. cum voluntate. si intelligas de mortuarijs. i. que ipse penitens de loco interdicto reliquit in morte verū puto. Idem si intelligas de mortuarijs que postea darētur cum funere sepulto in cimiterio post relaxatum interdictum. De funeralibus v̓o que darentur cum funere sepulto de facto tēpore interdicti nō puto clericos licite recipere posse: q2 viderētur participare delicto.

Sepultus in cimiterio tpe interdicti an debeat exhumari.

i ¶ Eis. Sic sepelientibus.

k ¶ Priuilegio. vt si priuilegiati essent. ꝫ decre. j. de priuileg. lib. vj.

l ¶ Quacūqꝫ forma. Argu. ꝙ generalia ⁊ derogatoria verba sufficiant facit. de here. sicut. j. ca. pri. v̓si. nos etenim. ⁊ per Dy. de regu. iur. qd̄ semel. lib. vj.

Dudum. ¶ Due sunt principales partes. In prima proemium Clemētis innouās in cōcilio cōstitutionē Bonifacij: et cassans reuocatoriā Benedicti. In scd̄a ꝯstitutio ibi: Bonifaci⁹. Que subdiuiditur in titulum ⁊ ꝯstitutionē ibi: sup cathedram: que cōstitutio premittit exordium. in quo dicit se vigilem circa scandala cleri tollenda. secunda ibi: ab olim. narrans discordiam p̄dicatoꝝ ⁊ minorum cum clero: super predicationibus ꝯfessionibus ⁊ sepulturis. Primo prouidet circa predicationes. Secundo, ibi: statuimus. circa ꝯfessiones. Tertio ibi: huiusmodi. circa sepulturas. Quarto ibi: nos etem. reuocat priuilegia: cōsuetudines: statuta: ⁊ pacta contraria. Quinto ibi: ceterū. hortatur ⁊ precipit p̄dictos ordines ⁊ ꝓfessores ipsoꝝ per clerū benigne tractari: ⁊ ꝯtra faciētibus cōminatur. ¶ Presupponendū est ꝙ facultas predicādi verbū dei pertinet solis epis ⁊ rectoribus parrochialiū ecclesiarū de iure cōi. Itē facultas audiendi ꝯfessiones: iniungēdi penitentias: ⁊ absoluendi de iure cōi⁹ pertinet episcopis: archiepiscopis: et rectoribus parrochialium ecclesiaruꝫ. Item facultas funerandi: id est sepeliendi pertinet solis rectoribus parrochiarum: ⁊ non pertinet monasterijs nisi respectu suorum fratrum. Item presuppone ꝙ minores ⁊ predicatores fuerunt priuilegiati in istis tribus qd̄ priuilegiuꝫ fuit eis concessum multum large: postea fuit cassatum huiusmodi priuilegiuꝫ: et tunc q2 erant magne discordie: ideo huiusmodi predicandi facultas eis fuit data videlicet ꝙ ipsi possent predicare in suis domibus ⁊ alijs locis publicis: nisi eps vellet predicare: vel predicari facere: q2 tūc ipsi cessant. Quātum ad secūdam facultatem ipsi minores ⁊ predicatores ⁊ li petant licentiam pro audiendis confessionibus ab ipsis episcopis: ⁊ licentia obtempta eligant ex fratribus idoneiores ad confessiones audiendas ⁊ absoluant a peccatis nisi a casibus episcopalibus: tamē absoluere possunt a casibus epalibus si sibi fuerit ꝓmissum ab episcopo. Quātum ad tertiam facultatem ipsi minores et predicatores possunt sepelire corpora mortuorū: dum tamē soluant quartam vel legitimam rectori ecclesie parrochialis. Item ipsi non debent procurare ꝙ aliqui eligant sepulturā in domibus ipsoꝝ: vt faciāt eis donationes inter viuos quas facerent inter mortuos: al's ipsi rectores habebunt quartaꝫ siue legitimā: ac si illi fecissent donationem in morte hoc intendit totum istud magnū capituluꝫ. ¶ Nota ꝙ de iure cōmuni officium predicandi spectat ad episcopos ⁊ rectores parrochiarum: tñ etiā ex speciali priuilegio pōt cōpetere alijs: ⁊ nō extendit istud priuilegiū ad alios mendicantes: cum sit odiosum: sꝫ crederem ꝙ alij mēdicantes etiam haberent simile. sed illud nō est clausum in corpore iuris: ideo si eis mouere tur questio: ipsi tenerētur probare. ¶ Nota ꝙ p̄dicatores ⁊ minores solū habēt facultatē predicādi in suis domibus et locis publicis. ¶ Not. ꝙ parrochian⁹ dimisso ꝓprio curato pōt fratrib⁹ priuilegiatis ꝯfiteri nec tenetur petere licentiam a suo ꝓprio curato: licet esset sibi meritoriuꝫ si sibi peteret ꝓpter bonum obediētie. ¶ Not. formā quam debet quis obseruare in ꝯfessionibus audiendis: q2 primo dꝫ audire confessionē. deinde penitētiam iniungere: ⁊ postea absoluere. Et si confitens sit excommunicatus: tunc presbyter debet illuꝫ absoluere ab excōicatione. ¶ Nota ꝙ isti p̄dicatores ⁊ minores. i. iacobite ⁊ cordigeri eandem habent potestatem quā habēt rectores parrochiarū. ¶ Itē nota ꝙ ipsi habēt ius libere sepulture. Et dicūt doctores ꝙ si cōsuetudo sit ꝙ p̄mo porteꝶ corpus ad ecclesiam parrochialem: ⁊ ibi rector seu curatus liberet eis illud corpus: ꝙ illa ꝯsuetudo est seruāda: sed al's ipsi mēdicātes possunt processionaliter ire ad domuꝫ defuncti: ⁊ portare corpus: lꝫ glo. teneat ꝯtrariū: quia in hoc non approbaꝶ. ¶ Nota de verbo innouam⁹. qd̄ exponit Laur. id est restituimus: q2 fuerat reuocata de rescript. q̄uis. lib. vj. ij. q. iij. §. notandū. ⁊ dicit Lau. ꝙ innouare nihil aliud est nisi canones qui in desuetudinem abierant reparare. xviij. distin. ꝓpter. ¶ Nota ibi bonifacius ꝙ ꝯstitutiones fiunt ad perpetuā memoriam pro qua etiaꝫ fiunt instrumēta ⁊ scripture alie ⁊ sic recipiuntur testes ⁊ publicantur. j. q. ij. saluberrimum. zabarel. ¶ Nota ꝙ questio erat inter rectores sacerdotes ⁊ clericos ex vna parte ⁊ istos fratres ex altera. Ex hoc colligit paulus ꝙ nedum sacerdos sed clericus habeat partem oblationuꝫ ⁊ funeralium. ad hoc de fil'. presby. c. proposuit. ⁊. c. ex parte. quod satis videtur verum ꝭm eum: nisi consuetudo vel statutuꝫ aliud inducat. de verbo. signifi. cum inter. In contrarium tamen facit littera. j. in versi. verum. ibi sacerdotibus ⁊ ecclesiaruꝫ rectoribus ⁊c. Soluit ꝙ illud nō excludit portionem clerici si est in ecclesia causa iuuandi sacerdotē qui sine clerico celebrare ⁊ alia similia facere non potest. de consecra. dist. j. iubemus. ⁊ de vita ⁊ honesta. clerico. vt quisquis. ¶ Nota in ver. hora illa dūtaxat ⁊c. ꝙ in concursu predicationis preferūtur prelati istis fratribus: habent enim prelati in hoc ius potentius vtpote ordinarium ⁊ ius cōmune. fratres autem extraordinarium ⁊ priuilegium: sed in concursu talium fortius est ius cōmune q̄ singulare: et ordinarium auxilium q̄ extraordinarium. vt. l. eius militis. §. si militia. ff. de testa. mili. ⁊. l. in cause. ff. de mino. §. causa. Et potentior est causa naturalis q̄ accidentalis. vt. l. qui habet. ff. de tute. ⁊. l. libertus. §. p̄scriptio. ff. ad municipa. ¶ Petrus de ancha.

Predicandi officiuꝫ ad q̄s spectat.

Confessor quem ordinē seruare dꝫ anteq̄ absoluat.

Clericus q est sacerdoti necessarius an habeat partē oblationū et funeralium.

noster aliam[a] illius reuocatoriaꝫ promulgauit: que q2 (vt ꝓbauit effectus) nedum[b] pacis ab auctore[c] ipsius sperāte fructū nō attulit quinimmo discordie ꝓ qua sedanda ꝓcesserat: fomētū[d] nō modicū ministrauit[e]: nos eaꝫ oīno[f] cassantes aliā a p̄fato Boni. edictam sacro instāte[g] ⁊ approbante cōcilio innouam⁹ / subijciētes tenoreꝫ[h] illius q dinosciꝶ esse talis. ¶ Bonifaci⁹ eps seru⁹ seruoꝝ dei ad ꝑpetuā rei memoriaꝫ[i]. ¶ Sup cathedraꝫ[k] p̄eminētie pastoralis diuina disponente clementia constituti: ⁊ si[l] multis ⁊ arduis que in amplū romane curie alueum[m] vndiqꝫ confluūt[n] quasi torrens[o] pregrauemur negocijs: curis excitemur innumeris cogitationibus plurimis distrahamur: circa id tamen feruentibus votis intēdimus: vacamus instantius[p]: ac operose studiū solicitudinis impartimur: vt ad diuini noīs gloriam exaltationē catholice fidei: ⁊ profectū fideliū animarū (preci sis radicit⁹[q] dissidioꝝ vepribus[r] ⁊ litigioꝝ anfractibus[s] oīno subductis) inter ecclesiaꝝ antistites[t] ad curā ⁊ regimen gregis dominici deputatos: ceterasqꝫ p̄sonas quas ordo clericalis icludit[v]: pacis trāq̄llitas vigeat: feruor charitatis exestuet[x]: inualescat[y] concordie vnitas animoruꝫ idētitas perseueret. Scimus cū ⁊ ex[z] euidentia facti colligimus: ꝙ nō nisi in pacis tpe bene colitur pacis auctor nec ignoram⁹ ꝙ dissensiōes ⁊ scandala prauis actib⁹[a] aditum preparant: rancores ⁊ odia suscitant: ⁊ illicitis moribus ausuꝫ p̄bent[b]. ¶ Ab olim siquidem inter p̄latos ⁊ rectores: seu sacerdotes ac clericos parrochialiū ecclīaꝝ per diuersas mundi ꝓuincias cōstitutos ex vna parte: ⁊ p̄dicatorum ⁊ minorū ordinuꝫ fratres ex altera (pacis emulo[c]: satore[d] zizanie[e] ꝓcurante) grauis ⁊ periculosa discordia extitit suscitata sup predicationibus fidelium populis faciendis: eoꝝ confessionibus audiēdis: penitentijs iniungēdis eisdem: ⁊ tumulādis defunctorū corporibus q apud fratrū ipsorū ecclesias siue loca noscunꝶ eligere sepulturā. ¶ Nos aūt (pij patris[f] more laudabili) moleste ferentes incōmoda filiorum: reducentes ad exacte[g] considerationis examen: ac infra pectoris claustra solicite reuoluentes q̄ꝫ sit plena periculis[h]: q̄ꝫ onusta[i] dispendijs q̄ꝫqꝫ in diuine maiestatis conspectu reddatur exosa[k] discordia supradicta. Et propterea intendentes paterne solicitudinis studio illaꝫ prorsus euellere: ac oīmode submouere: nūllis vnq̄ꝫ futuris temporib⁹ fauēte dño suscitādā: grandi quoqꝫ desiderio cupiētes vt hmōi negociū qd̄ potissime insidet cordi nr̄o: finē salubrē[l] ⁊ celerem ꝑ aplice solertie[m] studiū cō-

a ¶ Aliam. Que incipiebat inter cunctas.

b ¶ Nedum. non attulit fructum. quod est. j.

c ¶ Ab auctore. benedicto.

d ¶ Fomentum. i. nutrimentum.

e ¶ Ministrauit. fi. de eta. ⁊ quali. ad aures.

f ¶ Omnino. Si. de immu. eccle. quoniam.

¶ Glo. seq. alleg. ⁊. iura huius constitutionis preter istud per que derogatur priuilegijs ⁊ exemptionibus.

g ¶ Instante. Multotiens dixi cōcilia fieri priuilegiatis vel exemptis nō expedit: qd̄ collige ex hoc Viennē. ꝯcilio. hic ⁊. ꝫ. c. ꝑri. ⁊. ꝫ. ti. ꝑri. c. vno. ⁊. ꝫ. de sup. neg. pla. q2 regulares. de sta. regu. attēdentes. de relig. do. q2 ꝯtingit. de iure patronatus vt cōstitutio. de priuile. religiosi. ⁊. c. archiepo. de pe. ⁊ remis. abusionibus. de sen. excō. c. j.

Cōcilia fieri exēptis non expedit.

h ¶ Tenorē. Si. de ꝯfir. vti. vel inuti. c. pe.

i ¶ Memoriā. Vide qd̄ no. de re iudi. ad apostolice. in. j. glo. lib. vj.

k ¶ Cathedrā. ꝭm Hug. grecū est: ⁊ ponitur pro alta vel excelsa sede iudicis presidētis: ⁊ cōponiꝶ a chatos qd̄ est sedes et edra qd̄ est sp̄oda: quasi sp̄odata sedes: ponitur etiam ꝓ sede doctoris. Vñ in Grecismo. Rex soliū: doctor cathedraꝫ iudexqꝫ tribunal. Possidet / ac sedē presul: pretorqꝫ curule. quasi curule: quia ferebanꝶ in curru. De hac cathedra in dicantis et docentis. xl. distin. multi.

Cathedra vñ diciꝶ.

Versus.

l ¶ Etsi. pro q̄uis.

m ¶ Alueū. Alueus diciꝶ venter fluuiorum. dicitur etiam vas factū ad modū aluei fluuij in quo lauātur pedes carnes ⁊ olera: ⁊ dr̄ ab aluo quod est quoddam ventris receptaculum recipiens cibum.

Alue⁹ dupliciter sumitur.

n ¶ Confluunt. ij. q. vj. c. ij. cum. vij. ca. seq.

o ¶ Torrens. Diciꝶ fluuius vel aqua veniēs cū impetu in hymbre que i estate torrescit. i. arescit.

Torrens quid est.

p ¶ Instantius. Nota ꝙ habens ad multa intendere ad id quod est grauius debet manum apponere: sicut iuris p̄sumptione: qui vult se liberare soluendo se liberat ab eo quod est grauius ff. ⁊. C. de solutiōibus. l. j. ꝭm Joan. mo.

Grauiora sunt p̄mo expediēda.

q ¶ Radicitus. Frustra ramos conatur incidere qui radicem non euellit. de peni. dist. ij. quia radix.

r ¶ Vepribus. Vepres dicuntur spine que vi prehendunt et lacerant carnes ⁊ vestes.

Vepres sunt spine.

s ¶ Anfractibus. Sic dicti quia vndiqꝫ frangunt: ⁊ dicuntur vie aspere plene diuerticulis circūfractionibus ⁊ ruinis. ⁊ habetur idem verbum. de elec. quorūdam. lib. vj.

Anfract⁹ qd notat.

t ¶ Antistites. Hi solent dici episcopi: quasi ante alios stantes.

Epi dicuntur antistites.

v ¶ Includit. xij. q. j. duo sunt. de eta. ⁊ quali. cum contingat.

x ¶ Exestuet. quasi ferueat buliat vel calescat.

y ¶ Inualescat. Quasi valde valeat crescat ⁊ abundet.

z ¶ Ex euidentia. de elec. q̄ sit. in prin. lib. vj.

a ¶ Actibus. Ecclesiastici. xxxviij. abstine te a lite ⁊ minues peccata.

b ¶ Prebent. Concor. C. de iudi. properandum. in prin.

c ¶ Emulo. Concor. proe. compi. Greg. de hoc verb. no. xliij. distin. scimus. ⁊ facit. xvj. q. j. c. j. post principium.

d ¶ Satore. i. seminatore.

e ¶ Zizanie. Seges vel herba peruersa. scꝫ lolium. lvj. disti. nasci. xxiij. q. j. quoniam. Et quandoqꝫ ponitur pro sorde omniuꝫ segetum. hinc littere concor. de elec. licet.

zizania est lolium.

f ¶ Patris. Qui habet querere consiliuꝫ pro liberis. ff. de adul. nec in ea. in fi. Joan. mo.

g ¶ Exacte. Quasi exquisite. C. mandati. in re mandata. Jo. mo.

h ¶ Periculis. Dictis a pereo peris.

Periculū dr̄ a pereo

i ¶ Onusta. Quasi onerata. De electionibus. vbi periculum. in principio. lib. vj.

k ¶ Exosa. Id est perfecte odiosa.

l ¶ Salubrem. quasi salutis vberem.

m ¶ Solertie. Vide quod dixi. ꝫ. ea. compi. de offi. deleg. ca. vno.

a ¶Ad honorem. Si. de vsu pal. c. ad honorem.
b ¶Locis eorum. quicquid est infra septa vel ambitum etiaꝫ in pratis vel hortis vel alijs spacijs videtur includere.
c ¶Cõmunibus. In priuatis ergo secus.
d ¶Predicare. Etiam tempore interdicti. de sen. excõ. j. responso.
e ¶Verbũ dei. de offi. or. inter cetera. in prin.
f ¶Prelati. Iure cõmuni vel cõsuetudiario ẽm Jo. mo. qui dicit rectorẽ ecclie non ꝯtineri nomine prelati cũ supra sit expressum post prelatũ. in ver. ab olim. de vicario tñ dicit idẽ qđ de plato: qꝛ qđ p se nõ possunt ordinarij p alios faciũt. de offi. ordi. inter cetera. et eo. ti. si eps. lib. vj.
g ¶In qua. hora.
h ¶Generalibus. i. locis habentibꝰ studiũ ex priuilegio vel consuetudine. cuius initij non sit memoria. de cleri. non resi. tue. j. de puileg. c. ij. lib. vj. ꝛ in proemio digestorum. §. hec autem tria.
i ¶Nisi. a pmo dicto huius v. excipit non a duobus sequẽtibus qđ satis verba demonstrant.
k ¶Superior. Nõ respectu epi de quo pmisit: sꝫ cleri cui superest de consuetudine vel priuilegio. ẽm Joan. mo.
l ¶Generaliter. Secus ergo vbi specialiter vocaret prelatos doctores vel huius similes.
m ¶Ecclesijs. Nec ipsarum capellis vel cimiterijs. ꝯ sen. excõ. si ciuitas. li. vj. ẽm Jo. mo. ẽm quẽ not. ꝙ in ver. pre. permittitur his predicare cum certa modificatione: hic phibetur nisi certis casibus quare cũ de iure cõi illis predicare nõ competat: sed solum p̃latis ꝛ curatis. j. §. huiusmodi. reputat istis oẽm locũ interdictum qui non reperitur hic permissus.
n ¶Sacerdotibus. Puto sufficere si isti sunt vicarij ppetui cum ad eos spectet cura. de offi. vic. c. si. de pbẽ. super eo. lib. vj. ꝛ idẽ puto in tpalibꝰ datis i casu licito auctoritate epi: vt de elec. cum ex eo. lib. vj.

Prelati noĩe nõ cõtinetur rector ecclie.

Predicare solis p̃latis ꝛ curatis de iure cõpetit.

t ¶Deinde. ergo nõ prius: non tñ est necesse ꝙ talem licẽtiam habeant sed satis est ꝙ petant quo ad hoc vt eligere possint.
v ¶Ministri. scꝫ generales vel puinciales. Et no. qꝛ de vicarijs priorum prouincialium: ꝛ de custodibus non repetit de quibus premiserat: licꝫ ergo illi petitionem possint facere de qua premisit: non tñ electionẽ de qua hic loquitur.

sequatur: diligenti cũ fratribus nostris deliberatiõe prehabita super eo: ad honorẽ[a] dei: ꝛ exaltationẽ catholice fidei: quietuꝫ statũ partium predictarum ac salutis animarũ fideliũ incrementũ de ipsorũ fratrũ ꝯsilio: auctoritate apl'ica statuimꝰ ꝛ ordinamꝰ: vt dictorum ordinũ fratres in ecclesijs et locis[b] eorũ ac in plateis cõmunibus[c] libere valeãt clero ꝛ populo p̃dicare[d] ac pponere verbuꝫ[e] dei hora illa dũtaxat excepta in qua locorum p̃lati[f] predicare voluerint: vel coram se facere solẽniter p̃dicari: in qua[g] p̃dicare cessabũt: p̃terꝗ si aliud de prelatorũ ipsorũ voluntate pcesserit ac licẽtia speciali. In studijs aũt generalibꝰ[h]: vbi sermones ad clerũ ex more fieri solent: diebus illis quibus p̃dicari[i] solẽniter cõsueuit ad funera etiã mortuorum: et in festis specialibus siue peculiaribus eorũdẽ fratrũ possunt ijdem fratres ꝛ liceat eis libere p̃dicare. nisi[i] forte illa hora qua solet ad clerũ in p̃dictis locis dei verbũ pponi: eps vel p̃latus superior[k] clerũ ad se generaliter[l] cõuocaret: aut ex aliqua ratione vel causa vrgẽte clerũ ipm duceret cõgregandum. In ecclesijs[m] autẽ parrochialibꝰ fratres illi nullatenus audeãt vel debeãt p̃dicare vel pponere verbuꝫ dei: nisi fratres p̃dicti a parrochialibus sacerdotibꝰ[n] inuitati fuerint vel vocati: et de ipsorum beneplacito ꝛ assensu seu petita licentia fuerit ꝛ obtẽta: nisi episcopus vel p̃latus superior p eosdẽ fratres p̃dicari mandaret. ¶Statuimus[o] etiã et ordinamus auctoritate p̃dicta: vt in singulis ciuitatibus ꝛ dyocesibꝰ in quibus loca fratruꝫ ipsorum consistere dinoscuntur: vel in ciuitatibus ꝛ dyocesibꝰ locis ipsis vicinis in quibꝰ loca huiusmodi non habentur[p] magistri priores puinciales predicatorũ: aut eorum vicarij ꝛ generales ꝛ prouinciales ministri ꝛ custodes[q] minorum ordinum p̃dicatorum ad p̃sentiam p̃latorum[r] eorundem locorum se cõferãt per se vel p fratres quos ad hoc idoneos fore putauerint humiliter petituri: vt fratres qui ad hoc electi fuerint in eorũ ciuitatibꝰ ꝛ dyocesibꝰ cõfessiões subditorum suorum confiteri sibi volẽtiũ audire[s] libere valeãt: ꝛ hmõi confitentibus (put ẽm deũ expediri cognouerint) penitẽtias imponere salutares: atꝗ eisdẽ absolutionis beneficiũ impendere de licentia: gratia: ꝛ beneplacito eorũdem. ¶Ac deinde[t] p̃fati magistri p̃ores puinciales ꝛ ministri[v] ordinum p̃dictorum eligere studeãt personas sufficientes[x] /idoneas/ vita pbatas[y] /discretas/ modestas/ atꝗ peritas ad tam salubre ministerium ꝛ officium[z] exequendum: quas sic ab ipsis electas representent vel faciãt presentari[a] p̃latis: vt de eorum licẽtia gratia et beneplacito in ciuitatibus ꝛ dyocesibus eorũdeꝫ hmõi persone sic electe ꝯfessiones confiteri sibi volentiũ audiãt: imponant penitentias salutares: et bñficiũ absolutionis in posterũ impẽdant[b] put superius est exp̃ssum extra ciuitates ꝛ dyoceses in qbꝰ fuerint deputate: per quas eas volumus ꝛ nõ per puincias deputari[c] cõfessiones nullatenꝰ audituri[d]. Numerus aũt personarũ assumendarũ ad hmõi officiũ exercendũ esse debet put vniuersas cleri ꝛ populi ac multitudo vel paucitas[e] exigit[f] eorundem. ¶Et si ijdem p̃lati petitã licentiã cõfessionũ hmõi audiendarum cõcesserint[g]: illaꝫ prefati magistri ministri et alij cum gratiaruꝫ recipiãt actione[h]

x ¶Sufficientes. vj. q̃litates exprimit. Jo. mo.
y ¶Probatas. Beatus Berñ. ad Euge. Probatos oportet eligi non pbandos. ꝛ facit de preben. in lateran. in fi.
z ¶Officium. Qđ est ars artium. de eta. et quali. c. cum sit. Jo. mo.
a ¶Presentari. Personalis ergo p̃sentatio fieri debet. Nam dicitur presens qui prebetur sensibus corporis. facit. ff. de verb. oblig. l. j. in prin.
¶Glo. seq. arguit istos curatos: tenet ꝯtrarium ꝛ rationem reddit.
b ¶Impendant. Cũ determinatione q̃ habetur. j. versic. per hmõi. ꝛ lꝫ ista sint de cura animarũ: et articulus p̃cedẽs ꝛ subsequens. per qđ videretur istos esse curatos saltem in tanto: vel ex delegata potestate: vt h vel ordinaria. vt. j. versi. si vero. Dicit finaliter Jo. mo. ꝙ isti nõ sunt curati: qđ etiaꝫ ẽm eũ esset quo ad fratres minores ꝯ cõstitutionem exijt. de verb. sig. lib. vj. sit ratio: quia nec ipsi astricti sunt ad executionẽ: vel exercitiũ istoruꝫ actuum: nec fideles sunt astricti: vt in his ad eos recurrant. ꝛ sic licet ex puilegio huius p̃petue cõstitutionis hoc possint: non per hoc sunt censendi curati.
c ¶Deputari. Si. de accu. sicut olim.
¶Glo. seq. dubiũ soluit ꝛ remittit.
d ¶Auditure. Si nõ electus se ingerit: vel electꝰ extra dyocesim i qua deputatꝰ est bona fide illi confessus ꝛ ab illo absolutus tutus esset quo ad deũ: ꝛ vide quod not. de elec. dudum. ij. in glo. qꝛ cuꝫ iam desierit. et quod ibi scripsi.
e ¶Paucitas. Simi. de voto. ꝙ super his. ver. q̃uis. xxj. dist. in nouo. in fine.

Probati ꝛ nõ pbãdi sunt eligendi.

Presens dr q pbetur sensibus.

¶Glosa sequens subdiuidit.
o ¶Statuimus. scđs articulus ꝯfessionũ circa quas puidet primo de licentia petenda. scđo de ꝯfessoribus eligẽdis ꝛ p̃sentãdis ibi: ac deinde. tertio limitat locũ ꝛ numerũ ibi: extra ciuitates. quarto puidet qñ licentia datur ꝛ electi acceptant: ꝛ qñ nõ acceptant ibi: ꝛ si ijdem. quinto qñ denegatur licentia dat gratiam cũ certo moderamine ibi: si vero.
p ¶Non habentur. Dato ergo ꝙ fratres non haberent locum mutine possent tamẽ prelati de quibus sequitur ab epo mutineñ. petere qđ sequitur; ꝛ pro ipsa dyocesi electionem facere.
q ¶Custodes. Priores ergo conuentuales quo ad p̃dicatores: ꝛ gardiani quo ad minores hoc non possunt.
r ¶Prelatorum. Scꝫ episcoporum ꝛ superiorum de quibus premisit: ꝛ patet hoc. j. ibi: in eorum ciuitatibus ꝛc.
s ¶Audire. No. hunc ordinẽ vt primo audiatur ꝯfessio: scđo imponatur penitentia. tertio fiat absolutio: non ergo precedat absolutio impositionem penitentie: vt sic absolutionem precedat cordis contritio: oris confessio: operis satisfactio saltem affectu.

Pnĩe positio absolutionẽ p̃cedere dꝫ.

¶Glo. seq. notat. questionem soluit ꝛ consulit.
f ¶Exigit. Nota numerum presidentium deputari ẽm q̃titatẽ subiectorum. Simi. de vita et honestate cleri. quoniam. cum suis concor. si autem contendit episcopus cum fratribus dicens minorem numerũ sufficere: recipiat episcopus numerum de quo sibi videtur: de reliquis recurratur ad arbitrium boni viri. id est iudicis. ff. de verborum obligatio. continuus. §. cũ ita. ẽm Joan. mona. qui dicit ꝙ caute forte faceret episcopus si in principio cum concedit licentiam taxaret numerum: licet eñ a principio quandoꝗ quod non liceret ex postfacto. ff. de pac. in traditionibus. C. de dona. que sub mo. l. j. ꝛ l. perfecta. facit de condi. appel. verum.
g ¶Concesserint. Quam sine causa reuocare non possent. de regu. iur. decet. lib. vj.
h ¶Actione. Simi. de censi. cum apostolus. ante medium. de immuni. eccle. aduersus.
¶Glo. seq. arguit ad questionem ꝛ contrarium soluit.

Numerus p̃sidẽtium ẽm q̃titatẽ subiectorum est deputãdus.

Queꝗ.

a ¶Queꝗ. Videtur ꝙ omnes refutari non possint. dic contra ẽm Jo. mo. cum hoc verbũ iuris equipolleat vniuersali: ꝛ extẽdatur in edictis pretorum. ff. vi bo. rap. pretor. §. homines. ff. de consti. pecu. l. j. §. j. de nego. gest. l. j. §. j. ꝛ. iij. al's ẽm eum fieri posset fraus constitutioni: que multa requirit in talibus fratribus. s. ver. ac deinde.
n ¶Predicare. Vide quod scripsi post Innocẽ. ꝛ Hostieñ. de hẽre. ex cõmunicamus. j. §. quia vo.
o ¶Debeatur. s. eo. ti. c. j. xij. q. ij. quicũꝗ suffragio.
¶Glo. seq. tractat de distributis in ipsos de mandato defuncti vel sine per executores vel legatarios.

b ¶Nollent. factũ ꝛ proprium motum nõ cause cognitioneꝫ denotat ẽm Jo. mona.
c ¶Surrogari. Si nõ recipitur: si ex iusta cã: qꝛ nõ est qualis supra describitur: sibi imputẽt q malũ elegerunt: si sine cã succedit pape licẽtia: vt statiꝫ sequitur ẽm Jo. mona.
¶Glosa seq. supplet tertium casum.
d ¶Recusarint. Si non recusat expresse: sed non dat vel negligit videretur ꝙ locũ haberet hoc puilegiũ post trinã monitionẽ vel requisitionẽ p decre. j. de sup. negli. prela. ꝛ facit de appel. ab eo. libro. vj. ꝛ. s. ea. compi. de appel. q̃uis.
e ¶Volentiũ. forte nõ intellexit de religiosis qui ẽm suorum ordinũ statuta suis p̃latis ꝯfiteri debẽt: vt etiã dicebat constitutio Benedicti.
¶Glo. sequens notat cõtra opinionem.
f ¶Libere. Denotat ꝙ non est necesse licentiam sacerdotis parrochialis haberi. ꝛ est si. de prebẽ. licet episcopus. lib. vj. cuius cõtrariũ videtur hic velle. Jo. and.

dicteꝗ p̃sone sic electe cõmissum sibi officium exequãtur. Qꝛ si forte iam dicti p̃lati queꝗ[a] ex dictis fratribꝰ presentatis eisdẽ ad huiusmodi officiũ nollẽt[b] habere vel nõ ducerẽt admittendũ: eo amoto vel subtracto loco ipsiꝰ similiter eisdeꝫ presentandis prelatis possit ꝛ debeat aliꝰ surrogari[c]. ¶Si vo ijdeꝫ p̃lati prefatis fratribus ad ꝯfessiones (vt p̃mittitur) audiendas electis hmõi exhibere licentiam recusarint[d]: nos exnũc ipsis vt cõfessiones sibi cõfiteri volentiũ[e] libere[f] liciteꝗ audire valeãt: et eisdẽ pnias iponere salutares: atꝗ eisdẽ beneficiũ absolutionis impartiri[g] gratiose ꝯcedimꝰ[h] de plenitudie apostolice potestatis. Per hmõi autem cõcessionẽ nequaꝗ intendimus p̃sonis seu fratribus ipsis ad id taliter deputatis: potestateꝫ in hoc impendere ampliorẽ ꝗ in eo curatis vel parrochialibꝰ sacerdotibꝰ est a iure cõcessa[i]: nisi forsan eis ecclesiarũ p̃lati[k] vberiorẽ in hac parte gratiã specialiter ducerent faciendã. ¶Hmõi[l] quoꝗ statuto et ordinationibus nr̃is adijcimꝰ: vt fratres dictorum ordinũ in ecclesijs vel locis suis vbilibet ꝯstitutis liberã (vt sequitur) habeãt sepulturam[m]: videlꝫ ꝙ oẽs ad eã recipere valeãt q sepeliri elegerint in locis ꝛ ecclesijs memoratis. Veruꝫ ne parrochiales ecclesie ꝛ ipsarũ curati siue rectores qui ministrare habẽt ecclesiastica sacramenta quibꝰ noscitur de iure cõpetere: predicare[n] seu pponere verbum dei: ꝛ confessiones audire fideliũ debitis ꝛ necessarijs bñficijs defraudentur cũ operarijs mercedis exhibitio debeatur[o]: auctoritate apostolica constituimus ꝛ ordinamꝰ eadẽ vt dictorum ordinũ fratres de obuẽtionibꝰ[p] oĩbus tam funeralibus[q] ꝙ qbuscũꝗ et quomodocũꝗ relictis distincte vel idistincte: ad quoscũꝗ certos vel determinatos vsus de qbꝰ etiã quarta siue canonica portio dari siue exigi nõ cõsueuit: vel nõ debet de iure[r]: necnõ de datis[s] vel ąlitercũꝗ donatis in morte seu mortis articulo i infirmitate donãtis vel dãtis de qua decesserit[t] quomodocunꝗ: directe vel indirecte[v] fratribus ipsis vel alijs pro eisdem

p ¶Obuentionibus oĩbus. Declarat predicta cõmissio: ꝙ si non relinquitur fratribus: sed frater datur executor ad certam summam distribuẽdam arbitrio suo: vel sibi legatur aliquid distribuendum: quã summaꝫ vel qđ legatum ipse executor vel legatariꝰ postea distribuit in eosdeꝫ ꝙ debetur quarta: cum eo casu recipiatur ab executore vt legatario vt a ministro. ff. de lega. ij. si qstio. ꝛ si cui plus ꝗ per legeꝫ falcidiam. l. dunus. Nec ob. lr̃a. j. ad quoscũꝗ certos ꝛc. que cũ causa dubitationis tollende adiecta fuerit obuentionum generalitatem non minuit. ff. manda. q mutuam. ꝛ. ff. de regu. iur. q̃ dubitationis. Idem ibi declaratur qñ nil relinquitur fratribus: sed decedens mãdat executori vt ipsis fratribus det aliquid vel pmittat: qꝛ cum illud palam capere possint relicti iure censetur et debetur quarta: sicut et fideicommissum tacitum non capaci dimissum subiacet falcidie: probantur hec. ff. de iure fis. l. iij. §. si quis. ꝛ. §. qñ. ff. de his qui vt indig. l. in fraudem. C. ad leg. fal. l. iij.
¶Glo. seq. ponit ius reuocatum ex quo infert duo rigorosa.

¶Glo. seq. soluit dubiũ respondens ad contrarium: ꝛ opi. ponit.
g ¶Impartiri. Absoluti ergo non habebunt necesse vlterius confiteri proprio sacerdoti: nec obst. decre. omnis. in princi. de peni. ꝛ remis. que intelligitur. de illo qui alteri legitime confessus non est: vt dicebat benedictus in constitutione inter cunctas. Et vide quod scripsi post Hostieñ. in. c. omnis. super verbo proprio. huius tamen contrarium tenebat prolixe hic Jo. mo. nisi cum iusta causa subesset non confitendo proprio sacerdoti. Jo. and.
h ¶Concedimus. concor. s. ea. cõpi. de foro cõpe. q̃uis. §. volumus.
¶Glosa sequens exponit ꝛ remittit. questioneꝫ soluit ꝛ solutionis obiectioni respondet.
i ¶Concessa. Hoc intẽdit ꝙ in casibꝰ epis reseruatis nõ possunt absoluere: ꝛ qui sint illi no. de pe. ꝛ remis. si eps. lib. vj. ꝛ hic p Jo. mo. ꝛ plene per Hostieñ. in summa huius tituli. §. cui confitendum. in fi. ij. col. Dicit aũt hic Jo. mona. ꝙ eps casus de quibus ante hanc cõstitutionem poterãt curati absoluere: sibi reseruare posset hac cõstitutione nõ obstat: qꝛ lꝫ fratres sint exempti: parrochiani nõ alleg. de priuileg. ex ore. eo. titu. per exemptionẽ. lib. vj. Nec dicitur a iure ꝯcessum quod iure reuocatũ est. arg. ff. de diuor. l. diuortium. Item si potest artare potestatem ordinariã curatorum: fortius hãc extraordinariam: ne idẽ subditus cẽseatur diuersi iuris quo ad curatos ꝛ quo ad fratres. de priuile. qꝛ circa. sit ergo sensus ꝙ nõ absoluat frater quẽ non absoluit curatus: ista igitur accidentalia ꝛ de bene esse non mutant substantialem ꝛ ordinariam potestatẽ eporum. de here. per hoc. lib. vj. Non ob. si dicas ꝙ hoc erit auferre vel decurtare priuilegiũ: qđ fieri nõ poterit etiã indirecte. de priuileg. quãto. quia licitum est cuilibet facere quodlibet in re propria: dũmodo nõ faciat animo iniuriãdi: nec alicui faciat iniuriam ꝛc. de elec. cum ecclesia vulterana. cum suis concor.
k ¶Prelati. Episcopi ꝛ superiores. vnde videmus ꝙ hodie aliquibus ex illis concedunt casus reseruatos.
l ¶Huiusmodi quoꝗ. Circa partem istaꝫ plures questiones occurrũt ꝗ circa p̃cedentes: ratio patet: quia hic de lana ꝛ lacte vel redditu agitur: sed non ibi: vidi autem ꝛ habeo formam cuiusdam littere que dicitur ab ipso Bonifacio episcopo Moreñ. emanasse: ad querelam cleri. moreñ. que quasdam ex illis determinat declarando ꝛ iudicem dando in modum conseruatoris: quas infra subiungam: ꝛ rationes quas inducit per iura probabo.
m ¶Sepulturã. Quã al's de iure cõmuni non haberent ex quo populũ non habent. ꝛ hoc scripsi post Innocẽ. ꝛ Hostieñ. eo. titu. c. j. in princi.

Cõfessꝰ religioso puilegiato nõ tenetur iterũ cõfiteri sacerdoti p̃prio.

Eps restringens potestatẽ curatorum an restrigat potestatẽ fratrum circa ꝯfessiones priuilegiatorum.

Lac et lana lites pducũt.

q ¶Funeralibus. Declarauerat Benedictus illa esse funeralia que cũ funere deferuntur: in predicta constitutione inter cunctas: ꝛ ibi statuerat de candelis que dantur ad manus quartam non deberi: sed ex quo reuocata est illa constitutio: puto etiam de illis candelis deberi. et licet hoc sit rigorosum: hoc tamen vult ista littera ꝛ verbuꝫ omnibus quod precedit ꝛ quibuscũꝗ quod sequitur: ꝛ per hec verba etiam puto eos teneri de his que legantur pro missis dicendis.
¶Glo. seq. questionem soluit ꝛ remittit.
r ¶De iure. Vt patet de testa. c. si. de verbo. sig. ex parte. iij. ꝛ p hoc patet ꝙ ista constitutio est iuris veteris correctoria: et sic restringenda: et ad alios ꝙ ad predicatores ꝛ minores non extendenda: vt no. de regu. iur. que a iure. lib. vj. ꝛ eo. lib. de regula. cõstitutionem. Additio. Ista constitutio est veteris iuris correctoria. cum debeatur quarta vigore eiꝰ etiam de relictis priuilegiatis. contra ca. si. de testa. ideo merito est restringenda. vt dicit hec glo. Ab. sicu.
¶Glo. seq. dicit quid de legato in vita soluto.
s ¶Datis. Declarat predicta cõmissio ꝙ si testator legatũ soluit in vita: nihilominus debetur quarta: quia videtur soluere vt legatũ: vnde legatarius illud iterum post mortem nõ petit: ꝛ si falcidie locus sit illã propterea non euadit. primum probatur. C. de lega. l. filia. ff. de lega. ij. lucius. j. ꝛ l. lucius. ij. §. impuberem. ad idem. ff. ad leg. falci. cum quo. §. fina. secundum probatur. C. ad leg. fal. in donationibus. ꝛ l. penulti. C. fami. hercis. si cogitationem.
¶Glo. seq. dicit quid de sepulto in ipsorum habitu.
t ¶Decesserit. Hac ratione declarat predicta commissio: ꝙ licet tales petant cũ illorum habitu sepeliri quarta debetur: nam ꝛ si ad ipsorum religionem transirent in egritudine de qua decederent deberetur quarta. eo. titu. de his.
¶Glo. seq. tractat quid de dato vel relicto singularibus fratribus.
v ¶Indirecte. Per hoc dicit cõmissio predicta patere ꝙ quarta debetur de his que testatores relinquunt vel dant in infirmitate de qua decedunt: vel dari mandant post mortem: de hoc in testamento mẽtione non facta singularibus fratribus ad eorum commoditates puta emptiones librorum vel vestium addens rationem. ꝙ id eis vel cõuentui queritur: sicut per monachum monasterio: per seruum domino: et patri per filium. xij. q. j. non dicatis. xviij. q. j. c. j. in fi. instit. per quas personas. in princip. C. eo. titu. l. j. in fi. ꝛ l. vlti. et in legato serui inspicitur

Funeralia que sunt.

Quarta debetur de legato in vita soluto.

persona domini: et an sibi legari potuerit: ⁊ ex tali legato potest dominus fideicõmisso grauari. hec probantur. ff. de lega. j. cum filio. de leg. ij. si alienus seruus. de heredi. insti. l. nõ minus. C. de heredi. insti. l. neq3. Non ob. predictis de testa. requisisti. ad fi. quod loquitur in illo qui potest habere proprium. Joan. and.

siam. Ista enim decre. non tollit consuetudines nisi precedentibus aduersas. Dicit etiam q vbi non est consuetudo etiam esset deferenduz: vt sic haberet missam in propria ecclesia: ⁊ sic recipiat ibi vltimum vale a suo curato. alleg. in arg. de consecra. disti. v. nõ oportet. ij. nec istud electioni sepulture repugnat: sed concordat.

Sepultura alibi electa an sit funus ad ecclesiam propriã primo portandũ.

Glosa sequens querit recitat opiniones cõtrarias et declarat circa primam.

a Quartaz. Quero an predicatores ⁊ minores teneantur ad hanc quartam de his q̃ relinquuntur eisdem per eos qui apud illos non sepeliuntur. Predicta cõmissio recitat q non leuis opinionis doctores dixerũt quartam deberi ecclesie parrochiali de omnibus relictis a suis parrochianis: etiam si sepulti fuerint apud illam. placuit autem hec opinio Hostien. Pet. et Egi. Sed Tan. glo. Inno. et Abba. contra que opi. placet Archi. ⁊ mihi. vt scripsi. eo. titu. c. j. ⁊ hic Jo. mo. dicit demum illa cõmissio q ex qualitate personarum ⁊ quãtitate relictorum ⁊ ex preteritis presumi potest fraus: maxime qr qñ non tenebãtur ad quartam sepulturas precipue diuitum totis viribus procurabant: et vt dicit ex his iura quandoq3 presumunt fraudẽ ⁊ faciũt cõiecturas supposita vero fraude constat q debetur de testamen. officij. et ca. requisisti. in fi. ⁊ c. fina. primuz probatur de renuncia. c. ij. lib. vj. ff. si quis omis. causa testamen. l. vj. ⁊ l. iulianus. de actio. emp. iulianus. als inter eum. §. ibidem. de vsu. qui sensisses. de pigno. ac. l. vl. vniuersorum. de leg. j. si seruus plurium. in fine. Joan. and.

Pro intellectu tex. ibi: facturi ⁊c. dicit Lau. q iste versi. hoc vult dicere q frẽs non procurabũt q id qd aliq erãt relicturi in infirmitate vel morte ĩ casu in q̃ curati erant suã partẽ habituri relinq̃t fratrib9 ĩ sanitate vel alio modo disponat: ita q totum cedat frib9 et curati fraudent portione. Et põit pau. exẽplũ vt qr procurant relinq sororib9 sancte clare vel amicis de q̃bus cõfidũt q̃ nõ teneant ad portionem ⁊ sic fit fraus de psona in psonam. de priuile. quãto. Et hãc fraudẽ hic phibet fm paulũ nõ tm in relictis: sed etiã datis ⁊ donatis in morte et dari vel donari mãdatis. vt in ter. dicit. Cardi.

Glo. seq. tractat an legatum integrum soluendum sit fratribus.

b Largiri. Per hoc dicebant ipsi fratres q heredes debebant eis soluere ĩtegra legata: quorum quartam curati de manib9 suis recipere debebãt: sed declarat predicta cõmissio: q sicut falcidia est ĩ bonis heredis sic ista q̃rta in bonis ecclesiarũ parrochialium: quare curati eam vendicare possunt: ⁊ inhibere heredibus vel per fideicõmissum grauatis ne illã soluant fratribus: precipue cũ illos suspectos habere possint: q sibi non soluant eandem. ad hoc. ff. ad trebel. heres. in fi. ff. ad leg. falci. lineam margaritarum.

Glo. sequens tria dicit circa funus. primo deferendum ad ecclesiam parrochialem.

c Integre. Ita q non diminuetur propter obuentiones quas habuit parrochialis sacerdos in missa funeris dicta apud suã ecclesiã priusq̃ funus portaretur ad fratres fm Joan. mona. quia iuri cõmuni statur vbi non est mutatum. allega. de elec. constitutio. lib. vj. dicit etiam q si consuetudo habet semper prius funus portabitur ad propriam eccle-

quartam [a] partem (quam auctoritate apostolica taxamus: ⁊ etiaz limitamus) parrochialib9 sacerdotibus et ecclesiarũ rectoribus seu curatis largiri [b] integre [c] teneãtur. Facturi ⁊ curaturi: q nec alij nec alijs a quibus quarta huiusmodi minime deberetur ad ipsorum fratrum vtilitatem vel commodum huiusmodi fiant relicta: aut in eos taliter data vel donata procedant: seu qd in morte vel ab infirmis huiusmodi dandum vel donãdum fratrib9 ipsis existeret in eorũdem dãtium vel donantiũ sanitate sibi dari vel donari procurent. In quibus per ipsos vitandis eorum intendimus conscientias onerare [d]: vt si (qd absit) per fratres ipos dolo vl fraude qcq̃3 in hac parte agi fortasse contigerit: (preter id quod eos propterea dictis sacerdotibus rectoribus ⁊ curatis teneri volumus) etiaz districta ratio ĩ extremi iudicij examine requirat ab eis. Ultra portionem autem hmõi nihil valeãt parrochiales rectores curati ⁊ p̃lati exigere supradicti: neq3 illis dicti fratres amplius impendere sint astricti: neq3 ad id a quoq̃3 possint aliq̃liter coerceri [e]. Nos etenim (vt in cunctis equaliter et pacifice fauẽte domino procedatur) vniuersa priuilegia / gratias / indulgentias / verbo [f] seu scripto sub quacunq3 forma [g] vel expressione: seu cõceptione verborum a nobis vel p̃decessoribus nostris romanis põtificibus cuicũq3 ordinum predictorum concessa: nec non cõsuetudines / conuentiones statuta / ⁊ pacta [h] inquãtum sunt premissis vel alicui premissorum [i] contraria: ea penitus reuocam9 / vacuamus / cassam9 / ⁊ irritam9 / quinimo cassa / vl vacua / ⁊ irrita nunciamus: ⁊ decernim9 nullius prorsus existere firmitatis. Ceterum vniuersos ecclesiarum prelatos cuiuscunq3 preeminentie status vel dignitatis existant: ac sacerdotes parrochiales ⁊ curatos siue rectores predictos presentiũ tenore rogamus ⁊ hortamur attente: nihilominus eis districte precipiẽdo: mãdamus quatenus pro diuina ⁊ apostolice sedis reuerentia predictos ordines ⁊ professores eorum habentes affectu beniuolo commẽdatos: fratribus ipsis nõ se difficiles graues duros aut asperos: sed poti9 fauorabiles / propitios / ac benignos / piaq3 munificentia liberales se studeãt exhibere: sic eos in predicationis officio ⁊ propositionibus verbi dei: ac in oĩbus alijs supradictis tanq̃3 cooperatores [k] eoruz idoneos ⁊ laborũ suorũ participes prompta benignitate recipiant ac affectuose admittere non omittãt vt proinde illis eterne beatitudinis premium augeat: ⁊ animarum salutis incrementa felicia procurẽtur. Nec ipsos lateat q si secus ab eis agi fortasse ptigerit in hac parte: aplice sedis benignitas q̃ ordines ⁊ professores eosdem vbere fauore prosequitur: ⁊ gerit in visceribus charitatis: cõtra eos nõ immerito turbaretur: nec eadem equanimiter pati posset: quin super hoc prouisionis opportune remediũ adhiberet: ipsosq3 nihilominus celestis indignatio principis digna pro meritis rependentis: cuius obsequia fratruz ipsorum sedulitas curiosa prosequit minime preteriret.

De decimis / primitijs / ⁊ oblationibus.

Clemens. v. in cõcilio Uiẽnensi.

Ponit quattuor casus in quibus religiosi grauantes vel fraudantes ecclias circa decimas eis debitas si requisiti p illos quorũ interest nõ desistũt infra mensez: vel de vsurpatis vel retẽtis infra duos menses non fecerint emendam: suspensi sunt ab officijs administrationibus et beneficijs et talia non habentes sunt excõmunicati. Secũd9: tertius: ⁊ quart9 casus ibi: seu qntus. Joannes andree. Capitulum. j.

Religiosi [l]

d Onera. Concord. s. ea. compil. de foro competen. q̃uis. §. penul. in fine.

e Coerceri. Innuit q ad quartã coerceri possent: sed propter exẽptiones ipsorum non habet clerus a quo iustitiã 9sequi possit: ⁊ de hoc summe cõqueritur.

Glosa sequens notat ad questionez de qua remittit.

f Uerbo. Hic videt expressum q valeat priuilegium vel gratia apostolica de qua constat: licet scriptura super ea cõfecta non sit. de quo satis not. Archidya. in proe. vi. ⁊ vltra ea que ibi allegat. bene facit. xxv. q. ij. institutionis. ⁊ quod ibi nota. de hoc vide in mercu. sub rubrica de priuilegijs.

Priuilegiũ etiã sine scriptura valet.

g Forma. concor. s. eo. c. priori. in fine.

Glosa seques tractat quid de pacto firmato p sententiam et confirmationem.

h Pacta. dicit Joan. mona. q si super pacto qd erat super sepultura sententiatũ erat per papam ⁊ confirmatum pactum ante hanc constitutionem: q per istam litteram illa sententia et confirmatio non tollitur imo stabit: quia nõ est expresse sublatũ. C. de appel. precipimus. in fi. nec sequitur pactũ est sublatum: ergo et pactũ firmatum sententia et confirmatiõe. Plus enim potest hoc tale q̃ hoc simplex. facit de pact. q̃uis. de iureiuran. licet. de fo. compe. ca. fi. lib. vj. inducit etiam auf. vt cum de appel. cog. in prin. ⁊. §. j. col. viij. vbi not. legẽ nouam non extendi ad causam pendentem vel decisam etiam si ad preterita referatur.

Hoc tale plus pot q simplex.

i Premissorum. Ergo nõ solum vltimum articulum de sepulturis: sed etiam precedentes duos respicit fm Jo. mo.

k Cooperatores. de offi. ordi. inter cetera. in fi.

De decimis / primitijs / et oblationibus. Uisum est supra de vno iure parrochiali: scilicet de iure funerandi: verum quia est vnum aliud ius parrochiale: scilicet ius decimarũ. ideo ⁊c. De iuribus parrochianorum vide Panormi. in rubrica de parrochijs et alienis parrochianis. in anti.

Religiosi. Primo ponit constitutionem cum suis penis quam secundo moderatur ibi: ceterum. Presupponendum est q licet religiosi cuiuscunq3 ordinis teneantur soluere decimas fructibus suarum possessionum; tamen sunt aliqui exempti vt non soluant decimas de terris quas proprijs manibus excolũt: ⁊ excoli faciũt suis proprijs sumptib9: sed nõ soluũt decimas de fructibus aĩaliũ. Scdo psupponẽdũ est q isti religiosi exempti aliqñ cõmittebãt fraudes: qr 9iungebant aĩalia suorũ vicinoꝝ cũ suis vt fraudarẽt ecclias parrochiales a decimis: vel etiaz fingebãt emere aĩalia ⁊ dimittebãt empta apud vẽditorem. Casus. Sũ in titulo de decimis vellem informari de tali dubio: scio q sanctitas vestra aliquos religiosos priuilegiauit vt non teneant soluere decimas de fructib9 possessionuz suarũ qs proprijs manib9 excolunt vel etiam quas excolunt proprijs sumptibus: nec etiã de suis aĩalibus: sz accidit q isti religiosi tradunt possessiones suas excolendas aliquibus colonis p certis redditibus ⁊ tradunt illas possessiones liberas a decimis: vt 9sequant maiores redditus. Itẽ ducũt aĩalia vicinoruz suoꝝ cũ suis: vt vicini sui nõ soluãt decimas. querit vtrũ possint istud facere impune. Dicit clemẽs q nõ: immo si tales religiosi habeãt administrationẽ post vnum mẽsem postq̃ fuerint reqsiti a rectorib9 ecclesiarum restituere decimas: sunt suspẽsi a diuinis. Si vo sint simplices religiosi: tũc post duos menses ipso facto incurrũt excõmunicationez: a qua nõ veniũt absoluendi nisi post restitutionẽ. Sed ponamus q laicus donauit se ⁊ sua monasterio priuilegiato. queritur vtrum talis laicus debeat soluere decimas. Dicit Clemens q non. hec dicit Helyas regnier. Colligo aliqua notabilia. Primo q religiosi priuilegiati magis sunt puniendi q̃ nõ priuilegiati: quia priuilegiati faciẽtes fraudes circa decimas sustinent penas hic cõtentas: secus de nõ priuilegiatis. Not. q religiosi exempti a solutione decimarũ circa decimas nõ debent facere fraudes. Not. q isti religiosi non sunt exempti a decimis nisi qñ excolunt possessiones proprijs manibus vel colere faciunt proprijs sumptibus. Et dicunt excolere proprijs sumptibus qñ habent aliquem mercẽnarium cui tradunt aliquam pẽsionem annuã: siue percipiãt fructus siue nõ. Nota noualium: hoc nouale lis. ⁊ hec noualis lis. in eodem sensu. i. ager qui singulis annis renouatur arando: vel qui primũ nouus prescinditur ⁊ aratur: vel qui alternis annis vacat: nouandarũ sibi virium causa. Et dicit a nouo uas. Unde Uirgilius in bucolicis. Impius hec tam culta noualia miles habebit. Ecce in neutro genere posuit. Idem in georgicis. Alternis idẽ tõsas cessare nouales. Ecce ĩ feminino genere. Et hic ⁊ hec noualis in eodẽ sensu ĩuenit fm Hugui. Papias vo dicit. Nouales dicimus siluas vel campos nuper satos. Not. de verbo vsurpare qd sumit in malum. de elec. generali. vbi de hoc p Archi. No. de vbo requisitionẽ: q cũ sit in singulari pbat hoc casu sufficere vnã requisitionẽ. ⁊ de hoc in glo. concor. zabarel.

Nouale quid sit. — Uirgili9.

quicũq3 [a] qui noualiũ [b] aut alias decimas eccl'ijs [c] debitas [d] ad eos ex aliqua causa legitima non spectantes [e] appropriare [f] sibi psumpserint: aut exquisitis fraudibus siue coloribus [g] vsurpare. Seu q de animalibus [h] familiarium [i] et pastoruz [k] suoꝝ vel alioꝝ etiã aĩalia ipsa eoꝝ gregibus [l] immiscentium [m]. Seu qui de aĩalibus que in fraudẽ ecclesiaruz in pluribus locis emunt: emptaq3 tradũt vẽditoribus vel alijs ab ipsis tenẽda [n]. Seu qui de terris quas tradunt alijs excolendas [o] decimaz solui ecclesijs non pmiserint [p] aut phibuerint [q]: nisi post requisitionem p eos quorũ intererit [r] super hoc eis factam [s] a premissis [t] destiterint infra mẽsem [v]: aut si de his que cõtra pmissa vsurpare vel retinere psumpserint: infra duos [x] mẽses dãnificatis ecclesijs emendam nõ fecerint cõpetentẽ: sint et

Glo. sequens duo dubia soluit.

Religiosi. Per hoc verbũ religiosi patet in singularib9 clericis vel laicis qui in hoc delinquerẽt nõ esse locũ his penis. 9cor. s. ea. cõpil. de testa. c. vno. j. de priuileg. c. j. ⁊ facit qd. j. dicã in casu scdo. ⁊ põt esse rõ: qr cõmunius religiosi delinquebãt in his: ⁊ qr ambire ⁊ concupiscere aliena reprobabilius est in religioso. de elec. quorũdam. li. vj. si. de here. accusatus. in fi. eo. li. In religioso translato ad ecclesiã secularẽ (licz forte nõ fuerit de mente) videt has penas locũ habere per verbuz vniuersale: qd sequit. ⁊ facit qd no. de elec. quorũdam. lib. vj. in glo. penul.

a Quicũq3. etiam hospitalarios ⁊ cistercienses includit. de quib9 eo. titu. ex parte. j. Et comprehendit etiam feminas. de hoc. de electi. generali. lib. vj. in glo. ij.

Femininũ cõprehẽditur p masculinum.

b Noualium. Quid sit nouale habetur de verbo. sig. c. j. ⁊ c. quid per nouale. ⁊ de priuileg. c. vlti.

Glo. seq. soluit questionem quãdo debentur priuatis.

c Ecclesijs. Per hoc puto 9stitutionẽ locũ non habere qñ ille decime deberẽtur priuatis: puta per antiquũ feudum. de his q̃ fiũt a prela. cuz apostolica. vel priuilegiũ. facit. j. c. pri. agant ergo tunc via ordinaria. ista eñ 9stitutio illis noluit subuenire. facit. eo. titu. tua. j.

d Debitas. De iure cõmuni vel singulari: est autem debitum qd exigitur ab inuito. ff. de verbo. signifi. l. debitor. facit. xiij. q. j. quod debetur. Joannes and.

Debitum quid est.

e Spectantes. Tunc ergo cessat constitutio: ⁊ merito: qr nemini facit iniuriam qui iure suo vtitur. vt. s. de elec. cũ ecclesia. cum concor.

f Appropriare. j. dicit vsurpare. ⁊ de his. j. dicam.

g Coloribus. cõcor. de elec. auaricie. lib. vj. ⁊. j. ti. ij. c. j. §. qr vero.

Glo. seq. notat pro egidio.

h Animalibus. Per hunc v. et sequẽtem approbata videtur lectura Egi. dicentis de eccle. edifi. cum dicat. q priuilegium leprosorũ de non soluendis decimis: de nutrimentis animalium intelligitur. i. de animalibus que nutriunt: sic enim adaptantur fraudes que sequuntur. sic ergo videtur intelligenda decre. ex parte. j. s. eo. titu. Licet autẽ religiosi facientes has duas fraudes ligentur his penis: leprosi non: si als religiosi non sint: vt dixi in. j. glo. Jo. and.

Decime d nutrimentis aĩaliuz non sunt a leprosis soluẽde.

i Familiarium. Famulantium scilicet: in hoc tamen nõ est vis per id quod sequitur. intelligit tamen de non plene oblatis. vt in fi. ⁊ est simi. de priuileg. auctoritate. in fi. lib. vj.

k Pastorũ. Qui tenentur de custodia. de R. de regu. iur. q̃uis. Jo. and.

l Gregibus. Licet stricte grex differat ab armento: qd est maioꝝ animaliũ. vt equoꝝ ⁊ boũ: grex vo minoꝝ: vt porcorum / caprarum / ⁊ ouiũ / hic tamen large sumit p maioribus ⁊ minoribus que gregant. ⁊ facit. ff. de abigeis. l. fi. Cui vo ecclesie debeat decima de fructu gregis. not. xiij. q. j. §. ij. ⁊ eo. titu. ad apostolice. Joan. and.

Grex ⁊ armentũ differunt.

Glo. seq. arguit ⁊ respondet.

m Immiscentiũ. Hic iunge litteram. j. decimã solui ⁊c. ex hac mixtura videtur q deberent perdere priuilegiũ etiaz circa propria aĩalia: vt sic inutile adiectũ vitiaret qd erat vtile. de offi. delega. cum sup. sz hic ista sunt separabilia. ff. de aqua quotidia. ⁊ esti. l. j. §. trebatius. de quo dic vt no. de regu. iur. vtile. lib. vj.

n Tenenda. Sicut ergo priuilegiũ de decimis laborum nõ extẽditur ad terras quas colendas tradunt vt sequitur: ita priuilegium de nutrimentis aĩalium nõ extẽditur ad aĩalia que tradunt alijs nutrienda.

Glo. seq. primo dicit in priuilegijs duo requiri. scdo tractat de quib9 colonis intelligat. tertio an coloni teneantur ad decimas.

o Excolẽdas. In priuilegio eñ de decimis laboꝝ hec duo reqrũt q predia sint propria. eo. ti. dilecti. ⁊ q illa laborẽt proprijs manibus vel sumptibus. eo. ti. licet. ⁊ intellige hoc nõ solum de colonis censualibus: sed etiam partiarijs. de vtrisq3 no. eo. ti. tua. ij. Dicebãt tñ quidam ex his priuilegiatis super decimis laboꝝ q includebantur terre date colonis partiarijs: qr sumptibus ipsoꝝ coluntur propter partẽ scilz fructuũ quã habẽt ex cultura coloni: sed vt dixi in predic. decre. tua. ⁊ c. cũ sint homines. pars talis coloni potius est fructus q̃ lucrum. submittit eñ illã fortune ⁊ diuine misericordie. quãdo igitur cõducunt operarios: dant certum precium vel certos corbes pro cultura: dato q nihil proueniat ex predio: tunc suis sumptibus colunt. Sed nũquid coloni partiales vel censuales priuilegiatoꝝ simpliciter super decimis non soluendis tenẽtur ad decimas? Puto ponderãda verba priuilegioꝝ. facit de priuile. porro. que si eximunt terras ipsoꝝ ab hoc onere coloni colẽtes illas priuilegio participant: si vo eximunt personas. tunc licet illi de sua parte non soluant. coloni non exempti de sua soluent. facit eo. ti. a nobis. ⁊ xvj. q. j. questi. de priuileg. per exemptionem. lib. vj.

Priuilegio de decimis laborũ non soluẽdis duo sunt necessaria.

p Non permiserint. facto.

Glosa sequens addit tertium casum de quo querit. arguit pro. contrarium soluit.

q Prohibuerint. verbo. In tribus ergo vltimis casib9 punit hec cõstitutio non permittẽtem vel prohibentem in primo appropriantẽ vel vsurpãtem. Sed dubitat an liget non soluẽtem: quod videtur per verbum quod sequitur retinere: Non puto q hoc sit de mente q religiosi non soluẽtes decimas incurrant has penas. aliud enim est appropriare vel vsurpare. aliud non soluere: ⁊ verbuz retinere qd sequit respicit illas appropriatas vel vsurpatas: vbi ergo ex antiquo feudo sibi rite donato: vel per priuilegium percipiunt decimas infra certos limites quos excedunt vel certa quota illis debetur quam excedunt: vel nõ permittunt: vel prohibent colonos suos decimas soluere in casibus in q bus debentur. locus est his penis.

r Interest. Scilicet per prelatos ⁊ ministros illarum ecclesiarũ quibus debentur.

Glo. seq. alleg. cõcor. no. differentiam ⁊ tres casus.

s Factam. Concor. de offi. ordi. si canonici. lib. vj. sufficit autem quomodocũq3 de hac requisitione legitime cõstet. non sic in casu decreta. j. de sentẽ. excõ. lib. vj. vbi oportet constare per publicum instrumentum vel sigillum autenticum: ⁊ est speciale. vt ibi nota. Et ex illo ⁊ isto ca. ⁊ ex decre. j. j. de priuile. no. casus in quibus requisitio partis etiam vnica constituit quem contumacem: etiam quo ad incurrendas suspensionis ⁊ excõmunicationis penas.

Contumacẽ facit quẽq3 partis requisitio etiã vnica.

t A premissis. prohibitione fraudulenta emptione ⁊ immixtione.

v Mensem. Quot dies habere debeat. no. de elec. q̃ sit. lib. vj.

Glo. seq. ponit diuersitatis rationem: ⁊ dubium soluit.

x Duos menses. s. dat vnum mensem tantum: quia sufficit desistere: hic vo requiritur emenda quam durius est facere: ⁊ ideo datur maius tempus: ⁊ videtur q isti duo menses currũt ab vsurpatione vel retentione: licet superioꝝ currat a requisitione. si. de sepul. c. j. in fi. lib. vj. sed puto de mente q requisitio respiciat vtrũq3 casum.

Glo.sequens declarari petit dubium quod aperit.
a Officijs. Declarari debuisset an intelligeret de diuinis: an de alijs officijs: puta q2 sacrista: celerarius: camerarius: elemosynari9 vel his similes: τ pro hac littera lectura. facit de solu.c.ij. de regu.iur.in penis. lib.vj. pro prima facit: q2 infra non repetit de officijs.

Glosa sequens dubiũ soluit τ opi. ponit quam determinat.
b Donec. + Sic suspẽsi indigẽt absolutiõe: q2 de satisfactione dubitari posset: non sic in suspẽsis ad tẽpus determinatuȝ puta mensem vel annuȝ ꝑm Innocẽ. q hoc no. de eta. τ quali. cũ bone. Satis crederẽ ꝙ sufficiat iudicis declaratio sup satisfactione sine alia absolutione. In excõmunicatis ṽo necessaria est absolutio post satisfactionem: vt.j.patet.
c Non habeant. similis distinctio.s.ea.cõpil.de vi.et ho.cleri.qm̃.in pñ. τ circa fi.τ.j.de statu mona.ne in agro.§.si quis. τ.j.de pe.multorum.

+ Hãc glo. dicunt esse sing. Inno. in ca. bone. de eta τ q̃li. et Abb. i.c. j.in.vj.not. de iudi. ad hoc ꝙ excõicat9 ex sola satisfactiõe nõ liberat: sed vltra eã reqrat absolutio.

tãdiu maneant ab officijs[a] administrationib9 τ beneficijs suis suspensi: donec[b] destiterint: τ satisfecerint vt superi9 est expressum. Q2 si religiosi hmõi administrationes vel bñficia nõ[c] habeãt: eo casu quo alij supradicti suspẽsionis ipsi sniam excõicatiõis incurrant ante satisfactionẽ condignã nullatenus absoluendi: priuilegijs nõ obstantib9 quibuscũqȝ[d]. Ceterũ pmissa[e] extẽdi nolum9 ad aĩalia que p religiosoꝝ ipoꝝ donatos seu oblatos[f] tenenẽ: dũ tamen illi religiosis eisdem cum effectu[g] donauerint aut obtulerint se[h] et sua. Idem in eodem.

Decima beneficioꝝ alicui cõcessa sibi debetur ꝑm taxationeȝ et de moneta currente. Nec possunt collectores ꝓpter hoc distrahere: vel occupare ornamenta diuinis officijs deputata. hoc dicit Joan.and. Capitulum.ij.

Si beneficioꝝ[i] decima cuiuis[k] simpliciter[l] cõcedatur ad tẽpus[m]: ꝑm taxationem[n] decime in illis partibus in quib9 fiet cõcessio ɔsuetã[o] τ ad monetam[p] currentẽ[q] cõiter ipa decima leuari poterit τ debebit. Nec p collectores/ leuatores/ siue exactores ipsi9 decime eccł'iaꝝ calices[r]: libros: τ alia ornamenta diuinis officijs deputata[s] ex cã pignoris: vel distractiõis capi[t] vł recipi vo

d Quibuscũqȝ. Per q̃ possent pdicte sñie impediri: priuilegia em̃ super decimis illis cõcessa tollere nõ intendit: qđ patet ex principio.
e Premissa.s.ij.τ.iij.casu.Jo.an.
f Oblatos. de his.xxvij.q.j.vt lex cõtinentie. vbi no. an tales conuersi τ oblati intelligãtur renũciasse ꝓprijs τ ɔtinentiã vouisse. Jo.and.
g Cum effectu. Tollit hoc verbũ fictiones τ fraudes. Itẽ cõditiones τ pacta que suspẽsum tenerẽt talium oblationum effectum.
Glosa seq. declarat τ obiectionem soluit.
h Se et sua. Non sufficit ergo ꝙ bona donassent manentes in seculo ipsorum fructu retento: non obstat de priuileg. vt priuilegia. tales eniȝ confratres sunt: τ in aliquibus priuilegiati: vt ibi: sed plene oblati non sunt vt hic.

Si beneficioꝝ. Due sunt partes principales put duo sunt dicta. Primo em̃ declarat ꝑm quã taxationẽ τ ꝑm quã monetam solui debet decima beneficioꝝ alicui cõcessa. Scđo ꝓhibet propter illam occupari vel distrahi ornamenta diuinis deputata. scđa ibi: in ṽ. nec per collectores. Imola. Casus. Certis ex causis papa donauit regi francorum decimã oĩum bñficiorum existẽtium in suo regno. Ponamus ꝙ aliqua abbatia est taxata ad mille aureos: τ tñ valet plus vel minus querit vtrũ rex debeat habere decimã ꝑm antiquã taxã: vel ꝑm valorẽ ipsius beneficij. Et vtrum quis possit soluere decimã in moneta loci in loco beneficij. puta si collectores decime volũt ꝙ soluatur in sua moneta τ non in moneta loci beneficij: Dicit clemens ꝙ debet solui in moneta loci beneficij. Sed queritur vtrum collectores possint capere calices τ alia ornamenta ecclesie deputata ad seruitium dei: Dicit clemens ꝙ non: sed si ecclesia habeat alia bona: illa debent capi. Hely.r. Nota ꝙ papa ab omnibus ecclesijs orbis.i.ab ecclesijs sibi subditis potest decimam petere: tamẽ istud nõ facit nisi cum magna necessitate. Nota ꝙ papa illam decimã potest donare principi seculari. Nota ꝙ cum illa decima est data alicui tunc ipsa est soluenda ꝑm taxationem antiquã et nõ ꝑm valorẽ beneficij. Nota ꝙ sicut pro executione rei iudicate non capiuntur illa quibus vitam quis sibi querit: multo fortius nõ debent capi illa bona qui sunt deputata cultui diuino: sed si ecclesia habeat aliqua bona superflua: tunc possunt illa capi. Nota de taxatione beneficiorum consueta que attenditur hic/ τ als attẽditur status beneficij cõsuetus. de preben. cum de beneficio. lib.vj. τ dic taxationem.i. determinationem. sic.ff. de vi.tri. τ oleo lega. cum certus. No. ꝙ attendit moneta currens censualis. τ in tali facienda est solutio etiã si non exprimatur.ff. de lega.j. si seruus plurium.§.fi. de reg.iur. semper in stipulationibus. de censi.c.pe. zabarel.
Glo.seq. notat ad rubricam. querit de quinqȝ τ soluit.
i Si beneficioꝝ. No. ꝙ sub rubrica de decimis ponit de decimis beneficiorum quas papa sepe imposuit sibi vel alijs soluẽdas ex causa τ ad tempus. facit de iude. ad liberandam. de vo.c.fi. et an in his locum habeat cõstitutio dispendiosam.s.ea.compi. de iudi. ibi dixi super verbo decimis. Item per hoc ꝙ dicit beneficiorum queritur de quinqȝ. Primo an includantur hospitalia: xenodochia: τ loca similia. Secundo de fabricis. Tertio de his qui habent prioratus: domos: grangias: pensiones vel reddit9 a monasterijs vel ecclesijs. Quarto de quotidianis distributionibus que dãtur solum interessentibus horis: τ de minutis oblationibus an veniant decimande. Quinto quid de capellanijs vel beneficijs altarium. Et sciendum ꝙ tempore Clementis quarti τ Honorij emanauerunt declarationes super solutione decimaruȝ quas repetitas tẽpore Bonifacij octaui vidi sub bulla. De primo videẽ ꝙ nõ includanẽ.s.ea.cõpi.de prebẽ.p litteras pro τ ɔtra.j.de relig.do.q2 cõtingit.§.vt aũt. Expeditũ est in pdictis declarationibus in principio. vbi sic dr̃ de redditibus τ ꝓuentib9 leprosariarũ domoꝝ dei τ hospitalium pauperũ qui in vsus infirmoꝝ τ pauperũ cõuertunẽ: decime non soluenẽ. Scđm etiã expeditur ibi i fi. vbi dr̃ ꝙ de redditib9 eccł'iasticis deputatis ad fabricã ecclesiarũ decima psoluetur: submittit demum ꝙ de oblationibus τ elemosynis q̃ dãtur ad opus fabrice non debeẽ decima. Tertiũ etiã ibi est expeditum: ꝙ si habẽtes pdicta habẽt illa in bñficiuȝ vel ex mera gratia ipi tenenẽ ad decimã. Si autẽ habent illa ex ɔctu ɔductionis ad firmã vel emptionis fructuũ: vel pro mercede vel remuneratione sui laboris: tũc illi quoꝝ ẽ ꝓprietas illa decimare debebũt. Quartum etiã ibi expeditur ꝙ de minutissimis oblationibus quas recipiunt ecclesiastice persone rõne ecclesiarum ꝓ sepulturis τ dãdis penitentijs et de distributionibus soluetur decima. De quinto nihil ibi dicit: sed videtur ꝙ nõ includãtur sicut nec includebanẽ in reseruatiõe fructuũ quã sibi fecit dñs noster. Tu dic contra. q2 constat illa esse beneficia ecclesiastica: ex quo sic sunt per epm ordinata.j.q.iij. quesitum. τ.c.pe. de preben. significatum. qđ dicitur de reseruatione fructuum facit pro: q2 nisi fuissent excepta intelligerentur inclusa.

Decia debet de oblationib9.

k Cuiuis. Prelato principi vel alteri. In regno francie sepe practicatur iste casus.
l Simpliciter. Si ergo aliqd certũ exprimat papa illud seruabitur.
m Ad tempus. Hoc dicit: q2 perpetuas curia nõ fecit per tempora: nec facere intendit. facit de rescrip.c.fi.lib.vj.
Glo.seq. declarat duas diuersas consuetudines.
n Taxationẽ. In quibusdam partibus sunt beneficia taxata in communi estimatione ꝓuentuum: vt si taxatũ sit in centũ soluat decem: τ si haberet mille nõ plus soluet: τ si haberet solum quinquaginta tñ soluet: τ hoc voluit reseruatio fructuũ beneficioꝝ quã nũc fecit papa: qui dat collectoribus electionẽ an velint recipere fructus ꝑm taxationem decime: an velint illud relinquere beneficiato et recipere residuum. In multis tñ partibus nulla est taxatio: sed singulis annis prout plus vel minus recipit beneficiatus: plus vel minus soluit. patet hoc in extrauagan. Jo. que incipit suscepti. ex quo ergo habet consuetudo ꝙ plus vel minus singulis annis soluitur ꝑm quãtitatem fructuum: τ illud reseruabitur. Et que expẽse deducãtur τ de quibus fructibus soluatur. patet in declarationibus predictis. Nam inter cetera deducũtur expẽse facte pro fructibus: τ sine quibus fructus haberi nõ poterant: qđ nõ est cõmunibus decimis.s.eo. cum sint homines.

Bñficia a quib9 ꝑ titur decia qñqȝ sunt taxata.

Glo.seq. alium casum per hunc soluit.
o Consuetam. Hic iunge litterã ipsa decima τc. et quod hic dicitur locum hȝ etiã cum papa mãdat alicui ꝓuideri de beneficio vsqȝ ad summã tot librarũ paruoꝝ turoñ. ad taxationẽ decime: inspicietur em̃ illarum partiũ cõsuetudo in taxatione: vt hic. τ si non currũt ibi turoneñ. monete currẽtis ad taxationem turoneñ. fiet cõputatio vel comparatio iuxta pondus τ cõsuetudinem cambij que cõiter esse solet non iuxta casualem charistiã vel vilitatem que propter casum accideret.
p Monetã. In pecunia enim τ non in ipsis rebus debet fieri solutio decime vt in declarationibus.

Decia beneficiorum solui dȝ in pecunia.

Glo.seq. alleg. concor. declarat τ no.
q Currentem. Facit de malefi.ca.ij. cum forte currerent ibi turoneñ. vel sterlingi collectores volebãt ꝙ fieret solutio in florenis. vel soluentes volebãt soluere in turoñ. vel florenis: cum illa moneta ibi nõ curreret hoc ꝓhibet: τ hoc dicebatur in illis declarationibus ꝙ soluẽtes pecuniam cambire nõ tenebãtur. Et not. ꝙ dũmodo moneta cõiter currat: lȝ τ alia currat: in illa fieri poterit solutio per hanc litterã. τ sic erit electio soluentis. de reg.iur. in alternatiuis.lib.vj.
r Calices. Concor. de pig.c.j.
s Deputata. In alijs ergo non habet locum hec prohibitio: vt si extant ciphi argentei: libri iuris vel artium vel romancij ornamẽta mensalia lectisternia vel similia.
t Capi. Dicitur in declarationibus ꝙ non soluentes per secularẽ potestatem cogi non debent: nisi non soluentis tãta fuerit rebellio ꝙ propter ecclesiastice censure contemptũ inuocandum sit contra ipsum brachium seculare.

De regularibus

De regularibus τc. Quia clericoꝝ duo sunt genera. qdã em̃ sunt seculares: alij religiosi. De primo genere dictũ est in titulis precedentibus: nũc dicẽdum est de alio genere clericoꝝ: videlȝ de regularibus. Ut pfessores. Primo ponit ɔstitutiõis cã. Scđo ɔstitutio ibi: sacro. Tertio ipsius moderatio ibi: ad illoꝝ. Secũdo tria facit. Primo puidet circa vocem τ locum capituli. Scđo circa futuras administrationes vel officia ibi: ad prioratus. Tertio decretũ apponit ibi: qcqd. Cas9. Est aliquis religiosus d ordine mendicantiũ qui tractu tpis de licẽtia pape trãsiuit ad ordinẽ nõ mendicantiũ: videlȝ ad ordinẽ sancti Benedicti vel sancti Augustini: q̃ritur an in hmõi ordine possit obtinere aliquem prioratũ: vel aliã administrationẽ: vel etiã aliquod bñficiũ: vel an cogatur remanere simplex monachus claustralis: Dicit Clemẽs si ante tẽpus hmõi cõstitutionis talis trãsiens ad ordinem non mendicãtium habeat aliqua officia vel administrationẽ: illa officia vel administrationes debent sibi remanere: sed tñ nõ habebit vocẽ in capitulo: etiã si alij monachi consentiant. Sed quid si aliqs mendicãs post illã constitutionem velit transire ad ordinem nõ mendicãtium: querit vtrũ possit obtinere illa officia τ administrationes: Dicit ꝙ non: nec etiã possunt esse vicarij p alijs. ratio est in pncipio capłi. Sȝ ponamus ꝙ erat religiosus de ordine non approbato: vtrũ ista ɔstitutio comprehẽdat ipm: Dicit ꝙ nõ. Colligo aliq̃ notabilia. Primo ex pñ.c. ꝙ qlibet dȝ esse contẽtus ea vocatione qua vocat9 est: nisi vellet dimittere primã religionẽ τ trãsire ad frugẽ melioris vite.c.licet.e.ti.in anti. No. scđo ꝙ ordines mendicãtiũ appellãtur ordines paupertatis: nã tales nec in cõi: nec in particulari qd debẽt hr̃e. Alij ṽo religiosi etiã nihil debẽt hr̃e i particulari: sȝ bñ i cõi. No. tertio ꝙ religiosus mẽdicãs de licẽtia sedis apostolice põt trãsire ad ordinem nõ mẽdicãtem etiã ad ordinem latiorẽ: sed tũc talis mẽdicãs nõ habebit vocẽ in caplo: etiã si ab alijs religiosis sibi ɔcederet sed tales debẽt esse simplices monachi claustrales. No. ꝙ ɔstõ ista incipiebat ibi: sacro ɔcilio. τ principiũ clemẽtine: videlȝ vt pfessores est causa seu motiuũ quare ista ɔstitutio fuit facta. Uide diuisionẽ glo. et maxime glo. in ṽbo inibi. q2 glo. videẽ tenere ꝙ debemus pũctuare nostrũ tex. post aduerbiũ inibi: τ nõ ante videlȝ ibi: obtineãt. No. iterũ istã cõstitutionẽ videlȝ ꝙ pfessi ordinũ mẽdicãtium τ licite trãseuntes ad nõ mẽdicãtes: lȝ administrationẽ habeãt: nõ habent vocẽ in caplo etiã si alij de caplo id cõcedãt: nec deinceps ɔseq possint administrationes priorat9 vel officia: etiã tanq̃ vicarij. nec p se: nec p alijs animarũ curã gerere τ irritat ɔ factũ: τ vltimo ponit casum exceptum. Et rõ totius istius notabilis est vt pfessores τ religiosi etiã cuiuscũqȝ ordinis melius maneãt in suis religionib9: q2 si trãseũdo de vno ordine in aliũ haberẽt in alio i quo scđo intrãt tãtã auctoritatẽ/ pẽminentiã/ vel maiorẽ vt alij: ipsi nunq̃ vel vix starẽt in vno ordine p annũ: sed quolibet anno ipsi exirẽt τ ingrederenẽ nouũ ordinẽ. ideo ɔstitutũ est ꝙ tales sic trãseuntes de cetero nõ possent obtinere aliq̃s administratiões prioratus vel officia: imo opȝ ꝙ sint simplices religiosi. Itẽ ꝓpter istã rationem q̃ sequiẽ fuit edita ista ɔstitutio: q2 si tales q trãseunt forsan de ordine mendicãtium ad ordinem nõ mẽdicãtium possent hr̃e administrationes τc. multe orirenẽ discordie. multa scisinata.i.multe diuisiones que sepe ꝓducunt τ generãt ambitionẽ. Nã religiosi qui primo intrauerũt ordinem si viderẽt istos religiosos qui venerũt de alia religione assumere beneficia vel administratiões ipsi sibi inuiderent: τ ex illa inuidia orirentur multa alia incõuenientia: vt apparet bene inspicienti: quare clemẽs fuit motus facere hanc ɔstitutionẽ: τ ista rõ habeẽ in textu in pñ. capłi: vsqȝ ibi: sacro. No. ꝙ idẽ est dicere ordo pauptatis qđ ordo mẽdicãtium. τ dicit Lau. mẽdicantes dici a mẽne qđ est defectus: ideo luna dr̃ mẽne ꝓpter defect9 q̃s patiẽ. No. casum in quo nõ possunt illi de collegio alij cõicare vocem. de hoc in glo. de caplo. zab.

Uocationes suã qs ꝗ sequat.

Religiosi mẽdicãtes etiaȝ licite trãseuntes ad nõ mendicãtes nõ hñt vocẽ i caplo nec ad administratões possunt assumi.

Glo.seq. questionem soluit.
a Ut professores. Per hãc lr̃am pfessores: τ qđ.j. sequitur mendicãtes quoslibet. dico decre. nõ habere locum in illo qui infra.xv. sue etatis annum vel als infra annũ ꝓbationis fecit pfessionẽ in ordine mendicãtium: si infra ipsum annũ exiuit τ trãsiuit ad nõ mẽdicãtes: cũ illa professio nõ astrinxerit eum ordini in specie: sed religioni in genere. eo. ti.c.j.τ.c. non solum. τ.c. cõstitutionem. lib.vj.
b Paupertatis. vide qđ dixi de sta. mona. recolentes. in fi.

lumus: nec distrahi: seu quomodolibet occupari.

De regularibus τ transeuntibus ad religionem.

Clemens quintus in ɔcilio Uienensi.

Professi ordinum mẽdicantium etiã licite trãseuntes ad nõ mendicãtes: licet administrationes habeant: nõ habent vocẽ in capitulo: etiam si alij de capitulo id concedant: nec deinceps consequi possunt administratões prioratus vel officia: etiã tanq̃ vicarij: nec pro se vel alijs aĩarũ curã gerere: τ irritat ɔtra factum. Ultimo ponit casum exceptũ. Joannes andree. Capitulum.j.

c Eo. id est intantum. Jo.and.
d Uocatione. id est religione.
e Persistere. Studeant. quod est.j. τ habetur hoc.j. ad Corinth.vij. xxj.q.j.c.j.eo.titu.licet.in prin.
f Quo. id est inq̃tum.

Ut professores[a] cuiusuis paupertatis[b] ordinis eo[c] libẽtius in qua vocati sunt vocatiõe[d] psistere[e]: transeuntesqȝ ad nõ mẽdicãtiuȝ ordinẽ in eodẽ ɔuersari quietius studeãt: quo[f] in ipsis[g] discordiarũ[h] τ scismatum ꝓductiua ambitio[i] reprimat. Sacro ɔcilio approbãte statuimus[k] mendicãtes quoslibet[l] q ad nõ mẽdicantiuȝ[m] ordines etiã auctoritate apostolica[n] trãsibũt i posterũ: que hactenus trãsiuerũt[o]: ɔ̃uis nũc prioratus administrationes vel officia aut curã animarũ vel regimẽ quodcunqȝ obtineant inibi[p]/ vo

g In ipsis. Mendicantibus: manentibus: vel trãseuntibus. τ hic iũge verbuȝ reprimetur: τ redeas retrograde.
h Discordiaruȝ. Facit s.ea.cõpila. de sepul. dudum. post prin.
Glo.seq. contra ambitiosos duo iura et tres rationes inducit.
i Ambitio. Concor. de elec. auaricie. in pñ. τ ca. quorũdã. in prin. lib.vj. dixit ille Statius poeta. Ambitus impatiens: τ summo dulci9 vnũ. Stare loco: socijsqȝ comes discordia regnis. τ Seneca epła.lxxviij. ambitiosis. als ambitioni nõ taȝ iocũdum est multos videre post se ꝙ graue aliquem ante se.

Ordo lr̃e.

Uersus.

k Statuimus. Cõstat ꝙ aliqui ordines mendicãtes habebãt quedaȝ ex his per priuilegiuȝ qđ modo in multis ampliatur τ fit ius coe. s. de offi.lega. ꝙ trãslationem. de sen.excõ.c.vlti.lib.vj.
Glo.seq. casus differẽtiales colligit. τ dubium soluit.
l Quoslibet. Predicatores: minores: heremitas sancti Augustini: τ carmelitas. de elec. quorũdã. de reli. do.c. vno.lib.vj. τ ibi habeẽ q di canẽ ordines mẽdicãtes. τ ex illis iuribus. τ hoc eo.ti. nõ solũ. τ.c. constitutionẽ.li.vj. de sta.reg.c.vno.§.sane.eo.li. de exces.prela.c.vno.eo.li. τ.j. de pe. cupiẽtes. in princi. collige differẽtias mendicantiũ ad nõ mẽdicãtes. τ adde qđ dicã.j. de sen.excõi.c.j. τ per pdic.§.sane. dico hanc cõstitutionem locũ habere etiã in feminis ordinũ mẽdicãtiũ si trãseant ad non mendicãtes. facit qđ no. de elec. generali. in prin.lib.vj.

Ordines mendicantium.

m Nõ mẽdicãtium. Cessat ergo ɔstitutio cũ mẽdicãs trãsit ad aliũ ordinẽ mẽdicantẽ: vel cũ ille q trãsit est nõ mẽdicãs siue trãseat ad mẽdicantẽ siue ad nõ mẽdicantẽ: vt sic ex q̃ttuor casibus vnũ solũ includat.
n Apostolica. Ab hoc excipit. in fi.
o Transiuerũt. Repete etiã auctoritate apłica. et vide qđ dixi.s.ea. cõpi. de eta. τ quali. vt hi qui super. ver. in posterum.
Glo.seq. pmisso dicto Ouidij ponit duas lecturas. obijcit. ponit solũ quã impugnat. demũ soluit. τ huic lr̃e tripliciter rñdet τ remittit.
p Inibi. Aduerbiũ ex in τ ibi cõpositũ. Ouidius fecit librũ quẽ intitulat in ibim.i. cõtra ibim. aduersariũ em̃ suũ τ corriualẽ. q2 cũ vxore sua mechabaẽ: vituperare volẽs vocauit illuȝ ibim: ab ibis ibidis que dr̃ ciconia auis vituperabilis: q2 immũda ex causa quã taceo: als tamẽ auis cõmendabilis: q2 pia in parẽtes senes: quod psequit Ambro. in examerõ.v. dicit ergo ibi Ouiđ. Ibidis interea tu quoqȝ nomẽ habe. Sed istud inibi difficilius exponeẽ: nã clarius formari debuisset. Circa qđ sciẽdum est: ꝙ hic est duplex punctuatio. Prima post hoc aduerbium τ tũc exponiẽ inibi.s. in ordinibus nõ mendicãtibus: τ iungit ibi q̃uis: nũc inibi obtineãt prioratus τc. τ sic legẽdo nõ ꝓhibet hãc vocẽ habere in seculari eccł'ia collegiata si ibidẽ administrationẽ haberent. Sȝ si pũctuetur prius.i. ante hoc aduerbiũ resultat ɔ̃rius intellectus: τ exponiẽ inibi.s. in ecclesijs in quibus obtinẽt prioratus: administrationes τc. Credo tñ ꝙ prima punctuatio sit de mente. Sed videẽ admirandũ quo ad prius trãseuntes τ ꝑlatos: ꝙ remaneãt ꝑlati τ in caplo vocẽ nõ habeãt. Et si dicis caplm expediet negocia sine tali ꝑlato ac si vacaret sedes. Respõdeo ꝙ in vacatione est istud exp̃ssum quo ad quedam. Itẽ vacatio presumiẽ esse breuis ꝓpter tpa a iure limitata. de quibus no. de elec. si electio. lib.vj. in glo. pe. τ facit.s.ea. cõpi. de elec. ne romani. in fi. sed ꝑlatus iste vltra.xl. annos viuere posset. quare nõ puto hoc fuisse de mẽte: ꝙ si talis est abbas vel principalis prelatus monasterij ꝙ in tractãdis negocijs monasterij vna cũ caplo vocẽ nõ habeat: vñ põt intelligi littera de voce habẽda in caplo gñali vel ꝓuinciali. de statu mo. in singulis.j.tit.j.c.j. in fi. talis em̃ abbas vel prior in illis capitulis vocẽ non habebit cum alijs abbatibus vel prioribus: τ hoc sonat littera aut locũ: solent enim tales in talibus capitulis sibi vendicare certũ locum in numero: puta secũdum vel quartum. facit de priuile. ex ore. Uel intelligaẽ de prioribus τ alijs administrationẽ habentibus in monasterijs: qui tñ nõ sunt principales prelati monasterij: τ illi in capitulo etiã speciali ipsius monasterij vocẽ nõ habebũt: vñ nec de abbatibus exp̃ssit littera. Et licet quedã monasteria reganẽ p priores: de illis tñ nõ intellexit: tñ illud verbũ regimẽ quodcũqȝ multũ est generale. sed cum excludat a voce capituli: τ capituluȝ sit quid diuersum a prin-

Inibi est aduerbiuȝ cõpositũ. Ibis est ciconia. Uersus.

Textũ dupliciter dicit esse pũctuãdum.

cipali prelato: nõ puto q ipsum excludat. vt no. ea. cõpi. de eta. & qualita. vt hi qui. in glo. cathedralibus. & ibi vide.

a ¶ Locum. Hoc plus ponit q predic. decre. vt hi qui. forte propter illud quod proxime dixi: et licet probibeat locum capituli nõ probibet stallum chori: vt ibi dixi.

b ¶ Ab alijs. de capitulo. et concor. pdic. decre. vt hi qui. et de elec. constitutis.

¶ Glo. seq. exemplificat & opponit declarationez poscens. Scdo qrit. arg. pro. contrarium soluit. et allegatis respondet.

c ¶ Officia. ergo nõ poterunt esse sacriste: camerarij: castaldi: economi: sindici: vel his siles. et egerent hec etiã declaratione: videt em includere solum officia subiecta ecclesiastice regule. p & cõtra. j. q. iij. saluator. circa medium. Sed vidi dubitari an possint pdicare: & videtur q sic: qr verbum dei non dz esse alligatũ. ij. ad Thim. ij. & apls ad Philip. j. Siue per occasionẽ siue p veritatẽ christus annũciet: in hoc gaudeo & gaudebo. ad idem. xix. di. scõm. vbi dr q nõ refert qs pdicet: sz qualia pdicet. Contrariũ puto cũ pdicare sit officiũ cure: & officium & cura sint eis hic pbibita: ne etiã pro alijs exerceãt. Primũ probat de offi. ordi. inter cetera. s. ea. cõpi. de sepul. dudum. §. hmõi. de here. cum ex iniuncto. & c. excõicamus. §. qr vo. & qd ibi dixi. & c. sicut. s. de iudeis. q sit. Auctoritates apli intelligunt de his quibus cõpetit. xlij. dist. quiescamus. qui licet pter vanã gloriã vel tẽporale cõmodum predicent gaudet apls de predicatione. lz nõ de ipsor motiuo. Ad ca. scõm respõde. vt ibi no. & vide qd no. xcij. dist. in sancta. xvi. q. j. adijcimus. Fateor tamen q in hoc inferior pena nõ competit. vt. j. dicam. sed ad hoc valet istud scire: qr possunt phiberi: & hoc facientes puniri.

Adde gl. scor. in l. legat. §. si ex officio. ff. de lega. iij. vbi vide qui veniat appel. officij.

cẽ aut locũ[a] in caplo nõ habere: etiã si hoc sibi ab alijs[b] libere cõcedat. ¶ Ad priorat quoqz administrationes / aut quecunqz in antea nõ assumi officia[c] etiam tanqz vicarios[d] seu ministros vel locum alior[e] tenẽtes: qqz aĩarũ curaz & regimẽ: nec p se possint nec p alijs exercere[f] ¶ Quicqd aũt in ctrium attentatũ fuerit / sit irritũ[g] ipo iure / quouis pulegio[h] nõ obstãte. ¶ Ad illor aũt mendicantiũ ordines[i] quos aplica sedes eo modo subsistere voluit vt eor pfessoribus ita i illis remanere liceret q nullũ extunc admitterẽt[k] ad pfessionẽ eor: quibusqz ccessit licẽtiã gñalẽ ad approbatos[l] alios ordines trãseundi[m]: psentẽ nolumus cõstitutionẽ extendi. Idem.

¶ Impubes per annũ deferẽs habitum nouitiorum non patenter distinctum ab habitu pfessor intellitur pfessus. Joan. andree.

Capi. ij.

Eos qui[n] deinceps[o] in discretionis cõsti-

¶ Casus. Titius intrauit religionẽ approbatã: recepit habitum: tũ voluit experiri & tentare asperitates & labores illi: etiã monasteriũ voluit experiri mores illius Titij. Ipse titius portauit habitum p lapsum vni anni nõ pclamauit nec ptestatus fuit vtrũ p delationẽ habit videat fecisse tacitã pfessionẽ. Distinguit aut habit nouitiorum nõ sunt distincti ab habitibus professorũ: et tunc dicit fecisse tacitam pfessionez: & tũc inducit pfessio per lapsum anni etiã si maneret in monasterio per. xx. annos in tali habitu nouitiorum. Si aũt habitus nouitior & pfessor sunt distincti in colore: in scissura & in forma siue figura: & nõ accipit alium habitũ nisi habitũ nouitiorum: tunc per lapsum anni non dr pfessus. ¶ Nota q quis obligat religioni etiã per tacitã pfessionẽ: & qr glo. j. videt iuuenibus intricata pter diuersitatẽ casuũ pono aliquas cõclusiones. Prima est delatio habitus manifeste distincti: vt in colore: scissura: vel forma: seu figura quãtocũqz tempore nõ inducit pfessionẽ: hoc pbat hic in fine textus iũcta glo. in fi. Secũda cclusio. Delatio habitus indistincti siue per modum de quo in. c. j. eo. lib. vj. vt qr non solũ professi & monachi illo vtuntur: sed etiã gerẽtes vitã cõmunem cũ eis: nõ inducit pfessionẽ in eo qui in pupillari etate eum assumpsit quãtocũqz tẽpore deferat. vt pbat in dicto ca. j. eo. ti. lib. vj. nec hodie corrigitur per istũ tex. vt not. hic in glo. sup verbo portauerint: secus aũt in eo qui eum habitũ assumpsit in pubertate: inducit em in eo tacitã pfessionem post annũ. vt pbat in. d. c. j. §. qui vo. lib. vj. Tertia cõclusio. Delatio habitus extra religionẽ quantocũqz tẽpore nõ inducit pfessionem. Hoc voluit tacite iste tex. in ver. in aliqua religione: argumẽto isto sumpto p ctrarium: & expressius tenet hic glo. in v. aliqua. quam singulariter notabis. facit. c. vt clerici de regu. Quarta cclusio. Delatio habitus indistincti: vt est ille quo vtũtur pariter monachi & conuersi inducit infra annum post pubertatẽ pfessionem tacitã in. c. j. eo. lib. vj. Quinta conclusio. Delatio habitus distincti latenter puta per benedictionẽ inducit per annũ professionem in illo monasterio in quo habitus delatus fuit. Hec conclusio singulariter pbatur per istum tex. assumptio autẽ habitus pfessor inducit pfessionem in genere si datur perseuerãtia tridui de quo tamẽ dicendum vt habetur in ca. cõstitutionem. eo. tit. lib. vj. in fi. etiã si talis habitus patẽter distinguat ab habitu pfessi. vt probat in. d. c. j. in fi. nec in hoc ille tex. mutatur per istum: qr loquitur in alio casu ad quẽ littera ista restringit. vt no. hic in glo. magna: in verbo hodie vo quo ad hũc casum. Ex pdictis & ex magna glo. in v. ex his. notat triplicẽ habitũ nouitior. Et qd ad pfessionez faciẽdam tacite vel expresse requiritur pubertas: ita q masculus debet esse. xiiij. annor. femina vo. xij. nec sufficit ad istũ effectũ q prudẽtia vel malicia suppleat etatẽ: et hoc voluit glo. in ver. etate. ¶ Nota de habitu nouitiorũ. & quo ad hoc dicitur nouitius quicũqz nõ professus. aliter accipitur hoc verbum. j. in cle. pri. §. sane. j. vbi de hoc in glo. scholastic. ¶ No. de professione que obligat speciali religioni in genere. de hoc in glo. licet igitur. zabarel.

Professio an inducatur p delatione habitus religionis.

Pubertas requirit ad pfessionẽ faciendam.

d ¶ Vicarios. Prouidet ergo ctra fraudem qua tales pcurassent amicos prefici administrationibus vel cure aĩarum per quos fecissent se cõstitui vicarios. & facit de reg. iur. quod alicui. lib. vj.

e ¶ Locũ alior. Plura ponit vt oẽm fraudem q in noie fieri posset excludat. facit in aut. vt nulli iu. li. ba. lo. conserua. in prin. coll. ix. de elec. auaricie. & c. fundamẽta. lib. vj. cũ si. & forte hoc dictũ pter id qd not. Hosti. de offi. vi. c. clericos. vbi dicit q vicarius nõ substituit alium in vicaria: ex causa tñ ad modicũ tempus ponit alium loco sui.

Vicarius nõ dat vicarium.

f ¶ Exercere. repete statuimus.

¶ Glo. seq. in hoc decreto distinguit.

g ¶ Irritum. Irritat ergo suffragiũ vocis & pmotionẽ fiendã c hãc cõstitutionẽ. illa em cadunt in decretũ istud q sunt retractabilia. Sũt em quedam de officio cure. que si exercuissent non essent irrita: vt baptizare: eucharistiã dare. & his similia. Itẽ quedam q csistunt in facto & nequeunt non fuisse: sicut predicare de quo predixit castaldia & similia. & vide qd dicam. j. de here. c. j. ver. duro.

Officiorũ cure qdaz sunt q irrita esse non possunt.

h ¶ Priuilegio. Prius ccesso: tñ iam cepit curia tales priuilegiare cõtra hãc cstitutionẽ: nec voluit nec potuit papa legez indicere. successori. de elec. innotuit. cum concor.

Add bar to. in aut. q in puincia. & ibi glo. C. vbi de cri. agi opor.

i ¶ Ordines. approbatos per sedẽ apostolicã: tñ post ccilium generale.

k ¶ Admitterent. ita q oportet q desinant in seipsis.

l ¶ Approbatos. etiam minoris religionis.

m ¶ Transeundi. singulariter non collegialiter: vt patet de relig. do. c. vno. in fi. lib. vj. In his ergo cessat ratio inducta in prin. c. qr non expedit in ea vocatione manere in qua vocati sunt.

Eos qui[n]. Se summat. Presupponẽdũ est pmo q duplex est pfessio p quã qs obligat religioni. Quedã est expressa q fit p ista vba. Promitto deo & tali scto: puta scto bñdicto (si sit in ordine sancti bñdicti) & tibi abbati obedientiã & reuerẽtiam & castitatem: & iste talis obligat irreuocabiliter: dũ tñ aliqd impedimentũ non obstet. Alia est pfessio tacita q inducit plurib modis. Aliqñ inducit qñ nouitius immiscet se actibus pfessor. Aliqñ inducit assumptiõe habitus pfessorũ & pseuerat triduo pfessus. Aliqñ inducit talis pfessio tacita ex delatione habitus religionis. i. portãdo habitũ religionis per annũ integrũ: & ista est materia huius capli. Scdo psupponẽdũ est q inter habitus religiosor pfessor est aliqñ differẽtia latens. i. nõ apparẽs: aliqñ est differentia patens & apparẽs. Differẽtia habituũ pfessor dr latens: qñ nõ est differẽtia in colore / scissura / & figura: sed est alia differentia: forte qr habitus pfessor benedicunt: habitus aũt nouitior non benedicũtur. Vel nulla est alia differẽtia inter habitus pfessor & habitus nouitior: nisi qr habitus pfessor dant in caplo: vel ante magnũ altare: habitus vo nouitior dant in alio loco. Vel forsan talis est differentia: qr habitus pfessor dant per abbatẽ: & habitus nouitior dant per alium: forsan per priorẽ vel alium officiarium seu religiosum. Alia est differẽtia inter habitus pfessor & nouitiorum: que est patens & omnibus nota: que est in colore: vt habitus nouitiorũ sunt alterius coloris ab habitu professor. Est etiã differentia patens in scissura: sicut in ordine fratrũ minor: qr nouitij nõ habẽt caputium sutũ cũ suo habitu: pfessores vo habẽt. Est etiã differẽtia in figura: qr nouitij habent habitũ breuiorez in aliqua parte habitus q habeant professi.

Professio est duplex scilz expssa et tacita q multis modis inducitur.

¶ Glo. seq. dicit quid determinat.

n ¶ Eos qui. Determinat decretalis ex parte. eo. titu. et quod ibi not. Ber. & Inno. & ipse Inno. & Hostieñ. eo. ti. c. ij. & Abb. eo. ti. consulti. & decre. j. eo. titu. lib. vj.

¶ Glo. seq. pbat qd ius nouũ ctinet dicens quid de iure veteri: & quomodo capitulum suũ casum nõ excedit: distinguẽs triplicem habitũ.

o ¶ Deinceps. Per hoc ptz & per verbũ infra decernimus q hec cõstitutio ius nouũ statuit: & preterita non respicit. Dicebamus em olim q tũc delatio habit p annũ inducebat pfessionẽ tacitã qñ erãt habitus indistincti: & sic intelligebat decre. ex parte. eo. titu. vt ibi not. in fi. vlti. glo. Si vo erant distincti: secus qualiscũqz foret distinctio. eo. titu. statuimus. & apertius eo. ti. c. j. in fi. lib. vj. Hodie vo q no ad hunc casum distinguimus qualis sit distinctio habitus: an patens altero de tribus modis sic expressis: an latens puta p benedictionẽ vestium. personam dãtem: locũ vel formã dationis: ex duabus em capis quarũ altera benedicta vel data p puincialẽ vel in caplo: altera non: primã a secunda discernere nescis. Primo casu delatio talis habitus etiã vltra annum nõ inducit tacitã. scdo sic. Ideo aũt dixi quo ad hũc casum: qr quo ad alios casus adhuc stamus iuri antiquo: vt sufficiat qliscũqz distinctio. Vñ adhuc hodie maior qui sciẽter & spõte recipit habitũ distictũ p modũ quẽ. s. dixi latentẽ: si pseuerat triduo pfessus est. qd dic vt. e. ti. cstitutionem

Habit distinctio qñqz est patens qñqz latens.

tutionem. lib. vj. Et ex his no. triplicem habitũ nouitior: distinctũ: & indistinctũ: & indistinctissimũ. Itẽ primus. s. distinctus duplex habens. s. distinctionẽ latentẽ & patẽtem vt hic. In habitu ergo nouitior latẽter distincto vel indistincto vel indistinctissimo: dũmodo receptus fuerit ab adulto: delatio per annũ inducit tacitam: & hoc indubitatũ. Delatio vo habitus nouitiorũ patẽter disticti vel indistincti vel indistinctissimi vbi recept fuerit ab impubere p lapsuz anni nõ iducit tacitã & in his casib adhuc veruz esset qd no. Inno. in decre. ex parte. & Abb. i decre. cõsulti. q dicebãt q delatio habit nouitior disticti quãtocũqz tpe non inducit pfessionez. Et abbas dicebat q vidit lrãm papalẽ absolutoriã ccessaz illi q talẽ habitũ detulerat fere p. xx. annos. hec pbant. s. eo. ex parte. j. & c. statuimus. & eo. tit. c. j. lib. vj. & hic. Dubitat tñ ne decretalis ista intẽdat corrigere qd vltimo dixi de habitu indistinctissimo recepto ab impubere: vt. j. dicam.

Habit nouitiorũ est triplex.

tuti etate[a] nouitiorũ habitum in aliqua[b] religione[c] per[d] annũ portauerint[e]: hoc ipo religionẽ illã[f] decernimus esse professos. ¶ Nisi hmõi habit in colore[g]: scissura[h]: vel forma se distinctũ patẽter exhibeat ab habitu professorum[i].

¶ De statu monachorum vel canonicorum regularium.

Clemens. v. in cõcilio Viennsi.

¶ Premittit exordium breue in quo cstitutionis cãm ponit: & generale interdictũ monachorũ nigror circa exqsitũ ornatũ vel notabilẽ excessum i vestib: cibis: potib: eqtaturis & lectisternijs. Capitulum. j.

Ne in agro[k] domini co sacra[l] videlz monachorum nigror[m] religione: indecorum aliqd obrepat[n]: aut vitiosum qcqz pniciose in segetẽ[o] coalescat[p]: sz vt in illa[q] potius flores honoris & honestatis[r] fructus in vbertate succrescant: eis[s] in vestib inordinatum[t] omnẽ seu exquisitũ[v] ornatũ aut cultũ: necnõ i cibis[x] & potib eqtaturis[y] & lectisternijs[z] quẽuis notabilẽ interdicẽtes excessum[a].

¶ Specialiter prouidet circa vestes habitui proximas almutias / caputia / calciamenta / zonas / cultellos / calcaria / sellas et frenos ipsorum: & vltimo circa habitum superiorem. Joan. and.

¶ Statuimus[b] vt supior vestis ipsorum habitui[c] proxima nigri[d]

a ¶ Etate. xiiij. in viro. et. xij. in muliere. & requiritur etas cõsummata. s. eo. ad nostram. Nec sufficit q prudentia vel malicia suppleat etatez. de hoc. s. eo. postulasti.

b ¶ In aliqua. secus ergo si extra religionem: & sic nõ corrigitur decretalis vt clerici. s. eodem.

c ¶ Religione. per sedem apostolicam approbata. de vo. c. vno. lib. vj. s. eo. c. pri. in fi. siue sit mendicans vel non. Jo. and.

¶ Glo. sequens exponit & dubium soluit.

d ¶ Per annũ integrũ. eo. titu. c. j. lib. vj. ibi q si totũ &c. & per hãc lrãm que habet. s. eo. ex parte. & eo. ti. c. j. lib. vj. patet satis esse q detulerit p integrum annum: lz annum non excesserit: debet ergo nollens obligari infra annum deponere. s. eo. statuimus. Jo. and.

¶ Glo. seq. exponit. casuz excipit quẽ dicit nõ correctũ: & dubiũ soluit.

e ¶ Portauerint. lz em ante annos discretiõis induerint: ex quo tamẽ post illos per annũ portauerũt sunt pfessi: hoc verum nisi eo casu tãta esset indistinctio habitus q seculares illis conuiuentes vterentur illo. eo. ti. c. j. ij. rñ. lib. vj. Nisi dicat q hec decre. que solũ ponderat delationem nõ assumptionẽ illud corrigat fm quod non esset hodie dare habitum indistinctissimũ. Sed nõ credo q hec decre. illud corrigat: quod probat littera supra nouitiorum habitũ. facit de elec. cũ expediat. li. vj. cum concor. Item intelligas hanc litterã de illo qui sponte recepit vel saltem portauit: als non obligaret portatio que fieret durante probabili metu. quod me. cau. c. j. Jo. and.

f ¶ Illã. lz igit illa tacita pfessio. de qua eo. tit. cstitutionẽ. ij. rñ. lib. vj. obliget religioni in genere. vt ibi: ista tñ obligare põt in specie: vt hic.

g ¶ Colore. vt qr nouitij album: alij griseum vel nigrum: apud quasdã moniales distinguũtur professe per velum album a nigro. Sed cõmunis est illud distinctiuum consecrationis.

h ¶ Scissura. vel forma. patet in ordine minorũ vbi nouitij non habẽt sutum caputium.

¶ Glosa seq. addit casum de quo remittit.

i ¶ Professorum. adde casum qñ ptestatur q per lapsum non intendit obligari religioni: & hoc pcipue si ptestatio fuit cõuentionalis. de hoc scripsi post Vin. eo. ti. ex parte. post Hostiẽ. eo. ti. c. ij. & c. ad apostolicam. & de hoc in Spe. de sta. mona. in vlti. q.

¶ De statu monachorum vel canonicor regularium. ¶ Visum est. s. qualiter quis obligat religioni etiam per tacitã professionẽ: verum qr posset dubitare aliquis de statu obligatorũ: ideo subijcit rubricam. de statu monachor & canonicor regularium.

Ne in agro. ¶ Diuiditur in. x. partes: vt patet in rubro. Secunda ibi: statuimus. Tertia ibi: sane. Quarta ibi: porro. Quinta ibi: si qs autem. Sexta ibi: qr vo. Septima ibi: ad hec. Octaua ibi: ceterum. Nona ibi: ad ampliationẽ. Vltima ibi: pmissa. Jmol. ¶ Casus. Vidi supra de regularibus et qualiter quis obligatur religioni: sed vellem informari de cõuersatione obligatorum religioni: & vtrum sit eis licitũ vti quibuscũqz vestibus cibis et lectisternijs ad libitum sue voluntatis: vel vtrũ aliquã modestiã in pdictis teneãtur seruare: Dicit clemẽs romanus pontifex q ipsi debẽt cauere ne ponãt excessum in vestimentis cibis & lectisternijs. Et rõ huius cstitutionis ponit in pnci. huius. c. Et qr ca. est nimis longũ: ideo accipiatis diuisionẽ glo. vestre: & procedatis per partes fm diuisionẽ. ¶ No. q ista cle. hz. x. partes. Prima incipit ibi: ne in agro. in qua ponit exordiũ & causam quare fecit istã cstitutionẽ: et phibet generaliter monachis ne excedãt in habitu: siue in vestibus: cibis: & potibus: equitaturis: & lectisternijs. Scdo ibi: statuimus: specialiter prouidet circa vestes proximas habitui: vt sunt almutia / caputia / calciamẽta / zone / cultelli / calcaria / selle & frena equorũ: & vltimo circa habitũ superiorẽ. Tertio ibi: sane. puidet circa ipsorum monachorum cõfessionem: cõmunionẽ: & circa expositionez regule: & circa instructionem seu doctrinam paruorum nouitiorum. Quarto ibi: porro. prouidet circa venationes & aucupatiões: qualiter & qñ debẽt venari. Quinto ibi: si qs aũt. punit aliquos trãsgressores isti cõstitutiõis: & iubet puniri alios fm disciplinã regularem. Sexto ibi: qr vo nõnulli. prouidet seu statuit c pfessos euntes ad curias principum vel als vagãtes: vel infra septa monasterij arma tenentes. Septimo ibi: ad hec pdecessorum. puidet c ipsorum solicitudines. Octauo ibi: ceterũ prioratus. puidet de priorũ etate & ipsor sacerdotio: pfessione & habitatione. Nono ibi: ad ampliationem autem. prouidet de monachor ordinatione & de ipsor doctrina. Decimo ibi: premissa igit omnia. cõfirmat & innouat decretalẽ super eodẽ. cũ ad monasteriũ. & c. in singulis. Et per partes poteris legere clementinam.

No. prio de laudib regule monachorum. de q in glo. iij. No. secũdo ibi: in vestibus & ibi in cibis de moribus reformãdis tam in vestib qz in cibis: et q ad cibos. dic q quilqz

modis exceditur. de cõse. di. vj. qnqz. quos psequit. Stepha. in quo nõ expedit istare. zaba.

k ¶ Agro. Habet dñs agrum vt hic. & vineam. de magi. c. vlti. in fi. domum. de elec. cum in cunctis. in prin. de custo. eucha. ca. ij. & amplam in qua sunt mãsiones multe. de peni. dist. iiij. in domo. quid vltra nõ instemus in his. qr ipsius est terra: orbis terrarum &c. de deci. tua. ij.

Dñs habet agruz: vineã: domum etiã amplam.

¶ Glo. seq. alleg. duas cõcor. & ponẽs antiquũ & modernũ statum ordinis & duplex significatũ coloris. cõstitutionem cõmendat.

l ¶ Sacra. Concor. s. eo. recolentes. in prin. de priuileg. cum & plantare. in prin. Sanctitatem & veneratione huius ordinis ostendunt documẽta patrũ & abũdantia tẽporaliũ qbus monasteria huius ordinis pullularunt: sed nũc prochdolor q in multis deficiũt vbor & exẽplor documẽta: & ad instar filij prodigi dissipate sunt patrũ substantie: & qñqz nostri cupiũt replere de siliquis ventrẽ suũ. Luce. xv. c. xxxvi. dist. §. hinc etiam ille filius. & cũ habitus nigredo in mortificationẽ carnis & vitiorum fuerit inuẽta: vtinã meritor & virtutũ obfuscationes p illã hodie nõ signent ad quod optatum laborat hec cstitutio. Jo. and.

Monachalis ordinis laus et vituperium.

¶ Glo. seq. soluit dubium & rationem diuersitatis reddit.

m ¶ Nigror. In alijs nõ videt hec cstitutio locũ habere inqtũ scz ius nouum inducit saluo qd infra dicã. §. sane. in prin. & §. qr vo. cum. §. sequentibus. & potuit esse csideratio: qr alij monachi cõiter habẽt corp & caput maius. vt Cistercieñ. Camaldul. & his siles: quo qr carẽt nigri monachi / minus ibi viget correctio. facit. j. c. proxi. in prin.

Monachi nigri habẽt corp & caput minus q alij monachi.

n ¶ Obrepat. Quasi latenter subintret: & est idem verbum in proemio huius compil. post prin.

o ¶ Segetem. xxiiij. q. j. qm vetus. lvj. dist. nasci.

p ¶ Coalescat. quasi calescat alatur vel nutriatur.

q ¶ In illa. Religione nigrorum.

r ¶ Honestatis. Eccli. xxiiij. flores mei fructus honoris & honestatis.

s ¶ Eis. Interdicentes. quod est. j.

t ¶ Inordinatum. Beatus Berñ. contra cluniaceñ. Nullus quidẽ ordo quippiam recipit inordinatum.

v ¶ Exquisitum. Hoc soluit omne cõtrarium quod de mũdicia vel ornatu posset opponi: quod dic vt no. xxj. q. iiij. in summa. & per totuz de custo. eucha. c. vlti. in vlti. glo.

x ¶ Cibis et potibus. De vita & honesta. clerico. a crapula. & de his in regula. xxxix. & xl. dist. capitulis. Dicit autem anastasius. Abstinẽtia cõtinentie nutrix est que facilius frenos patitur si non delitiarum calcaribus incitetur.

Abstinentia est contineñtie nutrix.

y ¶ Equitaturis. De his infra dicetur.

z ¶ Lectisternijs. Componitur lectus cũ sterno & sumitur pro lecto strato & parato & omni ipsius paramento.

Lectisternium qd significat.

a ¶ Excessum. sonat in vitium. j. ti. ij. c. j.

b ¶ Statuimus. secunda pars.

c ¶ Habitui. Floco / cuculle / vel scapulari: vt. j. dicetur.

d ¶ Nigri bruni aut albi. hos tres colores permittendo: alios oẽs vel miscolos prohibet: quod multi non ponderant: quod ergo dicit regula. lv. capitulo de colore: non causentur monachi: non intẽdit q omnibus coloribus liceat eis vti. Nam etiã secularibus clericis sunt quidã

interdicti.de vita et hone.cleri.clerici.ij.sed hoc intendit q non causentur inter colores permissos q iste sit firior pulchrior vel melior illo.

a Coloris. Isti colores sine tinctura ex lana possunt haberi. et ideo potius approbati.

Regio dr a rege.

b Regione. Regio regionis dr a rex regis. patria.f.quam rex regit: et hz diminutiuu regiuncula: quasi parua regio.

c Degut. 2cor.xij.dist. illud.lxxvj.di.vtinam.

d Subtili9. vnde dicit regula pdic.lj.distinc.de grossitudine no causent monachi.

e Breuitate.de vita et ho.cle.clerici.xxiij.dist. non liceat.ij.

Pugnus vn dicit.

f Pugnu. hoc est clausa manus cum apprehensione digitorum. et dicit a pugno: qui eniz manu vult pugnare strigit pugnum. non denudent ergo brachium vt faciunt domine et quidaz hyspani. nec vtantur guarnarchis quas prohibet hec littera.

g Quomodolibet. ergo etia vnu vel duos botonos portare no licet.

h Humeros. Apd nos comunius scindut ante pectus: et tn infra imponitur pena. Et aduerte. q modu scissure non reliquit h dispositioni abbatis: sz solu in deferedo vel no: satis tamen videretur sufficere dispositio tacita: scz cu ipse abbas caputio vtatur: ista vero scissura debet esse tata q appareat et pates sit. fac s.ti.pri.c.fina. et qd dixi s.ea.copil. de vita et ho.cle.c.ij.

Sendatu qd notat.

i Sendatu. Omne sericum comprehendit: et vide qd dixi.j.c.j.super v. sericis.

k Estiualibus. In vulgari vocamus stiuali: et sunt calciamenta corij quibus in estate vtor: et optima fiunt apud sanctum seuerinum.

l Botis altis. Que capiunt supra talos et aliquid de crure. et ligantur qnqz: et hos infra vocat sotulares corrigiatos.

Habitum indecentez lz ferre ppter necessitatem.

m Ad ornatum. Per hoc v. supra duplicatuz patet q quado no ad ornatu: sed pter ingruentem necessitatez talibus vterentur essent excusabiles. ad hoc de vi. et ho. cle. clerici. et.j.§.porro.

n Duodecim monachorum. incluso prelato. de symo. ca. fina. de priuileg. ex ore.

Septa et secta differt.

o Septa. Id est clausuram sic dictam a sepio sepis. p.c. scripta/aliud significat vt dicetur.j.de here.ad nostrum.in prin.

p Flocum. In regula no habet hoc nome: et.j.dicet quid sit flocus.

q Consueto. Sic ergo videntur excusabiles monachi anglie si meliori panno vtantur q nostri.

r Soliti. Concor.xxxi.dist.c.j.de censi.cum apostolus.in fi. Jo.and.

s Cucullas. De his.xx.q.iij.presens.xix.q.iij.c.ij.de etate et qualita. intelleximus.

Capa vnde dicitur.

t Capam. Rondelli qui nunc in vsu sunt no sunt proprie cape: siue capa dicatur a capite: siue a capio capis: quia totum hominez capiat: no enim habent caputium appensum. Et not. quia licet sub capa sit po-

bruni/aut albi coloris[a] existat iuxta more apud eos seruari solitu in regione[b] qua degut[c]: nec in qualitate panni regularis excedatur modestia: nec queraf qd pciosius et subtilius[d]: sz qd vtilius valeat inueniri. ¶ Sit etia vestis ipsa rotunda p circuitum et no scissa: nec lógitudine nimia aut breuitate[e] notanda: largas etiam manicas habeat vsqz ad pugnu[f] protesas: no 2sutitias vel quomodolibet[g] botonatas. Almutijs de pano nigro vel pellibus caputiorz loco cum caputijs habitus que gestauerint sint cotenti: iuxta tame dispositione abbatis scissis sup humeros[h]: et honestis caputijs vti possint. In vestibus sendatu[i] p foderaturis no portent. Estiualibus[k] largis aut botis[l] altis pro calciametis vtanf. ¶ Nullus zonam: cultellu: calcaria cu ornatu deferre aut cu sella clauorz ornatu decorata superfluo: vel nimis als sumptuosa: siue cum freno ferratura ad ornatuz[m] habete equitare psumat. Rursus in locis in quibus fuerit cogregatio duodecim[n] monachoru aut supra: infra septa[o] monasterij abbas por aut alius presides portet flocum[p] de pano p flocis aut cucullis in ipo moasterio 2sueto[q]: monachi vo alij in monasterijs in quibus flocos soliti[r] sut portare debet etia vti eis. In alijs aut monasterijs et infra domos et alios prioratus vbi no est tata congregatio monachorum: cucullas[s] clausas deferant et honestas. Cu vo abbates priores aut alios presidentes et monachos alios extra monasterium proficisci 2tinget: flocu: cuculla: aut capam[t] clausam habeant: et subtus capa si eam portauerint cucullam deferat: aut si maluerint scapulare. Cum autez ad seruiedum in diuinis officijs albis[v] vel sacris vestibus inducuntur: aut cu occupabutur in operibus: vti eis liceat scapulari. Verne ex diuersa acceptioe: quam in diuersis regionibus huiusmodi vocabula flocus videlz et cuculla dicuntur habere: hesitandi circa premissa materia relinquatur: cuculle nomine habitum longum et amplum: sed manicas non habetem: nomine vo floci habitu qui longas et amplas habet manicas nos intelligere declaramus.

Prouidet circa monachoru confessionem/comunione/expositionem regule/et instructionem nouitiorum. Joan.and.

Sane[x] singulis mesibus[y] tam in monasterijs q extra (sublata occasione quacuqz) ad confessionem saltesemel accedant omnes et singuli[z] monachi. Et in pma[a] dominica mesis cuiuslibet in monasterijs semper comunicent: nisi ex causa forte qua abbati/priori/aut penitetiarijs monasteriorum non differant intimare: coruqz iudicio vel abstineat[b] vel accedant. Regula quoqz cum in capitulo legif ab illo qui preest ipsi capitulo: vel alio cui hoc ipse iniunxerit: ppter iuniores[c] vulgariter exponatur[d]. Nouitijs[e] etia fidelis[f] deputetur instructor[g] ta in diuinis officijs q in obseruantia regulari.

Prouidet circa venationes et aucupationes monachorum. Joannes andree.

Porro[h] a venatioibus[i] et aucupationib9 oes semp abstineat: nec eis iteresse[k]: aut canes vl aues venaticos[l] per se vel alios tenere presumat[m]: nec a familiaribus[n] secum morantibus teneri permittant: nisi saltus[o]/viuaria/vel garenas pprias/vel ius venandi in alienis haberent: in quibus cuniculi vl fere alie forsan essent: quo casu hoc eis pmittif: dum tn infra monasteria seu domos qs inhabitat aut eorz clausuras venaticos canes no teneat: nec venatioi

tandum saltem scapulare sub flocco vel cuculla non quasi illa sint habitus sed non capa.

Alba duplicitur accipitur.

v Albis. Non ponitur pro colore sed pro veste sacra: de qua sequitur versus. Dicitur vrbs alba: vestitur presbyter alba. vrbs illa de qua loquitur versus: est de prouincia lombardie.

x Sane.tertia pars.

Monachi singul mesibus comunicent.

y Mesibus. Artantur ergo monachi singulis mensibus ad qd fideles artanf singulis anis. de peni. et re. ois. ppter religionis enim pfessionem aliqd debent ad pensum sancte institutiois adijcere.iiij.dist.deniqz.

z Singuli. Cocor. de excess.prela. nimis.j.et.ij.in fine. Et dubito an p hoc intedat dilatare hac 2stitutionez quo ad hoc ad alios monachos: qd satis est honestum.

a In prima. Non puto q solenitas festi occurretis ea die: puta resurrectionis pentecostes/vel patroni monasterij habeat hoc alterare. fa.co. tit.cum ad monasteriu. in princi.

b Abstineant. Concor. de peni. et remis. omnis.

c Juniores. Vbi ergo tales no essent ista expositio non fieret. facit de ele. indenitatibus.§.pe. lib.vj. et.j.de iurepatro. ca.j.§.sane.

d Exponatur. viij.q.j. oportet.xliij.distin.§.vltimo.

e Nouitijs. id est scholasticis no instructis qui sub disciplina degut: dato etia q sint pfessi. cum eadem et fortior sit ratio: aliter sumitur.s.ti.j.c.fi. cum concor.

Ex tex. ibi: vulgariter. Nota de regula exponeda vulgariter qd fit ad plenam ei9 notitia. Ex hoc infert paulus ad examinatione testium qb9 capitula debes legi vulgariter si no intelligut litteraliter et debet eis exponi de vbo ad vbu. vt no. in spe. de teste §.nunc tractaduz post prin. Jo. and.

f Fidelis. Non solu catholicus: sz etia diliges et fidelis et legalis.

g Instructor.xij.q.j.c. j.xxviij.distin.de his.in auf.de mo.§.volumus. in fi.coll.j.

h Porro. qrta pars.

i Venationibus. Hec proprie fiunt ad bestias. aucupatioes de quibus sequitur. fiunt ad aues inde aucupator: auium captor.

k Interesse. Concor.j. de baptis. presenti. cu cocordan.

l Venaticos. de alijs q sunt ad custodiam non prohibet.

m Presumant. Hec prohibentur etiam secularibus clericis. de cleri.ve.ca.j.et.ij.cum suis concordantijs.

n Familiaribus. Tenetur quis de facto familie. de hoc de resti. spoli. cum ad sedem. in glo. penul.

Saltus viuaria et garene qd notant.

o Saltus. De saltibus et viuarijs habetur. ff. de vsufruc. vsufructuarium venari.j.rnso.et.j.§. Dicitur aute saltus nemus raras habes arbores vbi fere et venatores et canes bene saliunt: dixit quidam. Est nemus saltus: et salientis dicitur actus. Viuaria dicutur talia loca: quia ibi viuunt et nutriuntur fere: et circa pisces vtimur hoc verbo. Garene non est nostrum vulgare: et forte dicuntur a garrio garris. Et quomodo et quare dicantur ista loca foreste silue insule/et pratus. scripsi post Hostien. de dona. cum dilecti. super prima glo.

¶ Glo. seq. ostendit reprobatam opinione Hostien.

Personalem.

presentia exhibeat personalem[a].

Punit certos pdictorz transgressores: oes alios punire iubes iuxta disciplina regule. Jo.and.

Si quis autem[b] premissorz temerarius extiterit violator: regulari[c] subiaceat disciplie. Et nihilominus si sotulares[d] non corrigiatos et altos[e] aut caputia (vt pfert[f]) non fissa[g] portare presumpserit: siquidem abbas vel prior non[h] habens abbatem propriuz fuerit: per annum se nouerit a beneficiorz collatione suspensum. Si vo alius[i] fuerit ab administratione si quam obtinet sit per annum suspensus. Q si nulla[k] habeat: eoipso p annu reddaf inhabilis ad administratione et ecclesiasticum beneficiu obtinendum. Si qui vo eorum venationi: aut aucupationi clamose: vel als cuz canibus aut auibus[l] ex proposito[m] interfuerint: iuxta premissaz personaru distinctione[n] dictaruz suspensionis et inhabilitatis penas per bienium ipso facto incurrant. Abbate autem vel priore a collatione (vt pmittitur[o]) beneficiorz suspenso: ad priore claustrale cu 2silio et assensu couentus vel maioris partis ipsius: eorude beneficiorum collatio deuoluatur.

Prouidet 2tra professos euntes ad curias principu vel als vagates: vel infra septa monasterij arma tenentes. Jo.and.

Quia vo[p] nonulli monachorum ipsorz (sicut accepimus) suaui[q] iugo[r] obseruantie regularis abiecto: interdu (pprijs relictis monasterijs se in eis secure morari non posse fingentes: vel alio colore quesito) per curias principu euagando discurrunt: et nisi a prelatis eorz petita pensio vel subuetio assignetur eisdem: conspirantes in illos: eisqz pditionem vel alia grauia iponentes eos capi et incarcerari: ipsoruqz monasteria coburi pcurant: et interdu monasteriorz ipsorz bona in totuz vel in partem no modica occupare presumunt. Nos eorz in hac parte reprobis ausibus obuiare voletes: hoc edicto perpetuo phibem9 ne moachi aut regulares canonici[s] administratione aliqua non[t] habentes ad curias[v] principu absqz speciali[x] prelatoruz suorz licentia se conferre presumat. Q si vt suis prelatis aut monasterijs danum aliquod inferat: ad dictas curias se coferre presumpserint: excoicationis sententia eos incurrere volumus ipo facto[y]. Prelatis eorz districte nihilominus iniungentes: vt ipsos a predictaru curiaru accessu et alijs qbuslibet vagationibus et discursu diligenter copescere: ac super hoc no paretes eisdez seuere corrigere no omittat. Prefate quoqz sententie monachos[z] infra[a] septa monasterioru sine licentia abbatu suoru[b] arma tenentes[c] decernimus subiacere.

Prouidet circa monachoru solitudines. Jo.and.

Ad hec[d] pdecessoru nrorz[e] vestigijs inheretes[f] ppetuo phibe-

Religiosorum redditus qnqz consistunt in venatione.

a Personale. Reprobat qd no. Hostien. de cle. vena.c.ij. vbi dicit per. vagationes. q si redditus clericorum etiaz religiosorum 2sistunt in venatione puta cuniculorum vt in prouincia: vel ferarum vt in anglia: licebat illis tamen tempore competenti/maxime deficiente familia in proprijs personis venationem capere et vendere: cum id non sit vagari: sed necessitati et vtilitati ecclesie subuenire: ad quod clerici tenentur.vij.q.j. psentiu. et.c. placuit vt nemini.xvj.q.j.qui vere. et.c. vos autem. q ad religiosos hoc hic corrigitur.

b Si quis aut.v.pars.

c Regulari. id est qua dictat regula. scz.xxiij.c. et duobus sequetibus. et xviij. et duobus sequen. et de hoc scripsi de regu. ca.fina.

Sotulares vn dicuntur.

d Sotulares. a sub et talo: nec recedit a premissa permissione estiualiu: sed dicit sotulares cum illis vtutur tales esse debere.

e Altos. de quibus predixit ibi botis altis.

f Prefertur. In parte ij.ver.almutijs.

g Non fissa. Super humeros.

h No habes. cocor.eo. ti.in singulis.in prin.

i Alius. q abbas vel prior no habes abbate.

k Nullam habeat. similis distinctio.s.ea.copi. de vita et bone.cle. quoniam.de deci.ca.j.et.j.de pe.multorum.

l Auibus. Si ergo sine his fieret venatio vel aucupatio cum retibus vel loqueis no est loc9 huic pene.

m Ex proposito. Sec9 si ex casu. et cocor. de senten.excoi.cum volutate. in prin. de scisina.c.vno. ver.omnem.

n Distinctione. vt scilz abbates et priores: non habentes abbates a collatione beneficiorz: alij ab administratione beneficioru sint suspensi: et non habentes sint inhabiles per bienium. et ex maioritate pene patet q ista est maior culpa q precedens.xxiij.q.j.non afferamus.

o Vt premittitur. Restringit ergo hanc puisionem ad hos casus. in alijs ergo seruetur qd habetur ne se. vacan.c.vno.lib.vj.

p Quia vo. Sexta pars cuius causa potuit esse qd no. Jo. mona. de elec. generali.vsi. clericos.lib.vj.

q Suaui. Matthei.xj.in fi. et dic suaui iustis et appetentib9. de pe.di. j.pfecta. quibus est claustrum quasi aqua piscibus.xvj.q.j.placuit.ij. alijs est carcer. de sen. exco. vt fame. Ad vtruqz.xxviij.dist.de his.

Jugu vn dicitur.

r Jugo. idem verbum in predic.c.de his. et de presump. cum in iuuentute.in prin. et dicitur a iungo gis. et solet vocari instrumetum quo boues iunguntur.

s Canonici. de hac ergo parte non dubitamus quin liget etiam monachos non nigros.

t Non habentes. illos enim qnqz pro ipsaru administrationum causis illuc ire oportet: quas prosequi possunt: licet no sint perpetui. de iudi. cum deputati.

¶ Glo. seq. ponit fm Hug.xij. abusiones claustri: prima psequens de qua hic loquitur et totidem seculi fm Cyprianum.

Claustri abusiones sunt.xij.

v Curias. principum. de offic. ordi. qto. Inter.xij. abusiones claustri enumerat ista Hug. de folleto.lib.ij.de anime claustro sic dices. Duodecim sunt abusiones claustri quibus tota religionis massa corrumpitur: prelatus negliges: discipulus inobediens: iuuenis ociosus: senex obstinatus: monachus curialis: monachus causidicus: habitus preciosus: cibus exquisitus: rumor in claustro: lis i capitulo: dissolutio in choro: irreuerentia circa altare. Et hec singula ibi pulchre prosequif: et dicit ibi ad propositum: q cum dicitur monachus curialis ex adiuncto designatur aliquid leuitatis. Ordo em claustri et ordo curie diuersus est: ibi. Dextra tua repletur muneribus: hic lauas manus tuas inter innocentes. Ibi pauperum res violenter auferuntur: hic a paupere sponte offerutur. Ibi laudatur peccator in desiderijs aie sue: hic bene fit iusto. Et post pauca submittit q monach9 curialis p seculari principe alpium frigora: et italicos calores libenter patitur: qui p magistro spirituali multo minora forsan inuitus pateretur: et huic concordat.xlvij.distinc.omnes. Et ex quo circa ista vagamur ad religiosorum refrigerium scire debes q Cyprian9 librum fecit de duodeciz abusionibus seculi dicens q sunt he: sapiens sine operibus: senex sine religione: adolescens sine obedientia: diues sine elemosyna: femina sine pudicitia: dominus sine virtute: christian9 cotentiosus: pauper superbus: rex iniquus: episcopus negligens: plebs sine disciplina: populus sine lege: dicens q sic suffocatur iustitia: et ibi singulas ordinate psequitur.

Ordo claustri diuers9 est ab ordine curie.

Seculi abusiones sunt xij.

x Speciali. Generalis. ergo puta q possint se q voluerint absentare non sufficit.

¶ Glo. sequens not. ad hanc penam duo requiri et illa sufficere: et cotrarium soluit.

y Ipso facto. Ad hanc excomunicationem contrahendam duo videntur necessaria: scilicet q intrauerint curiam: et q causa damnificandi monasterium vel prelatum: licentiam vo habere vel non habere no puto podenrandum cum hic non repetatur: hinc est q etia de licentia prelati intras curiam: si ad hoc intrat ligatus est. Ex solo igitur exitu claustri ob hac causam non ligantur. si. ne cleri. vel mona.c.iij. et vltimo. Item ex quo intrauit ob hanc causam licet damnum non intulerit: siue quia non potuit: siue quia penituit ligatus est. si. de homi. pro humani. lib.vj. Et quod ibi no. non obstat. ff. de fur. vulgaris.§.qui furti. quia licz is qui domu intrauit animo furandi. adhuc non teneatur furti: tenetur tame iniuriarum vel de vi si vim intulit: vt ibi: sic et iste lz de damno non teneatur quod nondum intulit: tamen intrando consummauit delictuz quo ad hanc penam.

Domu itrans animo furadi an statiz teneaf furti.

z Monachos. Non repetit regulares canonicos.

a Infra. Pro intra. Et patet per hoc q extra tenentem pena non includit. Joannes and.

b Arma. In communi significatione comprehenduntur tela: sed dicuntur arma stricte quib9 defendimur: tela quibus impugnamus. insti. de publi. iudi.§.item lex cornelia. de homi.si perfodiens. sed vt ibi no. armorum appellatio etiam fustes et lapides comprehendit: et omne quod arcu et manu mittitur: vt predicto.§.ite lex cornelia. et.ff.de verbo. signi. armorum appellatio. non puto tamen auctorem sic latissime intellexisse. Joan.and.

Arma et tela differut

c Tenentes. veniens de foris ad claustrum cum armis non animo tenendi. nec tenet ex delatione ligari non videtur: vt verbuz cum effectu etc. de cleri. non resi. relatum. cum concor.

d Ad hec. vij.pars. et expone.i. preter vel vltra hec.

e Nostrorum. scz alexandri et honorij. eo. titu.c.ij. et de capel. mona. ca. penulti. et vlti.

f Inherentes. concor. de iuramen. calu. ca.j. et de re iudica. cum olim. de tornea.c.j. Joan.and.

a ¶ Monachi. simpliciter loquitur: vñ de oĩbus intelligitur. Jo. and.
¶ Glo. seq. notat cõtra opi. et remittit.
b ¶ Duobus. scz priori et socio: et per hoc patet nõ esse necesse quod prior habeat duos socios: lz quidã cõtra per decre. vlti. de capel. mona. ad quam responde vt ibi scripsi super verbo monachos.
c ¶ Officijs. vt elemosynarie: sacriste: cellerarie: et similibus.
d ¶ Inuicem. quia scilicet duo talia loco quorũ neuter sufficit ad priorẽ et socium vnientur.
e ¶ Assensu. si hoc non addidisset sufficiebat consilium querere. de arbi. cũ olim. et lz hic requiratur cõsensus abbatis: nihilominus necessariuz puto cõsensum capituli ecclie cathedralis. s. ea. cõ. de rebus ec. nõ alie. si vna.
¶ Glosa seq. dicit qd approbat. scõo querit allegat pro et cõtra. ponit opinionem quam approbat cũ determinatione.
f ¶ Ordinarios. Approbat qd no. Inno. et Ab. de exces. prela. sicut. vbi tenent quod abbates ecclesias etiam pleno iure sibi subiectas + vnire non possunt. et facit qd dixi s. ea. cõpi. de reb. ec. non alienan. si vna. de rerum permu. ca. vno. Querit Archi. de prebẽ. cũ singula. li. vj. an abbates possint hoc prescribere: allegat quod sic. de exces. prela. accedentibus. Alleg. ad contrarium. c. dist. cõtra morẽ. xiiij. dist. illud. tenet quod possint saltẽ circa prioratus simplices manuales nõ habentes curam sicut possent vnire grãgias vel maneria. ff. de lega. j. quod in rerum. §. vlti. de lega. ij. Caius. §. j. ff. de vbo. sig. l. locus. ad hanc alleg. facit qd no. de prebẽ. tue. Satis videtur per ea que no. de pscrip. auditis. et que scripsi in pdicta decre. accedẽtibus. quod cũ istud sit dignitatis et iurisditionis nõ ordinis quod pscribi possit: tñ cũ titulo: nisi prescriptio sit talis cuius initij non sit memoria. de prescrip. c. j. lib. vj.

+ In hoc casu dubitat Abb. nã qñ sunt pleno iure subiecte pñt abbates in illis exercere epalia iurisditionalia. vt no. gl. in singu. in cle. j. de re. ec. nõ alie. et facit qd plene dixit ipse abbas in. c. significasti. de fo. cõpe hec ex Panor.

mus edicto: ne monachi[a] singuli in singulis sibi cõmissis administrationibus vel prioratibus habitare psumant. Sed si pventus prioratuũ seu administrationũ hmõi duobus[b] forte nõ suppetãt: idẽ prioratus seu administratiões: nisi per abbates ad sustentationẽ duoruz sufficiẽtes reddant: locis alijs viciniorib ad eoz monasteria ptinentibus vel ipsoz monasteriorũ officijs[c] aut inter seinuicẽ[d] prout erit cõmodius: cũ cõsilio et assensu[e] abbatũ per locoz ipoz ordiarios[f] vniant. Monachis locoz q alijs vniẽt priorib ad claustrũ[g] pmitus reuocãdis / et clericis seruituris[h] ibidẽ / de locoz ipsoz prouẽtibus puisione debita facienda.

¶ Prouidet de prioruz etate: et ipsorum sacerdotio professione et habitatione. Jo. and.

¶ Ceterũ[i] prioratus cõuentuales[k] alicui / nisi. xxv. annũ attigerit: alij vo curã animaz habẽtes: et si[l] cura ipsa per seculares habeat psbyteros exerceri cuiqz / nisi. xx. annũ peregerit[m] / cõferri nequeat aut cõmitti. Qui autẽ prioratus istos[n] vel illos habuerint[o]: infra annum computanduz a tempore collationis seu commissionis sibi facte de eis et possessiõis eoz adepte[p]: vel infra vigesimũquintum etatis sue annum: si ante[q] annum ipsum nõ cõuẽtuales priorat eis commissi fuerint: aut collati se faciant ad sacerdotiuz promoueri. Qz si (cessante rõnabili[r] cã) nõ fecerint: eoipso nulla etiã monitiõe premissa pdictis prioratibus sint puati: q ipsis iterũ ea vice nullatenus cõferantur[s]. ¶ Sane prioratus aliqs siue administratio cõmitti alicui vel cõferri nõ possit: nisi expresse[t] pfessus fuerit ordinez monachalẽ: necz priorat aut administratiões extra mõasteria obtinentes pmittant in monasterijs: sed teneant in ipsis prioratib seu administrationib (quacũqz non obstante cõsuetudine[v]) residere[x]: nisi ex studioz[y] vel alia causa[z] rationabili ad tempus forte ab huiusmodi residentia excusentur.

¶ Prouidet de monachorũ ordinatione et ipsorum doctrina. Joannes andree.

¶ Ad ampliationem[a] autem cultus diuini statuimus quod monachi quilibet[b] ad monitionẽ abbatis se faciant ad oẽs ordines sacros (excusatione cessante legitima[c]) promoueri[d]. Rursus vt ipsis monachis proficiendi in scientia via opportuna non desit[e]: in singulis ipsorum monasterijs quibus ad hoc suppetũt facultates[f]: idone teneat magister: q eos in primitiuis scientijs instruat diligenter.

¶ Glo. sequens alleg. quinqz concor. et remittit. et rationem diuersitatis dicit non reddendam.
m ¶ Peregerit. Concor. de regula. ad nostram. de offi. deleg. cum vicesimum. vbi de hoc plenius. de elec. cũ in cunctis. ad idem. eo. ti. indẽnitatibus. lib. vj. de eta. et quali. c. vno. lib. vj. quod aũt hic requiratur ann perfectus. et. s. sufficit inchoatus est de arbitrarijs que pendent ex principis voluntate.
n ¶ Istos vel illos. scilicet cõuentuales vel non cõuentuales clericos. et no. quod lz decre. licet canõ. de elec. lib. vj. locũ nõ habeat in ecclesijs collegiatis et assumptis ad ipsarum regimen. vt eo. tit. statutum. in prioratibus tamẽ conuentualibus et religiosis et ipsoz prioribus locũ habet: vt hic.
¶ Glo. seq. notat specialem casum.
o ¶ Habuerint. Non dicit receperint. per qd vult cõprehẽdere etiam iam pmotos. et est si. de elec. cum in cũctis. §. hoc sane. sed contra dicit littera sequens ibi a tempore collationis etc. sed supplendum videtur in prius cõmissis a tempore quo ligat constitutio.
p ¶ Adepte. Vel ex quo per eos staret. de elec. cõmissa. lib. vj.
q ¶ Si ante annũ. Et sic nõ sunt apti ad sacerdotium. s. ea. cõpi. de eta. et quali. generalem.
r ¶ Rationabili causa. vt infirmitatis: irregularitatis superueniẽtis sine culpa sua: vel pcedentis in qua sufficienter dispensatum esset. de etate et qualita. tuam. vel his similibus.

Lz canon in prioratibus hz locum.

s ¶ Conferantur. Concor. de elec. cõmissa. §. porro. lib. vj.
t ¶ Expresse. Reprobat quod not. egi. de elect. cum in magistrum. vbi dicebat temporalibus administrationibus monasteriorum posse prefici non professos cum illi sint quasi castaldi: hic autẽ vides quod nõ sufficit tacita professio. vt sic decre. nullus. de elec. lib. vj. etiaz in his hodie locum habeat.
v ¶ Consuetudine. Nota casum nouũ quo dãnatur cõsuetudo. sic. j. c. per xi. in fi. et. j. ti. j. c. ij. §. vt autem. et. s. ea. comp. de eta. et quali. vt hi qui. cum suis concor. Et no. quod lz damnet consuetudinez de non residẽdo in prioratibus: nõ per hoc damnat illam que habet quod tales priores vocẽ habeant in electione maioris abbatis. de qua no. de priuil. c. j. in fi. lib. vj. et dixi de relig. domi. c. fi.

Consuetudo de non residẽdo in prioratibus non valet.

¶ Glo. seq. notat septem equiparantias.
x ¶ Residere. Collige ex hac constitutione et ex illa. s. ea. compi. de supplen. negli. prela. c. vno. quomodo in multis equiparantur prioratus manuales perpetuis beneficijs. s. in tpe lateraneñ. cõ. de cõces. preben. c. ij. in censibus nouis non imponendis neqz antiquis augendis in fructibus ipsorum cũ vacant non occupãdis: in ipsorum pluralitate non habenda: in etate: in ordine: in professione et residentia.

Prioratus manuales equiparantur in multis perpetuis beneficijs.

y ¶ Ex studiorum. De cleri. non resi. relatum.
z ¶ Causa rationabili. Propter infirmitatem aeris intemperiem: capitales inimicitias vel similia.
a ¶ Ad ampliationem. ix. pars. et huic princi. concor. de constitu. cap. penultimo.
b ¶ Quilibet. Non potest ergo negari quin in omnibus monachis locum habeat quod hic dicitur.
c ¶ Legitima. Quã si habet et non exaudit supplicet vel appellet ad superiorem abbatis ad instar serui supplicantis contra dominum. C. de preci. impe. offe. l. j. de appel. de priore. de iure pa. nullus.
d ¶ Promoueri. Ita et contra prohibitionẽ abbatis pmoueri non debent. de tempo. ordi. ad aures.
e ¶ Non desit. Concor. de magistris. c. j. et. c. quia nonnullis.
f ¶ Facultates. Si abbas hoc non seruans dicit facultates non sufficere

Seruus cõtra dominum supplicare pot.

¶ Glo. seq. probat quod dicitur monachos non manere solos de claustralibus intelligi.
g ¶ Ad claustrũ. sepius dixi et scripsi de capel. mona. c. fi. quod concor. huic quod iura que tractant de monachis ne soli maneãt in capellis: de claustralibus intelliguntur: qd ptz hic et ibi. Si ergo monachus est perpetuus institutus ad curã populi: et sic nil habet cõe cũ monasterio. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet sociũ nõ tenet: et sic seruatur de facto: nec occurrit rõ quare abbas talẽ monachũ de suo claustrali monacho sociaret: sed obedientiarius qui claustralis est: qui solo nutu abbatis reuocatur ad claustruz iste nõ dz esse solus: vt cũ socio aliqualẽ stabilitatẽ claustri seruet: et idez in regulari canonico. vt scripsi. eo. ti. quod dei timorem. super magna glo.

Mõachi claustrales soli in capellis manere nõ debent secus hõ perpetuo instituti.

¶ Glo. seq. exponit et obiectionem soluit.
h ¶ Seruituris. cum titulo vel sine. de capel. mona. c. fi. j. de exces. prela. frequens. ver. quidã. Sed dices quod etiam clericus secularis debet habere socium cuz quo celebret. de fil. presby. veniens. cum concor. fateor quod eget seruitore: sed nõ socio: et ideo sufficere poterit talis locus presbytero et seruienti: qui duobus monachis non sufficeret.
i ¶ Ceterum. octaua pars.
k ¶ Cõuentuales. in quibus. scilz sunt plures collegialiter. de quo satis scripsi. de iure patro. nobis. nõ vt singuli. facit de exces. prela. dilecta. talis aũt põt dari delegatus per papam. s. ea. cõpi. de rescrip. c. ij.
l ¶ Etsi. pro quis. vbi vo curam deberet exercere per seipsum: puto quod debeat attigisse. xxv. annũ. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. istõ ob. quod sit manualis. facit de elec. nemo deinceps. lib. vj. et per istud quis videtur comparare ad minorez etatem: videtur enim aliquibus sufficere talem esse maiorem. xiiij. annis ex quo alius curaz exercet: et hoc tollit: tamen de mente iuris non est quod claustralis gerat curã populi. de capel. mona. c. j. et vide qd ibi dixi.

Claustralis curã populi gerere non dz.

ficere: episcopus facta de hoc inqsitione si inueniat illas sufficere: illuz coget ad hoc vel ponet ibi magistrum. de magistris. c. ij.
a ¶ Premissa. decima pars.
b ¶ Statuit. eodem titulo cum ad monasteriuz. et capitulo in singulis. et ibi vide de his prohibitis.
c ¶ Obseruari. precedẽs qz dissuetudo circa pscripta: vel supradicta nõ iuuat. et tñ innouatio ista de facto non proficit.

¶ Cõfirmat et innouat decretalem. s. eo. cum ad monasteriũ. et ca. in singulis. h. d. Joan. and.

¶ Premissa[a] igitur oia et ea nihilominus q fe. re. Innocentius papa quartus predecessor noster circa statũ monachoz ipsoz pro vberiori cultu obseruantie regularis quo advsum camisiaz abdicationẽ pprietatis: silẽtiũ et esuz carniũ: ac de eoz capitulis de triẽnio in triẽniũ celebrãdis: et etiam quo ad qlibet alia statuit[b] (q oia innouam et approbam) expsse volumus et statuim firmiter obseruari[c]. Idem in eodem.

¶ Moniales q nulli subsunt nisi pape et canonici seculares per ordinarios: et alia exẽpta per suos prelatos debẽt annis singulis visitari. Et ponit numerũ psonarũ visitationi interesse debentium. h. d. Joan. and. Capitulum. ij.

Attẽdẽtes quod vbi gubernaculũ discipline contemnit[d] restat vt religio naufraget[e]: prouidendũ cẽsuim esse precipue: ne per cõtemptũ hmõi[f] in his que se christo[g] voto celebri[h] desponderunt quicqz reperiatur incongruũ: quod i regularis ponat honestatis gloria maculam: et diuinã merito possit offendere[i] maiestatez. ¶ Hoc igitur sacro approbãte concilio duximus statuendum: vt singula monialiũ monasteria per ordinarios[k] exempta: videlicet que ita sedi aplice quod nulli alij subiecta noscunt aplica[l]: non exempta vo ordiaria auctoritate ac exempta alia[m] per alios quibus subsunt annis[n] singulis debeãt[o] visitari. ¶ Visitatores aũt hmõi solicitudinis studiũ diligenter impẽdãt[p] vt moniales[q] ipse quarũ nonnullas dolentes[r] audiuim in subscriptis excedere[s]: pãnis sericis[t]: varioz foderaturis: sandalicijs[v] comatis: et cornutis[x] crinibus: scacatis et virgatis[y] caputiolis nõ vtant: nõ choreas[z] nõ festa[a] seculariũ psequant: non die noctuve per vicos et plateas incedãt[b]: aut voluptuosam als vitam ducant: casqz solertius[c] retrahãt ab insolentijs[d] quibuslibet et mũdi hui illecebris[e]: ac inducãt easdem ad impendendũ in monasterijs suis deuotũ et debitũ virtutuz dño famulatum. Ad que oia[f] obseruanda moniales casdem (nõ obstãtibus exemptionibus et priuilegijs quibuscũqz: qb tñ quo ad alia[g] nolum preiudiciũ gñari) per illos de quibus supradictũ est compelli[h] iubem remedijs oportunis.

Attẽdẽtes. Prio põit exordiũ. Secundo cõstitutionẽ ibi: hoc igit sacro. in qua primo statuit quod ordiarij singulis annis visitent monasteria monialiũ non exẽpta: et exẽpta q soli pape subsunt: reliqua exẽpta visitẽt supiores ipsoruz. Secũdo statuit de officio visitãtium ibi: visitatores. Tertio pcipit abbatissas bñdicẽdas debere infra annũ post cõfirmationẽ bñdici: et penã ipo nit ibi: statuim. Quarto ibi: illas qz. cõstitutionẽ prorogat ad canonicas cũ qdã ptestatiõe. Quinto ibi: ipos aũt determinat comitiuã visitãtiũ. Sexto ibi: si qvo. punit illos q visitãtes pdictos ipediũt. ¶ Casus. Sanctissime pr vellẽ iformari a san. vĩa. videlz vtrũ ordiarij: hoc est epi debeãt visitare monasteria monialiũ: et qliter debeant visitare. Dicit clemẽs siue monasteria sint exempta siue nõ: ordiarij debẽt illa visitare: sz si sint exẽpta: visitãt auctẽ huius ca. sibi delegata a papa: si nõ sint exẽpta: tũc visitant auctoritate sua ordinaria. Sed querit sub qua forma debeãt visitare illa monasteria: dicit quod forma hic cõtenta. ¶ Nota ibi monialium etc. de monasterijs monialiũ visitandis. Et dicit Pau. quod nomine monialiũ non cõprehenduntur monasteria virorũ. ff. de leg. ij. si ita scriptũ. qz femininũ nõ cõprehẽdit masculinũ. vt ibi per hoc no. j. §. statuimus. in glo. in abbatibus. iij. ¶ Nota de macula euitãda in religione. nam sine macula et ruga dz esse spõsa christi. xxj. dist. quis. zabad.
d ¶ Contẽnitur. xlv. dist. salomon. et. c. seq. Joannes chrisosto. vbi nõ timetur reprehensor securus accedit tentator: et facilitas venie etc. de vita et bone. cle. vt clericoz. cum suis cõcor.
e ¶ Naufraget. quasi naufragiũ patiatur. facit de peni. dist. ij. post naufragium. xxiij. q. j. nõ turbatur. xxiij. dist. c. j. post principium.
f ¶ Huiusmodi. Correctionis et discipline.
g ¶ Christo. xxvij. q. j. que christo.
h ¶ Celebri. dr a celo et ponitur pro scõ pro solẽni pro festiuo pro frequentato.
i ¶ Offendere. qd grauius est quam offendere terrenam. de her. vergentis.
k ¶ Per ordinarios. annis singulis debeant visitari quod est infra.
l ¶ Apostolica. auctoritate qd sequitur.
¶ Glo. seq. distinguit duas species exemptarũ et ad questionẽ rñdet.
m ¶ Alia. Istoz ergo monasterioz exẽptoz due sunt species. aliq sunt exẽpta q nõ recognoscũt supiorẽ nisi papã: alia sunt exẽpta: qz sunt ordinum exemptoz: sicut monasteria ordinis cistercieñ. Calmaduleñ. et similiũ. Illa ergo nõ corriget ordinarius loci: sz abbas vel prior cui subsunt. Si aũt monasteria monialiũ subsunt alijs monasterijs monialiũ cum illa maior prelata clausuram exire nõ debeat. eo. ti. c. vno. lib. vj. videtur quod illud monasterium sic subiectuz possit ordinarius visitare. Archi. in pdic. decreta. vnica: tenet quod illa maior prelata per se visitare possit: sed cũ iuste sit impedita visitabit per aliũ. x. q. j. epm. facit de offic. ordi. inter. eo. ti. si eps. lib. vj. et fm hoc cessabit ibi officiũ ordinarij.

Monasterioz exemptorũ due sunt spẽs.

¶ Glo. seq. in questione remittit et aliam soluit.
n ¶ Annis singulis. An sufficiat hoc fieri in fine primi anni: et in principio scdi. vide qd scripsi eo. tit. in singulis. in prin. hec aũt visitatio fiet semel tm in anno: iterari tñ poterit si subsit causa. qd dic vt not. de offi. archi. mãdamus. de cẽsi. cũ venerabilis. qd de nõ exemptis est indubitatum: sed idem puto de exemptis nec ista littera contradicit.

Visitatio iterari potest.

o ¶ Debeant. male faciunt prelati qui has visitationes omittunt: cum hoc verbũ sit precepti et necessitatẽ importet. + de appel. oblate. in fi. de sen. excõ. vt fame. et si quandoqz sapiat honestatem: sed illud speciale. de despon. impub. c. j.
p ¶ Impẽdant. capitula sup quibus inquirũt visitatores monasterioz formauit Guil. in spe. de inqsitione. §. nũc tractemus. §. licet autem.
q ¶ Moniales. abbatissas includit. de symo. c. fi. de priuile. ex ore.
r ¶ Dolẽtes. cõcor. s. eo. recolentes. in pn. de cele. mis. dolẽtes. j. de cẽsi. ad nostrũ. in pnc. s. ea. cõp. de elec. in plerisqz.
s ¶ Excedere. iunge hic lrãm nõ vtant. Jo. and.
t ¶ Sericis. imo nec habere debent sericã texturã. xxi. q. iiij. c. j. sz portare debẽt vestes aptas professioni et sanctimonie. xxi. q. iiij. c. fi. xxiij. dist. sanctimoniales. et facit s. ea. cõpi. de vita et ho. cleri. qm. in pn. Fulgentius ad pbã. vestis talis sit sacre virginis que testis sit intime castitatis.
v ¶ Sandalicijs. de his. de vsu pa. c. fi. et. xciij. di. C. cõpagis et sunt calciamẽta qbus vtunt epi induti pontificalibus.
¶ Glo. se. tractat an moniales tondeantur.
x ¶ Et cornutis. per hãc copulã nõ videt phibere comas ipsarũ vbi cornute non sunt. facit. xxx. dist. quecũqz. et. xx. q. iij. c. ij. vbi tenet hoc Laur. cũ ibi precipiat clericos tonderi et nõ moniales apud nos cõiter tondũtur moniales. et ca. quecũqz de secularibus feminis intelligitur: que in sui velamẽ et subiectiõis signum crinibus vtunt. Refert vegetius de re militari quod cũ romanis neruoz et funiũ copia defecisset: et non possent ad resistendum bellatoribus machinas reparare: romane mulieres abscissis crinib eos maritis tradiderunt per quos reparatis machinis aduersarioz impetuz repulerunt: maluerũt enim (vt ipse dicit) pudicissime femine maritis cõuiuere capite deformato quam integris crinibus hostibus seruire: sic puto plus monialibus expedire deformato capite deo cõuiuere quam crines polliendo humani generis hosti seruire. Jo. and.
y ¶ Virgatis. hec phibẽtur etiã secularibus clericis. s. ea. cõpi. de vita et hone. cleri. quoniam. in prin. et in fine.
z ¶ Choreas. vide qd dicã. j. de cele. mis. c. vno. circa medium. +
a ¶ Festa. Cyprianus de laude virginitatis sic loquitur. Nec cõputari iam potes inter puellas virgines xpi: q sic viuis vt possis adamari.
b ¶ Incedant. etiam ex honesta causa: debent enim manere sub clausura eo. titu. c. vno. lib. vj.
c ¶ Solertius. s. ea. cõpi. de offi. deleg. c. vno. ibi exponitur.
d ¶ Insolentijs. s. ea. cõpi. de offi. ordi. c. j. ibi exponitur.
e ¶ Illecebris. scilicet carnalibus vel illicitis delectationibus. sic dictis quia illiciunt.
f ¶ Omnia. et similia. de consti. translato. de rescrip. inter. ff. de legi. non possunt. vnde si portarent vestes rubeas vel virides: vel in similibus hic non expressis excederent coercebunt ordinarij.
g ¶ Alia. legis dyocesane vel iurisditionis. que plene no. de offi. or. dilectus. per hoc tñ non eximit illas a pcuratione: cũ illa sit annexa visitationi. de prescrip. cũ ex officij. de censi. cum venerabilis.
¶ Glo. seq. soluit dubium principale: et quoddam incidens.
h ¶ Cõpelli. per hoc videtur quod non possint exẽptas destituere. facit qd scripsi post Inno. de eta. et quali. queris. in fi. de rescrip. dilectus. j. et facit. s. eo. titu. ea que. ver. hec eadẽ. quaz per hanc immutari non puto quinetiã hodie illa loca visitent visitatores a capitulis pvincialibus deputati. qd patet: qz visitant etiã non exẽpta vt ibi: ergo ordinarioũ potestas non impedit ipsoz officium. exerceant ergo ordinarij quo ad exẽptas censuram et disciplinas regule. s. c. pxi. §. si quis. et hec sint remedia oportuna de quibus sequitur.

Debeo debes necessitatem importat.

+ Concor. tex. in. l. se pe ff. de of. pcõ. et lega.

Fulgentij dictum.

Mulieres romane pro machinaz reparatione crines absciderũt.

+ Adde ad hoc no. i. c. cũ decorẽ. et in. c. fi. de vita et ho. cle.

Procuratio visitatiõi est annexa.

¶ Glosa sequens infert.querit ꝛ soluit.

a ¶ Solite. Licet ergo abbatisse benedicātur.tñ non oēs.inspicit ergo mos monasterij.ꝯ2.c.pri.parte.ij.v.monachis.xij.q.ij.alienationes. Quid si alique fuerint benedicte: alique non: puto si de more seruato per.xl.annos patere posset illū sequendū.lꝫ prius vel post seruatum fuerit ꝯtriuꝫ.arg.de pben.cū de beneficio.li.vj.vbi vo affirmatiua vl' negatiua tātitpis nō apparet: puto penā istā locum nō habere, quasi ex varia obseruatione videat hoc voluntariū.ad hoc de censi.ex parte.

Abbatisse non oēs bn̄dicunt.

¶ Glo.seq.ponit differētiam inter bn̄dictionez abbatis ꝛ abbatisse. secundo qrit an sit iterabilis.ꝛ duas opi.ponit.

b ¶ Benedici.vt scripsi post Hosti.de accu.meminim9.minus hꝫ bn̄dictio abbatisse q̄ abbatis: qꝛ abbas benedict9 monachos benedicit.de sup.negli.pla.c.j.ꝛ ꝯfert minores ordies.de eta.et quali.cū cōtingat.qd ex fragilitate sex9 abbatissa non facit.de peni.ꝛ remis.noua.cū si. Licet ergo benedictio abbatꝭ nō sit simplex: sed mixta inter simplicē et ordinariā: vt scpsi post Hosti.de eta.ꝛ quali.tuā. Bn̄dictio tñ abbatisse simplex videt. Itē lꝫ bn̄dictio abbatis a qua depēdet ordināndi potestas his diebus dari debeat quib9 dādus est ordo fm Host.q dicit id tuti9.de eta.ꝛ qli.cū ꝯtigat. de ista tñ a qua potestas illa nō depēdet min9 videt dubiū qn quolibet die dari possit.facit de ꝯse.eccle.vel alta.c.ij.ꝛ satis est certū tēpus illi vel suis depēdentijs nō esse prefixū. Sꝫ dubitat an hec bn̄dictio sit iterabilis? Hug.hic tenet q nō.j.q.j.manus.est em̄ quasi sacramentum: ꝛ ad instar benedictionis nuptiarū.de secun.nup.c.j.ꝛ.iij. Quidā contra. Inquirendū esset quid seruet curia: certū est autē p his bn̄dictionibus dandis vel datis precū exigi nō debere.de symo.sicut.iij.

Abbas plus ꝯsequtur p bn̄dictionez q̄ abbatissa.

Benedictio abbatisse an sit iterabilis.

¶ Statuimus insuper vt queuis ad regimē abbatiaꝝ assumpte in monasterijs in quibus abbatisse sunt solite[a] bn̄dici[b] infra annuꝫ a sue ꝯfirmatiōis tpe[c] cōputanduꝫ mun9 bn̄dictionis suscipiāt: alioqn a iure suo (nisi subsit causa rōnabilis[d]) prorsus se nouerint cecidisse[e]: p illos[f] ad quos id ptinet ꝓuisione de abbatissis monasterijs ipsis canonice faciēda. ¶ Illas quoqꝫ mulieres q̄ vulgo[g] dicunt canonice seculares[h] ꝛ vt seculares canonici vitā ducūt: non renunciātes ꝓprio: nec ꝓfessionem aliquā faciētes: p locoꝝ ordīarios si exēpte nō fuerint sua: si vo exempte fuerint aplica auctoritate pcipimus visitari. Per hoc tñ nō intendētes earuꝫ statum regulā seu ordinē approbare[i]. ¶ Ipsos autē visitatores notarijs duobus[k] et psonis duabus[l] sue[m] eccłie quatuorqꝫ viris[n] alijs honestis vtiqꝫ ꝛ maturis[o] pcipim9 in ea quā visitando facient inqsitione fore cōtentos[p]. ¶ Si qui vo visitatores ipsos[q] in premissis impedire[r] presumpserint: seu aliquo premissoꝝ (nisi moniti resipiscāt) ipo[s] facto excōicationis sniam se nouerint incursuros: priuilegijs: statutis: et cōsuetudinibus quibuslibet in contrarium minime valituris.

¶ De religiosis domibus vt episcopo sint subiecte.

Clemens.v.in cōcilio Vienensi.

¶ Mulieres statum beguinarū sectantes: ꝛ de nouo assumentes: ac religiosi in hoc dātes cōsilium vel fauorē: ipso facto sunt excōicati: status tamē penitentialis per hoc nō interdicit fm Pau. Capitulum primū.

Cum[t] de quibusdam

c ¶ Tempore. Sic etiam currit tps ꝯsecratiōis epis.s.post ꝯfirmationem.c.di.c.j.de hoc de elec.cū in cunctis.vsi.cum vo.

¶ Glo.seq.ponit quinqꝫ exēpla notabilia pro necessitate.

d ¶ Rōnabilis. Puta ipsius infirmitas: volūtas dyocesani per ipsuꝫ sepius requisiti.vacatio sedis: vel his silia. Idē puto si possessionem abbatie non habuisset: neqꝫ p eā stetisset.ad hoc.xcij.dist.si qui epi.de elec.cōmissa.lib.vj. Itē si corrupta ꝓmota esset p eū q posset nō bn̄dicere. ꝛ facit qd no. Hosti.xx.q.j.iuuēculas.p eū qui posset dici qꝛ corrupta nō pōt in abbatissam eligi: vt ibi.ꝛ facit.j.q.vij.c.ij.v.nouim9.ꝛ no.xxxj.q.j.quomodo virginibus.nō em̄ posset corrupta virginitatem hortari.xxvj.di.c.pe.in fi.ergo non presit virginibus.

Abbatisse benedictiōez multa impediunt.

¶ Glo.seq.questionem soluit.

e ¶ Cecidisse. In abbatibus in quibus hoc exprimit non hꝫ locum hec pena.lꝫ em̄ masculinū cōprehendat femininū: non tñ ꝯuertitur.exēplo enim ꝛc.ff.de lega.ij.si ita sit scriptum.

f ¶ Per illos. Siue sint collegia ad que spectat de iure cōi electio.xvj.q.vl.c.vlti.ꝛ de elec.c.j.siue sint alij ad quos de iure speciali spectet ꝓuisio.de resti.in integ.c.ij.

g ¶ Vulgo.facit.j.c.proxi.in prin.cum concor.

h ¶ Canonice seculares. De his.de elec.c.indēnitatibus.§.pe.lib.vj.ꝛ no.xij.q.vlti.c.vlti.ꝛ de maio.ꝛ obe.dilecta.in glo.penul.

i ¶ Approbare. Immo reprobari videt.xviij.q.ij.perniciosam.

k ¶ Duobus. Negatiue sumitur.i.non pluribus.facit.xxvj.disti.c.j.et de hoc notat de testi.licet.j. Idem repete de sequentibus: et hoc ꝓbat littera contentos que sequitur.

¶ Glo.seq.soluit contrarium.

l ¶ Duabus.decre.vt iuxta.de offi.ordi.dicit de duabus vel trib9: sed hec decre.specialiter loquitur in monasterijs monialium.

m ¶ Sue ecclesie. Cathedralis vel inferioris.

n ¶ Viris alijs. Non distinguit sint clerici vel alij: tñ decre.vt iuxta.de offi.ordi.precipit seculares excludi.

o ¶ Maturis.etate.de elec.cum in cunctis.in prin.

¶ Glo.seq.ponit duo diuersa ꝛ dubium soluit.

Visitās q̄t psonas secum dꝫ habere.

p ¶ Contētos. Circa visitationē aliorum monasterioꝝ ꝛ locorum seruetur decre.vt iuxta.de offi.ordi.circa visitationē quam facit eps de ꝓprio capitulo precipue regulari: seruetur extrauag. Bonifa.de offi.ordina.debent.hic autē taxat numerum intromittendorum in capitulo tempore visitationis.per hoc tñ non restringit numerū procurandoꝝ statutum.de censi.cum apostolus.

q ¶ Ipsos. Ordinarios visitātes apostolica auctoritate vel ꝓpria vel superiores ipsorum monasteriorum.

¶ Glo.seq.primo soluit questionem.scdo querit.arg.pro ꝛ contra.

r ¶ Impedire. Per hāc litterā puto q necesse sit impedimentum precedere ꝛ monitionē seq ad hoc vt locus sit huic pene hoc dico quia vidi prelatos scribentes qñqꝫ monialibus q parēt se certa die ad recipiendā visitationē ipsoꝝ: ꝛ in eisdē litteris faciunt monitionem q nullus ipediat. talis enim monitio dꝫ fieri vt desistant ab illato impedimento: vt loc9 sit huic pene.facit qd scripsi.de cōces.preben.cū nostris.ꝛ super glo.ij. Sed nunquid illato impedimento fiet monitio nominatim: an sufficiet generalis? p et ꝯ facit.s.ea.cōpila.de vita ꝛ hone.cle.c.j.de senten.excō.constitutionem.lib.vj.

Visitare volens an debeat premonere visitandos.

¶ Glo.se.remittit ad simile.scdo dubiū soluit.

s ¶ Ipso facto. Est ergo iste casus q̄ sufficit monitio: nec est necessaria sententia.concor.decre.s.ea.cō.de vita ꝛ ho.cleri.c.j. Absoluit aūt ordinarius ex quo papa non reseruat.vt de sen.excō.nuper.

Cum de quibusdā. ¶ Primo ponēs cōstitutionis cām abolet ꝛ dānat statū beguinarū: ꝛ excōicat illū sectantes vel de nouo assumētes. Scdo ibi: pdictis.excōicat religiosos dantes circa id ꝯsilium/auxiliū/vel fauorē. Tertio ꝓtestat statum penitētie ꝛ humilitatis per id mulieribus nō prohiberi ibi: sane.

¶ Accipe glo.ꝛ fm diuisionē ꝓsequere particulas ꝛ nō indigebis positione casus. ¶ No.primo q ad hoc q qs dicat religiosus oportet q ꝓmittat tria vota que sunt de substantia cuiuslibet religionis.s.obediētiam: paupertatē: ꝛ castitatē. ¶ Scdo nota iuncta glo.ꝓsonas quibus permittit predicare. ¶ No.tertio casum in quo quis ipo facto incurrit suum sniam excōicationis: videlꝫ si mulieres beguine assumāt statum suum post istā ꝯstitutionē: vel si nō dimittāt: tūc em̄ ipo facto sunt excōicate.

¶ Nota q tres sunt ordines beati francisci. Primus est masculorum: qui ꝓfitent omnia substātialia ordinis ꝛ religionis cuiuslibet. Et iste est strictissimus.de quo in cle.exiui de paradiso.de vbo.sig. Scōs ordo beati francisci.est ordo sancte clare soroꝝ q̄ etiā ꝓfitent illa substantialia. Sed differt a primo: qꝛ iste hꝫ ꝓpriū in cōmuni: qd nō hꝫ prim9 ordo minoꝝ. Tertius est ordo cōis masculis ꝛ feminis: in quo existentes ꝓmittūt obedientiā: ꝛ quandā habēt regulā: nō ꝓprie quo ad tria substātialia: sꝫ ad quēdam modū viuēdi p sedē apostolicā approbatū ꝛ hoc voluit glo.in ver.obediētiam. Et ille tertius ordo est p viuentibus in ꝯiugio.tñ fm modum viuēdi eis datū abstinent certis diebus qualibet septimana a thoro. Ideo no.ex pdictis q nō profitentes tria substantialia nō dicunt ꝓprie habere regulā: sꝫ quēdam modū viuendi: ꝛ p ꝯsequēs nō dicunt ꝓprie regulares. ¶ Nota q etiā nedum feminis ꝛ laicis maribus pdicare nō licet: sꝫ nec etiam clericis qui non sunt curati vel priuilegiati. ¶ No.q noīe mulierū continentur mulieres cuiuscūqꝫ cōditionis etiā virgines.de hoc in glo.ij. ¶ Nota in.§.sane.in fi.q inspiratio ad bonū ꝓcedit a deo.et hec est lex priuata que superat omnem.de reg.licet.de renū.nisi.§.verū.xxj.q.ij.due.et dat Laur.v. Tu spiras vbi vis: tu munera diuidis vt vis. Tu quid vis cui vis: tu quem vis munere quos vis.zabarel.

¶ Glo.se.dicit qd cām dedit: deīde subdit de quibusdā declaratorijs.

t ¶ Cum de quibusdā. Cōstitutioni forte causam dedit.qd no. Hostiē.de pe.ꝛ remis.cū ex eo.dum em̄ ibi dicit q questores elemosynarū non hospitentur in locis incongruis: dicit ibi Hosti.parcit q nō dicit ꝓstibulis: sed cauendum est a quasi ꝓstibulis sicut sunt hospitia beguinarum: qd periculosum genus est mulierum que de facili alios q̄ religiosos admittunt: a quibus omnibus modis est cauēdum.xviij.q.ij.diffinimus.ꝛ.c.perniciosam. Alibi etiā no. Hostien.q a beguinis cauēdū.de fri.fraternitatis.post princi.de vi.ꝛ honesta.cleri.monasteria.alibi no.de iureiurā.ꝛ si christus.ver.angelus.quēdam dixisse tēpora mutata in malū.ex quo ꝯsciētia cepit esse peccatū.deus nouit iuramentum: ꝛ beguinatus religio. Dicit qdā declaratoria sup hac ꝯstitutione manasse: quā de curia habere nō potui: ꝛ a quibusdā audiui q a curia nō manauit. Vidi aūt duas ꝯrias: ꝛ vt puto in alemania cōpositas quarum altera videbatur edita ad consultationem epi argentinensis.

a ¶ Mulieribus. Virgines: nuptas ꝛ viduas cōprehendit.de hoc.ff.de verbo.signi.mulieris.in prin.

b ¶ Beguinab9. De erroribus beguinarū ꝛ beguardorum alemanie.j.de here.ad nostrum.

c ¶ Vulgariter. Inspicitur elocutio vulgi.s.tit.proxi.c.vlt.versicu.illas quoqꝫ.j.de hereti.c.j.§.sane.de torne.c.j.de iniurijs.ꝛ si pignorationes.in prin.li.vj.cum suis cōcordantijs.

Ordolfe.

d ¶ Nuncupatis.hic iunge litteraꝫ nobis fide digna ꝛc. quod seqtur est interpositio.

¶ Glosa sequens remittit ꝛ questionem soluit.

e ¶ Obedientiam. Vide quod scripsi qui cler.vel vo.cōsuluit.ꝛ quod no.in spe.de sta.mona.ver.xxxvij. Et per hoc videtur q hec constitutio sorores minorum que dicuntur tertij ordinis nō includat: cuꝫ ille promittant obedientiam et habeant regulam nō ꝓprie quo ad tria substantialia: sed quendam modū viuendi per sedem apostolicam approbatū qd mihi cōstat.ꝛ facit.j.de sen.excō.cū ex eo.in pn. Secundus autem ordo est sororuꝫ sancte clare q̄ profitentur substantialia: sed differūt a primo quia habent ꝓprium in cōmuni quod nō habet ordo minorum.

Sorores minoꝝ sūt in duplici differētia.

f ¶ Affectio. Sic.xcv.distin.olim.

g ¶ Insaniaꝫ.sicut ille de quib9 habetur.xxvj.q.v.episcopi.q̄ sequi se dicunt dyanam.

h ¶ Disputent. qd etiaꝫ maribus laycis nō lꝫ.de here.c.ij.§.j.li.vj.C.de sum.tri.l.pe.

Predicādi facultas nō oib9 est permissa.

i ¶ Predicēt.hoc nō lꝫ mulieribus etiam platis.de pe.ꝛ re.noua.xxiij.di.mulier.xxxiij.q.v.mulierem.nec lꝫ maribus laycis.de here.cum ex iniuncto.nec clericis nisi sint curati vel sup hoc priuilegiati.s.ea.com pi.de sepul.dudum. post principium.ꝛ.§.huiusmodi.in prin.

k ¶ Introducant.qd hereticum est.de here.ad abolendam.in prin.

Simulata eqtas duplex est iniquitas.

l ¶ Sanctitatis.fm grego.simulata equitas: duplex est iniquitas.ratio est: quia malum facit ꝛ abutitur bono.

m ¶ Abolendum.concor.lxviij.di.cor episcopi.

n ¶ Ipso facto. ex quo papa sibi vel alteri absolutionem non reseruat absoluet ordinarius.de sen.excom.nuper.

o ¶ Dudum.respicit preterita: qꝛ illud exprimit: ꝛ qꝛ rō hui9 antiqua.

p ¶ Sectentur.quasi sequantur vel assequantur.

q ¶ Religiosis.alios non ligat.vt.j.dicam de sen.excom.c.j.

¶ Glosa sequens obiectionem soluit.

r ¶ Incursuros.qꝛ participans crimini dānato incurrit eādē penā excōicationis.de sen.ex.nup.ꝛ.c.si cōcubine.non videbat hoc exprimi necesse: sed qꝛ vt scripsi in pdi.decre.nup.illa pena locum nō hꝫ nisi duo cōcurrant: q crimini ꝛ criminoso participet: ideo fuit hic expressum.

s ¶ Et virtutum.s.ti.proxi.c.vlti.ver.visitatores.in fi.

¶ Glo.seq.de humilitate dicit vnde dicatur: ꝛ pluribus auctoritatibus illam cōmendat tres ipsius gradus interserit.

Humilitas qd est.

t ¶ Humilitatis.ab humo dr.ꝛ vt btūs Bernardus dicit lib.de gradib9 humilitatis. Humilitas est virtus q̄ hō verissima cognitione sibi vilescit.ꝛ post multa. Gloriosa res est humilitas q̄ ipsa quoqꝫ superbia palliari se appetit ne vilescat.facit.viij.q.j.in scripturis.in fi.de talib9 dr q sub specie agni lupū gerūt.de here.vt officium.li.vj. Cassianus ponēs.x.humilitatis indicia ponit illud octauū: cum qs se religiosu inferiorē nō sufficie ꝓnunciat labiorum: sed intimo cordis credit affectu. Inde dicuntur tres gradus humilitatis. Prim9 subdēre se maiori ꝛ non preferre se equali.facit.xxij.di.de ꝯstātinopolitane.j fi. Scōs subdere se equali: nec pferre se minori. Tertius subdere se minori.facit.de pe.di.ij.c.j. Prima dr sufficiēs ꝛ necessaria.scōa abundans.tertia supabundās. De humilitatis efficacia dyabolus ad macharium: vt legit in vitas patrū. Ieiunas interdum ꝛ ego nullo vnq̄ cibo reficior: tu sepe vigilas: me nunq̄ sopor oppressit: humilitas tua sola me vincit. Et ambrosius dicit q humilitas ē clauis que aperit regnū celoꝝ/ ꝛ reserat mysteria scpturarum. Et Gre.in.iiij.dn̄ica de aduentu. Qui sine humilitate virtutes congregat: quasi in ventum puluerem portat: ꝛ vnde aliquid ferre cernitur inde deterius cecat.ꝛ vide.xciij.di.dominus.c.di.contra morem.

Humilitatis tres sūt gradus.

Humilitas celū apit ꝛ scripturas reserat.

mulieribus[a] beguinabus[b] vulgariter[c] nuncupatis[d] (que cum nulli ꝓmittāt obediētiā[e]: nec ꝓprijs renūciant: neqꝫ ꝓfiteātur aliquā regulā approbatam religiose nequaqꝫ existunt: q̄uis habitū q beguinarum dicit deferant: ꝛ adhereant religiosis aliqbus ad quos specialiter trahitur affectio[f] earūdem) nobis fide digna relatione insinuatū extiterit q earū alique quasi perducte in mētis insaniā[g] de sūma trinitate ac diuina essentia disputent[h] ꝛ predicent[i]: ac circa fidei articulos ꝛ ecclesiastica sacramenta opiniones catholice fidei cōtrarias introducāt[k]: ꝛ multos super his decipiētes simplices eos in errores diuersos inducāt: aliaqꝫ q̄plura periculum animarum parientia sub quodam velamine sanctitatis[l] faciant ꝛ cōmittant. ¶ Nos taꝫ ex his q̄ ex alijs de ipsarū opiniōe sinistra frequenter auditis: eas merito suspectas habentes: statum earundē sacro approbāte concilio perpetuo duximus ꝓhibenduꝫ ꝛ a dei ecclesia penitus abolenduꝫ[n]: eisdē ꝛ alijs mulieribus quibuscūqꝫ sub pena excōmunicationis: quam in contrariū faciētes incurrere volum9 ipso facto[n]: iniungentes expresse ne statuꝫ huiusmodi dudum[o] forte ab ipsis assumptum quoquo modo sectent[p] vlterius: vel ipsuꝫ aliquatenus de nouo assumant. ¶ Predictis vero religiosis[q] per quos eedē mulieres in huiusmodi beguinagij statu foueri: et ad ipm suscipienduꝫ induci dicūtur: sub simili excommunicationis pena quam eoipso q secus egerint: se nouerint icursuros[r]: districti9 inhibemus: ne mulieres aliquas predictū statum (vt premittitur) dudum assumptum sectantes: aut ipsum de nouo forsitan assumentes quōcūqꝫ admittant: ipsis super eo sectando vel assumendo prebētes vllo modo consiliū: auxiliuꝫ: vel fauorem: nullo contra pmissa priuilegio valituro. ¶ Sane per predicta prohibere nequaqꝫ intēdimus: quin si fuerint fideles alique mulieres que ꝓmissa continētia vel etiam nō promissa honeste in suis ꝯuersantes hospitijs penitentiam agere voluerint: ꝛ virtutum[s] dn̄o in humilitatis[t] spiritu deseruire: hoc eisdeꝫ liceat prout dn̄s ipsis inspirabit. Idem.

¶ Ponens constitutionis cām statuit hospitalia reformari per collatores ipsoꝝ: ꝛ cogi rectores eorum ad cōseruationem locorū ꝛ suorū iuriū ꝛ ad hospitalitateꝫ tenendā: statuens per locoꝝ ordinarios suppleri defectum vel negligentiam collatorum etiam circa exēpta. Io.an. Cap.ij.

Quia cōtingit interdum q

Quia contingit. ¶ Diuidit.i.iiij.partes: vt pꝫ in rubro.secunda ibi: vt autem.tertia ibi: pmissa. qrta ibi: Ceterū. Imol. ¶ Casus. Quia rectores elemosynariarū ꝛ leprosariaruꝫ negligebāt curā dictorū locoꝝ: ꝛ illa cura seu solicitudine postposita res ꝛ bona ipsoꝝ locorū nō curabāt reuocare ad ꝓprietatē: ꝛ bona ipsoruꝫ locorum cōuertebant in suos vsus: qd est ꝯ intentionē fūdatoꝝ: ꝛ augmētationem ipsorum locorum.ideo fuit pape supplicatum vt cōsilium dignaretur prouidere: qd cōcilium statuit vt bona alienata reuocent: et de redditib9 faciāt reparationes vtiles et necessarias ipsis locis: ꝛ non cōuertant in suos ꝓprios vsus. Et qꝛ rectores isti possent esse negligētes: ideo statuit conciliuꝫ q ordinari9 loci eos cōpellat ad faciendum inuētariuꝫ de oībus bonis spectantibus ad ista loca. Item q cōpellant ipsos ad reddendum rōnem quolibet anno. Itē ordinauit conciliū q illa loca non parent clericis in titulum sed psonis honestis que hñt vn̄ possint resarcire dāna si q̄ eisdē locis intulerint. Iteꝫ si dicit q in illis locis sint pauperes tendentes ad mortem: lꝫ de iure cōi deberēt recipere sacramenta ecclesiastica a rectore parrochialis ecclie.c.j.de sepul.ꝛ.c.j.de cele.mis.in an.tamen stabitur cōsuetudini illi9 loci: vt si cōsueuerint accipere sacra a capellano illius elemosynarie vel hospitalis: tunc rectore illius ecclesie parrochialis inconsulto debet eis ministrare sacramenta. ¶ No.primo q eps non potest redditus deputatos ad locum pauperum deputare ad alium locum: imo hoc pertinet soli pape. Et sic est casus pertinens ad solum papam q papa potest alienare redditus deputatos ad hospitalia ꝛ elemosynarias. ¶ Nota q rector hospitalis tenetur epo vel archiepo loci reddere rationem de male admistratis. ¶ Nota q elemosynarie q̄ non sunt annexe alicui ecclesie parrochiali vel que sunt ad aliquod monasterium nō pnt alicui conferri in titulum. ¶ Nota q collator illoꝝ locoꝝ dꝫ exigere a rectoribus vt faciant inuentarium: ꝛ reddant rationeꝫ de redditibus illoꝝ locoꝝ: als collatio est nulla ꝛ sic fuisse factum scio in hospitali ville exolduneñ. ¶ No.iuncta glo. q pauperes existentes in elemosynarijs ꝛ leprosarijs debent recipere sacra diuina a rectore ecclesie parrochialis in qua fuerit elemosynaria. Nisi aliud habeat cōsuetudo: vt in dicto hospitali ville exolduneñ. est quidam vicarius perpetuus qui singulis hebdomadis tenetur celebrare vel celebrari facere duas missas tali die qua voluerit ꝛ tenetur audire confessiones pauperū existentium in domo seu hospitali: ita q si veniret infirmus ad portam volens intrare: rector non tenet illum recipere nisi primo fuerit cōfessus a suo curato: ꝛ eo existēte in domo si iterū petat cōfiteri: vicarius tenet illū audire confiteri ꝛ sibi cōferre alia sacra: ꝛ iste vicarius est perpetuus: ꝛ tenetur infra annū promoueri ad sacerdotiū fm formam clementi.s.que de eccelesijs.de offi.vicarij. imo cum simplici tōsura dictam vicariam poterit tenere. ¶ Nota q recto-

Elemosynarie nou possunt in titulū conferri.

Leprosi et paupes a qb9 debēt sacramenta recipe.

res hospitaliū nō pñt vltra victū ꝛ vestitū fructus ꝛ redditus conuertere in ꝓprios vsus: etiā si fructus sint a solo separati. vide hic textum iuncta glo. in verbo: vsus suos. ¶ No. per te expositionez textus: quia multa exposui supra q̄ videnť sufficere pro multis dictionib⁹. ¶ Nota ibi interduz ꝙ iura aliqñ adaptantur ad ea que raro emergūt contra id. ff. de legi. nam ad ea. de q̄ de despō. ipu. lr̄as.

x ¶ Priuilegiatos. de priui. quoniam. ꝛ. c. cum capella. eo. ti. volentes. §. in eos. lib. vj.
y ¶ Apostolica. concordat. s. ea. compi. de supplen. negli. prela. c. vno. ꝛ ibi concor. de hoc.
z ¶ Censuram. de verbo. signi. querenti.

xenodochiorum[a] / leprosariarū / elemosynariarum seu hospitaliū rectores locorū ipsorū cura[b] posposita / bona / res ꝛ iura ipsoꝝ interdū ab occupatoꝝ ꝛ vsurpatorum manibus excutere[c] negligūt qnimo ea collabi ꝛ deperdi[d]: domos ꝛ edificia ruinis deformari[e] permittūt: ꝛ nō attēto ꝙ loca ipa ad hoc fūdata ꝛ fidelium erogationib⁹ dotata fuerūt vt paupes infectiqꝫ lepra reciperenť inibi: ꝛ ex ꝓuentib⁹ sustētarenť illorū: id renuunt inhumaniter[f] facere: ꝓuentus eosdē in vsus suos[g] dānabiliter ꝯuertētes: cū tñ ea que ad certū vsuz largitiōe[h] sunt destinata fidelium ad illū debeāt nō ad aliū[i] (salua qdē sedis aplice[k] auctoritate) ꝯuerti[l]. ¶ Nos aūt i curiā ꝛ abusuz hmōi detestātes: hoc sacro ꝯcilio approbāte sancim⁹: vt hi ad q̄s id ð iure[m] vel statuto in ipsoꝝ fundatiōe locoruz apposito[n]: aut ex ꝯsuetudine ꝑscripta legitime[o] vel ꝑuilegio sedis[p] apostolice ꝑtinet: loca ipsa studeāt in ꝑdictis oībus salubriter reformare: ac occupata / deꝑdita ꝛ alienata indebite[q] in statū reduci debitū faciant: ꝛ ad ipsaruz miserabiliū ꝑsonarū receptionē ꝛ sustētationē debitā iuxta facultates[r] et prouēt⁹ locoꝝ ipsoꝝ rectores ꝑdictos cōpellere nō omittāt. Jn q̄[s] si forte cōmiserint negligētiā[t] vel defectū ordinarijs locoꝝ iniungimus[v]: vt etiā si pia loca predicta exēptionis priuilegio munita cōsistāt per seipsos vel alios ipleāt oīa premissa ꝛ singula: ꝛ rectores eosdē vtiqꝫ nō exemptos ꝓpria: exēptos ꝟo ꝛ alios ꝑuilegiatos[x] aplica[y] ad id auctoritate compellāt. Cōtradictores cuiuscūqꝫ status aut ꝯditiōis existāt: ac ꝑbentes eisdē circa ꝑmissa ꝯsiliū: auxilium: vel fauorē: per cēsurā[z] ecclesiasticā ꝛ alijs iuris remedijs[a] cōpescēdo: nullū tñ ꝑ hoc exēptionibus seu priuilegijs ipsis quo ad alia[b] preiudicium generando.

¶ Precipit hospitalia i bñficiū nō ꝯcedi nisi i duob⁹ casib⁹: ꝛ reprobat ꝯtrariā ꝯsuetudinez submittēs q̄les eē debeāt qb⁹ administratio ipsa cōmittiť: ꝛ de ipsorū iuramēto iuētario ꝛ rōne reddēda. ꝛ decretū apponit. Jo. an.

¶ Ut aūt ꝑmissa prōpti⁹ obseruenť: null⁹ ex locis ipsis sclarib⁹[c] clericis in beneficiū[d] ꝯferať: etiā si de cōsuetudine (quam reprobamus[e] penit⁹) ꝯ̄ fuerit obseruatū: nisi in illorū fundatiōe secus ꝯstitutū fuerit seu ꝑ electionē[f] sit ð rectore locis hmōi ꝑuidendū. Sꝫ eoruz gubernatio viris ꝑuidis: idoneis: ꝛ boni testimonij ꝯmittatur[g] q sciāt (velint ꝛ valeāt[h]) loca ipsa bona eoꝝ ac iura vtiliter regere: ꝛ eoꝝ ꝑuent⁹ ꝛ reddit⁹ i ꝑsonaꝝ vsum miserabiliū fideliter dispēsare: ꝛ q̄s in vsus alios bōa ꝑdicta ꝯuertere ꝑsumptio verisimilis nō existat: in qb⁹ sub obtestatiōe diuini iudicij illorū ad q̄s dictoꝝ locoꝝ cōmissio ꝑtinet cō-

¶ No. ꝫ eos qui nolūt recupare bona ecclesie: male enim faciunt. quia vt dicit zenze. neduz deperdita recuperare: immo si possunt noua acqrere teneņt. al's em̄ imputať. xij. q. iiij. qcunqꝫ. C. arb. tu. quicquid. zaba.

a ¶ Xenodochiorum. de hoc ꝛ sequentibus nominib⁹. s. eo. cō. de pben. p lr̄as. ꝛ ibi dedi remis.

b ¶ Cura temporaliū. vt innuunt sequentia.

c ¶ Excutere. repetendo illa in iudicio: quod possunt in ecclesiastico: etiā si illi sint layci. de foro cō pe. cum sit.

d ¶ Deperdi. Permittūt quod sequitur.

¶ Glo. seq. no. p curatis ꝛ alijs beneficiatis.

e ¶ Deformari. Hec est ꝓbatio male admistrationis. xij. q. ij. quattuor. de elec. fundamenta. ꝟ. nūquid. lib. vj. C. de admini. tu. lex que. facit cōstitutio. Jo. execrabilis j. rñ. reparari aūt debēt de redditibus locoꝝ que supsunt. qō dic vt de eccle. edi. c. j. ꝛ. c. de his.

f ¶ Jnhumaniter. de prescrip. cum ex officij. post prin. de cen. licet.

g ¶ Usus suos. Scꝫ. vltra victum ꝛ vestitū: forte in patrimonio augendo vel cōseruando. facit de pigno. c. iij. ꝛ patet ꝙ isti fructus etiam separatos a solo suos nō faciūt. De alijs clicis et ꝑlatis no. de offi. or. ꝑñti. li. vj.

h ¶ Largitione. in vita vel morte.

i ¶ Non ad alium. etiam pium: ꝛ est huic si. de ap. c. iij. ꝛ ibi concor. de hoc in. j. glo. ꝛ bene facit. ff. de admini. rerum ad ciui. perti. l. j. cuz concor. in glo. quandoqꝫ tamen rebus vtimur ad aliū vsum ꝙ̄ fuerint inuente. de penis. ꝙuis. lib. vj.

Donata p fideles per solū papā pñt alteri.

k ¶ Sedis aplice. no. per hanc litteram solū papā alterare posse vsum illorum que per fideles donata sunt vel relicta. ꝛ addendus est iste casus ad alios notatos. de offi. leg. ꝙ translationem.

l ¶ Conuerti. per solicitudinem dyocesani. e. ti. de xenodochijs.

m ¶ De iure. vt episcopi. vt in predi. c. de xenodochijs.

n ¶ Apposito. per dyocesanū de ꝯsensu patroni. de consue. cuz dilect⁹. facit. xviij. q. ij. eleutherius. de iurepa. preterea. ij.

o ¶ Legitime. spacio. xl. anno. cum titulo: nisi sit tanti temporis prescriptio cuius initij non sit memoria. qō dic vt de prescrip. c. j. li. vj.

Epi an possint iura epalia remittere.

p ¶ Sedis aplice. h̄ dicit: qꝛ lꝫ epi possint aliq̄ epalia iura remittere vel ꝯferre: nō tamē pñt a se correctionē ꝛ visitationem (de qua hic loquimur) abdicare. de hoc de censi. cū venerabilis. de reli. do. cōstitutus.

¶ Glosa sequens notat.

q ¶ Jndebite. ad hec recuperanda admittitur quilibet de loco qō dic vt de re. eccle. non alie. si quis presbyterorum.

r ¶ Facultates. quarū semp in sumptibus ꝛ procurationibus habēda est ratio. de vi. ꝛ ho. cler. qm̄. de censi. sopite. cum suis concor.

s ¶ Jn quo. s. in reformando ꝛ complendo: vt dictum est.

t ¶ Negligētiā. h̄ patebit ex facto notorio de censi. romana. §. notoria. vel per assignationem termini ad hoc ꝑfixi ꝛ elapsi. facit. j. ti. ꝑxi. c. j.

v ¶ Jniungimus. non dicit permittimus. ꝑ hoc patet ꝙ ordinarij ad hoc tenentur ex precepto. ꝛ facit quod dixi. s. titu. ꝑxi. c. ij. post principi. super ver. debeant.

a ¶ Remedijs. inuocādo (si expedierit) brachiuz seculare. de offi. ordi. c. j. ꝛ. c. quoniam.

b ¶ Ad alia. Sic. s. titu. j. c. ij.

¶ Glosa sequens querit de monacho. dicit quid indicatum. ꝛ quare. ponit opinionem cōtrariā. subdit qd de layco ꝛ ponit huius constitutiōis prohibitionem.

Religiosi an possint hospitalibus ꝑfici.

c ¶ Secularibus. de religiosis dubitabať an hospitalib⁹ prefici possint: ꝛ de leprosarijs iam vidi obtentū ꝙ eis prefici poterāt per illud quod no. Jnno. de ec. edi. cū dicat vbi dicit collegiuz leprosorum religiosum et licitum ꝛ a iure approbatū. ꝛ per. c. quidaz. xviij. q. ij. Archi. ibi ꝯtra dicēs ꝙ ipsum ca. quidam: loquitur de triplici genere locorum ꝛ personarum. Unde quod ibi de monachis dicitur nō hospitalia sed martyria ꝛ monasteria respicit: sit ratio quia ꝙ monachus extra monasteriuz intituletur nō est ꝑmissum: nisi propter curam animarū. de regula. sup eo. vbi ergo regimē hospitalis caret cura: q dicit religiosum illi prefici posse ostēdat ius expssuz. Nec est etiā verū quod dicit Jnno. re collegium leprosoruz religiosum: vt ibi etiā scripsi. ꝛ facit qō not. de excess. prela. nimis. ij. in. iij. glo. De laycis autem fatemur per ꝑdi. c. quidā. ꝙ prefici possint etiam si habeat recto curam pauperum vel familie extra potestatem clauium. Jsta ergo talem enim curam habet ꝛ pater ꝛ dominus super familiam. Jsta ergo nō impediet laycū prefici. facit de sen. excom. canonica. ꝛ quod ibi dixi. Nec sufficeret ad preficiendum monachum talis cura nisi ex potestate clauium curam habeat. de hoc. de offi. archi. cum satis. de pe. ꝛ re. oīs. Jn prima tñ editione huius cōcilij hoc fuerat prohibitum: ne laycis habētibus filios vel vxorem ex qua possent verisimiliter filios procreare: talia loca conferrentur: qō postea fuit sublatum.

Leprosoꝝ collegium non est religiosum.

d ¶ Beneficium. concor. s. ea. compi. de preben. per lr̄as. ꝛ vide qō dixi in glo. vnde nec. ꝛ. qō statim dicam super ver. cōmittantur.

e ¶ Reprobamus. ꝯcor. s. ea. cōpi. de eta. ꝛ quali. vt hi qui. cuz suis concor. Si aūt expresse non reprobasset consuetudinem: puto ꝙ durasset sicut statutum de quo sequitur de constitutionibus. c. j. li. vj.

f ¶ Electionem. per superiorem confirmandam.

¶ Glosa sequens ponit lecturam quam dicit consuetudine nō approbari: ꝛ declarationem poscit.

Bñficia de sui natura sūt ꝑpetua.

g ¶ Committatur. si intelligeretur ad tempus. s. ꝙ̄diu placuerit cōmittenti: tunc esset littera illa clarior que scilicet prohibuit illa in beneficiū concedi. q. d. beneficia de sui natura sunt perpetua. lv. distin. precepta. iste vero erit temporalis ad instar tutorum et curatorum de quibus sequitur ꝛ presidentium ciuitati romane: de quibus de electione: fundamenta. lib. vj. vel alijs ciuitatibus vel vniuersitatibus. de quibus satis scripsi post Host. de iudi. c. fi. facit ad hoc. s. ea. compi. de sup. neg. prela. c. vno. in principio ibi: cōmittere: ꝛ quod ibi dixi consuetudo nō recipit hanc litteram: imo ita hodie sicut olim instituuntur perpetui rectores in locis talibus: ꝛ facit littera regere que sequitur: declaranda esset in hoc mens huius littere.

b ¶ Ualeant. cum effectu. s. de cle. non resi. c. iij. ꝛ. iiij.

Glo. seq.

scientias oneram⁹. Jlli etiā qb⁹ dictoꝝ locoꝝ gubernatio seu administratio ꝯmitteť: ad instar tutorū[a] ꝛ curatorū iuramētū[b] ꝑstare[c]: ac de locoꝝ ipsoꝝ bonis[d] iuētaria[e] ꝯficere: ꝛ ordiarijs seu alijs qb⁹ subsunt loca hmōi vel deputādis ab eis annis[f] singlis de administratiōe sua teneātur reddere[g] rationem. Q̄ si secus a quo q̄z fuerit attētatū[h] / collationē / ꝑuisionē: seu ordiationē ipsaz carere decernim⁹ om̄i robore firmitať.

¶ Declarat ꝯstitutionē non extendi ad hospitalia religiosoruz vel militarium ordinum. h. d.

¶ Premissa[i] ꝟo ad hospitalia militariū[k] ordinū aut religiosoꝝ etiā aliorū[l] extendi minime volumus: quorū tñ hospitaliū rectoribus in sancte obediētie virtute mādamus: vt in illis ꝑm suoꝝ ordinum istituta ꝛ antiquas obseruātias ꝑuidere pauperibus ꝛ hospitalitatez debitā in illis tenere ꝑcurent ad qō per supiores eorū arta districtione coganť: statutis aut cōsuetudinib⁹ qbuslibet non obstantibus in premissis.

¶ Cōseruat antiquas ꝯsuetudines talium locoruz circa diuina officia ꝛ sacramēta. Jo. an.

¶ Ceterū[m] nostre intētiōis existit: ꝙ si q̄ sint hospitalia altare[n] vel altaria ꝛ cimiterium ab antiquo habentia ꝛ presbyteros celebrātes ꝛ sacra eccl'iastica pauperibus ministrātes: seu si parrochiales[o] rectores ꝯsueuerit i illis exercere premissa: antiqua ꝯsuetudo seruetur quo ad exercēda ꝛ ministranda spiritualia supradicta[p].

¶ De iure patronatus.

Clemens. v. in ꝯcilio Uiēnensi.

¶ Si presentatis ad eccl'ias per patronos ecclesiasticos in quib⁹ ipsi nō ꝯsueuerunt oīa onera supportare nō assignetur ifra terminum competentē cōgrua portio: dyocesan⁹ eā assignare debebit. Quod locum non habet qñ onera sunt per patronos supportanda. h. d. Jo. an. Capitulū. j.

Ut constitutio[q] que ad ecclesiam aliquā quemuis etiā ad exemptoruz presentationē admitti cōsue

¶ Glo. seq. ponit formā iuramēti tutorū ꝛ curatoꝝ: ꝛ quib⁹ dentur.

Tutores ꝛ curatores qd iurare tenentur.

a ¶ Tutoꝝ ꝛ curatorū. iurant em̄ isti facere vtilia pupillis vel adultis quibus deputanť: ꝛ ꝑtermittere inutilia ipsoꝝ: etiam res ꝛ ꝑsonas ad cōmodū ꝛ vtilitatē eoꝝ bona fide custodire ꝛ saluare: inuētariū de rebus eoꝝ facere: ꝛ administrationis sue rōnem tpe debito reddere cum residuorū resignatione: eo saluo ꝙ semp vti valeant veritate: qō vide i specu. de tuto. in. j. col. ꝛ probatur. C. de epis. audiē. l. de creationib⁹. C. de curato. furio. l. fi. cum filibus. Tutor autē dať pupillo: curator adolescēti: ꝛ interdū maiori furioso vel ꝑdigo: vꝛ hijs similibus. datur etiā bonis ꝛ ad causas ꝛ lites: de quibus omnibus in specu. de curatore.

Tutor et curator quibus danť.

b ¶ Juramētū. cōcordat j. de here. c. j. §. porro.

¶ Glo. se. notat istos ad satisdandum non artari: ꝛ dat similie.

Tutorū q dā teneņt satisdare: qdā non.

c ¶ Prestare. Nota qꝛ de satisdatione nil dicit ad quam tamē tutores ꝛ curatores teneņt: nisi sint testamētarij: vel ex inqsitione dati. C. de tutoribus qui non satisd. l. in dubium. ꝛ. l. nō omniū. de curatore furioso. l. fi. instit. de satisda. tuto. in prin. ꝛ sic soli legitimi: et sine inquisitione dati satisdant. ꝛ ibi de hoc ꝛ in specu. de tuto. §. si autē. ꝟsi. horum. cū autem isti rectores ex inquisitione dētur: merito satisdatione non onerantur. facit. C. de episco. ꝛ cleri. orphanotrophos. in prin. nisi propter vxorem ꝛ filios suspectus esset. xviij. di. syracusane. sed tali suspecto committi non debet. vt. s.

d ¶ Bonis. mobilibus ꝛ immobilibus. de testa. relatum. ij. ff. de verbo. signi. bonorum.

Jnuentariū ꝛ repertoriū idez.

e ¶ Jnuentaria. que al's repertoria dicunť. ff. de admini. tu. tutor qui repertorium. ꝛ ad hoc tutores ꝛ curatores tenentur. C. de admi. tu. l. tutores. ij. de cu. fu. l. fi. ꝛ formas diuersorum inuentariorum vide in spe. de instru. edi. §. fi. ꝛ de his ibi. ver. sunt etiam.

¶ Glo. seq. soluit dubium respondens contrario.

f ¶ Annis singulis. per hanc litterā vꝫ ꝙ etiam nō petitā teneať offerre al's si terminus statutus nō esset (pone exemplū. s. ea. cōpi. de testa. c. vno.) satis videreť sufficere ꝙ hoc faceret cū requisit⁹ esset. de iure iur. c. breui. ꝛ facit quod no. de elec. cupientes. §. si ꝟo. in. ꝟ. glosa.

¶ Glo. seq. signat cōtrarium ponit opinionem ꝛ soluit.

Hospitalium mgri paupibus rōnez reddere nō tenentur.

g ¶ Reddere rōnem. ꝫ. C. de epi. ꝛ cle. orphanotrophos. in fi. ꝛ auť. de eccle. ti. §. pe. col. ix. vbi dꝛ tales ad rōnem reddendā nō teneri. Solu. illud correctū per auť. posteriorem. de san. epis. §. iconomos. col. ix. ita ibi soluit glo. Tu dic verius primas leges nō correctas: sed loquunť de rōne reddenda orphanis vel pauperib⁹ ad quā isti nō tenentur: qō sonat ibi textus: dicēs ꝙ nō subiacēt tutelaribus vel curatorijs rationibus. §. iconomos. loquiť expsse de rōne reddēda epo ad quā tenentur vt ibi ꝛ hic. sed hoc hic addiť ꝙ singulis annis ad hoc teneanť.

h ¶ Attentatum. s. qꝛ conferuntur in beneficium secularib⁹ clericis vel personis: non talibus vt dictum est. s.

i ¶ Premissa. s. de suppletione ordinariorum: etiam quo ad exempta: ꝙ non conferantur in beneficium de iuramento: inuentario: ꝛ ratione reddenda. Jo. and.

k ¶ Militarium. vt sancti Joannis hieroso. sancte marie theutonicorum: calastrensium ꝛ similium.

l ¶ Aliorum. sunt quedam religiones super hospitalitate fundate: vt cruciferorum: vel dato ꝙ non sint ad hoc fundate: habent tamen hospitalia. Jo. an.

m ¶ Ceterum. quarta pars.

¶ Glo. seq. ponit duas hospitalium species ꝛ remittit.

Hospitalia de cui⁹ licētia sūt erigenda.

n ¶ Altare. talia hospitalia cum ecclesia vel altari cimiterio vel alio iure parrochiali: vel que alia sunt perpetua ꝛ religiosa erigi non pñt sine auctoritate dyocesani: al's tñ qlibet domū suā vel ꝑtē dom⁹ ad hospitalitatē pauperuz disponere posset: sed tunc penitere posset: ꝛ vide qō dixi eo. titu. ad hoc. sup. j. glo. ꝛ qō no. Hosti. in summa. de regu. §. j.

ꝟsi. qd de rusticis. ex q̄ aūt hospitale est locus religiosus: ꝛ auctoritate epi deputat⁹ hñ pñt talia sibi accedere. s. e. cōpi. de ꝑben. ꝑ litteras.

Hospitalia cuius parrochie sunt.

o ¶ Parrochiales. s. in quoꝝ parrochijs cōstructa sunt hospitalia pro quib⁹ facit ius cōe. de ꝑscrip. ex trāsmissa. ꝛ de resti. spol. ad decimas. li. vj. statur tñ ꝯsuetudini. Licet ergo hospitale ꝛ ipsius familia ꝛ pauperes ibi degētes sint de parrochia mr̄icis ecclesie: potuit tamen prescribere hospitale: ꝙ ꝑ proprium sacerdotē illis spiritualia ministrentur.

p ¶ Supradicta. concor. xxiij. q. j. pudēda. ð ele. nihil est. in fi. ꝛ facit. j. de priuile. c. j. in fi.

¶ De iure patronatus.

¶ Uidimus supra de prebendis ꝛ dignitatibus ꝛ alijs bñficijs clericorum tā seculariū ꝙ̄ religiosorū: veruz qꝛ nōnunꝙ̄ in dictis bñficijs est effect⁹ presentatiōis ꝛ aliquod ius qō patronis debeť ideo annectit rubricā de iure patronatus.

¶ Constitutio. ¶ Jn prima exordiū in q̄ expedictiam obseruantie antiq iuris ꝑ ꝯstōnis cā ponit. Jn secūda ꝯstō ibi: dyocesanis. que tria facit. Prio ꝑuidet circa assignationem partis ꝑuentuū ecclesiarū faciendā ꝑlatis vel vicarijs ipsarum per patronos eccl'iasticos q nō solent ipsarum onera supportare. Scdō ibi: sane circa illos patronos qui solent supportare predicta. Tertio ibi: ad que circa executionem constitutionis dat potestatem dyocesanis: et tollit obstantia. ¶ Presupponendum est qō dicitur in. c. de monachis. de ꝑbēdis. in anti. videlicet ꝙ si aliquibus religiosis vel clericis competāt ecclesie quantū ad ꝓprietatem: forte ex donatione capituli vel conuentus facta cū consensu epi vel abbatis ꝛ cū causa rōnabili. s. pro alimentis religiosoꝝ: ꝛ isti religiosi ꝑsentent epo clericum secularem quē appellamus vicariū perpetuum vel rectorem rōne cure: eps non debet instituere aliquem nisi sibi cōstet ꝙ ipse ꝑsentatus habeat portionem seu pensionem a dictis religiosis vnde decenter possit viuere ꝛ soluere iura epalia et hospitalitatem tenere. Scdō ꝑsupponendum est qō dicitur in. c. j. eo. tit. in. vj. videlicet ꝙ illud. c. intelligitur etiam si monachi sint exēpti a iurisditione epi. istud. c. venit quodāmodo executiue: qꝛ ponit quid iuris si patroni presentantes nolint assignare pensionem decentem ipsi vicario perpetuo. ¶ Casus. Fuit a nonnullis in cōcilio Uiēnensi propositum ꝙ. c. de monachis allega. ꝛ. c. j. eo. ti. in. vj. erat quasi nullius efficacie. eo ꝙ non ꝑuidebat si religiosi nollent assignare certam pensionem dictis vicarijs. vnde cōcilium primo prohibuit epis vt nō instituerent aliquem vicarium ad presentationem religiosorum patronorum: nisi prius eidem vicario fuerit assignata certa portio. Et si patroni nolint portionē illam assignare: tūc eps debet eis ꝑfigere terminum ad assignandū hmōi portionem: ꝛ termino elapso facultas assignandi hmōi portionem deuoluiť ad ipsum in penam patroni. q̄ pena est ista: qꝛ forte eps assignabit predium vel partez parrochie q̄ erat magis ꝓpitia ipsis religiosis. ꝛ debet eps procedere cum summa conscientia in assignatione huiusmodi: ita ꝙ non inducatur odio pce. fauore vel precio. Sed queritur vtrū ista sint vera indistincte: videlicet ꝙ eps non debet vicariū instituere nisi prius fuerit sibi assignata portio cōgrua? Dicit ꝙ nō est verum indistincte: qꝛ in aliquibus prioratibus ipsi religiosi supportant oīa onera: qꝛ soluūt iura epalia et tenēt hospitalitatem id est tractant vicarium honeste tanꝙ̄ hospitem: et nō tenentur assignare aliquam portionem: sed sufficit ꝙ teneant vicariū honeste tam in victu ꝙ̄ in vestitu vt non vituperetur sacerdotale officium. h. r. ¶ Nota ꝙ cum ecclesia cōpetit ad clericos ex donatione epi cū cōsensu capituli cuius donationis effectus est ꝙ oēs redditus ꝛ oia tpalia ꝑtinent ad clericos: ipsi clerici teneņt assignare congruam portionem ipsi vicario perpetuo vnde possit viuere: iura epalia supportare ꝛ hospitalitatem tenere. ¶ No. ꝙ si religiosi vel clerici nolint assignare congruam portionem: eps pōt illi assignare: ꝛ de hoc papa onerat conscientiam epi. ¶ Nota ꝙ si religiosi supportent onera illius ecclesie

Vicario ꝑpetuo ē assignanda ꝯgrua portio.

tunc non tenentur assignare portionem siue pensionem ipsi vicario: sꝫ sufficit ꝙ vicarium habeant honeste tractare. ¶ Nota casum in quo cessat priuilegium exemptionis: sic ꝙ religiosi exempti subsunt episcopo: puta si nolint decenter tractare vicarium perpetuum. ¶ Nota ꝙ institutis in beneficijs debet assignari vnde possunt habere cõgruã sustentationẽ ⁊ iura episcopalia soluere. subaudit Pau. ⁊ alia incumbentia supportare. de p̃ben. de monachis. ⁊ eo. titu. c. j. li. vj. Et que dicatur sufficiens portio istorũ. no. de preben. extirpãde. xxj. q. j. c. j. de rescrip. cuꝫ adeo. ¶ Not. ꝙ debet assignari termin⁹ competens habentibus presentare infra quẽ p̃uideant de cõgrua portione. de hoc in glo. in v. competentem. zaba.

¶ Glosa sequens remittit ⁊ exponit.

¶ Ut cõstitutio. Determinat opiniones de quibus dicam super verbo deuoluatur: ⁊ hic vt ponit causatiue. sic. de ap. vt debitus. vbi dixi.

tudine nõ obstante[a] cõtraria prohibet: nisi presentato de ꝑuentibus eiusdem ecclesie talis coram dyocesano portio fuerit assignata: vñ iura possit episcopalia soluere: ⁊ sustentationẽ habere[b] cõgruam sicut expedit[c] obseruetur: ipsam declarare[d] ac ei quedã adijcere[e] cõsulta huiusmodi sacri cõcilij approbatione prouidimus. ¶ Dyocesanis[f] sub obtestatione diuini iudicij districti⁹ ĩhibẽtes[g] ne presentatũ[h] aliquẽ per quancũqꝫ personã ecclesiasticam ius[i] presentandi ad ecclesiam aliquã habentẽ admittant: nisi infra certum terminum competentẽ[k] per dyocesanos ipsos presentantib⁹ prefigendum ipsi presentato fuerit coram[l] eis (vt prescribitur) cõgrua de ꝑuentib⁹ ecclesie portio assignata. Quam si forsan ijdem p̃ntantes infra terminũ[m] ipsum assignare neglexerit: ne factũ eorum noceat[n] p̃ntato: statuim⁹ vt extũc[o] dyocesani debeãt p̃sentatũ (nisi aliud canonicũ obsistat) admittere: ⁊ in penam[p] presentãtiũ ad dyocesanos ipos potestas assignationis huiusmodi deuoluatur[q]. Precipim⁹ aũt dyocesanis eisdẽ sub ipsius obtestatione diuini iudicij: ipsorumqꝫ cõscientias oneram⁹[r] ꝙ moderationẽ[s] portiõis ipsius debite faciãt: nec odio[t] vel fauore: vel al's[v] in pluri

gu. iur. que contra. lib. vj. cum concor. Nec est verum ꝙ hic versetur solum fauor instituentis ⁊ instituti: ĩmo versatur fauor ecclesiarum ⁊ salus animarum: vt patet in decre. j. de preben. ⁊ sic renunciare non potuerunt. facit quod dixi post Inno. ⁊ Hosti. ⁊ Compo. de rescrip. cum dilecta. super. iiij. gl. Per hoc videtur ꝙ institutio vel cõfirmatio nõ valeat: puta ꝙ cum dyocesanus non recipiat potestatem confirmãdi ab hac cõstitutione sed det constitutio iurisditionẽ habenti certum moduꝫ sine decreto: ꝙ cõfirmatio ꝫ hanc inhibitioneꝫ facta valeat: ⁊ ꝙ h̃ sit de mente colligo ꝑ verbum precedẽs sub obtestatione ⁊c. Fateor tamẽ ꝙ puniendus est faciens. vt ĩ decre. si soli. cum concor. facit. j. de iudeis. c. vno. Ad decre. ꝑuida. respõdeo ꝙ ibi ordinarius recuperat iurisditionem ꝑ constitutionem Grego. q̃uis. e. ti. sed modificatam. si ergo modum nõ seruet deficit iurisditio. facit. ff. de transac. cũ hi. §. si pretor. ⁊ de eo qui sub tu. vel cu. l. magis. §. si es alienũ. Ad decre. vlti. eo. ti. dico ꝙ ex vi decreti non valet ibi confirmatio que al's valuisset. In decre. cum dilectus. ⁊ decre. si soli. ver. aut erat ius alteri acquisitum pro quo scribebatur. Lex non dubium loquitur in his que habent perpetuam prohibitionis causam. vt no. de spõ. duoꝝ. tua. que hic cessat. nam etiã post institutionẽ assignatio fieri põt vt sequitur. ⁊ ad hoc adde qõ dixi. s̃. ea. compi. de seque. pos. c. vno. ver. aqua.

¶ Constitutio Clementis. iiij. de preben. c. j. lib. vj. que supplet constitutionem alexandri. eo. titu. de monachis circa exemptos ⁊ consuetudinem reprobandam: de qua sequitur.

a ¶ Non obstante. concor. de preben. extirpande.
b ¶ Habere. ⁊ reliq̃ incũbẽtia onera supportare: vt in p̃dictis iuribus.
c ¶ Expedit. ecclesiarum vtilitati ⁊ animarum saluti: vt ibi.
d ¶ Declarare. hoc facit. j̃. §. sane.
e ¶ Adijcere. adijcit circa formam inhibitionis. Itẽ de termino statuẽdo: de presentato instituendo: de assignatione post terminum per ordinarium facienda: ⁊ illud quod habetur. in fi.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

f ¶ Dyocesanis. quid de inferioribus ad quos spectat institutio: qõ eẽ potest. de offi. deleg. super eo. de cleri. peregri. c. fi. de preben. referẽte. s̃. ea. compi. de preben. si de beneficio. Sol. inquãtũ ponit hec decret. ius nouum in illis non habet locum: al's simpliciter dixisset ordinarijs. sic. s̃. ea. compi. de sequestra. pos. c. vnico. de statu regu. c. ij. s̃. tit. proxi. c. ij. post prin. j̃. de priuile. c. j. de pe. ⁊ remis. c. j. ⁊ tunc tales comprehenderet. de offi. ordi. ordinarij. in prin. lib. vj. ⁊ quod ibi not. Nec potest negari quin seriose dyocesanos exprimat: cum hoc sit hic octies repetitum. nec mirum: q2 decre. de monachis: ⁊ decre. j. lib. vj. de preben. de dyocesanis etiam expresse loquuntur. sic. s̃. ead. compi. de sup. negli. prela. c. vno. de foro compe. q̃uis. §. volumus. de vita ⁊ honest. cleri. c. j. in prin. ⁊ quod ibi dixi. Inferior ergo prelatus habens instituere ad dyocesanum recurret vt terminum statuat ad assignationem. facit prin. huius ca. que si non fiat per inferiorem ad quem spectat admittetur institut⁹: ⁊ per dyocesanos fiat assignatio ⁊ reliqua hic exp̃ssa. ⁊ est si. quod de litteris cõmendatitijs scripsi in pre. decre. fi. de cler. peregri. super vlti. glo.

¶ Glo. seq. primo dicit quid addit. querit quid si contra fiat. alle. ꝙ valeat. secundo ꝙ non valeat: respondens ad quedam contraria. tertio soluit tenendo primum ⁊ contrarijs respondet.

g ¶ Inhibentes. hic addit fortiorem expressionem inhibitionis. Scripserat enim Alexãder dyocesano ꝙ prouideret ꝙ nullum ⁊c. Clemẽs quartus statuerat ⁊ mandauerat constitutionem inuiolabiliter obseruari: hic Clemens quintus inhibet districte sub obtestatione ⁊c. Sed quero quid si contra hanc inhibitionem dyocesanus admittit presentatum assignatione non facta? Uidetur ꝙ valeat. de preben. dilectus. ij. de conces. preben. si soli. in princi. ⁊ facit quod no. de offi. ordi. romana. ad fi. lib. vj. ⁊ eo. lib. de immuni. eccle. decet. ad fi. ex quo nõ apponitur decretum. vt ibi. ⁊ facit de despon. impube. ad dissoluendum. in fi. Item cum hec principaliter fauorem episcopi ⁊ instituẽdi respiciãt. vt. s̃. in prin. possunt suo renunciare fauori. de regula. ad apostolicaꝫ. C. de legibus. quod fauore. ⁊ facit. ff. de no. ope. nũcta. l. j. §. ⁊ post operis. Contra. de elec. ꝑuida. lib. vj. vbi nõ valet confirmatio facta illa inquisitione omissa que premitti debebat: ita nec hic valeat non premissa hac assignatione. ad idem eo. ti. c. fi. vbi omissio citatiõis vitiat confirmationem. Item contra hoc eo. titu. cum dilectus. vbi non valet collatio post inhibitionem legati. Ad idem predi. decre. si soli. ver. aut. vbi inhibitio executoris ad compellendum afficit etiã sine decreto. nam plus operatur expressa inhibitio q̃ mandatũ: vt ibi patet. et sic respondet ad principium ipsius decre. ⁊ decre. dilectus in contrariũ allegatas. Item non obstat ꝙ hic non apponitur decretum: q2 sufficit legislatorem aliquid prohibuisse ⁊c. C. de legibus. non dubium. de re-

Instituit dyocesan⁹ p̃ntatuꝫ a religiosis sine ꝯgrue portionis assignatione an valeat institutio.

h ¶ Presentatum. instituẽdũ ad regimen ecclesie vel curã populi.
i ¶ Ius presentandi. non nudũ sed vna cum dñio tpaliuꝫ. vt. j̃. §. sane. al's non fieret assignatio ista: q2 rector totum haberet super quo vide quod scripsi de preben. de monachis. super fi. vlti. glo.
k ¶ Competentem. de elec. e. j. de appel. cum sit.
l ¶ Coram. vide qõ super hac dictione. no. de elec. vt circa. lib. vj.
m ¶ Terminum ipsum. a dyocesano statutum.
n ¶ Noceat. facit de elec. publicato. ⁊ ad ea que ibi scripsi in. x. q.
o ¶ Extunc. id est lapso termino ⁊ extremuꝫ tempus designat. ff. de cõdi. ⁊ demon. l. iiij. in fi.

Extũc extremũ t̃pus designat.

¶ Glo. seq. põderat lr̃am p id questionẽ soluens. scõo q̃rit ⁊ soluit.

p ¶ Et in penam. non dicit ⁊ postea in penam. nec. s̃. pri. dixit pri⁹ debeant: per quod dico ꝙ dummodo lapsus sit terminus nõ attento ordine huius littere sicut assignatio patronorum precedit institutioneꝫ sic ⁊ dyocesani p̃us poterunt assignare: ⁊ postmodũ instituere. faciunt no. de rescrip. cum dilecta. in. iiij. glo. ⁊ sic illud extunc qõ precedit determinat verbum debeant ⁊ verbum deuoluatur. Sed in quo est hec pena. cum nihil videatur referre an per ipsos: an per episcopum hoc fiat ex quo modus non exceditur. Sol. assignabit forte episcopus tale predium quod sibi tenere valuisset. perditio ergo electionis est hic pena. facit de preben. si plurib⁹. in fi. lib. vj. ff. de le. ij. statuliberum. §. stichum. ⁊ est si. de sup. negli. prela. c. vno. ea. compi.

¶ Glo. seq. ponit duas opiniones. hic decisas.

q ¶ Deuoluatur. Tan. Gof. Inno. ⁊ Hosti. dicebãt de preben. de monachis: ꝙ si monachi assignare nollent hanc portionẽ: episcopus elapsis sex mensibus ordinaret ecclesiã. per decre. sicut. de sup. negli. prelatorum. Sꝫ archi. in decre. j. de p̃ben. li. vj. dicit decre. sic loqui in defectu p̃sentati non in defectu ꝑuentuum: quare dixit episcopum hoc casu non posse ecclesiam ordinare: sed coget illos ad assignationem faciendam: hodie melius prouisum est per hanc litteram.

¶ Glo. seq. allegat duas concor. ⁊ dubium soluit.

r ¶ Oneramus. concor. s̃. de vo. c. fi. vbi concor. de hoc. s̃. ti. ꝑ pri. c. vlti. §. vt autem. in fi. j̃. de here. c. j. post p̃n. Et per hanc litteram: ⁊ ea que no. de rescrip. statutum. §. assessorem. lib. vj. videtur ꝙ p patronos vel presbyteros non possit episcopo questio referri: ⁊ ꝙ si appellarent patroni dicentes ꝙ excessit: vel presbyter dicẽs ꝙ portio nõ sufficit eps non deferet. Fateor tamen ꝙ superior ad quem appellatum est emendaret quod male factũ esset. s̃. de ap. pastoralis. in p̃n. Idẽ puto cũ an- lapsum termini est contentio inter patronos qui dicũt portionem antiquam vel auctam p ipsos sufficere ⁊ episcopum hoc negantem.

s ¶ Moderationem. i. moderatam taxationem: hoc dico: q2 moderationis verbum diminutionem sapit. de verb. signi. c. fi. ⁊ est huic si. de elec. cupientes. post prin. lib. vj.

Moderatio sapit diminutionẽ.

t ¶ Odio vel fauore. Presentati vel presentantium.
v ¶ Uel al's. Puta premio vel timore. xj. q. iij. quattuor. de re iudi. cuꝫ eterni. lib. vj. j̃. de here. c. j.

Uel minori

a ¶ Uel minori. concor. de offi. custo. c. j. ⁊ quod ibi no. in. iij. glo.
b ¶ Sane. hic declarat predicta omnia. vt. j̃. dicam.
¶ Glo. se. rationem reddit: infert sed tenet contrarium.
c ¶ Obseruent. ex quo eñ p̃ntati ⁊ instituti nõ sustinẽt onera sꝫ ꝑcurationẽ cathedraticũ ⁊ alia iura ep̃alia ⁊ hospitalitatis onera: ⁊ his silia subeũt patroni. non fiet assignatio p̃dicta etiã p sustentatiõe rectoris: vt sequit. Si ergo aliq̃ onera puta procurationum subeũt p̃roni: reliq̃ subit p̃sbyter. vr̃ ꝙ assignatio fieri debeat sufficiẽs pro his onerib⁹ tm̃ que subit p̃sbyter. facit d̃ prescrip. accedẽtes. de sta. mo. in singulis. de deci. tua. ij. puto eñ hoc eẽ de mente horũ iuriuꝫ ꝙ aut oĩa subeant patrõi: aut oĩa p̃sbyter. facit de ꝯse. dist. ij. cõperim⁹. ff. de admi. tu. cum q̃rit. Nã particularis exactio m̃lta habet incõmoda. ff. famil. herci. l. plane. facit. ff. d̃ exer. ac. l. ij. s̃. de censi. cum instantia. ⁊ hoc probat sequens littera.

Exactio p̃ticularis multa hꝫ icõmoda.

vel minori[a] circa illã sciẽter excedãt. ¶ Sane[b] ĩ p̃oratuũ vel aliorũ tã regulariũ q̃ꝫ sc̃lariuꝫ locos ecclesijs ĩ qb⁹ religiosi vl' alij ad q̃s eoꝝ reddit⁹ ꝑtinere noscunt: p̃dicta ꝯsueuerĩt onera supportare p̃missa nullaten⁹ obseruet[c]: sꝫ onera oĩa q̃ ecclĩaꝝ ĩparuꝫ ꝑpetuis[d] pb̃ris aut vicarijs[e] ĩcũberẽt: si dicta eis assignatio facta esset: religiosi ⁊ alij supradicti plene subire[f]: ac pb̃ros seu vicarios ĩpos decẽter[g] tractare: necnõ sustẽtationẽ eis p̃stare[h] sufficiẽtẽ[i] ⁊ ꝯgruaꝫ teneant. Ad q̃ oĩa itegral'r adimplẽda: ⁊ nihilomin⁹ ad obseruationẽ[k] debitã assignatiõis p dyocesanũ ĩ casu alio[l] (vt p̃mittit) faciẽde: religiosos p̃dictos ⁊ alios q̃slibet a dyocesãis eisdẽ ecclĩastica volum⁹ cẽsura cõpelli. Nõ obstãtib⁹ exẽptiõib⁹ aut alijs qbuslibet p̃uilegijs: ꝯsuetudinib⁹[m] vl' statutis q̃ circa p̃missa[n] vel eoruꝫ aliqõ religiosis ipsis aut alijs in nullo volum⁹ suffragari. Idẽ.

¶ In plures heredes vni⁹ ex pluribus patrõis trãsit iuspatronatus in stirpes. h. d. Io. an.

Plures[o] Capitulum. ij.

d ¶ Perpetuis. de cap. mona. c. vno. li. vj.
e ¶ Uicarijs. repete perpetuis. de offi. vica. ad hec.
f ¶ Subire. teneatur quod sequitur.
g ¶ Decẽter. hoc respicit honestatem. de vo. magne honeste. ergo locabuntur in sede. de excessi. pla. c. j. de ma. ⁊ obe. solite. ⁊ honorabit in eis sacerdotale officiũ. de here. cum ex iniũcto. versi. licet aũt. xcv. di. esto.
h ¶ Prestare. hic pꝫ ꝙ etiã p sustentatione rectoris nõ fiet assignatio.
i ¶ Sufficiẽtẽ. vide qõ no. xxj. q. j. c. j. de rescrip. cum adeo. in glo. ij.
k ¶ Ad obseruationem. non poterunt ergo tollere vel minuere portionem per episcopum assignatam. facit de preben. auaricie.
l ¶ Alio. s. cũ rector vel vicarius sustinet onera: ⁊ infra tempus p dyocesanum statutum assignatio per patronos facta non fuit.
m ¶ Cõsuetudinib⁹. ꝯcor. vide. s̃. ea. cõpi. de eta. ⁊ q̃li. vt hi qui. ad fi.
n ¶ Circa premissa. In alijs ergo non leduntur priuilegia. sic. s̃. titu. j. c. vlti. ver. nullo. Io. an.

Plures. ¶ Se sũmat tria dicẽs. Scõa ibi: ⁊ vt facilius. Tertia ibi: qbus. ¶ Casus. Frater meus ⁊ ego habebamus ius patronatus in aliqua ecclesia: volum⁹ presentare personam idoneã: certum est ꝙ si patroni dissentiant: tũc presentat⁹ a maiori parte debet institui c. q̃m̃. eo. ti. in an. Sed querit vtrũ filij fratris mei habebũt qlibet suã vocẽ: vel vtrũ ipsi simul habeant vnã vocẽ: dicit ꝙ solũ habẽt vnam vocem: q2 ius patronat⁹ cõpetit p stirpes nõ p capita. Sed q̃rit vtruꝫ possumus cõuenire inter nos vt presentemus ep̃o aliquẽ clericũ alternis vicibus? Dicit ꝙ sic: vt facilius ꝑuideat ecclesijs. Sed vtrum laycus possit p̃ntare tres clericos sub cõditione vt ep̃s eligat quem voluerit? Dicit ꝙ sic: q2 põt laycus patron⁹ variare: secus si esset patronus clericus. ¶ Colligo aliq̃ notabilia. Primo ꝙ plures heredes non habent nisi vnam vocem: q2 si defunctus viueret ipse nõ haberet nisi vnã vocem. ¶ Nota ꝙ p̃roni p̃nt ꝯuenire inter se vt p̃ntent alternatis vicibus. ¶ Nota ꝙ p̃roni pluriuꝫ ecclesiarũ inter se p̃nt illa iura diuidere: vt. s. vn⁹ sit p̃ron⁹ in vna: ⁊ ali⁹ in alia: lꝫ fit secus in patronatu libertorũ. talis eñ patronat⁹ inter patronos diuidi nõ põt: lꝫ alimentorũ p̃stationes diuidere possint. ff. fa. her. l. quedam. Et primo ideo: q2 fortius est ius patronat⁹ libertorũ q̃ ecclesiarum. vñ illud nõ alienatur: istud aũt sic. Item illud transit in suos etiam non heredes. vt. ff. de iure pa. l. filij. istud non. Hoc vult glo. in ver. libere. ¶ Nota de patronis ecclesie. ⁊ dic ecclesie q2 sunt ⁊ alij patroni. de quibus in glo. habemus. ¶ No. in. §. quibus. de verbo p̃mittimus ex quo inducit nouũ ius. vt probatur hic iuncta glo. in hoc verbo. qõ no. singulariter. zaba.

Ius p̃ronat⁹ ecclĩarũ hñ diuidi sꝫ non p̃ronat⁹ libertorum.

¶ Glo. seq. primo dicit quid p̃ma pars determinet recitãs duas opiniones ꝫrias: ⁊ tertiã mediã quam impugnat. secundo pro opinione reprobata inducit tres equitates ⁊ tria silia ⁊ vnã decre. ⁊ intricationem que insurgit ex opi. hic approbata quã explicat. tertio subdit dictum Gof. quarto inducit pro opinione approbata duo iura ⁊ equitatem ꝑpter qnã indicat quid videretur faciendum.

o ¶ Plures. p̃ma pars determinat nota. xvj. q. vl. pie mentis plenius e. q. si plures. ⁊ eo. ti. c. j. per que pꝫ hic reprobari opinionẽ que placere videbat Ala. Hug. Lau. Io. Tan. Uin. Ber. ⁊ Gof. q̃ mihi etiaꝫ placebat. Et approbatur opi. Inno. ⁊ Hosti. dicentium in predi. c. j. ꝙ in iure patronatus successio fit per stirpes nõ per capita: cũ hoc esse debeat in linea descendenti. Insti. de here. que ab inte. defe. §. ⁊ q2 placui. ⁊ sic plures vni succedentes loco vnius habeantur. ff. de condi. et demon. cui fundus. ⁊ dicebat Inno. hãc equitatẽ p̃ferendã subtilitati ꝫrie. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. in fi. ff. de insti. l. j. his ꝯcor. Gof. beneuẽta. in libello suo. eo. ti. §. nunc de vltimo. Primi ꝫ. Ad qõ inducebat Uin. ꝙ patroni veniũt ad successionẽ liberti p capita nõ per stirpes. insti. de succes. liber. §. sed nr̃a. al's incipit multis. facit ad h̃: q2 stipulatiões indiuidue nõ diuidunt inter heredes. ff. de v̓bo. ob. l. ij. ⁊ l. eadẽ. §. cato. ⁊ l. stipulatiões non diuidunt. Archi. in p̃di. c. si plures. ꝯcordare voluit opiniones dicens opi. Inno. esse verã in his q ex diuersis causis sunt p̃roni. ⁊ ita ponebat Rof. vt si vn⁹ ex fundo: alter ex dote. Omnes eñ ex altero descendentes loco vni⁹ habent. q̃ñ vonic⁹ fuit patronus tũc locum habeat opinio ꝫria vt sic inspiciamus initiuꝫ. Sꝫ lꝫ hoc aliquãtulũ mulceat aures: cui nec vr̃ hec decre. obstare q̃ ponit plures patronos ⁊ vnuꝫ ex plurib⁹ nõ vnũ soluꝫ: tñ nõ video rõnẽ q̃re aliud ĩ duob⁹ p̃ronis ex diuersa cã q̃ ex eadẽ vt si duo dederint dotẽ. Item nec video q̃re magis ĩspiciamus stirpẽ p̃mo gradu q̃ scõo vel vlterioribus. Cũ igit in h̃ oẽs ꝯcordent q̃ h̃ ius est simplex ⁊ indiuisibile. Item cõcordẽt ꝙ in heredes ⁊ ineq̃libus partib⁹ eq̃liter trãsit: lꝫ forsan vt dicebat. Inno. pinguior sit vox illi⁹ q plus hꝫ in hereditate. Item cum oẽs ꝯcordent eũ qui aliquid in dote posuit: ita patronũ esse sicut euꝫ q plus posuit. ⁊ de oĩbus his scripsi. e. ti. c. j. Mihi placebat opinio hic reprobata: q̃ lꝫ in parte haberet ꝫriã equitatẽ: tñ expediẽs mihi videbat ecclesijs: vt sicut patronis p capita debet ius ꝑcessiõis: ius alimẽtorum ⁊ ius defensionis: ita p capita debeat ius p̃ntationis. s. vt quot sunt capita p̃ronoꝝ tot sint suffragia vocũ ⁊ nõ plura. ad h̃ facit. eod. ti. c. iij. qõ loquit etiã de heredib⁹ fundatoꝝ in plurali: ⁊ tñ dicit p̃ficiẽdum illuꝫ qui plurimoꝝ approbat assensu. Et nõ plura dixit: vt scꝫ si p̃ronus sit heres cõpatroni: solũ vnã vocẽ habeat: cuius ꝫriũ innuit h̃ lr̃a: vt scꝫ si sit de heredib⁹ triũ patronoꝝ: in tribus vocibus partem habeat: vel si solus esset heres triũ habeat tres voces. facit de re iudi. cum olim. Et ex opinione hic approbata timeo ꝙ nascent inextricabiles q̃ões. Pone ꝙ A. patronus cuius heredes haberi debent pro vna voce: habuit tres filios quoꝝ primus. B. nomĩe habuit duos filios. scõs. C. noĩe habuit q̃ttuor. tertius. D. noĩe habuit sex. quo iure isti oẽs habẽt vnam vocẽ: eo iure habẽt duo filij. B. tertiã illius vocis: q̃ttuor filij. C. aliã tertiã: sex filij. D. aliã tertiã. Si ergo ad aperiẽdũ intellectũ dicẽdoꝝ: hãc vocẽ reducam⁹ ad vnũ as. i. ad. xij. vncias: ⁊ faciamus ꝙ q̃libet vncia ĩ voce sit bonoñ. grossus: ⁊ qlibet grossus valeat. xij. bonoñ. paruos q̃libet stirps habebit q̃ttuor vncias. quid erit q̃ si vn⁹ ex duob⁹: tres ex q̃ttuor: duo ex sex p̃ntãt titiũ: ⁊ reliqui. s. vnus ex duob⁹: vn⁹ ex q̃ttuor: ⁊ q̃ttuor ex sex presentãt seiũ: de numero p̃sonarũ pꝫ: de vncijs etiam pꝫ: q2 presentatores titij habent sex vncias ⁊ quattuor denarios: p̃sentatores seij habẽt qnqꝫ vncias et octo denarios: sed explica stirpem. Itẽ descendẽdo ad tertium gradũ si vn⁹ ex illis duob⁹ filijs. B. habeat vnum solum filium qui clericus est: alter octo: quoꝝ duo etiã sunt clerici: ille solus habebit duas vncias: et illi octo diuidẽt alias duas. ⁊ sic quiliber ex illis octo habebit tres denarios. Item si quilibet ex q̃ttuor filijs. C. habuit filios primus quattuor quoꝝ vnus clericus. scõs tres: quoꝝ duo clerici. tertius duos clericos. quartus vnum. quattuor filij p̃mi habent vnciam: ⁊ sic quilibet tres denarios: tres filij secũdi vnciaꝫ. ⁊ sic quilibet quattuor denarios duo filij tertij aliam vnciã ⁊ sic quilibet sex denarios: ⁊ solus fili⁹ q̃rti habet integram vnciam. Itẽ si ex tertia stirpe scꝫ ex sex filijs. D. quilibet hꝫ filios. Pone quilibet ex trib⁹ duos: ⁊ sic sex quoꝝ vn⁹ solus est clericus: ⁊ quilibet ex alijs tribus quattuor ⁊ sic duodecim quoꝝ octo sunt clerici: quilibet ex parentibus habebit octo denarios. qlibet ergo ex duob⁹ filijs p̃moꝝ triũ habebit quattuor denarios. ⁊ qlibet ex quattuor filijs scõoꝝ trium habebit duos denarios. Habem⁹ ergo f̃m predicta triginta septem ꝑnepotes ex duodecim nepotib⁹ natis ex tribus filijs patroni. Finge ꝙ vacat ecclesia: ⁊ isti triginta septem discordant viginti layci ex eis p̃ntant vnum: decẽ ⁊ septẽ quos dixi clericos aliũ. Tu qui dicis per stirpes deberi voces patronorũ extrica mihi casum istum: quo iure etenim põderas stirpẽ in p̃mo gradu eo iure ⁊ in vlterioribus: vt predixi in vncijs hñ põt explicari: q2 pars clericorũ hꝫ sex vncias ⁊ vnũ denarium: pars laycoꝝ sex vncias minus vno denario. Adhuc fortior intricatio: vbi ponis aliũ cõpatronũ habuisse totideꝫ descẽdẽtes quoꝝ aliq ꝯcordant cũ clericis p̃dictis: alij cum laycis. Et scias ꝙ si in predicto cõputo fuissem vltra ternariũ vsus impari numero. vt. v. vij. vel. ix. adhuc fortior esset intricatio. Item si est intricatio est dicere si hec intricatio est in tertio gradu: quanto maior in quarto: quinto ⁊ vlterioribus. Item si intricatio est in casu sic explicite et cer-

Ius p̃ronat⁹ trãsit ad hẽdes p stirpes.

Stipl'ationes indiuidue inter hẽdes nõ diuidunt.

P̃rono q̃ iura debẽtur.

Ius p̃ronatus qõnes iextricabiles p̃ducere p̃t ex heredũ multitudine ad q̃s transit.

titudinaliter posito: q̄to maior in eo ꝓbationes certificando. Pro tanto terreor de hac approbatione: nec sic terreor de eo q̊d scripsi post Inno. ⁊ Hosti. de elec. scriptũ. sup v̊bo ꝓpositi. vbi dico ꝙ prelat⁹ possit habere tertiã electiõis: cap. in tertiã: cler⁹ tertiã. q: fateor vt ibi scripsi ꝙ possit eẽ ĩtricatio ĩ calculo: nõ tñ tãta vt h. ⁊ h̄ ꝓpter successiuas stirpes. Dicebat ḡ Gof. eo. titu. c. j. ꝙ cõsuetudo per quã in qbusdã partibus vt neapoli iuspatronatus diuidiť per vncias: possit excusari vt fiat diuisio nõ respectu iurispatronat⁹ q̊d est indiuisibile ſʒ respectu portionũ ſm quas heredes successerũt p̄rono vni vl̄ p̄rib⁹: ⁊ nõ respectu portionũ q̄s ꝯtulerũt edificando vel dotãdo. ⁊ p̄t esse vtilitas harũ diuisionũ: vt eccl'ia in alendo ⁊ ĩ honorib⁹ magis teneatur ei a q̄ plus recepit: ſʒ actus p̄ntandi cõis sit oĩbus. Posset etiam circa gratificationẽ (q̄ aliqñ faciẽda est. e. ti. cũ aũt.) vox illi⁹ p̄ferri q plus ꝯtulit: ⁊ hoc dictuʒ mihi placebat. Sed (vt dixi) opĩo hic approbata ꝑ q̄ facit de rescrip. pastoralis. in p̄n. de test. ſʒ ex q̄dã. ibi nõ vtiqʒ vno ⁊c. in tãto hʒ equitatẽ: q: absurdum erat patronũ instituendo decẽ heredes: forsan ad hũc fineʒ vt defraudare posset cõpatronũ actu p̄ntandi: q̊d esset si isti haberent decẽ voces: ⁊ ille vnã. ⁊ q: hoc ita posset contingere in scd̊o gradu: tertio ⁊ vlterioribus: sicut in p̄mo nõ videtur habere rationẽ opinio Archi. Et ꝓpter hanc fraudẽ vel iniquitatem multotiẽs cogitaueram ꝙ bonũ esset statuere ꝙ extãtibus descẽdentibus heredib⁹ sanguinis ex aliquo patronoꝝ: ius istud non posset transmitti in extraneos. In heredes v̊o sanguinis transiret per capita etiã quo ad actũ p̄ntationis: ⁊ tũc nõ cõquerať patronus de cõpatrono: ſʒ de deo creante: si plures descendentes p̄buit cõpatrono q̄ sibi. Deficientibus vero compatronis: tunc patron⁹ descendentes non habens posset transmittere in extraneos: quibus etiam succederent soli descendentes sanguinis et per capita. Et forsan non esset absurdum statuere ꝙ nullo casu in extraneos. i. non descendentes posset transmitti: vt sic facilius liberarentur ecclesie ab hoc iure. facit de deci. prohibemus. ⁊. c. fi.

Ius p̄ronat⁹ p vncias neapoli diuidiť.

ab vno[a] ex patronis[b] ecclesie relicti[c] heredes[d] vocẽ dũtaxat vnius habebunt in p̄ntatiõe rectoris[e]. ¶ Et (vt[f] facilius[g] ꝓuideať ecclesijs) nõ incõueniẽs reputamus: patronos[h] ipsos iter se posse libere[i] conuenire de rectore ab eis alternis vicibus[k] p̄ntãdo. ¶ Quib⁹ etiam[l] ex eadẽ[m] causa ꝑmittim⁹[n] vt plures[o] ad vacãtem ecclesiam possint eo modo presentare[p] psonas[q]: ꝙ vna ex eis eligi per episcopum[r] valeat ⁊ admitti.

¶ De censibus: exactionibus: ⁊ procurationibus.

Clemẽs. v. in cõcilio Viẽnensi.

¶ Religiosi subire teneanť onera q̄ icũbebãt ecclesijs per eos ante hoc cõciliũ acq̄sitis: nisi ꝓuilegio exẽptione vel alia, iusta cã iuuenť que ꝓuilegia vel exemptiones nõ iuuãt in ecclesijs post cõciliũ acquirendis. h. d. Jo. an. Capl'm. j.

Cum sit nature[s] consonũ illos non recusare onera q rerũ cõmoda cõplectunť: hac ĩ perpetuũ valitura cõstitutione sancimus: vt religiosi[t] qcũqʒ pro monasterijs et

¶ Plures. quotcũqʒ. cũ sit eadẽ rõ: sed ad minus duos cõprehendit. de reg. iur. pluralis. li. vj. cum cõcor. ⁊ dic plures etiã singulares: in collegiatis enim minus est dubium. de his q̄ fi. a p̄la. c. ea noscitur.

a ¶ Ab vno. Ergo secus si plures a pluribus: vel vnus a pluribus vt dixi in magna glosa.

b ¶ Patronis ecclesie. habemus patronos libertorũ: ⁊ patronos causarum: de quibus dixi. eo. ti. super rub. — Patroni sunt triplices.

¶ Glo. seq. dubium soluit.

c ¶ Relicti. ſʒ verbũ relicti ad viui tabulas nõ pertineat. ff. de tabu. exhi. l. j. ad fi. facit de foro compe. conquestus. idem tamẽ puto si inter viuos transferat, vendendo pluribus vniuersitatem: vel ꝑmutãdo cum pluribus vel pluribus donando qui sunt modi transferendi. vt not. eo. ti. cum seculum. donationem tamen non posset facere priuatis sine consensu episcopi. vt plene scripsi. eo. ti. illud. — Ius p̄ronat⁹ multipliciter trãsfertur.

d ¶ Heredes. sui vel extranei: cum non distinguat. de hoc. xvj. q̊. vij. considerandum. ⁊ dixi. eo. ti. cum seculum.

e ¶ Rectoris. ⁊ clerici: cum eadem sit ratio. est tamen in hoc opinio an patron⁹ presentet clericum: tene tamen q̊d no. eo. ti. postulasti.

¶ Gl. se. docet de trib⁹ opi. p̄mã approbatã ⁊ duas alias reprobatas.

f ¶ Et vt. Circa hunc ver. erat triplex opi. Prima ꝙ hoc fieri posset. Scd̊a ꝙ nõ posset. Tertia ꝙ posset de auctoritate ep̄i al's non: hic reprobatur scd̊a quam tenebat Inno. eo. ti. c. j. ⁊ tertia quam ipse idem tenebat eo. ti. querimoniaʒ. ⁊ approbat primam quam tenebat Ber. eo. ti. c. j. in fi. j. gl. ⁊ apertius ibi Tan. q̊d placebat Vin. Phi. ⁊ Gof. inducebant. l. quotiens. ff. de vsufru. ⁊. ff. de ser. l. via. in fi. ad idem. ff. cõi diuidundo. l. cõi diuidundo. §. cum de vsufructu.

g ¶ Facilius. optarem hãc rationẽ ponderatã fuisse. ş. ꝓxi. r̃nso.

h ¶ Patronos. omnes. facit q̊d no. de elec. q: propter. versi. vel saltẽ. al's in re cõi ⁊c. de regu. iur. in re communi. li. vj.

¶ Glo. seq. dupliciter litterã exponit ⁊ ꝯtrariũ soluit. scd̊o soluit questionẽ cõtra sol. alle. tria iura quibus r̃ndet: ⁊ solutionem iustificat.

i ¶ Libere. i. sine supioris auctoritate. ⁊ sic improbat q̊d no. Inn. in decre. querimoniã. Itẽ dic libere etiam si non vacet ecclesia: facit de dona. consultationibus. ş. ea. compi. de re. eccle. non alie. si vna. hoc ꝓbat plurale alternis vicibus. certum est enim ꝙ vna vice non cõcurrit duplex vacatio. Non ob. de conces. preben. c. fi. q: illud fiebat in fraudem vacature. Hoc autem fit ad tollendam discordiam ⁊ ad faciliorẽ ꝓuisionem ecclesie. Et eadẽ r̃one videretur patronos plurium ecclesiaruʒ posse inter se diuidere. s. vt vn⁹ sit patron⁹ in vna: ⁊ ali⁹ in alia. vt no. Vin. e. ti. c. j. ⁊. c. ex insinuatiõe. Sed ş. ff. fa. her. l. q̄dã. ff. ꝺ ali. le. l. iij. ff. de iu. pa. l. fi. ꝑ q̄ pʒ p̄ronatũ libertorũ inter patronos diuidi nõ posse: ſʒ alimẽtorũ p̄statiões diuidere possint. Sed dici posset ꝙ forti⁹ est iusp̄ronat⁹ libertoꝝ q̄ ecclīarũ. vñ illud nõ alienať istud sic. illud trãsit in suos etiam non heredes. ff. de iurepa. filij. ff. de libe. lega. aurelio. §. gaius. istud nõ vt scripsi post Inno. e. ti. cum seculũ. Itẽ vt ibi no. ꝑmutatur patronat⁹ cũ p̄ronatu: q̄re ergo pars patronat⁹ vni⁹ eccl'ie cũ parte quã hʒ cõpatron⁹ ĩ alia non poterit ꝑmutari: vt quod iuris ꝺ toto ⁊c. de offi. dele. pastoralis. §. j. ff. de rei vẽ. que de tota. — Patroni pluriuʒ ecclesiarum p̄nt iter se facere ꝙ vn⁹ sit patron⁹ ĩ vna ⁊ ali⁹ ĩ alia.

k ¶ Alternis vicib⁹. i. ꝙ vnus prima vice q̄ occurret vacatio: alter secũda. alter tertia: has etiã vicissitudines q̄nqʒ seruãt singulares persone collegiorum in collationibus spectantibus ad collegia. de preben. c. vlti. lib. vj. — Collationes q̄nqʒ fiunt p vices.

l ¶ Quibus etiam. tertium dictum inducens ius nouuʒ ⁊ equissimũ. quod intelligo de laycis. vt. j. dicam.

m ¶ Ex eadem causa. facilioris prouisionis ecclesiarum.

n ¶ Permittimus. olim ergo hoc non licebat: bene enim poterat laycus presentato vno alium presentare. eo. ti. quod autem. ⁊. c. cum aũt. ⁊ potior erat conditio instituti ab ep̄o vt ibi. videbatur tñ ep̄s p̄mo teneri: quod intellige vt dixi. e. ti. pastoralis. Si ergo licebat sic successiue accumulare. honestum est vt liceat etiam sic presentare.

o ¶ Plures. quotcunqʒ: vt dixi in prin. c.

p ¶ Presentare. simul vel successiue: licet enim cuʒ olim laycus presentabat ꝑ tabat secundum daretur optio episcopo: ipse tamen laycus instabat ꝑ secundo: modo v̊o potest relinquere hoc episcopi optioni. Et sic not. ꝙ licet electiones non possint fieri alternatiue. de elec. c. ij. li. vj. presentationes sic: vt hic. quod de laycis intelligo vel clericis presentantibus ex patrimonio: in quibus locum habebat: quod dixi. ş. — Electiões nõ p̄nt alternatiue fieri.

q ¶ Personas. Etiam in minoribus constitutas. quod dic vt de insti. c. ij. lib. vj. Joan. and.

r ¶ Per ep̄m. vel alium instituentem: cum eadem sit ratio.

¶ De censibus: exactionibus: ⁊ ꝓcurationibus. ¶ Visum est. ş. de iurepatro. verum q: patronus aliquando in fundatione et etiam dotatione retinet aliquem censum auctoritate episcopi ⁊ aliquas ꝓcurationes seu cõmessationes: ideo annectit rubricam de censibus ⁊c.

Cum sit. ¶ Due sunt partes: q: p̄mo rõne p̄missa ponit statutum suum cũ exceptiõe. Scd̊o exceptionem limitat et declarat ibi: ꝓuilegia. Imola. ¶ Casus. Papa alicui loco religioso ecclesiã picta. vel bituri. dyocesis donauit: vel forte ipse ep̄s cũ consensu sui capituli a qua ecclesia ep̄s cõsueuerat habere iura ep̄alia: puta exigere ꝓcurationem rõne visitationis: queritur vtrum ꝑ istã donationẽ ecclesia sit exempta ab oĩbus oneribus ⁊ iuribus ep̄alib⁹: vel vtrũ religiosi illa onera teneanť soluere: Dicit clemẽs ꝙ teneanť supportare huiusmodi onera nisi velint assignare cõgruam pensionem vicario: vt possit illa onera supportare. et hoc verum nisi iuuarẽtur priuilegio exemptionis: vel alia causa legitima: tamen priuilegium vel exemptio (si qua competat) non proficit in ecclesijs post cõcilium acquirendis. ¶ Nota ꝙ qui sentit cõmodum non debet onus recusare vulgariter. Qui sentit onus: sentire debet ⁊ cõmodum. Et sumpta sunt hec. ff. de regu. iur. tamen melius diceretur ꝙ sumuntur a iuribus. vnde sumitur regula. l. j. ff. de regu. iur. ¶ Nota magis specifice cum ecclesia datur loco religioso ex donatione ep̄i: pape: vel legati: tũc datur cum oĩbus oneribus suis: ⁊ hoc nisi donarent pensionem vicario vt sustineret hmõi onera. ¶ Nota iuncta glo. ꝙ papa potest priuilegiare aliquem vt non teneatur ad ꝓcurationem apostolice sedis: vel vt non teneatur ad iura ep̄alia. Et sic princeps potest priuilegiare aliquem a solutione talliarum: vt ille priuilegiatus nõ teneatur soluere talliam: tamen ſm doctores illam portionem non debet imponere alijs: al's peccat. Nota ꝙ vicarij constituti in beneficijs spectantib⁹ ad monachos non tenentur ad onera sed ipsi monachi. ¶ Nota ꝙ priuilegia sunt restringenda ꝑ hoc hec littera. in fi. ibi nõ extẽdi. ⁊ de rescrip. c. vlti. li. vj. de deci. c. ij. eo. lib. ʒaba.

¶ Glo. seq. dubium soluit inducens duo similia.

s ¶ Nature. sumptũ de regula formata ꝑ modum cõuersum. ff. de reg. iur. ſm naturã. ⁊ vide de reg. iur. q sentit. lib. vj. ⁊ dicit lex ꝙ nõ est ferendus qui lucrum amplectiť ⁊c. C. de cadu. tol. l. vna. §. ꝓ scd̊o. in fi.

t ¶ Religiosi. in alijs ergo locum non habet inquantũ inducit ius nouum. si. ş. ea. compi. de deci. c. j. de testa. c. j.

Glosa

¶ Glo. seq. tria exempla approbat: ⁊ tria reprobat.

a ¶ Titulo. vt donatione. de do. cõsultationib⁹. ꝑmutatiõe de re. ꝑmu. ad q̄ones. vel p̄scriptione. de iurepa. cura. titulo v̊o emptionis haberi nõ põt. de symo. q̄relã. de iu. pa. de iure. ⁊ an trãseat cũ vniuersitate scripsi. eo. ti. ex litteris. titulus etiaʒ edificationis vel fundationis nõ adaptatur huic casui. — Titulo multiplici p̄nt eccl'ie ad religiosos pertinere.

b ¶ Sedis apostolice. de iureiurã. ego. N. de cẽsi. cum instantia.

¶ Glo. seq. q̄onẽ soluit.

c ¶ Jura ep̄alia. de qb⁹. de offi. or. cõquerente. ş. ti. j. c. j. Et vides ꝙ ꝓcuratio legatorũ ⁊ iura episcopalia ponũť vt diuersa. per q̊d pʒ ꝙ qui ex pacto tenentur ad iura ep̄alia: non per id teneňť ad ꝓcurationem predictã.

¶ Glosa seq̄ẽs tria ponit exempla.

d ¶ Solita. vel ex impositione facta tp̄e fundationis. xviij. q. ij. eleutheri⁹. eo. ti. quanto. de iurepa. p̄terea. ij. vel ex antiquo vsu. de h̄. e. ti. ꝓuenit. vel q: res aliq̄ hñs onus annexũ ꝓuenit ad ecclesiaʒ in quã trãsiuit cum suo onere. xvj. q. j. si qs laycus. de deci. pastoralis. de pig. c. ex l'ris. ff. de cõtrahẽ. emp. alienatio.

eccl'ijs q̄ ad eos q̄cũqʒ sint titulo[a] deuoluta: ꝓcuratiões legatoꝝ sedis[b] ap̄lice: ac iura ep̄alia[c]: ⁊ alia p̄stari ꝓ ipsis añq̄ʒ ad eos ꝓuenissent solita[d] p̄rop te soluẽ studeãt: nisi forsan sedis ap̄lice ꝓuilegio[e]: exẽptiõe[f]: vl' alia cã legitima[g] ab his se valeãt excusare. ¶ Priuilegia v̊o seu exẽptiones[h] hmõi ad monasteria seu ecclesias q̄ ad eos obuenire ꝯtinget: in posterũ[i] volumus[k] nõ extendi. Idem.

¶ Ponit q̄dã grauamina q̄ plati inferebãt exẽptis ꝓcipue cisterciẽsib⁹ ⁊ illa fieri ꝓhibet: statuẽs ꝙ ep̄i q ĩ monasterijs cisterciẽsis ordis charitatiue ꝓcuranť sint cõtẽti cibarijs que ꝑ illos sibi ministrantur. Si v̊o ꝓcuranť ex debito/ipsis volẽtib⁹ carnes ministrari debent extra septa monasterij: saltẽ extra portaʒ q̄ dr̄ regularis.

Ipsoꝝ etiã elemosynarij fragmẽta mensaꝝ p̄nt paupib⁹ erogare. Ab. d. Jo. an. Capitulũ. ij.

Ad nr̃m q̊d dolentes[l] referim⁹ ꝓuenit auditũ ꝙ eccl'aꝝ p̄lati ad mõasteria cisterciẽsis ordis accedẽtes: ſʒ ab eis charitatiue recipianť: ⁊ eis curialiter necessaria ministrenť: cibis tñ regularib⁹[m] nõ ꝯtẽti: ꝯ ꝓuilegia dicti ordis carnes petũt: ⁊ si eis nõ ministrenť auferũt violẽter. Et ſʒ in locis eisdẽ fiant elemosyne cõpenter: ipsi tñ p̄lati ipsis religiosis ĩuitis[n] alias elemosynas faciũt etiã ĩ aliq̊b⁹ locis in qb⁹ ꝓcuratiões nõ hñt de ꝯsuetudine vel de iure. Pro eq̄taturis q̄ʒ ferrandis ſʒ ferris[o] non egeant: ⁊ coci eoꝝ sui officij[p] rõne pecuniã exigunt ⁊ extorquẽt. Nec cõpositiões[q] sup ꝓcuratiõibus iter p̄latos ip̄os ⁊ eos initas

e ¶ Priuilegio. hoc iuuat quo ad omnia predicta.

f ¶ Exemptione. si intelligas ab ep̄ali iurisditione hoc non iuuat quo ad ꝓcurationes legatorũ sedis apostolice ad quas exempti tenentur. non ob. eo. ti. c. cum instantia. q̊d expone: vt ibi dixi. contra illas etiaʒ non valet prescriptio. de prescrip. accedentes.

¶ Glo. se. ponit tria exẽpla. ĩ p̄io ⁊ tertio distinguit. scd̊o q̄rit ⁊ soluit.

g ¶ Legitima. puta cõpositiõe. j. c. ꝓxi. v̊. nec cõpositiões. q̊d ĩtellige q̄ ad illa in qb⁹ valeret cõpositio. de h̄ eo. ti. cũ venerabilis. vel res iudicata. de re iudi. cum inter. ⁊ no. de p̄scrip. cũ ex officij. in vl. gl. Prescriptio nõ videť hic adaptari: cum loquať text⁹ de his q̄ p̄stari solebant. noua v̊o p̄scriptio post acq̄sitionẽ illarũ bñ posset adaptari in his iuribus que sunt p̄scriptibilia. de p̄scrip. de q̄rta. Sed nunquid erit legitima cã si dicať indebita fuisse: Sol. puto de mẽte hui⁹ ꝯstõnis ꝙ piẽs in possessiõe defendať donec ꝓbeť indebitũ. eo. ti. ꝓuenit. facit de elec. querelam. ad fi. ⁊ q̊d ibi no. de offi. ordi. duo simul. in. iij. glo.

h ¶ Exemptiones hmõi. Intelligo gñales vel a predictis iuribus.

¶ Glo. seq. alle. ij. concor. ponit tp̄s cõcilij. querit ⁊ soluit.

i ¶ In posterũ. concor. de deci. nup. si. ş. ea. cõp. de rescr. l'ras. Vides q̄ ꝙ ꝓuilegia vel exẽptiones q̄s habebãt religiosi etiã circa eccl'ias acq̄rẽdas nõ hñt locũ nisi in acq̄sitis ante cõcilium Viẽnẽ. De religiosis dixi: q: circa seculares nil ĩmutat ista cõstitutio. Et scias ꝙ concilium inchoauit anno dñi. M. ccc xj. die kal'. octobris: ⁊ terminatũ fuit anno sequenti. vj. die aprilis. et sic durauit vltra sex menses. Scito ergo q̄ñ acquisiuerint scias an añ cõciliũ vel post. Quid de acquisitis durante concilio vel post concilium anteq̄ constitutiones ligarent. de quo satis dixi in proemio: equũ videreť ꝙ acq̄site anteq̄ ligarent cõstitutiones priuilegijs ⁊ exemptionibus gaudeant per ea que ibi dixi. — Clemẽtine q̄ñ fuerũt facte.

¶ Glo. seq. obiectionem soluit ⁊ allegat quattuor similia.

k ¶ Volum⁹. sit ꝑ rõne volũtas: cũ al's deceat priuilegiũ principis esse mãsurũ. de re. iur. decet. li. vj. cũ ꝯcor. ⁊ est si. ş. ea. cõpi. de sepul. dudũ. §. pe. in fi. ⁊. ş. ti. j. c. j. in fi. de rescrip. c. vlti. de deci. c. ij. li. vj. fuit tamẽ motiuũ: q: ꝓuilegiũ tẽdebat ad noxã. de deci. suggestum. vbi de hoc. — Volũtas q̄nqʒ est ꝓ ratione.

Ad nr̃m. ¶ Prima pars ponit grauamina. scd̊a ꝓuidet ibi: nos igiť. ¶ Presupponẽdum est ꝙ aliq̄ñ patroni faciunt ordinari ꝑ ep̄m vt tali die illa eccl'ia teneať dare vnã ꝓcurationẽ. i. comestionem. ¶ Casus. A nõnullis in cõcilio viennẽsi fuit expositũʒ ꝙ ep̄i in fundatione ordinis cisterciensis q ordo ẽ except⁹ a dyocesanis petebant ꝓcurationes siue comestiones q̄s monasteria tenebanť soluere: isti ep̄i non erãt contenti cibis vel epulis regularib⁹ ⁊ cõib⁹ ip̄is ſm regulã suam: sed petebant carnes: ⁊ etiã illas petebant administrari sibi infra septa monasterioꝝ: q̊d est ꝯ ipsoꝝ regulã. Et cum ipsi cisterciẽses nõ vellent sibi dare ꝓcurationes vt ipsi ep̄i petũt: ip̄i rapiunt violenter ⁊ faciunt q̄ plures elemosynas de bonis religiosoꝝ: q̄uis etiã ipsi religiosi sufficientes elemosynas faciant. ⁊ etiam ep̄i istas ꝓcurationes accipiunt in pluribus locis in quibus non debent habere de iure vel consuetudine. Itẽ ep̄i vt magis grauarẽt monasteria cister. faciebant ferrari equos suos q̄uis nõ indigerent. Item coci ep̄orum dicebant date mihi pecunias: ego feci coquinam ⁊ paraui cibaria vestra dñō meo: ego non teneor sibi parate tp̄e visitationis: ĩmo monasteria tenẽtur mihi soluere. Et sic iste cocus exigebat vnã quantitatem pecunie. Itẽ isti ep̄i non approbabant cõpositiones factas inter p̄latos sup ꝓcurationib⁹ recipiendis: ĩmo existebant graues ⁊ rebelles: sic ꝙ multa bona monasteriorum delaniabãt ⁊ consumebant in modico tp̄e ⁊ adhuc non erãt cõtenti de procurationib⁹ suaꝝ p̄sonarũ: sed etiam habebant magnos ⁊ paruos canes venaticos quibus necesse erat ꝓcurationes dari. Item habebant aues vẽnaticas: vt accipitres: et quãplura alia onera inferebãt. Nã si religiosi non satisfaciebant voluntati ipsorum ẽpiscoporũ ipsi vel seruitores frangebant portas monasteriorũ. Item ipsi recipiũt plures procurationes ĩ vna die: quia accipiunt pecuniã loco ꝓcurationum ⁊ nõ visitãt que visitare debent: ĩmo omittũt visitare accepta pecunia pro procurationibus. ⁊ sic ip̄i prelati accipiũt ⁊ exigunt ab ipsis religiosis illa ad que ip̄i nõ teneňť. Iteʒ sunt aliqui prelati q̄ñ vident ꝙ papa mittit aliquos nũcios in dyocesi ipsorum ipsi exigunt pecuniã pro ꝓcuratione illoꝝ nuncioꝝ ⁊ illam exigunt: saltẽ exigũt maiorẽ partem a locis exemptis ⁊ alijs locis religiosis. ⁊ hoc faciunt vt ipsi non tantum grauent presbyteros suos ⁊ etiam vt ipsi seipsos liberent. Et illi qui ista exposuerunt in concilio dicebant ꝙ isti prelati grauabant monasteria exempta in multis alijs: quare isti exponentes querunt a romano pontifice quid fiendum de istis. Et dicit clemens ꝙ si isti prelati episcopi veniant ad ista monasteria exempta non causa visitatiõis: sed charitatiue ⁊ gratia hospitalitatis: tũc ipsi debẽt esse contenti: ⁊ debent recipere victualia regularia. ⁊ ista cibaria debent illis tradi infra septa ipsoꝝ religiosorum: non tamen infra portam quã regularem appellant. ⁊ hoc maxime si illa cibaria non sint consueta nec ſm regulam ipsorum religiosorum. Et ad hoc quod. ş. dixit ꝙ isti faciebãt elemosynas q̄uis religiosi sufficiẽtes facerẽt. Respõdet ꝙ ipsi possunt facere elemosynas de fragmentis mẽse: hoc est de residuo eoꝝ que restant ex mensa. Et si decetero isti prelati velint euitare indignationem sedis apostolice decet eos quiescere ab istis grauaminibus superius expressis. ¶ Nota ꝙ episcopus non debet recipere eadem die plures ꝓcurationes nisi hoc haberet ex priuilegio sedis apostolice. ideo dicit textus pluresqʒ ꝓcurationes recipiunt vna die sedis apostolice ꝓuilegio nõ suffulti. ¶ Nota iuncta glo. ꝙ potest fieri compositio de ⁊ super modo procurandi ⁊ numero ꝓcurandorum: si contentio ⁊ controuersia fuerit inter ꝓcurandum ⁊ illum qui debet ꝓcurare. puta ep̄s põt facere talem cõpositionem: totiens quotiens ego veniam charitatiue vos visitando dabitis procurationem id est alimenta pro me ⁊ sex de meis seruitoribus vel quattuor vel plus vel minus. ¶ Nota ꝙ episcopi cuʒ visitant non debent habere canes venaticos nec aues: immo etiam non debent habere dum non visitant: q: omnia ista sunt prohibita clericis etiam secularibus. ¶ No. ibi: sunt nonnulli: ꝙ tam exempti q̄ nõ exempti tenentur conferre ad procurationem legati seu nuncij sedis apostolice. ¶ Nota ibi charitatiue recipiantur: ꝙ monasteria tenentur ad recipiendos hospites. sic ⁊ alij clerici. de preben. de monachis. de emp. ⁊ ven. c. j. Et dicit Lau. ꝙ ad hoc possunt per excõmunicationem compelli. xliiij. di. §. hinc etiam. ¶ Nota de cibis regularibus. ⁊ de hoc in glo. iij. ⁊ sunt oua/caseus/⁊ pisces. ʒaba. — Procurationes plures eadem die recipere non lʒ. — Canes et aues non habeãt ep̄i visitãtes.

l ¶ Dolentes. ş. eadem compi. de statu mona. c. ij. versi. visitatores. et ibi concordan.

m ¶ Regularibus. de quibus in regula benedicti. xxxix. c.

n ¶ Inuitis. non erat ergo dicenda elemosyna que de rapina fiebat. j. q. j. non est putanda.

o ¶ Ferris. vide q̊d no. e. ti. exigit. in glo. ij. lib. vj.

p ¶ Officij. contra id. eo. ti. comana. §. ꝓcurationes. li. vj.

¶ Glosa sequens obiectionem soluit.

q ¶ Cõpositiones. cõpositio per quã tollatur ꝓcuratio debita visitanti non valet. sicut enĩ visitatio ꝑ cõpositionẽ tolli nõ posset: ita nec ꝓcuratio que debetur iure annexionis: sicut de p̄scriptione dr̄. de p̄script. cũ ex officij. sed erant compositiones sup modo ꝓcurandi vel numero ꝓcurandoꝝ que seruande erant. facit q̊d no. xvj. q. vij. quicunqʒ. sicut etiam super decimis fit compositio. de deci. ex multiplici. — Procuratio visitãti debita tolli nõ põt.

a ¶ Ipsis.prelatis.
Pastoris bõi offiñ. b ¶ Cõsumit.ↄ id.eo.ti.cũ apl's. Refert Suetonius li.ij.q̃ tyberi⁹ presidibus suadentibus ꝓuincias onerari tributo rescripsit: boni pastoris est tondere pecus nõ deglutire (vel potius deglubere.i.pilos euellere: ita debet esse: z qui aliter legit non intelligit).
c ¶ Habent.cõtra id.eo.titu.cum apl'us.de cleri.vena.c.j.z.ij.
d ¶ Ualue.de spon.consultationi.in prin.
e ¶ Frãguntur.an hec liceant etiaz habẽti iustã cãm z possidenti: cui denegatur pẽsio vel hospitium vel ꝓcuratio: plene scripsi post Inno.de immu.eccle.c.j.
f ¶ Exportantur.hoc nõ possunt etiaz collectores decimarum.ↄ.e.compi.de deci.si beneficiorũ.
Procura tionũ nũerᵘˢ dieꝝ numerũ non excedat. g ¶ Una die.cũ tamẽ numer⁹ ꝓcurationũ nõ debeat excedere numerum dierũ.e.ti.ꝓcurationes.qõ locũ hꝫ etiã invisitante plura loca quoꝝ quilibet ad ꝓcurationẽ sufficiat.eo.ti.felicis.lib.vj.
h ¶ Impenso, contra id eo.tit.ꝓcurationes.z.c.exigit.li.vj.eo.lib.de offi.ordi.si episcopus.
i ¶ Assumẽtes.ↄ id de regu.iur.qõ oẽs.li.vj.
k ¶ Aliis.de quibus de exces.prela.frequens.
l ¶ Utroq;.de pri.qm̃.
m ¶ Supradicta.s.cisterciẽsis ordinis: tamẽ z de aliis idẽ videref ab idẽtitate rationis.z.ↄ.proxi.gñal'r loquif de exẽptis.
n ¶ Gratiose.dicit ꝓuerbium italicorũ non respiciendum dentẽ equi donati.vnde quidã. Quadrupedis dentes donati cernere noli.cui conuenit.ff.de edil.edi.ad res donatas.
o ¶ Speciali. Puta pacto vel onere iposito fundationis tempore.vt dixi.ↄ.c.proxi.

eis seruãt. Ipsis[a] etiã i recipiẽdis ꝓcuratiõib⁹ ita graues existũt: q̃ ipis i eoꝝ mõasteriis z eccl'iis ꝓcuratiões recipiẽtib⁹ lõgi tpis victũ breuis hora ↄsumit[b]: z dũ ꝓcurationes recipiũt canes venaticos: falcones z accipitres secũ habẽt[c]. Et nisi volũtati satisfiat eoꝝ value[d] mõasterioꝝ seu eccl'iaꝝ ꝑ violẽtiã sepe frãgunt[e] z ornamẽta ecclesie exportant[f]: plures q; ꝓcuratiões recipiũt vna[g] die sedis apl'ice ꝓuilegio nõ suffulti: iterdũ i pecunia nũerata: visitatiõis ẽt offõ nõ ipẽso[h]. Et occasiõe dictaꝝ ꝓcurationũ ij dẽ ꝑlati ab ipsis frequẽter exigũt q̃ illis soluere nõ tenẽt: itolerabilia eisdẽ grauamina cumulãtes. Sũt z nõnulli q̃ ꝓcuratiões nũcioꝝ apl'ice sedis: aliaq; extraordinaria onera exemptis z aliis religiosis ꝓ maiori parti imponũt vt se ac pbꝛos liberẽt seculares religiosos ad ordinandum hmõi onerũ distributionẽ mime assumẽtes[i]. In m'ltis etiã aliis[k] ꝑfati ꝑlati exẽpta monasteria et ipoꝝ eccl'ias vtroq;[l] illis iure subiectas grauãt in ꝓcuratiõib⁹ recipiẽdis: z onerib⁹ isolitis iponẽdis. ¶ Nos igit sup his volẽtes de opportuno remedio ꝓuidẽ: sacri approbatiõe ↄcilij duxim⁹ statuẽdũ vt si epi nõ cã visitatiõis: sꝫ charitatiue hospitalitatis ad monasteria venerint supradicta[m] victualia gratiose[n] recipiãt: q̃ charitatis gratia eis fuerint ministrata.

li.vj.q̃ illud.c.dicit q̃ exigentes a clericis pedagia vel guidagia ipso facto sunt excõicati. Istud ca.mãdat oib⁹ dyocesanis vt illos exactores denuncient z faciant publice denunciari excõmunicatos: donec z quousq; venerint ad cõdignã satisfactionez ¶ Nota deferũt.i.portãt. ¶ Nota q̃ verbũ iubeo est preceptiuum z obligat vt glo.hic in ṽbo iubemus.z per consequẽs inferf q̃ prelati non obseruãtes hmõi clementinẽ dispositionem peccãt mortaliter.vt in.c.quod precipif.xiiij.q.j.iuncto.c.ij.de maioritate z obedientia. ¶ Nota ibi.vel personis.q̃ bona clericorum gaudent eodem priuilegio cum rebus ecclesiarũ ẽm Lau. z Pau. ¶ Nota ex ṽbo negociãdi a contrario q̃ in his q̃ deferunt clerici causa negociãdi nõ gaudẽt imunitate.de hoc in gl.a cõtrario.zaba.

Ipis aũt epis ad mõasteria veniẽtib⁹ supradicta: z ꝓcuratiões ibidẽ recipiẽtib⁹ sibi debitas de iure cõi: ↄsuetudine: ꝓuilegio: vl' iure alio spãli[o]: in domib⁹ ipoꝝ[p] monasterioꝝ extra tñ septa ipsoꝝ existẽtib⁹ si que fuerint ad hoc apte: aliogn[q] ĩfra septa ipa nõ tñ infra portã quã regularẽ[r] appellãt carnium pro cõgruẽtia tpis si voluerint[s] (ꝓuilegio nõ obstante quocũq;) cibaria ministrẽt. Nec incõueniẽs reputam⁹ si fragmẽta[t] que de mensis ipsoꝝ epoꝝ z suoꝝ familiariũ[v] colligunf[x] ꝑ ipsorum epoꝝ elemosynarios ibidẽ[y] pauperib⁹ erogent. Ab aliis aũt grauaminib⁹ expressis superius prelati diligenter abstineãt: si dei et apostolice sedis indignationẽ voluerint euitare[z]. Idẽ in eodem.

¶ Dyocesani quib⁹ hoc constat illos qui exigẽdo a clericis pedagia vl' guidagia excommunicati sũt vel iterdicti publicare debẽt. Joannes andree. Capitulũ.ij.

Presenti ↄstõne iubem⁹[a] vt locoꝝ dyocesani ↄ eos qui ab eccl'iis vel ꝑsonis[b] eccl'iasticis ꝓ earũ reb⁹[c] ꝓpriis[d] q̃s nõ negociãdi[e] cã deferẽt aut deferri faciũt vel trãsmittunt: pedagia[f] vel guidagia suo vel alieno[g] noie exigũt vel extorquẽt[h] in aiarũ suaꝝ piculũ: z eoꝝ a q̃bus ea exigũt ꝑiudiciũ z grauamẽ excõicatiõis[i] z interdicti[k] sentẽtias a iure[l] ꝑlatas postq̃ de his ipsis ↄstiterit[m] oino

a ¶ Iubemus.ergo obligat ex precepto.xiiij.q.j.quod precipitur. qõ nõ bene põderatur.si.ↄ.ea.compi.de sta.mona.c.ij.de re.do.c.ij.
b ¶ Personis.vid qõ dixi.in decre.q̃q̃.
c ¶ Reb⁹. Uel personis.vt in predi.decre.q̃q̃.
d ¶ Propriis.scilicet personarum vel ecclesiarum vt sic etiaz professos qui propriuz habere nõ pñt includat ꝑ talibus reb⁹ que ad vsuz ꝓpꝛiuz portantur: etiaz layci nõ soluunt vectigalia.C.de vectigalia.C.deuunt vectigalia.C.de ve cti.z cõ.l.vniuersi. Pluries alios casus in quib⁹ non soluuntur.vide que no.ff.de publi.l.iiij.
Layci qñ q; vectigalia nõ tenẽtur soluere
¶ Glo.seq.arguit ad cõtraria et remittit.mouet dubia z soluit.
e ¶ Non negociãdi.a cõtrario daf intelligi q̃ in his q̃s cã negociãdi deferũt nõ gaudent imunitate vt etiam not. Guil. in specu.de immu.eccle.in fi.vbi etiam arguit ↄ emptores redditum clericoꝝ qui volũt imunitate gaudere: sed ipsi etiã clerici non gauderent negociationis cã deferendo: vt hic. Si aũt inter leuatorem pedagij z delatorẽ sit questio: vt q̃ ille negat eũ clericum: vel dicit res deferri negaciationis causa: vel res illius non esse: graue esset semper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda.vnde videtur committẽdũ iuramento deferentium vel suoꝝ nunciorum si personarum qualitas nõ dissuadeat: vel nisi de contrario fides haberef in promptu.facit de iureiu.c.fi.qõ me.cã.c.fi. Quo ad personã videtur sufficere si fit in habitu z tonsura clericali.per decre.si iudex.de sen.excõ.li.vj.
Pedagij rõne orta q̃stio iter leuatorem ipsi⁹ z delatorẽ rez qualr termiabit.
f ¶ Pedagia vel guidagia.exponunf hec de verbo.sig. super quibusdam.z omnia ista dicuntur portaria vel vectigalia: vt ibi no.
g ¶ Alieno.de regu.iur.qõ alicui.lib.vj.cum concor.
h ¶ Extorquent.vbi eñi reciperentur ista a sponte soluentibus non est locus penis.si.de symo.dilectus.ij.
i ¶ Excõicationis.quo ad singulares personas.
k ¶ Interdicti.quo ad ciuitates castra vel loca quoꝝ collegia vel vniuersitates in his delinquunt: z periculossimum est per qõ forsan tota italia est interdicta: de vltra italiam testificentur experti.z vide qõ dixi cam.ↄ.de sen.excom.grauis.in prin.
l ¶ A iure.eo.ti.q̃q̃.lib.vj.
¶ Glo.seq.supplet z remittit.scõo dubiũ soluit ꝑ duas rationes.
m ¶ Constiterit.parte vocata ↄ quam fit publicatio: de quo satis scripsi.ea.compi.de offi.dele.c.vno. Puto autem de hoc inquiri: z cõstare posse etiã in illo qui soluit de hoc nõ cõquerente.tũ q̃ hoc bñficiuz respicit fauorem ordinis clericalis nõ persone tñi: z spectat ad ius publicum.de foro compe.si diligenti.de sen.excom.cõtingit.j.di.ius publicum.tum propter animarum periculuz.de quo premisit z precipue in facto manifesto.de vsu.cum in dyocesi.de diuoꝛ.porro.

p ¶ Ipsoꝝ.ergo non alioꝝ priuatorum vel ecclesiarũ: etiam si domus essent ad hoc apte: nisi ipsi prelati consentirent ibi procurari.
q ¶ Aliogn.i.si extra septa nõ fuerint domus monasterij ad hoc apte.
¶ Glo.se.alle.vnam cõcoꝛ.querit z soluit z solutionem determinat.
Carnes lꝫ tpe ꝓhibito ꝓpter necessitatez. r ¶ Regularem.lꝫ ergo in pte dom⁹ qõ in alia parte non lꝫ.de sta.mo.cũ ad monasteriũ. Sed qd si extra portã illã non est locus aptus? Satis videf q̃ ꝓpter necessitatẽ que sic artat: possint tunc intra portam illã ministrari: vt sicut ꝓpter necessitatẽ tpe ꝓhibito lꝫ carnes comedere: sic liceat in eadem causa etiam in loco prohibito.de obser.ieiu.consilium.in fi.de regu.iur.qõ nõ est.facit de cu.eu.c.ij. Posset tamẽ dici q̃ cũ priuilegiũ istoꝝ non tollatur intra portã q̃ tunc eps ẽm formam priuilegij cibis regularibus debeat contentari.vbi ṽo non haberẽt priuilegium contrarium sit locus ei quod prius dixi.
s ¶ Si voluerint.honeste facerent epi declinando ibidez sexta feria vel sabbato: vel die qua cibaria regularia cõuenirent: tamẽ si alio die declinant subditi superiori inuito legem cibariorum non dabunt.xlj.di.non cogantur.z concoꝛ.de cen.cum instantia.in fi.
Fragmento dicitur a frango. t ¶ Fragmenta.dicta a frango gis.panes ergo integros.qui de mensa leuantur inuitis monachis non dabit elemosynarius vel capones integros vel similia.
v ¶ Familiarium.cum epo vel post comedentium.
x ¶ Colligunf.in ꝓcuratione q̃ daf ex debito h̃ est certũ: sed in illa que datur gratuito non videf id inuitis monachis fieri posse: z forsan auctoꝛ de vtraq; intendit: quasi fragmenta videantur esse largita.
y ¶ Ibidẽ.ad aliũ ĝ locũ mittere nõ posset distribuendo illis inuitis.
z ¶ Euitare.vide qõ dixi.ↄ.de sen.ex.c.j.in glo.mendicantes.in fi.
Presenti. ¶ Uenit executiue ad decretalẽ.q̃q̃.e.ti.lib.vj. ¶ Casus. Ista clementina venit executiue vel est executio.c.q̃q̃.e.ti.

Subditis.

a ¶ Subditis.vicinos etiã epos reqrere possunt.xj.q.iij.cure.de treu.z pace.c.j.ↄ.ea.compi.de foro compe.q̃uis.§.pe.
b ¶ Donec.lꝫ isti restituant z satisfaciãt vt sequif: est tñ necessaria absolutio excõicationis vel relaxatio interdicti.vt in ꝑdi.decre.q̃q̃.in fi.
Restõ et plena restitutio ĩ idẽ sonant. c ¶ Restituerint.plenarie dicit decre.q̃q̃.q̃ forsan h̃ omittit quasi sonet in idẽ verbũ restitutionis z plene restitutionis.facit.ff.de ṽb.sig.cũ ꝑtoꝛ.ff.õ vsur.videam⁹.ij.§.in fauiana.nec sufficeret h̃ cautio.cõcoꝛ.qõ no.de elec.q̃ sepe.li.vj.
d ¶ Satisfecerit.vide qõ dixi post Inno.de cohabi.cleri.sicut.
¶ De celebratione mis. ¶ Uisuz est.ↄ.de capellis z eccl'iis tã religiosorũ q̃ seculariũ ĩ quib⁹ diuina officia z missarum solennia celebranf: ideo zc.
Graui. Prima ps ponit tres spẽs excessuuz quas scõa ps ꝑ supiores corrigi ꝑcipit ibi: ne igif. Et est prima spẽs de clericorum excessib⁹ in celebratiõe diuinoꝝ. Scõa ibi: nõnulli.de dissolutiõib⁹ cl'icoꝝ z laycoꝝ q̃s in eccl'iis z suis cimiteriis faciebãt. Tertia ibi: ĩ multis.de indecẽtia vestimẽtoꝝ vasoꝝ z ornamentorũ eccl'iasticoꝝ. Jo.and. ¶ Casus. Concilio gñali spũ sctõ legitie congregato fuit ꝓpositũ q̃ plures clerici dicebãt horas canonicas discurrendo: et q̃ñq; ṽba inhonesta ꝓferẽdo: z dũ ibant ad diuinũ officiũ ducebãt secuz canes venaticos z aues vñ modicã reuerẽtiã faciebãt ipsi eccl'ie: z scãdalũ inde oriebaf. cõstituit cõciliũ q̃ ipsi celebrẽt diuinũ offm̃ cũ deuotiõe z reuerẽtia: z ꝑ h̃ deputauit aliq̃s vt cõpellant clericos ad celebrandũ cũ deuotione/vt decet: z cantoꝛ vel decan⁹ vel prioꝛ tenef compellere clericos sue ecclesie: z in defectu ipsoꝝ eps. h.r. ¶ Nota ibi: ministri.iuncta glo.q̃ clerici non beneficiati non tenenf ad horas canonicas dicẽdas: nisi essent ĩ sacris ↄstituti. ¶ No. ibi fructũ. iũcto.c.dolẽtes.eo.ti.in anti.videlicet q̃ qui est astrictus ad dicenduz horas illas dꝫ dicere attente. ¶ No.q̃ obligatus ad horas canonicas dꝫ singulas dictiões z sillabas distincte ꝓferre. ¶ No. q̃ bñficiati cum ad ipsas eccl'ias accedũt debẽt incedere.i.ire cũ humilitate. Item debent esse honesti in corona seu tõsura z in vestib⁹. Unde tonsura est rasura in supiori parte capitis. Sed rasura est in inferiori parte capitis. ¶ No.q̃ in cimiteriis nõ debẽt celebrari choree nec cãtilene dici: z multo minus in ecclesiis. ¶ No.q̃ licitũ est turbari sup delinquentes.nam deus turbaf z irascif.de reb⁹ eccle.nõ alie.si qs. ¶ No. q̃ hore canonice debent dici cum puritate. Ex hoc ar.q̃ qui est in mortali si dicit eas nihil agit: sicut sunt concubinarij/fures/z similes.vñ in ꝑs.peccatori autem dixit deus quare tu enarras iusticias meas: zaba.

Hore debẽt attẽte dici z cum bona platione.

publicẽt: vel a suis subdit[a] tãdiu faciãt publicari: donec[b] illi sic exacta restituerit[c]: z de trãsgressiõe hmõi satisfacerint[d] competenter

¶ De celebratione missarum et aliis diuinis officiis.
Clemẽs.v.in cõcilio Uiennensi.

¶ Prelati ad quos spectat correctio: z illis negligentibus superiores ipsoꝝ debẽt esse soliciti: vt horis debitis in cathedralib⁹ regularib⁹ z collegiatis ecclesiis hore canonice deuote psallãtur: z q̃ ĩ ecclesiis aliis celebretur cõuenienter z debite diuinũ diurnũ officiũ z nocturnuz principaliter hoc intendit. Jo.and. Capl'm.j.

Graui nimirũ turbatiõe mouemur: q̃ ex nõnullorum rectoꝝ negligentia que[f] dũ spez ipunitatis permittit: multã nutrire pestilentiã ↄsueuit[f] in subditis: pleriq; ecclesiarũ ministri[g] modestia ordinis clericalis abiecta: dũ offerre deo sacrificiũ laudis[h] fructũ labioꝝ[i] suorũ in puritate cõscientie z animi deuotione deberẽt: horas[k] canonicas[l] dicere seu psallere[m] trãscurrendo syncopando[n] extranea quidem z plerũq; vana[o] ꝓphana z inhonesta intermiscendo collo quia[p]: tarde ad chorum cõueniẽdo: seu ecclesiã ipsam absq; rõnabili[q] cã añ finẽ officij exeũdo[r] frequẽtet: aues iterdũ portando seu faciẽdo portari: canesq; secũ ducẽdo venaticos[s]: ac q̃si nihil ꝑtẽdẽtes de cl'icali militia[t] i corona vestib⁹ z tonsura[v] diuina etiã celebrare aut eis interesse nimis indeuote presumũt. ¶ Nõnulli etiã tã clerici q̃ layci ꝑsertim in festoꝛuz certoꝝ vigiliis[x] dũ in ecclesiis deberẽt orationi[y] insistere nõ verẽtur in ipsis earũq; cimiteriis choreas[z] facere dissolutas: z interdũ canere cantilenas[a] ac multas isolẽtias[b] perpetrare: ex quib⁹ ecclesiarũ et cimiterioꝝ violationes[c]: ihonesta variaq; delicta q̃ñq; sequunf z eccl'iasticũ plerunq; perturbatur[d] officiũ in diuine maiestatis offensam: z astãtiũ scadalũ ꝑculoꝝ. ¶ In multis insuper ecclesiis cũ vasis/vestimentis/z ceteris ornamẽtis ad diuinũ cultuz necessariis indecẽtib⁹[e] vtiq;(pẽsatis earuz facultatibus) deseruitur. ¶ Ne igit trãsgressiones inualescãt[f] hmõi: aliisq; veniãt in exẽplum: sacri cõcilij approbatione hoc fieri ꝓhibentes sancimus: vt illi ad quos id pertinet: z in eorũ sivtiq; exempti non sint negligentiam[g] vel defectum locoꝛuz ordinarij: si ṽo exẽpti fuerint: aut al's circa hoc ꝓuilegiati superiores[h] ipsoꝝ (omni negligẽtia vel icuria

missis: vt pro horis in ecclesiis statuunf.facit.ↄ.titu.ij.c.j.in fi. Canon distinguit solum duas horas: matutinalem: z vespertinam.xj.q.iij.si quis episcopus in concilio.qõ quõ intelligatur.no.xcij.di.c.vlti. Pithagoras etiam dicebat duorum temporum curam habendã.s.mane z vesperi.i.eoꝝ que acturi sumus: z eorum que gessimus. Tẽporuz duoꝝ habenda est cura.

e ¶ Que.negligentia.
f ¶ Consueuit.de vita z hone.cle.vt clericoꝝ.cum suis concoꝛ.
g ¶ Ministri.argue ꝓ clericis qui beneficiati nõ sunt q̃ nõ teneanf ad horas.de quo satis scripsi.eo.ti.c.j.super glo.fi.
h ¶ Laudis. Psal.lxix. De⁹ deoꝝ.ibi: ĩmola deo sacrificium laudis.
¶ Glo.seq.dat quottam.arguit z remittit.
Labiis tñ deo seruire an sufficiat. i ¶ Fructũ labioꝝ.sumptũ ad hebreos vl.vltra medium. Et arguitur ex h̃ q̃ satis est labiis seruire in diuinis horis: lꝫ coꝛ diuertat ad alia.de hoc scripsi post Inno.z Hosti.e.ti.dolẽtes.z facit qõ de oratiõe dicam.ↄ.de reli.c.vno.in glo.de oratione.in.vij.membro.
k ¶ Horas.aspiratur.vt dixi.ↄ.ea.compi.de vi.z hone.cle.c.ij.
l ¶ Canonicas.septẽ de quib⁹ eo.ti.c.j.z quare sic fuerint per ecclesiam institute: z qui teneanf ad eas dicendas ibi scripsi: missam de officio dicimus: sed nõ de horis qõ pꝫ: q̃ etiã epi de honestate inuitanf ad illas dicendas vel audiendas.de priui.c.fi.lib.vj.distributiones tñ pro

Ordo lre. m ¶ Psallere.hic iunge litteram: infra nimis indeuote presumunt.
n ¶ Syncopãdo.hoc exponitur eo.titu.dolẽtes.in.j.glo.
Uerbi cuiuslibet ociosi reddẽda est rõ. o ¶ Uana.cum tamen de omni verbo ocioso reddituri sumus rationẽ in die iudicij. Matthei.xij.xxij.q.vlti.c.quotiens.
p ¶ Colloquia.j.ad coꝛ.xv. Coꝛrumpunt bonos mores colloquia mala.z no.xxxvij.di.turbaf.
q ¶ Rõnabili cã.esset rõnabilis q̃ñ nimis fatigatus est spũs z cã recreationis sine scandalo aliq̃ãtulũ erit ecclesiaz vt scripsi post Inno.eo.tit.dolentes. Idem si infirmitas vel iusta occupatio supueniret.vij.q.j.illud.z.c.seq.de ↄse.di.j.nullus.de cle.non resi.ex parte.ij.e.ti.c.vno.li.vj.
Missa ĩtegraliter ẽ audiẽda. r ¶ Exeundo.etiam layci missaz audiẽtes ante benedictionem sacerdotis exire non debent.de ↄse.di.j.missam.z.c.seq.
s ¶ Uenaticos.qõ etiaz extra ecclesiam eis nõ licet.de cle.vena.ꝑ totuz.
t ¶ Militia.que celestis est.xj.q.j.christianis.de cleri.egro.c.j.ne cleri.vl' mona.c.j.in fi.
v ¶ Tõsura.sic de vita z honesta.cleri.clerici.j.et ↄ.ea.compi.eo.titu.c.ij.z qd corona z tõsura designet ibi scripsi.z habetur.xij.q.j.duo sunt.

x ¶ Uigiliis.in quibus clericalis modestia deberet studiosius obseruari.de statu mona.cum ad monasterium.ver.in refectorio.vbi sepi⁹ dixi verbum Senece.xviij.epistola ad Lucillum. Festiuis maxime diebus animo imperandum est: vt tunc a voluptatibus solus abstineat: cum in illas omnis turba procubuerit.
Senece dictũ notabile.
y ¶ Orationi.vide qõ de oratione dicam.ↄ.ti.ij.c.vno.ad finem.
Chorea vñ dicif. z ¶ Choreas.dr a choro: chorizãtes enim in suis ludicris cantilenis z saltibus quodãmodo tenẽt choꝝ.z de his forte loquif.psal.xj. In circuitu impij ambulant: z facit de vita z ho.cle.cum decorem.xvj.q.j.legi.z has euitare debent moniales.ↄ.ea.compi.de sta.mo.c.ij.
a ¶ Cantilenas.xxxvij.di.c.ij.
b ¶ Insolentias.de offi.ordi.c.j.ea.compi.z ibi exposui.
Pollutio loci sacri ex quibus ꝓcedit. c ¶ Uiolationes.in talibus enim facile veniri solet de ludo ad rixaz ex qua sequi solent effusiões sanguinis vulnera z homicidia: per que loca polluuntur.de conse.eccle.vel alta.proposuisti.z quando vno polluto pollutum sit reliquum: dic vt eo.ti.c.vno.lib.vj.
d ¶ Perturbatur.vide quod no.z dixi de appel.dilectus.
e ¶ Indecentibus.non ex ĩmundicia ↄ quam prouisum erat.de custo.eucha.c.ij.sꝫ ex vtilitate precij: vel estimationis ipsoꝝ.qõ pꝫ ex eo q̃ de facultatibus queritur.z de his de ↄse.di.j.altaris palla.z.c.vasa.cum duobus.c.seq. In fratribus ṽo minoribus reprobatur excessus circa ista ornamenta.ↄ.de verbo.sig.exiui.ver.fi.§.q̃uis.
f ¶ Inualescant.principiis obsta zc.vt no.de rescrip.ad hec.in fi.
¶ Glosa sequens arguit z remittit.
g ¶ Negligentiam.argue q̃ de iurisditione minorum prelatorum dyocesani se non intromittũt: nisi in casu negligentie.de hoc de offi.oꝛ.cuz ab ecclesiarum.z.c.pastoralis.
¶ Glosa sequens questionem soluit.
h ¶ Superiores.noluit his casibus dare dyocesanis delegatam potestatem: sicut fecit ea.compi.de supplen.negli.prela.c.vno.de statu mona.c.ij.de reli.do.c.ij.q̃ ꝓpter hec multum visitata nimis ꝑiudicatuz fuisset priuilegiis exemptionis.

a ¶ Relegata. hic iunge litterã solicitã curent diligentiam adhibere.
b ¶ Debitis. dicebat Host. e. ti. c. j. q pulsare et psallere horas debitis horis seruabitur in cathedralibus et collegiatis ecclesijs.
c ¶ Nocturnum. eo. ti. dolentes. in fi.
d ¶ Exercere ptineat. excludit feminas lz platas: quod dic vt de maio. et obe. dilecta. De maioribus curatis: et q iurisdictioni psunt. dic vt no. ij. q. j. nemo. de offi. or. cuz ab ecclesiarũ. pleni9 per Host. in sum. de sen. exc. §. quis possit excõicare. in vlti. col. Jo. an.
e ¶ Ad que. statuta.
f ¶ Sciẽda. pp̄ter mediũ hor triũ q pmisit. s. de reformatiõe morũ nõ esset facile iura colligẽ de qb9 sciendis hortatur: sz sufficiat allegare. de vita et ho. cle. p totũ. ad pmuz. e. ti. p totũ. de ɔse. di. j. p totuz. ad vltimũ. de cus. eu. c. ij. de imu. eccle. per totũ. et. e. ti. p totũ. li. vj.
g ¶ Studiũ. xx. distinc. si decreta.

No. q officium eccl'ie variũ ẽ: qd dic vt in gl. sicut gregorianũ zaba.

D Ignũ. ¶ Primo ponit dcm̄. Scdo circa illud remouet dubiũ. Scda ibi: nec ad dicẽdũ. Jmol. ¶ Presupponẽdũ est q qlibet tenetur dicere horas canonicas ad vsuz illi9 dyocesis i q ẽ bñficiat9. ¶ Casus. Ego sum cõmẽsalis vel domesticus alicuius cardinalis vl' epi q dicit horas ad vsum eccl'ie romane ego sum de alia dyocesi q̄rit an possim dicere horas meas sicut ipse: et in tali vsu? Dicit gl. q sic. ¶ No. q appellatione põtificum non veniunt electi in epos et cõfirmati nisi sint ɔsecrati: etiã in cõcessione p̄uilegiorum. vt glo. cum tex. in vbo pontificũ. ¶ Not. q qs dz se coaptare his cũ quibus ɔuersat. xij. di. illa. in fi. xl. di. c. j. intãtũ q etiam sibi pp̄ter hoc licent aliqua q als nõ licerent vt hic. de hoc de sta. mo. recolentes.
h ¶ Congruum. quasi conueniens.
i ¶ Alij. cõmensales domestici: quod est. j.
k ¶ Romane. non compostellane vel rauennatis. de offi. archipresby. c. ij. et dixi de consti. cum omnes. super tertia glo.
l ¶ Pontificũ. electos cõfirmatos nõdũ cõsecratos nõ vr̄ includere.
m ¶ Habentium. si. de prescrip. veniẽs. et exponitur hoc verbũ de offi. ordi. q sedem. in vlti. glo.
n ¶ Domestici. de his. de verbo. signi. c. fi. lib. vj.
o ¶ Possint. non dicit q teneantur. facit. ff. de iudi. non quicquid.
p ¶ Ipsis. cardinalibus vel episcopis.
q ¶ Officijs. si de cibis addidisset hoc multum monachis placuisset p ea que no. xvj. q. j. c. ij.
r ¶ Coaptare. facit. xij. di. illa. et hic iunge finem.
s ¶ Officium. sicut gregorianum: ambrosianum. vel monachale cuiuscũqz ordinis. Item siue dicant de feria vel de festo.
t ¶ Licite dicere. nota ad questionem de monacho prelato ecclesie secularis: q reget illam sm̄ officium clericale non monachale. hoc placet. Jo. xvj. q. j. c. iij. Gof. de statu mona. in summa. §. sed nunquid absoluitur. et Host. in sum. ipsius titu. §. ij. versi. sed nunquid talis. facit de prescrip. cum olim. Sed dices contrariũ probari per hanc decretalem cum hic fuerit concessa specialis indulgentia preter quam hoc non licuisset vt dicam. in fi. So. isti non sunt perpetuo translati. sed ille nihil habet cõmune cum monachis. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet.

Mõach9 plat9 eccl'ie sclaris qd offiñ dicet.

v ¶ Indulgemus. prius ergo hoc non licebat.
¶ De baptismo et eius effectu. ¶ Uisum est de sacro eccl'ie qd est sacramentum eucharistie: nunc videndum est de sacramẽto baptismi.
P Resenti. ¶ Tres sunt partes pncipales: q pmo ponit regulã. Scdo duos casus excipit ab ea ibi: nisi. Tertio punit ɔtrafaciẽtes ibi: qui aũt. Jmo. ¶ Casus. Fuit a nonnullis in concilio gñali expositũ: q licz fuissent in ecclesijs parrochialibus deputati sacri fontes ad baptizandos paruulos: tñ plures baptizabant in suis domib9 vel in alijs locis priuatis pp̄ter qd fuit ortum scandalũ. ideo ɔstituit concilium q decetero nullibi baptizentur nisi in ecclesijs: demptis et exceptis filijs principum: vel nisi subsit rõnabilis causa: et ɔfacientes puniũtur: vt in text. ¶ Nota q equiparant nobilitas et necessitas. de hoc in glo. hic comparantur. ¶ Nota q necessitas legi non subiacet. de obser. ieiu. cõsilium. regula. quod non est. de regu. iur. li. vj. zaba.
x ¶ Ne quis. oẽs cõprehẽdit. nedũ eos qbus ex officio cõpetit baptizare: vt presbyteros. De dyaconibus dic vt. xciij. di. dyaconos.
y ¶ In aulis. aula dr̄ sala vel spaciosum habitaculum cõiter quattuor habens alas.

penitus relegata[a]) circa reformãda pmissa: et eorum singula corrigẽda: necnõ vt i cathedralib9 regularib9 et collegiatis eccl'ijs horis debitis[b] deuote psallat. In alijs vo ɔueniẽter et debite celebret diuinũ diurnũ et nocturnũ[c] officiũ: si dei et aplice sedis idignationez euitare voluerint: solicitaz curẽt diligẽtiã adhibere: ɔdictores p cẽsurã ecclesiasticã (dũmodo ad eos illã exercere[d] ptineat) alijsqz opportunis remedijs cõpescẽdo: faciẽtes put ad eos spectat i his et alijs que ad diuinum cultum et morum reformationem ptinẽt: ac ecclesiaruz et cimiteriorũ respiciũt honestatẽ: sacrorũ statuta canonũ ad que[e] scienda[f] diligẽs curẽt adhibere studiũ[g] irrefregabiliter obseruari. Idem in eodez.

¶ Clerici etiam religiosi domestici cõmensales cardinalium vel epõrũ se pñt illis in diuinis officijs coaptare. h. d. Jo. an. Ca. ij.

D Ignũ prorsus et cõgruũ[h] arbitrãtes q clerici tã religiosi q3 alij[i] cardinaliũ sacrosctẽ romane[k] eccl'ie ac q̃rũcũqz põtificum[l] gr̄am et cõionẽ aplice sedis hñtiũ[m]: cõmẽsales domestici[n] se possint[o] ipsis[p] i diuinis officijs[q] coaptare[r]: vt illd qd ij dẽ cardiales seu põtifices dicẽt offm̄[s] licite[t] dicere valeãt. ¶ Nec ad dicẽdum aliqd aliud teneant sacri approbatione concilij indulgemus[v].

¶ De baptismo et eius effectu.

Clemens. v. in cõcilio Uiẽnẽsi.

¶ In fontibus ecclesiarum non in priuatis domib9 debet baptisma concedi duos casus excipit: et transgressores puniri pcipit. Jo. and. Capitulum vnicum.

P Resenti phibemus edicto: ne[x] quis decetero i aulis[y] vl' cameris[3] aut alijs priuatis[a] domibus: sz duntaxat in ecclesijs in quibus sunt ad hoc fontes specialiter deputati[b] aliquos[c]. ¶ Nisi regum[d] vel principum quibus valeat in hoc casu deferri liberi[e] extiterit:

3 ¶ Cameris. concor. de appel. qua frõte. et quod ibi no. in glo. ij.
a ¶ Priuatis domibus. hñ cõcor. in auť. vt in puã. do. sacra myste. non fiant. col. v. per totum.
b ¶ Deputati. de maio. et obe. his q. de ca. mo. c. ij. et tales eccl'ie dicuntur baptismales. de no. ope. nũ. c. j. i pn. et de his. xvj. q. j. de decimis. §. ij. xiij. q. j. §. ij. ver. decimas. et qr renascimur p baptismũ dicũtur matrices. de prescrip. ex transmissa. j. de senten. excõ. c. j.

Eccl'ie baptismales dicunt matrices.

c ¶ Aliqs. hic iũge lr̄am infra audeat baptizare. ¶ Glo. seq. dat tres con. querit qui dicat pnceps. ponit. xij. equinocationes et soluit dicens tyrannos non includi: et respondet contrario.
d ¶ Regum. si. de offi. de le. c. vlt. de priui. ne aliq. li. vj. Sz iura illa loquũtur soluz de regibus hic addit de principibus. fic. s. ea. compi. de testi. c. j. Et quos hic dicat pncipes dubitat. Deus enim pnceps dicit. Esaie. ix. ibi: deus fortis pater futuri seculi: princeps pacis. Interdum angelus: de se dicens Josue. ix. Ego sum princeps exercitus. Interdum papa. de ɔse. di. j. corpora. Interduz epi. de maio. et obe. si qs. vel alij iudices ecclesiastici. xvij. q. iiij. diffiniuit. i fi. Imperator. de re iud. ad apostolice. in pn. li. vj. Rex. de sacra vnc. c. vno. §. vnde in veteri. de accu. veniens. de elec. innotuit. de bap. maiores. circa fi. xlv. dist. de iudeis. vel alius principans populo. de maio. et obe. omnes. Exodi. xxij. principi populi tui nõ maledices: vel loco. de iudeis. iudei. et. c. seq. et. c. in nõnullis. i fi. de vsuris. quãto. et. j. de iudeis. c. j. in prin. de here. cum sm̄. in fi. de homi. pro humani. li. vj. Sed si sic large principatus sumatur pro dñio vel dominatione populi iam videret q omnis baroniã habens sit princeps: sic et large omnis regens puinciam dñium: gentem: prolem: vel plebem dici potest rex. xxiij. q. iiij. duo ista. Apes etiam et grues habent principem. vij. q. j. in apib9. et dyabolus etiam dicitur princeps mundi. Jo. xiiij. et vitiorum. de pe. di. ij. princeps. et in his multum posset instari: sed non expedit. Et cõponitur princeps ex primum et capio. et dicitur quasi primum capiens locum vel dignitatem. Sunt etiam certe dignitates seculares spãliter sic vocate: vt pncipatus Achaie et his similes. ad illas tñ hunc textuz non puto restringi. facit de verbo. signi. q̃uis. Et aduertendum q de. cre. fundamenta. §. vt ergo. loquẽs de impatore: rege: et principe. submittit de marchione: duce: comite: et barone: vel alio notabili potentatu: per quod videtur ex ordine q princeps maior sit predictis marchione duce et c. Et ex hoc puto q principatus hic sumatur pro notabili potentatu merito comparando regie dignitati. facit ea. decre. fundamenta. in fi. Tyrannos autem (quibus in italia constellatio nũc fauet) includi non puto. Nam (vt ait Grego.) Tyrannus est pprie qui in re publica nõ iure principatur. ✠ Et philosophus: q sicut regnuz est rectus pncipatus: ita tyrãnides est peruersum dñium. de quo satis iiij. et. v. politi. cum ergo princeps tendat ad bonum cõmune: tyrãnus ad proprium: ergo non est princeps. Unde Esa. xxxij. Princeps ea q sunt digna principe cogitat. Absit ergo q illos quãticunqz sint potentatus hec ɔstitutio priuilegiet. ad hoc de rescrip. si gratiose. in fi. li. vj. ff. de leg. j. legata inutiliter. ij. responso. Non ob. de here. presidentes. li. vj. quia illud speciale fauore fidei.

Pricipis appellatio multos cõprehẽdit.

Princeps vnde dicit.

✠ Adde q̃s pprie dicat tyrãn9. Bal. be. de rolan. i auť. decernim9. C. de sacrosan. ec. Barto. in tractatu suo de tyrã. no. et Ld. pe. no. et. C. de diuer. rescrip. Ad. de q pprie ... hostes romanus. ll. C. de ofcio. to. affri.

¶ Glo. seq. ponit differentiã inter filios et liberos. arguit p naturalib9 soluit cõtrarium ad allegata respondens.
e ¶ Liberi. Comprehendit nepotes ex filijs et alios descendentes. ff. de verbo. signifi. l. liberorum. secus si dixisset filij. Appellatio enim filiorum regulariter non comprehendit nepotes. insti. qui dare tuto. pos. in fi. casualiter ɔtra. ff. de verbo. signi. filij. et ibi de hoc. Et hoc qd dixi comprehendit nepotes: intellige de descendentibus ex filijs masculis. ff. de sena.

ff. de sena. l. liberos. in fi. de penis. vbicũqz. lib. vj. Uidetur hoc etiam intelligi posse de naturalibus non de legitimis per predictam. l. liberos. j. responso. et per id quod no. de proba. in presentia. in princ. j. glo. et dixi post Host. de senten. excom. si vo. §. fi. Uerius videtur illos nõ comprehendi per. l. cum legitime. et per ibi no. ff. de statu ho. facit institu. de nup. §. fi. ff. de iius vo. qr semper. i auť. quibus modis natu. ef. sui. §. fi. col. viij. et. l. liberos. non intelligit de naturalib9 q legitimi sunt. vt ibi no. Ad no. i decr. in presentia. responde p no. i. l. ibi allegata. ff. ad treb. l. ex facto. §. si quis rogatus. Ad vlti. alleg. dic q quo ad parentum reuerentiam bene habetur ratio naturalium tãtum: sed quo ad commodum liberorũ vel honores non: vt in ɔrijs.
a ¶ Necessitas. Hic comparantur nobilitas et necessitas: alibi nobilitas et litteratura. de preben. de multa. in fi.
b ¶ Periculo. forte pueri baptizandi existentis in mortis articulo. e. tit. c. penul. vel deferẽtium: vt qr est hostilitas vel locus obsessus.

ps. vlti.

c ¶ Presumpserit. baptizando in locis talibus.
d ¶ Presentiam. ex proposito. s. ea. cõpi. de sta. mona. ne in agro. §. porro. in fi. et. §. se. et huic cõcor. de vita et ho. cler. clerici. ne clerici vel mona. c. pe. in prin. et de clande. despon. c. vlt. circa fi. de vsur. q̄q̄. lib. vj. ad fi.
e ¶ Castigetur. Arbitrarie. de offi. delega. de causis. cum concor.
f ¶ Non presumant. s. ea. compi. de offi. ordi. c. j. cum suis concor. licet autem puniatur faciens baptismi collatio tenet. ex quo enim concurrunt debita materia et debita forma cum intentione baptizandi: valet a quocunqz collatum. de summa tri. c. j. §. sacramentum. et i quocũqz loco. facit de baptis. debitum.

Baptismo tria sunt necessaria.

¶ De reliquijs et veneratione sanctorum. ¶ Uisum est. s. de ecclesijs tam secularibus q̄ regularibus: etiam de quibusdam sacramẽtis ecclesiasticis: nunc videndum est de reliquijs et veneratione sanctorum.
S I dominum. ¶ Due sunt principales partes. In prima proemium Clementis: qui expresso motiuo seruari precipit constitutionem vrbani. In secunda predicta constitutio ibi: vrbanus. que subdiuiditur in titulum et prosam ibi: transiturus. in qua premittit de corpore christi suaue: formosum: et p̄lixum exordium principaliter ostendens causam institutionis ipsius sacramenti et ipsius effectum. Secunda ibi: licet igitur. ponitur narratio: in qua premissa multiplici causa celebrationis festi corporis christi diem statuit qua debeat celebrari. Tertia ibi: ideoqz. concludit ponens exhortationem de festo colendo cum certis indulgentijs. ¶ Presupponendum est q Urbanus papa gallicus qui prefuit ecclesie romane tribus annis: fecit constitutionem q feria quinqz post festum penthecostes celebretur festum de corpore christi. Et ad animandum populũ christianum dedit indulgẽtias illis qui interessent diuinis officijs. Et quia illa constitutio Urbani non fuit recepta ab omnibus: ideo Clemens papa quintus innouauit illam constitutionem et illam precepit ab omnibus seruari. Accipiatis diuisionem glo. et prosequimini sicut ipsa tradit. ¶ Colligo aliqua notabilia. Primo ex princip. textus: q valet argumentum a minori ad maius affirmatiue. vt i auť. multomagis. C. de sacrosan. ec. ¶ Nota scdo iuncta gl. q ɔstitutio pape non publicata non astringit nõ recipientes. dum tamẽ causa sit rationabilis: qr forte cõtinet rem que de se non est: vt greci noluerunt recipere constitutionem de nõ ducendis vxoribus. Similiter gallici noluerunt recipere constitutionem de clausuris faciendis circa monasteria sua. ¶ No. plura miracula et plures effect9 sacramẽti altaris. ¶ No. rõnem cõstitutionis festi oĩum sanctorum cur in illo die fiat. ¶ Nota effectum huius. c. q die iouis post festum penthecostes debet celebrari festum corporis xpi. Et nota indulgentias concessas illis qui interesũt omnibus diuinis officijs. ¶ Nota lecturaz tui tex. et pulchra verba in illo existentia. ¶ Nota q deum iubemur laudare in sanctis eius. i. laudare dei mirabilia laudando ea que sancti fecerunt in dei virtute. de hoc in glo. ij. ¶ Nota q quãdoqz iustum et honestum simul cõcurrunt vt in littera ibi: dignum profecto iustum et c. qñqz videt aliter. zaba.

aut talis necessitas[a] emerserit pp̄ter quam nequeat ad ecclesiam absqz periculo[b] pp̄ter hoc accessus hri) audeat baptizare. ¶ Qui autẽ secus presumpserit[c]: aut suã in hoc presentiam[d] exhibuerit taliter per episopum suum castigetur[e]: q alij attentare similia non presumant[f].

¶ De reliquijs et veneratiõe sanctorum.

Clemens quint9 in cõcilio Uiẽnensi.

¶ Festum corporis xpi celebrari debet feria quinta post octauã penthecostes: et certe indulgẽtie conceduntur his qui in festo vel ifra octauã officio vel horis itererunt. h. d. Jo. an. Ca. vnicum.

S I dominum in sanctis eius laudare iubemur[g]: dignuz pfecto[h] iustum et salutare nobis existit: vt sibi in sui[i] quo nos quotidie spiritualiter reficit[k] memoriã corporis: laudes festiue veneratiõis et gratias referamus. Hac igitur consideratione inducti: constitutionez a bone memorie vrbano[l] papa quarto predecessore nostro super hoc editam de fratrum nostrorum consilio districte precipimus[m] obseruari: cui9 tenor sequitur in hec verba. ¶ Urbanus episcopus seruus seruorum dei venerabilib9 fratrib9 patriarchis archiepiscopis episcopis et alijs ecclesiarum prelatis et c. ¶ Transiturus de hoc mundo ad patrem saluator noster domin9 Jesus xps: cum tempus sue passiõis instaret sumpta[n] cena: in memoriam mortis sue instituit[o] summum et magnificuz sui corporis et sanguinis sacramentum: corpus in cibuz et sanguinem in poculum[p] tribuendo. Nam quotiens hunc panem mãducam9 et calicẽ bibim9 mortem dñi annũciam9[q]. In institutione quidẽ huius sacri dixit ipse apl's[r] hoc facite i meã cõmemorationem: vt precipuũ et insigne memoriale sui amoris eximij: q nos dilexit: esset nobis hoc pcelsum et venerabile sacramentum: memoriale inquã mirabile ac stupẽduz / delectabile / suaue / tutissimũ: ac sup omnia preciosum[s]: in quo innouata sunt signa et mirabilia[t] imutata: in quo habet oĩe delectamẽtum et omnis saporis

g ¶ Jubemur. psal. vlti. laudate dñm in sctis ei9. Additio. Facit. e. ti. c. ij. et eo. ti. gloriosus. lib. vj.
h ¶ Profecto. p certe. et est sensus: si laudare iubemur dñm in sctis fortius in seipso: et est arg. a minori. de quo de elec. cũ in cũctis. de quo dicimus pp̄ter qd vnũqdqz tale: et illud magis.

Argumẽtũ a miori

mat. vl.

i ¶ In sui corporis memoriam. quod sequitur.
k ¶ Reficit. de conse. di. ij. qui manducat. in pn.
l ¶ Urbano. qui fuit natione gallicus et trecẽsis et parum vixit vltra triẽniuz in papatu: et fuit is qui regnũ Sicilie cõtra manfredũ contulit karolo fratri regis francie: vt patet in chronicis.

j. ad corin. xj.

m ¶ Precipimus. Licet hoc proemium sit simile illi quod habetur. s. ea. compi. de sepul. duduz. tamen in hoc differunt: qr illud in cõcilio: hoc extra cõcilium. Itẽ hic cõstitutio Urbani solũ seruari precipitur: ibi constitutio Bonifacij innouatur. ratio patet: qr illa fuit per cõstitutionẽ bñdicti reuocata. ista vero nõ fuit reuocata: sed per aliquos non recepta.

Lu. xxij.

n ¶ Sumpta cena. ratio huius habetur. de conse. di. ij. liquido.
o ¶ Instituit. Matthei. xxvj. de conse. di. ij. panis est in altari. de celebra. mis. cum marthe.
p ¶ Poculum. Facit hec littera q alia sit transubstantiatio corporis: et alia sanguinis. de hoc. de consecra. distin. ij. cum omne. et c. comperimus. et c. quia corpus.
q ¶ Annunciamus. j. ad corinth. xj. circa finem.
r ¶ Apl's. Luce. xxij. de cõse. di. ij. in xpo semel. in fi. et vide qd ibi no.
s ¶ Preciosum. xcv. di. ecce. de cõse. dist. ij. nihil.
¶ Glo. seq. pmo allegat quottam. et remittit. scdo ponit septẽ mirabilia in corpore xpi ad singula inducens saltẽ vnũ casum et figuram.
t ¶ Mirabilia. quod optauit Ecclesiastici. xxxvj. c. ibi: innouat signa et mutat mirabilia. de his mirabilibus dixi. de celebra. mis. cum marthe. §. requisiuisti. Et nunc aliter tractando dicamus cum theologis q in hoc sacramento notatur mirabilis pductio: quia de celo nobis productum est: et ad vocem sacerdotis aperiuntur celi et c. de conse. di. ij. quid est sanguis. quod figuratum fuit Exo. xvj. in pn. Ego pluam vobis panes de celo. Item notatur mirabilis multiplicatio que quotidie conficitur et sumitur: neqz ɔsumitur. de ɔse. di. ij. in xpo semel. et c. qui manducat. ij. qd figuratuz fuit. ij. Regũ. vj. circa finẽ. vbi dicitur q dauid partitus est in vniuersam israelis multitudinẽ singulis collaridam panis vnam: et assaturam bubale carnis vnam: et. iiij. Regum iiij. in fi. de. xx. panibus saturati sunt centum viri. Itẽ mirabilis ministratio: quia quo ad effectum ita per malos vt per bonos ministratur. j. q. j. intra catholicam. cum. c. seq. vsqz ad. §. sed obijcitur. de ɔse. dist. ij. vtrum. qd figuratum est. iij. regum. xvij. in prin. vbi dicit q helie qui fugerat ad torrentẽ corui deferebant panẽ et carnes mane et vespere. Item mirabilis cõfortatio qr fulsit aĩe nostre substãtiã: et quotidie accipiendus est iste panis vt quotidie prosit. de consecra. dist. ij. nõ iste panis. et qui de eo manducat in eternum non deficit. ea. dist. ij. xps panis est. et hoc figuratum fuit. iij. regum. xix. post prin. vbi Helie fugienti per desertum viam vnius diei: et tandem dormienti angelus ad capuit eius posuit panem subcinericium dicens: surge et comede. q cõ comedisset ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus. Et qui contemnit vel negligit hunc panem furere: debilitatur et cadit a virtutibus. de conse. di. ij. si quotiens. et. c. si quis intrat. quod figuratuz est. j. regum. xxviij. ad fi. ibi: statimqz saul

Mirabilia septem notãtur in sacramento altaris.

cecidit super terram ⁊ robur non erat in eo: quia panem non comederat illa die. Item mirabilis mũdicia: quia nisi digne ⁊ a dignis sumatur propinat mortis iudicium. de conse. dist. ij. qui scelerate. ⁊ c. timorem. quod tangere voluit psalmista dicens. Qui manducatis panez doloris. ⁊ cum bucella quam christus dedit iude introiuit dyabolus in eum. de cõse. di. ij. esca.

Itẽ mirabilis trãsubstãtiatio: q etiã p ce iniusti sit trãsubstãtiatio virtute spũssancti: nõ merito sacerdotis. i. q. i. cuz scriptura. qd figuratuz fuit in hystoria q ibi tãgit de gedeon. Judicuz. vj. circa mediuz: cui pcepit angelus q panes azimos ⁊ carnes tolleret: ⁊ illa poneret super petram: ⁊ extendit angelus sũmitatẽ vge quã habebat in manu: ⁊ ascẽdit ignis de petra: ⁊ ↄsũpsit sacrificiuz. Itẽ mirabilis transinisio: q transmittitur etiã ad defunctos: non sũme malos nec sũme bonos: xiij. q. ij. nõ estimemus. ⁊ c. aie. qd figuratũ fuit Danielis vlti. ad finem. vbi pcepit angelus abachuc q panes ⁊ pulmentũ qd ferebat messorib⁹ portaret in babylonẽ danieli posito in lacu leonum: ⁊ cum nesciret abachuc locũ apprehẽdit illũ angelus capillo capitis sui. ⁊ posuit eũ in babylonẽ sup lacuz: ⁊ accepit daniel prandium ⁊c. Quedã alia mirãda ex iferiorib⁹ collige. Jo. an.

Corp⁹ xpi etiã ad defunctos transfert.

Matth vltimo.

a ¶ Suauitas. sapie. xvj.
b ¶ Salutis. de ↄse. dist. ij. cuz omne. in prin. ⁊ c. species. in fi. Jo. an.
c ¶ Memoriam. de consecra. di. ij. semel. xpus. ⁊ c. in xpo semel.
d ¶ In bono. sic de statu mona. cum ad monasterium. ver. prior.
e ¶ Forma. et quare hoc no. de cõse. di. ij. forte.
f ¶ Dixi. Mattheí vlti. in fine.
g ¶ Sequacibus. p fidez de successoribus aplor̃ũ. no. xij. q. j. videntes.
h ¶ Mortem nostrã. eternam.
i ¶ Lignum viuificũ. scilicet christum.
k ¶ Lachrymamur. Si. ij. ad Corin. vj. de exces. prela. nimis. j. in prin.
l ¶ Sub pedib⁹ nostris. Psal. viij. Domine dominus nr̃. et ad Hebre. ij. vbi dicit apostolus q omnia submittendo nil dimisit nõ subiectũ. ⁊ cõcor. de maio. ⁊ obe. solite. circa finem.
m ¶ Admĩstratorij. Sũptum ad hebre. vj. c.
n ¶ Semetipz. Ad ephesios. v. — Ephe. v
o ¶ Cum datore. concor. de consecra. distin. ij. nec moyses. de summa trin. c. j. §. vna. in prin.

suauitas[a]: ipaq; dulcedo dñi degustat: i q̃ vtiq; vite suffragiũ ↄsequmur ⁊ salutis[b]. Hoc ẽ mẽoriale dulcissimũ: memoriale sacratissimũ: ⁊ mẽoriale saluificũ: in q̃ gratã redẽptiõis nr̃e recẽsem⁹ memoriã[c]: i q̃ a malo retrahimur ⁊ i bono ↄfortamur[d]: ⁊ ad vtutũ ⁊ grãrũ pficim⁹ icremẽta i q̃ pfecto pficim⁹ ipsi⁹ corpali pñtia saluatoris. Alia nãq; q̃rũ mẽoriã agim⁹ spũ mẽteq; cõplectimur: sz nõ ppter h̃ realẽ corp pñtiã obtinem⁹. In hac vo sacrali xpi cõmemoratiõe Jesus xps pñs sub alia q̃dez forma[e] i ppria vo substãtia ẽ nobiscũ. Ascẽsurus eñ i celuz dixit[f] apl'is ⁊ eor sequacib⁹[g]. Ecce ego vobiscũ sum oibus dieb⁹ vsq; ad ↄsũmationẽ seculi: benigna ipos pmissiõe ↄfortãs q remaneret ⁊ cẽt cũ eis etiã pñtia corpali. O digna ⁊ nũq; itermittẽda mẽoria: et in q̃ mortẽ[h] nostraz recolimus mortuã: nr̃mq; iteritũ interijsse: ac lignũ[i] viuificũ ligno crucis affixũ fructũ nobis attulisse salut̃. Hec ẽ cõmemoratio gl'iosa q̃ fideliũ aios replet gaudio salutari ⁊ cũ infusiõe letitie: deuotiõis lachrymas subministrat. Exultamus nimirũ nr̃am memorãdo liberationẽ: ⁊ recolẽdo passionem dñicã p quã liberati sum⁹ vix lachrymas ↄtinem⁹. In hac itaq; sacratissima cõmẽoratiõe assunt nobis suauitatis gaudiũ simul ⁊ lachryme: q ⁊ i ea cõgaudem⁹ lachrymãtes ⁊ lachrymamur[k] deuote gaudẽtes: letas hñdo lachrymas ⁊ letitiã lachrymãtẽ. nã ⁊ cor igẽti pfusuz gaudio: dulces p oculos stillat guttas. O diuini amoris imẽsitas: diuine pietatis supabũdantia: diuine affluentia largitatis. dedit ei nobis dñs oia q̃ subiecit sub pedib⁹[l] nr̃is ⁊ sup vniuersas terre creaturas ↄtulit nobis dñij pncipatũ ex mistris etiã spirituũ supiorũ nobilitat ⁊ sublimat hois dignitatez. Admĩstratorij[m] nãq; sunt oẽs i misteriũ: ppter eos q h̃ditatẽ salut̃ cupiũt destinati. Et cũ tã copiosa fuerit erga nos ei⁹ munificẽtia volẽs adhuc ipẽ i nobis suã exuberãtẽ charitatẽ precipua liberalitate monstrare: semetipz[n] nobis exhibuit: ⁊ trãscẽdẽs oẽm plenitudinẽ largitatis: oẽm modũ dilectiõis excedẽs attribuit se i cibũ. O singularis ⁊ admirãda liberalitas vbi donator venit in donũ: ⁊ datuz ẽ idem penit⁹ cũ datore[o]. Et larga ⁊ pdiga largitas: cũ tribuit qs se ipsum[p]. Dedit igit nobis sei pabulũ: vt q per mortẽ[q] homo corruerat/ ⁊ per cibũ ipse[r] releuaret ad vitã: cecidit hõ per cibũ ligni mortiferũ: releuat⁹ est hõ p cibũ ligni vitalis. In illo pepẽdit esca mortis: in isto pependit vite alimentũ. Illius esus meruit lesionẽ: istius gustus intulit sanitatez gust⁹ sauciauit: ⁊ gust⁹ sanauit: vide q vnde vuln⁹ est ortũ pdijt: ⁊ medela[s]. ⁊ vñ mors subijt exin de vita euenit[t]. De illo siqdẽ gustu dicit[v]. q̃cunq; die comederis morte morieris. De isto vero legit[x]: si qs comederit ex hoc pane viuet in eternũ: hic est cib⁹ q plene reficit vere nutrit sũmeq; ipinguat: non corp⁹ sed cor: nõ carnẽ sed aiam[y]: nõ vẽtrẽ[z] sed mentez. Homini ergo q spũali alimonia idigebat saluator ipse misericors de nobiliori ⁊ potẽtiori hui⁹ mũdi alimẽto p aie refectiõe pia dispositiõe puidit: decẽs q̃z liberalitas extitit: ⁊ ↄueniẽs opatio pietatis: vt vbũ dei eternũ qd rõnabilis creature cib⁹ ẽ ⁊ refectio factũ[a] caro se rõnabili creature carni ⁊ corpi hoi videlicet i edulium largiret. panẽ eñ ãgelor manducauit[b] hõ: ⁊ iõ saluator ait[c]. Caro mea vere est cib⁹. Hic panis sumit: sz vere nõ ↄsumit: mãducatur: sz nõ trãsmutat: q i edẽtẽ minime trãsformat: sz si digne recipit sibi recipiẽs ↄformat[d]. O excellẽtissimũ sacrm̃. O adorandũ/ venerãdũ/ collẽdũ/ glorificãdũ/ pcipuis magnificãdũ laudibus/ dignis pconijs exaltãdũ: cũctis honorãdũ studijs/ deuot pseq̃ndũ obsequijs: ⁊ sinceris mẽtibus retinẽdũ. O memoriale nobilissimũ itimis ↄmẽdãdũ pcordijs: firmiter aio alligandũ: diligẽter reseruãdũ i cordis vtero ⁊ meditatiõe ac celebratiõe sedula recẽsendũ. Hui⁹ memorialis ↄtinuã debem⁹ celebrare memoriã: vt illi⁹ cui⁹ ipm fore mẽoriale cognoscimus: sp mẽores existam⁹: q cui⁹ donũ vl' mun⁹ freq̃nti⁹ aspicit huius mẽoria stricti⁹ retinet. ¶ Lz[e] igit h̃ mẽoriale sacrm̃ i q̃tidianis missarũ solẽnijs frequẽtet[f] conueniens tñ arbitramur ⁊ dignuz vt de ipso semel saltẽ i anno ad ↄfundẽdã spãliter hereticor pfidiã et insaniã[g] memoria solẽnior ⁊ celebrior habeat. In die nãq; cene dñi quo die ipse xps hoc instituit sacrm̃: vl'is eccl'ia pro penitentiũ

¶ Glo. seq. duo notat: ⁊ scdm tripliciter probat.

p ¶ Seipsum. Nota pro forma salutationis qua quis offert seipsum: qua breuitatis etiam causa multũ vtor: ⁊ fortior est oblatio q̃ qs seipz offert q̃ qua bona vel res multas offert. Item not. pro theologis qui tenent q idem opus meritorium laudabilius est in vouente vel pfesso q̃ in alio probãt q vouere opus latrie est: q̃ precipua virtus est inter morales: opus autẽ nobilioris vtutis est meli⁹ ⁊ magis meritoriũ: ergo ⁊ de latria q̃ ẽ cult⁹ ⁊ seruitus que soli deo debetur. de conse. dist. iij. venerabiles. Secũdo quia vouẽs nõ solum quo ad actuz: sed etiam quo ad ptãtem subijcit se deo vt decetero aliud agere nõ possit: ergo plus dat fm Anselmum lib. de similitudinibus cum det fructũ ⁊ arborem q̃ qui dat solum fructum. Tertio q propter votum immobiliter voluntas firmatur in bonum. Ad perfectionem autẽ virtutis pertinet aliquid agere ex voluntate firmata in bono vt patet p philosophuz ij. ethicorum. Et aug. felix necessitas que ad meliora cõpellit: ergo magis meritorium. Jo. an.

Opus idẽ meritoriũ laudabili⁹ est in vouẽte q̃ i alio.

q ¶ Mortem. clarius ad ppositum dixisset: q p cibũ in mortẽ homo ⁊c.
r ¶ Ipse. homo.
s ¶ Medela. ⁊ sic de cibo dicere possumus. cibus damnauit qui saluauit: vt de muliere dicitur. et not. de sacra vnc. c. vno. versi. per frontis. sed nõ est idem specie vt hic patet. Joan. an.
t ¶ Euenit. concor. prefatio crucis: vt dixi. s. ea. compi. de summa trini. c. j. super ver. cruci.
v ¶ Dicitur. Gen. ij. circa medium.
x ¶ Legitur. Jo. vj. circa finem. de pe. di. ij. charitas est aqua. Jo. an.
y ¶ Animam. de offi. ord. di. inter cetera.
z ¶ Non ventrem. de ↄse. di. ij. vt quid paras.
a ¶ Factuz caro. Jo. j. de biga. debitum.
b ¶ Mãducauit homo. psal. lxxvij. attendite popule meus.
c ¶ Ait. Jo. vj. de conse. di. ij. dupliciter.
d ¶ Cõformatur. vid qd no. de cõse. di. ij. nõ iste. ⁊ quod no. ⁊ dixi de iudeis. ⁊ si iudeos.
e ¶ Licet igitur. Secunda pars.
f ¶ Frequẽtetur. Quod ex multis causis sapientia dei vtile fore puidit. quod dic vt de conse. di. ij. iteratur.
g ¶ Insaniaz. de quibusdam illorum erroribus. de cõse. di. ij. cum omne. Joan. and.

Gen. ij. Jo. vj.

Job. j.

ps. lxxvij. Jo. vj.

Confectione.

a ¶ Cõfectione. que fieri dz singulis annis ⁊ vetus cremari. de cõse. di. iij. in l'ris. Et potest fieri tẽpore interdicti. de sen. excom. qm̃. lib. vj.
b ¶ Lotionem pedum. Jo. iij.
c ¶ Certã diẽ. s. kalẽde nouẽbris. sic dicti: q nou⁹ mẽsis ichoãdo a martio. vt inchoabãt antiqui q solum decẽ mẽses habuerunt vsq; ad tps iulij cesaris ⁊ nume pompilij. ⁊ tũc distincto ⁊ correcto anno fm cursuz solis redeuntis in fine anni ad eundẽ pũctum: additi fuerunt duo menses in pncipio anni. s. ianuari⁹ ⁊ februarius: ⁊ ppter horas sex que supererãt oportuit singulis quattuor annis addi diẽ bissextilez qd dic vt de ver. sig. q̃siuit. ⁊ tunc tpis iulius vocabat quintilis: ⁊ august⁹ sextilis: q postea a iulio ⁊ augusto denominati fuere: vel propter ipsor ortũ: vel propter rẽ pspere gestam.
d ¶ Oium sctõruz. q̃ italici anseres deuorant qd romane facere non deberẽt. vt eñ dicit Ambro. i examerõ. v. merito debes anserib⁹ roma q regnas. dij tui dormiebãt ⁊ anseres vigilabãt illis potius debes sacrificare q̃ ioui. cedãt enim dij vestri anserib⁹ a quibus se sentiunt esse defensos: ne ⁊ ipsi ab hoste caperent. Et Isidor⁹. xij. ethimo. Gallorum ascẽsus in capitolio anseris clangore deprehensus est. nullum eñ aial ita odorem hoĩs sentit vt anser. Jo. an.
e ¶ Corona. ad phil'. iiij.
f ¶ Reuelatũ. hoc nõ creditur simpl'r asserẽti. de here. cũ ex iniũcto. Mihi aũt reuelat q h̃ festuz adiũgetur ad alia festa. de quibus in decre. vlti. de sen. excõ. lib. vj. ⁊ tũc eadem ↄstõne notabilia ipsi⁹ ↄstitutionis dubia supplico declarari.
g ¶ Feriam quintã. s. diẽ iouis: ⁊ lz pprie feria sumat pro festo: tñ omnez diem vocamus feriã: vl' a fando: quia qualibet die fabatur deus. Gen. j. vel q singulis diebus fari possum⁹ in diuinis vel humanis. ff. de verbo. sig. forus.

Jo. iij.

Bissext⁹ vñ pcedit.

Philippẽ. iiij.

Feria qd significat ⁊ vñ dicit.

recõciliatiõe sacri ↄfectiõe[a] chrismatis: adimpletiõe mãdati circa lotionẽ[b] pedũ ⁊ alijs q̃plurimuz occupata: plene vacare nõ pt celebratiõi hui⁹ maximi sacri. Hoc eñ circa sctõs q̃s p anni circuluz veneramur ipa obseruat ecclesia vt (q̃uis in letanijs et missis ac alijs etiã ipor̃ũ mẽoriã sepi⁹ renouem⁹:) nihilomin⁹ tñ ipor̃ũ natalitia cert dieb⁹ p ãnũ solẽni⁹ recolat: festa ppter h̃ eisdẽ dieb⁹ specialia celebrãdo. Et q in his festis circa solẽnitat debitũ aliqd p negligẽtiã aut rei familiaris occupationẽ: aut al's ex hũana fragilitate omittit: statuit ipa mr̃ ecclesia certã[c] diẽ in q̃ gñal'r omniũ sctõr[d] cõmemoratio fieret: vt in hac ipor celebratiõe cõi: qcqd i ppr̃ijs ipor festiuitatib⁹ omissũ extiterit soluerent. Potissime igitur exequendũ est erga hoc viuificũ sacrm̃ corpis ⁊ sanguinis iesu xpi q ẽ sctõr oim glia ⁊ corona[e]: vt festiuitate ac celebritate pspiceat spãli: q̃ten⁹ in eo qd in alijs missarũ officijs circa solẽnitatẽ ẽ forsitan ptermissum deuota diligẽtia suppleat ⁊ fideles (festiuitate ipa instãte) intra sc ptrita memorãtes: id qd in ipis missar solẽnijs secularib⁹ forsan agẽdis implicit: aut al's ex negligẽia vl' fragilitate hũana min⁹ plene gesserũt tũc attẽte in hũilitate spũs ⁊ animi puritate restaurent. ¶ Intellexim⁹ aũt olim dũ i minori essem⁹ officio cõstituti: q fuerat quibusdã catholicis diuinit⁹ reuelatũ[f] festum hmõi gñaliter i eccl'ia celebrandũ. Nos itaq; ad corroborationẽ ⁊ exaltationẽ catholice fidei: digne ac rõnabiliter duxim⁹ statuẽdũ vt de tãto sacro p̃ter q̃tidianã mẽoriã quã de ipo facit eccl'ia: solẽnior ⁊ specialior annuatim memoria celebret: certum ad hoc designantes ⁊ describẽtes diẽ: videlicet feriã[g] q̃ntam primam[h] post octauã[i] pẽthecostes[k]: vt in ipa q̃nta feria deuote turbe fideliũ ppter h̃ ad eccl'ias affectuose ↄcurrãt: ⁊ tã clerici q̃ ppl'i gaudẽtes i cãtica[l] laudũ surgãt: tũc eñ omniũ corda ⁊ vota ora ⁊ labia hymnos[m] psoluãt letitie salutaris: tũc psallat fides: spes tripudiet: exultet charitas: deuotio plaudat[n] iubilet[o] chor⁹ puritas iocũdet: tũc singuli alacri aio pnaq; volũtate ↄueniãt: sua studia laudabiliter exequẽdo tãti festi solennia celebrantes: ⁊ vtinã ad xpi seruitiũ sic eius fideles ardor inflãmet vt p hec ⁊ alia pficiẽtib⁹ ipis merito cumulus apud eũ q se dedit p eis in pciũ[p] tribuitq; seipsis in pabulũ: tandem post huius vite decursuz eis se in premiuz[q] largiat. ¶ Ideoq; vniuersitatẽ vr̃az monem⁹ ⁊ hortamur in dño: ⁊ p apostolica scripta in vtute sctẽ obediẽtie districte pcipiẽdo mãdam⁹ in remissionẽ peccaminũ iniũgẽtes q̃ten⁹ tã excelsuz ⁊ tã gloriosuz festũ pdicta q̃nta feria singulis annis deuote ac solẽniter celebretis: ⁊ faciãtis studiose p vniuersas ecclesias ciuitatũ vestrar ⁊ dyocesum celebrari: subditos vestros in dominica dictã quintã feriam proxime pcedẽte salutarib⁹ monitis solicite p vos ⁊ p alios exhortãtes: vt p verã ⁊ purã cõfessionẽ: elemosynarũ largitionez[r]: attentas[s] ⁊ sedulas orones[t]: ⁊ alia deuotiõis ⁊ pietatis opera taliter se studeãt preparare: q hui⁹ pre-

h ¶ Proximam. intelligebatur. ff. de verbo. ob. eum qui kalendis.
¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.
i ¶ Octauã. z de ferijs. capellanus. illud quo ad officij celebrationez. h quo ad dierũ numerũ. ⁊ ↄcor. eo. ti. c. ij. de resti. in integ. corã. in fi.
k ¶ Pentecostes. sic õr a pẽtha. qd est quinq; (facit de deci. c. j. in fi. et qd ibi no.) ⁊ coste. x. q qnquies. x. dies sunt inter festum resurrectiõis ⁊ penthecostes: cõputato vtroq; festo. ⁊ quidam declinant penthecoste penthecostes: alij vo hoc penthecoste indeclinabile.
l ¶ Cantica. ad ephesios. v.
m ¶ Hymnos. hi sunt cantica laudis: sicut treni cantica lamentatiõis. vt scripsi de imu. eccle. non minus.
n ¶ Plaudat. quasi manus iungat.
o ¶ Jubilet. quod est cantare voce quadam confusa pre gaudio. vñ dicunt quidam q iubilus est gaudium quod verbis explicari nõ potest nec tamen penitus reticeri.
p ¶ In preciũ. j. corinth. vj. in fi. ibi. Empti enim estis precio magno.
q ¶ In premium. Thobie. iiij. post prin.
r ¶ Largitionem. lxxxvj. dist. fratrem. de triplici elemosyna. xlv. distin. tria. sed aliter per Hosti. in summa. de pe. §. qs sit effect⁹. versi. elemosyna. de tempo. or. §. ⁊ cui sub. §. septimo.
s ¶ Attentas. ⁊ sedulas. i. continuas vel assiduas.

Pẽthecoste qd est ⁊ vnde dr̃.

Hymni et treni differũt.

Jubilus quid est.

Elemosyna est triplex.

¶ Glo. seq. de orone pmo remittit. scdo format summã q̃res de noue. in fi. glo. plixitatẽ excusat. Ad pmũ mẽbruz sũme q̃drupl'r rñdet. Ad scdm dat mixta ethimologia. Ad tertiũ vnica diuisio. Ad quartũ et ad incidẽs pverbiũ rñdet ⁊ obiectionez soluit. Ad quitũ rñdet ⁊ icidẽter q̃rit an pctõr oro exaudiatur. arguit p ⁊ z ⁊ soluit. Ad sextum rñdet ⁊ rñsuz determinat. De septimo remittit ad plura sed q̃ttuor psequit incidẽter q̃rens an oro debeat esse vocalis. alle. p ⁊ z. ⁊ soluit. Circa octauum tria psequitur. Circa nonũ ⁊ vltimum ponit duplicem effectũ: secundum pbãs iuribus. qnq; auctoritatib⁹ ⁊ tribus exemplis de pluribus remittens.

t ¶ Orones. de orone tractauit Hosti. in sum. de penis. §. quis sit effect⁹. vsi. carnis autẽ maceratio. Sed pleni⁹ p modũ summe videamus qd sit oro. vñ dicat: que sit ei⁹ diuisio: ad quẽ sit porrigẽda: p quẽ: ad qd qualiter: vbi ⁊ qs sit ei⁹ effectus. De primo. oro fm Aug. lib. de vbis dñi est quedã petitio. Alibi dicit q est pius mẽtis affectus directus in deum ⁊ plerũq; ne pigritetur in vocem prumpens: ⁊ colligit. de ↄse. di. j. qñ aũt. Uel oro ẽ cõgeries vocũ in deũ tendẽtium ad aliquid impetrãdũ. Et fz Damascenũ est ascẽsus intellect⁹ in deũ vel petitio decentium a deo. xx. di. c. fi. Ad secunduz dic q dicit fm Cass. Isido. ⁊ Ber. quasi oris ratio. vt. s. rationabile petatur al's nõ esset oratio. si. de rebus ec. nõ alie. c. fi. per hoc videt q debeat esse vocalis: de quo dicã sub septimo mẽbro. De tertio sciendũ q Cassian⁹ post apl'm. j. ad Thim. ij. hanc diuidit in quattuor species. In obsecrationem qua quis cõpũctus pro cõmissis veniã deprecat. Oronem p quam fit ascẽsus intellectus in deum: vel per quam aliquid deo vouet vel offert. Postulationẽ quã constitutus in spũs feruore p alijs solet emittere. Gratiarum actionẽ: quã mẽs deo refert per excessuz ineffabilẽ recolendo preterita dei bñficia: vel cõtẽplãdo pñtia: vel pspiciendo futura iã pparata dilectis. btũs Ber. in quodã fmone dicit q obsecrationes fiunt affectu verecundo: orones puro: postulationes amplo: grarum actiões deuoto. De q̃rto dic q porrigẽda ẽ ad deũ. Matt. vj. Cũ oraueritis dicite pr̃ ⁊c. Ad sanctos autez porrigi potest nõ tanq̃ p ipsos implẽda: sed vt precibus ⁊ meritis ipsor exaudiatur a deo. patet hoc ex modo orãdi quo vtit ecclesia: ad xpm eñ non dicit ora pro nobis: sed audi nos: vel miserere nobis: ad sanctum dicit ora pro nobis. Et tenent theologi q sancti orones nostras cognoscũt: vnusquisq; enim beatus tm̃ in essentia dei videt quãtũ pfectio beatitudinis reqrit: hoc aũt requiritur ad pfectionem beatitudinis: vt homo habeat quicqd velit: nec velit aliqd inordinatũ sed recta volũtate glibet cognoscere vult que ad euz ptinẽt: ergo etiã sancti (cuz eis nulla rectitudo desit) hoc volunt. opz igit q vota boium orones ⁊ deuotiones in vbo cognoscãt. Nã ad eorũ gloriã ptinet q auxiliũ egentib⁹ prebeant ad salutem. Sic enim dei cooperatores efficiuntur. Et si dicis solus deus cognitor est cordium.

Ex tex. ibi: specialior. No. q que speciali nota digna st̃: nisi de his spãlis fiat mentio neglecta vidẽtur. arg. de sen. exc. statuim⁹. li. vj. ff. de iniur. l. itẽ apud. §. h edictũ. Solet eniz plus timeri ⁊c. xiij. di. q̃q̃. zaba.

Orõnis descriptio deriuatio et diuisio.

Ex tex. ibi: pcipiendo. Nota q ad hoc festũ colendũ tenemur ex pcepto. Ex hoc arguit lau. q non obediẽs cõmittit grauissimũ pctm̃ et tenet ad penã iobediẽtie. xiiij. q. j. qd pcipit. ⁊ maio. ⁊ obediẽ. si qs. et c. ill'd. lxxxj. di. si qui. zabarella.

Oratio ad quẽ porrigi debet.

de symo. tua. in fi. cũ ꝯcor. sed oro ꝯsistit in corde: ergo ⁊c. Rñdeo ꝙ cordiũ cogitationes solus deus nouit ꝑ seipm: sed tñ alij cognoscere possunt quantũ eis reuelat: vel ꝑ visionẽ verbi vel alio mõ. Fatenduz ergo ꝙ orones q̃s ad sctõs v̾bo vel corde dirigimus: deo manifestante cognoscũt. De quinto dic ꝙ porrigenda est ꝑ bene dispositũ ꝯtritũ ⁊ penitentem. Nã cuz is qui displicet ⁊c. iij. q. vij. iudicet. xlix. dist. §. j. vbi etiam no. an orones malor ꝓsint his pro qbus orãt. Cõpetit autẽ orare etiam summe pfectis. vt dicã. j. de here. ad nrm. §. ij. De hoc autẽ dubitat an exaudiat de⁹ peccatores orantes. ar. ꝙ sic. j. q. j. ipsi ꝯ. ea. q. si quis inquit. §. ad hec oĩa. ⁊ c. sacrosancta. Dicit thomas ꝙ si peccator petit aliquid inquantuz pctõr. i. ꝯm desideriũ peccati: nõ audit a deo ex misericordia: sed qñq̃ exaudit ad vindictaz: dũ pmittit amplius ruere in peccata. Unde ꝯm Augu. deus quedam negat ꝓpitius que concedit iratus. Sed si peccatoris oratio ꝓcedit ex desiderio bone nature deus exaudit: nõ q̃si ex iustitia: q: talis nõ meret: sed ex pura misericordia: si tñ alia in oratiõe ꝯcurrãt. de qbus infra dicet. De sexto sciendũ ꝙ orare debem⁹ principaliter salutifera. Matth. vj. Primũ querite regnũ dei ⁊ iustitiã ei⁹. ⁊ lz Ualerius li. vij. c. ij. dicat ꝙ socrates q̃si quoddã humane sapientie terrestre oraculũ nil vltra petendum a dijs imortalibus arbitrabat q̃ vt bona tribuerent. patet tamen ex orone dñica ꝙ etiã aliquid determinate petere possumus. Uñ Aug. ad ꝓbã. dicit ꝙ ad deũ id lz orare quod lz desiderare: dicens ꝙ oro dñica ostẽdit etiam tpalia a deo peti posse: dum dicit panem nostrum quotidianum ⁊c. Tenẽt ergo theologi ꝙ tpalia a deo orãdo petere possumus: nõ vt finẽ cõstituamus in illis: sed vt sint adminicula beatitudinis cõsequende: vt. s. quasi istrumentaliter nobis deseruiãt ad sustentationẽ vite corporalis exercende ad actus virtuosos. facit. j. q. iij. si quis obiecerit. ⁊ qđ dixi de regula. Joannes in oppo. ij. De septimo scias ꝙ Hosti. in predi. versi. ponit xiiij. que requiruntur in orone. s. ꝙ sit fidelis: secura: humilis: discreta: deuota: verecũda: secreta: pura: lachrymosa: attenta: cõis: feruida: operosa: ⁊ assidua. Sed tu quantũ ad pñs mẽbrum ptinet breuiter dic ꝙ modus orandi requirit humiliationez corporis: deuotionẽ cordis: attẽtionẽ ⁊ breuiloquium. de primo eccle. xxxv. Oratio humiliãtis se penetrabit nubes. de elec. vbi periculũ. §. pe. li. vj. ⁊ Cyprian⁹ li. de oratione dñica. Sit orantibus sermo cũ disciplina quietẽ cõtinẽs ⁊ pudorẽ: incuruatio tñ vel corporis humiliatio nõ refectionis: sed deuotionis obtentu fieri dz. vt dicit Cassianus. ⁊ facit. viij. q. j. sciendũ. C. de his qui spõ. mu. sub. l. j. ⁊. ij. Et de scđo ꝓbatur de vo. magne. circa fi. ⁊ ꝓdi. decre. vbi piculũ. §. pe. Et Aug. qd ꝓdest strepit⁹ labior si mutum est cor: ⁊ Greg. in mora. Ueraciter orare est amaros in cõpũctione gemitus nõ v̾ba cõposita resonare. Et ibidẽ. Animar verba sunt ipsa desideria in quib⁹ tanto qs minus clamat quonto minus desiderat. De tertio patet hic. ⁊ de cõse. di. v. nunq̃. in ꝓn. ⁊ Cyprianus. Nil aliud cogitet animus q̃ id solũ qđ precatur. de cõse. di. j. qñ aũt. ⁊ dicit Greg. ꝙ illam orationem deus nõ audit: cui ille qui orat nõ attendit. Dicũt tñ theologi hoc intelligendũ qñ attentio nullo mõ orationi cõiungitur. Non eñ requiritur ꝙ attentio semper maneat in orone act⁹ per essentiã. Uñ ps. xxxvij. Cor meũ dereliquit me. satis eñ est ꝙ maneat per virtutẽ. qđ est qñ cũ bona intẽtione qs ad orationẽ accedit: ⁊ si in ꝓsecutione mens ad alia rapiatur. Semp eniz pme intẽtiõis vis ꝑmanet: nisi tanta sit euagatio ꝙ attentio oĩno depereat: ⁊ tunc locus esset ei qđ dicit Cyprian⁹ li. de orone dñica. Quõ a deo audiri te postulas: cũ ipse te nõ audias: ⁊ beat⁹ Ber. Causamur nobis deesse gratiam: sed iustius ipsa gratia cõqueritur nõnullos deesse sibi. ⁊ Cassianus. Nunq̃ orat quisquis etiam flexis genibus si vagatione distrahitur. ⁊ facit quod de officijs scripsi. de celebra. mis. dolẽtes. De quarto matth. vj. Cum oraueritis nolite multũ loqui ⁊c. facit de cõse. disti. v. non mediocriter. ⁊ vide qđ no. de etate ⁊ q̃li. c. pe. in vlt. glo. Nec tamẽ putes breuiloquiũ esse de necessitate oronis. nam oratio nõ solum ꝯm suam cãm que est desideriũ charitatis: sz etiã ꝯm seipsam põt esse diuturna. Nam ⁊ de xpo legimus ꝙ pnoctauit orãdo. Luce. vj. ⁊ ꝙ prolixius orauit Luce. xxij. Item dr Luce. xviij. in ꝓn. Oportet semp orare ⁊ non deficere. facit. lxxvj. di. nolle. ibi orationi pnoctanter instetim⁹. Sed q: vt dicit Aug. ad ꝓbam. Multum loqui in orando est rẽ necessariam superfluis agere verbis: cũ plerũq̃ hoc negocium plus gemitibus q̃ sermonibus agatur: ideo monemur ad breuiloquiũ. Nam vt dicunt sancti frequens ⁊ breuis dz esse oratio: ne imorantibus nobis aliud cordi nostro iserat inimic⁹. Sed dubitatur an oratio debeat esse vocalis: qđ videt psal. iij. ⁊. lxxvj. Uoce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm depcatus sum. Contra: oratio deo porrigitur vt dictuz est: sed deus cordis locutionem cognoscit. frustra igitur vox oris adiũgitur. facit. xxxviij. dist. sedulo. Dicunt theologi ꝙ cõmunis oratio q̃ fit per ministros ecclesie. xij. q. j. duo sunt. in ꝓn. in psonã totius populi: vt innotescat ei ꝑ quo fit: merito ex institutione debet esse vocalis. Sed singularis quam quis pro se vel alio porrigit de necessitate non

Oratio p quẽ porrigenda est.

Pctores an exaudiant a deo.

Orone qd petẽdũ est

Oronis cõditiones ⁊ mod⁹ orãdi.

Oro dz eẽ breuis.

Oro an dz eẽ vocalis.

ciosissimi sacri mereant fieri ꝑticipes illa die: possintq̃ ipm suscipe reuerẽter: ac ei⁹ virtute augmẽtũ cõsequi gratiarũ. Nos eñ xpi fideles ad colendũ tñ festum ⁊ celebrandũ donis volentes spũalib⁹ aĩare: oĩbus vere penitentibus ⁊ confessis[a] q matutinali offõ festi eiusdẽ in ecclesia[b] in qua idez celebrabit iterfuerint cẽtũ[c]. Qui vo misse totidẽ. Qui aũt in primis[d] ipsius festi vespis iterfuerint sili-

est vocalis: adiungit tñ vox triplici rõne. Primo ad excitandum interiorem deuotionem: verbis enim ⁊ signis nos ipsos interius excitamus ad sanctũ desiderium augẽdũ vt dicit Aug. ad ꝓbam. Scđo ad redditionẽ debiti. s. vt seruiat orans deo ꝯm se totum. s. corde ⁊ corpore. de ꝯse. di. v. nunq̃. Tertio ex quadam redũdãtia ab aĩa in corpus ex vehemẽti affectione. vñ psal. xv. Letatum est cor meũ ⁊ exultauit lingua mea. De octauo patet Matth. vj. Cuz oraueris intra cubiculũ tuũ ⁊ clauso ostio ora patrez tuum in abscondito. Et vt dicit Cassianus: itra cubiculũ oram⁹ cũ a cogitationũ ⁊ solicitudinũ strepitu corde remoto secrete: et familiariter preces nr̃as soli deo reseruamus. ⁊ facit qđ no. xlj. di. parsimoniam. et Aug. de ꝯmone dñi. Uideri ab hoĩb⁹ nõ est nephas: sz id agere vt ab hoĩbus videaris: recipit eñ ille mercedem suã. de pe. di. iij. cauenduz. Orones eñ pncipaliter sunt in ecclesia faciẽde. de pur. post par. c. vno. de imu. eccle. decet. li. vj. ꝯ. ea. cõpi. de cele. mis. c. j. Sed vt dicit beatus Ber. li. meditationũ. Ubicũq̃ fueris infra temeipm ora: si lõge fueris ab oratorio nõ q̃ras locũ: qm ipse locus es. Ur̃ qbusdã ꝙ fieri debeat ad orientẽ: sed cũ deus sit vbiq̃ ad oẽm partẽ possumus ad eũ orare: eque tñ oramus ⁊ misse sacrificiũ facimus versus oriẽtẽ. de hoc. xj. di. eccl'iasticarũ. De vltimo dicẽdũ ꝙ oronis effectus est duplex: hz enim virtutẽ merẽdi ⁊ ipetrandi. pmũ duplr. Primo q: vitat per eã tentatio. Hieronymus sup matth. xiiij. In tẽtatiõe itrat q orare negligit. Et Aug. Oro est oranti ꝓsidiũ: aduersario incendiũ: angelis solatiũ: deo gratum sacrificium. Nam pncipaliter valet ꝯ vitia spũalia. Unde Hierony. super matth. xvij. ibi h gen⁹ demonior nõ eijcit nisi in oratione ⁊ ieiunio: qđ etiã habet matth. ix. dicit sic. Nõ sanat oculũ qđ sanat calcaneũ. Ieiunio sanant pestes corporis: orone vero sanantur pestes mentis. Secundo q: procedit ex radice charitatis penes quã ꝯsistit oẽ meritũ: ⁊ est fons viuus ⁊c. de pe. di. ij. charitas. ij. de regula. lz. in fi. De v̾tute impetrãdi ꝓbat. xxiij. q. viij. in q̃libet. ꝯ. ea. cõpi. de elec. ne romani. in fi. Mar. xj. qđcũq̃ orãtes petitis credite q: accipietis. Unde per orationẽ reuelant secreta diuina. viij. q. j. si ergo. Boetius dicit non frustra in deo spes ponitur: preces enim que recte fiunt inefficaces esse non possunt. ⁊ beatus Ber. lib. meditationũ. Ex duobus vnũ indubitanter sperare debemus: aut dabit nobis qđ petimus aut qđ nouit esse vtili⁹. Et Aug. lib. sen. ꝓsperi. dicit ꝙ orans misericorditer audit ⁊ misericorditer non audit. Quid eñ infirmo sit vtile magis nouit medicus q̃ egrotus. De his Ualerius lib. vij. c. ij. dicit ꝙ votis sepe expetimus qđ non impetrasse melius foret: ⁊ ponit exempla dicens. Diuitias appetis q̃ multis fuerũt exitio: honores cõcupiscis q̃ q̃plures pessunderũt: regna tecũ ipsa volutis: quorũ exitus sepe numero miserabiles cernuntur: splendidis cõiugijs manus inijcis ad hoc vt aliquãdo illustrẽt: ista nõnunq̃ fundit⁹ domos euertũt. Suadet ergo celesti arbitrio nos submitti. Effectum oronis sum⁹ in italia nuper expti: qñ eñ cũ versibus illis. Exurgat deus ⁊c. cepit ecclesia ꝯ repelles orare perempti ⁊ exterminati sunt q̃si subito qui censura ecclesiastica ⁊ armis bellicis iãdudum domari non potuere. bene facit. xxxvj. di. c. vlti. vbi dr ꝙ orante moyse vincebat ppulus: vincebatur aũt dum dimittebat manus. ⁊ vide Hosti. in sum. de remis. §. ad quid valent. ver. fateor. vbi ponit exẽpla de Daniele: moyse: ⁊ dauid orãtibus. Sed qui leget tripartitã hystoriã Hug. florãceñ. helimande rufinum ⁊ hystoriographos inueniet ꝙ theodosius imperator senior suis orationibus miraculosam victoriã obtinuit ꝯ eugeniũ ⁊ arbogastez: quorũ exercitus iacula vehementissimus vẽtus retorquebat in ipsos ⁊ iacula partis Theodosij cum maiori fortitudine vltra mensurã humani ictus impingebat in illos: ⁊ hoc voluit ipse claudianus poeta q tunc florebat dicens. O nimiũ dilecte deo cui militat ether. Et coniurati veniunt ad classica venti. hoc autez obtinuit ipsius theodosij oro que talis fuisse legitur. Omnipotẽs deus tu nosti ꝙ in noĩe xpi filij tui vltionis iuste (vt puto) prelia suscepi: sin aliter in me vindica: si vo cũ iusta cã: ⁊ in te cõfisus huc veni: porrige dextrã tuis: ne forte dicant gẽtes vbi est deus eor. ꝯcor. huic fi. de vo. magne. post prin. Et huic gl. sit finis. de cuius ꝓlixitate sum excusabilis: tum q: in oronis suffragio sperans sum effectũ illius expertus in assequẽdis ꝓsperis ⁊ euitãdis: vel saltem temperandis aduersis: tum q: ꝯm materiã deberet esse plixior: ⁊ si per ista non satisfeci: excuset coequatio textualis. de hoc de imu. eccle. decet. li. vj. per Archi. j. q. j. dictum. Jo. an.

a Confessis. quis est hic ⁊ laudabimus illum: eccle. xxxj. has ergo remissiones quibus pauci participant amare interpretari: nec decet nec expedit. vt dixi de pe. ⁊ remis. ꝙ autem.

b In ecclesia. per hanc litteram que habetur etiam supra parte prin. in fi. patet ꝙ nõ sufficit interesse horis extra ecclesiã: quod itelligo etiã si dicantur in priuato oratorio. de quo de conse. di. j. concedimus. ⁊ c. vnicuiq̃. ⁊ c. si quis extra. de censi. c. fi.

c Centum dies. qđ est infra.

d In primis. Facit ad no. de sentẽ. excom. c. vlti. §. in festiuitatibus. lib. vj.

Oro de necessitatẽ fit ad orientem. Oronis effectus duplex est.

Ualerij dignissima sententia.

Claudiani versus. Oro theodosij.

Remissiones festi corporis xpi pauci participant.

li. vj. in. j. glo. ⁊ quod de completorio sequitur facit contra.

Glo. sequens arguit ad duo.

a Totidem. argue pro equãdis distributionib⁹ in his tribus horis matutina missa ⁊ vespere. Itẽ argue ꝙ vbi in illis horis dant decem in alijs dari debent quattuor. vide qđ dixi. ꝯ. ea. cõpi. de eta. ⁊ qualita. vt hi qui. ad finem.

b Quadragita. Et sic ducentos.

Glosa sequens dubiũ soluit.

c Officijs. oĩb⁹ quo ad dies octaue: nec puto ꝙ h fiat distributio vt partez habeat qui certis interest.

d De iniũctis. Uide qđ scpsi de pe. ⁊ re. cũ ex eo.

De immunitate ecclesiarũ. Uisum est. ꝯ. de ecclesijs ⁊ rebus ipsaruz verum quia res ecclesie gaudent immunitate ecclesiarum: ideo ⁊c.

Quoniam. Prio premittit cãm ⁊ reuocationez ꝯstõnis. c. clicis laycos. ꝯ. eo. lib. vj. Secũdo illã reuocat. Tertio seruari ꝓcipit ius antiquũ ante ꝓdictam ꝯstõnez. Scđa ibi: nos. Tertia ibi: volẽtes. Imo. Presupponendũ est illud qđ habetur in. c. non minus. ⁊ in. c. aduersus. eo. tit. in an. dr in. c. non minus ꝙ clerici pro reb⁹ suis non debẽt soluere tallias: nec aliq̃ onera ad que layci astringũtur. Et si dñi tẽporales cõpellãt eos ad soluendum hmõi onera de reb⁹ eccl'iarũ suarum etiã de reb⁹ ꝓprijs tales dñi tpales sunt monẽdi vt nõ cõpellãt: et si non desistãt sunt excõicandi tñ dr ꝙ clerici pñt dare ꝑ modũ elemosyne de consensu prelati aliquid laycis. Et dicitur in. c. clericis. eo. ti. lib. vj. ꝙ etiam clerici de consensu prelati nõ possunt dare laycis: imo dr ꝙ recipientes huiusmodi dona etiã gratis sunt excõmunicati ipso facto. ⁊ positum fuit illud. c. clericis. in odiũ Philippi regis francie: qui conferebat beneficia in suo regno: vnde papa indignatus fecit illam constitutionem clericis. ⁊ ex illa constitutiõe fuerũt orta multa scandala. vnde clemẽs papa voluit ꝙ antiqua iura seruarentur ⁊ non illa constitutio clericis. eo. ti. in. vj. vide diuisionẽ. No. ꝙ laudatur celeritas. de hoc in glo. concor.

Ex isto tex. not. succurrẽdum esse magnis piculis ⁊ incõmodis grauib⁹. de do. finẽ. de offi. or. vt litigãtes. li. vj. de sta. regu. vt periculosa. lib. vj.

Glo. seq. ponit tempus editionis et causam.

e Quoniam. fuit ista de primis cõstitutionib⁹ clemẽtis editis a principio ꝓmotionis sue: ⁊ incipiebat: pastoralis. cuius decidit exordium post qđ sequebat sane qm ⁊c. ⁊ rex francie qui fuit passiua cã ꝯstõnib⁹ fuit actiua causa reuocationis: vt sic conueniat: de regu. iur. c. j.

f Clericis. eo. ti. lib. vj.

g Declaratione. declarauerat eñ Bñdictus in sua extraua. que incipit ꝙ olim. illam quo ad sui penas extendi solum ad exigentes vel dantes in exigendo auxilium/ꝯsilium/vel fauorẽ: ita ꝙ pene locũ nõ haberent in soluentibus vel recipientibus a sponte soluentibus.

h Declarationibus. dicebantur ⁊ alie processisse: ⁊ ideo ad omne dubium tollendum plurali vtitur.

i Celeri. concor. de accu. c. fi. ꝯ. ea. compi. de iureiu. romani. in princi. Additio. De rescrip. ad hec. Et casus in quibus desiderat celeritas. no. archi. xciij. di. c. j. ⁊ illo in quibus nõ desideratur no. xxiij. di. cõmunis. Et de hoc de elect. c. fi. li. vj. Cardinalis.

k Ob eas. concor. de elec. qualiter. in fi.

l Pro infectis. per hoc puto ꝙ excõicatus ex viribus illius constitutionis absolutione non egeat. Et vide quãta est papalis potestas circa ea que simplr sunt de iure positiuo: q: reuocat illa vt ex tunc ⁊ facit ad ea que scripsi qui fi. sint le. per venerabilem. super glo. ij.

Pape potestas est magna in his q̃ sunt iuris positiui.

m Illud. inuiolabiliter obseruari: quod est. j. contra quoscũq̃ ⁊c. qđ super his ⁊c. vsq̃ ad finem.

ter centum. Qui vo in secũdis totidem[a]. Illis vo qui pme/tertie/ ⁊ sexte/none/ac completorij officijs interfuerint pro qualibet horarum ipsaruz quadraginta[b]. Illis autẽ qui per octauas illi⁹ festi matutinalibus vespertinis misse ac predictaruz horarum officijs[c] interfuerint: centum dies singulis octauarum ipsarũ diebus de omnipotẽtis dei misericordia ac beatorũ apostolorum eius petri ⁊ pauli auctoritate cõfisi de iniũctis[d] sibi penitẽtijs relaxamus.

De immunitate ecclesiarum.

Clemens. v. in ꝯcilio Viennẽsi.

Reuocat ⁊ ꝑ infectis vult haberi decretalem clericis eo. ti. li. vj. cũ suis declarationib⁹. Joan. and. Capitulum vnicum.

Quoniam[e] ex cõstitutiõe Bonifacij pape octaui ꝓdecessoris nostri q̃ incipit Clericis[f] laycos: et ex declaratione[g] seu declaratiõibus[h] ex illa postmodũ subsecutis nonnulla scãdala magna pericula: ⁊ incõmoda grauia sunt secuta: ⁊ ampliora sequi (nisi celeri[i] remedio succurrat) ꝓsumitur verisimiliter in futurum. Nos de cõsilio fratrum nostroruz constitutionem ⁊ declarationez seu declaratiões predictas ⁊ quicquid ex eis secutũ est vel ob[k] eas penitus reuocam⁹: ⁊ eas haberi volum⁹ pro ifectis[l]. Volẽtes ⁊ firmiter statuẽtes illud[m] (ꝯtra quoscunq̃ laycos exigẽtes seu extorquẽtes ab ecclesijs eccl'iasticisq̃ ꝑsonis tallias seu collectas aut exactiões quascunq̃[n]: ⁊ ꝯtra dãtes[o] ad id faciẽdũ cõsiliũ/auxiliũ/vel fauorem[p] nec non et circa prestandas subuẽtiões laycis ab ecclesiarum ꝓlatis ac alijs viris ecclesiasticis) inuiolabiliter obseruari qđ sup his a pre.[q] no. in laterañ. ⁊ generali ꝯcilijs[r] q̃ nos sub obtestatiõe diuini iudicij ꝓcipim⁹ obseruari districte salubriter est prouisum.

Liber quartus.

De consanguinitate[s] ⁊ affinitate.

Clemens. v. in ꝯcilio Viennẽsi.

Scienter ꝯtrahẽs matrimoniũ in gradũ cõsanguinitatis vel affinitatis prohibito: vel cuz moniali excõicatus est ipo iure: ⁊ publicari debet ⁊ vitari. Idẽ in professo ⁊ ꝓfessa vel constituto in sacris. Jo. an. Capitulũ vnicũ.

Eos[t] q (diuino timore[v] postposito in suar piculũ aiarũ) sciẽter[x] in gradib⁹ ꝯsãguinitat⁊ vl' affinita

n Quascunq̃. vide quod no. ⁊ dixi. eo. ti. non minus.

o Dantes. dicebat constitutio Bonifa. publice vel occulte: per qđ probatur ꝙ excõmunicatio canonis ligat etiaz occula delicta. vt. j. dicam. de here. multorum. ad fi.

Excõicatio canõis ligat occulta delicta.

p Fauorem. vide quod dicam. j. de pe. si quis. in prin.

q Predecessorib⁹. ale. iij. e. ti. nõ minus. Inn. iij. eo. ti. aduersus.

r Concilijs. vtrũq̃ generale ⁊ lateraneñ. Sed alexandrinum vocam⁹ lateranense. innocentianum vocamus generale de hoc de cap. mo. c. fi.

Concilium lateraneñ. est gñale ⁊ ꝯ.

s De cõsanguinitate ⁊ affinitate. Rubrica ista venit sub bulla: sed vidi quosdam hic habere rubricam de sponsalibus. Joan. and.

De cõsanguinitate ⁊ affinitate. Uisuz est. ꝯ. de actibus clericis competentibus: nunc videndum est de actib⁹ laycis conuenientibus.

Eos q. Prio ponit statutũ penale. Secũdo illud aggrauat. Tertio ꝓtestatur. Scđa ibi: precipientes. Tertia ibi: per predicta. Jmol. Et incipe cõstructũ ibi: cupientes. Habemus in iure ꝙ contrahentes incestas nuptias graues penas sustinent: videlicet ꝙ sunt infames: et ꝙ bona ipsorum confiscantur: ⁊ plures alias penas sustinẽt. de quib⁹ in aut. incestas. C. de incest. ⁊ inutilib⁹ nuptijs. Sz queritur vtruz de iure canonico incurrant alias penas. Dicit cle. ꝙ sic. Et dicit. Cõtrahens cum consanguinea sua incurrit sententiam excõicationis ipso facto. Idem si cum moniali. Idem si clericus in sacris cõstitutus ꝯhat matrimoniũ. Idem si monachus professus contrahat: posito ꝙ matrimoniũ non fuerit cõsummatũ. h. d. h. r. Colligo aliq̃ notabilia. Primo ꝙ ratione consanguinitatis vel affinitatis matrimonium est prohibitum vsq̃ ad quartum gradum. c. nõ debet. eo. ti. in an. Nota scđo ꝙ non solum contrahentes in casibus prohibitis i lege canonica debent sustinere penes hic contentas: imo etiã ꝯhentes in casibus prohibitis in lege diuina. Nota ꝙ contrahens cum ꝯsanguinea vel affine: ipso facto incurrit sentẽtiam excõmunicationis: nec ipsa excõmunicatio est relaxãda nisi satisfactione habita. Nota ꝙ si sint alia iura imponentia penã sic cõtrahentibus ꝙ ipse Clemens non intendit illis iuribus per hanc clemẽtinam derogare.

No. ꝙ affitu. nõ punit igrant ꝯuemẽtes. sed tñ sciẽter. de h in glo. iij. ⁊ ꝑ h de ꝯsti. c. ij. de ordi. ab episco. c. j. et. ij. de cle. excõ. mi. aplice. No. ꝙ excõmunicatus nõ absoluitur nisi recognoscat errorẽ. de off. or. significauit. zaba.

Matrimoniũ sciẽter ꝯhẽs cum cõsanguinea vl' affine ipso facto excõicationẽ incurrit.

Glo. seq. duas questiones soluit.

t Eos. no. ꝙ in sex casibus hic expressis tñ locũ habet hec cõstitutio et eius pena: vnde si cõtrahat quis cuz habente maritũ: vel cũ iudea: vel cum pagana: vel cum cognata spiritualiter vel legaliter: vel cõtra impedimẽtum publice honestatis: licet non teneãt matrimonia: tamẽ non est locus huic pene: que in his casibus vel similibus expressa non est. Item in his sex casibus tunc demum est locus pene: qñ illicite ꝯtrahũtur. Si enim licite: vt ex dispensatiõe pape: tunc cessat culpa ergo ⁊ pena. de consti. c. ij. de qua dispensatione no. de resti. spoli. litteras. in prin. de sta. mona. cum ad monasterium. ⁊ scripsi de vo. c. j.

v Timore. concor. de elec. cum in cunctis. ad fi.

Glo. seq. primo no. a ꝯrio: ⁊ illud determinat: ⁊ incidens dubiũ soluit. scđo querit. arguit ꝑ. ꝯrium soluit. tertio querit ⁊ remittit.

x Scienter. Ignorantes ergo non ligat constitutio: quod intelligo in ignorantia facti probabili ⁊ non affectata. scz quia ignorabant se consanguineos vel affines. Si vo ignorabant ius nescientes gradum in quo erant esse prohibitum: ex quo enim sciebant gradum ligat constitutio. de regu. iur. ignorantia. lib. vj. cum suis concor. Si vo alter solus sciebat ille solus ligat. facit. xxxiij. q. ij. non satis. ⁊ c. in lectum. de

Mrimoniū ʒhens ignorāter cum cōsanguinea: lz postq̄ scit illi cohabitet non tñ excōicatione ligat.

symo.de symoniace.C.solu.matri.si ignorans. Sed quid si contraxerit ignorans: post tempora sciuit ꝛ cohabitauit consanguinee? videtur ligari.argu.j.q.j.eos.in fi.de symo.sicut tuis.C.de incest.nup.cuz ancillis. Contrarium credo cum ista constitutio non puniat cohabitationem vel incestum: sed contractum. vt infra dicam. facit.ff.de his q no.infa.quid ergo.i pncip.C.de vsur.transfor.l.j.ad fin.ff.de vsuc.qui scit.in fi.ꝛ.ff.de bo.li.q cum maior.ꝛ de minori.l.iij.§.scio sicut qui ignoranter eligit indignum: licet postea sciat non incurrit penam concilij: cū in cunctis.de elec.cuz in hoc ponderetur initiuz.eo.titu.dudum.pbatur hec solutio ex eo quia sine iudicio ecclesie ab illa diuertere non posset.de diuor.porro.cuz suis cōcor.fateor tamen q̄ peccat cognoscendo: ꝛ sic loquuntur cōtraria.de senten.excom.inquisitioni. Quid si contraxi cum illa quam credebam esse consanguineam: affinē: vel monialem: sed in veritate nō erat? Solue p no.de sen.excōi.si vero.ij.ꝛ.c.in audientia.ij.

a Canonica. nedum diuina.

b Interdictis. scilicet i quarto vel citeriori gradu consanguinitatis vel affinitatis pmi generis. eo.ti.non debet.

Glo.se.notat: querit: allegat duo iura.pro.soluit contrarium ꝛ ad illa iura respondet.

tis constitutione canonica[a] interdictis[b]: aut cum monialibus cōtrahere[c] matrimonialiter[d] nōverentur. Necnon religiosos[e] ꝛ moniales[f] ac clericos in sacris[g] ordinibus cōstitutos matrimonia cōtrahentes[h] ꝛ inter eos scienter eadem celebrantes refrenare metu pene ab huiusmodi eoꝝ temeritatis audacia cupiētes. Ipsos excōicationis sentētie ipso facto decernimus subiacere. Precipiētes ecclesiarū p̄latis vt illos quos eis constiterit[i] taliter contraxisse excōmunicatos publice tam diu nūcient: seu a suis subditis faciāt nūciari: donec suuz humiliter recognoscentes errorem separentur[k] ab inuicē: ꝛ tā ipsi q̄z celebrantes p̄dicta absolutiōis obtinere[l] bñficiū mereant. Per p̄dicta q̄z iuribus[m]: que sic cōtrahentibus ꝛ celebrantib9 alias peuas imponūt: in nullo volumus derogari.

Liber quintus.

De magistris: ꝛ ne aliquid exigatur pro licentia docendi.

c Contrahere. non punit ergo incestum vel coitum: sed contractum: vt sic contrahens ligetur: licet non consummet. Quid si non cōtraxit matrimonium: sed sponsalia tm̄? argu. q̄ ligetur.ff.de spon.oratio.ibi probibitio nuptiarum includit sponsalia. Ad idem de eo qui duxit in matrimonium.c.cum haberet. vbi equiparantur sponsalia et matrimonium. Non puto ligari cum constitutio sit penalis et verba hoc nō importent: quod verum puto nisi consummauerit per copulam carnalem: quia tunc ligatur quasi tunc contraxisse videatur de spon.veniēs.ꝛ.c.is qui. Contrarium non obstat: quia licet fatear q̄ vbi prohibetur matrimonium: prohibentur sponsalia: non sequitur q̄ contrahenti sponsalia sit eadem pena que contrahenti matrimonium. bene facit de elect.perpetuo.lib.vj. In decre.cum haberet sponsalia cum adulterio inducunt impedimentum matrimonij: sicut inducunt publicam honestatem.de spon.c.vno.lib.vj.

Spōsalia ʒhens cū mōiali an īcurrat excōicationē

Glo.seq.arguit ꝛ illud determinat in vno mēbro.in alio alleg.p.soluit contrarium: ꝛ allegatis respondet.

d Matrimonialiter. per hanc litteram ꝛ per litteram.j.eo.matrimonia contrahentes videtur q̄ coactus ad contrahendum non incurrat hanc penam. Et si de absoluta coactione loquimur hoc est certum q̄d metus cau.sacris. sed si de conditionali licet tali que debuerit cadere in constantem virum videtur ligari per eam decretalem: sed cum non sit matrimonium deficiente consensu: ita q̄ non inducit etiam publicam honestatem.de spon.c.vno.lib.vj.de equitate videtur talis nō ligari.facit de senten.excō.significauit. In decre.sacris punitur communio que ibi interuenit: licet per metum.

Coactio ē duplex.

e Religiosos. s.professos tacite vel expresse religionem approbataz.de vo.c.vno.li.vj.quod intelligo etiam si professio illa tacita vel expsa non obligat illi religioni: sed religioni in genere.pone exempum de regu.non solum.ꝛ.c.seq.lib.vj.

f Et moniales. quia sapra iam nominauerat cōtrahentem cum moniali: ꝛ hic repetit de moniali: videtur hic probari q̄ communicans in illo actu pro quo quis excommunicationem incurrit excommunicatus non est.de hoc scripsi de senten.excommu.contingit.j.posset tamē dici q̄ supra punit scienter contrahentem cum moniali: hic vero punit monialem contrahentem etiam eo casu quo cum ea contrahens nō ligatur vt quia hoc ignorat.

g In sacris. stricte hoc dico propter no.xxxij.di.visum.

Glo.seq.dicit quare non repetit scienter: ꝛ dictum illud determiat.

h Contrahentes. nō repetit scienter: q2lz ignoranter posset quis contrahere cum consanguinea: affine: vel monacha: non tñ in monachuz: monacham: vel constitutum in sacris ʒbentem cadit ignorantia. facit de rescrip.ab excōicato.C.de here.insti.l.fi. Puto tñ q̄ vbi esset probabilis ignorātia: vt in ordinato ad sacros in amentia vel dormitione: etiam eo casu quo character īprimit.de bap.maiores.in fi.vel infra pubertatē de cleri.p sal.pmo.c.vno.nō esset locus huic pene.

i Constiterit. etiam ex officio ꝛ nemine deferente.de diuor.porro.ij.rñ.et vide q̄d dixi.s̄.ea.compi.de censi.c.fi.

k Separētur. precedit satisfactio sicut in manifesta offensa.de sentē.ex.venerabilibus.lib.vj.

Satisfactio pcedit in manifesta offensa

l Obtinere. per episcopuz.de sen.excom.nup.ꝛ hic patet q̄ non sufficit satisfactio: nisi sequatur absolutio.eo.titu.cū desideres.in fi.

Glo.seq.ponit triplicem speciem iurium.

m Iuribus. De clāde.despon.c.fi.C.de incest.nup.qui contra.insti.de nup.§.si aduersus.de hereti.cuz scōm.in prin.li.vj.ꝛ hic. Quo ad primū de cōsanguineis et affinibus.de hoc de dona.inter virū ꝛ vx.ꝛ si necesse. Quo ad secunduz de professis.xxvij.di.c.ij.ꝛ c.sequē.xxvij.q.j.per totum.xxxvi.q.ij.si qs nō dicam. Quo ad tertiuz de constitutis in sacris.xxviij.dist.c.presbyterū.xv.q.vlti.cum multe.de cleri.coniuga.c.j.ꝛ.c.sa.ne.ij.qui cle.vel vo.c.j.ꝛ ij.cum si.

De magistris ꝛc.

Clemēs.v.in concilio Viēnēsi.

In studijs romane curie / parisieñ.oxonieñ.bononieñ.ꝛ salamantino debent esse magistri catholici scholas regētes in lingua hebraica/arabica ꝛ caldea: duo s.pro qualibet lingua. Et statuit p quos eis debeat de stipendijs ꝛ sumptibus prouideri. Capitulum.j.

Inter solicitudines[n] nr̄is humeris incūbētes ppeti[o] cura reuoluim9 vt errantes in viā vitatis inducere[p]: ipsosq̄z lucrifacere deo (sua nobis cooperante[q] gratia) valeamus: hoc est quod profecto desideranter exq̄rimus: ad[r] id nostre mētis sedulo destinam9 affectuz: ac circa illō diligēti studio vl' studiosa diligētia vigilamus. Nō ambigimus autē quin ad huiusmodi nostrū desiderium assequēdum diuinorū eloquiorū sit expositio cōgrua: ipsorūq̄z fidelis p̄di-

Continua sic rubricam. Visum est supra de ecclesijs ꝛ rebus ipsarū: verum q2 ecclesia ad sui regimen indiget magistris: ideo ꝛc.

Continuatio rubrice.

Inter. Ponitur primo exordiū in quo duo facit. primo ponit intentionem suam generalez. Scdo speciale ibi: non ambigimus. in scda ibi: vt igitur. ponitur cōstitutio: primo prouidens circa loca magistrorum. secundo circa expensas ibi: quibus. Istud.c.dicit q̄ in ciuitate romana. in ciuitate parisieñ. oxoniensi: et bononiensi. vbi est vniuersitas generalis debent esse duo magistri qui sciant loqui ydiomata de quibus in tex. ꝛ q̄ valeāt docere ꝛ erudire infideles ꝛ errantes ibi existentes qui diuersarum linguarum existunt: ꝛ isti magistri in vniuersitate parisiensi debent institui per regez francie. In oxoniensi debent institui per regem anglie: et sic de alijs: vt in littera.h.d. H.r. No. q̄ in hac cle.primo ponit exordiū in quo facit duo. primo ponit intentionem suam generalem. secundo specialem ibi: non ambigimus. Et dic non ambigimus. i. non dubitamus de ābigo gis. quod idem est quod dubito dubitas. secunda ibi: vt igitur. vide glo. Nota q̄ papa debet esse solicitus vt errantes reducat ad viam veritatis. de hoc in glo.ij.ꝛ.iij.ꝛ.iiij. Nota q̄ commendatur vigilia cum studiosa diligentia. zaba.

n Inter solicitudines. concor.de purga.cano.inter. vbi ponitur alia scz de vulpeculis capiendis.

o Perpeti. quasi perpetua: cōtinua: vel assidua. ꝛ est infinitiuū huius verbi perpetior: ꝛ ponitur pro diu tolerare: vel valde pati.

Perpeti dupliciter sumitur.

p Inducere. xl.di.tria sunt.de spon.inter opera.

Glo.seq.exponit ꝛ de gr̄a duas opi.ponit: quib9 inducit duo silia.

q Cooperāte gratia. per quā cognoscitur q̄d agendū sit ꝛ quid vitandum: ꝛ ad iuuandū ad faciendū.de conse.di.iij.gratia. ꝛ tribus vltimis capitulis. Est autem gratia ꝛ operans ꝛ cooperans. prima preparat hominis voluntatem vt velit bonum. Secūda adiuuat ne frustra velit: videtur tamen quibusdam q̄ eadem sit gratia: idem donuz: vel eadem virtus operans ꝛ cooperans: sed propter diuersos effectus distinguuntur in verbo. Gratia enim que parat hominis voluntatē ad bonum cum non sit ociosa: vt augeatur ꝛ aucta perficiatur: coadiuuat ne frustra velit sed perducat ad opus quodcunq̄z recipias coaptabitur hec littera. Huic altercationi theologorum est similis altercatio canonistarū an sit vna fides coniugij: an sint due. de qua.xxvij.q.ij.cōiuges. Item altercatio legistarum an sint due possessiones differentes specie: an vna tātuz diuersificata per accidentia de qua satis patet per Dynum de regu.iur.in tertia reg.li.vj. Et an sit vnicum interesse an triplex.de quo etiam satis per cum.eo.ti.mora. Jo.an.

Gratia est duplex.

Fides coniugij an sit vna.

r Ad id. s.ad inducendum errantes ad veritatis viam.

Admodum.

a Admodum. Pro valde. Concor. vide.s̄.ea.compil.de iureiuran.romani.versi.nos itaq̄z.

b Promi. i.pferri vel pmulgari.ꝛ habet hoc verbuz de iudi.nouit.versi.quicunq̄z.xxiij.q.iiij.non potest.in fi.ponitur enim pmere pro pferre: manifestare: aperire: ore dicere.

Promo quid significat.

c Inaniter. Quasi i vanum vel inutiliter.

d Proferant. si.d offi.ordi.quoniam.

e Voluit. Actuum.ij. in prin.ꝛ de varietate linguarum.xvj.dist.septuaginta.in fi.

f Qui. viri catholici.

g Obtineri. s.e.ti.c.fi.

h Romanā curiā. que habet studium generale ꝛ puilegia studij.de pui.c.ij.lib.vj.

i Residere. Qd dic vt s̄.ea cōpil.de elect.ne romani.§.sane.

Glosa seq.ponit ethimologiā tractans de ordine littere ꝛ de tempore huius studij.

k Bonoñ. Dicit bononia quasi sup oīa bona vel bonoꝝ notitia nimis amabilis non puto q̄ ordo iste procedat ex ordine studiorum sed ex gratificatione puinciarum: ꝛ hoc q2 decebat romanam curiaz p̄mitti: q̄ vltimo studiuz habuit a tpe Inno.iiij.vt p̄di.de cre.ij.de priuile.libro.vj. Quicq̄d sit hoc constat q̄ bonoñ.habuit priuilegia studij a Theodosio.de minore tñ intelligo q regnare cepit (put ex chronicis quas verio res puto percipio) anno dñi.ccccxxv.ꝛ regnauit annis.xxvij. quo tñ anno sui imperij hec cōcesserit nō percipio currentibus aūt.ccccliij.successit marcianus.

Bononia vnde dr̄.

Vniuersitas bononiensis qñ ꝛ per quez cepit esse.

l Sufficientē. Non dicit eminentem.cōcor.de elect.cum nobis olim.de preben.c.penul.

m Hebraice. In originali habuimus hebraice: grece: arabice ꝛc. ꝛ illō grece i illo originali erat cancellatū: ꝛ forte propt litteram que est supra q̄bus vtūtur infideles ꝛc. cancellata fuit cum greci fideles sint ꝛ oli sub obediētia ecclesie de baptis. licet. ꝛ facit quod no.de sum.trini.c.j.li.vj.tamē hodie scismatici sunt nec recognoscunt caput ramane ecclesie: et forte esset expedientior sue lingue doctrina q̄ aliaꝝ. Iudei aūt habēt litterā habraicā: sed linguā specialē in vulgari nō habent. habemus eñ q̄ euanuit ipsorū lingua vulgaris. Arabica littera est sarracenoꝝ: caldea caldeoꝝ.de q̄.xxvij.dist.§.hinc etiam.ꝛ turbat.ꝛ.c.de quibusdā. ꝛ tamen fertur q̄ hec littera hodie non habeatur.

Greci sūt scismatici.

n Per sedem ap'licam. In stipendijs cōpetentibus ꝛ sumptib9 volumus prouideri quod sequitur.

Ordo lr̄e.

o Vualie. Scribitur p duplex u: vt diri de tēpo.ordi.c.ij.

p Rectores. Alios beneficiatos nō videtur includere.

q Volumus. Hec voluntas suis manet terminis: quia non fuit de executore promisum.

r Facultatū. De cen.sopite.cum suis cōcor.ꝛ.j.c.pri.

s Ad alia. Cōcor.s̄.ea.cōpil.de sta.mo.c.ij.de relig.do.c.ij.

No. primo principium

Cum sit. Partes patent. in prima exordium ponens constitutionis causam. in secūda constitutionez ibi: volētes. in tertia punitionem transgressoꝝ ibi: si quis. Quia nōnulli doctoratuz siue magisteriū assumētes: cōsiderantes q̄ nō erant perfecti in scientia faciebant magnū festū in assumptione ipsius gradus. vnde multotiens redibant ad suas partes vacui ꝛ nihil possidētes: ꝛ etiā multis creditoribus obnoxij.i.obligati: propter quod oriebatur magnuz scandalum: ideo papa clemens in ɔcilio Vienēsi statuit q̄ nullo modo tales recipiantur ab his qui sibi dant auctoritatem magisterij nisi primo iurauerint nō expēdere vltra summā ducentorū quinquaginta aureorum.

q̄ nimis absurdū est vt quis cū vanitate vel īperitia ascēdat ad honorē peritie lr̄arū p hoc q2 ascensus debet esse p gradū ɔtutū nō vitiorū.de pe.di.ij.dū scām.in fine. No.scdo q̄ phibet excessus expēsarū de hoc in gl.in ver.excedūt.zabarella.

catio admodū[a] opportuna. Sz nec ignoramus q̄n ꝛ hec pmi[b] nōscant inaniter[c] vacuaq̄z redire: si aurib9 liguā loquētis ignorātiū pferant[d]. Ideoq̄z illius cui9 vicē in terris (lz īmeriti) gerimus imitātes exēplū: q ituros peruniuersuz mūdū ad euāgelizādū ap'los: in oī liguarū genere fore voluit[e] eruditos: viris catholicis notitiā linguarū habētib9 q̄b9 vtunt infideles p̄cipue: abūdare sanctā affectamus ecclesiam: qui[f] infideles ipsos sciant et valeant sacris īstitutis īstruere: xp̄icolarūq̄z collegio p doctrinam xp̄iane fidei ac susceptionē sacri baptismatis aggregare. Vt igit peritia liguaꝝ hmōi possit habiliter per instructionis efficaciā obtineri[g]. Hoc sacro approbāte cōcilio scholas in subscriptarum linguarum generibus vbicūq̄z romanā[h] curiaz residere[i] ɔtigerit necnō i parisiē. ꝛ oxoñ. bonoñ[k]. ꝛ salamātino studijs puidim9 erigenda. Statuētes vt in q̄libet locoꝝ ipoꝝ teneātur viri catholici sufficiētē[l] hñtes hebraice[m] arabice ꝛ caldee ligua rum notitiā duo: videlicet vniuscuiusq̄z lingue periti qui scholas regant inibi: et libros de linguis ipsis in latinum fideliter trāsferētes: alios liguas ipas solicite doceant: earumq̄z peritiam studiosa in illos instructione transfundāt: vt istructi: ꝛ edocti sufficiēter in linguis hmōi fructū spatū possint (deo auctore) pducere: fidem ppagaturi salubriter i ipsos populos infideles. Quib9 equidē in romana curia legentibus per sedem apostolicam[n]: i studijs vo parisieñ.p regē frācie: i oxonieñ. anglie: scotie: hybernie: ac vualie[o]: in bonoñ.p italie: i salamātino p hyspanie prelatos monasteria: capitula: cōuentus: collegia exempta ꝛ nō exēpta et ecclesiarū rectores[p] in stipendijs competentibus et sumptibus volumus[q] puideri: ɔtributionis onere singulis iuxta facultatum[r] exigētiā imponēdo. Priuilegijs et exēptionibus qbuscūq̄z cōtrarijs nequāq̄z obstātibus qbus tñ nolum9 quo ad[s] alia p̄iudiciū generari. Idē.

Is ad quē spectat magisteriū vel doctoratum tribuere: prius a doctorando recipiat iuramētum q̄ in solēnitate sua non expendet vltra summā triū milium turoñ. argenteoꝝ. Qui si nō fecerit: etiam si sit eps per sex menses a collatione magisterij est suspensus. h.d. Joannes and. Capitulum.ij.

Cum sit nimis absurduz vt qs cum vanitate et imperitia ad honorē ascēdat peritie lr̄arum: nō sine turbatiōe miramur illū apud scholasticos[t] inualuisse abusum: q̄ plerīq̄z eorum q in q̄uis scīa ad doctoratus[v] vel magisterij assumuntur honorē[x] cū sua solēniter p̄ncipia[y] faciūt: aut sui recipiūt īsignia[z] doctorat9: circa cibos: vestes: et alia sic in expēsis excedūt[a] q̄ ꝛ ipsi trāseūte expēsaꝝ hmōi vanitate vacui[b] plerūq̄z remaneant: et grauati[c]. Et ceteri q vel nolūt vl' nequeunt similes expēsas subire: hac occasiōe frequēter a receptiōe honoris hmōi retrahunt. Volētes igit de opportuno sup his remedio puidere illis ad quos vbilibet ptinet honorez tribuere memoratū: districte precipimus: vt quoscunq̄z ad eis decetero dictū recipientes honorē iuramento[d] pri9 astringant ne vltra tria milia turoñ. argenteorum[e] in solennitate circa huiusmodi doctoratū[f] aut magisteriū quomodolibet adhibēda expendant. Ipsosq̄z nihilominus (nisi forsan notabilis conditionis

t Scholasticos. Idem verbū.xxxviij.dist.sedulo.in princi.de here.cuz ex iniūcto.§.licet.de resti.spo.frequens.li.vj.

Glo.seq.ponit differētiam quā improbat: ꝛ diuinationem subdit.

v Doctorat9. Vel magisterij.sic.xxxvij.distin.de quibusdā. Et dicunt q̄dam q̄ doctores in iure canonico vel ciuili: magistri dicūtur in theologia vel artibus ꝛ qui docent septē liberales artes: satis per Hostiē.in summa huius tituli.§.iij.facit ad primuz proemium.libr.vj.circa medium.ad secundū eo.titu.c.pe.ꝛ vlti.et hoc recipitur apud italicos. Sz vltramōtani cōiter vocant magistros. Nec dz alicui hec denoīatio fore molesta cum xp̄s sic a discipulis vocaretur. Jo.iij.q̄ ipse acceptabat. Jo.xiij.dicens. Vos vocatis me magister ꝛ domine et bene dicitis: sum etenim. Et dr̄ magister quasi maior in statione: sicut minister quasi minor.ibidē.j.titu.ij.c.j.§.sane.dicitur etiam a monendo vel a mōstrando. ꝛ de his p Host.in sum.eo.ti.§.sb.

Magister vnde dr̄.

x Honorē. Hūc honorem sine peccato qs postulat in quacūq̄z scientia si est dignus.viij.q.j.in scripturis.versi.ecce ego.eo.ti.quāto. Ratio q2 per hoc petit oportunitatem cōicandi q̄d habet ꝛ q̄d laudabile est. et ad charitatem pertinēs. In indigno vo est peccatum presumptionis.de hoc per archi.xlviij.dist.c.j.

Doctoratus ꝛ magisteriū sine peccato postulari possunt.

y Principia. ita loquunt q̄dā in studijs quibusdā vltramōtanis.

z Insignia doctoratus. ita loquimur nos. ꝛ ista insignia sunt cathedra: birretum: apud aliquos liber: annullus: osculum.

a Excedunt. Sicut quandoq̄z imperfectum scientie supplet perfectio charitatis.de renun.nisi.§.pro defectu.sic quandoq̄z in talibus imperfectum scientie supplet perfectio expensarum.

Sciētie īperfectum expensarū pfectione qñq̄z suppletur.

b Vacui. prius habitis ꝛ consumptis.

c Grauati. onere debitorum. Jo.and.

d Iuramento. Si.de iude.significauit.s̄.ea.compil.de relig.domi.quia.versi.illi etiam.ꝛ.j.titu.ij.c.j.§.porro. De multis iuramentorum formis expressis in iure.vide in specu.de iureiuran.§.j.versi.illud.ad quas addas istas.

Iuramentoꝝ forme multe sūt.

e Argenteorum. Ascendunt ad monetam bonoñ.quingentas.lib.bononeorum paruorum ponendo turoneñ.pro duobus venetis vel xl.bonoñ.paruis vt valere consueuerant.

f Doctoratum. expensas priuati examinis non videtur includere.

a ¶Taxandos.ſi.§.de vſu.ꝓ.verſi. ceterum.lib.vj.
b ¶Pontificali.Al's nō includeretur.de ſen.excō.q3 periculoſum.de elec.ſi cōpromiſſarius.§.huiuſmodi.lib.vj.
c ¶Cuiuſlibet.Non illius ſcientie tm̄ cuius doctoratuz contulit nō recepto iuramento.⁊ eſt ſi.de tempo.ordi.vel non eſt.
¶Glo.ſeq.querit ſoluit ⁊ remittit. Iterum querit ⁊ remittit.
d ¶Sequentes. Immediate.ſi aūt pendēte primo ſemeſtri iterum violet hanc cōſtitutionē:an ſtatim currat ſcōm ſemeſtre an tunc cum finitum fuerit primū dubitat: et cōiter tenet ꝙ nō ſit duplicatio totius:ſed ſtatiz poſt ſecundaz tranſgreſſionē inchoat ſecūdū ſemeſtre per leges.ff.ad.l.aquil.ita vulneratus. et ad turpil.l.in ſenatus.in fi.ad carbo.l. carbonianū.§.fi.⁊.l.ſeq.⁊ facit.ſ.de priuileg.c.j.v̄ſi.ſi qui v̄o.de hoc ſatis ſcripſi.de elec.cū in cūctis.in fi. Sz nūqd ſuſpenſione pēdēte valet collatio doctoratus facta ꝑ ſuſpenſuz? ꝯſtat ꝙ iſte non eſt caſus quo imprimatur character.item nec datur hoc officiuz ex impreſſo charactere: ſed ex poteſtate officij.⁊ eſt quedā auctorizatio ⁊ declaratio qua declarat illum dignum ad officium doctrine: et dat auctoritatem vt doceat:puto igitur ꝙ ſi ſuſpenſio erat occulta:hāc auctoritatis dationē nō ſit neceſſe iterari:ſecus ſi eſſet publica.facit de re iudi.ad ꝓbandū.⁊ qđ ibi not.⁊ vide qđ dixi de here.ſi aduerſus.et qđ no.in Spe.de inſtru.edi.§.reſtat.ver.quid ſi tabellio.
¶Gloſa ſequens primo ſoluit dubium.Secūdo mouet aliud dubiuz ⁊ ſoluit.Tertio querit ⁊ ſoluit.
e ¶Suſpenſum.Uiolās hāc ſuſpēſionē irregularis nō eſt.de ſen.excō.is q.lib.vj.⁊ dixi de exceſ.pla.c.fi.declarari debuiſſet ad quē tunc ſpectaret collatio:ſicut factuz fuit.ſ.ea.cōpil.de ſta.mo.c.j.v̄.abbate. Et ſciēdū ꝙ aliq cōferūt aucte ap'lica: vt archidyacon⁹ bonon̄.aliq de cōſuetudine:aliq de iure cōi:ſm Hoſt.q no.in ſum.e.ti.§.pe.ī ꝑn.ꝙ vbi aliud nō apparet eṗs cū capl'o h̄ faciet.alleg.e.ti.q3.v̄ſi.verū.parū facit ⁊ maxime ꝑonderata decre.ij.eo.ti.⁊ ipſi⁹ ſupſcriptione:puto ꝙ in ſtudio iſto.cū ex ꝑuilegio ap'lico dato ab honorio.iij.archidyacon⁹ h̄ faciat deuolueret ad papā.de ꝯceſ.ꝑbē.q3 diuerſitatē.ſed q3 ꝑ aliud ꝑuilegiū ap'licū mortuo vel abſente archidyacono eṗs ⁊ capl'm exercent officiū ipſi ſuccederēt:⁊ idē eſſet vbi archidyacon⁹ vel ali⁹ cōferret de cōſuetudine vel de iure: q3 ſuperior ſuppleret.eo.tit.c.ij.j.rñ. Quid de officiali archidyaconi? Dico ꝙ ipſe ſuſpēſus eſt nō archidyacon⁹:niſi ratū habuiſſet.de elec.ſi cōpromiſſarius.§.porro.lib.v.

Doctoratus qd eſt: ⁊ an ꝑ ipm character impmat.

Doctoratus ⁊ alij gradus a qbus conferri ꝑnt.

Cedit. ¶Prima pars ponit duplicez ſaracenorū exceſſum quem ſecunda corrigi precipit ibi:cum autē. ¶Iſta clemētina iubet principib⁹ vt ipſi compeſcant ſaracenos ſibi ſubditos ab inuocatione machometi:⁊ ꝓhibet ipſis ꝑncipib⁹ ne patiantur eos ire ad ſepulchrū ipſius. Figura ſic caſum. Sunt aliqui principes xp̄iani in pluribus mūdi partib⁹ q ꝓpter eoꝝ auariciaz vt accipiāt tributuz a iudeis ⁊ ſaracenis in ſuis partib⁹ tolerant ⁊ patiuntur eſſe ⁊ morari. Aliquotiēs patiūtur eos eſſe ſeorſum.i.diuiſos a xp̄ianis. Aliquotiēs patiuntur ⁊ tolerāt eſſe mixtos cum xp̄ianis in eadē ciuitate:in eodē vico.q quidem ſaraceni ꝯueniūt in vnū.i.ſimul in meſquitis.i.in templis eoꝝ:⁊ ibi faciunt inuocationez machometi. Itē qd vltra faciūt? Certe ſciatis ꝙ ipſi faciūt talia. Eſt vnus qui al's fuit ſepultus in quodā ſepulchro:⁊ iſtū tanꝙ ſanctū in lege eorum habent:⁊ annis ſingulis ⁊ diebus vadunt ad peregrinationem ad illud ſepulchrum quare graue ſcandalum in cordibus fidelium generatur. Quare quero a vobis ſancte pater an tales ꝑncipes bene faciant? Et rñdet ꝙ nō:q3 illud qđ deo diſplicet non eſt tolerandū:quare inhibemus ⁊ ꝓhibemus vniuerſis ⁊ ſingulis ꝑncipib⁹ catholicis ſub quoꝝ dñio iſti ſaraceni morant:ꝙ de terris ſuis oīmodo dictos iudeos ⁊ ſaracenos auferant:depellant:⁊ procurent auferri a ſubditis ſuis. Et inhibemus ⁊ prohibemus expreſſe ne prefata inuocatio machometi:ſeu profeſſio ſui nominis publice valeat ab aliquo ſaracenoꝝ ſubditoruz inuocari:ꝙ ſi qui ꝯtrium fecerint caſtigent.i.puniant ob diuinam reuerentiam vt alij perterriti exemplo talia facere non ꝑſumant:videat textum. ¶Nota ꝙ aliqui puniunt vt ceteri capiant exemplum. ſile in clemen.vt clericorū.ſ.de offi.ordi. ¶Nota ꝙ cauēda eſt dei offenſa.et per ſuperiorē nō eſt diſſimulanda:vt dicit glo.ij. ¶Nota de modo quo ſaraceni cōueniūt ad ſuas meſquitas.de hoc in gl. audiui.Zabarel.

extiterint) vt infra ſummā predictam hmōi moderent expēſe efficaciter exhortātes: ac ſi hoc illorū cōgruere ſtatui viderint iuramentū exigentes ab eis ꝙ certos infra ſummā ꝑfatā taxandos[a] ab ipſis expenſarū terminos nō excedant. ¶Si quis aūt pontificali[b] etiam dignitate prefulgens nō recepto pri⁹ iuramento ꝑfato honorem cuiꝰ tribuerit ſupradictū:a collatiōe magiſterij ſeu doctoratus cuiuſlibet[c] ꝑ ſex menſes ſequēte[d] eoipſo nouerit ſe ſuſpēſum[e].

¶De iudeis et ſaracenis.

Clemens.v.in cōcilio Uiēnenſi.

¶Principes xp̄iani compeſcere debent ſaracenos ſibi ſubiectos ab inuocatione publica nois machometi:⁊ a peregrinatione quā facere ſolent ad ſepulchrū ipſius. h.d. Jo.and. Capitulū vnicum.

Cedit qdez in offenſam[f] diuini nomis ⁊ opprobrium fidei xp̄iane:ꝙ ī qbuſdaz mūdi partibus ꝑncipibus xp̄ianis ſubiectis in quibus interdum ſeorſum[g] interdū vo ꝑmixtim[h] cū xp̄ianis habitāt ſaraceni[i]:ſacerdotes eorū zabazala[k] vulgariter nuncupati:in tēplis ſeu meſqtis[l] ſuis ad q̄ ijdem ſaraceni conueniunt[m] vt ibidem adorēt perfidum machometum[n] diebus ſingulis/certis horis:ī loco aliquo eminēti eiuſdē machometi nomē (xp̄ianis et ſaracenis audiētibus) alta voce inuocant et extollūt:ac ibidē v̄ba quedam in illius honorē publice ꝓfitent. Ad locum[o] inſuꝑ vbi olim qdam ſepult⁹ extitit ſaracenus[p] quē vt ſanctum ſaraceni alij[q] venerātur ⁊ colunt magna ſaracenorum earundē partiū ⁊ etiā aliarū ꝯfluit publice multitudo: ex quib⁹ nr̄e fidei non modicū detrahit:et graue in cordi⁹ fideliū ſcādalū generat. ¶Cū aūt hec in diuine maieſtatis diſplicētia nō ſint vllaten⁹ toleranda:ſacro approbante concilio ipſa in terris chriſtianorum diſtrictius fieri deinceps inhibemus vniuerſis et ſingulis principibus[r] catholicis: ſub quorum dominio dicti ſaraceni morantur:et fiunt predicta ſub obteſtatione diuini iudicij obnixi⁹ iniungentes: q̄ten⁹ ipſi tāꝗ veri catholici ⁊ xp̄iane fidei ſeduli zelatores opprobriuz qđ tā ipſis q̄ꝫ ceteris xp̄icolis ꝑ ꝑmiſſa ingerit: debita ꝯſideratione pēſantes: ipm (vt ꝑinde eterne beatitudinis premiuz aſſequantur) de terris ſuis oīno auferant: ⁊ a ſuis ſubditis auferri ꝓcurēt:inhibendo expſſe ne ꝑfata inuocatio ſeu ꝓfeſſio nominis ipſi⁹ ſacrilegi machometi publice:aut ꝑegrinatio ꝑlibata ab aliquo in eoꝝ exiſtente dñio audeat attētari decetero: vel quomodolibet ſuſtineri. ¶Qui vero qui ſecus ꝑſumpſerint: taliter ob diuinam reuerentiā caſtigētur ab ipſis ꝙ alij eoꝝ exēplo ꝑterriti[a] a ꝑſumptione ſimili arceantur.

f ¶Offenſam.Que diſſimulanda non eſt.eo.tit.in nonnullis.
g ¶Seorſum. Puta q3 totā vnam terraz villam vel populationez tenent ſub principe xp̄iano:vel habent vnā extremitatē terre vel parrochie.
h ¶Permixtim.quia in qualibet parte ciuitatis cohabitāt xp̄iani:quodlibet iſtoꝝ fert eſſe in aragonia ⁊ diuerſis terris hiſpanie.
i ¶Saraceni. Qui debent a xp̄ianis publice diſtingui per habitum. eo.titu.in nonnullis.
¶Glo.ſeq.de ſacerdotibus ſaracenorum ponit duas ſpecies. Item ponit de ipſoꝝ miniſterijs et eorū officijs. Item de horis ipſorum.
k ¶Zabazala. Habui ab reuerēdo viro antiquo dño Joanne theſaurario regis frācie qui fuit captiuus eorū per quadrieniū ꝙ erratuz eſt in vocabulo:q3 duo habēt genera ſacerdotū. Primi in ſingulari vocātur ſoqui:in plurali vocant ſoca:⁊ iſti ſunt vxorati et manent in meſquitis. Scđi vocant alhages:⁊ iſti cōiter nō ſunt vxorati ⁊ relinquūt mūdū:⁊ ſic diuerſi ſunt a ꝑmis in habitu ⁊ alijs:ſicut apud nos religioſi a ſecularib⁹ clericis:⁊ iſti ſemel accedūt ad ſepulchrū machometi:⁊ qlibet meſquita hz vnū ſacerdotē de ꝑmis:⁊ vnū miniſtrū qui vocatur muetdē.qđ ſonat ꝑcoꝝ:q ſupplet defectū cāpanarū:quas lz ſaraceni multū cōmendēt:q3 tamen xp̄iani in eis habēdis preuenerūt noluit eis vti. Illi⁹ ꝑconis officiū eſt:q3 horis de qb⁹ infra dicet aſcēdit turrim meſquite q̄dratā in q̄libet parte ſui feneſtrā magnā habētē:et ad illarū quālibet clamat alta voce obturatis aurib⁹ cum digitis vt vox forti⁹ reſonet in ſua lingua verba hec ſonātia nil aliud poſſe niſi deus ⁊ machomet⁹ ei⁹ nūcius.venite ad orationē faciendā in releuationē pctōꝝ veſtroꝝ:⁊ poſtea ſubmittit legalip:ille balla:qđ eſt dicere:nō eſt alius victor niſi ſolus deus.⁊ hec v̄ba oēs milites ſaraceni portāt in ſchutꝫ ſuis:⁊ adhuc ſubmittit deus eſt oīpotēs. Hore autē quib⁹ hoc facit de qbus infra ſeqtur ſunt quinqꝫ. Prima eſt in aurora quā vocāt zalarazobbi:qđ eſt dicere oratio matutinalis. Et forte hec fuit cauſa erroris hui⁹ verbi ſm eū male recepti:cū ab illo preconē ꝓfert. Scđa hora eſt in tertijs. Tertia in veſperis. Quarta in completorio:que reſonat in cenā. Quinta in crepuſculo noctis q̄ ſua lingua reſonat in tenebris:⁊ qualibet iſtarū horarū ſaraceni faciūt certas genuflectiones.ſicut de ſero nos facimus ad laudem virginis.
l ¶Meſquitis. Quod nos vocamus baſilicas vel eccleſias: ipſi vocant meſquitas:iudei ſynagogas.eo.ti.iudei.⁊.c.conſuluit.
m ¶Conueniunt. Audiui ꝙ femine nō cōueniunt ibi cum maribus: ⁊ quādo intrēt hoc faciūt nudis ⁊ lotis pedib⁹:⁊ cū certa deuotione.
n ¶Machometū. In hyſtoria eccl'iaſtica legit machometū nutritum fuiſſe a quodam clerico nobili romano:qui cum tempore Bonifacij pape quarti quedam petita impetrare non potuiſſet. apoſtatauit a fide ⁊ nutriuit illum cum quadaz columba alba que recipiebat grana de aure eius ⁊ ſic erudita per hoc ꝙ quādo volebat machometus illa ponebat in publico os ad aurem:⁊ ſic dicebat ꝙ ſpiritus ſanct⁹ alloquebatur ⁊ inſtruebat illum:iſte poſtmodū dedit legem ſaracenis: vt hec in hyſtorijs eccleſiaſticis plenius reperiri poſſunt.
o ¶Ad locum.qui dicitur mecha.
p ¶Saracenus. cōiter habetur ꝙ fuerit machomet⁹ de quo premiſi.
q ¶Alij.qui non cohabitant chriſtianis.
r ¶Principibus. Ad quos ſpectat coercere tales:cū eī nō ſint creature eccleſie illos eccleſia non coerceat.de diuor.gaudemus.Jo.and.
Perterriti.

Saraceni duo genera ſacerdotum hñt.

Saraceni campanis nō vtunt.

Saraceni quinqꝫ horas obſeruant.

Baſilice: meſquite: ſynagoge: differunt.

Machomet⁹ leges ſaracenis dedit.

a ¶Perterriti.ſ.ea.compil.de offi.ordi.c.j.cum concor.
Multorum. ¶Diuiditur in ſex partes:vt patet in rubro. Secunda ibi:ꝓpter.Tertia ibi:ſane.Quarta ibi:porro. Quinta ibi:verum.Sexta ibi:alia.Secunda ſubdiuiditur ī quinqꝫ: q3 primo ponit conſtitutionem de officio inquiſitoris exercēdo ꝑ dyoceſanos ⁊ inquiſitores. Secūdo ponit quinqꝫ q̄ alter pōt ſine altero ibi: ſic ꝙ glibet. Tertio ponit tria q̄ nullus poteſt ſine altero ibi:duro tamē. Quarto ponit decretum ibi:⁊ ſi. Quīto qūo impeditus vel ītereſſe nolēs poſſit alteri committere vices ſuas ibi:veruz. Imola. Iſta clementina eſt longa:cape diuiſionē glo.⁊ proſequere tex. Et dicit q̄rela multoruz pulſauit auditū ſedis ap'lice:ac ſi diceret papa fuerūt nōnulli q cōquerebant de tali re vel tali. ¶Nota ꝙ querele multoꝝ mouent principē.de hoc in gl.ij.⁊ dicit Pau.eū moueri qñ q̄relātes mouent bono zelo:vt hic.⁊ de acc.qualr.ij.al's ſecus: vt in c.cū in iuuētute.de pur.ca. ¶No.ꝙ nō debemus excedere metas noſtras de hoc in glo.iij.⁊ ꝑ hoc fines mandati ſunt diligēter ſeruādi.de reſcrip.cū dilecta.de offi.deleg.cum venerabili.Zaba.
b ¶Pulſauit.talis pulſatio cōiter ꝑncipes mouet:vt hic.qñqꝫ etiā nō mouet ex cauſa.de pur.ca.cum in iuuentute.
c ¶Metas. Dicit a metior metiris.et eſt finis vel termin⁹ agri vel cuiuſcūqꝫ rei.habem⁹ metꝫ:qđ ponit ꝑ collectiōe meſſiū.de peni.⁊ re.cū ex eo.poſt princ.in de dixit qdā. Dū tua rura metis vicinis parcito metis. Has vero metas non licet tranſgredi.de ſepul.c.j. vbi de hoc.

Meta qd eſt.

¶De hereticis.

Clemens.v.in concilio viēnenſi.

¶Premittit cōſtitutionis cauſam. Jo.andree. Capitulum.j.

Multorum querela ſedis apoſtolice pulſauit[b] auditū ꝙ nonnulli īquiſitores per ſedem eandem contra prauitatem hereticā deputati metas[c] ſibi traditas extēdentes[d] ſic interduz excedunt ſue poteſtatis officium: vt quod in augmentum fidei per circunſpectā eiuſdē ſedis vigilātiam ſalubriter eſt ꝓuiſum (dum ſub pietatis[e] ſpecie grauantur innoxij[f]) cedat infidelium detrimentum[g].

¶Ponit cōſtitutionem de officio inquiſitionis exercēdo ꝑ dyoceſanos ⁊ inqſitores:prīo ponēs quinqꝫ que pōt alter ſine altero. Secūdo tria q̄ nō pōt: ⁊ decretū apponit ſubmittens quomodo īpeditus vel intereſſe nolēs cōmittit alij vel conſentit. Jo.and.

¶Propter qđ ad dei gloriam ⁊ augmentū eiuſdez fidei: vt negociū inqſitiōis hmōi eo ꝓſperetur felicius: quo deinceps eiuſdez labis indago[h] ſolēnius: diligētius ⁊ cautius peraget:ipſaz tā ꝑ dyoceſanos eṗos q̄ꝫ ꝑ inquiſitores a ſede ap'lica deputatos[i] (oī carnali amore[k]:odio vel timore:ac cuiuſlibet cōmodi tp̄alis affectione ſemotis) decernimus exerceri.
¶Sic ꝙ quilibet de ꝑdictis ſine alio citare[l] poſſit ⁊ arreſtare:ſiue capere[m]: ac tute cuſtodie mancipare[n]:ponendo[o] etiam in compedib⁹ vel manicis[p] ferreis ſi ei viſum fuerit faciendum ſuper quo ipſius conſcientiam oneramus[q]: necnon inquirere[r] cōtra illos de quibus ꝑ hmōi negocijs ſm deū ⁊ iuſtitiā viderit expediri. ¶Duro[s] tm̄ tradere carceri ſiue arto:q magis ad[t] penā q̄ꝫ ad cuſtodiam videatur: vel tormētis[v] exponere illos aut ad ſniam[x] ꝓcedere contra[y] eos: eṗs ſine inquiſitore aut inquiſitor ſine eṗo dyoceſano aut eius officiali: vel eṗali ſede[z] vacāte capituli[a] ſuper hoc delegato ſi ſui adinuicem copiam habere va

d ¶Extendentes. Al's excedentes.
e ¶Pietatis ſpecie. Cōcor.xxx.q.j.noſſe.cū ſuis cōcor.eo.tit.excōicamus.§.q3 vero.de ſymo.ad apoſtolicam.j.c.fi.ver.nōnulla.
f ¶Innoxij. Quod eſſe non debet.de ſen.excō.romana.in fi.lib.vj.
g ¶Detrimentū. Quod eſſe non debet.de penis.in qbuſdā.de appel.c.iij.⁊.c.ſuggeſtū.de offi.ordi.irrefragabili.
h ¶Indago. Quaſi indagatio:inquiſitio:vel inueſtigatio.de iureiuran.quanto.poſt prin.de offi.deleg.c.j.⁊ vlt.lib.vj.
i ¶Deputatos. Gñalr.ſ.eo.ti.ꝑ hoc.lib.vj.⁊ vide qđ ibi no.in.j.glo.
k ¶Amore. Quattuor modos exprimit qbus puerti ſolet humanum iudiciū.xj.q.iij.quattuor.de re iudi.cū eterni.lib.vj. Et iſti quattuor modi poſſunt his verſibus cōprehendi. Quattuor iſta:metus:odiū:dilectio:cenſus. Sepe ſolent hominum rectos peruertere ſenſus.
l ¶Citare. Hoc eſt primum de quinqꝫ:ex quibus dixi.
m ¶Capere. ſm qđ differt a ſequēti: ſepe etēn capit q non incarcerat.de ſen.excō.ſi clericos.li.vj.ſ.de exceſ.prela.frequēs.ī pri.⁊ poſt prin.
n ¶Mancipare. Tertium.
o ¶Ponendo. Quartum.
p ¶Manicis. Sicut cōpedes ſunt cathene vel vincula circa pedes:ita manice cathene vel vincula circa man⁹.de vtroqꝫ pſal.pe.ad alligandos reges eorū ī ꝯpedib⁹:⁊ nobiles eorū in manicis ferreis. Jo.and.
q ¶Oneramus. ꝯcor.ſ.ea.cōpil.de iurepa.c.j.⁊ ibi dedi ꝯcor.de hoc.
r ¶Inquirere. Quintum.
s ¶Duro. Poſuit quinqꝫ alteri ſoli permiſſa:nunc ponit tria prohibita:⁊ ecce primum.
t ¶Ad penā.de pe.q̄uis.lib.vj.de ver.ſig.nouimus. de apoſta.c. pe.
¶Glo.ſeq.de tormentis remittit:⁊ dubium ſoluit.
v ¶Tormētis. Secundū:de tormētis teſtiū actoris ⁊ rei.not.xv.q.vj. in ſumma.facit.v.q.v.illi qui.de regu.iur.cū in contēplatione. Puto aūt ꝙ ieiunia q̄ inqſitores ad veritatē eruendā ſolēt indicere ſint tormenta:ita ꝙ aliter hic nō poſſit ſine altero per hāc litterā. Nam queſtionis v̄bo ītelligim⁹ tormēta corporis dolores:⁊ malā manſionē.ff.de iniur.itē apud.§.q̄ſtionē.⁊.§.q̄ſtionis.⁊.ff.ad ſylla.l.j.§.q̄ſtionē. itē ꝑtꝫ ꝑ ethymologiam qua dr: tormentū quaſi torquens mētē. Jo.an.
x ¶Ad ſniam. Tertiuz. Olim aūt qñ alter ſolus ꝓcedebat:ſolus ſententiabat. Si ambo ꝓcedebant licet diuiſim:cōicabant ſibi ꝓceſſus in fine cū non reſtabat niſi ferre ſniam.eo.ti.ꝑ hoc.li.vj.⁊ in extrauagan. Gñdicti ex eo ꝙ tñ adhuc hodie ꝑuabit:qđ dicit decre.ꝑ hoc vt ſi diſcordēt in ſnia conſulatur papa.
¶Glo.ſe.q̄rit an ſol⁹ abſoluat.ſoluit ꝙ ſic.
y ¶Cōtra eos. Sz nūqd pro eis poſſet alter ſine altero diffinire: videtur ꝙ ſic:q3 a iure veteri nō recedim⁹ niſi inꝗtū inuenitur expreſſum. Sed ita eſt ꝙ oliz ⁊ hodie alter ſolus pōt inqrere et de iure veteri cum ſolus procedit ſolus pronunciat:vt dixi in gloſ.pri.quod hodie immutatuz eſt ſi condēnat per hanc litteraz: ergo ſi abſoluit remanet ius antiquum. facit de electi. ſtatutum. lib.vj.et eſt ſi. quod no. xij.diſti.preceptis.iij.q.vj.accuſatus.
¶Glo.ſeq.ad duos caſus prorogat.
z ¶Sede vacante. Uel q̄ ſi vacante:vt in caſu decre.ſi eṗs.de ſup.negli.pla.li.vj. Item intellige ſedē vacare quo ad hūc caſum iuriſditionis capituli:etiam qñ ꝓuiſum eſt:ſed ꝓuiſus adminiſtrare nō pōt: q3 nōduz hꝫ litteras per conſtitu. Bonifacij iniunctas.facit de tranſla.c.ij.
¶Gloſa ſeq.ad qōnē an capitulum viſitet:arguit pro ⁊ ꝯ. ponit opi. Jo.mo.⁊ ꝯriam ⁊ declarationē expoſcit:⁊ opiniones concordat.
a ¶Capituli. Hec littera infra pluries repetita.⁊ decre.ſ. proxi. faciūt ad queſtionem:an capitulum ſede vacante poſſit viſitare:⁊ debeat ꝓcurari:de quo per Jo.mo.de ſupplen.negli.prela.eccleſie.⁊ per Archi.eo.ti.ſi epiſcopus.⁊ quod poſſit alle.q3 eṗs hoc poteſt.⁊ eſt iuriſditionis in qua ſuccedit capitulū de maio.⁊ obe.his que.⁊.c. cum olim.eo.ti.c.j.lib.vj.de inſti.c.j.eo.lib.ergo hoc poterit:al's tēpore vacationis remanebūt crimina incorrecta.alleg.etiam pre.decre.eccleſie. vbi viſitator datus a metropolitano a quo certus caſus excipitur in alijs videtur poteſtatem habere quaſi per exceptionem firmetur regula.ff.de fun.inſtru.queſitum.§.deniqꝫ neratius.xxxij.q.vij.dñs. Cuz autē metropolitanus nil habeat niſi de iure trāſfuſo de capitulo in metropolitanū:ergo capitulum hoc habet.faciunt not.per Innoc.de here.ad abolendam. In contrarium hoc non eſt iure expreſſum: ergo nec attribuendum:licet enim capitulum conſeruat iura epiſcopatus.xij.q.ij.charitatem.⁊.c.illud.⁊ ius reddat agētibus accuſantibus: ⁊ denunciantibus:nō tamen viſitat:ſed his qui datur a papa.lxj.di.obitum vbi ꝓbatur ꝙ vacans eccleſia deſtituit viſitatione. Sed ſm Archi.dici poſſet ꝙ illud deſtitute non reſpicit viſitationis operam:ſed eccleſie vacationē.ſicut de elec.eccleſia.j.⁊.ij.in prin. Item capitulū eſt neceſſarius nō volūtarius adminiſtrator:ergo nō poterit quod adminiſtrationi neceſſario non incūbit. Et hoc tenet Joā.mo. ſed Archi.nō eligit:videt tamen plus accedere primo dicto:pro quo facit q3 iſte nō eſt actus per quē preiudicet eṗo:ſicut beneficiorū collatio ⁊ alienatio perſonarū ⁊ rerum.de quibus de maio.⁊ obe.c.j.lxxj.diſt.fraternitatem.xij.qō.ij.ſi qua de rebus.egeret declaratione non ſolum in hoc ſed in pluribus alijs articulis hoc quod dicitur capitulum ſuccedere

Indago quid ſignificat.

Iudex per q̄ttuor corrūpitur.

Manice ⁊ compedes ſunt vincula.

Queſtio quid comprehēdit.

Tormentū torquet mentem.

Heretici ꝑnt abſolui ꝑ inqſitorez ſine dyoceſano vel ecōuerſo.

Capitulū vtruz ſede vacāte poſſit viſitare ⁊ ꝓcuratione exigere.

in iurisditione vacante sede. Volens tenere opi. Jo. posset dicere illā veram in generali visitatione, ciuitatis: & dyocesis contrariam in speciali visitatione vel inquisitione cōtra certas personas vel loca.

¶ Glo. se. notat & remittit: & duo dubia soluit.

a ¶ Requisierint. Requirit ergo per parem. de boc de offi. deleg. cum causa. in. j. gl. & puto sufficere vnam requisitionem. & facit qō no. xviij. dist. si episcopus. in vlti. glo. & quod dixi de iurisdictione. ego. N. et in regestione non est necesse terminum exprimi: sz ipso iure statim currit. sic de excepti. pia. lib. vj. et. s. ea. compil. de deci. c. j. et hic adde quod ibi dixi. Jo. andree.

Appellare sz qnqz ēt sz leges ab interlocutoria.

b ¶ Ipso iure. Quo ad iuris effectuz: si enim de facto tortus est vel dure carceratꝰ boc nequit nō fuisse. ff. ō capti. & postli minio reuer. l. in bello. §. facte. & facit quod dixi de appellatio. vt nostrum. Sed si interlocutoria solum lata esset fuit per carcere vel tortura: illa nulla esset et lex permittit tunc appellare: quia grauamē tolli non posset per appellationē interponendaz postmodum a diffinitiua. de appellatio. super. eod. ij. i. responso. ij. qō. vj. ante sententiam. ff. de appel. re. vel non l. ij.

c ¶ Molit. file de rescrip. scisitatus. in fi.

d ¶ Inquisitori. Hicinge finem super illis &c.

e ¶ Super illis. carceratione: tortura & sniā.

f ¶ Per litteras. cōcor. lxiij. dist. c. j. & ij. de tempo. or. nec episcopi.

¶ Glosa sequens ponit diuersitatem & rationez disiunctę.

g ¶ Consensum. Sufficit ergo q̄ cōmittat vel consentiat illum pcedere alius tenebit predictorum custodum: & eam cum officio ministrandi que incarceratis fuerint ministranda: suo poterit committere vel subdelegare ministro.

¶ Ponit iuramentu custodum: ministrorum suorum notariorum et aliorum officialium. Jo. and.

¶ Porro coraz cpo vel capitu lo sede vacante et ingsitore pdictis vel substitutis ab eis custodes supradicti anteqz suū officiū exequātur: iurabūt ad sancta dei euangelia corporaliter a se tacta in custodia imuratoz & alioz p crimine supradicto in sua custodia positoz et ponendoz omnem diligentiā & solicitudinem quā poterunt fideliter adhibebūt. Et q̄ alicui incarcerato nihil vnꝰ in secreto loqueť quin ꝫ audiat alter custos. Et q̄ pquisionē quā incarcerati recipiunt ex ordinatiōe cōmuni: et illud qō a parentibus et amicis vel alijs pſonis fidelibꝰ offeretur eisdē (nisi cpi: & inquisitoris vel suoz cōmissarioz ordinatio refrageť) ipsis fideliter & absqz diminutiōe aliq̄ ministrabunt: nec in his fraudem aliquaz adhibebūt. Et idē iuramentuz & coraz eisdē personis mīstri custodum pmissqz suū exerceant officiū exhibebunt. Et q̄ sepe cōtingit cpos propios habere carceres sibi et dictis inquisitoribus non cōmunes: volumꝰ & districte pcipimus: vt custodes ad incarceratorum pro dicto crimine custodiā q. v. quanto. & c. sequen. C. si minor se ma. di. l. si alterius. Quedaz autem iura dicunt simpliciter iurari: quedam corporaliter: quedam super sancta dei euangelia: quedam addunt ipsorum tacturam vt hic. & j. q. vij. quotiens. & s. ead. compi. de iureiuran. romani. versi. porro. de fri. & malefi. laudabiles. ¶ Patet de primo. de iureiuran. & contra. titu. per totum lib. vj. de testi. presentium. & c. pe. de excep. pastoralis. qui maiaccu. pos. cum in tua. de senten. excom. ex tenore. De secundo. de here. ad abolendam. §. statuimus. de sen. excom. venerabilibus. de elec. vbi periculum. §. super bis. & c. vt circa. & c. procuratores. lib. vi. De tertio. de purga. ca. quotiens. Apud italicos interpretať consuetudo q̄ sufficit quēlibet libzum vel qualibet scripturam tangere: quod satis puto procedere etiam vbi de corporali iuramento exprimitur: non sic vbi de tactura euangeliorum: vt hic. & in concordan.

alios pzsonis fidelibꝰ

¶ Glosa sequens de corporali iuramento remittit & opi. ponit: cuius rationem determinat. ponit dictum Innocē. subdit quadruplicē formaz iurandi et consuetudinis interpretationē quā determinat.

s ¶ Tacta. vt no. de elec. vt circa. ver. coram. lib. vij. in glos. ij. in corporali iuramento non sufficit pzsentia: sed requiritur tactura euāgeliorum. Quidam dicunt q̄ corporale iuramentum satis est q̄ habeat corporis sensum vt visum. facit. xxxv. q. vj. si episcopus. per id quod de posſessione dicitur q̄ ibi requiritur actus corporalis: & cum visu transferetur. ff. de acquirē. pos. l. quod meo. §. si per venditorez. & l. j. §. penulti. & no. de cōsuetu. c. ij. sed illud verum cū tradens & accipiens hoc intendunt: secus si posſessio erat vacua: vt ibi nota. Ut ergo scripsi post Innocen. de iureiuran. & si christus. ver. q̄ autem. iuramenta que precipiuntur a iure: sicut testis cānie veritatis: vel que a iure: iudice vel parte er necessitate deferūtur: debent fieri tactis euangelijs alś fieri posſit sine tactura: & vide quod no. xxij. qō. j. in summa. Sed videtur q̄ plꝰ obliget corporale. facit. ij. q. v. quanto. & c. sequen. C. si minor se ma. di. l. si alterius. Quedaz autem iura dicunt simpliciter iurari: quedam corporaliter: quedam super sancta dei euangelia: quedam addunt ipsorum tacturam vt hic. & j. q. vij. quotiens. & s. ead. compi. de iureiuran. romani. versi. porro. de fri. & malefi. laudabiles. ¶ Patet de primo. de iureiuran. & contra. titu. per totum lib. vj. de testi. presentium. & c. pe. de excep. pastoralis. qui maiaccu. pos. cum in tua. de senten. excom. ex tenore. De secundo. de here. ad abolendam. §. statuimus. de sen. excom. venerabilibus. de elec. vbi periculum. §. super bis. & c. vt circa. & c. procuratores. lib. vi. De tertio. de purga. ca. quotiens. Apud italicos interpretať consuetudo q̄ sufficit quēlibet libzum vel qualibet scripturam tangere: quod satis puto procedere etiam vbi de corporali iuramento exprimitur: non sic vbi de tactura euangeliorum: vt hic. & in concordan.

t ¶ Ponendorum. vbi boc exprimitur iuratur super futuris: & sic non ob. de iureiuran. c. penul.

v ¶ Poterunt. xxij. q. ij. faciat.

x ¶ Secreto. Si. de elec. vbi periculum. §. nulli. lib. vi. cum suis concor. & de secreto habetur. j. c. pro. de. pe. diffin. j. §. hoc ergo. in prin. & versi. filiam. & de here. c. vlti. lib. vj. nec fumitur tam amare boc verbū quin alter custos in absentia alterius captiuum alloqui posſit de non secretis ipsis incarceratis.

y ¶ Ablqz diminutione. Non sicut infideles seruientes vel ministri q̄ semper de eo quod dominis datur decimam vel aliam quotaz subtrahunt: vt no. j. q. j. christus. xiij. q. j. §. ij. ver. sed videte.

z ¶ Coram eisdem. episcopo vel capitulo: & inquisitore vel substitutis ab illis.

a ¶ Pro dicto crimine. De incarcerandis ergo pro alijs criminibus non iurant inquisitori.

Deputandi.

q ¶ Subdelegare. Quod alś nō posset: cum sibi ministerium demandetur sine iurisditione. in quo videtur electa idustria persone. de offi. deleg. c. fi. & puto per hanc litteram. q̄ in assumendo ministro non requiretur consensus episcopi vel inquisitoris.

r ¶ Jurabunt. si. s. ead. compi. de religio. domi. c. ij. versi. illi etiam. de magi. c. ij. sed in illis nihil dicitur de corporali tactu.

Jurantes an sint pzsentes de tactu euāgelioꝝ.

Ministri q̄dāz sunt infideles & diffamati.

Constitutio ecclesie ligat occulta.

a ¶ Deputandi. Dato ergo q̄ capitulum haberet iurisditionē & carcerem nō tamē in suo carcere: sed epali tales tenebit sede vacante.

b ¶ Notarij. Qui possunt esse cōstituti in sacris & religiosi. qō dic vt. e. titu. vt officium. §. ad conscribendas. lib. vj.

c ¶ Jurabunt. Spāle est ꝓpter magnitudinē criminis & fauorem fidei. als sufficere deberet instrumentum in creatione pzelatiū. de pscrip. ad audientiā de cuius forma scripsi. ne cleri. vel monticur te. et spe. de fi. instru. §. restat. ver. sed quero.

d ¶ Personis. Officialibus nūcijs ad citatiōes faciendas. & apparitorijbus. de qbꝰ. j. c. ptori.

e ¶ Non agere. cōcor. de symo. nemo. & qō ibi no.

f ¶ Dignissimus. Idem versi. lxxvi. dist. c. j. in fi.

g ¶ Fraudulenter. Falso alicui; non imponant qō sequitur.

b ¶ Obtētu. vbi q̄ nō ꝓpter alterū pdictoū sed forte timore vl' ꝓpter vitādū scādalū boc omitterent nō est locus pene.

i ¶ Et scientiam. not. q̄ et copulat. concor. de rei udi. cum eterni. lib. vj.

k ¶ Eodem. odij: gratie & vt. s.

l ¶ Alij vo. scz inquisitores vel substituti ab eis vel ab epis vel capitulis vacante sede.

¶ Glo. seq. inducit boc cōputato. xx. iura q̄ cōstitutio eccle liget ad penam oīno occultā dicēs per hoc indubiā q̄stionē de dubio heretico. Jn q̄ recitat opi. Jn cōtrariū inducit. xiij. iura subdit duas opi. & prius dictuz approbat.

Et copulat.

Crimia occulta ligāt ꝑsonā ecclesie militantis.

m ¶ Ipso incurrant. Hic patet aperte q̄ ꝑstitutio ecclie militantis ligat crimen oīno occultū quo ad penas suspēsionis et excōicationis. ad idē. s. ea. compil. de sta. mo. c. j. §. quia vo. j. de penis. c. cupientes. §. qui vo. Nec turbent. alig. nā hoc idē. pbať de scisma. c. j. ver. oēm. lib. vj. et. e. lib. de elec. vbi periculū. vide nulli. c. fūdamēta. §. q̄ si sec. & c. q̄ sepe. facit eo. ti. sciāt. & c. seq. & c. indēntiratibꝰ. §. postremo. de offi. dele. c. fi. de homi. ꝑ bnam. vide sacri. Ad idē ātiq̄ iura. de sen. excō. porro. & c. necnō. Et ex his videť indubitatū q̄ Archi. babebat ꝓ dubio: & dicebat q̄ sine cognitatiōi relinqbat in decr. cū qs. de sen. excō. lib. vj. an heretic oīno occultꝰ sit excōicatꝰ. Jo. tenet q̄ sic. xxiij. q. j. in summa. & in glo. seq. de pe. di. j. cogitatiōis. placet etiā Host. & Ray. in summa. de here. Ad hoc nō ab hoie. de tēp. or. c. vlti. patebat idē ō inu. ec. clericz. lib. vj. vide sputatiōi relinqbat in decr. cū qs. de sen. excō. lib. vj. an heretic oīno occultꝰ sit excōicatꝰ. Jo. tenet q̄ sic. xxiij. q. j. in summa. & in glo. seq. de pe. di. j. cogitatiōis. placet etiā Host. & Ray. in summa. de here. Ad hoc nō ab hoie. de tēp. or. c. vlti. patebat idē ō inu. ec. clericz. lib. vj. vide sacri. Ad idē ātiq̄ iura. de sen. excō. porro. & c. necnō. Et ex his videť indubitatū q̄ Archi. babebat ꝓ dubio: & dicebat q̄ sine cognit

Glosa sequens dicit per quos. Secundo querit: soluit ⁊ remittit.

a Committi. Per prelatos prouinciales vel ministros illorum ordinum quibus deputato talium a sede apostolica est commissa. Idē puto de inquisitoribus ab episcopis vel capitulis sede vacāte: vt hi quibus committunt habere debeant hanc etatem. Sed quid si cōtra fiat? certū est q puniēdi sunt committentes transgredientes hoc preceptum. et vide q not. de elec. generali. §. illos. in vl. glo. lib. vj. Et lz hic non apponatur decretum: videtur tamen q non valeat commissio. pro et contra. de elect. licet canō. lib. vj. et vide quod ibi no. in glo. ij.

Glosa sequēs dicit hic questionem solui contra quā allegat. deinde illud fortificat ⁊ contrario respondet.

Inquisitores heretico an possint alijs vices suas cōmittere.

b Ipsorum. Commissarijs quod est. j. Et per hoc ⁊ per. c. s. proxi. soluitur quod olim dubitabatur: an inquisitores possent committere vices suas: et videbatur q non: qr decre. vt commissi. in pn. eo. ti. lib. vj. permittit vt committāt citationes ⁊ sniaruz denūciationes: q alia phibent. C. de pcu. marit9. vltra illa ergo permissa committere nō poterāt. de transla. ca. ij. facit de offi. deleg. ca. vlti. §. vices quoqz. vbi etiam cōseruator non committit nisi illa duo. videtur eñ electa industria persone. de offic. deleg. ca. is cui. lib. vj. Contra: quia siue ordinariam siue delegatam iurisditionem inquisitor habeat: committere potest. Primū ptz. Secundum scilz cum dicitur delegatus. quod videtur verius per decretalem. per hoc. eo. titu. lib. vj. pro ⁊ contra. eo. tit. ne aliqui. est tamē delegatus principis: ⁊ cum iurisditione: cum non ministerio tm̄: ergo committit: ita seruatur: dant ergo inquisitores cōmissarios: quos vocamus vicarios vel substitutos. s. eo. c. proxi. §. porro. et. §. notarij. et §. verum. Ad decre. vt cōmissi. respondetur q non loquitur negatiue: sicut illa que loquitur de conseruatore. s. q non possint nisi illa duo cōmittere: sed loquitur affirmatiue. s. q illa duo committere possint: et de illis forte dubitabatur quasi ante citationē nō esset ppetuata iurisditio: ⁊ per diffinitiuam esset functus suo officio. ad primuz de offi. dele. pastoralis. §. j. ad secundū. eo. ti. in litteris. Jo. and.

c Commissarijs. de episcopis loqui non videtur: et ideo licet etiam ipsi ab his debeant abstinere: pena tamen que sequitur non habet locum in illis. 3cor. j. versi. notarij. voluit ergo dignitati deferre. de offi. deleg. c. ij. lib. vj.

d Pretextu. vbi ergo non eo pretextu illicite exigit lz malefaciat: non tamen est locus pene.

e Officij. Et sic committit crimen concussionis. de quo. j. q. j. ad fin. xxiiij. q. j. c. ij. in fin. ⁊ ca. militare. ⁊ de immu. eccle. quia pleriqz. tamen tales absolui permittit restituendo simplum tm̄: cum tamen concussor soluat quadruplū. xviij. dist. qm̄. in fi. xij. q. v. non sane.

f Illicitis. Penas pecuniarias applicandas officio non phibet imponi ⁊ exigi: sed illicitas exactiones fieri. ff. de offi. presi. illicitas in pn. et de symo. intantum. ⁊. c. audiuimus. ⁊. c. seq.

g Pecuniam. Intelligo large. j. q. iij. per totū.

h Scienter. Ignoranter ergo non tenet hec pena. si. s. ea. compil. de consangui. ⁊ affi. c. vno.

Glo. se. no. a contrario: ⁊ soluit questionē de monacho.

Monachus sibi acquirere nō potest.

i Ecclesiarum. De bonis ergo clericorū proprijs non phibet. Et per hoc dico q si monachus preesset ecclesie q etiam eorum que acquisiuit intuitu persone applicatio ista fieri non posset: cum enim impediēte professione sibi non possit acquirere: ⁊ sic acquisita post possessionē adeptam sint ecclesie. xviij. q. j. c. vno. de priuile. cum olim. ij. ergo etiā in illis est locus ei quod hic dicitur: quod tamen in quodam inquisitoris concilio ante hanc constitutionem clamare non profuit.

k Delictum. de reg. iur. delictum. cum suis concor. lib. vj.

l Ecclesie. Multominus subijpsis afficialibus vel fisco seculari: cui als applicata sunt ipso iure bona laycorum damnatorum. de here. eo. titu. cum fin. lib. vj. Et vide q no. de concess. preben. quia diuersitatez. et quod ibi dixi super glo. antepe.

m Applicare. Idē verbum. de preben. c. iij. pbatur autem hoc. eo. tit. excōicamus. in prin. vbi bona clericorū damnatoruz diuidi iubētur inter ecclesias a quib9 beneficiati sunt.

n In his. duobus primo dictis: scz de pecunia extorquenda. et de bonis ecclesie cōfiscandis. primū eñ casum. scilz de etate includi non puto: qd ptz per sequētia ibi: donec illis ⁊c.

o Absolui. Per ordinarios cū sibi non reseruet. de sen. excōi. nuper.

p In mortis articulo. s. c. pri. in fi.

Paupertas excusat.

q Satisfecerint. Si habent vnde: als vo paupertas excusat. ō vsu. cū tu. de rap. c. ij. ⁊ vide quod no. de vb. sig. ex parte. j. in fi. iiij. glo.

r Remissionibus. con cor. de censi. exigit. ad fi. de rescrip. statutum. circa finem. lib. vj. et adde quod ibi no. Jo. and.

s Commissarios. Nil dicit de epis: vt etiaz. s. dixi. ⁊ facit. j. verbū prelatis.

t Talia. In alijs ergo non habet locum quod sequitur.

Corrigere et corripere differunt.

v Corrigere. qntum in cis est vel id est corripere quod possunt: sed non corrigere: manus comprimere possunt: sz nō animum mutare. xlvij. dist. §. necesse. in fi. Jo. and.

x Secreto. iiij. q. j. si peccauerit.

y Valeant. als taceant. ij. q. vij. plerūqz. Jo. and.

Inquisitor heretice prauitatis pōt remoueri ab eo qui sibi iurisditionem nō dedit.

z Amouere. Licet prelatus inquisitoris: scz prouincialis illū ab officio remouere possit: vt hic patet. iurisditio tamen inquisitoris non ab ipso prelato: sed a papa immediate dependet: vt solus actus committendi vel remouendi pendeat penes illum: ⁊ hec patent in priuilegijs officij: ex quo sequtur q corrigere vel alterare non posset facta per illuz virtute officij: sed illuz amotum puniat: vt hic.

a Teneantur. Non dicit possint.

b Predictos. notarios: officiales ⁊ socios. Jo. and.

c Quibus. ordinarijs locorum.

d Perferant. De sta. re. cap. vlti. de cleri. egrotan. cap. vno. §. si autem. lib. vj.

e Concessione. facta per priuilegia officij: vt habere possint officiales armatos.

f Exequenda. Sint eñ tales qui velint ⁊ possint officio deseruire. si. de preben. super inordinata. de cleri. non resi. c. ij. ⁊. iiij.

Ad nostrum. Primo ponit sectam et errores. Secundo ibi: cum autem illa damnat. Tertio excitat ibi: porro. Ad nonnullis in concilio viēnensi fuit expositum q erat quedam secta hominum qui homines vulgariter appellantur beguardi: ⁊ quedā mulieres nūcupate beguine que sub vmbra cuiusdam sanctitatis seminabant multos errores: de quibus ponuntur octo in tex. tunc concilium reprobauit illam sectam ⁊ errores suos: ⁊ precepit eis vt desisterent a tali secta. ⁊ imponit penam si perseuerarint in sua secta. et similiter precepit episcopis vt illos non admitterent. Nota de verbo secta. qd accipit hic in malum: alibi in bonum. de hoc in glo. iij. Nota q dyabol9 dicitur sator malorum. de hoc in glo. in versi. satore. de sepul. cle. duduz. versi. ab olim. Zabarel.

g Displicentia. si. s. ea. compi. de censi. ad nostrum.

Glosa sequens ponit differentiam.

h Secta. Scribitur per c ⁊ non per p. et dicitur a seco secas. alij q a sequor sequeris. et est proprie habitus animorum ⁊ propositum in malo circa falsam disciplinam. inde tales dicuntur secti: id est separati et diuisi ab vnitate fidei ⁊ ecclesie: tamen interdū sumitur in bona parte. C. de pac. l. vlti. in fi. Per p scripta designat clausurā. s. ea. compil. de sta. mo. ne in agro. post prin. Additio. Scribitur etiā seta sine c et p: ⁊ significat pilum durū cū quo pōt trahi filū. de pe. di. ij. sicut seta. zaba.

etatis annū attigerint officiū inquisitionis pdicte cōmitti[a] inqsitorib9. Et tam ipsoruz[b] qz epoꝝ seu capitulorūz sede vacāte super hoc deputatis commissarijs[c] quibuscūqz districtius iniūgētes: ne ptextu[d] officij[e] inqsitiōis qbusuis modis illicit[f] ab aliqb9 pecuniā[g] extorqueant: nec sciēter[h] attētent ecclesiarū[i] bona ob clericoꝝ delictuz[k] pdicti occasione officij fisco etiam ecclesie[l] applicare[m]. Qui si secus in his[n] vel eoꝝ altero fecerit excōicationis snīe eos subiacere decernimus ipo facto. A qua nō possint absolui[o] pterqz in mortis[p] articulo: donec illis a quibus extorserint plene satisfecerit[q] de pecūia sic extorta. Nullis puilegijs pactis: aut remissionibus[r] super hoc valituris. Notarij vo ⁊ officiales dicti officij: necnō fratres et socij inquisitorum ⁊ commissarioꝝ ipsoꝝ qui dictos inqsitores aut commissarios[s] secrete nouerint talia[t] commisisse (si indignationem dei et aplice sedis vitare voluerint ⁊ offensaz) ipos grauiter arguere et corrigere[v] studeāt in secreto[x]. Qui si taliter ea sciuerint: vt ea probare valeant[y] si sit opus hec prelatis inquisitoruz ⁊ commissarioꝝ eorundē ad quos id pertinebit nūciare solicite debeant. Qui eqdez prelati inqsitores et cōmissarios pdictos reos inde repertos ab officijs amouere[z] et amotos als punire debite seu corrigere teneant[a]. Prelatis aūt inquisitorū id negligentibus agere: pmissa oia nūciari per predictos[b] locorū ordinarios volumus: quib9[c] vt ea in aplice sedis notitiā pferāt[d] in virtute sancte obediētie districte precipimus et mādam9. Porro inqsitoribus ipsis districtius inhibem9: vt nec abutant qmodolibet cōcessione[e] portationis armorū: nec officiales nisi sibi necessarios habeant: talesqz qui se conferāt ad sua cuz inquisitoribus ipsis officia exequenda[f]. Idem in codem.

Damnat sectam beguardorū et beguinarum alemanie: ⁊ octo ipsi9 errores: excitās dyocesanorum et inquisitorum officiū ꝯtra illos. h. d. Jo. an. Capitulū. iij.

Ad nostruz (q desiderāter in votis gerimus vt fides catholica nostris pspere tpibus ⁊ prauitas heretica de finib9 fideliuz extirpet) nō sine displicētia[g] grandi peruenit auditū: q secta[h] quedam abominabilis quorūdā hoim malignoꝝ qui beguardi et quarūdam infideliū mulierū que beguine[a] vulgariter appellantur in regno alemanie (pcurāte satore[b] maloꝝ operū) dānabiliter insurrexit: tenens ⁊ asserens doctrina sua sacrilega ⁊ puersa inferius designatos errores. Prio[c] videlicet q hō in vita pñti tm̄ ⁊ talē pfectionis graduz[d] pōt acqrere q reddetur penit9 impeccabilis[e]: ⁊ amplius i gra pficere nō valebit[f]: nā (vt dicūt) si qs semp posset pficere: posset aliqs xpo perfectior[g] inueniri. Scdo[h] q ieiunare non oportet hoiem nec orare[i] postqz gradū pfectiōis hmōi fuerit assecutus: qr tunc sensualitas[k] est ita pfecte spūi et rōni subiecta q hō pōt libere corpori cōcedere quicqd placet[l]. Tertio[m] q illi qui sūt in predicto gradu perfectionis ⁊ spū libertatis non sunt humane subiecti obediētie nec ad aliqua precepta ecclesie[n] obligant qr (vt asserunt) vbi spirit9 dñi ibi libertas[o]. Quarto q homo potest ita

a Beguine. de quibus. s. ea. compil. de religio. domi. c. j.

b Satore. i. seminatore dyabolo. s. de elect. licet de vitanda. in prin. et. s. ea. compil. de sepul. dudum post prin.

c Primo videlicet. scio q expedit textum cuicūqz facultati cōueniat per glo. aperiri. Item puto dicere q in declarandis infra scriptis erroribus loquar aperti9 mero canonista: qr in sacra pagina licet modicum studui sub ipso excellentissimo doctore magistro Joh. de parma ordinis predicatoruz per cuius doctrinam deo duce ista clarescent. hoc dixi vt prolixitati parcatur.

d Gradum. Vide qd no. de pen. dist. ij. radicata. §. hec que de charitate. in. j. ⁊. ij. glo. ⁊. xlvij. dist. omnes. in fi.

Glo. seq. ponit duos intellectus: quorum primus catholicus. Secūdus hereticus. ad auctoritatē que facit p scdo remittēdo respondet.

Impeccabilis an possit aliquis fieri.

e Impeccabilis. Si hoc intelligeretur de dei potētia absoluta catholice dictū esset per eā reddi posse quē impeccabile: ⁊ hoc priuilegiū gloriose virgini marie creditur datum esse diuinitus: dicere aūt hominez hoc posse fm legem cōem qua deus sanctis dona gratie sue dispensat: hoc est hereticū. Nā fm legē cōmunem nullus potest impeccabilis fieri: nisi per dei beatificā visionem qualis solum post hāc vitā datur beatis: vt. j. dicetur. ⁊ etiam dicit Tho. parte. j. q. c. arti. ij. Forte mouebātur isti auctoritate Jo. in epla. j. c. iij. ibi: Omnis qui nat9 est ex deo nō peccat. Sed Hieronymus contra Jouinianum plene huic auctoritati respōdet. de pe. dist. ij. si enim inquit. probās multis auctoritatibus hominem etiā pfectum in via aut in hac vita peccare posse: illud idem pbans exemplis Dauid: Salomonis: Josue: Petri ⁊ aliorū preelectorum qui in via peccauerunt. Jo. and.

Charitas perfectissima in hac vita haberi nō pōt.

f Non valebit. Aug. ad Hierony. 3dicens q charitas in quibusdam est pfecta: in quibusdā impfecta: sed pfectissima in hac vita haberi non potest. de pe. dist. ij. charitas. in quibusdā facit. e. dist. si qs tantā. Dicebat eñ psalmista. Ambulabūt de virtute in virtutem. ⁊ apostoli Luce xvij. in prin. Auge nobis fidē. que plene videas. de pe. dis. ij. dū sanctā.

Glosa sequens arguit. respōdet per rationem quam per simile probat ⁊ concludit.

Gra hoīs gratie xpi equari nō potest.

g Perfectior. Hoc est falsam. minus eñ per augmētum pōt perueniri ad quātitatem maioris in his que habent quātitatē vnius rōnis. ⁊ facit de priuile. ex ore. vsi. porro. sed gratia alterius hoīs se hz ad gratiam christi sicut virtus particularis ad vniuersalez. vnde sicut virtus ignis quantūcunqz crescat nō pōt equari virtuti solis: ita gra hominis quantūcūqz perfecti nō pōt equari virtuti ⁊ gre xpi: vt etiā dicit Thomas. iij. parte. q. vij. arti. xj. in fi. non est ergo faciēda equatio finiti ad infinitum. facit de sum. trini. dānamus. ver. cum ergo. in fi.

Glo. seq. primo hoc dictū improbat ratione ⁊ exēplo. Secūdo allegat pro illo dicto auctoritatem euangelij ⁊ tripliciter respondet.

Ieiunare tenent etiā perfecti.

h Secūdo q ieiunare. Hoc est hereticū. cōstat enim q perfectio quantūcunqz magna in hac vita ordinem ecclesie non subuertit sed perficit: sed qdiu manet ordo ecclesie manet obediētia inferiorum ad superiores: sic. s. q eorum preceptis obedire tenētur. xciij. dist. per totū. de ma. ⁊ obedi. per totū. ergo per nullū gradū pfectionis absoluit a pcepto ieiunij: vel alijs pceptis ecclesie: vt dicam. j. versi. proxi. Qui tñ teneant ad ieiunia ecclesie scripsi de obser. ieiu. super rubrica. ⁊. c. ij. in fi. Paulus ergo qui perfectissimus fuit per ieiunia ⁊ corporalia exercitia castigabat corpus suū dicēs. Castigo corpus meū ⁊c. j. ad Corinth. c. ix. in fi. ⁊ de pe. disti. ij. si enim. versi. paulus. Sed pro istis faciebat Luce. v. ibi: Non possunt filij sponsi ieiunare qdiu cū ipsis est spōsus. Sed spōsus est cum pfectis spiritualiter illos inhabitās. Matth. vlti. Vobiscū sum vsqz ad cōsummationē seculi: ergo perfecti ad ieiunia ecclesie non obligantur. Sed ad hoc respondet tripliciter. Primo fm Chrysosto. illud intelligitur de discipulis qui adhuc imbecilles in corporali presentia christi magis erāt fouendi dulcedine q exercēdi austeritate ieiunij. Vel fm Hierony. illud de ieiunio veterum obseruātiarū: quasi per id innuat dñs apostolos nō detinēdos in veteribus obseruātijs quos perfundi oportebat gratie nouitate. Vel tertio fm August. illud intelligitur de ieiunio qd pertinet ad humilitatem tribulationis. vnde vbi Lucas dixit filij sponsi ieiunare. Matth. ix. c. dixit lugere. hoc non conuenit perfectis: quibus cōuenit ieiunium cum gaudio mentis in spiritualia suspense. ⁊ de hoc Thomas scda scde. q. clxvij. ar. iiij. in fi.

Glo. sequens probat duplicem orationem conuenire cuiqz perfecto. ⁊ de vtraqz remittit.

Orare tenent etiam perfecti.

i Nec orare. Hoc est falsum. nam homo quantūcunqz in statu vie perfectus habet orare: vt diuina virtute perseueret in illa perfectione ad quam perseuerātiam virtus ppria nō sufficit. vnde oibus viatoribus quantūcūqz perfectis dicere incumbit ex dei precepto. Matth. vj. Et ne nos inducas in tentationem: ⁊ reliqua contenta in oratione dominica. B dicit Aug. in lib. de perseuerantia: constat etiaz q multis datur gratia: quibus non datur pseuerantia in gratia: nec neges per hoc illā gratiaz. habebant enim per illaz q perseuerare poterant. Itez illa inchoata est qntum ad mentem sed non cōsummata qntū ad carnem: quod prius erit in patria: vbi nō solū perseuerare poterit: immo non perseuerare nō poterit. et hoc per Tho. j. ij. q. cix. arti. vlti. Item quantūcunqz in via perfectus habet orare p beatitudinis adeptione quam nondum habet: sicut psalmista. Vnam petij a domino hanc requiram vt inhabitem in domo domini. vnde christus inqntum homo orauit pro corporis gloria ⁊ similibus dicens. Jo. xvij. Clarifica filium tuum ⁊c. ⁊ de hoc etiam quomodo christo conueniebat oratio. Tho. parte. iij. q. xxj. arti. iij. De oratione autē satis scripsi. s. ea. compil. de reli. c. vno. ad finem.

Sensualitas qd est.

k Sensualitas. Que est vis anime appetens desiderabilia corpori: et refutans nociua: ⁊ hanc dicimus animam sensitiuam. de qua satis dixi. s. ea. compi. de sum. trini. c. vno. ij. responso.

l Placet. Dicunt isti licere quodlibet. iiij. disti. deniqz. in fi. Alexan. ad Dydimū. Ea que voluntas sibi vendicat honestate plerūqz negamus admittere: dedit nobis multas natura blanditias quas plerūqz virtus cohibet. Ouidius epistolarum. Est virtus: placidis abstinuisse bonis. facit. ix. q. j. alud. ⁊. q. iij. quid ergo.

Ouidij dictū singulare.

Pape cōtēnēs obedire: paganitatez incurrit.

m Tertio q ⁊c. obedientie. Reprobatur. de renun. nisi. vsi. sed dices. de regu. licet. ⁊ peccatū paganitatis incurrit qui cum christianū se asserat se. apo. obedire contēnit. lxxxj. di. si qui sunt. in fi. quod intellige: vt no. xix. dist. nulli fas. ⁊ de elec. generali. §. illos. lib. vj.

Glo. seq. improbat dictū per auctoritatē ⁊ similitudinē ecclesie triūphantis ⁊ per naturalem rationem.

Ecclia qre est vna.

n Ecclesie. Hec sunt omnino heretica ⁊ cōtraria illi articulo fidei vnā sanctam catholicam ecclesiam. Constat enim ecclesiam ideo vnaz quia in vniuersali ecclesia est vnum caput supremum: cui omnes de ecclesia obedire tenentur: sed pape: hoc illo statuente: per quem reges regnāt: ⁊ legum conditores iusta decernunt. Prouerb. viij. als. iij. c. Est enim ecclesia militans exemplata diuinitus a triumphante: dicente Joā. in apoca. xxj. in princi. Vidi hierusalem sanctā nouā descendentem de celo ⁊c. Et moysi dictum est Exo. xxv. in fi. q omnia faceret fm exēplar sibi monstratum in monte. cum igitur in ecclesia triumphante sit vnus princeps supremus: cuius obedientie tota ipa ecclesia perfectissime est subiecta: scz deus: necessario sequitur toti militanti vnum supremum principem presidere: scz papam: cuius preceptis omnes obedire tenentur: ⁊ hoc est de necessitate salutis: vt in extrauag. Bonifa. vnam sanctam: ⁊ fortius in his qui sunt perfecti. xxj. q. ij. ne quis. Inde pdictuz fuit Johel. j. Congregabuntur filij Juda ⁊ filij israel pariter et ponent sibi caput vnum. ⁊ Jo. x. Fiet vnum ouile ⁊ vnus pastor. de bap. licet. ⁊. j. de senten. excō. c. j. cum concor. Hanc obedientiam probat naturalis ratio: sicut enim operationes rerum naturalium procedunt ex naturalibus potentijs: ita operationes humane procedunt ex humana voluntate. oportuit autem in naturalibus vt superiora mouerent inferiora ad suas actiones per excellentiam naturalis virtutis collate diuinitus: sic oportet in rebus humanis q superiores moueant inferiores p suam voluntatem ex vi auctoritatis diuinitus ordinate: vt satis pbat Tho. secunda secunde. q. ciiij. arti. j. Istorum autem superiorū mouentium vnus est supremus vt predixi. Omnes igitur sunt subiecti motioni illius: ⁊ sunt in illo quasi membra de membro ⁊c. de elec. significasti. quod allegant isti non obstan. vt statim dicam.

Obedire pape ē de necessitate salutis.

Glo. seq. respondet auctoritati apostoli.

Seruitus est duplex.

o Libertas. ij. ad Corinth. iij. xix. q. ij. due sunt. in fi. ⁊ hoc intelligitur de libertate a seruitute peccati: nō a seruitute qua viri quantūcūqz pfecti sunt astricti platis ecclesie vel secularibus principibus. nam virtus qua hō subijcit homini ad corpus ptinet: nō ad aīam q manet libera: lz ergo in via per xpi grām a defectibus aīe liberemur: nō tamen a defectibus corporis: qd ptz per apostolum ad Ro. viij. filij ergo dei p gratiam: lz sint liberi a spirituali seruitute peccati: nō tñ a corporali qua ecclesiasticis vel temporalibus dominis sunt astricti: vt dicit. G. super. j.

ad Thimo.vi.Illi quicūq; sub iugo ⁊c.
¶Glo.seq.improbat primo hoc dictum per rationē de qua remittit. Secūdo distinguit absolutā dei potentiā ⁊ legem cōmunē. Item beatitudinem accidentalem ⁊ essentialem.

a ¶Quarto q; homo ⁊c. Beata. Hoc est falsum: quia vt.s.dixi in via hui⁹ peregrinatiōis charitas quantūcunq; perfecta deseri potest: s; non in patria. ⁊ vide qđ not. de pe.dist.ij.in summa. ⁊ dist.iiij.si ex bono.circa medium.in glo.vnde Ouidius.⁊ facit prouer. xxiiij.de peni.dist.iij.septies.vnde apostolus.j.ad Corinth.xiij.in fine. Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciē. Circa hoc aūt sciendū q; homo mortalem vitā agens: etiā per dei potentiā absolutā nō videtur posse obtinere omnē gradū perfectionis beatifice loquendo de beatitudine accidentali. Ratio q; ad illius beatitudinis perfectionē pertinet perfecta impassibilitas ⁊ glorificatio: que ꝓpter ꝯtradictoriū cū eius passibilitate stare nō pōt: fm etiā legē cōem qua deus beatificat homines: nullus pōt eleuari a deo ad sue essentie beatificā visionē nisi totaliter moriat: sicut cōiter est de aīabus nūc beatis. vnde Exo.xxxiij.nō videbit me homo ⁊ viuet: vel nisi sic abstrahat a sensibus corporis q; nesciat an sit in corpore vel extra corpus: sicut accidit paulo: vt.j.dicam. ⁊ de hoc Thomas parte.j.q.xij.ar.xj. Sed dicere hominē per dei potentiam absolutā ⁊ ipsius priuilegiū speciale posse finalem beatitudinem cōsequi fm oēm gradū beatifice perfectionis q̄tum ad essentialē beatitudinē q̄ cōsistit in pfecta visione diuine essentie ⁊ fm quosdam in perfecta dei dilectione ⁊ fruitione fm doctorē meum catholicū est: ⁊ inducit illud Augu.xij.sup genesim ad lrām: ⁊ in libro de videndo deū ad Paulinā dicētis: q; Moyses ex dei priuilegio speciali adhuc mortalē vitā agens deum per essentiam vidit tanq; futurus iudeorum doctor. vnde Numeri.xij.de ipso palā vidit deum ⁊ non per enigmata: ⁊ facie ad faciem allocutus est eum. Exo.xxxiij.viij.q.j.moyses.vbi de hoc. ⁊ Paulus idem priuilegium habuit tanq; futurus doctor gentiū. Unde dicit.ij.ad Corinth.xij.se raptum in paradisum dei. cōstat aūt intelligētibus fm eum q; omnē perfectionē beatifice visionis et fruitionis pure creature possibilē potuisset deus eis conferre ⁊ cōmunicare per suā potentiā absolutā. alleg. Tho.iiij.senten.dist.xlvj.arti.vij.

Perfectionis beatifice omnem gratiam angs i hoc seculo possit obtinere,

finalem beatitudinē fm oēm gradum pfectionis in presenti asseq: sicut eā in vita obtinebit beata[a]. Quinto q; quelibet intellectualis natura in seipsa naturalr est beata: q; aīa non indiget[b] lumine glorie ipsam eleuāte ad deū vidēdum: ⁊ eo beate fruendū. Sexto q; se in actibus exercere virtutū est hoīs impfecti[c] et perfecta aīa licētiat a se virtutes. Septimo[d] q; mulieris osculū (cū ad hoc natura nō inclinet) est mortale peccatū. Actus aūt carnalis (cū ad hoc natura inclinet) pctm̄ nō[e] est: maxime cum tentatur[f] exercens.

¶Glo.seq.errorē lrē ostendit per canonē: auctoritatem: ⁊ rationem.

b ¶Quinto q; ⁊c. Non indiget. Quasi hoc possit sua naturali virtute. Hoc expresse est hereticū ⁊ reprobatū. de ꝯse.dist.iiij.c.vlti.⁊ ibi soluit qđ opponitur de libertate arbitrij: ⁊ est ꝯ doctrinā apostoli ad Ro.vj. Gratia dei vita eterna.i.beatitudo perfecta. Huius ratio est: q; illud qđ est ꝓpriū superioris nature non pōt natura inferior assequi: nisi per actionē superioris nature: cuius illud est ꝓpriū: sicut nec aqua pōt fieri calida nisi per actionē ignis. videre aūt deū per essentiā (in quo pfecta beatitudo ꝯsistit) soli deo est proprium: nulla igit natura intellectualis pōt deum per essentiā videre nisi deo hoc faciēte ꝓpter qđ dñs Joan. xiiij. Qui diligit me diliget a pře meo: ⁊ ego diligā eū ⁊ manifestabo ei meipm: ⁊ vide qđ dixi.s.ea.cōpi.de magi.c.j.in pn.in glo.p quā.

Deū videre p essentiam nulla intellectualis natura potest,

¶Glo.se.ponit duplex significatū impfecti.s.p nō habēte summā perfectionē ⁊ p vitioso ponit etiā duas species virtutū purgatorias ⁊ animi purgati. per hec ꝯcludens heresim.in fine ostendit insaniā.

c ¶Sexto q; se ⁊c. Imperfecti ad huius intelligentiā sciendum q; Macrobius sup secundo de somno scipionis dicit: q; plotinus inter philosophie pfessores cū platone maxime distinguebat duo genera moraliū virtutum: quam distinctionē approbant theologi. quedam enim sunt modificatiue passionum insurgentiū in sensualitate hominis. vel actionum occurrentiū homini: sicut temperantia modificat delectationes existentes in cibis ⁊ venereis: fortitudo timores et audacias que sunt circa pericula mortis: ⁊ sic de alijs. ⁊ iste dicūtur purgatorie: quia sunt hominū nondum purgatorum a passionum insultibus: ⁊ per ꝯsequēs non summe perfectorum: sed ad id toto conatu tendentium. Alie sunt non regulantes passiones sensualitatis: sed solum tenentes animā hominis in deo ⁊ in summa perfectione: vt si temperantia terrenas concupiscentias ignoret: fortitudo passiones nesciat: prudentia solis diuinis intendat: iustitia mentem cum deo perpetuo federe teneat: ⁊ he virtutes dicuntur animi purgati: quia sunt solum hominum totaliter purgatorum a passionum molestijs: quod est solum beatorū vel paucissimorum in hac vita perfectissimorum. huic conuenit quod dicit Augu. xij.de trinitate: quod nunc agit iustitia in subueniendo miseris. quod prudentia in precauendis insidijs: quod fortitudo in perferendis molestijs: quod temperantia in coercendis delectationibus prauis. ibi non erit vbi nil mali erit: sed iustitie erit deo regenti subditum esse prudentie: nullum bonū deo preponere vel equare ei: fortitudinis firmissime coherere: temperātie nullo affectu noxio delectari. Et per hoc ptz hoc sustineri posse q; anima perfecta pfectione patrie vel summa perfectione quam paucissimi habuerint in via licentiat virtutes has q̄tum ad

Virtutum moralium duo sūt genera,

actum: quia habēt alios actus specie ab his qui in viatoribus inueniūtur: sed nō licentiat quo ad habitum: immo tunc perfectissime illas habet. nā habet charitatē in summo ⁊ per cōsequens omnes habitus virtutum moraliū. Unde apostolus.j.ad Corinth.xiij. Charitas patiēs est: benigna est ⁊c. ⁊ facit de peni.dist.ij.charitas.ij. Hoc viso sciendū est q; dicere impfecti hominis esse se exercere in actibus virtutum moralium reprimēdo.s.impetum passionum per iudicium rationis ⁊ imperiū voluntatis: hoc est bene dictum: si sumamus imperfectum pro nondū habēte summam perfectionem: vt prius dixi qualē scil; habent beati in patria: ⁊ qualē habuerūt paucissimi in hac vita: sc; xp̄s: beata virgo: primi parētes in statu innocētie: ⁊ forsam alij ex priuilegio speciali. Sed si sumamus impfectū pro vitioso vel carēte perfectione necessaria ad salutem: hoc est hereticū: apl's eī qui pfectissimus fuit in via reprimebat insultus carnaliū passionū: vn̄ dicit.j.ad Corinth.ix.in fi. Sic pugno nō quasi aerē verberās sed castigo corpus meū: sc; motus carnis illicitos reprimēdo: fm Augu. ⁊ in seruitutē redigo.s.carnē spiritui seruire cogēdo fm eū.ad idē. ad Ro.vij. Video aliā legē ⁊c. ⁊.ij.ad Corinth. xij. Ne magnitudo reuelationū me extollat: dat⁹ est mihi stimulus carnis. Item Hieremias ⁊ Joannes baptista qui fuerunt sanctificati in vtero: fm theologos habuerūt fomitē inclinātem ad venialia l; nō ad mortalia: ⁊ ꝯ tales insultus bellauerūt. vnde cantat ecclesia de Joāne baptista. Antra deserti teneris sub annis ciuium turmas fugiens petisti: ne leui saltē maculare vitā famine posses. Beatus Martinus legitur q; carnem spiritui seruire cogebat. De beato Benedicto Greg. dicit.ij.dial. q; insultus carnalis tētationis repressit proijciēdo se inter vrticas ⁊ spinas: vt per vulnera corporis educeret ab anima vulnus mentis. Ex quibus ptz q; pfecti pfectione necessaria ad salutē nō licētiant a se virtutes etiā in actu: immo se exercēt in actibus virtutum moraliū: vnde ipe apl's ad Philippēses.iiij. Quecūq; sunt vera: quecūq; pudica: quecūq; iusta: quecūq; amabilia: quecūq; bone fame: si qua virtus: si qua laus discipline: hoc cogitate q̄ accepistis ⁊ audistis ⁊ vidistis in me. De heresi vidimus. De insania etiā huius opinionis ptz. qs enī sciat se pfectū vt licētiare possit virtutū actus? certe nullus. de pe.dis.ij. si eī.v.nos aūt iuxta. ⁊ de purg.ca.c.vlt.v.s; h. ⁊ qđ ibi dixi. Jo.and.

Exercere se in actib⁹ virtutū moralium an sit hoīs imperfecti.

Joannes baptista et hieremias fuerunt in vtero sanctificati.

¶Glo.seq.distinguēdo duplex mortale: sc; fm speciē ⁊ fm causam cōcludit heresim ⁊ negat rōnem. in fi.ostēdit insaniā dato q; rō esset vera.

d ¶Septimo q; mulieris osculum. Est sciendū q; peccatū mortale dicitur dupliciter vno modo fm suam speciem: vt furtum: adulteriū: periurium. de iureiurā. ⁊ si xp̄s.vbi.quedā. ⁊ hoc modo oscula: amplexus: vel tactus non sunt mortalia cum possunt absq; libidine fieri: vel ex cōsuetudine regionis: vel propter pacem vel aliā necessariam vel rationabilem causam. Alio modo dicitur mortale ꝓcedens ex inordinata ⁊ mala causa. vnde peccat mortaliter dans elemosynā pauperi vt illū inducat ad heresim. Cum ergo non solum deliberatus consensus in actū peccati mortalis: sed etiā in delectationem ei annexam (fm Augusti. ⁊ theologos) sit peccatū mortale: ⁊ per consequens ꝯsensus deliberatus in actum luxurie ⁊ delectationis ei annexe vt probant doctores sit mortale: oscula aūt libidinosa: amplexus: ⁊ tactus si fiant propter delectationem huiusmodi: sic eī solū libidinosa censentur: manifestū est propter hāc causā libidinosa oscula fore mortalia: ⁊ hoc tenet Tho. scđa scđe.q.cliiij.arti.iiij.nec mirum cum id dicatur etiā de libidinoso aspectu.xxxij.q.v.nec solo.⁊.c.seq. Et falsa est ratio q; natura non inclinet ad illa: cū illa ordinentur ad actum carnalē cōsummatum sicut ad finē. sicut autem natura inclinat aliquid in proprium finem: ita inclinat in omnia de se ordinata in illum finem. sicut enim grauitas rei grauis naturaliter inclinat illam ad esse deorsum: ita ad descendendum deorsū. Item dato q; ratio esset vera: nō tamen cōcludit. si eī aliqđ esset mortale: q; natura nō inclinat: ergo ieiunare ⁊ peregrinari ⁊ alia penalia facere: credere deum trinū ⁊ vnum: ⁊ alia que fidei sunt ad que non inclinat natura: essent mortalia: quod est insanum.

Peccatum ꝺ mortale dupliciter.

Oscula libidinosa sunt mortalia.

¶Glo.se.reprobat id per canonem: ⁊.v.auctes: ⁊ de ratione remittit.

e ¶Non est. Hoc reprobatur etiā in simplici fornicatione, xxv.distin.§. al's ea demum.xxij.q.j.predicādum.xxxij.q.iiij.meretrices. Hoc pbat apostolus ad Galathas.v.vbi premissa fornicatiōe: ⁊ alijs vitijs submittit. Qui talia agunt regnum dei non possidebunt. solum autē mortale excludit a regno dei: ergo ⁊c. ad idem Thobi.iiij.ibi: Attende tibi ab omni fornicatione: ⁊ preter vxorem tuā non patieris crimen scire: sed crimen importat mortale.lxxxj.distin.c.j.ad idem, de peni.⁊ remis. deus qui. Item est preceptum decalogi: non mechaberis. Exodi.xx. xxxij.q.vj.non mechaberis. Ad idem Deutero.xxiij.ibi: Non erit meretrix ⁊c. et.j.ad Corinth.vj. Fugite fornicationem ⁊c. hoc idem ratione concluditur quam plene Tho. prosequitur questione quam proxi. glo.allegaui in secundo articulo.

Fornicatio simplex est peccatū mortale.

f ¶Cum tentatur. Tunc est resistendum et actu virtutis vtendum: vt dixi.s.

vt dixi.s.versi.proxi.non ferro.de corpo.vitia.significauit.
¶Glo.se.reprobat hoc dictum per auctoritates: canones: ⁊ per rationes. in fine ostendens illoꝝ rationem insaniam.

a ¶Octauo q; ⁊c. Exhibere. Cū tñ scribat ad Philip.ij.q; in nomine Jesu omne genu flectat. ⁊ de imu.eccle.decet.lib.vj.reprobat etiā hoc de cele.mis.sane.de consecra.di.ij.nihil. Nā etiā cū euāgeliū legit curuari debemus.de ꝯse.dis.j. aplica.ad idem.l.dist.in capite. Heresis autem ⁊ insania huius dicti ptz: quia ꝯtradicit doctrine vtriusq; testamēti. precepit eī ꝓpheta etiā pfectis in psal.xcviij. Dñs regnauit irascātur ppl'i. ibi: Adorate scabellum pedū ei⁹ qm̄ sctm̄ est. qđ de xp̄i humanitate ⁊ specialiter de xp̄i carne exponit August. sic etiā dicit apostol⁹ ad Hebreos.j. Introducit pmogenitū in orbem terre. ⁊ adorēt eum oēs angeli dei. Constat etiā non solū per pceptū eccl'ie.de pe.⁊ remis. oīs. sed etiā per pceptū xp̄i: q; oēs quantūcunq; pfecti tenentur determinato tpe sumere corpus xp̄i. Jo.vj. Nisi māducaueritis carnem filij hoīs et biberitis eius sanguinē ⁊c. de ꝯse.dis.ij.pma. et Luce.xxij. Apostolis summe pfectis dixit. hoc facite in meā cōmemorationē.s.ea.cōpil.de reli. ⁊ vene.si dñm.post prin. Sed qua rōne tenet qs corp⁹ xp̄i sumere ⁊ spiritualiter māducare: eadē rōne tenet ipm adorare: etiā latrie adoratione: vt pbat Augu.sup psal.predi. ⁊ pbat Tho.iij.parte.q.xxv.arti.j. ⁊.ij. Nō aūt istoꝝ q̄ sequit est insania fm quā virgo beata: euangeliste: apl'i. itē patriarche: ꝓphete fuissent summe impfecti: cū ex gestis ⁊ verbis ipsoꝝ appareat q; circa hoc iugiter cogitabāt plus: q; oēs beati de impfectione notarent qui in diuina essentia vident quotidie oīa sacramenta humanitatis xp̄i ⁊ illa liquidissime contemplantur.

Corp⁹ xp̄i sumere determinato tpe tenent oēs quantūcunq; pfecti et ipsum adorare.

Octauo q; in eleuatiōe corporis iesu xp̄i nō debent assurgere: nec eidē reuerētiā exhibere[a]: asserentes q; esset iperfectionis eisdem si a puritate ⁊ altitudine sue contēplatiōis tm̄ descenderent: q; circa ministeriū seu sacr̄m eucharistie: aut circa passionē humanitatis xp̄i aliqua cogitarent. Nonnulla etiā alia sub simulata quadā sanctitatis[b] specie dicūt: faciūt ⁊ committūt: q̄ oculos diuīe maiestatis offendūt: ⁊ graue in se ꝯtinēt periculum aīarum. Cū aūt ex debito cōmissi nobis officij hmōi sectam detestabilē: ⁊ pmissos ipsius execrādos errores (ne ꝓpagent[c] vlterius: ⁊ per eos corda fidelium dānabiliter corrumpant) extirpare ab eccl'ia catholica necessario habeamus. Nos sacro approbante concilio sectā ipsam cum pmissis erroib⁹ dānam⁹ et reprobamus oīno: inhibētes districti⁹: ne qs ipsos decetero teneat: approbet vel defendat. Eos autē qui secus egerint aiaduersiōe canonica decernimus puniēdos. Porro dyocesani et illarum partium inquisitores heretice prauitatis: i qb⁹ beguardi ⁊ beguine hmōi cōmorantur[d]: suū officiū circa eos diligenter exerceāt inquirētes de vita ⁊ conuersatione ipsorū: qualiter ve sentiant de articulis fidei ⁊ ecclesie sacramentis. In illos vero quos culpabiles repperierint (nisi abiuratis sponte pdictis erroribus penituerit: ⁊ satisfactionem exhibuerint competentem) debitam exerceant vltionem[e].

¶De homicidio volūtario vel casuali.

Clemēs.v.in concilio Uiēnensi.

¶Furiosus/ifans/vel dormiēs hoīē mutilās vel occidēs nō efficit irregularis: nec etiam ille qui aliter mortem vitare nequiens suum inuasorem occidit vel mutilat. hoc dicit.

Capitulum vnicū.

Si furiosus[f] aut ifās[g] seu dormiēs[h] hoīem mutilet[i] vl' occidat:

b ¶Sanctitatis. vide q; sup eodē versiculo dixi eadem cōpilatione. de reli.do.ca.j. Tullius.li.j.de officijs. Totius iniustitie nulla capitalior q̄ eoꝝ qui (cum maxime fallant) id agunt vt boni viri videantur.

Tulli⁹ cōtra simulatores.

c ¶Propagentur. est propago propaginis vitis extensa sub terra. Itē alicuius progenies vel prosapia est propago propagas quod respicit producentem vel procreantem. inde dixit quidam. Uitem propago: bibet inde futura propago.

Propago est equiuocum.

d ¶Commoratur. vide eo.ti.vt cōmissi.lib.vj.ver. ⁊ contra illos.
e ¶Ultionem.eo.ti.ad abolendam. ⁊.c.excōicamus.

¶De homicidio voluntario vel casuali. ¶Uisum est superius de crimine heresis quod est grauissimū crimen: nūc vidēdum est de alio crimine: videl; de homicidio. Et quia homicidium aliquādo cōmittitur voluntarie cum deliberatione: aliquando casualiter. ideo annectit presens rubrica de homicidio voluntario vel casuali.

Si furiosus. ¶Se summat habens duo dicta in quorū primo determinat tres casus. in scđo quartū. ¶Presupponendum est q; si qs hoīem occiderit: vel hoīs mēbrū mutilauerit. i. separauerit: talis efficit irregular; adeo q; si tpe homicidij nō sit pmotus ad sacros ordines non poterit pmoueri. Si vō sit promotus nō poterit ministrare in ordinib⁹ susceptis: nisi cū eo dispensetur. Et licet dicāt quidā q; nullo modo possit dispēsari cū talibus: q; sunt irregulares de iure diuino p illa verba ad dauid regē. Nō edificabis mihi templū q; vir sanguinis es: tñ cōis opinio est q; possit dispensari: s; papa nō ꝯsueuit dispensare cū talib⁹. ¶Casus. Quidā furiosus incidit in suā furiā: adeo q; erat mēte alienat⁹. iste nō fuit positus sub custodia a suis parentibus: qđ fieri debebat p.l.diuus.ff.de offi.psi. Iste furiosus occidit aliquē vel mutilauit mēbrū hoīs: postea fuit a furore liberat⁹. Querit an possit in ordinib⁹ susceptis ministrare: Dicit Clemens q; sic. Idem dicēdum est de infante. Idē de illo qui dormiēdo aliquem occidit. Idem de illo qui occidit aggressorē cū nō possit al's mortem euitare adeo q; iste sic inuasus posset se defendere celebrando missam: ⁊ manibus sanguinolentis pōt finire missam. h.d.b.r. ¶Colligo aliqua notabilia. Primo q; mutilatio fit per separationē membri: sed debilitatio est qñ non fit separatio: sed redditur corpus debile. ¶Nota q; furiosus ex homicidio nō incurrit irregularitatem. ¶Nota q; furiosus proprie nō delinquit: q; delictū nō fit sine animo delinquēdi. ¶Nota q; ex homicidio vel mutilatiōe incurrit irregularitas. ¶Nota q; idē dicēdū est de infante: sicut dictū est de furioso. secus de īpubere primo pubertati: q; in eo cadit omne delictum preter delictū carnis: nisi malicia et vigor naturalis suppleāt etatem: q; etiā talis īpubes pōt ꝯhere matrimoniū. ¶Nota ex qbus qs incurrit irregularitatē. s. ex homicidio ⁊ mutilatione ⁊ requirit q; sit membrū pncipale: ideo clericus mutilando digitū non efficit irregularis: q; digit⁹ nō est mēbrum sed officiū mēbri. l. hermofrodit⁹. ff. de sta. hoīm. ¶Nota q; l; sit licitum alicui vim illatā repellere: ita q; nō teneatur fugere cum esset honesta psona cui non esset honestū fugere: si resistēdo occidat incurrit irregularitatē: l; non veniat puniēdus i foro seculari. ¶Nota q; mutilare ⁊ occidere equiparātur quo ad ꝯhendam irregularitatem. de hoc in glo.no. quo ad irregularitatem. ¶No. q; multiplex est irregularitas: qđ videtur velle lrā ibi: nullam irregularitatē. est eī quedā que tm̄ impedit pmonē duz: q̄dā deijcit etiā iam pmotū: vt not.l.disti.de his.de homi.sicut.zab.

¶Glo.seq.dicit quid determinat pars prima.

f ¶Si furiosus. Primum dictū determinat que habentur.xv.q.j.§.de furiosis.vsq; ad fi.q. ⁊ que no.ea.q.in sum. ⁊.c.merito.

¶Glo.seq.per.vij.similia ⁊ per rationem coadiuuat textum.

f ¶Furiosus. iste siue ꝯtinuo furore laboret siue per interualla: q̄diu furit pati potest iniuriā sed non facere. ff.de iniur.illud canonizata.xv.q.j.illud. ⁊ qđ per eū fit habetur p inde ac si casu aliquo accidisset sine facto psone. ff.de admi.tu.l.vlti.in fi.vn̄ si dānū dat nō tenetur aquil. sed est p inde ac si quadrupes fecisset: vel tegula cecidisset. ff.ad.l.aql. sed et si quecūq;.§.ij. Et idem ibi dr de infante. ⁊ alibi dr q; infans vel furiosus perdidit vel corrupit impunitū est. ff.de rei vē. qđ infans. ⁊ rationē reddit lex q̄ de homicidio loquitur. ff.ad.l.cor.de sica.l.infans. vbi dr. infans vel furiosus si hoīem occiderit: lege cornelia non tenet cū alterū innocētia consilij: alterum fati infelicitas excuset. satis ergo suo furore punit. ff.ad.l.pompe.de par.l.pe.in fi.ff.de offi.psi.diuus.j.rñ. ⁊ afflicto nō est addenda afflictio.vij.q.j.cū percussio.de cle.egro.c.pe.C. de epi.audi.tam de mētis.in fi. Sicut ergo furiosus nō testat. C.qui testa.fa.pos.furiosum.de suc.ab inte.c.fi.nec religionē pfitetur.xvij.q.j. gonsaldus.de regula.sicut tenor.nec matrimoniū ꝯhit.de spō.dilect⁹. nec baptizat.de hoc.j.q.j.§.ecce qñ.nec baptismū recipit nisi in casu. de bap.maiores.ita nec occidēdo irregularitatē ꝯhit vt hic. ⁊ facit.iij. q.ix.iudicas. ⁊ quis probet ibi no. ⁊ in predic.decre.cū dilectus.in glo. hoc ideo. ⁊ quomodo probetur ibi scripsi. ⁊ facit qđ no.xlvj.dist.c.j.

Furiosus iniuriā facere nō potest.

Furiosus testari nō potest: nec religionē pfiteri ⁊c.

¶Glosa sequens rationem reddit quam fortificat. secundo ponit opi. Hostieñ. hic reprobatam.

g ¶Infans. minor septēnio. C.de iure.deli.si infanti.de despō.impub. c.vno.in prin.lib.vj. ⁊ est ratio de qua.s.dixi. q; etas illa ignorat qđ videt. C.de fal.mo.l.j.inde est q; ex taliū spōsalibus non ꝯtrahitur publica honestas. de despon.impube.litteras. ⁊.c.accessit. Sed Hostieñ.in decre.illa de delictis pueroꝝ dicebat q; puer nō doli capax si proijciēdo lapidem vel cultellum occidit aliquem irregularis est: l; nō habuerit animū occidendi: q; in lege pmotionis nō voluntas sed factū attenditur. dicebat tñ tale homicidium dispēsatione dignum: cum censeatur q̄si casuale nō habita distinctione: ex quo non discernit an dederit operam rei licite vel adhibuerit diligētiam. hoc hic reprobatur.

Puer nō doli capax aliquē occidens an sit irregularis.

h ¶Dormiens. De isto habetur de baptis.maiores.§.verū.ff.de acq. posses.l.j.§.furiosus. sicut aliqui dormiēdo loquunt: ita sunt qui agūt etiam dormiendo.

Dormiendo aliqua agi pūt.

¶Glo.seq.equiparationem pbat per alia nouem iura.

i ¶Mutilet. Nota quo ad irregularitatem mutilationem homicidio comparari.ad idem.l.j.distinctio.aliquantos.et capitu.si quis post.et capi.qui in aliquo.lv.distinc.si euangelica.ne cleri.vel mona.clericis.

Speciale in odium vsurarum

et. c. sententiam de raptoribus. in archiepiscopatu. de cleri. pugnan. in duel. c. j. in fi. eo. titu. is qui. lib. vj.

a ¶ Nullam. hic tollit dictum illorum qui dicebant tales quo ad ordines suscipiendos irregulares esse: sed non quo ad susceptos. quod videbatur placere gratiano. xv. q. j. in fi. Item illorum qui distinguebāt dispensabilē ab indispēsabili: vt dixi in glo. minor. in fi.

¶ Glo. se. dicit quid determinat secunda pars: ⁊ tres opi. ponit.

b ¶ Et idem. Determinat no. l. distin. de his. ꝫ. eo. titu. c. ij. et. c. sicut dignum. in fi. magne glo. per que patet ꝙ triplex i hoc erat opinio. Pria Hugu. ꝙ talis esset irregularis. Secunda Joh. ⁊ Goffre. ꝙ quo ad suscipiēdos irregularis esset sed dispensabilis: sed in susceptis licite ministraret. Tertia hic approbata que fuit Bar. brix. in pdic. ca. de his. ⁊ in questione que incipit aliqs repellēdo violentiā quā tenebat Hostieñ. in predicta decre. ij. ⁊ in decre. sicut dicens ꝙ Clemens quartus et curia sic tenebat.

c ¶ Mortem. propriam: vt sequitur.

¶ Glo. seq. exemplificat ⁊ dubium soluit.

d ¶ Non valens. vt quia inangulatus erat: vel sic artatus ꝙ fugere nō poterat: nec se iuuare clamore vel aliter. Si de hoc dubitatur in foro contētioso non crederetur sibi sed per circunstantias occurrentes oporteret hoc iudicari: in foro penitentiali crederentur hoc asserenti. eo. ti. significasti. ij. de spon. tua.

Non valens aliter mortem vitare

nullā[a] ex hoc irregularitatem incurrit. ¶ Et idez[b] de illo cēsemus q mortē[c] aliter vitare nō[d] valens suũ[e] occidit[f] vel mutilat iuasorē.

¶ De vsuris.

Clemens. v. in cōcilio Vienensi.

¶ Officiales cōitatũ facientes/ dictantes/ vel scribentes statuta sup vsuris soluendis non repetendis: vel non restituendis vel iudicantes ſm illa vel nō delētes illa (si pñt) infra tres mēses de libris cōitatum: vel illa seruātes excōicati sunt. Jo. and. Cap. vnicum.

Ex graui ad nos insinuatiōe peruenit ꝙ quorūdā cōmunitates locorũ in offensam dei ⁊ proximi[g]: ac contra iura[h] diuina pariter et humana[i] vsurariā approbantes quodāmodo prauitatē per statuta sua iuramento[k] quandoqꝫ firmata: vsuras exigi ⁊ solui nedũ concedunt: sed ad soluendas eas debitores sciēter compellunt: ac iuxta ipsoꝝ cōtinentiā statutorũ grauia imponendo plerũqꝫ vsuras petētibus onera[l]: aliisqꝫ vtēdo super his diuersis coloribus ⁊ fraudib' exqsitis[m] repetitionē impediunt earũdem. Non igitur perniciosis his ausibus obuiare volentes: sacro approbāte concilio statuimus vt quicũqꝫ cōitatũ ipsaꝝ potestates/ capitanei/ rectores/ consules/ iudices/ cōsiliarij/ aut alij quiuis officiales statuta hmōi decetero[n] facere[o]/ scribere vel dictare[p]: aut ꝙ soluātur vsure: vel ꝙ solute cũ repetuntur nō restituantur plene ac libere scienter iudicare[q] psumpserint: sniam excōicationis incurrāt[r]. Eandē etiam sniam incursuri nisi statuta hmōi hactenus edita de libris cōitatum ipsarũ (si super hoc potestatem[s] habuerint) infra tres[t] mēses deleuerint: aut si ipsa statuta siue cōsuetudines effectum eorum[v] habētes quoquomodo psumpserint obseruare[x].

¶ Feneratores in causis vsuraꝝ edere coguntur libros rationum suarum. Joannes andree.

¶ Ceterum quia feneratores sic (vt plurimũ) ꝯtractus vsurarios occulte ineunt et dolose[y] ꝙ vix cōuinci possunt de vsuraria prauitate: ad exhibendum cum de

¶ Glosa seq. notat a ꝯtrario ⁊ id approbat: ⁊ obiectioni respondet.

e ¶ Suum. hec littera innuit: secus in illo qui occiderit volētem occidere patrem: filiũ: cōiugem: vel personā coniunctā: quā aliter iuuare nō poterat. qđ verum puto: quasi casus ille non includatur sub necessitate ineuitabili: sed euitabili. Et hoc dico dato ꝙ verũ sit qđ no. Innoc. de sen. excō. si vero. j. vbi tenet ꝙ eo casu percutiēs clericum non est excōicatus: vt ibi scripsi. irregularitas eñ ista ꝯtrahitur sine culpa etiaz ex merito: vt in iudice iuste occidēte. l. ij. dist. c. j. ⁊ dixi de spon. inter opera. sed illa excōicatio nō: immo oportet ꝙ pcedat dyabolica suasio circa clericũ percutiēdum. xvij. q. iiij. c. si quis suadente.

Irregularitas sine culpa contrahi pōt.

f ¶ Occidit. etiam vibrando: nec restringas ad exemplum quod ponit glo. pe. Ber. in decre. sicut.

¶ De vsuris. ¶ Visum est. ꝫ. de quibusdam delictis: verum: quia crimen vsurarum est graue: ideo videndum est de vsuris.

Ex graui. ¶ Tres sunt partes principales. In prima parte premittit abusum circa vsurarũ solutionē ⁊ repetitionem ⁊ cōstitutionem per quā excōicat ipso facto fauētes vsurarijs in sex casibus hic positis. In scđa pmissa rōne statuit librũ seu codicē rōnũ vsurarij debere exhiberi ibi: ceterũ. In tertia parte declarat hereticũ esse asserere pertinaciter exercere vsuras non esse peccatum: et ꝫ suspectos de hoc vel diffamatos de hoc velut de heresi posse pcedere. tertia ibi: sane. Imola. ¶ In cōcilio generali in ciuitate Vienensi celebrato. plures iudices ciuitatum in fraudem ꝯcilij Lateranensis. de quo in. c. qꝛ frustra. eo. ti. in anti. faciebāt statuta de vsuris nō repetendis ⁊ non soluendis: ⁊ per sua statuta cogebāt debitores ad illas vsuras soluēdas indirecte sic videlicet cum bene scirent ꝙ vsuras non possent habere a suis debitoribus: ipsi mutuabāt pecunias ⁊ cōueniebant simul dicentes. Ego mutuabo tibi centum vsqꝫ ad decem annos: ⁊ tu in termino solues mihi illa centuz. Et iterum dabis mihi nomine mutui totidem. hoc est iterum te obligabis in centum: ⁊ istud erat magis graue debitoribus ꝙ si soluerent vsuras. Conciliũ ordinauit ꝙ talia statuentes ⁊ etiam dictantes statuta illa ⁊ etiā successores eorũ vtentes illis statutis sunt excōmunicati. Sed quid si solui vsuras ⁊ illas volo repetere ad pbandum solutionem vsurarum peto mihi edi librũ rationum: vtrum teneatur creditor mihi edere. i. monstrare ⁊ ostēdere librum rationum: Videtur ꝙ non: qꝛ est instrumentum priuatum: ⁊ instrumenta priuata non debent edi. Dicit ꝙ immo debet edi: et hoc est speciale in odium vsurarum. ¶ Colligo aliqua notabilia. Primo ꝙ facientes statuta impedientia repetitionem vsurarum vel compellentia debitores ad solutionem vsurarum ipso facto sunt excōicati. Idez de scribentibus vel dictantibus illa statuta. ¶ Nota ꝙ lz regulariter reus nō teneatur edere instrumēta ad fundandā intētionem actoris. l. qui accusare. C. de eden. fallit i vsurarijs: ⁊ hoc in odiũ vsurarum: vt ipe teneat edere. id est monstrare instrumentum ad fundandam intentionē actoris. ¶ Nota ꝙ asserēs. i. affirmans exercere vsurā nō esse peccatum: potest vt hereticus puniri si pertinaciter asserat: et peccat contra articulũ: in vnaz sanctā ecclesiam catholicam. ¶ Nota ꝙ in offensam dei est quicquid statuitur in fauorē vsuraꝝ. et dicit Steph. ꝙ est in offensaz: quia per hoc ei animas furatur. xiij. q. v. penale. ¶ Nota contra statuta iniqua. et facit Esaye. x. Ve vobis qui conditis leges iniquas. Zabarel.

Instrumenta priuata non debent edi

Reus quandoqꝫ tenetur [illegible] edere ad fundandā intentionem aduersarij sui.

¶ Glo. sequens in questione remittit.

g ¶ Proximi. cui restitutio debetur. An vō valeant talia statuta q̃ tollant rerum dominia vel actiones prouenietes de iure gentiũ vel ciuili. satis scripsi post Innocē. ⁊ Hosti. ⁊ Compost. de constitu. que in ecclesiarum. ⁊ facit quod no. ff. de consti. princi. l. j.

h ¶ Jura diuina. Leuitici. xxv. Deutero. xxiij. Luce. vj.

i ¶ Humana. id est ab homine tradita. ⁊ de iure cano. loquit saluo qđ no. xiiij. q. iiij. quid dicam. ⁊ eo. ti. ca. iij. ⁊. C. eo. ti. aut. ad hec. ⁊ inaut. de eccle. ti. in princi. col. ix.

¶ Glo. seq. ponit dictum ⁊ eius rationem: ⁊ obiectionem soluit.

k ¶ Juramēto. quod nō obligat. de reg. iur. nō est. lib. vj. cũ principale nō teneat. de foro compe. si diligēti. Non ob. de iureiur. debitores. qꝛ lz valeat iuramētũ debitoris super vsura soluēda cũ seruari possit sine periculo anime: nec sit in alterius piudicium. Juramētum tñ sup seruādo iniquo statuto de quo hic loquitur: respicit alterius piudiciũ: vt. ꝫ. nec seruari pōt sine periculo salutis eterne: sicut nec statutum.

Juramentum super iniquo statuto [illegible]

l ¶ Onera. fertur ꝙ pergami est statutum ꝙ repetētes vsuras in foro ecclesiastico per potestatem cogātur vsurario mutuare tātam pecuniam a tāto tempore q̃to tenuerũt pecuniā vsurarij deducunt ergo naturalem obligationem in ciuilem qđ nō licet: vt scripsi eo. titu. cōsuluit. Ibi scribit Joan. ⁊ Goff. xiij. q. ij. c. j.

Obligatio naturalis in ciuilem deduci nō pōt.

m ¶ Exquisitis. si. de here. statutum. j. lib. vj.

n ¶ Decetero. quo ad penā excōicationis quā imponit. j. respicit futura: ratio tñ constitutionis est antiqua. eo. ti. cum tu. Jo. and.

¶ Glo. seq. querit: arguit pro: soluit contrarium.

o ¶ Facere. Quid si fiat statutũ ꝙ nullus pro vsura recipiat vltra duos denarios pro libra in mense: videtur ꝙ locũ habeat pena quasi de pluribus negando videatur de tāto concedere. de presum. nonne. cum contra. cōtrarium puto. eo. tit. quāto. de treu. ⁊ pa. c. j.

p ¶ Dictare. concor. ne cleri. vel mo. sententiam.

q ¶ Judicare. de scribentibus iudicata non exprimit: sicut in decre. nouerit. de senten. excō.

r ¶ Incurrant. incontinēti sine temporis interuallo. ⁊ vide qđ scripsi in decre. nouerit super verbo. statutarios.

s ¶ Potestatē. sic ergo intelligatur. de sen. excō. nouerit. ⁊ ibi no. p Innocē. ⁊ Hosti. ⁊ eo. ti. grauē. ⁊ intelligo de potestate iuris ⁊ facti.

t ¶ Tres mēses. in decre. nouerit. dātur duo tñ: sed casus sunt diuersi: ⁊ ibi statutum erat contra libertatem ecclesie. hic al's iniquum.

v ¶ Eorum. scilꝫ statutoꝝ. et. h. d. quia quādoqꝫ non statuunt talia sed assuescunt. i. in consuetudinem deducunt.

x ¶ Obseruare. vt scripsi ſm Innoc. in decre. nouerit. obseruantes (nisi sint de personis expressis) excōmunicati non sunt.

y ¶ Dolose. satis scripsi de emp. ⁊ vendi. ad nostram.

Agetur.

a ¶ Agetur. quo casu proceditur simpliciter ⁊ de plano. ꝫ. ea. compi. de iudi. dispendiosam.

b ¶ Codices. lz hoc sit speciale nomen cuiusdam libri ciuilis scientie: tamen ampliatur ad omnes libros. de summa trini. dānam'. versi. non enim. ff. de eden. argentarius. §. j.

Codex qd significat.

¶ Glo. seq. de rationuz editione remittit distinguens triplicez formam petendi. ostēdit quid addit decre. hic in fine dubium soluit.

c ¶ Rationum. vide qđ no. ⁊ dixi de pba. c. j. ⁊ p Azo. in sum. de eden. §. nũc de editiōe rationuz. Quicqd scribat de rationib' edēdis: veritas videt ꝙ rōnis editio per spāles actiōes petitur a tutore: curatore: socio: pcuratore: ⁊ gestore: scꝫ per actiones tutele: pro socio mādati ⁊ his similes. sed p edictũ de edēdo iuste petit ab illo qui fecit illā ex publico officio: sed si non petit rōne publici officij: tũc videt idē in illis qđ in instrumētis. Si igit vt priuatus qs cōficiat scripturā in libro de datis ⁊ acceptis nō cogit ad illas rōnes edēdas sine cause cognitiōe ⁊ i cause cognitione vertit ꝙ illis vtat: vel ꝙ petēs sit puilegiat' vt fisc'. ff. de edē. l. iij. ⁊ sic pōt recte intelligi. l. j. C. de edē. hoc ꝗ nouũ facit h ꝯstitutio ꝙ addit aliũ casum puilegiatũ: in q̃ etiā taliũ rōnũ fit editio q̃ ante ꝯstitutionē istā nō fiebat: vt fuit olim determinatũ p dñm Jacobũ de baisio fratrē Archi. q qrebat de manifesto vsurario q epo satisdederat. qđ vide in mercu. hoc titu. sub lra. E. Itē scias ꝙ istis rōnib' staret ꝫ eos: p eis non. C. de pba. l. instrumēta. ⁊ l. rōnes. ⁊ l. exēplo. ⁊ no. ff. de edē. l. qdā. §. nũmularios. in glo. sed an idē hodie. ⁊ facit qđ not. de fide instru. c. ij. in fi. j. glo. c. xiij. q. ij. sane profertur. in glo. sed quod.

Editio rationis per qs actiōes petitur.

vsuris agetur[a] suarũ codices[b] rationum[c] censura[d] ipsos[e] decernimus ecclesiastica compellēdos[f].

¶ Pertinaciter asserēs exercere vsuras non esse peccatum: hereticus est. Joannes andree.

¶ Sane si qs[g] in illum errorem inciderit: vt ptinaciter[h] affirmare[i] presumat exercere vsuras nō esse[k] peccatuz decernimus eũ velut hereticum[l] puniendũ: locorũ nihilominus ordinarijs ⁊ heretice prauitatis inqsitorib' districtius iniũgētes: vt cōtra eos qs de errore huiusmodi diffamatos iuenerint aut suspectos: tanqꝫ contra diffamatos vel suspectos de heresi procedere non omittāt[m].

¶ De excessibus prelatorum.

Clemēs. v. in cōcilio Vienensi.

¶ Prouiderat Grego. ꝫ. xxvij. grauamina que plati religiosis inferebant eo. titu. nimis. j. et. ij. hoc vero conciliũ puidet contra xxx. a quibus platos cessare pcipit: ⁊ p suos subditos cessari facere iubens ipsoꝝ priuilegia ⁊ iura seruari. h. d. Jo. an. Ca. vnicum.

Frequens ⁊ assidua nos quorundam religiosorum querela circũstrepit[n] ꝙ pleriqꝫ epi ⁊ eorum superiores[o] ac ceteri ecclesiarũ prelati ipsorum religiosorum quietē iniuste in subsequentibus multipliciter inquietant[p]. ¶ Quidam enim exemptos capiunt[q] ⁊ incarcerant in casibus non concessis a iure[r]. ¶ Quidam[s] per grauiuz

¶ Glo. se. no. ex pena expressa ⁊ remittit. secũdo questionē soluit.

d ¶ Censura. Quid ꝯtineat: habet de vb. sig. querenti. Non vult ergo hec cōstitutio ipso inuito domũ ipsius ingredi vel archā ipsius frāgi. ⁊ vide qđ no. in spe. de instru. edi. §. vidēdũ restat. ver. pone instrumenta. Et qꝛ hanc censurā lz nō directe tñ indirecte ꝫ iudeos exercet ecclesia. eo. ti. post miserabilē. ⁊. c. quanto. satis videret ꝙ etiā in iudeis haberet hoc locũ si per seculares principes tales libros edere non cogantur per iura predi. ⁊ facit quod dicam. j. parte proxima.

Judei indirecte possunt ab ecclesia excōmunicari.

e ¶ Ipsos. vsurarios. et idem puto de ipsorum heredibus suis vel extraneis. de vsur. tua nos. et. c. Michael. ff. de eden. si quis ex argentarijs. §. j. ⁊. l. quedam. §. nihil.

¶ Glosa sequens querit: arguit ⁊ soluit: contrario respondet et solutionem modificat.

f ¶ Cōpellēdos. Quid si dicat vsurari' vel heres se non habere rationes vel se illas perdidisse: Videret credendũ ipsius sacro. ff. de eden. l. preror. §. sed si seruus. C. de fi. instru. l. vlti. qđ met. cau. c. vl. et facit qđ no. de priui. cum olim. j. dic ꝯtra. facit de pur. ca. c. j. In eo ergo ꝙ dicit se non habere vel perdidisse nō credet nisi aliter pbet: hꝫ ergo probare amissionē cũ casu. pone incēdio vel ruina. ff. de edē. si qs ex argētarijs. in fi. l. vlti. de fi. instru. Et qđ no. in decre. cũ olim. nō ob. qꝛ ibi necesse est plene pbari tenorē: nō fit ergo magnũ piudiciuz si super amissione statur iuramēto. facit de pcu. ex insinuatione. Sed cognosco vsurariũ non qui scribit rōnes in libro sed in cedulis quas statim dilacerat solutis credito ⁊ vsuris: si tali succederet heres nō vsurari': sed al's fide dignus statim videret stari iuramēto si huic rei fama ꝯsentit. de testi. preterea. de pba. cũ cām. de psum. illud. ⁊ hoc casu vel qñ al's non possent haberi: posset recurri ad suffragiuz decre. ad nostrā. ij. de iureiuran.

Vsurari' q tenet rationes edere si dicat se illas nō habere qd iuris.

g ¶ Si quis. vsurarius vel non. Et sic no. ꝙ iura non solũ puniunt vsurarios: de quorũ pena. eo. titu. qꝛ in oībus. ⁊. c. preterea. ⁊ ꝙꝙ. lib. vj. sed etiam puniunt fauentes qui. s. ad hoc opus alienigenis domos cōcedunt: vel tales in terris suis habitare permittunt. eo. titu. vsuraruz. lib. vj. Item fauentes per modũ. de quo. ꝫ. j. rñ. graui' aũt puniuntur fauentes per modũ hic expressum. Et sic patet plus puniri auctorizātem ꝙ facientem. de hoc de offi. deleg. c. j.

Vsurarijs fauentes a iurib' puniuntur. Auctorizans qñqꝫ pl' punit ꝙ faciens.

h ¶ Pertinaciter. habet hoc verbuz. ꝫ. ea. cōpi. de sum. trini. ca. vno. §. porro. ⁊ ibi exposui.

i ¶ Affirmare. vide qđ no. de sum. tri. c. j. lib. vj. in vlti. glo.

¶ Glosa seq. ponit duo dicta que reprobat ⁊ remittit.

k ¶ Non esse peccatum. ⁊ ex his aliqui dicunt vsurariũ non obligatum restitutioni. alij fatentur eum restitutioni obligatũ: sed sicut mutuum commodatũ vel depositũ recipiens facta restitutione ad quaz obligatus est non penitet: ita vsurarius facta restitutione vsure penitere non tenetur: sed hoc est falsum. Quia obligatus restitutioni ex delicto: furto: vsura: rapina: vel simili modo etiam post restitutionē hꝫ penitere. de homi. sicut dignum. §. eos. de fur. c. vlti. de rap. c. ij. de iniur. si quis domũ. cum si. ⁊ vide qđ no. Hosti. in sum. de pe. in vlti. col. ver. sed nunquid sufficit ⁊ seq.

Vsurari' etiā facta restitutione penitere tenetur.

¶ Glosa seq. rationem ponit: ⁊ soluit questionem de iudeis.

l ¶ Hereticũ. Non soluz est heretic' male sentiēs de articulis fidei vel sacramētis ecclesie. de here. ad abolēdā. in princ. sed etiā q peruersum hꝫ dogma: vl' falsas vel nouas opiniōes gignit aut sequitur. xxiiij. q. iij. inter scisma ⁊ heresim. ⁊. c. hereticus. istud autē est ꝯtra doctrinam ecclesie. e. ti. c. iiij. ⁊. c. cũ tu. in fi. Judei vō q dicunt hoc inducētes auctoritatez. Deutero. xxiij. Nō feneraberis fratri tuo p quibus facere videt. xiiij. q. iiij. ab illo. non includũtur hac ꝯstitutiōe: qꝛ nō cadit in illos pprie heresis q̃ diuisionē notat: sed ipsi nunqꝫ in vnitate fuerũt. Itē certũ est ꝙ peccāt in articulos fidei q nō sapiũt hũanitatē xpi de qb' dr. de sum. tri. firmiter. ⁊ h scit eccl'ia ⁊ illos sustinet. et nihil ad nos ⁊. c. ij. q. j. multi. de diuor. gaudem'. possent tñ sup his p ecclesiaz compesci. si talia dogmatizarent inter xpianos: vt scripsi post Inno. ⁊ Host. de voto. ꝙ super his. ver. defensiōe. sicut ⁊ in alijs casibus coercentur qui no. de iude. iudei siue. Ad rationes vō ipsoruz responde vt scripsi eo. ti. cōquest'. ⁊ no. Hosti. in sum. eo. ti. §. an aliquo.

Hereticus quis est.

Heresis pprie nō cadit in iudeos.

Judei qñqꝫ possunt ab ecclesia coerceri.

m ¶ Non omittant. per modũ. de quo. ꝫ. ea. compil. de here. c. j.

¶ De excessibus platoꝝ. ¶ Visum est. ꝫ. de vsuris: ⁊ de diuersis criminibus ⁊ eoꝝ penis. verũ qꝛ qñqꝫ plati excedũt fines siue limites sue potestatis: ideo ad nos informandũ ponit rubricā de exces. prelatorum.

Frequens. ¶ Diuiditur in tres partes: quia primo conciliũ narrat. xxx. grauamina que inferebantur religiosis. Scđo premissa ratione ꝫ illa puidet. Et sic precipit ab illis prelatos cessare: ⁊ facere suos subditos cessare: iubēs ipsoruz religiosorum priuilegia ⁊ iura seruari ibi: verũ. Tertio cōtra aliud. xxx. grauamen puidet ibi: ⁊ qñ. Pria pars posset subdiuidi in tot partes quot sunt grauamina. Jmola. Et est huic si. ꝫ. ea. cō. de censi. ad nrm. ¶ In concilio viēnensi fuit expositum ꝙ dyocesani non contenti suis finibus ⁊ metis sed in odium exemptorum qui subsunt dño pape immediate vel alij cui papa dedit in conseruationem committebant. xxvij. vel. xxx. excessus in ipsos exemptos: qui excessus sunt clari in textu. Concilium ordinauit ꝙ dyocesani cessent ab huiusmodi excessib': ⁊ ꝙ dimittant ipsos exemptos in quiete. h. d. h. r. ¶ Colliga aliqua notabilia. Primo ꝙ ordinarius non habet iurisditionez in exemptos nisi in casibus a iure permissis: ideo pcessus corā ordinarijs agitatus est nullus ipso iure: ita ꝙ exempti non tenentur appellare. ¶ Nota ꝙ dyocesani non debent per obliquum exercere illud quod de directo eis nō permittitur: ⁊ sic non permittitur vna via quod alia est prohibituz. ¶ Itē nota ꝙ exempti debent contribuere in iocundo aduētu episcopi: quod appellamus subsidium charitatis. ¶ Nota ꝙ christianitas est vna ecclesia lz habeat plura membra. ¶ Nota ibi: cum armis ⁊ erecto vexillo: ꝙ episcopus vel etiam quicunqꝫ alius non debet violentiam publicaz committere cum armis ⁊ vexillo erecto: immo vie facti sunt a iure reprobate. ¶ Nota ꝙ hic prouidetur contra grauamina que prelati religiosis inferunt. concor. eo. titu. sane. de priuile. dilecti. et. c. quanto. de censi. cle. ad nostrum. ¶ Nota ibi ceteri ecclesiarum prelati: ꝙ prelati dicuntur non episcopi. alibi prelati dicuntur soli episcopi. de sepul. cle. dudum. Zabarel.

n ¶ Circũstrepit. sumptum. liiij. dist. frequens. ⁊ de resti. spo. frequens. in prin. lib. vj. ⁊ ibi exponitur.

o ¶ Superiores. Archiepiscopi ⁊ patriarche.

p ¶ Inquietant. sumptum. eo. ti. nimis. in prin.

q ¶ Capiunt. Etiā prelati sunt excōicati cum iniuriosas manus iniiciũt in clericos. de sen. excom. vniuersitatis.

r ¶ A iure. De priuileg. c. j. lib. vj. de here. ad abolendam. Per has tñ constitutiones cle. in multis casibus habēt ordinarij iurisditionem super exemptos quos dicam. j. de pe. c. ij.

s ¶ Quidam. secundum.

interminatione[a] penarū ipediūt ne debētes exēptis decias seu redditus illos soluāt eisdē. ¶ Neue[b] aliqs missas eoꝝ audiāt[c]. Molētes[d] i molēdinis: ꝛ coqntes i furnis eoꝝ. Seruiētes q̄z ꝛ vasallos ꝛ domesticos[e] eorūdē vel alios q̄litercūq̄z ꝯhētes et participātes cū ipis suspēdūt: iterdicūt: ꝛ excōicāt absq̄z cā[f] rōnabili ꝓ libito voluntat̄[g]. Bona illoꝝ iterdū nihilominꝰ illicite occupātes: ꝛ appellatiōibꝰ[h] q̄s p̄dicti exēpti ob p̄dicta vel alia grauamina rōnabiliter iterponūt[i] q̄nq̄z minime deferētes appellātes occasione appellationū hmōi interdū capiūt aut capi faciūt et carceri mācipari[k]. ¶ Quidam[l] p̄terea capellanos in eccl'ijs pleno[m] iure spectantibus ad eosdē (lꝫ nulla cā subsit legitima) celebrare non sinunt: nec ministrare parrochianis ecclesiastica sacr̄a. ¶ Nonulli[n] etiā indebite abbates monachos ꝛ conuersos exemptos necnō et clericos ipsis pleno iure subiectos: si eis nō pareant in his etiā in qbꝰ nō tenent̄ eisdē: incōsulta facilitate suspendunt/ excōicant/ capiūt ꝛ incarcerāt: ac loca et eccl'ias interdicūt[o] ipsorū. ¶ In exigēdo[p] insuper ab ipsis exēptis ipsorumq̄z subditis subsidia charitatis excedunt[q] nimiū ꝯ eos. Et insolitas[r] ac idebitas ipsis cōtra[s] iura exactiones iponūt. ¶ Nouos[t] cēsus ꝛ indebita onera parrochialibꝰ iponūt ecclijs: i qbꝰ exēpti ius obtinēt p̄ronatus. ¶ Processus[v] iuste factos seu sn̄ias iuste latas a delegat̄ sedis ap̄lice vel a cōseruatoribꝰ ꝓ exēptis: publicari seu executioni mādari a suis subditis nō ꝑmittunt[x]. ¶ Tabellionibꝰ[y] publicis ihibēt: ne instr̄a ꝯficiāt[z]. Et iudicibꝰ ne iustitiā faciāt. Ac iurisperitis ne cōsiliū vel auxiliū p̄beant in causis seu negocijs eorūdem. ¶ Presentatos[a] p exēptos ad ordies vl' bn̄ficia quoꝝ p̄n̄tatio ad eos ꝑtinet nolunt admittere: nisi p̄sentātes ponant obedientiā[b] in salutatione l'rarū[c] quas ꝑ hmōi p̄n̄tatione trāsmittūt. ¶ Eccl'ijs[d] q̄z vacantibꝰ in qbus monasteria ius obtinent patronatꝰ (repulsis personis idoneis p̄n̄tat̄ ad eas) personas instituunt inhabiles et indignas[e]. ¶ Quidā[f] etiā eccl'ias curā aīarū habētes ad mensam[g] abbatū spectātes quarū fructus q̄nq̄z clericis scl'aribꝰ tradūt seu cōcedunt ad firmā[h] clericis ipsis decedētibꝰ: suis cōferūt clericis: q̄z ipse ꝓpter hoc eccl'ie in veritate nō vacent[i]. ¶ Nōnulli[k] q̄z in ecclesijs monachoꝝ iura ipsoruꝫ iniuste sibi appropriāt. ꝛ de ipoꝝ redditibꝰ vt volūt ordinant: ita ꝙ rectoribꝰ[l] earū nō remanet vn̄ valeāt substētari[m]. ¶ Quidā[n] cū[o] armis et erecto vexillo molendina ꝛ alia bona ꝯ iustitiā destruūt exēptoꝝ: q̄ etiā tanto tp̄e possederunt ꝙ de ꝯrio memoria non existit[p]. ¶ Mittūtq̄z[q] freq̄nt̄ ad monasteria suaꝝ ciuitatū ꝛ dyocesiꝫ suos cōsanguineos ꝛ nepotes: et interdum animalia sua cum custodibus vt eis[r] de bonis monasteriorum debeat ꝓuideri. ¶ Abbates[s] insuper et priores monasteriorum frequenter compellūt vt suis ꝯsanguineis ꝛ nepotibus monasteriorū suorū seu ꝓratuū possessiones cōcedant in ꝑpetuū vel ad tempus: quas quidem cōcessiones vel pensiones nos nullas esse volumꝰ ipso iure[t]. ¶ Eosdem[v] quoq̄z abbates et priores quādoq̄z compellūt ad presentādum sibi ad ecclesias vacantes in quibus ius obtinēt patronatus: et ad monachandum[x] interdum suos familiares consanguineos

a ¶ Interminationem. Hoc non ligat ad penam, quod dic vt no. de sagit. c. vno. cum concor.
b ¶ Neue. tertium.
c ¶ Audiāt. qd tn̄ lꝫ sine p̄iudicio parrochialium eccl'iaꝝ: de parro. c. ij. qd dic vt ibi. ꝛ qd eis offert̄ suū est. de sta. mo. c. j. religiosi tn̄ non debēt aliq̄s retrahere ab accessu vel frequētia suarum ecclesiarum. ꝯ. titu. j. c. j.
d ¶ Molētes. quartum.
e ¶ Domesticos. ꝯ. titu. j. capi. j. ad fi.
f ¶ Causa rōnabili contra hos erat prouisum. de senten. excom. sacro.
g ¶ Volūtatis. ꝯtra hos erat ꝓuisuꝫ de ꝓui. q̄nto. lꝫ illa loq̄t̄ de exēpt̄ vel ꝓuilegiatis. ista gn̄alius de oībꝰ: vt patet in fi.
h ¶ Et appellatiōibꝰ. v.
i ¶ Interponūt. vide qd no. de ꝓuil. auc̄te. lib. vj. in vlti. glo. per Inno. et Hosti. de ap. dilectus.
k ¶ Mācipari. puniendi sunt: vt. ij. q. vj. decreto. de ap. ꝯ priore. Et timētibꝰ talia sufficit potestari. qd dic vt de ap. c. vlt.
l ¶ Quidā preterea. vj.
m ¶ Pleno iure. xvj. q. ij. vilis. de priuile. qm̄.
n ¶ Nonnulli. septimū.
o ¶ Interdicūt. si de exēptione ꝯstat: sn̄ie non ligant. de ap. si duobꝰ. de reli. do. cum dilectus. de hoc de accu. veniens. in vlti. glo. cum suis remis.

Ep̄s charitatiuum subsidium potest exigere.

p ¶ In exigendo. Octauum et argue ad ea que scripsi de censi. cuꝫ ap̄ls. super verbo charitate. ꝙ ep̄s pōt exigere charitatiuū subsidiuꝫ dūmodo sit moderatum. Jo.
q ¶ Excedunt. cū tn̄ illud eē debeat moderatū. de censi. cū ap̄ls. §. prohibemus. de offi. ordi. conquerente. in fi.
r ¶ Et insolitas. nonū.
s ¶ Cōtra iura. eo. ti. c. j. de cēsi. c. iij. ꝛ c. ecclesijs.
t ¶ Nouos. decimū. et est h̄ ꝯ id. de cēsi. ꝓhibemꝰ.
v ¶ Processus. xj.
x ¶ Permittūt. per hoc possunt a delegatis vel cōseruatoribus puniri. cū illoꝝ iurisditionē impediant. de offi. deleg. c. j. etiā ab ipsis subdelegatis si iurisditionem habent. eo. titu. ex litteris. saluo quod de conseruatoribus dicitur. eo. ti. c. vlti. §. vices. lib. vj.
y ¶ Tabellionibus. duodecimum.
z ¶ Conficiant. in causis vel negocijs ꝛc̄. vt sequitur. ꝛ hoc est contra formam iuramenti ipsoꝝ: de qua dixi. ne cle. vel mo. sicut te. ꝛ no. in specu. de instru. edi. §. restat. ver. sed quero sub qua.
a ¶ Presentatos. xiij.
b ¶ Obediētiā. Dicēdo salutē ꝛ obediētiā debitā ꝛ deuotā vel his similia. si sint exēpti: non tenent̄ obediētiā ꝓfiteri. de priuil. cū olim. ij. si nō sint exēpti satis est ꝙ a p̄ncipio ꝓmiserunt. de symo. ne dei.

Presentatio per litteras fit.

c ¶ Litterarū. Fit ergo presentatio per litteras. de his que fiunt a prelatis ea noscitur. vbi de hoc in. j. glo.
d ¶ Ecclesijs. xiiij. al's in ecclesijs.
e ¶ Indignas. Ad eorū remotionē dato etiam ꝙ essent digni agere p̄n̄t presentantes ꝛ p̄sentati. xvj. q. vij. decernimus: de iurepa. ex litteris. et c. ex insinuatione. de re iudi. cum bertoldus.
f ¶ Quidam etiam. xv.
¶ Glo. seq. ponit dictum Inno. circa id q̄rit ꝛ soluit. sol. obijcit: et rn̄.

g ¶ Ad mensam. no. Inno. de re. ec. nō alie. vt sup ꝙ res in qbꝰ ecclesia hꝫ directū dn̄iū ꝫ aliꝰ vtile: vt sunt feuda. nō p̄nt dici de mensa: cū aliꝰ fructꝰ ꝑcipiat. ꝛ ꝓ tāto illoꝝ etiā ad ecclesiā reuersorū fieri ꝑmittit̄ noua ifeudatio. de feu. c. ij. Sed q̄rit̄ q̄ ecclesie dicant̄ ꝓp̄e de mēsa p̄latoꝝ vel capitulorū vel singulariū dignitatū vel p̄bendaruꝫ? Et videt̄ ꝙ ille q̄ sunt mensis eoꝝ vnite intm̄ ꝙ rectorē vel vicariū ꝑpetuum nō habent aliū q̄ illum cui facta est ānexio ꝙ ꝓbat h' l'ra. ꝯ. ea. cō. de rescript. c. j. de sup. ne. ꝑ. c. j. Istud autē pōt sic eē ꝑ vnionē sic factam per ep̄m de ꝯsensu capl'i. ꝯ. e. cō. de re. ec. nō alie. si vna. de sta. mo. c. j. §. ad h̄. ꝑ p̄scriptionē. vt no. i p̄di. decre. vt sup ꝑ papalē ꝯcessionē. ꝛ de hac nō dubitat̄. de ꝓui. pastoralis. Nec putes ꝙ eccl'ia q̄ pleno iure subiectiōis spectat ad illos ꝓpterea dicat̄ de mensa. lꝫ eni rector talis eccl'ie institutionē ꝛ destitutionē ab illis recipiat: ꝛ ab illis visitet̄ etiā q̄ ad tp̄alia: nō tn̄ p̄n̄t fructus ad suos vsus cōuertere nisi illā habeāt imēsa vel in suos vsus ꝯuertādā: ꝙ ꝓbāt p̄di. decre. Sꝫ ob. ei qd dixi in eccl'ia q̄ spectat ad mēsaꝫ poni ꝛ debet poni ꝑ libito vicariū tēporalē decre. extirpāde. §. q vo. de p̄ben. ꝛ. ꝯ. ea. cōpil. de iurepa. c. j. p̄ q̄ ptꝫ ꝙ in eccl'ia annexa q̄ ad tp̄alia instituitur rector vel ꝑpetuꝰ vicarius. Sed dico ꝙ aut ecclesia spectās ad mēsam p̄lati vel cōllegij vel dignitatē habētis vel p̄bēdarij recipit superioris istitutionē q̄ ad regimē eccl'ie vel saltē ꝑpl'i: ꝛ tūc locū hꝫ qd d' de vicario ꝑpetuo: aut pleno iure spectat ad illū etiaꝫ quo ad sp̄ualia et tūc habet locū qd d' de vicario tēporali etiā si sit curata vt hic. ꝛ super his vide qd scripsi. de preben. de monachis. de ꝓui. pastoralis.
h ¶ Ad firmam. De loca. vestra. ne prelati vices suas. c. fi.
i ¶ Non vacent. facit. ꝯ. ea. cōpil. de rescrip. ca. j. de sup. neg. p̄la. ca. vno. §. premissa. illi enim nō erant rectores sed firmarij: secꝰ si rectores fuissent lꝫ manuales: vt ibi.
k ¶ Nonnulli. xvj.
l ¶ Rectoribus. Qui alibi dicūtur vicarij. de preben. de monachis.
m ¶ Sustentari. Contra id. ꝯ. ea. compi. de iurepa. c. j. cum concor.
n ¶ Quidam. xvij.
o ¶ Cum armis. Tenentur ergo de vi publica. ✠ de hoc de ordi. cogni. ca. ij. in. j. glo.
p ¶ Non existit. Et sic in prescriptione releuaretur ab onere probādi titulum. de prescrip. c. j. lib. vj.
q ¶ Mittuntq̄z. xviij.
r ¶ Ut eis. s. cōsanguineis: nepotibus: aīalibus: ꝛ custodibus ipsoruꝫ.
s ¶ Abbates. xix.
t ¶ Ipso iure. Concor. ꝯ. ea. compil. de re. eccle. non alie. c. j. ꝛ ibi concedenti pena suspensionis imponitur.
v ¶ Eosdem. xx.
x ¶ Monachandū. Quod quandoq̄z spectat ad solos prelatos. qd dic vt de regula. c. fi. lib. vj.

Mēse p̄latorū aliq̄ bona q̄dā applicāt.

Eccl'ie p̄ol sunt effi de mēsa p̄latoꝝ multis modis.

Ex ter. ibi: cum armis. No. ꝙ p̄lati nō debēt cū armis inuadere bona religiosorū ꝛ de p̄fessorū na inuadētiū dic vt in glo. tenent. Zabarel.

✠ In eo ꝙ hec glo. dicit ꝙ tenentur de vi publica: dic ꝙ etiaꝫ ciuilit̄ pōt agi lꝫ dicto vn̄ vi. de ord. cog. c. ij. ꝛ sic ꝯpetunt plures actiōes. an autē libellꝰ narrans factuꝫ et quo possunt plures actiōes cōpetere: recipi debeat et si recipit̄ fm̄ quas fiat actiones condemnatio remittit Pau. ad nota. ꝑ Inno. d. c. ij. et de hoc ibi dixi Cardi.

Frequenter.

vel nepotes. ¶ Frequenter[a] etiam permittūt et tacite cōsentiūt ꝙ in suo dn̄io tp̄ali ꝑ milites vasallos ꝛ ipoꝝ tp̄ales officiales monasterioꝝ bona mobilia et immobilia per violentiā occupent̄: in casibꝰ nō ꝑmissis a iure. ꝛ[b] alie varie iniurie ꝑsonis eccl'iasticis et monasterioꝝ hoībus irrogent̄. ¶ Preterea[c] iterdū iniuste abbates/ priores/ ac alios bn̄ficiatos bn̄ficijs suis ꝓuant: vt sic fructꝰ bn̄ficiorū illoꝝ ꝑcipe valeāt primo anno pretextu ꝓuilegij qd asserūt se habere: ꝙ vsq̄z ad certū tp̄s fructꝰ bn̄ficioꝝ vacātiuꝫ possint ꝑcipe p̄mi anni[d]. ¶ Quibꝰ[e] nō ꝯteri eq̄s boues: thesaurū ꝛ alia bona monasteriorū ꝛ bn̄ficioꝝ vacātium illicite[f] occupāt q̄ essent futuris successoribꝰ reseruāda[g]. ¶ Quidaꝫ[h] militibꝰ ꝛ alijs potētibꝰ dignitatum suarum redditꝰ ꝛ ꝓuētus vēdunt ad tp̄s vt per ipos[i] exempti vicini fortiꝰ opprimant̄. ¶ Nonnulli[k] etiā indebite[l] monasteria dirimūt. ¶ Alij[m] domos ꝛ hospitalia: ꝛ alia bona monasterioruꝫ mobilia ꝛ immobilia frequenter occupant[n] et detinent occupata. ¶ Pluries[o] q̄z sine cā iusta impediunt ne exēpti loca sua valeāt reparare[p]. Quidā[q] statuta faciūt ꝑ q̄ derogat̄ ꝓuilegijs[r] exēptorum. Et gn̄aliter[s] q̄z plures p̄lati religiosis p̄sertim exēpt̄ et ꝓuilegiat̄ in ꝑsonis ꝛ rebus suis ac iuribus sp̄ualibus ꝛ tp̄alibus graues inferūt cōtra iustitiā ꝛ eoꝝ ꝓuilegia[t] iniurias ꝛ iacturas. ¶ Uerum qꝛ vna est regulariū ꝛ scl'ariū prelatorum ꝛ subditoꝝ exēptorū et nō exēptorum vniuersalis eccl'ia extra quaꝫ nullꝰ oīno saluat̄[v]: quorum oīm vnꝰ[x] est dn̄s: vna fides ꝛ vnum batisma: decet[y] et oēs qui eiusdeꝫ sunt corpis[z] vnius etiam sint volūtatis ꝛ sicut fratres adiuicē viculo charitat̄ sint astricti. Decet igit̄ vt ꝛ prelati et alij tam exēpti q̄z non exēpti suis iuribus sint ꝯtēpti[a]: ꝛ alter i alteriꝰ iiuriā nō ꝓsiliat seu iacturā. Uniuersis itaq̄z p̄latis eccl'iaꝝ p̄n̄tis sanctionis edicto districte ꝑcipiēdo mādamus q̄tenꝰ ipi a p̄dictis grauaminibus oīno cessantes ꝛ cessare suos subditos facientes/ viros religiosos/ exemptos/ priuilegiatos/ ꝛ nō exēptos/ mēdicantes ꝛ non mēdicantes charitatiue tractēt ꝛ foueant: ꝛ sua iura et ꝓuilegia iuiolabiliter eis seruēt. ¶ Et q̄m[b] plus solet timeri qd sp̄aliter q̄z quod gn̄aliter inhibet̄[c]: eisdeꝫ p̄latis districtissime inhibemus vt abbates/ priores/ ꝛ alios religiosos ne ad sua gn̄alia vel ꝓuincialia vadant capitula[d]: impedire quomodolibet nō presumant.

¶ De priuilegijs ꝛ excessibꝰ priuilegiatorum.

Clemēs. v. in cōcilio. Uiēnensi.

¶ Ponit sex casus in qbus religiosos excōicat: et absolutionem pape reseruat: et priuilegijs et exemptionibus nō obstātibus eos per ordinarios locorum denunciari precipit. Joannes andree.

Capitulum. j.

Religiosi[e] q̄ clericis aut laycis sacramētū vnctiōis[f] extreme vl' eucharistie[g] ministrare: mr̄imoniaue solēnizare[h]: nō habita[i] super his

a ¶ Frequenter. xxj.
b ¶ Et. repete permittunt ꝙ alie ꝛc.
c ¶ Preterea. xxij.
¶ Glo. se. dicit quid probet ꝛ quid non probet. ꝛ qd de casu tenendū.
d ¶ Primi anni. de rescrip. si ꝓpter. li. vj. ꝛ lꝫ hec littera posset induci ꝙ priuilegiū tale ꝯprehēdat bn̄ficia etiā spectantia ad exēptos: nō tn̄ ꝓbat de bn̄ficijs exēptis ex quo per ep̄m fit priuatio vt p̄misit. Quicquid tn̄ dicat Archi. in decre. si ꝓpter. puto ꝙ si i priuilegio d' de beneficijs dyoces̄. sue veniēt exempta. secꝰ si diceret̄ de bn̄ficijs sibi subiectis. ꝛ est sil'e qd scripsi de rescrip. abbatē. vbi patet rn̄sio ad decre. graue. de offic. or. q̄ inducit̄ ad ꝯrium.
e ¶ Quibus. xxiij.
f ¶ Illicite. ilta eniꝫ q̄ ad fructꝰ nō ꝑtinēt vsurpare nō debēt. de elec. generali. §. vlti. li. vj. ꝛ ꝯcor. ꝯ. ea. cō. de deci. c. ij.
g ¶ Reseruanda. de offi. ordi. presenti. lib. vj.
h ¶ Quidam. xxiiij.

Licituꝫ ex animo, fit illicitum.

i ¶ Ut ꝑ ipsos. hoc al's licitū ex aīo fit illicitū sup q̄ vide qd no. de reg. iu. locupletari. lib. vj. xj. q. iij. si qs vo. ꝛ est sil'e huic de deci. in aliqbꝰ. de iude. ca. pe. ꝛ qd scripsi de sen. excom. quante.
k ¶ Nonnulli. xxv.
l ¶ Indebite. q̄ secꝰ si ex causa iusta. vij. q. j. ꝛ tēporis. xvj. q. vlti. si quis vult. de ꝯse. di. j. tribus.
m ¶ Alij. xxvj.
n ¶ Occupant. dicēdo si bi ius per violentiam cadunt a iure suo si qd habent. C. vnde vi. si qs in tantā. xvj. q. vj. placuit. de p̄bē. eum qui. lib. vj.
o ¶ Pluries. xxvij.
p ¶ Reparare. qd tn̄ iudeis ꝑmittit̄ de suis synagogis iuxta p̄mū statutū. de iudeis. ꝯsuluit.
q ¶ Quidam. xxviij.
r ¶ Priuilegijs. hoc non possunt. xxv. q. ij. ca. j. et ij. imo nec ipsum principem decet hoc facere. de regu. iur. decet. cum suis concor. lib. vj.
s ¶ Et generaliter. vigesimūnonum generale.
t ¶ Priuilegia. decurtāda erāt ipsis eoꝝ priuilegia. de priuile. dilecti.
v ¶ Saluatur. de sum. trini. c. j. §. vna.
x ¶ Unus est dn̄s. ad ephe. iiij. habet̄ de hac triplici vnitate. ꝛ. ꝯ. ea. cōpil. de sum. tri. c. j. §. ad h̄. ꝛ. j. de sen. excō. c. j. ad idē. xxiiij. q. j. loquit̄.

Decet concernit honestatem.

y ¶ Decet. inspicimus quid deceat. quod ꝓprie respicit honestatem. de vo. magne. de elec. cum non deceat. lib. vj.
z ¶ Corporis. mystici. quod est collatio fidelium. de cōse. dist. j. ecclesia. cuius caput est xp̄s. de sacra vnct. c. vno. versi. sed vbi.
a ¶ Contenti. ꝯ. eo. titu. accedētibus.
b ¶ Et quoniam. xxx.
c ¶ Inhibetur. xxiij. dist. q̄q̄. de here. si aduersus.
d ¶ Capitula. concor. xxiij. q. iiij. sicut. circa fi.
¶ De priuilegijs. ¶ Uisuꝫ est. ꝯ. de excessibus prelatorū qui sunt causa priuilegiorum ꝛ exemptionum: ideo sequitur de priuilegijs. qꝛ priuilegiati quandoq̄z abutuntur suis priuilegijs.
Religiosi qui. ¶ Casus. Aliquis meus parrochianus petijt sibi dari extremā vnctionē: que fuit sibi data ꝑ religiosum forte mendicantē sine meo mandato: vel etiam forte in die pasche religiosi receperūt aliquos in suo altāri ad recipiēdum corpus christi: vel fecerunt solennia nuptiarum: queritur qualiter veniant puniendi? Dicit Clemēs ꝙ sunt excōicati ipso facto: ꝛ solum veniunt absoluendi per ro. pon. Sed quid si curatus ꝑcepit parrochianis vt in vna de tribus dn̄icis veniret ad suā ecclesiā. illi q non veniunt sunt excōicati a canone. Ponamꝰ ꝙ aliqui religiosi dicebant h̄re ꝑtātē absoluēdi excōicatū a canone ꝛ de facto absoluerūt. Querit̄ quā penaꝫ icurrūt? Dicit ꝙ ipso facto sunt excōicati. Sed sanctissime pater vellē informari an sint alia a qbus isti religiosi se debeāt abstiere? Dic̄ Cle. ꝙ sic videlicet ne in suis sermonibꝰ detrahant p̄latis: ep̄is: archiep̄is: vel curatis: ne diminuat̄ fama ipsoruꝫ p̄latoruꝫ etiā cauere dn̄t ne extrahāt personas a suo curato ꝛ eccl'ia parrochiali. al's puniūtur: vt in ꝯsi. si q vo p̄missa. ¶ Colligo aliq̄ notabilia. Prio ꝙ qlibet tenetur recipe sacr̄a eucharistie ꝛ extreme vnctionis ꝛ alia sacr̄a a suo ꝓprio sacerdote fallit in sacro pn̄ie. ¶ No. ꝙ quis non debet admittere. i. recipere alienos parrochianos ad solēnia nuptiaꝝ nisi de consensu curati. ¶ Nota ꝙ absoluentes aliq̄s a sn̄ia canonis vel a sentētia lata i synodo: sunt ipo facto excōicati. ¶ Nota ꝙ in casibus potis in l'ra: religiosi subsunt ordiarijs: ꝛ p̄nt conueniri corā epō: ꝛ p̄nt declarari excōicati vsq̄z ad cōdignā satisfactionem. ¶ No. ꝙ citatio debet eē formata ad casuꝫ sic. Citetis taleꝫ. P. significaturū ꝙ recepit tales ad solēnia nuptiarū: vel ꝙ ministrauit sacr̄ꝫ eucharistie. ¶ Nota ꝙ in virtute sancte obedientie p̄dicatores i suis s̄moībus debēt esse sobrij in loquela: nec debent aliqd detrahere p̄latis: ipsos demonstrando digito vel alijs demōstrationibꝰ ꝛ ꝯiecturis. ¶ Nota ꝙ religiosi nō debēt retrahere testatores a legato vel electiōe sepulture in sua ecclesia matrice. ¶ Nota ꝙ religiosi nō debēt inducere testatores vel sibi confitētes vt aliquid dent suis monasterijs: al's sunt puniēdi vt hic. ꝛ supiores illos nō puniētes ipso facto sunt excōicati. ¶ Nota ꝙ q̄nq̄z qs excōicat̄ a canone: ꝛ in qbus casibꝰ h̄ accidat ꝓsequitur Matthe. dic vt. j. de sen. excō. cle. j. in glo. est sciendum. ¶ Nota ibi [vt vbis eoꝝ vtamur] modū excusandi iproprias locutionem. de hoc in glo. ꝯcordat. Et vtimur q̄nq̄z i proprijs locutionibꝰ cā maioris exp̄ssionis vt hic ꝛ in iuribꝰ alle. in gl. c. versi. vtamur. Zaba. ¶ Glo. seq. vnum dubium soluit: ꝛ de alio remittit.

Citatio ad casuꝫ dꝫ eē format.

Predicatores nemini detrahere debent.

Religiosi non attrahāt aquaꝫ ad molendinum.

e ¶ Religiosi qui. Not. per hoc p̄cipiū hāc cōstitutionē cū suis penis ita locū h̄re in religiosis ꝙ seculares clericos nō icludit. An vero includat religiosos p̄fectos ecclesijs parrochialibꝰ quo ad nō suos parrochianos dubitat̄. ꝛ vide qd dixi. ꝯ. ea. cōpi. de deci. c. j. in. j. glo.
f ¶ Unctionis. De hoc sacro. xcv. dist. §. sed istud. ꝛ. c. se. de sac. vnc. c. vno. in prin. de ver. sig. quesiuit. de pe. ꝛ remis. ꝙ in te. ꝛ dic vt ibi.
g ¶ Eucharistie. dicit̄ ab eu qd est bonum ꝛ charis qd est gratia quasi bona gratia. ꝛ de hoc satis. ꝯ. ea. cōpil. de reli. ꝛ vene. sanc. c. vno.

Eucharistia vn̄ d'r.

h ¶ Solēnizare. i. solenniter benedicere. de hac benedictione habetur. xxx. q. v. c. j. ꝛ. iiij. ꝛ capitulis sequentibus. xxiij. distin. c. vlti. de spon. consultationi. de secundis nup. c. j. ꝛ. ij.
¶ Glo. se. querit ꝛ soluit: contra solutionem obijcit ꝛ respondet.
i ¶ Non habita. Sed nunquid credet religiosus parrochiano dicenti se habere talem licentiā? Uidetur ꝙ sic per id quod not. de pe. dist. vj. placuit. qꝛ non est presumendus immemor sue salutis. j. qd. vij. sanci-

Parrochiano credit̄ q se dixit h̄re licētiam a curato.

mus.de homi.significasti.ij.Sed contra: qr videmus in sacramento ordinis cū dat a nō suo epo: qꝫ ibi requiritur plena fides de licentia et qñqz de cā.de temp.ordi.c.j.et.ij.lib.vj.cū si. Item ista est quedaz absolutio facta per parrochialem pſbyterū sup qua nō credit ei qui se dicit absolutum de offi.ordi.ex parte.de sen.excom.sicut idem si dicatur delegatio.de offi.deleg.

cū in iure. Sz posset ad primuz rñderi illud speciale: qr sacrm ordis nō dat ppter recipiētē tm: imo ppter alios: et ideo dr sacrm dignitatis.j.q.j.§.si ergo.et.§.ecce si clericus.et facit quod no.de diu.serno.c.j.in gl.ij.sed ista sacramenta recipit quis ppter seipsuz. Ad scōm alleg. rñdet qꝫ illa vera in foro contentioso: secus in penitentiali: vt dixi in predi.decre.sicut.super.j.glo.

¶Glosa sequens soluit dubium et remittit.

Seruitores quē habent p curato.

a ¶Parrochialis. Per hoc q̄ ad scholares mercēnarios et his similes intelligo pſbyterū in cuius parrochia ihabitāt. facit qđ no.de pe.di.vj.placuit.de hoc scripsi de pe.et remis.ois.sup verbo.sacerdote.et Hostiē.tractauit in summa de parro.§.penul. ver.qs intelligat parrochian⁹. et de peni.et remis.§.cui confitendum.ad finem.

¶Glosa sequens soluit tria dubia.de tertio tamen aliud consulit.

parrochialis[a] presbyteri[b] licētia speciali[c]: aut qui excōicatos a canone[d] ṗterq̄z i casib⁹ a iure expssis[e] vel p pūilegia sedis aplice cōcessis[f] eisdem: vel a sentētijs[g] per statuta prouincialia[h] aut synodalia pmulgatis: seu (vt verbis eorum vtamur[i]) a pena et culpa absoluere quēq̄z[k] psumpserint: excōmunicationis incurrāt[l] sniam ipo facto: p sedē aplicam dūtaxat absoluēdi[m]: quos etiā locorum ordinarij (postq̄z de hoc eis constiterit) excōicatos faciāt publice nunciari[n]: donec de absolutione ipsorum eis fuerit facta fides: nullo religiosis eisdem sup hoc exēptionis vł alio priuilegio sufragāte[o].

¶Ponit septem culpas religiosoruz a qbus eos pcipit abstinere sub certis penis quas eis imponi iubet: et quas platis ipoꝝ imponit si non satisfecerint. Jo.and.

¶Quib⁹ etiam in virtute sancte obedientie et sub interminatione maledictionis eterne districti⁹ inhibemus: ne in fmonib⁹ suis ecclesiarum platis detrahāt[p]. Aut etiā retrahāt laycos ab eccłiaruz

Curat⁹ nō dum pbr suis parrochianis potest dare licentiaz alibi sacra recipiendi. Dyocesis est parrochia epi.

b ¶Presbyteri. Puto licentiam parrochialis sufficere qui adhuc presbyter non est puta: qr est infra annum: vel dispensatum est cū ipso fm formā decre.cuz ex eo.de elec.lib.vj.vel est parrochialis collegiata.eo.titu.statutum. facit de elec.suffraganeis.de transla.c.j.et quod ibi no. Uidetur etiam sufficere licentia vicarij gerentis curam per modum predic.decre.cū ex eo.facit.j.de pe.cupientes. Puto etiā post factū a penis excusari illum qui hoc fecit de auctoritate dyocesani.facit.de pe.et remi.c.ij.in fin.lib.vj.nam dyocesis est parrochia epi.de dona.aplice.in prin.et eps pſbyter.xcv.dist.olim.de pecu.cleri.c.ij.et facit qđ scripsi de pe.et remis.ois sup verbo.pprio.et hoc eo fortius quādo vacat parrochialis ecclesia: sed quādo nō vacat ante factum cōsulas abstineri.et ex licentia epi vel archipresbyteri ciuitateñ.hoc nō fieri: lz ab illis recipi possint: vt scripsi de offi.archipresbyteri.c.iij.et est simile.de iureiurā.veruz.et qđ dixi de iudeis.significauit.de re iudi.inter.super.iij.glo.

¶Glo.seq.querit: consulit: et soluit.in fi.soluit aliam questionem.

c ¶Speciali. Hic etiam est dubium an hec specialitas respiciat solum expressionē sacramentorū: an etiam requirat expressionem psonarum quod est dicere an sit satis qꝫ presbyter licētiet religiosuz vt parrochianos suos possit inungere et eis eucharistiā prebere: an requirat parrochianorum expssio qbus hec sunt prebēda. Item an sufficiat generalis licentia data parrochiano qꝫ possit illa recipere a quo vult religioso: an vero tali religioso vel parrochiano: de tali religioso specialis licentia requiratur. Ut bene satisfiat huic littere cōsulo qꝫ de personis et de conferente et recipiente; et de sacramētis fiat specificatio.ad hoc de sen.excom.ꝯstitutionē.li.vj.et de do.et cōtu.c.ij.cū ꝯcor.s.ea.compil.de vita et hone.cleri.c.j.j.de sentē.excō.grauis.in fi. Crederē tamen qꝫ ex q̄ de sacramento fit specificatio: licet nō exprimatur nomen parrochiani: cum datur licentia religioso: vel nomen religiosi cum datur licentia parrochiano euitetur pena.facit de tēpo.ordi.c.j.et de offi.vicarij.c.vlti.lib.vj. Et no.qꝫ hic de penitentia nō dicitur q̄ etiam de licentia sacerdotis pprij recipi nō possit a presbytero non habente curam. de hoc de pe.et remis.omnis.et tamen dato qꝫ reciperetur nō est locus huic pene.sicut etiam non habet locum pena in sacramento baptismi. cum illud hic non exprimatur. Jo.and.

Pnia an recipi possit a pbro nō hñte curaz de lnia pprij sacerdotis.

¶Glo.se.exponit: ad questionem alleg.et cōtrarium soluit.

d ¶A canone. Quocunq̄z etiam a quo episcopus vel sacerdos posset absoluere.de sen.excom.nuper.et videtur idem de sententia hominis de qua forte ideo non expressit: quia ab illa absoluit qui excommunicauit vel eius superior.de offi.ordi.pastoralis.sed cōtrarium puto vt in casu illo non expresso non sit locus pene.de elec.statutum.cum con-

Excōicat⁹ ab hoie a q̄ est absoluendus.

cor.lib.vj.et ad hoc.j.eo.ti.ibi: a sententijs per statuta etc.

e ¶Expressis.de sentē.excō.monachi.et.c.cum illorum.

f ¶Concessis.habent multi religiosi priuilegium ab apostolica sede super absolutionibus diuersorum casuum.

g ¶A sententijs.puto qꝫ oēm sniaz includat excōicatiōis suspēsionis: vel interdicti: cuius necessaria sit absolutio.

h ¶Prouīcialia. aut synodalia de vtrisq̄z de accusa.sicut olim.cū ꝯcor.

i ¶Utamur. concor.de hereti.accusatus.§.ille quoq̄z.lib.vj.j.de pe.et remis.c.ij.et vide quod ibi dicam.

k ¶Quemq̄z. etiam religiosum vel consocium. nihil eniz excipit qui dicit quodcūq̄z.de maio.et obe.solite.in fi.

Quod nō dicēs nihil excipit.

l ¶Incurrāt. Quid de recipientibus absolutiones vel sacramenta predicta: an ex tali participatione sint damnati? Uide quod dixi de sen.excom.contingit.j.

m ¶Absoluendi. Nisi in mortis articulo.s.ea.cōpil.de here.c.j.et.ij.et.j.de pe.c.j.

n ¶Nunciari.sic.s.cad.compil.de censi.ca.fi.j.titu.j.c.ij.in fi.

o ¶Suffragante. quin sez penam incurrāt et denuncientur vt dictuz est priuilegia enim sup his concessa tollere non intendit.vt.s.patet.ꝯcor.quod dixi.s.ea.compi.de deci.c.j.in fi.

suarum frequentia: vel accessu[q]: seu indulgentias pnunciēt indiscretas[r]. Neue (cū cōfectionibus testamentoruz intererūt) a restitutionibus debitis: aut legatis matricib⁹[s] ecclesijs faciendis retrahant testatores. Nec legata vel debita: aut male ablata i certa sibi aut alijs singularibus sui ordinis fratribus vel ꝯuētibus in aliorum[t] pīudiciū fieri seu erogari pcurent. Nec etiam in casibus sedi aplice[v] aut locorū ordinarijs[x] reseruatis quenq̄z absoluere[y]. Aut psonas ecclīasticas psertim[z] coram iudicib⁹ delegatis[a] a nobis suā contra eos iustitiam psequentes vexare indebite: aut ad loca[b] plura et psertim multuz remota[c] cōuenire psumāt. ¶Si q vo premissa vel[d] aliqđ de pmissis attentare psumpserint: p duos menses subiaceant penis illis q̄ fm eoruz regulā vel statuta p grauib⁹[e] criminib⁹ seu culpis eis cōsueuerunt imponi. Sup[f] qbus absq̄z manifesta necessitate[g] cuz eis nō valeat dispensari. Ceteruz plati eorū nisi de his q̄ occasione pmissorum ex-

¶Glo.seq.inducit duas auctoritates: et litteram exponit.

p ¶Detrahant.vj.q.j.deteriores.dicit Hierony.ad rusticuz. Non est humilitatis mee atq̄z mēsure de ministris ecclesiarū sinistruz quippiā dicere: habeant illi ordinem suum et gradū.xvj.q.j.si clericatus. Tullius in inuectiua contra Salustium in fi. Sepe vidi grauius offendere animos auditorum eos qui aliena vitia aperte dixerunt q̄ eos qui commiserunt. Intelligo autem hanc litteram cum nominatim detrahunt: vel per circunlocutionem que vicem habeat proprij nominis: vnde alīs in genere bene liceret predicatori tangere vitia prelatorum: vnde dominus dixit: super cathedram moysi sederunt scribe etc. Matthei.xxiij.capi.j.q.j.omnia.licet ergo in genere quod non in specie.de offi.ordi.si sacerdos.caueant tamen vt etiam in generali locutione linguā refrenent: quia qui inconsiderate loquitur sentiet mala.v.q.v.§.sed aliud.xliij.distin.sit rector.

Predicatoribus an liceat nota tim vitia platorū tangere.

q ¶Accessu.facit de parro.c.ij.

r ¶Indiscretas.i.non concessas.et de his.j.de pe.et remis.c.ij.

s ¶Matricibus.cathedralibus vel alijs.de verb.signi.venerabili.de prescrip.c.j.et.c.ex transmissa.de transac.preterea.ij.j.de sen.excō.c.j.

t ¶In aliorū.i.quibus debent vel qbus legare volebāt.posset etiaz intelligi de epis qbus competit dispositio male ablatoꝝ incertorum de quibus premisit: et tunc faceret pro Hosti.in his que scripsi post eum.de iudeis.cum sit.de vsu.cum tu.als videretur facere ꝯtra Archi.in eo quod legitur et non.de testa.c.ij.lib.vj.

v ¶Sedi apostolice.hos colligit Guil.in repertorio.de pe.et remis.

x ¶Ordinarijs.de hoc.no.de peni.et remis.si eps.lib.vj.et per Hostiē.in summa.de pe.§.cui confitendum.in fi.ij.col.

y ¶Absoluere.a peccato vel culpa.de absolutione enim ab excommunicatione dixi in prima parte.

z ¶Presertim.hic duplex punctuatio.

a ¶Delegatis a nobis.facit de immu.eccle.c.quoniam.lib.vj.

b ¶Ad loca plura.de rescrip.c.fi.

c ¶Remota.lz eñ in hoc sit puisuz per decre.nōnulli.de rescript.et.eo.ti.statutum.lib.vj.tamen qñq̄z dantur eis conseruatores qbus datur potestas trahendi vltra duas dietas nō obstantibus etc.

d ¶Uel aliquod. Nota qꝫ equalis est pena pro vno actu prohibito et p pluribus.sic.j.tit.j.c.j.§.ciuitas.et facit ad no.vj.q.j.imitare.et ad id quod scripsi in questione Gualteri.

Pena pro vno actu et p pluribus pt eē eq̄lis.

e ¶Grauibus.decre.nō solū.in fin.de reg.lib.vj.dicit p grauioribus.

f ¶Super quibus.penis.

g ¶Necessitate.puta infirmitate: senectute: vel his similibus.

Peruenerint.

a ¶Peruenerint. Ergo vbi nil peruenit non est locus huic pene.

b ¶Ecclesiasticis. Laicis ergo non prouidet.

c ¶Plenariā. Cōcor.s.ea.ꝯpil.de here.c.ij.ver.aqua.intelligo autez qꝫ fiat plenaria qñ preceptū ad illā sufficit: vt pbat precedens littera.

d ¶Requisiti. Facit.s.ea.cōpil.de deci.c.j.et dic requisiti ab his quoꝝ interst: vt ibi.

e ¶Suspēsionis. Declarari debuisset an ab officio an ab administratione.puto tñ qꝫ de suspensione ab officio loquat: et an includat suspensionem beneficij.dicaz.j.de pe.cupientes.

f ¶Aplica.gñale puilegiū circa hoc.s.totuz orbem respiciēs sol⁹ papa cōcedit spāle tñ quo ad suā dyoce.cōcederet eps ex cā.qđ dic vt de relig.do.ꝯstitut⁹.de re iu.cuz inter.sīł qđ dixi de altari viatico.de pui.in his.

g ¶Domesticis.de vbo.sig.c.vlti.lib.vj.

h ¶Ministrare. Cōcor.s.ea.compi.de relig.do.qr cōtingit.in fi.per quā qđ hic de priuilegio dr: videt etiaz ex cōsuetudine posse cōpetere: nisi dicas qꝫ illa decre.nō dicit valere cōsuetudinē qꝫ religiosi talia ministrēt: sz dicit valere cōsuetudinē qꝫ sacerdos hospitaliuz vł sacerdotes parrochiales pauperibus et familie illa ministrent: posset ergo priuilegium hoc casu qđ non pōt consuetudo.facit ő pe.et re.si eps.in fi.lib.vj.

¶Archiepiscopo. ¶Tria sunt dicta que patēt in rubro.secūdū ibi: simili modo. tertiū ibi: sic tñ. Jo.an.

cessuum ad eos quoquomō peruenerint[a] ecclījs aut personis ecclesiasticis[b] damnificatis vł lesis satisfactionē plenariaz[c] exhibuerint infra mēsem postq̄z sup hoc fuerint reqsiti[d]: suspēsiōis[e] sniam vsq̄z ad satisfactionē debitam eo ipso incurrāt: nō obstātib⁹ pmissis statutis: aut qbuslibet priuilegijs cuiuscunq̄z tenoris existant.

¶Ponit moderationem circa duos primos casus.h.d. Jo.an.

¶Sane religiosis illis qbus est ad aplica[f] sede concessuz: vt familiarib⁹ suis domesticis[g] aut pauperib⁹ in hospitalib⁹ suis degentib⁹ sacramēta possint ecclīastica ministrare[h]: nulluz ex pmissis volumus quo ad hoc preiudicium generari. Idem in eodem.

¶Archiepiscopi per loca exempta puincie sue faciunt crucē ante se deferri: ipsi etiam et dyocesani ibi benedicūt: audiūt diuina: et illa celebrant et faciunt celebrari: per hoc tamen exemptis vel priuilegiatis in alijs nullum fit preiudicium. Jo.and. Capitulū.ij.

Archieps per queuis loca exēpta[i] sue puincie facieti transitū aut ad ea forsan declināti[k]: vt crucez[l] añ se libere portare faciat bñdicat[m] pplo diuina officia priuatim vel publice ibidē au-

Nota de locis exēptis et qūo cogscant.gl.ij.remittit. Nota qꝫ archieps pōt benedicere pplo p totā prouinciaz. Et dicit zenzelinus qꝫ p talē benedictionē delēt venialia de h i proe.vj.in glo.vj.et zabarel.

¶Presupponendū est qꝫ archieps nō pōt ante se crucē facere portari nisi in sua puincia. Itē qꝫ lz loca exēpta nō sint de sua dyocesi: sunt tñ i sua dyocesi. ¶Casus. Archieps Bituricēsis faciēs trāsitū p puinciaz Lemouicoꝝ certū est qꝫ pōt facere portari crucez añ se in sua pticulari dyocesi. Sed qd si itret locū exēptū q̄rit vtrū possit facere portari crucem: dicit qꝫ sic: et etiā celebrare missaz i pōtificalib⁹. Itē pt dicere bñdictionē solēnē: nō tñ p h fit pīudiciū illis locis exēptis qꝫ possit dicere illa loca sibi subiecta.h.r. ¶Nota qꝫ archieps transiēs vel declinās ad locū exēptuz sue puincie: pōt ibidē bñdicere pplm: etiā solēniter p illa verba. Sit nomē dñi bñdictum. Et idē in epo quo ad loca exēpta sue dyocesis: vt glo.in verb.benedicat. Et nota ex textu quinq̄z q̄ pōt facere archieps in locis exēptis sue puincie: et eps in eisdē locis sue dyocesis: preter crucis delationē q̄ nō competit epo sed archiepo.

i ¶Exēpta. Hoc dscernit p ea q̄ habent eo.tit.si papa.lib.vj.

k ¶Declināti.de pscrip.cū ex officij. Et hic iunge lraz sacro approbāte cōcilio pñtis cōstitutionis serie duxim⁹ cōcedendum. Jo.an.

l ¶Ut crucem. De hac eo.tit.antiqua.et vt lit.pendē.c.j.

Bñdictio solēnis p q̄ vba fit.

m ¶Benedicat. Solēniter p illa vba. Sit nomē dñi benedictū.et vide qđ no.de ꝯse.dist.j.cū ad celebrādas.xxvj.q.vj.mininistrare.xcv.dis.ecce.et qđ no.de priuile.abbates.lib.vj.

n ¶Pontificalibus. Intelligo etiam cum pallio quod est pontificale archiepiscopi: diebus tamen permissis qui no.de vsu pal.ad honorē et intra ecclesiam.eo.titu.c.j.

o ¶Sine pontificalibus. Ergo eps nō posset sibi facere in pōtificalibus celebrari: qđ intellige nisi esset dyocesanus cui hoc cōpetit suo iure: vt.j.dicam.facit p Inno.hec littera.

p ¶Celebrari. Ponit hic duo vt diuersa.vñ aliud est celebrare: aliud qsi auctorizādo sibi facere celebrari: aliud simplr audire. In primo et scdo casu excōicatus irregularitatez incurrit: et sic loquit de cleri.excō.illud.in fi. In tertio nō.de hoc scripsi de exces.pla.c.fi.

q ¶Eisdem. Scz exemptis.vel circa hoc priuilegiatis.

¶Glo.seq.ponit dictum Inno.et cōtrarium Hosti.p vtroq̄z alleg.et illa distinguendo concordat.

r ¶Etiam celebrare. In pontificalibus.per illud qđ dicit simili modo

sciās quod no. Inno.de vsu pal.c.fi.qꝫ epi in dyocesib⁹ alienis etiaz si de licentia dyocesanoꝝ celebrēt non vtunt pontificalib⁹: nisi sup h sint priuilegiati.alleg.de renū.ad supplicationē.sed Host.ibi dicit qꝫ etiaz in pōtificalib⁹ et sine licentia poterūt celebrare (sicut seruat generalis cōsuetudo) et etiā pdicare: nisi specialiter phibeant remittens ad no.extra de here.cū ex iniūcto. Ista lra videt facere p Hosti.inq̄tū in locis exēptis his vtit. In contrariuz facit p Inno.inq̄tū littera dicit qꝫ archieps sibi celebrari facit sine pontificalib⁹ fortiter facit. Itez qr hic dicit littera vsum pōtificalium cōpetere archiepo intra prouinciā epo infra dyocesim.facit eo.titu.abbates.et.c.vt apostolice.li.vj. Posset dici dictum Hostien.pcedere qñ pōtificalibus vtitur sine iurisditionis exercitio: vt missam celebrādo: et predicando.facit eo.tit.ca.vlt.lib.vj.et qđ no.vj.q.iij.c.j.Sed ob.s.pri.rñ.vt pdixi. Dici posset qꝫ archieps non cōmittit epo vsum pontificalium extra suaz dyocesim: sed suo iure eps celebrans vtitur illo. quod vt dixi approbat consuetudo. Sed si iurisditiōe vel officio vti vellent.puta ordinando: degradando: chrismando: vel similia faciendo: tunc sine licentia epi id non poterunt. ix.q.ij.per totum.si tamen circa illorum exercitium habent licentiā epi puto qꝫ vti poterūt pontificalibus.et in hoc differunt pōtificalia a pallio quo non vteretur archieps in aliena prouincia: etiam de licētia illius ad quem spectat: nisi super hoc esset priuilegiatus.de vsu.pal.ex tuarum.strictior est eñ vsus pallij qꝫ pontificaliū: vt ibi patet.et eo.ti.ad honorem.et.c.j.et.ij.

Epi i dyocesib⁹ alienis celebrātes an possint vti pōtificalib⁹.

Pallio archieps vti non potest i aliena puincia.

diat: et ea etiā in pontificalibus[n] celebret: et faciat in sua presentia sine[o] pōtificalib⁹ celebrari[p] (q̄uis pūilegio ꝯrio nō obstante) sacro approbante concilio pñtis constitutionis serie duxim⁹ ꝯcedendū. ¶Simili modo cōcedimus epo vt in locis eisdez[q] sue dyocez. possit pplo bñdicere: audire diuina officia: et ea etiam[r] celebrare: et in sua pñtia facere[s] celebrari. ¶Sic tñ qꝫ ptextu cōcessionis hmōi: in locis ipsis exemptis vel circa hoc priuilegiatis: nullam aliaz iurisditionez[t] idem archieps vel eps exerceat: nec personis exemptis vel priuilegiat molestiaz inferat: vel grauamen: nullūq̄z exēptioni vel priuilegijs eorundem aliud preiudicium generetur[v] nec ipsis archiepiscopo vel episcopo ius aliud quomodolibet acquiratur[x].

¶De penis. Titu.vij.

¶Clemēs.v.in cōcilio Uiēnensi.

¶Percutiens episcopum: capiens/ et banniens/ vel hoc mandans vel ratificans: socius/ consiliarius/ fautor/ et defensator cuz suis posteris: ciuitas in hoc delinquens et eius officiales penis varijs per cōciliuz puniuntur. Jo.and. Cap.j.

SI quis suadēte dya-

s ¶Facere celebrari.sine pontificalibus: vt.s.

t ¶Jurisditionem.facit.xviij.q.ij.luminoso.de offi.or.cū eps.li.vj.

v ¶Generetur. Concor.s.ea.compi.de foro cōpe.q̄uis.in fi.

x ¶Acquiratur. Concor.eo.ti.qr intentionis.

¶De penis. ¶Uisum est simpliciter et diuisim de penis. Uerū qr nō est nouū vt aliqbus specialiter enumeratis subijciatur verbū generale. Uel sic. Uisum est de penis in specie: nunc videndū est in genere.

Continuatio.

SI quis suadēte. ¶Casus. Aliquis fuit ita temerarius qꝫ iniuriose.i.nō iure vel aīo iniuriādi manus iniecit i epm: vel ipsum inuitū detinuit in carcere: vel illū tāq̄ bānitū expulit a terra: vel si nō fecit: tñ id mādauit fieri: vel fuit factum sine mādato eius: et postea ratū habuit: vel etiā fuit particeps et prebuit auxilium. Querit quas penas talis incurrit: Dicit Clemens qꝫ ipso facto.i.eoipso: et ita cito qꝫ fecit illud factum: ipse incurrit sniam excōicatiōis etiā in casib⁹ in qbus olim nō incurrebat excōicationē: etiā in casib⁹ de qbus in lra. Itē si talis talia faciēs obtinebat res ab eccłia ad locationē vel in emphiteosim pdit illas ipso facto. et filij ei⁹ sunt inhabiles ad obtinēdū bñficia in illa dyocesi. Itez terra illi⁹ delinquētis (si nō ꝯtineat vltra vnā dyocesim) est supposita interdicto eccłiastico. Si vo ꝯtineat vltra vnā dyocesim: tūc terra pncipalis domicilij vel ciuitas est supposita iterdicto. Itē ꝯsiliarij illi⁹ sunt excōicati ipso facto. Postea remouet vnū dubiū qꝫ nō est mirādū si p isto delicto iposuerit tātas penas: qr illud delictū adhuc reqrit maiores.h.r. ¶Nota pmo qꝫ xps dict⁹ est prio pōtifex q̄ si pōtez faciēs q̄ im⁹ adciūt nobis pōtē dādo idulgētias pctoꝝ. ¶No.qꝫ si papa scribat epo: dicit: dilecto fratri.si alit scriberet lre essent surreptitie. Si vo scribat laicis vel abbatib⁹: dicit: dilecto filio. ¶No.ex pncipio tex.qꝫ inijciēs man⁹ violentas in epm dr sacrileg⁹: qr violat rem sacrā. Idē de sacerdotibus.l.si quis.C.de epis.et cleri. ¶Nota qꝫ talis inijciēs manus in epm vel pbens auxiliū ad illud faciendū incurrit sniam excōmunica-

Sacrilegiū incurrit qui manus violētas in epm inijcit.

tionis ipso facto: a qua non potest absolui nisi a papa: preterq̄ in mortis articulo: tamen recepta sanitate tenetur adire papam super satisfactione: al's incideret in eandem excommunicationem. ¶ Nota q̄ talis violator perdit ipso iure emphitheosim et locationes quas habet ab ecclesia ipsius epi. ¶ Nota casum in quo filius punitur pro delicto patris: et sic aliqs est habilis ad obtinēda beneficia in vno loco et nō in alio. ¶ Nota q̄ terra illius violatoris supponit̄ interdicto. cuius interdicti effectus est iste q̄ ibi sacramenta nō ministrētur exceptis necessarijs scilz sacro baptismi et penitentie siue cōfessionis. ¶ Nota q̄ diuersa sunt genera sacrilegiorū qd innuit lr̄a ibi: in hoc sacrilegij genus. et sic psupponit q̄ sit et aliud genus. de hoc in glo. sunt enim. ¶ Nota q̄ anathema dr̄ mucro. Et quid dicatur anathema. notat̄ de iud. cū nō ab hoīe. Zaba. ¶ Si qs suadēte. Concor. xvij. q. iiij. si qs suadente diabolo. et facit ad casum. ea. q. si quis deinceps. ij. q. j. in pmis. ver. de persona Januarij. C. de epis. et cle. si qs in hoc.

Filius pro delicto patris q̄nqz punitur.

Interdicti effectus.

Sacrilegiorum diuersa sunt genera.

a ¶ In hoc. Sunt eīm diuersa gn̄a sacrilegiorū. de qbus. xvij. q. iiij. §. sacrilegiū. et c. seq. et de hoc et de ipsius varijs penis. no. e. q. sacrilegium.

¶ Glo. seq. soluit duo dubia.

b ¶ Quēuis pontificē. Illos ergo q renūciauerūt loco nō ordini videtur includere. de or. ab epo. c. j. sed tūc nō erit locus pene. de qua. j. ver. a feudis. et ver. ipsius filij. electos vo nondū cōsecratos q pōtifices. i. epi nō sunt. ✠ non videtur includere.

✠ Adde ad h̄ scz an electus in epz et cōfirmatus ante 9secrationem dici possit epus qd not in. l. ex eo. ff. de test. milita. Spe. in tit. de rescrip. p̄sentata §. rōne autem cause versi. itē q̄ obtentum. Adde Abb. et qd ibi no. i additi. in. c. trāsmissaz. in fi. de elec.

c ¶ Vel temere. Ille igit̄ q pcuteret se defendēdo nō ligabit̄ his penis. facit eo. ti. in qbusdā. et qd ibi no. e. ti. felicis. in prin. lib. vj.

d ¶ Banniuerit. Cōcor. de iniurijs. olim. Et no. q̄ plus habet decr. felicis. eo. ti. lib. vj. q̄ ista. in eo q̄ punit hostiliter insequentē. ista sola pcutientem: capientem: vel bannientē: habet tn̄ plus ista in eo q̄ punit bannientem quod illa non facit.

¶ Glo. seq. no. speciale quod impugnat: qr durum.

e ¶ Mandauerit. Nota casum quo punitur solū mandatū. et est maleficiū perfectū. cōcor. de homi. p humani. ad fi. lib. vj. et vt ibi not. pnia et reuocatio hoc casu nō pdest. Sed qr hoc durū videt̄: quē ex solo mādato maleficio nō secuto tot penis inuolui. et qr regulariter verba cum effectu recipiant̄. de cle. nō resi. relatū. cū 9cor. iō pōt exponi: vel hec. s. pcussiones: captiones. vel bāna iam facta. facit eo. ti. felicis. in prin. de senten. excō. quicunqz. lib. vj.

f ¶ Rata habuerit. Oportet ergo q̄ hec facta fuerint ipsius cōtēplatione: al's ratū habere nō posset. de reg. iur. ratū qs. lib. vj. et e. lib. de sen. excō. cū quis. et not. eo. ti. felicis. in prin. lib. vj.

g ¶ Sciēter. q hoc allegat h̄ pbet. qd dic vt de reg. iur. psumit̄. lib. vj.

¶ Glo. seq. q̄ttuor psequit̄ q̄ ponit lr̄a. et pmo de socio s̄z deriuatiōes. deinde s̄z iuristas ponit sex societates. De scda scz criminis: ponit triplicē modū: et s̄m primū dicit h̄ intelligi. s. de cooperāte. De 9siliario dat q̄ttuor remissiōes. De fauēte dat triplicē modū. et de scdo remittit. De defensore pōderat lr̄am distinguēdo duplicē defensionē in facto et post se. et in scda distinguit tres spēs et de tertia remittit.

h ¶ Defensauerit. Qr lr̄a ista de his q̄ttuor tractat. s. de socio: cōsiliario: fauorē dante: et defensante. de singulis videamus. Circa primum sciendū est q̄ socij pprie dicunt̄ s̄m deriuationes propter periculi vel operis societatē. ✠ Et dr̄ socius a sequor seq̄ris. vnde dicunt q̄ socius pprie in periculo: collega in officio: comes in itinere: cōsors in pmio: sodalis in mēsa vel in sede. S̄z nos iuriste dicimus sociū in crimine. xxij. q. iiij. si ad peccatū. xxvj. q. ij. illud. in fi. In ecclesia. de offi. dele. cū. R. de sen. excō. ex tenore. In ordine. de cōfessio. c. j. i fi. In via. de vo. c. ij. In cōiugio. xxvij. q. ij. cuz societas. In lucro. de spō. c. ij. de sepul. ca. j. De socio criminis de quo ad ppositū: et quē q̄nqz vocamus 9sortē. de here. cū s̄m. lib. vj. Dicit canon quē malis tripliciter sociari cōmittendo: fauēdo: nō corripiēdo. xxiij. q. iiij. ita plene. et ideo nō caret scrupulo societatis occulte et c. lxxxvj. di. faciētis. ij. q. vij. negligere. de homi. sicut. §. ij. hic tn̄ puto stricte sociū sumi p agente qui aliquid cooperatur ad actum percussionis: captionis vel banni. Et licz in delinquendo sint quandoqz plures socij: quorum nullus est principalior. et tales includunt̄ sub agētibus de quibus premisit: quandoqz tamen vnus est principalis: alter cooperans: et sic sumitur hic socius. quod patet. quia de faciente premiserat. et est similis distinctio circa vnionem. no. ne sede vacan. c. j. Circa secundū de cōsiliario non insisto: sed vide qd no. de regu. iur. nullus ex consilio. lib. vj. ff. de verbo. sign. sepe. in fi. ff. manda. l. ij. in fi. insti. de obli. que ex delic. §. ope. Circa tertium de fautore vel fauente: sciendum est q̄ est simplex fauor q nil adijcit ad peccandū. de quo eo. titu. felicis. §. illud. lib. vj. et de tali non videt̄ hic intelligendum per id qd dicit in his vt statim dicam. Itez sciendum q̄ canon dicit illuz impietati fauere qui obuiare potest et nō obuiat xxiij. q. iij. q pōt. lxxxiij. distin. error. de sentē. excōmu. quāte. sed de hoc dic vt ibi. Et quia littera hic dicit in his: scilicz percussione: captiōe: vel banno: patet q̄ fauens huic delinquēti post delictum preter defensorez (de quo sequitur) non incurrit hanc penaz. In materia hereticorum latius recipiuntur fautores. de quibus de hereticis. excōicamus. §. credentes. eo. tit. c. ij. et c. cōtra christianos. lib. vj. vt ligentur ibi etiam post delictum: et post sententiam fauentes. de quo per Hostien. in summa. de hereti. §. penulti. et dixi in predic. §. credentes. et facit de here. accusatus. §. penul. lib. vj. Circa quartum de defensore est aduertendum q̄ littera non repetit in his quod predixit in tribus proximis casibus: per quod puto q̄ etiam defensorem post maleficium punire intendit. Est ergo quidam defensor vel auctorizator delicti: et talis grauius punitur q̄ agens. xj. q. iij. qui cōsentit. xxiiij. q. iij. qui aliorum. et no. ij. q. j. notum. de offi. delega. ca. j. Est alius defensor qui etiam post delictum defendit: puta impediendo ne delinquens ad manus iudicis veniat examinandus vel puniendus. xxvij. q. j. si custos. facit. xxj. q. v. per totum. vel ne fiat executio. de off. delega. ex litteris. et hunc etiam intendit includere. et probatur eod. titu. felicis. lib. vj. post principium. ibi postea receptauerit vel defensauerit et c. Non tamen puto q̄ is qui talem defenderet ne ledatur a priuato: nedum tertio sed illo offenso: puta episcopo vel eius consanguineis vindicare volentibus includatur hac pena cum illa sit iniuria: ad quam etiam propulsandam a socio quis tenetur. de senten. excommu. dilecto. cum suis concor. lib. vj. De illo qui defendit in iudicio patrocinando. vide quod dixi post Hostiē. de cleri. excommu. proposuit. super ver. fautorem.

Socij qui dicuntur.

✠ Adde Jo. and. in cap. innotuit et qd ibi no. in addi. ad gl. de elec.

Cōsiliarius q̄s dicit.

Fautor q̄s dicitur.

Defensor q̄s dicitur.

i ¶ De predictis: vt in bāniente: vel id mandante: vel id ratuz habēte socio et c. et hec littera probat q̄ in his casibus qbus per antiqua iura contrahebatur excōicatio nō iteratur per hanc constitutionem.

k ¶ Canones. xvij. q. iiij. si quis suadente. de senten. excommu. nuper. et. c. quicunqz. Jo. and.

l ¶ Cōsuetudine. que forsan habebat tales capi vel banniri per reges vel principes. concor. de iudi. cleri.

m ¶ Pontificem. concor. de sen. excom. c. j.

n ¶ Reuertantur. cōcor. eo. ti. ad aures. et c. in quibusdam.

o ¶ Masculinam. intelligebatur etiam si non fuisset appositum. eod. titu. vbicunqz. lib. vj.

¶ Glo. seq. obiectionem soluit diuersitatem casuum exprimēs.

p ¶ Generationē secundā. decre. in quibusdā. eo. ti. puuit quartam: s̄z illa in homicidio vel mutilatione: et quo ad personas ibi expressas: scz patronos: aduocatos: vicedominos feudatarios: et bn̄ficiatos: et priuat quartā generationē etiam a clericoz collegio. ista latius loquitur quo ad personas: strictius quo ad descendentes: et penam inhabilitatis beneficiorum in illis dyocesibus tm̄.

q ¶ In ciuitate. Nota inhabilitatem beneficij in vno loco: nō in alio. cōcor. de exces. prela. illud. et facit quod not. de appella. pastoralis. in vlt. glo. et est si. de elec. si compromissarius. §. pe. lib. vj.

r ¶ Obtinenda. nō priuat obtentis: credo tamen q̄ illa permutare nō posset cum alio beneficio ipsius dyocesis.

s ¶ Detinebitur. cōcor. de spon. nō est vobis. et vide quod ibi no.

t ¶ Si sua sit. vide quod no. et dixi de postula. prela. c. j.

v ¶ Vicine. concor. de priuileg. c. super specula. cum suis concordan.

Accensis.

bolo in hoc[a] sacrilegij genus prorupperit q̄ quēuis[b] pontificē iniuriose vel temere[c] percusserit: aut ceperit: seu banniuerit[d]: vel hec mandauerit[e] fieri: aut facta ab alijs rata[f] habuerit: vel socius i his fuerit facientis: aut consiliuz in his dederit: aut fauorez: seu scienter[g] defensauerit[h] eūdē: in illis casibus de pdictis[i] in qbus excōicationē p iam editos canones[k] nō subiret sit huius nostre 9stitutiōis auctoritate (nō obstāte quacūqz consuetudine[l]: quaz reputamus approbante sacro cōcilio potius corruptelaz) anathemat̄ mucrone percussus a quo nequeat nisi p summū pontificē[m] (p̄terq̄ in articulo mortis) absolui. A feudis insup locationibus: officijs et beneficijs spūalibus siue tpalibus q̄ ab ecclesia cui sic offensus p̄est epus obtinet cadat hoc ipso: ac ad eandem ecclesia libere reuertantur[n]. Ipsius filij per masculinā[o] descendentes lineā vsqz ad gn̄ationē[p] secūdā (oī spe dispensationis adēpta) reddant̄ ipso facto inhabiles ad eccl'iastica bn̄ficia in ciuitate[q] et dyocesi i quibus idē eps presidet obtinenda[r]. Terra q̄z ipsius (dum tamē vltra vnam dyoce. non cōtineat (vsqz ad cōdignā satisfactionē eiusdē. Necnō locus aut loca i qbus captus eps detinebit̄[s] q̄diu detentio ipsa in eisdez durauerit eccl'iastico subiaceant īterdicto. Qz si terra eiusdē duas dyoceses: vel vltra 9tineat: dyocesis. domicilij principalis ipsius et illa etiam in qua fuerit delictum cōmissum si sua[t] sit: et due alie que sub ipso sint eidem loco magis vicine[v]: interdicto subiaceant supradicto. Et qr eo maior erit ipsius confusio q̄sua fuerit culpa patentior: quousqz dignam satisfactionē p̄stiterit per oēs illius loci in quo cōmis-

Scabinus vocabulū Gallicum

a ¶ Accensis. Extinctis et pedibus conculcatis. xj. q. iij. debent.

b ¶ Iniungendam. Concor. eo. ti. felicis. §. cum autem. lib. vj.

c ¶ Interdicto. 9cor. e. ti. felicis. i fi. de elec. vbi piculū. §. ciuitas. li. vj.

d ¶ Donec. vide qd sup eodē verbo di. s. ea. compi. de deci. c. j.

Baliuus.

e ¶ Baliuus. Vulgare puincialiū. de sen. excō. dilecto. li. vj. in Francia dicūtur prepositi. de verb. signi. ex parte. j.

f ¶ Scabini. Vulgare gallicorum. cōcor. de ali. iu. mu. ca. fa. ca. ij. de immu. eccle. ca. j. li. vj.

g ¶ Vt pmittit̄. s. per sedē aplicā i mortis articulo.

h ¶ Tanto magis. Arguit a minori. de hoc de elec. cum in cunctis.

i ¶ Deseuire. 9cor. eo. ti. felicis. §. si qs vo. li. vj.

Prochdolor an sint due partes.

k ¶ Prochdolor. interiectio dolentis: cū aliqs in dolore loquit̄. aliq dicūt q̄ sunt due partes et duobus accētibus debēt legi.

l ¶ Crassantibus: q̄si crudelit̄ gradiētibus. ij. Reguz. vi. cessēt interfectio: al's indignatio q̄ crassat̄ i pplo. ad idē. xxiiij. q. j. militare. ff. eo. capitaliū. vltra medium. et. §. fi.

m ¶ Exēplo. ff. de penis. aut facta. §. fi.

n ¶ Offensi. De sen. excō. cuz illorum. et vide quod no. de calū. c. j. i glo. ij. de etate et quali. cum bone. in prima glo.

o ¶ Sanctissimi. In aut. de san. epis. col. ix.

p ¶ Legati. ij. q. vij. accusatio. in fi. et. xxj. distinc. in nouo.

q ¶ Pr̄es. ij. q. vij. q̄lis.

r ¶ Fratres. De cri. fal. q̄ graui.

s ¶ Coepi. xxiiij. q. j. quotiens. de accu. licet. in fi.

t ¶ Columne. ij. q. vij. accusatio. de accu. q̄liter. ij.

Dedolere.

v ¶ Penā. adequandaz culpe violentis dignitatem tante preeminentie quod sequitur.

x ¶ Proteruitatē. vt lite nō 9testa. qm̄. in fi. de iud. cum non ab homine.

¶ Glo. se. all. 9cor. et siliis lr̄e ponit glo. Hosti. et ex his qōnem soluit: et solutionis obiectioni rn̄det.

sum est facinus: necnon ciuitatū et dyoce. vicinarū ecclesias qbuslibet diebus dn̄icis et festiuis: pulsatis cāpanis: et cādelis accēsis[a] excōicatus publice nūciet̄. Et cuz absoluēdus fuerit: sufficienter et idonee caueat q̄ inferende pene parebit: et auxiliante dn̄o pn̄iam peraget iniūgendam[b]. Ciuitas aūt que premissa vl' eoz aliqd in epz suū cōmiserit: iterdicto[c] (donec[d] satisfecerit) subiaceat memorato. Potestas vero: consiliarij: baliuus[e]: scabini[f]: aduocati: 9sules: rectores: et officiales ipsius quocunqz nomine censeantur in premissis culpabiles existētes: similiter excōicationis sn̄ie a qua (nisi vt pmittit̄[g]) nō valeant absolutiōis obtinere beneficiuz sint subiecti. Que omia tāto[h] magis in epoz interfectoribus sunt seruāda: quāto in eos seuerior q̄ in pfatos pena dz exurgē: et grauioris idignatiōis aculeus deseuire[i].

¶ Excusat rigorez dicēs q̄ grauiores pene deberēt iponi. Jo. ā.

¶ Nec sup hec quisq̄ miret̄ q̄ pmissa perpetrātibus penas nō inferimus grauiores: lz eniz (qd dicere pudet) hec pchdolor[k] frequēter occurrant: multisqz crassantibus[l] opus esset exemplo[m]: et ex dignitate offensi[n] penam metiri deceat offendentis. Epi eīm dicunt̄ sanctissimi[o]: christi legati[p] existūt spūales sunt patres[q]: nostriqz fratres[r] et coepi[s]: colūne[t] cōprobātur eccl'ie: quare grauez oporteret esse penā[v] culpe violātis dignitatem tante peminentie adequādā. Volumus tn̄ ad pn̄s in penaruz exaggeratione tpare rigorem: ad penas alias processuri si proteruitatem[x] delinquētium hoc exposcere videamus.

¶ Repetit ius antiquū de absolutis i mortis articlo: q sanati reincidunt si nō satisfaciāt. Jo. an.

¶ Sane si quis in aliquo casuū predictoruz fuerit ab excōicationis sententia in mortis articulo absolutus: nisi postq̄ pristine restitutus fuerit sanitati q̄cito[y] cōmode fieri poterit conspectui romani pontificis se p̄sentare curauerit eius mādatū humiliter recepturus put iustitia suadebit: in eandem excōicationis sententiā recidat ipo facto. Quāuis enim sup hoc satis plene in iure alibi[z] sit prouisum: ne tamē aliquis in hoc ex ignorātia iuris se satagat excusare[a]: hoc expresse premissis duximus annectēdum. Idem.

¶ Procurantes capi viros ecclesiasticos vt renuncient beneficijs: vel vt citati non vadant ad curiam: preter penam excommunicationis quā per canones antiquos incurrunt: si sint prelati a perceptione fructuum per triennium sunt suspensi: inferiores vo bn̄ficijs sunt priuati. Eādem penam incurrūt ipsi citati qui se capi procurant. Resignatio etiam sic facta nō tenet: etiam si per prelatos recepta fuerit vl' ratificata. hoc dicit Jo. and. Capitulū. ij.

Multoz ad nos grauis q̄rela deduxit q̄ nōnulli obtinētes temporale dominium[b] viros sepe ecclesiasticos[c] capere: captosqz[d] donec sua resignēt beneficia: aut ne citati ad ap'licā[e] sedē ab homine[f] vel a iure[g] venire ad ipāz valeāt: ausu detinere sacrilego nō verētur: citatos eosdem in exitu eorum districtuuz vt plurimū capientes. ¶ Considerantes

Absolutus in infirmitate ab inferiori quando dz se representare superiori.

y ¶ Q̄cito cōmode poterit. idē vbū. de sen. excō. eos q. j. et. ij. rn̄. li. vj. decr̄. decetero. eo. ti. dicit q̄ citius oportunitatē habuerit: qd exponit ibi Host. i. cessante impedimēto: et aliquo modico tpe indulto quo sibi de necessarijs valeat puidere. alleg. ff. ex q. cau. ma. l. ab hostibus. §. fi. p h̄ patet q̄ nō crederet circa h̄ absoluto: s̄z iudex habebit h̄ arbitrari. facit de elec. q̄ sit. in pn̄. et quod ibi no. et. eo. ti. cupiētes. §. ceterum. li. vj. al's ipse absolutus ex friuolis excusationibus frigoris et coloris: et his similibus 9stitutionē eluderet. fa. de do. et 9tu. cū olim. de accu. veniēs. Nec ob. qd de occulta re et de anime piculo q̄rit̄: et sic sibi credendū. de homi. significasti. ij. de sen. excō. si vo. ij. fateor. id verū in foro penitētiali. de spō. tua. et quo ad vinculum occulte 9hedū: vn̄ ex quo sciam h̄z de mora scire dz se excōicatum: iudex tn̄ eum nō denūciabit: nisi prius eo vocato p cōiecturas videri illum esse morosum cognitione super hoc summaria p̄missa. j. ti. proxi. in fi. et facit ad ea que no. s. ea. cō. de here. c. j. ad finem.

z ¶ Alibi. De sen. excom. eos qui. li. vj.

a ¶ Excusare. si. de loca. c. j. in fi. de symo. qm̄. in fi. de pe. et re. omnis.

M ¶ Ultorū. ¶ Primo ponit excessum. scdo ibi: 9siderātes. puidet statuēdo penā. tertio ibi: locoz puidet circa ipsius publicationem et executionē. ¶ Casus. Cū haberē titulum canonicuz. i. iustum et equū in bn̄ficio. fui a possessiōe expulsus p aduersariū meū. vel aduersarius meus pcurauit vt incarcerarer donec renūciassem meo iuri in manibus collatoris vt sibi 9ferret. bn̄ficiū. Nō est dubiū vel saltem nemo dz dubitare quin capiēs et pcurās sint ipso facto excōicati. Sed quero nōne incurrūt ipsi alias penas? Dicit q̄ sic. vn̄ si sint plati sunt suspēsi a bn̄ficijs p tres annos. si nō sint: tūc ipo facto perdūt oīa sua bn̄ficia. Idē de illis q capiūt citatū ad curiā romanaz ne ad diē assignationis cōpareat. Idē est de citato q pcurat capi ne possit 9parere ad diē sue assignationis. ¶ Colligo aliqua notabilia. Primo q̄ constitutio penalis de clericis disponēs non extendit̄ ad laicos: lz in eis videat̄ ratio eadē: tn̄ cōstitutio penalis disponēs 9 obtinētes dn̄iū tēporale certis casibus extēdit̄ etiā ad psonas eccl'iasticas dn̄iū tpale obtinētes vt dicit glo. in verbo dn̄ium. iuncto tex. in verbo ecclesiasticos. ¶ Nota q̄ q̄uis lex vel canō imponat priuationem oīm bn̄ficioz obtētorū: nō tn̄ propter h̄ videt̄ inhabilitare ab obtinenda. vt glo. in vbo obtētis. Idez est in casu cōuerso. inhabilitatus eniz circa obtinenda non censetur priuatis obtentis. vt in cle. si quis suadente. s. eo. ti. iuncta glo. in ver. obtinēda. ¶ Nota q̄ secularis capiēs clericū lz non aīo iniuriandi seu iniuriā faciendi ne citatus vadat ad curiā romanā incidit in excōicationem: qr manus sua seua et iniuriosa est sedi ap'lice et toti ordini clericali: vt glo. in ver. seculari. ¶ Nota q̄ procurans suam captionem ne citatus ipse vadat ad curiam romanā: incidit non solum in penam hic cōtētam: sed cum de hoc cōstiterit contra ipsuz pcedetur tanq̄ contumacem. vt in glo. in verbo pcurauit. ¶ Nota q̄ resignatio beneficiorum facta p intrusum in carcerem ad istum effectuz resignationis cōsequende est ipso iure nulla: etiam quo ad ipm resignātem. q̄q̄ a resignantiū ipsorū prelatis recepta vel rata habita sit: vt dicit glosa in verbo nullius. ¶ Et nota hic duos casus quibus aliquis ipso facto incurrit sn̄iam excōicationis. ¶ Nota q̄ ad papam pertinet conseruare personas ecclesiasticas in quieto et prospero statu. et exponit zen. quieto ab actibus humanis. ne cle. vel mo. per totum. prospero quo ad actus spirituales inducēdos. xxiij. q. viij. conuenior. ¶ Nota q̄ in penis imponendis distinguitur inter maiores et minores. de hoc in glo. similis. et p hoc. de accu. inquisitionis in prin. et c. qualiter. ij. §. licet. Zabarella.

Bn̄ficiuz pdens obtētū nō videt̄ ihabilitatus ad obtinēdū.

Clericū citatū ad curiaz impediēs lz nō aīo iiuriādi excōicationem incurrit.

Bn̄ficij resignatio facta p īcarceratuz an teneat.

b ¶ Dominium. Quod quandoqz etiam habent clerici: quem casum etiam videtur includere. ne cleri. vel mo. c. vlti. lib. vj.

¶ Glosa sequens notat a contrario.

c ¶ Ecclesiasticos. In laicis ergo si caperentur ad impediendam citationem de ipsis factam ad curiam non est locus pene.

¶ Glosa sequens dubium soluit.

d ¶ Captosqz. Hic iunge litteraz ausu detinere sacrilega non verentur: et per hanc copulam dico q̄ procurans capi clericum non ad resignationem beneficij vel ad citationem impediendam: lz excōicationez incurrat: non tamen alias penas hic insertas.

e ¶ Ad aplicā sedē. Si citati essent p alium non est locus huic pene.

f ¶ Ab homine. de do. et contu. cum dilecti. de accu. veniens.

g ¶ A iure. de elec. c. j. et c. cupientes. de offi. ordi. q̄uis. de ap. c. j. li. vj.

igitur q̄ztum ex his tā nostro et aplice sedis honori[a]: q̄z personarū eccl'iasticarū quieto & prospero statui nō sine dānanda exēpli pernicie derogetur: sacro approbante concilio statuim[9]: vt pter sniam canonis[b] quā facientes et fieri pcurātes pmissas[c] incurrere dinoscūtur: pcurātes ipsi persone ecclesiastice[d] existētes: a perceptione fructuū ecclesiarū suaꝝ si fuerint prelati[e] triennio sint suspēsi[f]. Qꝫ si inferiores[g] extiterint: eoipso obtentis[h] bñficijs sint priuati. Illis penam incursuris eādē[i] qui ne citati (vt premittitur) ad sedē aplicā veniāt: sꝫ vt se sub obtētu hmōi a veniēdo excusent a potestate secl'ari[k] se capi (vt interdū ɔtigisse audiuimus) procurarint[l]. Sane resignationes bñficiorū mō[m] supradicto extortas (lꝫ a resignātium ipsorum prelatis recepte[n] aut rate[o] habite fuerīt) nullius[p] oīno decernim[9] esse firmitatis. ¶ Locoꝝ ordiarijs iniūgētes: vt postq̄z eis cōstiterit[q] aliquos sibi subiectos penam et sententiam incurrisse premissas: ipas publicare[r] nō differāt: executiōiqꝫ debite (put ad eos pertinuerit) demandare. Idem.

Excōmunicat religiosos mēdicantes trāsgressores constitutiōis Bonifa. de exces. prela. ca. vno. li. vj. Item omnes religiosos qui in sermonibus vel alibi proferunt aliqua vt retrahant a solutiōe decimarum quarum solutionem certis diebus & in confessionib[9] suadere tenent sub certis penis quas icurrūt. Nisi sint tales quorū monasterijs vel ecclesijs competat percipere decimas. Joannes and. Capl'm. iij.

Cupientes eos quos ad obseruantiā iuriū virtutum[s] premia nō inducūt: tā adiectarū exaggeratione[t] penaruꝫ q̄z adijciēdarum de nouo formidine[v] a temerarijs ausib[9] refrenare: trāsgressores constitutionis[x] que religiosis mēdicātib[9][y] domos ad habitandū vel loca q̄cūqꝫ de nouo recipe: recepta hucusqꝫ mutare: vel ea trāsferre in alios cuiusuis alienatiōis titulo interdicit. ¶ Illos etiā religiosos[z] q aliqua vt audientes a decimarum ecclesijs debitarū solutiōe retrahant in sermonibus suis vel alibi proferre presumūt: excōicatiōis subiacere sniē decernim[9] ipso facto. Et quia nisi fiat quod bonuꝫ est: a malo abstinere non sufficit[a] religiosis omnibus iniungim[9] sub obtestatione diuini iudicij & interminatiōe maledictiōis eterne: vt q̄tiens pplo[b] pdicabūt in prima[c] dñica q̄rta & vltima q̄dragesime: & in festis ascēsionis dñice: pēthecostes[d]: natiuitatis bti Joānis baptiste: assūptiōis: & natiuitatis btissime virginis Marie matris dei: audiētes expresse[e] studeāt iformare si ab eccl'iaꝝ rectoribus vel vicarijs: aut loca tenentibus eorūdē requisiti[f] fuerint. Necnō & his quoꝝ cōfessiones audient cōscientiā facere qd decimas soluere nō omittāt. Qꝫ si forte in predicatiōib[9] hꝫ ipꝫ supradictis diebus suadere scienter omiserint: p superiores eorū grauiter arguātur[g]. Quibus etiā superioribus in virtute sancte obediētie districtius precipim[9]: vt cōtra taliter omittētes statuta penalia faciāt[h] sm q̄ sic acriter puniāt transgressores q pena eorum sit ceteris in exemplum. Constitutione bone memorie Gregorij[i] pape decimi predecessoris nostri circa hec edita in suo nihilominus robore duratura. Qui vero scienter postposuerint confitentibus consciētiā facere de soluendis huiusmodi decimis ab officio pdicatiōis

a Honori. Quem papa negligere nō debuit. de vsu pal. nisi. de immu. eccle. quoniam. lib. vj.
b Canonis. xvij. q. iiij. si quis suadente. de sen. excō. nuper.
c Premissas. Captiones. s. & detentiones ob causas predictas.
d Ecclesiastice. Laicos non punit: nec sunt capaces huius pene.
e Prelati. Non curo siue sint illi ad q̄rum collationē spectāt bñficia de q̄rū renūciatiōe q̄rit vel alij: cum gñal'r loquat: & forti[9] hꝫ q̄ ad scōꝫ casum de impediēda citatiōe.
f Suspensi. Vi. qd no. de elec. cum vintoniēsis. in glo. no. q in fi.
¶ Glo. seq. alle. iij. ɔcor. & ex his īfert & remittit.
g Inferiores. similis distinctio. s. ea. cō. de vi. et ho. cle. q̄m. in pri. et circa fi. de deci. c. j. de sta. mo. ne i agro. §. si qs. Et sic patet q i penis defert dignitati. de offi. delega. c. ij. lib. vj. de hoc de trans ac. ca. vlti. in vlti. glo. de iureiu. cum quidam.

Dignitati defertur in penis.

h Obtētis. i. obtinēdis nō vr impedire econtra. s. c. pri. ver. ipsius filij.
i Eandē. Suspēsionis a pceptione fructuū per triēnium si sint prelati: & priuationis beneficiorū quo ad inferiores.
k Seculari. Nō est h̄ locus pene: cuꝫ p ptātē ecclesiasticā se capi procurāt. Et scias q secularis ptās hoc faciēs canonis excōicationē īcurrit: etiā si clerico non intēdat iniuriari. manus eñ est seua et iniuriosa se. apo. et ordini clericali. de sen. excō. contingit. j. Jo. an.
l Procurarint. Et tales non solū hāc penā incurrūt: sꝫ etiā si de hꝫ constiterit pcedetur ɔ ipsos vt ɔtra ɔtumaces. vt lit. nō cōt. q̄m. post prin. s. e. cōpi. de iudi. duduꝫ. ff. si qs cau. l. ij. in fi. cum cōcor. et huic ē. si. de offi. deleg. pastoralis. in fi.
m Mō supradicto. s. p captionē & detentionem secularium potestatuꝫ. & facit qd no. quod metus cau. abbas. & c. seq.
n Recepte. a principio.
o Rate habite. ex post facto.
¶ Glo. seq. exponit. arg. querit. remittit. & soluit.
p Nullius oīno. Ita q nō valeāt etiā quo ad renūciationē. & facit ad ea q̄ notaui & scripsi. de renū. q in dubijs. Quid si iteruenerit iuramētum: vi. quod no. de iureiu. si vero. & tene quod habes. co. ti. verum.
q Constiterit. parte vocata. & vi. qd no. s. ea. cō. de offi. deleg. c. vno.
r Publicare. nō reqrit snia quā īcurrūt ipo fctō: sꝫ suffic publicatio. ɔcor. de homi. p humani. i. fi. li. vj. s. e. cō. de cēsi. pñti. de pui. c. j. ī pn.

Cupiētes. ¶ Tres sunt partes principales. scōa ibi: illos. tertia ibi: sane. Imola. ¶ Casus. Dicit in. ca. j. de exces. pla. in sexto q religiosi mēdicantes nō acqrāt aliq̄ loca de nouo ro. pō. incōsulto. nec loca donata a laicis recipiāt/ nec aliq̄s domos pmutēt ipo ro. pō. incōsulto & ignorāte. Ponamus q qdā religiosi fecerūt totū ɔtrū: qr acquerūt res hēditarias: domos suas pmutauerūt: & sine cōsilio romani pōtificis. Querit quā penaꝫ tales incurrūt: Dicit Cle. q vltra penas ɔtētas. in. c. illo prio. de exces. pla. in. vj. ipi icurrūt sniaꝫ excōicatiōis. Itē multi erāt religiosi q in sermonibus suis subtrahebāt parrochianos a solutiōe decimarū. Itē in cōfessionib[9] dicebāt pplo ne decimas soluerēt sue eccl'ie parrochiali. & q nō soluēdo nō peccabāt. Dicit cle. pon. ro. q tales ipso facto sunt excōicati. immo mādat ipse pōtifex romanus q ipsi religiosi cōmoneāt pplin vt soluāt decimas locis qbus debētur: & ɔfaciētes vltra penā illius capl'i incurrūt sniam excōicationis. H. r. ¶ Nota prio q ɔstitutio disponēs ɔ mendicātes nō includit alios religiosos nō mendicātes. Secus si constitutio disponat ɔ religiosos in gñe: tunc eñ comprehēdūtur medicantes & nō mēdicātes. vt dicit glo. in ver. religiosus.
¶ Nota diuisionem glo. & summariū. & sm illā lege tex. & facileꝫ reperies.
¶ No. q virtutib[9] pmia tribuenda sunt de hoc in glo. ij. & pro hꝫ. xij. q. ij. ecclesiasticis. vñ i ps. Bti q faciūt iustitiaꝫ i oī tpe.
¶ No. q q nō pñt p premia induci ad obseruantiā iuris: debēt p penas coerceri. p hoc. qr quos dei timor &c. de elec. cum in cunctis. §. clerici. & de hoc in glo. iiij. ɔaba.
s Virtutuꝫ pmia. fa. C. de sta. & ima. l. vl. in prin. ff. de ius. & iu. l. j. post pn.
t Exaggeratione. id est aggrauatione.
v Formidine. de elec. cū in cūctis. in fi. cū suis cōcor. & de preben. cuꝫ qui. ij. respō. li. vj. Adde no. de of. or. irrefragabili. in vlti. glo.
x Constitutionis. Bonifa. d exces. pla. ca. vno. lib. vj.
y Mendicātib[9]. q sint hi habet. de religio. domi. ca. vno. li. vj. sic & alibi differunt mēdicātes a nō mēdicātibus. de elec. quorūdaꝫ. li. vj. de regu. nō solū. & c. cōstōnem de sta. re. c. vno. §. sane. eo. lib. & facit qd dicam. j. de sen. excō. c. j.
z Religiosos. Mendicātes vel alios. facit. j. v. pri. seculares ergo clericos vel laicos non artat hec pena. cōcor. dabo. j. de sen. excom. c. j.
a Non sufficit. Psal. xxxiij. Benedicaꝫ dñm ibi: declina. al's diuerte a malo & fac bonum: inquire pacem &c. & xxij. q. v. de forma. xij. q. j. duo. in fine. de penitē. distin. ij. si enim. ibi: scienti bonum & non facienti illud peccatum est: quod fuit verbum Jacobi. c. iiij. in fine.
b Populo. Cum sermocinantur ad clerum nō videntur astringi.
¶ Glosa sequens questionem soluit.
c In prima. Octo festa enumerat qbus voluit hꝫ pdicari: fuit aūt hec de arbitrarijs. & facit qd dixi de rescrip. si qñ. & sic non cogimur aliter rñdere: quare nō dixerit de festo natiuitatis dñi & resurrectionis.
d Pēthecostes. vide qd dixi. s. e. cō. de reli. & ve. san. c. vno. circa fi.
e Expresse. Satis exprimunt sed parum informant.
f Requisiti. Al's non tenent de iureiuran. breui. de sen. excōmu. c. j. cum concor. lib. vj.
g Arguātur. Hoc spectat ad prelatorum officium. xlv. distin. c. j. & c. cum beatus. in prin. de accu. qualiter. ij. ver. licet autem.
h Faciāt. No. q religiosi correctio primo spectat ad suum prelatum. de hoc. de offi. ordi. quanto.
i Gregorij. De deci. ca. j. lib. vj. que dirigitur solis predicatoribus & minoribus: et loquitur non solum de decimis: sed de alijs rebus ecclesijs

tādiu maneant ipso facto suspensi[a]: donec ɔfitentibus ipis (si hoc ipsuꝫ sibi dicēdi[b] cōmode facultatem habuerint) ɔsciētiā fecerint: ¶ Exinde[c] excōicatiōis incursuri sniam ipso facto: si predicare presumpserint pdicta negligētia (vt premittitur) non purgata. ¶ Ad religiosos tñ monasterioꝝ vel rectores ecclesiarū decimas percipiētiuꝫ[d] nolumus hoc extēdi[e].

Excōicat violatores decre. j. de sepul. lib. vj. & absolutiōes pape reseruat. hoc dicit Jo. and.

Sane temerarios violatores cōstitutionis[f] illius q̄ religiosis et clericis secularibus phibet ne aliquos ad vouēdū/iurāduꝫ/vel fide iterposita: seu al's promittēdum inducāt vt sepulturaꝫ apud eorum ecclesias eligant: vel iam electam vlterius non immutent: similēqꝫ[g] sententiam (pena in dicta cōstitutione contenta[h] in suo perdurāte robore) incurrere volumus ipso facto: ab alio q̄z a sede apostolica (pterq̄z in mortis articulo) nullatenus absoluendos[i]: nullis priuilegijs aut statutis cuiuscunqꝫ tenoris existant super his in contrariū valituris.

De penitētijs & remissiōibus.

Clemens. v. in cōcilio Viēnensi.

Dānatis ad mortem hꝫ petentibus pnia concedi debet nec valet contraria consuetudo. Scdo

clesijs debitis. hic solum de decimis.
¶ Glo. se. prio remittēs de varietate penarū: de suspēsionis pena psequitur ponēs. xxv. suspēsionis species cuꝫ suis diuisionib[9]. scdo infert suspensum ab officio non suspensum a beneficio ponēs circa id quinqꝫ opiniones. quarum tres vltimas dicit coniungendas.

Penaruꝫ species varie sunt iure statute.

a Suspēsi. No. nouam speciē suspensionis. Ad cui[9] euidētiā sciendū varias spēs penarū a iure statutas. de offi. ordi. ad reprimendā & ibi de his in glo. ij. pleni[9] p Host. i sum. de penis. §. q̄t sunt spēs. iter q̄s est pena suspēsiōis. de q̄ pseq̄do sciendum est: q de suspēsione multiplici tractant iura. Est eñ suspensio a cōione fratrum simplex. xviij. dist. si qs aūt. determinata ad duos menses c. dist. ca. fi. Qñqꝫ ad fratres nō sue ecclie. e. dist. placuit. lviij. dis. c. fi. Est etiam suspēsio a cōione eucharistie donec peniteat. de elec. osius. de his q̄ fiūt a maio. par. ca. c. j. in fi. Item ab oblatione altaris. xvij. q. iiij. miror. Item a perceptione sacramentorum. xj. q. iij. sicut apl'i. & c. seq. de cleri. excōmu. mi. ca. fi. Item a consecratione episcoporum simpl'r. de transla. c. ij. & determinata ad annū. de elec. prouida. lib. vj. Item a collatione ordinum omnium et simpliciter. de tempo. ordi. vel non est. & c. dilectus. & cū determinatiōe anni. e. ti. eos qui. lib. vj. & triēnij. de symo. c. pe. Quandoqꝫ certoꝝ ordinum tm̄. eo. titu. litteras. Quandoqꝫ clericalis tonsure tantum. eo. titu. nullus. lib. vj. Item ab ipsoꝝ executione quandoqꝫ simpliciter. e. ti. c. j. lib. vj. Quādoqꝫ certi ordinis tantum simpliciter. eo. titu. litteras. vel ad tempus eo. titu. vel non est. de symo. c. pe. Quandoqꝫ a pontificalibus tātum. de transla. c. ij. Quādoqꝫ ab officio sacerdotali. de offi. dele. sane. ij. eo. titu. c. ij. lib. vj. Quandoqꝫ non a toto sacerdotali officio: sed soluꝫ a celebratione misse. Quādoqꝫ per duos menses. de cleri. percu. preterea. Quandoqꝫ per annum. lv. di. nullus. de consecra. di. ij. relatū. Quandoqꝫ per duos annos. de cleri. percu. presentium. Iteꝫ est suspensio ab ingressu ecclesie quandoqꝫ simpler. xvij. q. iiij. nullus. & c. si quis deinceps. de peni. & remis. omnis. de offi. deleg. c. ij. lib. vj. Quandoqꝫ determinata ad mensem. de senten. excommu. sacro. Qandoqꝫ quousqꝫ satisfecerit. de censibus. exigit. lib. vj. Quandoqꝫ suspenditur quis ab ingressu & diuinis per mensem. de senten. excōmu. ca. j. lib. vj. Et quid importet suspensio ab ingressu. habetur de senten. excōmu. is cui. li. vj. Item est suspensio ab officio quandoqꝫ simpler. de vsu. quia in omnibus. in fi. & s. ea. cōpi. de re. eccle. non alie. c. j. Quādoqꝫ per annuꝫ. de offi. deleg. c. vl. §. vt aūt. lib. vj. de re iudi. cum eterni. e. lib. Quandoqꝫ per triēnium. de clāde. despō. c. fi. ad finem. & s. ea. compi. de here. c. j. ad finem. Item est suspensio a voce capituli donec quis ordinetur. s. ea. compi. de etate & qualita. vt hi qui. ij. respon. Item a beneficio habito simpler. de elec. nihil est determinata ad sex mēses et annum. s. ea. compi. de vita & hone. cle. c. ij. ad triennium. de rebus eccle. nō alie. c. ij. lib. vj. de elec. cum in cunctis. eo. titu. ca. j. & c. cupientes. §. ceteruꝫ. lib. vj. Ad tempus incertum scꝫ q̄diu tacuerit. de elec. generali. lib. vj. determinata etiam quo ad partem distributionuꝫ. vt in predic. decre. vt hi qui. ij. respon. Suspenditur etiam quis a beneficio obtinendo per sex menses & per annum. vt in predic. decre. ij. de vita et honesta. cleri. Quandoqꝫ per annum & bienniū. de statu mona. ne in agro. §. si quis. Item est suspensio ab officio et beneficio simpler. de testi. tam litteris. in fine. de secū. nup. ca. j. de priuileg. tuarum. Quandoqꝫ determinata ad tempus satisfactionis vel restitutionis. de electio. quia sepe. de censi. exigit. lib. vj. & quandoqꝫ hec suspensio dicitur ab ordine et dignitate. de scismati. c. j. in fi. & quandoqꝫ fit alternatiue. de vita & hone. cleri. a crapula. Item suspenditur quis ab administratione simpliciter. de solu. c. ij. & cum determinatione triennij. de rebus eccle. non alie. c. ij. Et interdum suspenditur ab officio/ administratione/ & beneficio vsqꝫ ad satisfactionem. s. ea. compi. de decimis. c. j. Item suspenditur quis a priuilegio clericali. quandoqꝫ in persona: quandoqꝫ in rebus. de vita et honesta. cleri. c. vlti. & s. ea. compi. eo. titu. c. j. Item suspēditur quis a collatione beneficiorum simpliciter. de preben. graue. ne sede vacante. c. vno. lib. vj. & cum determinatione anni vel biennij. s. ea. compi. de statu mo. ne in agro. §. si quis. Item suspenditur quis a confirmatione epōrū simpliciter. de transla. c. ij. quandoqꝫ per annū. de elec. prouida. lib. vj. & quandoqꝫ a confirmatione inferiorū. de elec. nihil est. Iteꝫ suspenditur prelatus regularis a receptione professionis. de regu. non solum. in fin. lib. vj. Item suspenditur officium minoris legati presente legato de latere. de offic. lega. volentes. Item suspenditur status canonicarum alemanie de elec. indēnitatibus. §. pe. lib. vj. & s. ea. compi. de statu reg. attendentes. §. illas quoqꝫ. Item suspenditur quis ab officio aduocationis & notarie. de here. si aduersis. Item a collatione magisterij. s. ea. compi. de magistris. cum sit. Item ab officio predicādi: vt hic. Et quia. s. posui vt diuersa suspensionē officij et beneficij videtur q suspensus ab officio non per hoc sit suspēsus a beneficio: al's supflue adderetur secunda si includeretur sub pma. & hoc putabat Hostien. veruꝫ in suspensione iuris. vt no. post eum de re iudi. cum eterni. lib. vj. cui cōcor. Archi. ibi. vt sic statutū iuris penale restringatur. de elec. statutum. li. vj. facit de deci. ad audientiam cum concord. Secus dicunt ibi in suspēsione hominis. de cleri. coniuga. diuersis. & c. Joannes. de preben. cuꝫ sm. de eta. & qualita. cuꝫ bone. de appel. pastoralis. de excep. apostolice. et sic dixit Host. intelligendum esse quod no. in sum. de ver. sig. §. vlti. ver. in fi. no. & se. Ad hoc facit quod dicitur mitius agi cum lege q̄z cuꝫ ministro legis. ff. de arbi. l. celsus. nec debet iudex esse clementior lege. in aut. de indi. §. oportet. col. vj. In contrarium. lxxxj. distinc. si quis sacerdotum. & ca. eos. & quod ibi no. de consue. cum dilectus. in glo. suspensus. circa medium. de cleri. excōmu. ministran. latores. nam beneficium datur propter officiuꝫ. de rescrip. ca. fi. lib. vj. & videtur expressum. xxxij. distinc. preter hoc. & ibi directe contradicit Joannes supradicte distinctioni Hostien. vt scilicet suspensus ab officio a iure sit suspensus a beneficio: si ab homine/non: nisi in sententia exprimatur. et ibi vide Tancre. & Vin. de eta. et qualita. cum bone. vt ibi dixi super glo. ij. tunc demum suspenso subtrahi beneficium cum est in mora petendi absolutionem al's non allegant. de electio. ca. vlti. lib. vj. ij. q. v. super causa. facit ne se. vacan. ca. vno. §. cum vero. li. vj. Abbas in decre. a crapula. de vita & honestate cleri. vt ibi dixi super glos. ij. distinguebat suspensum ab officio pro crimine: vel pro infamia tantum: vel facto de quo dubitetur an sit mortale: vt primo casu sit suspensus a beneficio: secundo non. facit. ij. q. v. presbyter. de purga. cano. ca. ij. & ca. inter. hoc forsan habuit a Goffre. qui no. de appella. pastoralis. in vlt. glo. q cum plerunqꝫ suspensio fiat ex leui causa: vt propter infamiam vel scandalum. vt predicto. ca. presbyter. non subtrahetur per id beneficium: quo sine magna causa subtrahi non debet. xvj. questione. vij. inuentum. quia nec sunt subtrahenda stipendia q̄diu &c. C. de execu. rei indi. l. stipendia. Secus vbi suspensio fit ex magna causa. de purga. cano. cum inter. vel si supensus contemnit suspensionem. de etate et qualita. cum bone. Videntur iste tres vltime opiniones coniungende et sequende: nisi aliud pro vel contra in sententia iuris vel hominis exprimatur.

Suspēsio est multiplex.

Suspēsus ab officio an sit suspensus a bñficio.

Suppliciū leuius dat ius q̄z iura ministrans.

Bñficiuꝫ sine magna cā nō est subtrahendum.

b Dicendi. No. contraria contrarijs purgari. ad idem. de purga. ca. inter. & ca. cum in iuuentute. de here. c. ij. in prin. lib. vj. peccatum. ergo tacendi dicendo purgatur. xliij. di. sit rector.
c Exinde. Posset exponi: id est post suspensionem. vel. i. postq̄z omiserint: cum potuerint conscientiam confitentibus facere. de qua premisit. Joan. and.
d Percipientiū. Soli eñ non percipientes solent in his delinquere.
e Hoc extēdi. in originali est lr'a hec: p quod videt respicere etiaꝫ. ver. illos etiam. vt scilicet religiosi tales asserentes aliqua que retrahant a solutione decimarum excōicati non sint.
f Constitutionis. De sepul. c. j. lib. vj.
g Similē sentētiam. Excōicationis de qua dixi vltimo et illaꝫ. s. vocauit sententiam. reliquē sunt pene.
h Contenta. Punit illa constitutio eligentes: vt quo ad sepulturam intestati decedant. Item allicientes: vt si eos sepelierint restituere teneantur corpora si petantur: & omnia que peruenerunt ad eos ratione sepulture infra decem dies: al's ipsorū ecclesie vbi sepulti fuerint & ipsarum cimiteria sunt interdicta.
i Absoluendos. hoc respicit hunc vltimum casum tantum sic separatum ab alijs. a superioribus ergo excōmunicationibus absoluent ordinarij. de senten. excōmu. nuper.

De penitentijs et remissiōibus. ¶ Visum est. s. de penis in foro cōtentioso seu litigioso. nunc videndum est de penis in foro penitentiali. Et quia in remissionem vel diminutionem pene solent concedi indulgentie. ideo &c.

Rubrice continuatio.

Cum fm. ¶ Casus. In concilio Viennensi fuit a nõnullis expositum: q lz in statutis canonicis sit cautũ: q condẽnatis non dz denegari sacrm pñie z eucharistie. tñ plures iudices tpales condẽnatis hoc denegabãt: z ad suã excusationẽ allegabant consuetudinẽ. Cõciliũ prĩo dãnauit illã cõsuetudinẽ. que potius abusus dr: z mãdat ordinarijs locorũ vt moneãt iudices vt nõ faciãt denegari illa sacra cõdẽnatis. z si recusauerit obedire illos cõpellant cẽsura ecclĩastica. i. excõicatione/z iterdicto qd ɔtinet noie cẽsure. h.d.h.r. ¶ Colligo aliqua notabilia. Prĩo q sacrm pñie condẽnatis ad mortẽ nõ dz denegari. Idẽ de eucharistia. q̃uis non loq̃tur text9 Cle. formaliter. nec valet ɔsuetudo ɔ̃ria. ¶ No. q aliq̃ verba exhortatiua z depcatiua iponũt necessitatẽ: qr habem9 cõcilium reuerẽtie qd obligat sicut pceptuz qñ materia ẽ necessaria. Sz ob reuerẽtiã psonarũ qb9 papa scribit vbis depcatiuis z exhortatiuis: vt hic. ¶ No. q dyocesanus potest monere z excõicare dñz tẽporalẽ. ¶ No. modũ obsecrandi per viscera misicordie iesu xpi. cõcor. de elec. vbi periculũ. §. ceterũ. li. vj. ¶ No. q q misericordiã facere recusat: christuz q est misicordia negat. vij. q. j. oĩs. de pe. distic. j. serpens. Zabarel.

Verba exhortatiua z depcatiua q̃nq3 necessitatem imponũt.

locoꝝ ordinarios ad hoc exequẽdũ excitat ibi: locoꝝ. h.d. Jo. an. Capitulum. j.

Cum fm statuta canonica[a] vltimo deputãdis supplicio: negari (si petant[b]) nõ debeat penitentie[c] sacramẽtũ: abusum damnabilem in quibusdam partibus contra hoc introductũ aboleri omnino volentes: iustitiarios oẽs et dños temporales: vt ab hmõi desistãt abusu: hortamur in dño z obsecramus per viscera misericordie[d] Jesu christi. Locorum ordinarijs nihilominus iniũgentes vt eos ad hoc cũ primum commode[e] poterunt diligenter monere: (z si necesse[f] fuerit) ecclesiastica censura[g] compellere non omittant. Idem.

¶ Repetit cõciliũ gñale de q̃storib9 nõ admittẽdis sine lr̃is apl̃icis vel dyocesanoꝝ. Et addit per dyocesanos lr̃as apl̃icas pri9 examinari. h.d. Jo. and. Capitu. ij.

Abusionib9 quas nonnulli elemosynaruz questores in suis pponũt pdicationibus vt simplices decipiant: z auruz subtili vl̃ fallaci potius ingenio[h] extorquecant ab eisdem: cum in aĩarum cedat piculũ z scãdalũ plurimorũ: viã (put est nobis possibile[i]) pcludere cupiẽtes: iuxta statutuz ɔcilij generalis[k] duximus prohibenduz districte: ne questores[l] aliqui (nisi apl̃icas vel dyocesani epi lr̃as exhibuerint) q̃uolibet admittantur: nec permittantur[m] (cum soluz ipsis cõpetat[n] indulgentias sibi cõcessas insinuare pplo: et charitatiua postulare subsidia suppliciter ab eodez) vlterius ipsi pplo predicare: nec[o] aliud exponere q̃z qd in lr̃is cõtinebit supradictis. Lr̃as[p] quoq3 apostolicas dyocesani epi (ne qd fraudis committi valeat per easdem) anteq̃z admittãt questores ipsos: examinent diligenter.

¶ Ponit octo reprehensibiles actus q̃storuz quos fieri phibet: et ɔ̃ria puilegia reuocat. Jo. an.

¶ Ad hec cuz aliq ex hmõi q̃storibus sicut ad nr̃am audientiã est perlatũ: nõ sine multa temeritatis audacia: et deceptione multiplici aĩaruz: idulgẽtias pplo motu suo proprio de facto[q] ɔcedant: sup votis[r] dispensent: z a piurijs homicidijs: z peccatꝭ alijs sibi cõfitentes absoluant: male ablata icerta (data[s] sibi aliq pecunie q̃titate) remittãt: tertiaz aut q̃rtã[t] partem de penitentijs iniunctis relaxẽt: aĩas tres vel plures parẽtũ vl̃ amicoꝝ illoꝝ q elemosynas eis ɔferũt de purgatorio (vt afferũt mẽdaciter[v]) extrahant: et ad gaudia paradisi perducãt: bñfactorib9 locorũ quorũ q̃stores existunt: remissionẽ plenariã peccatoꝝ indulgeãt: z aliq ex ipsis eos a pena[x] z a culpa (vt eorũ verbis vtamur[y]) absoluant. Nos abusus hmõi per quos censura vilescit ecclĩastica: z clauium ecclesie auctoritas ducitur in contẽptum oĩmodo aboleri volẽtes. ¶ Ea p quoscũq3 questores fieri vel attẽtari decetero districti9 ihibem9. Oĩa z singula priuilegia si qua super premissis vel eoruz aliquo sint aliquibus locis ordinib9 vel psonis[z] questorũ hmõi q̃uocũq3 concessa (ne ipsorum pretextu sit eis materia talia vlterius presumendi) auctoritate apl̃ica q̃tuz ad premissa penitus reuocantes.

¶ Delinquentes questores per epos puniri precipit: nõ obstãtibus priuilegijs. h.d. Joan. and.

¶ Questores autẽ qui deinceps in pmissis vel aliquo pmissorum deliq̃rint: vel al's etiaz q̃buscũq3 suis priuilegijs abusi fuerit: sic p locoꝝ epos puniri[a] volum9 (nullo psus eisdẽ questoribus in hac parte priuilegio suffragante) q a suis temerarijs ausibus: q vbiq3 (vt comunis habet assertio) nimium excreuerũt: pene formidine propensius[b] compescantur.

¶ De sententia excõmunicationis: suspensionis: et interdicti.

a ¶ Canonica. xiij. q. v. c. pe. de furtis. c. ij.
b ¶ Si petant. facit de eo qui dux. in ma. c. significasti. in fi. z qd ibi no.
c ¶ Penitentie. Nec eucharistie. eo. ti. q in te. et de hoc satis dixi. de celebra. mis. sane. z de sepul. patet. in pdic. c. vl. xiij. q. vlti. no. Hosti. de sepul. ex parte. ij. q furca suspẽsus non deponetur sine licentia iudicis: quaz tñ petitam facile concedere dz. ff. de cada. pu. l. j. ij. z iij. et si postea fuerit penitẽs sepelietur: vt in predic. c. vlti.

Eucharistia nõ est ad mortez cõdẽnatis deneganda.

d ¶ Misericordie. Cui nec mẽsura poni potest nec ei9 tpa possunt diffiniri. xxvj. q. vj. is qui. de pe. di. j. multiplex.

Misicordia xpi est immensa.

e ¶ Commode poterunt. Si. de elec. q sit. z. c. cupientes. §. ceterũ. lib. vj.
f ¶ Necesse. Quia monitioni non parent.
g ¶ Censura. de verborum signi. querenti.

Abusionibus. ¶ Tres sunt partes principales q̃ patẽt. scd̃a ibi: ad hec. tertia ibi: q̃stores. Jo. an. ¶ Casus. Fuit in cõcilio Vieñ. expositũ q nõnulli. i. aliq q̃stores elemosynarũ plures abusus ppetrabant vt subtraherẽt pecunias a pplo. Conciliũ decreuit vt null9 questor admittaꝛ: nisi ostendat lr̃as dñi pape vel dyocesani p q̃s sit ei ɔcessa facultas z licẽtia faciẽdi q̃stũ. z nisi etiã declaret cãm sui aduẽtus. et dz lr̃as suas ostẽdere dyocesano in cuius dyocesi vult facere questũ. Et si dyocesan9 timeat de abusu: non dz illos admittere nisi cõstet de approbatione sedis apl̃ice. Postea in versiculo ad hec. recitat Clemens abusus quos perpetrabãt z faciebãt isti q̃stores. et mãdat vt ab ipsis abstineãt. h.d.h.r. ¶ Colligo aliq̃ notabilia. Prĩo ex principio. c. q q̃stores nõ sunt pmittẽdi pdicare sz soluz declarare ɔtẽta i suis indulgẽtijs. ¶ No. q q̃stores nõ sunt recipiẽdi. nisi exhibeãt. i. nisi oñdãt lr̃as sue facultatʒ z ptãtis. ¶ No. iũcta glo. q miores epis nõ pñt sua auctoritate ɔcedere idulgẽtias. ¶ No. ex fine q q̃stores in hmõi offõ subijciũtur ordinarijs nõ obstãte puilegio exẽptiõis. ¶ No. q abusio est euitãda. vñ priuilegiũ pdit q abutiꝛ. xj. q. iij. puilegiũ. dãnaꝛ etiam abusus clauium. xj. q. iij. ipse. ¶ Nota q simplices non sunt decipiendi. et vr̃ hic excusari simplicitas. z quo ad h simplices dicuntur q de facili credũt. xxij. q. iiij. innocẽs. Zabarella.

h ¶ Ingenio. Sumptuz C. de cõmer. et mer. l. ij. facit. xiiij. q. v. dixit.
i ¶ Possibile. De elect. vt circa. in prin. lib. vj. j. de verbo. sig. sepe.
k ¶ Gñal. eo. ti. cũ ex eo.
l ¶ Questores. elemosynarum. de qb9 de priuil. tuaꝝ. i pri. hẽm9 eũ q̃storẽs iudicioruz. de qb9 de his vb. signi. forus. z de his q̃storibus pecuniaruz et erarioruz. vide qd no. ff. de offi. questo. l. vna.
m ¶ Nec pmittatur. Vlterius ipsi populo predicare quod sequitur.
n ¶ Competat. Cõcor. de here. vt officium. §. compescendi. lib. vj.
o ¶ Nec. repete pmittaꝛ.
p ¶ Litteras. hoc addit concilio generali.
q ¶ De facto. h eñ ẽ epoꝝ z nõ iferioꝝ. de exces. pla. accedẽtib9. z q̃ ad p prios subditos nõ q̃ ad extraneos. eo. ti. qd aũt.
r ¶ Votꝭ. h etiã est epoꝝ qd dic: vt dixi de vo. c. j.
s ¶ Incerta. vide qd dixi. s. ea. cõpi. de priuile. ca. j. ver. nec legata.
t ¶ Quartam. Idez puto de alia quota.
v ¶ Mẽdaciꝛ. cũ sint dei iudicio reſuate. xxv. di. q̃lis. psunt tñ suffragia de q̃bus. xiij. q. ij. aĩe defũctoꝝ. z vide qd dixi. s. eo. tit. qd autez. z qd no. Host. i summa d remis. §. quib9 psint. z. §. vlti.

Alie purgatorij sũt dei iudicio reseruate.

x ¶ A pena z a culpa. ista est illa plenissima pctoꝝ remissio q̃ cõcedit cruce signatꝭ p subsidio vltra marino. de q̃ scripsi post Host. de iude. ad liberã dã. q̃ daꝛ i anno cẽtenario i exua. hõi. ãtiq̃r hz quã solus papa ɔcedit.

Remissio a pena et culpa cõcedit a solo papa.

y ¶ Vtamur. concor. s. ea. compi. de priui. c. j. in prin.
z ¶ Vel personis. Quandoq3 hec differunt. de priui. ne aliqui. lib. vj.
¶ Glo. seq. ponit quattuor species iurisditionis quas per clemen. habent ordinarij in exemptos.
a ¶ Puniri. Per has cle. q̃nq3 ordiari9 punit exẽptos: vt h. z. s. de testa. c. j. de sta. reg. c. ij. de reli. do. c. ij. de iurepa. c. j. q̃nq3 nõ punit sz pena iuris publicat. s. de priui. c. j. q̃nq3 nõ punit: sz absoluit. de sepul. c. j. q̃nq3 solũ circa loca daꝛ iurisdi. de sup. neg. prela. ca. vno. de priuile. c. ij. generaliter datur iurisditio contra eos. de priui. c. j. lib. vj.

Exempti quandoq3 puniũtur per ordiarium.

b ¶ Propẽsius. idẽ vbũ. s. e. cõpi. de eta. z q̃li. vt hi qui. z ibi exposui.
¶ De sñia excõicatiõis/suspensionis/z interdicti. ¶ Visum est. s. per discursum ti. de plurib9 delictis. verum quia pro delictis homines incurrunt sententiam excõicationis. ideo videndum est de sen. ex. Vel sic potest continuari ad rubricam precedentem videlicet de penitẽtijs zc. Visum est de sacramento penitentie. cuius sacramenti excommunicati sunt incapaces: idcirco videndum est de sententia excõicationis.

Clemens. v. in cõcilio Viẽnensi.

¶ Religiosi etiam exẽpti violantes iterdictũ positũ p sedẽ apl̃icã vel ordinariũ loci: vel gñalem cessationẽ diuinorũ factã per puinciale cõciliũ: vel eũ qui hoc possit seruatã per cathedralẽ vel matricẽ ecclesiã loci excõicati sunt ipso facto. Non obstantibus priuilegijs: ɔuentionib9: ɔsuetudinib9: z statutꝭ: z respicit pendentia. hoc dicit Jo. and. Capitulum. j.

Ex frequentib9 prelatorũ querelis[a] accepim9: z nosipsi experiẽtia[b] certa pbauimus in minoribus constituti: q plerunq3 religiosi nunc patẽter excusationibus fucatis[c] z friuolis innitentes: nunc latenter ecclesiarum suarũ ianuis perforatis: aut in eis factis fenestris: seu modis alijs exquisitis non absq3 damno cathedralium z parrochialiuz ecclesiarũ z scandalo plurimoꝝ: dirumpẽdo neruum[d] ecclesiastice discipline: ciuitatum terrarũ z alioꝝ locoꝝ gñalia[e] interdicta psumptione damnabili violare presumunt. ¶ Nos igiꝛ in scã dei ecclesia cui (disponente dño) presidemus: que quidem vnica est: z vnum deum predicat atq3 colit: vnam[f] fidẽ firmiter z simpliciter confiteꝛ: vniformitatẽ (quantum cõmode possumus) cõseruare volẽtes: circa interdictoruz obseruantiã pdictorum auc̃te sedis[g] apl̃ice: vel a locoruz ordinarijs positorũ: de fratrum nostroruz consilio districte precipiẽdo mãdamus quatenus religiosi[h] qcunq3 taz exempti[i] q̃z nõ exẽpti cuiuscũq3 ordinis z conditionis existant: cũ cathedralez vel matricem[k]: seu parrochialem loci ecclesiam illa viderint aut sciuerint[l] obseruare[m] (non obstantibus quibuscunq3 appellationibus[n] antea etiam ad eãdẽ sedem

Ex frequentibus. ¶ Prĩo ponit religiosorum excessum qui fuit ɔtẽnis cã. Scd̃o ibi: nos igiꝛ. prouisionem circa obseruatione interdictoꝝ z cessationũ cum sui pena. quã tertio ibi: porro. progat ad pendẽtia: et tollit obstantia. Et vt i proemio dixi hec decre. pcessit conciliũ: z hoc pbat sequẽs. Jo. an. ¶ Casus sic figuraꝛ. Cõcilio gñali in spũ sãcto legitime celebrato fuit a nõnullis platis expositũ q plures religiosi maxime exempti tam mendicantes q̃z nõ mendicantes violabãt interdictum gñale celebratuz in aliqua puĩcia. z istud faciebãt latẽter et secrete seu colorando facta sua. Cum eñ phibitũ sit oĩbus clericis celebrare diuinum officium quotiẽs interdictum est posituz. Item cũ sit probibitũ vt nulli accedãt ad ecclesiaz vt valeãt audire missam vel aliud diuinum officium. Isti religiosi faciebãt foramina in ianuis suis et in parietibus suis vt populus audiret diuinum officiuz. ex quo ecclesie cathedrali graue generabaꝛ scandalũ. ppter qd ordinauit conciliũ vt postq̃ interdictũ generale erit celebratũ. q nulli sint tam audaces vt faciant decetero et ammodo seu deinceps talia foramina in ianuis suis vel parietibus suis. al's ipso facto incurrũt sententiã excõicationis. vt in. c. alma. li. vj. h.d. M. r. ¶ Nota q vnica est ecclĩa: lz ipsius plura sint membra. Et dicitur ecclesia congregatio fideliũ in ea existentiũ. qr sarraceni et turci non sunt de ecclesia et similiter existentes i peccato mortali. ¶ Nota q vniformitas ecclesie est seruanda. ¶ Nota q religiosi etiam exempti debent seruare interdictum celebratum in ecclesia matrice vel cathedrali. ¶ Nota q non solũ in legem committit qui offendit verba/sed etiam ille qui offendit mentem legis. ¶ Nota q tẽpore interdicti in tantũ debet ianuis clausis celebrari: vt nec per foramina vel fenestras laici respiciant. ¶ Nota q sententia censure est neruus ecclesiastice discipline. de hoc in glo. v. Zabarella.

a ¶ Querelis. Si. de priuile. episcopoꝝ. lib. vj.
b ¶ Experientia. Que est rerum magistra. de elec. q sit. in princi. li. vj. vbi de hoc.
c ¶ Fucatis. Quasi tinctis vel coloratis. et habetur hoc verbum de cõse. di. v. fucare. vbi no. ver. Si vitiũ frontis alienus fucus inauret zc.

Fucat9 qd significat.

d ¶ Neruũ. De consue. cũ inter. Et expone neruũ. i. vigorem. Panor.
e ¶ Generalia interdicta. De ver. sig. cũ in partibus.
f ¶ Vnam fidez. Ad ephe. iiij. s. ea. compi. de sum. tri. c. vno. §. ad hec. de exces. prela. frequens. ad fi. Vide quod de multiplici vnitate scripsi. de sum. tri. damnamus. super verbo collectiuam.

Vnitas est multiplex.

g ¶ Sedis apo. per hoc videtur comprehendere interdictũ iuris. exemplũ. s. ea. compi. de pe. si quis suadente. §. ciuitas. cũ concor.
¶ Glo. seq. preter istam ponit. x. clementinas que ligant solos religiosos. z quattuor que diuersimode tamen ligant mendicãtes et duas eis fauentes et ipsorũ querelam.
h ¶ Religiosi. Quicũq3 mendicantes vel non. Et p hoc ptz q clericos sc̃lares nõ seruãtes interdictũ vel cessationẽ q̃ seruat matrix ecclĩa nõ ligat hec ɔstitutio. Et multos tales casus qb9 per has clementinas ligãtur religiosi tñ. collige. s. de elec. ca. in plerisq3. ver. nullus. de sup. neg. prela. c. vno. de reb. eccle. non alie. c. j. de testa. c. vno. de deci. c. j. de statu mona. ca. j. de relig. domi. c. j. ver. predictis. de censi. c. j. de priuileg. c. j. de penis. cupiẽtes. ver. illos etiam. z ver. seq. Specialiter ɔtra mendicantes q transeũt ad nõ mẽdicantes puidet decre. j. de reg. Generaliter ɔ mẽdicãtes pdi. decre. cupiẽtes. in prin. de pe. Specialiter ɔ predicatores z minores decre. dudũ de sepul. specialius contra minores. j. e. cum ex eo. pro religiosis emanauit. de censi. c. ij. de exces. prela. frequẽs. Conqueruntur tamen religiosi q constitutiones que fauorem ipsoruz respiciunt sunt sine pena. sed contra ipsos edite sunt penales.

Religiosi p multas clemẽtinas ligantur.

i ¶ Exempti. Quomodo per diuersas constitutiones clemẽtinas probatur non expedire priuilegiatis vel exemptis q fiant generalia concilia: dixi. s. ea. cõpi. de sepul. dudum in prin.
¶ Glo. se. prĩo exponit q̃ sit matrix z quare de ea dictũ: z dubiũ soluit. Scd̃o querit mixtim de duobus z soluit. Tertio q̃rit de metropolitana. Arguit p. soluit contrarium. Quarto querit questionem specificat. et soluit illam et similem.
k ¶ Matricẽ. i. maiorem et baptismalem: q̃ dr̃ matrix: qr sicut mr̃ gñatꝛ sic z illa regenerat p baptismuz. sic sumiꝛ de pscrip. ca. j. z. c. ex transmissa. de transac. pterea. ij. qr igiꝛ iterdicunꝛ q̃nq3 loca nõ hñtia intra se ecclesiã cathedralem hñt tñ matricẽ. iõ h exp̃ssit. et dico h locũ hẽre etiã cũ illa matrix ecclĩa religiosis non seruãtib9 subest q̃ ad presentationẽ: collationem. vel qr sit ipsoruz vicaria cuz hic gñaliter loquaꝛ. Sed quid dices hic ecclesiã an epm vel platuz tñ vel capl̃m tñ: vel vtrũq3 mixtuz. Et quid si vacat ecclĩa cathedralis z pars capl̃i suat z pars nõ seruat et partes forte sunt equales? In omnib9 his casibus puto ecclesiã sumi pro ipsa materiali ecclesia z ipsi9 ecclĩe parietibus. de hoc ne pla. vi. su. ca. vl. cum concor. et q ex quo in ecclesia celebretur continue ianuis apertis zc. siue p prelatũ siue p capl̃m totũ vel partẽ siue per alios clericos ecclesie: nõ sit locus huic pene: lz pene irregularitatis z alie de quibus. j. dicã possent locũ habere: vt sit mens littere q ex quo in matrice ecclesia seruatur z in alijs obseruetur. Sepissime videmus q in cathedralibus z matricibus ecclesijs inferiores clerici mãsionarij z capellani vt plurimum etiam sine prelato z canonicis officiãt ecclesias ipsas. Sed nunquid quo ad interdictum prouincie dicitur ecclesia metropolitana matrix: ita q illa seruante interdictum religiosi totius prouincie non seruantes ligati sint hac pena: z de scientibus loquor? Videtur q sic. de postu. c. j. v. sed inde. xij. di. de his. Contrarium puto per hãc litteram que dicit cathedralem vel matricem loci. Constat autem q metropolitana ecclesia: pone rauennas non est matrix vel cathedralis ciuitatis bonoñ. vel mutiñ. de offi. or. pastoralis. ix. q. iij. si autez. z. c. nullus. ligabuntur ergo religiosi dyocesis rauenne tantũ. Itez quid si interdicta est villa vel castrũ non habens inclusam certam ecclesiaz cathedralem vel matricem: quod esse posset: puta qr matrix ecclesia est i alia terra nõ interdicta: vel quia plures sunt ecclesie in villa vel castro z nulla principalioꝛ. quia quelibet baptizat suos parrochianos: z forte ex illis ecclesijs alique seruant interdictum: alique non? Puto q tunc non sit locus huic constitutioni: deficiunt enim mens z verba: sicut nec locũ haberet quãdo in loco singulariter interdicto nulla ecclesia esset nisi illa religiosorum non seruantium. Habeant ergo tunc locum iura antiqua. vt dicam. j. in glosa additur.

Matrix ẽ ecclesia baptismalis.

Ecclĩa qd ɔprehẽdit in cle. j. de sen. excõ.

Ecclĩa metropolitana an dicatur matrix quo ad interdictũ puincie.

l ¶ Sciuerint. Alio sensu q per visum de quo premisit. probabiliter ergo ignorantes talem obseruantiam non ligat hec pena.
¶ Glo. seq. q. soluit. v. rationes inducens.
m ¶ Obseruare. No. qr in non obseruando non dicit q se cõformẽt. addere enim intendit hec constitutio non diminuere ad obseruantiam interdictoruz: vt patet in prin. s. ea. compi. de preben. c. j. in fi. Et statutum hic factum ad penam non debet trahi ad gratiam. de transla. c. ij. vltra medium. Et argumentum a contrario sensu cessat vbi illi9 argumenti contrariũ reperitur in iure: vt satis scripsi. de elec. publicato. super vlt. glo. Item contrarioꝝ non est eadem disciplina: vbi verba et mens resistunt de ver. sig. c. fi. de offi. leg. studuisti. Excessus ergo clericorum matricis ecclesie non dabit religiosis materiam delinquendi. de priuile. petistis. Intelligo autem illos seruare quando abstinẽt animo obseruandi. et facit quod ibi dixi super verbo violauerint.
¶ Glosa sequens soluit contrarium.

Argumentum a ɔ̃rio quandoq3 cessat. Cõtrariorũ nõ sp est eadẽ disciplina.

n ¶ Appellationibus. Non dicit q precedens appellatio non vitiet interdictum ne corrigat. de appel. ad hoc quoniam. et. c. dilectis. cum si. Sed dicit q q̃uis interdictum sit nullum propter precedentem appellationem vel aliam causam ex quo tamẽ matrix ecclesia illud seruat: religiosi violantes sunt excommunicati.

a ¶ Quibuscunq3. Quibus allegarent nullitatem sententie: quod potest esse multis modis. no. eo. ti. presenti. lib. vj.
b ¶ Alma. eo. tit. lib. vj.
¶ Glosa sequens enumerat. lij. casus quibus excommunicant clementine. quorum. xvj. sunt reseruati.

Excōicant̄ qs ipso facto per clemētinas ī lij. casib⁹.

c ¶ Excōicationis snīe. Est sciendū ꝙ p. xviij. cōstitutiōes clemētinas cōprehēsi sunt quinq̄ginta casus quoꝝ. xvj. sunt reseruati pape: quib⁹ quis ipso iure excōicationem incurrit expsse: ꝛ p duas duo tacite. Et est premittēdum ꝙ Hosti. colligit trigīta tales casus iuris veteris ī sūma. e. ti. §. iij. in prin. ego collegi. xxxij. li. vj. e. tit. eos q. Nūc exprimā hos nouissimos. Prim⁹ est de seque. po. ca. j. Quattuor. ō sepul. ca. j. Alij q̄ttuor. de deci. ca. j. Duo. ō sta. mo. c. j. §. qr vō. Duodecim⁹. e. ti. c. ij. in fi. Tredecim⁹. ꝛ xiiij. de relig. do. c. j. Alij sex. ꝛ sic. xx. de consang. ꝛ affi. c. j. Tres. et sic. xxiij. ꝛ sūt aplīce sedi reſuati. ō here. c. j. ad fi. duo/et sic xxv. e. ti. c. ij. li. vj. septez. et sic. xxxij. de vsu. cap. j. Alij. vj. et sic. xxxviij. et sunt etiā aplīci. de priui. c. j. Stringam⁹ sub duobus casib⁹ qui sunt etiaz aplīci. ō. de pe. c. j. in pri. ꝛ ō. ptās. Duo. ꝛ sic. xlij. eo. ti. cupientes. in princ. xliij. e. tit. §. qui vō. xliiij. e. c. in fi. et est aplīc⁹. xlv. hic. q̄ttuor etiaz aplīci. et sic. xlix. j. c. proxi. Quinquagesimus. j. e. cum ex eo. Duos autem casus tacitos habemus. de summa trinita. c. vno. §. porro. de vsu. ex graui. in fi.

vel aliū seu alios iteriectis: ꝛ alijs obiectib⁹ qbuscūq3[a]) absq3 dolo et fraude cū moderatione tamen decretalis alma[b] īuiolabiliter ea seruent. Alioquin non seruantes excōicationis[c] snīe hoc ipso volumus subiacere[d]. Qō etiam in interdict̄ ꝛ in cessatiōib⁹[e] a diuinis indictis p puīcialiū concilioꝝ statuta vel ipsorū auctē cum maius sit puinciale ꝯciliu3 q̄3 singularis prelati puincie: ac iudicium integrum qō plurimoꝝ sententijs cōprobat̄[f] volumus obseruari. In cessationibus vō gn̄alib⁹[g] a diuinis ciuitatū/terraꝝ ꝛ alioꝝ locoꝝ q̄s aliqn̄ ex ꝯsuetudine vel al's capitula/collegia/ vel cōuentus secularium aut regulariū eccl'iaru3 sibi vēdicant (quia ipsos hoc vnico[h] lumine ad repellendas iniurias eis factas priuare nolumus nec debemus) idem intelligimus obseruandum. Ipsi vero sint diligenter attēti vt statuta romanorum pontificum predecessorū nostrorum super his edita[i] diligenter obseruent. ¶ Porro hanc sanctionem ad pendētia[k] trahimus: nō obstātib⁹ priuilegijs / ꝯsuetionibus[l] /statutis / et ꝯsuetudinib⁹ quibuslibet: q̄ ꝯtra p̄missa seu aliqō premissoru3 religiosis ipsis in nullo volumus suffragari. Idē.

¶ Dñi tpales q cogūt aliquos ī loco interdicto celebrare diuina: vel q per p̄cones faciunt tūc ad illa audiēda pplm̄ euocari: vel prohibent ne publice excōicati vel interdicti sup hoc p illos q missas celebrant moniti eccl'ias exeāt: et ipsi noīatim moniti qui nō exeūt excommunicati sunt: ꝛ per papaz absoluendi. h. d. Jo. an. Cap. ij.

Grauis ad nos prelatorū q̄rela pduxit ꝙ nobiles quidam ꝛ dñi tpales[m] (terris eorum ecclesiastico suppositis[n] interdicto) nedum ī locorum suoꝝ capellis[o] s3 ꝛ in collegiatis ꝛ alijs insignium[p] locoru3 ecclesijs missas et alia diuina officia publice ꝛ solenniter faciunt celebrari. Ad officia eadem celebrāda: nunc hos nūc[q] illos vocātes[r]: ꝛ interdū (qō est deteri⁹) cōpellētes. Nisq3 nō ꝯtenti excessib⁹[s]: p cāpanarū[t] nō solum pulsationē/s3 ꝛ voce preconia[v] ppl'os etiā iterdictos vt (interdicti non obstante snīa) ad audiendas missas hmōi veniant: faciunt euocari. Nonnulli q̄3 ipso-

et dñi clerici videbāt illos excōicatos: nolebant finire nec perficere diuinū officiū: ꝛ sic remanebat inexpletū ꝛ impfectū. propter quos excessus oriebat̄ scandalū in clero ꝛ ppl'o. Vñ cōstituit conciliū vt decetero talia non faciāt ipsi dñi tpales. Et ꝙ excōicati moniti vt exeāt ab eccl'ia immediate recedāt ab ea: qō si secus fecerint. i. si ꝯtriū fecerit ipsi sint excōicati: nec absolui poterūt nisi p ro. pon. ¶ No. p'ro ꝙ tpe interdicti gn̄alis. puta qr tota vna dyocesis ē supposita īterdicto nō sunt diuina officia celebrāda. ¶ No. penā pricipū q cōpellunt celebrare clericos tpe interdicti. nam ipso facto incurrūt snīa3 excōicatiōis. ¶ Nota ꝙ qs non d3 celebrare in pn̄tia excōicati quem scit publice excōicatum: al's ipse suspendit̄ a suis beneficijs. ¶ Nota ex tex. iuncta glos. ꝙ licet sacerdos inceperit celebrare missa3 si superueniat excōicatus debet ipē sacerdos cessare a celebratione misse. Et si ipse excōicatus monitus noluerit exire: ipē sacerdos debet illum realiter extrahere ab ecclesia: et si non posit d3 vocare presentes in auxilium. ¶ Nota ꝙ excōicatus pōt iterū excōicari: tn̄ scd̄a excōicatio nō habebit effectum nisi effectū retētionis: qr retinebit eu3 extra gremium eccl'ie: q̄uis fuerit reconciliat⁹ de prima excōicatiōe: tn̄ retinet̄ adhuc vt expulsus a gremio ipsi⁹ ecclesie. donec reconcilietur scd̄o. ¶ Nota ibi nobiles ꝙ dicūtur nobiles etiā si delinquant vt hic. et hoc qr hic dicuntur nobiles a coruscatione clari sanguinis. s̄m Lau. ¶ No. de locis insignibus. de hoc in v̄bo insignium. in glo. in specu. de citatione. §. j. ver. sed que loca. Zabarella.

Interdicti qn̄ diui caf gn̄alr.

Excōicato pn̄te nō d3 celebrari.

Excōicatus iterat.

¶ Glosa sequens distinguit quattuor casus diuersos.
d ¶ Subiacere. Addit̄ hec pena ad alias q̄ habent̄. de exces. prela. ca. fi. de priui. aucte. ꝛ. c. epoꝝ. li. vj. e. ti. is q. e. li. Posset tn̄ casus esse in quo ista pena sine illis ligaret: ꝛ ecōtra. Pone ꝙ snīa interdicti vere nō ligat impediente appellatione vel alia nullitate: tn̄ matrix ecclesia illam seruat: ligantur religiosi hac pena sed nō illis. Econtra bene ligat snīa cū matrix eccl'ia non seruat: illam: tūc ligant̄ illis ꝛ nō ista. Qn̄ vō tenet et seruat̄ per matricē tūc locū h3 qō prius dixi ꝙ ligantur vtrisq3. qn̄q3 non tenet nec seruatur per matricem. et tunc neutris ligantur.
e ¶ Cessationibus. Generalibus vt sequitur.
f ¶ Comprobat̄. xx. dis. de quib⁹. de offi. deleg. prudentiā. post prin. prouer. xiij. Ibi salus vbi multa consilia. ꝛ. xv. Dissipantur cogitationes vbi non est consilium. et vbi sunt plures consiliarij confirmantur.
g ¶ Generalibus. Speciales enim seruantur solū in ecclesijs in quibus sunt inducte. de appel. dilectis.
h ¶ Unico lumine. Sumptū. ff. de offi. presi. illicitas. §. ne tenuis.
i ¶ Edita. De offi. or. irrefragabili. §. ceterū. eo. tit. si canonici. et. c. q̄uis. lib. vj. ꝛ ibi vi. in vlti. glo.
k ¶ Pendentia. Cōcor. ō. ea. cōpi. de iudi. dispēdiosam. cū suis concor.
l ¶ Conuentionibus. Sic. ō. ea. cōpi. de sepul. dudum. circa fi.

Grauis. ¶ Primo narrat. scd̄o penā imponit ibi: ne igit̄. ¶ Presupponendū est illō qō dr̄ ī. c. alma. li. vj. e. ti. ꝙ si iterdictū sit celebratū in aliquo loco canonici pn̄t celebrare diuinū officiū. s3 hoc dn̄t facere voce submissa ꝛ bassa ꝛ ianuis clausis. ꝛ ꝙ nullus admittat̄ ad diuinū offiū audiēdū. al's si quē admittāt seu recipiāt ipo facto sunt excōicati. ¶ Casus sic figurat̄. Cōcilio generali in sp̄ūsctō legitime celebrato fuit expositū ꝙ plures dn̄i tpales reges: barones: in conteptū eccl'ie cogebāt pbr̄os tpe interdicti in oīb⁹ eccl'ijs celebrare diuina. ꝛ cū non poterāt hēre facultatē cāpanarū faciebāt ppl'm p p̄conē cū sono tube ꝯuocari: vt veniret ipse ppl's ꝛ oēs de ppl'o ad diuinum officium. Et istud nō solū faciebāt in suis capellis q̄ capelle sunt in domib⁹ ipsoꝝ seu ī castris: s3 hoc faciebāt in ecclesijs cathedralib⁹ ꝛ matricib⁹. ꝛ aliqn̄ vocabāt aliquos vt venirēt ad diuinū officiū. aliqn̄ alios. ꝛ si venire ad diuinū officium nolebant illos compellebant qō est peius. Aliqn̄ isti dn̄i tpales conuocabāt aliquos excōicatos vt venirent ad diuinū officiū:

m ¶ Temporales. Etiam si sint epī vel ecclesiarum prelati videtur locū habere quod hic dicitur ne cle. vel mo. c. vlti. lib. vj. facit de exces. prelatanta. et facit quod dixi ea. compi. de penis multorum.
¶ Glosa sequens notat ad. q. pro qua alle. duo iura et regulam et opi. distinguentem. alle. duo iura in contrarium ad que pro ipsorum respōsione remittit et prouisionem petit.
n ¶ Suppositis. Ab hoīe vel a iure. Et hec lr̄a facit ad q̄ōnē de illo qui scit locū interdictū ab hoīe vel a iure: tn̄ denunciatio ei⁹ nō est facta: an illud seruare teneat̄: satis em̄ est locū esse interdicto suppositū vt hic: l3 non sit publicatū. facit. e. ti. cū nō ab hoīe. ꝛ qō ibi no. e. ti. cū desideres. j. rn̄. in fi. Qui em̄ sciuit certiorari nō debuit. de reg. iu. eū q. lib. vj. cum ꝯcor. ꝛ hoc placet archi. e. ti. is q. li. vj. Illa etiā rōne: qr celebrare depēdet a voluntate agētis. Vñ in culpa est agēdo rē illicitā ppter supioris phibitionē ꝛ loci inhabilitatē. alle. de ꝯse. dis. j. sicut. qō verū intelligit nisi factum esset occultū. vj. q. ij. si tm̄. ꝛ pdi. decre. cū nō ab hoīe. ꝛ facit qō. j. dicā. in glo. occultū. In contrariū facit. xj. q. iij. §. euidēter ibi soluitur. Itē ꝯ. ō. c. pri. a ꝯrio sensu ibi soluit̄. in glo. no. Forsan expediret per ꝯstitutionē puideri clericos nō teneri ad obseruationē īterdictoꝝ latoꝝ a iure. nisi prius fiat illoꝝ declaratio. si. de here. cum s̄m. lib. vj. ꝛ. ō. ea. compi. e. ti. Ad qō dicendum multū mouet. de censi. q̄q̄. li. vj. ꝛ. ō. ea. compi. e. ti. presenti. cuius etiam littera satis huic dicto conuenit. Jo. and.
o ¶ Capellis. Non intendit ꝙ in talibus capellis sitis in loco interdicto hoc liceat: sed dicit vt aggrauet contemptum. q. d. malum esset hoc facere in capellis: sed grauius in talibus ecclesijs.
p ¶ Insignium. de rescrip. statutum. post prin. lib. vj.
q ¶ Nunc illos. Concor. de sta. mo. cum ad monasterium. ver. sed nec.
r ¶ Vocantes. Licet de vocatione narret solam coactionem punit.
s ¶ Excessibus. Tolle litteram. infra facunt euocari non solu3 per cāpanarum ꝛc.
t ¶ Campanarum. De offi. custo. c. j. cum concor. et ibi dixi de diuersis campanarum officijs.
¶ Glosa sequens obiectionem soluit.
v ¶ Voce preconia. Ut dr̄ in aut. de litig. §. omnem. col. viij. vox preconis quandoq3 paucis innotescit: et hoc respectu fortior videtur vocatio per campanam: sed qr preco loquitur ꝛ edictum ponit ex parte mādantis ideo maior est contemptus.

Interdictū nondū denūciatū an quis illud seruare teneatur.

Excōicat⁹ occult⁹ nō est ī publico vitād⁹.

a ¶ Subiectis. Precipere non verentur. quod est. j.
b ¶ Publice. Occultū em̄ excōicatū nō vitam⁹ ī publico. vj. q. ij. c. ij. e. ti. cū nō ab hoīe. vñ dicit Ray. in sum. hui⁹ ti. §. itē q̄rit. ꝙ ille q scit occultū excōicatū esse in ecclesia caute si poterit exibit: si autē id non posset sine scandalo nō d3 exire p iura p̄dicta: ꝛ ne sit pditoꝝ. ij. q. j. si peccauerit.
c ¶ Inexpleta. d3 enim sacerdos dimittere officiū misse ppt̄ pn̄tiā excōicati: nisi iā īcepisset canonē misse: de quo scripsi post modernos. e. ti. c. nup. et fac. vij. q. j. illō. ꝛ. c. nihil. ꝛ qō no. xj. q. iij. sic apl'i.
d ¶ In exēplū. Qr si ea q̄ male vsurpant̄ ꝛc. xxiij. dist. puenit. ij. facit. xxiij. q. j. paratus. in fi.
e ¶ Quōlibet. Dēm modū cōpulsiōis realē/ psonalē/ directū ꝛ indirectū cōphēdit: vt si res ipoꝝ occupāt: consanguineos grauāt in psonis vel rebus. facit de ele. sciāt cūcti. e. ti. quicunq3. li. vj.
f ¶ Cogere. Presumpserit. qō est. j. ꝛ h̄ est pmū.
g ¶ Euocare. Presūpserint. qō sequit̄. ꝛ est scd̄3.
h ¶ Publice. Concor. ō. ea. compi. de sepul. c. j. ꝛ ibi videas.
i ¶ Missarum. In alijs ergo diuinis officijs non est locus pene.
k ¶ Moniti. Non dicit noīatim. vt. j. pri. v. per qō pt3 ꝙ ad phibentes sufficit gn̄alis monitio: puta monet ꝙ oēs excōicati ꝛ iterdicti exeāt: ille precipit vt non exeant.
l ¶ Prohibere. presumpserint. quod sequitur. ꝛ est tertium.

Missaz dimittat sacerdos pter excōicatum.

Cōpulsio ē multiplex.

ruz suis plerūq3 subiectis[a] ne (l3 excōicationis vel interdicti snīa publice[b] sint nodati) de ecclesijs dū in ipsis missarū celebrant̄ solēnia instantib⁹ etiā celebrātibus exeāt: p̄cipe non verent̄. Ex quo frequēter ꝯtingit ꝙ (non sine dei offensa cleriq3 ac populi scandalo) ipsa missarū solēnia remanēt inexpleta[c]. Ne igitur excessus sic graues excedētiū impunitate trahant̄ ab alijs in exēplū[d]: presumptores p̄fatos q in locis iterdicto suppositis queq3 decetero diuina celebrare officia quōlibet[e] cogere[f]. Aut q mō p̄dicto ad officia eadē audiēda aliquos excōicationis presertim vel interdicti ligatos snīa euocare[g]. Seu q ne excōmunicati publice[h] aut iterdicti ō ecclesijs dū in ipis missarū[i] agūtur solēnia: a celebrantib⁹ moniti[k] vt exeāt prohibere[l]. Necnon excōicatos publice ꝛ iterdictos qui in ipsis ecclesijs nominati3[m] a celebrantibus vt exeāt moniti remanere[n] presumpserint excommunicatiōis[o] sentētia (a qua per sedē dūtaxat apostolica3 possint absolui) sacro approbante concilio innodamus. Idem.

¶ Fratres minores si tpe interdicti recipiūt in suis ecclesijs ad diuina fratres ꝛ sorores tertij ordinis excōicati sunt: nec priuilegia iuuāt. h. d. Jo. and. Cap. iij.

Cum ex eo ꝙ religiosi viri fratres minores in suis recipiūt eccl'ijs ad audiēda diuina officia tpe iterdicti fratres ꝛ sorores[p] de ordīe tertio[q] (quē beatus Frācisc⁹ instituit) existētes: q cōtinētes[r] seu de pn̄ia nuncupant̄: scandalu3[s] alioꝝ q ab his excludunt̄ mētibus generet̄: cēsura vilescat[t] ecclesiastica: ꝛ minoris auctoritatis iterdicti snīa reputet̄. Eisdē fratribus minoribus[v] districti⁹ inhibem⁹ ne decetero aliquē vel aliq̄s p̄dictoꝝ (etiā si sup h hi[x] vel illi[y] puilegijs qbuscūq3 muniti extiterint: q̄ ipsis in nullo ꝓsus q̄ ad h volum⁹ suffragari) ad diuina in suis eccl'ijs[z] tpe interdicti quo q̄mō admittant[a]. ¶ Qui si fecerit eoipso excōicatiōis snīe se nouerint subiacere[b] a q̄ p aliu3 q̄3 per romanū pōtificē: vel satisfactione p̄missa p locoꝝ ep̄os q̄s auctē aplīca[c] fungi volum⁹ ī hac parte: absolutionis beneficiū nequeant obtinere. Idem.

¶ Si papa etiā scieter excōicato participat illū p h nō absoluit nisi exprimat h se velle. Et si scienter sub titulo dignitatis aliquez nominet vel honoret: per hoc illum in dignitate non approbat. Jo. and. Capitulum. iiij.

Si summus[d] pontifex scien-

nor ꝛ sit aliqua cōio tn̄ minores non pn̄t illos admittere seu recipe ad diuinū officiū: ac si eēnt extranei: ꝛ si de facto admittāt: sunt ipso facto excōicati: ꝛ nō pn̄t absolui nisi p ro. pōti. ¶ Nota ꝙ mulieres de tertio ordine btī Frācisci dicunt̄ sorores. Ex h infert glo. ij. ꝙ nō sunt beguine. ꝛ infert h ex eo qr sunt sub obediētia s̄m traditiones tertij ordinis. beguine vero non sunt sub obedientia. remittit glo. de reli. do. cle. j. vbi de h ī gl. vide. ¶ No. casum ī quo ordinarij sunt delegati aplīci. simile de here. ad abolēdā. de sup. neg. pre. cle. vna. de sta. mo. cle. vlti. zabarella.
p ¶ Sorores. Ille igitur nō sunt beguine. vt dixi ō. ea. cōpi. de reli. do. c. j.
¶ Glo. seq. declarat tres ordines beati Francisci: ꝛ in quo differant.
q ¶ Tertio. Prim⁹ fuit fratrū minoꝝ q ē artissimus: ꝛ caret pprio etiā ī cōi. de h satis. j. ti. j. ca. j. Scd̄s fuit sctē Clare qui differt a primo: qr ordo ille l3 etiā feminis artissimus: h3 tn̄ ppriū in cōi. Sed iste tertius etiā pro viuētib⁹ in cōiugio maribus ꝛ feminis adinuentus est: ꝛ habent professi ppriū in singulari. ꝛ potius est modus viuēdi q̄ ppriē dicat̄ regula: est tamen approbatus p nicolaum tertium ꝛ hoc constat.
¶ Glo. seques obiectionem soluit.
r ¶ Continētes. Nō promittūt continentiā: imo viuūt in cōiugio vt predixi: tn̄ ꝛ s̄m modum viuendi eis datum certis dieb⁹ q̄libet septimana abstinent a thoro: sicut ꝛ septimana vicis sue abstinebant sacerdotes veteris testamenti. lxxxij. di. plurimos.

Ordo scti frācisci est triplex.

m ¶ Noīatim. Ex generali ergo monitione nullus ligatur ex eo ꝙ remanet. soli ergo noīatim moniti remanentes ligabuntur. cōcor. eo. ti. constitutionem. lib. vj. ꝛ. ō. ea. cōpi. de vi. ꝛ hone. cle. c. j.
n ¶ Remanere. Intellige etiā si ipsi tpales dn̄i hoc non mandent.
o ¶ Excōicationis. Excōicatus ergo iterum excōicatur. de hoc. iij. q. iiij. engeltrudam. de iudeis ita quorundam.

Excōicatus excōicatur.

Cum ex eo. ¶ Prio p̄missa rōne ponit statutū suū. scd̄o ꝯ facientes punit ibi: qō si. Imola. ¶ Presupponēdū primo est illō qō habet̄. ō. i. c. j. videlicet ꝙ religiosi cuiuscūq3 stat⁹ vel peminētie existāt violātes seu nō seruātes interdictum qō debuit seruari ab eccl'ia cathedrali seu matrice. hoc est parrochiali sunt excōicati. Et dr̄ eccl'ia matrix q̄si mr̄ suorū parrochianoꝝ. Presuppono vlteri⁹ illud qō habet̄ in glo. posita in ver. tertio videlicet ꝙ tres sunt ordīes miorū. Prim⁹ fuit fratrū minoꝝ viuētiū s̄m regulā btī Frācisci. quoꝝ ordo est multū artus ꝛ strict⁹ ꝛ nō pn̄t habere ppriū: nec in pariculari nec in cōi. Est scd̄s ordo sctē Clare: ꝛ talis non est ita artus: qr pn̄t aliquid habere in cōi. Tertius est ordo: in quo sunt homines qui dicuntur continētes. ¶ Casus sic figurat̄. Nos vidim⁹ in. c. precedēti. ō. eo. ti. seu rubrica ꝙ religiosi cuiuscūq3 status existāt nō seruātes interdictū seu violantes qō celebrat̄ in ecclesia cathedrali vel matrice: sunt ipso facto excōicati. Sed q̄ro an fratres minores q sunt de p̄mo ordine possint admittere ꝛ recipe hoīes ꝯtinētes seu de pn̄ia q sunt de tertio ordine scti frācisci: Et rn̄det papa ꝙ non: qō si fecerint sunt ipso facto excōicati: nec poterūt absolui nisi p summū pontificē. h. d. h. r. ¶ Colligo aliq̄ notabilia primo ex prin. c. iūcta glo. ꝙ beat⁹ Frācisc⁹ tres ordines īstituit. Primo ordinē fratru3 minoꝝ. ꝛ iste ordo est artissim⁹ ꝛ strictissim⁹: qr ipsi nō debēt habere granaria/sed debēt viuere ex incerta pēsione. Itē nō debēt habere duas vestes. Est ali⁹ ordo quē instituit beat⁹ frācisc⁹. q dr̄ ordo sctē Clare. Et talis ordo nō est ita artus nec strict⁹: qr hn̄ pn̄t habere aliqd in cōi. Ali⁹ ē ordo cui⁹ pfessores vocant̄ cōtinētes: ꝛ iste nō est pprie ver⁹ ordo: qr nō vouerūt tria necessaria q̄ sunt in pfessiōe. ¶ Nota ꝙ l3 tertius ordo fuerit institutus a btō frācisco sicut ordo mi-

s ¶ Scandalum. vitandum. qō dic de no. ope. nun. c. ij.
t ¶ Vilescat. Ad hoc ꝛ ad id qō sequit̄. cōcor. ō. ea. cōpi. de pe. ꝛ re. c. ij.
v ¶ Minoribus. Alios non ligat constitutio.
x ¶ Hi. Fratres minores.
y ¶ Vel illi. Fratres ꝛ sorores tertij ordinis: ꝛ est mirabile/qr eo casu in alijs ecclesijs recipi possent: si priuilegium est generale.
z ¶ Suis ecclesijs. Per hoc verbū qō etiā. ō. p̄misit: dico ꝙ si in alienis ecclesijs hoc facerent cessat hec pena: posset tn̄ habere locum alia pena cōmunis. ꝛ est si. qō dixi. ō. hoc ti. c. j. in glo. additur.
a ¶ Admittant. Nisi inquantum illis ꝛ alijs permittitur. per decre. vlti. eo. titu. lib. vj.
b ¶ Subiacere. Si al's bene seruant interdictum. qō seruat matrix ecclesia non ligantur pena illius decre. ō. c. j. sed ista tantum facit. de iud. at si clerici. in fi. cum suis concor.
c ¶ Auctoritate apostolica. Hoc dicit propter exemptionem. ꝛ qr deliquerant in locis exemptis.
d ¶ Si summ⁹. ¶ Prio ponit vnū dictū. scd̄o aliud illi sile ibi: siliter. Imola. ¶ Pro declaratione hui⁹. c. sciēdū est ꝙ istud. c. emanauit ad declaratione. c. si aliqn̄. e. ti. in an. Et p̄suppono regulariter cu3 aliqs excōicatur oportet ꝙ absoluat̄ in forma ecclesie videlicet ꝙ prestet cautionē de parēdo iuri. Presuppono etiā ꝙ īperator siue rex nō est subditus legibus suis. Casus sic figuratur. Ponamus ꝙ ego sum excōicatus iuste: forte pro contumacia vel al's. papa sciens me esse excōmunicatum habuit mecū cōmunionem: qr forte misit mihi lr̄as in qbus dabat mihi bn̄dictionē: ꝛ bene me excōicatū sciebat. vel forte tradidit mihi osculū. vel alio modo habuit mecū cōicare. Queritur vtrū papa ex h videat̄ mihi impendisse beneficium absolutiōis: Rn̄det ꝙ non: nisi ipse papa expresse dicat. volo te absolutū esse: ꝛ tibi bn̄ficium absolutionis impendo. Sed ponamus ꝙ erā intrusus in aliquo beneficio ita ꝙ non habebam titulum: ꝛ papa scripsit mihi lr̄as in quibus appellauit me ep̄m illi⁹ loci quez obtinebā sine titulo. Vel ponamus ꝙ illud beneficium vacabat: ꝛ nullus obtinebat: ꝛ ipse in litteris suis

appellauit me ep̄m illi⁹ loci an p̄ B̄ videat mihi ius tribuere in illo bñficio: ℞ndet clemens papa q̄ nō. h.d.b.r. ¶No. q̄ nō solū sufficit nō loqui cū excōicato: ꝫ etiaꝫ non debēt sibi mitti lr̄e.

¶No. q̄ scribēs lr̄as excōicato incurrit minorē. de hoc in glo. ar. Idem dicit Lau. si mittit ei nūciū q̄ B̄ fuit paria. de ele. vbi periculū. §. nulli. li. vi. ⁊ de hoc ibi. ¶No. q̄ multis modis cōicari⁹ excōicato. de hoc in glo. vt in cōmunio. Zabarel.

¶Glosa seq. dicit quare emanauit: ⁊ quid puima pars determinat.

¶Si summ⁹. Creditur q̄ ꝑpter dominū Federicū de sicilia emanauerit B̄ decre. ¶Pars p̄ma determinat no. xciij. dis. si inimicus. ⁊ eo. ti. si aliq̄. ꝑ Bof. in ꝓmio cō. Brg. ꝑ Jnno. ⁊ Hosti. de p̄u. cū oliz. j. Et facit B̄. c. ꝑ ibi no. ꝑ Jnno. et Hosti. vt sicut ꝑ partici pium papa nō absoluit ita nec per euitationem excōicat: vñ nō incurrit minorez q̄ participat illi q̄ papa vitat: ⁊ c. si inimicus loquit de illo q̄ vitat/ ⁊ vitari precipit.

Papa p participiū non absoluit.

a ¶Scienter. etiā si ignoranter nō erat dubiuꝫ ꝑ p̄cedentē decre. si aliq̄.

b ¶Participet. quo participio nō ligatur minor. vt no. in iuribus alle. in. j. glo. eo. ti. nulli.

c ¶Litteris. argue q̄ scribens excōicato incurrit minorē. de B̄. e. ti. constitutionē. lib. vi. in. iij. gl.

d ¶Osculo. Formaꝫ ab os oris: nec debet scribi per. b.

e ¶Quouis modo. vt in cōmunio/ oziō/ vel itinerando vel consedendo.

Principiū est p̄ rōne voluntas.

f ¶Velle. Est sibi ꝓ ratione voluntas. insti. de iure natu. §. fiꝫ ⁊ qō prin cipi. sic ⁊ ꝓnceps sola voluntate manumittit. ff. de manu. apud cū. C. de fideicō. li. si voluntate. in inferioꝛib⁹ a papa non haberet hoc locum. eo. ti. cum desideres.

g ¶Dignitatis. ecclesiastice vel secularis: cū eadem sit ratio.

h ¶Nominet. Lōtrariū videbat notari. xciij. di. dñs. ⁊ vide qō no. xj. q. j. sacerdotib⁹. q filij sint legi. ꝑ tuas. cum cōcoꝛ.

i ¶Tractet. Vocans illos qui sunt eiusdem dignitatis vocat illum.

¶Glo. sequēs notat ad opinionem.

k ¶Approbare. facit ad no. ꝑ Jnno. ⁊ hosti. de fil. ꝑsb̄y. veniēs. vbi tenet etiam excōmunicato ꝑticipē ꝑ lr̄is: verbo: vel osculo: seu alio quouis modo: ipsum ꝑ B̄ absoluere nulla ratione censetur nisi se velle fortitan exprimat illum ex hoc ꝓ absoluto haberi.

¶Similiter quoq; si quem sub titulo cuiuslibet dignitat⁹ ex certa etiam sciaverbo: cōstitutione: vel litteris noīet: honoꝛet: seu quouis alio modo tractet: ꝑ hoc in dignitate illa ipsuꝫ approbare nō intelligitur: aut quicq̄ ei tribuere noui iuris.

De verboꝝ significatione.

Clemēs. v. in ꝛcilio Viennenſi.

Declarat in aliqbus ca. exit. e. tit. lib. vj. ꝑsertiz an fratres minoꝛes teneant ad obseruationez eoꝝ oium q̄ in regula sub verbis impatiui modi ponūtur: deinde multa inseruntur: ad que fratres ipi obligant. Et cōsequēter eoꝝ nouem excessibus prolixe discussis: de electione ministri ipsoꝝ luculentissime tractatur. Capi. j.

Sxiui ō paradiso: diri rigabo hoꝛtum plantationum: ait ille celestis agricola: quiveꝛe fons sapientie: verbum dei a patre in patre manens: genitum ab eterno: nouissime diebus istis (fabricante sancto spiritu) in vtero virginis caro factum eriuit homo ad opus arduum redemptionis humani generis peragendum: exēplar se ōādo celestis vite: prebēs hominibus semetipsum. Uerum quia plerunq; moꝛtalis vite solicitudinib⁹ pressus homo mentis aspectu ab exemplaris hmōi intuitu diuertebat: verus noster Salomon in solio militātis ecclesie hoꝛtū voluptatis ex terceꝛos quendam fecit a p̄cellosis mundi fluctibus elongatum: in quo quietius ac securius vacare tur contemplandis seruandisq; huiusmodi operibus exēplaris in hunc mundum introiuit ipse: vt rigareꝛ ipsum fecundis aquis spūalis gratie et doctrine. Hic hoꝛtus siquidez est fratrū minoꝛum sancta religio: que muris regularis obseruantie firmiteꝛ vndiq; circuncluſa: intra se solo cōtenta deo adoꝛnatur abunde nouellis plantationibus filioꝝm. Ad hunc veniens dilectus dei filius moꝛtificātis penitentie myrrham metit cum aromatibus: q̄ suauitate mira vniuersis odoꝛem attrahentis sanctimonie circunfundunt. ¶Hec est illa celestis vite forma ⁊ regula quaz descripsit ille confessoꝛ christi exemplus sanctus Franciscus: ac seruādam a suis filijs verbo docuit pariteꝛ et exemplo. ¶Quia vero dicte sancte regule p̄fessoꝛes aemulatoꝛes deuoti: vt et alumni ⁊ veri filij tāti patris effectabant sicut ⁊ feruenteꝛ affectant ad puꝛum et ad plenum p̄missam regulam firmiteꝛ obseruare. Attēdentes quedam que dubium poterāt afferre sensum in ipsius regule serie contineri: ꝓ ipsoꝝm declaratione habēda recurreꝛūt p̄udenter olim ad apicez aplicē dignitatis: vt certificati ꝑ ipsam cuius pedibus etiā ꝑ ipsaz regulam sunt subiecti: possent domino (pulsis cūctis dubijs) cū plena charitate conscientie deseruire. Horuꝫ autem pijs ac iustis supplicationibus plures p̄decessoꝛes nostri romani pontifices sucessiue (sicut dignum erat) applicantes aures ⁊ animuꝫ: declaraꝛuerunt ea que dubia videbātur: ediderunt nōnulla: ⁊ aliqua concesserunt: sicut expedire videbāt fratrū ꝓsciētijs: ac pure obseruātie statꝰ. Uerum quia plerunq; vbi culpa non est eam timereꝛe solent cōscientie timoꝛate: que in via dei gōcunq; deuium expauescunt: nō sunt ad plenuꝫ ex dictis declarationibus dictoꝝ omniū fratrū ꝓsciētie quietate: quin circa aliqua ad regulā ipsoꝝq; statum pertinentia dubitationū in ipis fluct⁹ alig generent ⁊ oziant sicut ad aures nras pluries et deꝫ pluribus i publicis ⁊ priuatis consistoꝛijs est perlatum. Quapropter per ipsos fratres nobis nent q̄ si ēps missam audiat vel ꝑcurationez recipiat a male ordinato/ vel instituto: q̄ ꝑ B̄ non dispensat: cum illo: dato q̄ sit casus quo dispensare posset: ⁊ ibi scripsi.

Epūs male ordinatus nō dispensat cū eo.

¶Glosa seq. obiectionē soluit.

¶Nō intelligitur. Nota. ob. §. ea. cōpi. de proba. c. vno. illud em̄ intelligit cū papa narrat factū ꝓ priuꝫ: ⁊ sup eo fundatur ipsius intētio. vt ibi no. in glo. quid si talia.

Diuido materiam rodalis hoc.

¶Noui iuris. Si. de here. p̄sidētes. in fi. li. vi. ⁊ intellige nisi ēxpriat se velle. vt. §. proxi ꝛmo responso.

De verboꝝ significatione. ¶Ajiuꝫ est. §. per discursum ti. de singulis partibus iuris. veruꝫ q nes oziūtur circa verbo, signi. ideo p̄sens annectitur rubri.

Eini. Glo. z alij scribentes q̄ plures nihil hic scripsere: forte q̄ Nico. iij. c. ti. exiit. li. vi. q̄. c. etiā exponit regulā scti Frācisci excōmunicaut glo. stantes illud. c. ⁊ in gl. inducentes ꝛrietates conꝛdantias seu opiniones diuerſas vel aduersas. q̄ tū ꝓmisit glosas fieri ꝑ quas verbum vel verbi sensus seu constructio q̄si grammaticaliter ad ll̄am vel intelligibile exponatur. ⁊ q̄ etiaꝫ ꝓnas illi⁹. c. suspēdit Jo. xxij. in extrauag. q̄ nōnūq̄. ℞ q: ꝫ illa cōstitutio p̄hibita fuerit glosari nō scripta. Itē q̄ dimittēdo hanc sine expositione inducunt legentes ad obmittendā ipsam: vñ causaꝫ ei⁹ ignorantia: cum tñ ipse Nico. iij. ꝑceperit vt illud. ca. exiit. sicut cetere decretales legerentur in scholis. ideo aliqua breuia hic scribo. Qm̄ aūt ꝓmissione res melꝰ intelligitur. insti. de leg. §. sed nō vsq; no. ff. de do. ex cep. l. j. glo. j. Ideo ouꝫ ꝓmo exordium. fcēo narratio ⁊ petitio. ibi: q̄ vero dicte. ꝛcuide. q̄ prim

ordinē ministris et fratrib⁹ modū p̄bēs: dixit i regula q caueant fratres et eorū ministri: ne sint solliciti de reb⁹ suis tpalib⁹ vt libere faciant de eis quicquid ipsis a dño fuerit inspiratū: liciam tamē habeāt ipsi ministri mittēdi eos ad aliquos deū timentes si consilium requiratur: quorum cōsilio sua bona pauperibus erogētur. Dubitauerunt et dubitāt multi fratrum an liceat ipsis de bonis ingredientiū quicq̄ recipe si donetur: et si ad dādū p̄sonis et cōuentib⁹ possint eos inducere sine culpa: si etiam ad disponendū de distributione rerū talium debeant ipsi ministri seu fratres dare consiliū vbi ad cōsulēdū alij q̄ ex ipis ad quos ingressuri mittant: possint idouei inueniri. ¶ Nos antez considerantes attente intendisse sctm̄ Franciscū sue regule p̄fessores quos fundauerat in maxima pauptate ab affectu tpaliū reruz ipsoz ingredientiū p dicta verba spāliter et totaliter elongare: vt quātū est ex parte fratrū ipsoruz receptio ad ordinē sctā et purissima appareret: et ne aliquo modo oculū viderent habere ad bona eorū tpalia: sed ad ipsos tātuz diuino seruitio mācipādos: dicimus omnino debere tā ministros q̄ fratres ceteros a dictis inductionibus ad sibi dādū et suasionibus: necnon et a dādis circa distributionē cōsilijs abstinere cū p h ad timētes deū stat⁹ alteri⁹ mitti debeāt nō ad fratres: vt ve cūctis pateāt eē tā salubris istituti p̄ni studiosi zelatores seduli et p fecti. Cū vo [a] facere de reb⁹ suis qđ dñs ispirabit ipsamet regula ingrediētib⁹ liberuz velit esse: nō videt qn liceat eis recipe / cōsideratis. s. eoz necessitatib⁹ et moderaminib⁹ declaratiōis iā dicte / si qđ de bonis suis intrās sicut et ceteris paupibus p modū elemosyne libere velit dare. Cauere tñ in acceptione oblatorū taliū decet fratres: ne ex receptorū q̄titate notabili p̄sumi possit sinister oculus contra ipsos. ¶ Preterea [b] cū dicatur in regula q illi qui iaz p miserunt obediētiā habeant vnā tunicā cum caputio et aliam sine caputio: q habere voluerint. Itē q fratres omnes vestimentis vilibus induātur. Nosq̄ predicta vba declarauerim⁹ eqpollere p̄ceptis: volētes hec determinari plenius dicimus quantuz ad numerum tunicaruz q pluribus vti nō lz: nisi in necessitatib⁹ que haberi p̄nt ex regl'a: fm q hūc passū memoratus p̄decessor noster plenius declarauit. Vilitatem [c] aūt vestiū tā habitus q̄ interiorū tunicarū illā itelligi debere dicim⁹ que fm ɔsuetudinē vel cōditionē p̄rie debeat q̄tū ad colorez pāni et p̄ciuz vilitas merito reputari: nō em̄ quo ad regiōes oēs pōt determinatus vnus mod⁹ in talib⁹ assignari. Hmōi etiā vilitatis iudiciū ministris et custodibus seu guardianis duximus committēdū: eorū super hoc cōsciētias onerantes: ita tñ q seruēt in vestib⁹ vilitatez. Quorum [d] etiam ministrorum / custodū / et guardianorū iudicio eodēmodo relinquimus p qua necessitate possint ipsi fratres calciamenta portare. Deinde [e] cū duobus tpibus annotatis in regula. s. a festo omniū sctōruz vsq̄ ad natiuitatē dñi et maxime q̄dragesime in qbus ieiunare tenent / iserat in eadē regula. Alijs aūt tpibus non teneant nisi sexta feria ieiunare: et ex hoc voluerūt aliqui dicere q dicti ordinis fratres non tenentur nisi ex condecētia ad alia ieiunia q̄ ad ista: declaramus debere intelligi eos nō teneri ad ieiuniuz alijs tēporib⁹ p̄terq̄ in ieiunijs ab ecclesia constitutis: nō est em̄ visimile q vel istitutor regl'e: vel etiā ɔfirmator absoluere ipos itēderit a suādis illis ieiunijs ad q̄ de cōi statuto ecclesie obligātur ceteri xpiani. ¶ Porro [f] cū dictus sanctus volens fratres suos super omnia a denarijs seu pecunia eē totaliter alienos precepit firmiter fratribus vniuersis / vt nullo mō denarios vel pecuniam recipiāt per se vel per interpositam personam istumq̄ articulū declarans idez p̄decessor noster casus et modos posuerit [g]: quibus seruatis a fratribus nō possint dici nec debent per se: vel per alium pecunie receptores contra regulam vel sui ordinis puritatem: dicimus fratres teneri cauere summopere q p alijs causis: et sub modis alijs q̄ ponat dicti predecessoris nostri declaratio: ad dantes pecunias siue deputatos nuncios nō

ibi. et per Tho. scđa scđe q. pe. arti. vij. et .ij. §. pinde. Scđo not. ibi: cūctis pateant. q curādum est de bono testimonio et opinione. de sa. vnc. c. vno. §. ad exhibendum.

a ¶ Cuz vo. Hic de eadē declaratione Nico. iij. §. §. itē quia. Nota q q̄titas notabil' facit illicitū qđ al's licz. sic de rescrip. statutū. §. insuper. li. vj. Scđo no. q ex futuris p̄sumitur circa p̄teritū. nā hic vetat accipi notabilē q̄titatē et gratis: ne presumat q moti fuerit ad recipiēdū istū: q2 oculuz habuerūt ad eius bona tpalia. sic. xxxiij. q. ij. cuz p bellicā. i fi. vbi gl. et de multiplici presumptiōe scribā i gl. fi. Quero: q2 h et i. §. p̄cedēti dr q frēs non sint soliciti de bonis tpalibus ei⁹ qui recipit ad ordinē: lz possit ipse dare frib⁹ de suis bonis p modū elemosyne: qđ si ingredit nō fcā dispositiōe de bonis suis. Sol. q cqđ sit de alijs mēdicātib⁹. de q̄ not. de proba. i p̄ntia. q̄ ad frēs miores dic q nihil habebūt fratres. dr em i regula q volētibus ingredi dicatur q vendant oīa sua et studeant pauperib⁹ erogare: et sic fuit intētio beati Frācisci q nō recipiant nisi pri⁹ disposito de bonis suis: qđ si nō fuit factuz dic q transeāt bona aduenietes ab intestato. nā solus vn⁹ modus p mittit fratrib⁹ habendi de bonis illi⁹. s. si ille cōtulit per modū elemosyne vt h: q̄ alij p̄hibētur. ff. de iudi. cum pretor. de p̄sump. nonne. p hoc qđ dico. j. §. proinde. q. ij.

Presumitur ex futuris circa p̄terita.

Religiōes qs igredit nō disposito de bōis quid fiet de illis?

b ¶ Preterea. hic de vestibus fratrū declarauit in. d. c. exiit. §. licet autē. ibi dr q de licētia ministroz et custodum cōiunctim et diuisim in administrationib⁹ sibi cōmissis possint frēs vti pluribus. ipsi autē ministri et custodes licētiā ɔcedant cū eis videbitur: pēsatis necessitatibus et alijs circūstantijs q̄ fm deum et regulā attēdende videntur. pro hoc. j. §. proxi. vbi vilitas attendit fm ɔsuetudinē patrie et arbitriū mistroz et custodū.

c ¶ Vilitatem. De eodē nota q vilitas rei ɔsideratur ex plurib⁹. in eo autē q dicit vilitatem attēdi fm ɔsuetudinem patrie pro hoc. xciij. di. legim⁹. vltra mediū. ibi: priuilegiuz et c. Scđo nota q in iudicando vilitatē attēdit reputatio. de h. s. in primo notabili sic etiaz in estimando p̄ciū rei attēditur reputatio nō singuloz sed cōis. ff. ad legē fal. p̄cia. in p̄nci. Tertio no. q qñq3 spāliter oneratur ɔscia commissarij vt hic. Et an hoc casu possit cōmittere vices suas dixi. s. de cōces. p̄bē. c. vna. i p̄n. q. vj. Quarto no. q hoc de vilitate vestiū nō indistincte cōmittitur ministris et custodibus: q2 non p̄nt ɔcedere q vtant nō vilib⁹: sz habent declarare q̄ censeantur viles: tñ si declarentur viles eas q̄ essent censeri viles eas q̄ essent manifeste preciose: talis declaratio nō excusaret fratres talibus vtentes: sic nec preceptuz iniustū excusat. de temp. ord. ad aures. immo nec cōpulsio supioris. de exces. prela. tāta. xxiij. q. v. ita ne. et qđ hic de vilitate relinquit arbitrio ministroz et custodum extendit per extraua. Jo. xxij. quorū dā ad longitudinez / latitudinē / grossitiē / et subtilitatem. et quo ad formā et figuram et similia accidētia que oīa relinquuntur arbitrio p̄dictorū.

Vilitas habit⁹ cōdigeroꝝ cōmittitur arbitrio mistroꝝ.

d ¶ Quoruz. Hic de calciamentis.

e ¶ Deinde. Hic de ieiunijs eorū. Nota ibi sexta feria. q lz exceptio vnius sit aliorū sit iterclusio: q2 exceptio firmat regulaz: vt dixi. s. §. cū aūt. i primo notabili: tñ si p alia iura de illo erat dispositū nō tollitur illa dispositio. lz em̄ hic dicat et alijs tēporib⁹ q̄ a festo oīm sctōrū vsq̄ ad natiuitatē: vel q̄dragesima fratres non tenent ieiunare nisi sexta feria: non per hoc includitur q possint non ieiunare in ieiunijs ab ecclesia institutis. est ergo tātum sensus q ad ieiunia alia extra sextā feriā non tenent ex p̄cepto regule et sic nō plus q̄ alij. sz ad ieiunium sexte ferie tenētur pl⁹ q̄ alij. de obser. ieiu. c. fi. Scđo nota arg. a verisili. ff. qđ me. cau. nō est verisimile. de proba. cum de etate. de testi. ob carmen. §. fi. de regu. iur. l. in obscuris. de presump. q2 verisile. Tertio no. q inductū ad augēdū non dz opari diminutionē. et idē ecōuerso. ff. de adi. le. l. legata inutiliter. de cōdi. et demō. cū tale. §. fi. q2 idē nō operat cōtrarios effectus. de iureiur. intellecto. regula qđ ob grām. lib. vj. Quarto no. q ad ieiunia indicta ab ecclesia oēs xpiani obligantur. de obser. ieiu. cōsilium. §. cum autē. qđ declaro ibi. q. j. et. ij. et dixi. s. de here. ad nostrum. §. ij. q. j.

Exceptio firmat regulam.

f ¶ Porro. Hic de non recipienda per eos pecunia.

g ¶ Posuerit. d. c. exijt. §. ceterū. vbi determinat q nō lz eis mutuū ɔhere. sz si quis vult succurrere p̄nt se offerre q volūt fideliter laborare vt ei satisfiat. et hoc male seruatur: q2 sepe ɔhunt mutuum declarantur ibi et quedā alia: sed precipuū est q fratres non recipiāt ipsi pecuniā sz tñ q dare p̄nt aliquē eis notuz cui per eum qui vult eis facere elemosynam cōmittatur executio dñium tñ ac p̄prietas ac possessio pecunie remanet penes dantem cum libera potestate reuocandi vsq̄ ad conuersionem ipsius in rem deputatam: et dic plenius in. d. c. et duobus seq.

Cippi.

recurrāt: nec (si sec⁹ ab ipsis attentatū fuerit) transgressores p̄cepti et regule merito possint dici. Naz vbi aliqđ alicui generalit' p̄hibet quod expresse nō ɔcedit: itelligit denegatum. Quocirca q̄stus oīs pecunie ac oblationū pecuniaruz receptio in eccl'ia vel alibi cippi [a] vel trūci ordinati ad offerentium seu donantiū pecunias reponendas: necnō et qcūq3 recursus ali⁹ ad pecunias seu habētes ipsas q per declarationē predictā nō concedit. Nec inq̄ oīa sunt eis simpliciter iterdicta. Cū [b] etiā recursus ad amicos spāles exp̄sse tātū in duob⁹ casibus fm regulā cōcedatur videlicet p necessitatibus infirmoꝝ: et fratrib⁹ induendis: idq̄ pie et rationabil'r cōsiderata necessitate vite ad alias necessitates fratrū pro tpe occurrētes [c] cessantib⁹ elemosynis seu etiam ingruentes sepedict⁹ p̄decessor noster duxerit [d] extēdendū. Attēdāt fratres p̄fati q pro nullis causis alijs q̄ p̄dictis vel similib⁹ [e] i via vel alibi recurrere lz eis ad amicos hmōi: siue sint dantes pecunias seu deputati p ipos: siue nuncij vl' depositarij seu alio q̄uis nomine appellentur etiaz si concessi per eādem declarationem modi [f] circa pecuniā integre seruarētur. ¶ Deniq3 cū idē confessor summe affectauerit sue regule p̄fessores totaliter [g] esse abstractos ab affectu et desiderio terrenoꝝ et specialiter a pecunia et ei⁹ vsu totaliter inexpertos: sicut p̄bat p̄hibitio de recipienda pecunia i regula sepius repetita [h]: curare fratres vigilanter necesse est q cū ex causis p̄dictis et modis ad hn̄tes pecunias deputatas pro ipsoꝝ necessitatib⁹ recurrere oportebit ad tenentes ipsas quicunq3 hi fuerint principales vel nūcij in oīb⁹ sic se gerāt: q se cūctis ostēdāt i dictis pecunijs (sicut nec habēt [i]) penit⁹ nil hēre. Quapropter [k] p̄cipe q et qualiter pecunia expendat: cōputūq3 exigere de expēsa: eā q̄uocunq3 repetere siue deponere: aut deponi facere capsulaz pecunie: vel eius clauē deferre: hos act⁹ et cōsiles sibi frēs illicitos esse sciant. Predicta ei facē ad solos dominos ptinet q dederūt: et eos quos ipsi deputauerunt ad hoc ipsum. ¶ Proinde [l] cum vir sanct⁹: paupertatis premisse in regula modū exprimens dixerit in eadē: fratres nihil sibi appropriēt / nec domuz / nec locum / nec aliquam rem: sed tanq̄ peregrini et aduene in hoc seculo i paupertate / et humilitate dño famulantes vadāt p elemosyna confidenter. Sicq3 declaratum extitit per nonnullos predecessores nostros romanos pontifices hāc expropriationem intelligi debere tā in speciali q̄ etiam in cōi / propter quod et rerum oīm concessarum / oblatarum et donataruz fratrib⁹ (quas et q̄rū vsum

Pecunia et denarius differunt.

a ¶ Cippi vel trūci. vel p. i. et est cippus lignū iornatū et magnū et perforat vt cedat loco capse. hec tñ male seruāt frēs. Nota dr̄iam iter denarios et pecuniā: q2 denarius est q p decē nūmis olī cōputabat. pecunia vero p̄prie est suba de pecorib⁹ p̄ueniēs. tñ h hodie cōiter h accipit p eosdē: et ideo expone lr̄am ibi denarios vel pecuniā vel p. i. et hic noīe denariorū cōtinetur oīs moneta magna vel parua: aurea vl' argētea: vel alteri⁹ gn̄is. et h q2 fauorabile est sic intelligi et q2 indistincte loquit licet nūmis legatis veniant exiguiores tm̄. ff. de lega. iij. nūmis. Scđo nota q id qđ per me nō lz: nec p interpositaz p̄sonā regula qui p aliuz. li. vj. Tertio not. q i his que gn̄aliter probibent oīa intelligūtur probibita que non iueniunt concessa. de hoc de trāsla. c. ij. v. sed neq3. in glo. arg. vt ibi dixi.

b ¶ Cum etiā. De eodez cum precedenti.

c ¶ Occurrētes. pro qbus subuētum fuit ab aliquo cui hn̄t frēs procurare vt reddat pecunia: et sic dicunt necessitates non ingruētes. i. imminētes de p̄nti: sz iā p̄terite: tñ quo ad hoc qđ hic dr idem i vtrisq̄ vt p̄bat qđ seqt.

d ¶ Duxerit. eo. ca. exijt. §. porro. in fi.

e ¶ Vel sitib⁹. necessarijs non voluntarijs. declarat aūt i. d. §. porro. q i his q̄ sunt necessaria ad victum / vestitum / diuinū cultū / et spūale studiū ɔcessus est fratrib⁹ vsus necessariarū rerum. et he cause vident generaliter oēs necessitates comprehendere: tñ quia quedaz etiam sunt eis necessaria que nō precise cōcernunt causas p̄missas imediate: ideo h adiecit q etiaz hoc eis liceat pro causis similibus. vt si dñ transeant de loco ad locum ex causa ordinis non permittuntur in certo loco transire nisi soluant pedagium. licet enim non debeant ad hoc cogi: tamen ex quo de facto coguntur licitum est eis acquirere per elemosynā vt soluant ne impediantur pro hoc quod in via sequitur et c.

f ¶ Modi. vt q ipsi non recipiant nec administrent. pro hoc quod dixi. s. §. porro. super littera. et. j. §. proxi.

g ¶ Totaliter. Nā hic ordo fundat⁹ est i maxima pauptate. s. §. ceterū.

h ¶ Repetita. s. ij. §. proximis.

i ¶ Nec habēt. vnde contra tales non habent actionem nec persecutionem in iudicio: nec extra. d. c. exijt. §. ceterum. et. j. proxi. §.

k ¶ Quapropter. Nota singulariter q i pecunia nō est dare possessionē separatā a dñio qđ p̄bat lr̄a in eo qđ dicit ad solos dños vel eoꝝ commissarios spectare hec que hic enumerant. et est ratio: q2 pecunia facile fit nr̄a. vnde etiā aliena mihi mutuata p nō dñm p cōmixtionē cū mea fit mea si bona fide accepi. ff. de solu. si alieni. qđ est singulare et est hoc p̄pter singularia precepta pecunie numerate. ff. si cer. pe. l. singularia.

Possessio in pecunia n̄ ē a dño separata.

l ¶ Proinde. Hic de paupertate et humilitate ipsoꝝ. Et numeratis nouem excessibus prouidet de p̄rio. deinde p̄uidet de alijs in. §. seq. Nota q fratres minores nō habēt p̄priū: nec in spāli nec in cōi. et hoc nō videt spāle in eis sed locū hz etiā in alijs mendicātib⁹ vt in p̄dicatorib⁹ et silib⁹. q2 ex regula nō lz habere reddit⁹ aut possessiōes: sz p q̄stū publicū victū tribuere solet incerta mēdicitas. de reli. do. c. vno. li. vj. tñ nō i oībus equiparant. nā p̄dicatores hn̄t aliq̄ in cōi quo ad p̄prietatez. vt in extraua. Jo. xxij. q2 quorūdā. §. preterea. hic aūt dr gn̄al'r q fratres minores nihil sibi approprient. et q hec expropriatio intelligitur tā in speciali q̄ in cōi differunt. et i alijs quod dic plenius. vt. j. q. j. i solutione tertie rōnis. Scđo no. in v. cum enim. q ex exterioribus actib⁹ representat mentis dispositio. de p̄sump. ex studijs. qđ tñ p̄prie non colligit hic: sed potius colligit q is qui vult esse rectus in mēte hoc indicet ex operibus. nā ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Matth. vij. de reg. iu. c. ij. Tertio no. q fratres minores non sunt capaces successionū sed legatoꝝ sic: nisi fiat i fraudē. de hoc. j. q. ij. Quero i eo qđ dixi in primo not. q fratres minores nō hn̄t p̄priū nec in speciali nec i cōi an hoc p̄cedat q̄ ad oīa: Anteq̄ veniā ad argumēta sciēdū est q hec qđ scrupulosa est et peperit i eccl'ia dei p̄niciosos effect⁹ p̄cipue tpe Jo. pape. xxij. quia nonnulli magistri sacre pagine verbis et scriptis nisi sunt ostēdere q frēs p̄dicti etiā i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ habēt: tm̄ simplicē vsum facti: et q hec est altissima paupertas i qua sunt fundati: et q h etiā fuit vita xpi et apl'oꝝ dicentes q perfectione vite xpi et alioꝝ perfectoꝝ nō est cōsonū aliqđ hēre p̄priū: sed solū facti vsum: et inter istos fuit Marcilius de menādrino paduan⁹ de quo memoraui. de elec. venerabilē. ver. veruz. q multis rōnib⁹ et auctoritatibus p̄dicta ɔfirmat: in libris quos allegaui in. d. ver. verū. Ipse autē Jo. xxij. in extrauag. cū inter nōnullos. declarauit q asserere ptinaciter q redēptor noster et ei⁹ apl'i non habuerunt ius vtendi in his q̄ sacra scriptura eos habuisse cōmemorat: et illā vendēdi seu donādi aut ex ipsis alia acquirēdi est hereticum. et idem Joā. xxij. in extrauag. q2 quorundam. late prosequitur hec rn̄dēdo rōnibus: quas tenentes contrariū adducebāt: et i eadez extraua. dicitur q in his q̄ sunt vsu cōsumptibilia fratres minores habent ius vtendi. et idem dr in extrauag. eiusdem Jo. ad ɔditorē. q2 nō est possibile q sit vsus facti licit⁹ sine iure vtēdi: et q2 illi magistri q tenuerūt ɔtriū vsi sunt rōnibus apparētibus / habuerunt sequaces multos. vnde secutum est q adhuc hodie est magna multitudo que dr fratricelloꝝ q ex hoc errore lapsi sunt i alios: dicētes q a tpe illius Jo. xxij. quem damnāt p̄pter predictas extrauagātes tāq̄ hereticum: non fuit aliquis verus pōtifex: et alia multa nepharia dogmatizant: et in his si cōprehendunt p epos p̄sistunt etiā permittētes se cōburi: vt vidi Florētie. vnde sepe cogitaui quod vtile esset q ecclesia romana permitteret libere de hoc disputari an xps habuerit vel non habuerit: vel habere potuerit proprium vel non potuerit. et similiter de vita fratrū minoꝝ an possint aliquid habere propriū / cū in hoc nō versent articuli fidei: ex tali em̄ libertate occurreret eoꝝ erroribus: qui forte de facili corrigerentur in alijs. nec per hoc etiā si diceretur q xps non habuerit proprium aliquid / inferri possit contra proprietatem ecclesie romane: cum multa sint et in alijs immutata: prout visum fuit sanctis patribus fz exigentiam tempoꝝ. Sed interea stantibus illis extrauagātibus et hac constitutione: et constitutione. c. exijt. videamus aliqua de questione. Et videt q fratres habeāt quo ad oīa solū simplicē vsum facti: per. c. exijt. §. porro. vbi dr q in rebus tpalibus est considerare proprietatem / possessioné / vsumfructū / ius vtendi / et simplicem facti vsuz. et q vltimo tanq̄ necessario eget vita mortalium licet prius carere possit et q condecens est huic professioni que sponte deuouit xpm pauperé in tanta paupertate sectari. oīm abdicare dñium: et rerū sibi necessario vsu fore contentam. Scđo ad idem inducitur hec lr̄a in eo qđ dicit q rerum concessarū fratribus licitū est eis habere simplicē vsum facti: et q dñium et proprietas est penes ecclesiā romanaz. Tertio q fratres isti p̄fitent altissimā paupertatē. de exces. prela. nimis. ij. et sic talez qua nulla maior dari potest. s. §. ceterum. vbi dixi. in. j. no. maior autem est paupertas q̄ nihil sibi appropriat q̄ que habet aliqđ proprij. Quarto q2 in eoꝝ regula ponit in principio. regula et vita minorū hec est. scilz

Frēs minores an nihil proprij possint habere?

Fratricelloꝝ error.

dñi nostri iesu xpi sanctū euāgeliū obseruare: viuēdo in obediētia sine proprio ⁊ castitate. ex quibus verbis videt̄ ꝙ beat⁹ Frāciscus voluerit ꝙ fratres obseruarēt cōsiliū euangelij traditū illis q volūt esse perfecti. de quo Matth. xix. Si vis perfect⁹ esse vēde omnia q̄ habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ hēbis thesaurū i celo. ¶ Quīto ad idē. j. §. dicere. vbi dicit ꝙ temerariuꝫ est asserere ꝙ sit hereticuꝫ dicere vsum pauperū icludi vel nō includi sub voto euāgelice paupertatis: ⁊ videt̄ velle ꝙ sub voto euangelice pauptatis includit̄ vsus paup. ¶ Sexto iducitur Matth. x. vbi xps dicit aplis: nolite possidē neqꝫ aurū: neqꝫ argētū: neqꝫ pecuniam: neqꝫ perā: neqꝫ duas tunicas: neqꝫ calciamenta ⁊c. Item Matt. xix. apli dixerunt ad iesum. Ecce nos reliqm⁹ oīa ⁊ secuti sum⁹ te. Item ipse redēptor de se dixit Mat. viij. Uulpes foueas hn̄t / et volucres celi nidos / filius autem hoīs nō hꝫ vbi caput reclinet. Ex qbus ⁊ silibus auctibus et rōnib⁹ q̄ ad h̄ iducunt̄ nitunt̄ aliq iferre ꝙ pfectissima vita sic carere oī ꝓprio ⁊ hēre solū simplicē vsum facti: ⁊ ꝙ hec fuerit vita quam xps docuit v̄bo et exemplo firmauit vt d̄r i. eo. c. exijt. §. porro. In ꝯrium sunt rōnes q̄ fiūt i extua. ꝑalle. ad ꝯditorē. ⁊ in extraua. q̄r inter nōnullos. et i eadē extua. ad cōditorē determinatur ꝙ i bonis q̄ i posterū cōferētur vel offerent̄: vel al's qūolibet conuenire cōtingit fratribus: seu ordini supradictis nullū ius seu dñiū acquirat̄ ecclie romane: cui⁹ ꝯriuz dicit̄ h̄. vt dixi. s. i rōnibus partis ꝯrie rōne scda. Itē videt̄ ꝙ nihil habere ꝓprij nō sit summe perfectiōis: q̄r epi habēt ꝓpria. xij. q. j. epi. ij. ⁊ ca. seq. ⁊ tm̄ status eporū est perfectior q̄ꝫ religiosoꝝ. de regu. lꝫ. de renū. nisi. ad fi. ex quib⁹ colligit̄ ꝙ ex vita epali surgit maior fruct⁹ ⁊ vtilitas q̄ꝫ ex religione. Unde monach⁹ licite pōt eligi in epm. xviij. q. j. c. vno. de elec. nullus. li. vj. ⁊ q̄r in hoc habemus extrauagātes illas quib⁹ est standū in eo ꝙ dicūt ꝙ in his que cōcedunt̄ fratribus ad vsum: ipsi fratres nō hn̄t simplicez vsum facti: imo hn̄t ius vtendi nō expedit in hoc instare in plurib⁹ rōnib⁹. ¶ Sol'. videt̄ dicēdū ꝙ fratres nō hn̄t aliqua ꝓpria: nec in cōi nec in speciali: sꝫ hn̄t vsum facti non nudi sed facti iusti ⁊ liciti. vt volūt dicte extrauag. ⁊ sic aliq̄ modo pn̄t dici aliquid habere proprium. s. ipsuꝫ vsum. Et ex hoc videtur ꝙ res vsu consumptibiles eoꝝ proprie dici possint: q̄r neqꝫ naturali ratione neqꝫ ciuili he res recipiūt vsumfructum. insti. de vsufruc. §. cōstituitur. et sic cū vsus non separet̄ a dñio. videt̄ ꝙ eoipso ꝙ pn̄t vti debeant censeri habere proprietateꝫ. Sed qui vellet satisfacere tenentib⁹ cōtrarium dicere posset ꝙ lꝫ in his rebus non possit constitui vsusfructus: proprie tm̄ cōstituit̄ quasi vsusfructus: ⁊ satisdatur de restituendo tantūdem in quātitate. d. §. constituitur. ff. de vsufruc. earum rerum que vsu consu. l. j. ⁊. ij. de pigno. c. fi. Item lꝫ nō possit dari vsus licitus sine iure vtendi tm̄ dici possit ꝙ hoc ius vtēdi nō est nisi quedā facultas q̄ nō infert aliqd esse ꝓpriū. d̄r eniꝫ res ꝓpria qn̄ quis pōt de ipsa libere disponere vt vult per modos iure non improbatos. qd dixi de resti. spo. olim. j. fratres autē nō acceptant res vt velint posse disponere vt volunt: sed ad vsum tm̄ facti. vt. s. in. j. ⁊. ij. rōne partis ꝯtrarie. i. vt vtātur de facto in suas necessitates: qui tm̄ vsus nō infert aliquā proprietatē sed vtuntur de licētia dātis: ⁊ dicem⁹ ꝙ ipse dans libere potest id qd dedit reuocare quousqꝫ vtātur: ⁊ sic dicēdo saluaret̄ intentio illoꝝ q dixerūt fratres excludi ab oī ꝓprio quoquomodo: nec esset aliqua absurditas: sꝫ nō video ꝙ in hoc sit summa perfectio: sed poti⁹ est contētio de verbis. Nam dūmodo abdicauerint propria: ita ꝙ nihil dicant propriū quin parati sint illud dimittere. nec velint pro illo in iudicio cōtendere: non potest dici ꝙ habeant propriū qd impediat perfectionem. vbi considerandū ꝙ abrenunciatio proprij prout est in actu non dicit perfectionem sed est instrumentū perfectiōis sm̄ ea que dixi de reg. sane. q. xiiij. ⁊. s. §. ceterū. sꝫ ꝓut ex animo surgit in hoc est perfectio: vt sit homo paratus si opus fuerit oīa dimittere vl' distribuere. de hoc per. Tho. secunda secūde. q. clxxxij. arti. vij. fratres tamen habent hanc expropriationem seu habere debēt vtroqꝫ modo. In epis autez sufficit ꝙ sit vltimo modo: nec ex hoc dicunt̄ fratres esse in perfectiori statu: q̄r alijs respectibus epi sunt pfectiores tāq̄ꝫ ꝑ quos veluti alios regētes maior fruct⁹ ꝓuenit i cōgregatione fideliū: immo ⁊ iter religiones nō potest argui ꝙ vna sit pfectior altera: ex eo ꝙ paupior posset etiā alias excedere in his que pertinēt ad obedientiā ⁊ castitatē: et tunc diceret̄ similiter pfectior: q̄r id qd excedit in meliorib⁹ est simplr̄ melius. de h̄ per Tho. scda scde. q. clxxxviij. arti. vij. et dixi de regula. sane. q. xiiij. ⁊ se. Et si dicatur saltem ceteris paribus pfectior est status qn̄ renunciat qs omni ꝓprietati. Dic ꝙ etiā hoc concesso nihil resultat cōtra superius dicta. Et deniqꝫ cū multuꝫ cogitaui videtur ꝙ dūmodo fratres minores abstineant a proprio ita ꝙ nō habeant possessiones imobiliū ex qbus fructus colligantur. nec isup habeāt mobilia de quibus agant tanq̄ꝫ dñi cōtrahendo: sed habeāt solū ad vtendū ⁊ q̄ parati sunt dimittere vt p̄rimo dixi: nihil refert iter dicere ꝙ ipsi sint dñi locoꝝ suoꝝ suo mō: sicut et alia collegia ecclesiastica vel ꝙ sint dñi suorum librorum vel alioꝝ vtensiliū. siue dicatur ꝙ habēt tm̄ vsum. nā etiam si dicant̄ dñi tm̄ iproprie dicunt̄ solū quo ad hoc q̄r possint libere vti. nec in hoc est vis nisi in v̄bo: nisi quo ad hoc ꝙ alij seculares vel religiosi nō mendicantes pro predictis agere pn̄t in iudicio. Ipsi autē fratres minores nō. j. §. verū. Illa vero diuersitas que turbauit mundum videtur penitus exigua et nullius effectus quo ad fratres minores: an dicatur ꝙ in his quib⁹ vtunt̄ habeant ius vtendi. an vero dicatur ꝙ habeāt vsum facti: q̄r vtroqꝫ modo saluatur pfectio status eoꝝ et consistit hoc in sola disputatione respectu eius qd ꝓprime dixi: nec est conueniens in hac religione que in simplicitate fundata est his insistere. sufficit enim ꝙ sibi nihil appropient: vt per hoc velint iudicio cōtendere. pro hoc. d. c. exijt. c. ceterū. ¶ Ad contraria dic ad primā ⁊ scdam rōnē cum d̄r ꝙ habēt tantuꝫ vsum facti. dic ꝙ habent vsum tm̄ licitum: qui aliquo modo est iuris nec propterea d̄r non esse simplex vsus facti: q̄r in his in quib⁹ vsus separatur a dñio habent tm̄ vsum licitum. In alijs autez si dicis ꝙ habeant proprietatē/ sed in consequentiā vsus. si autem dicis ꝙ non habent proprietatē: dic ꝙ non habent tanq̄ꝫ proprietatē: sed est cōcedētis donec vsi fuerint: tūc cessat ratio. Et lꝫ extraua. predicte approbent primū dictū: al's modum ꝙ habeāt proprietatem propter inseparabilitatem: non tamen multū in hoc refert vt predixi quodcūqꝫ teneatur. ¶ Ad tertiū cum dicit̄ ꝙ sunt in altissima paupertate: dic ꝙ non excludit hec paupertas vsum necessariū modo nūc dicto. Itē. c. nimis preallega. loquitur etiā de predicatoribus quos pariter dicit esse in altissima paupertate: et tm̄ fratres predicatores habent aliqua in cōi quo ad proprietatem. vt in extrauag. q̄r quorūdam. §. preterea. ⁊ dic aliqua vt sunt horrea ⁊ cellaria: vt dicit ibi glo. Gen. quod dixi. s. e. §. in. j. nota. De bi. fratres vero minores in altiori paupertate sunt i eo quod dicitur de pecunia. s. §. porro. et q̄r non habent proprietatem aliquam nisi vt predixi. s. ea. q. Itē non pn̄t capere etiam vt vendant. j. §. proxi. quod secus videt̄ de predicatoribus. vt dico. j. q. seq. c. fi. ¶ Ad quartū dic ꝙ obseruant illud conciliū. vende oīa que habes ⁊c. nam qn̄ ingrediuntur nihil secuꝫ afferūt: nec ex hoc aliquid fratribus obuenit nisi dederint eis intuitu elemosyne. s. §. ceterū. ⁊. §. cum vero. ¶ Ad quintū dic ꝙ vsus paupertatis includitur in voto perfectiōis seruato vsu licito. vt. s. hac q. dixi. ¶ Ad sextum dic ꝙ illud nolite possidere neqꝫ aurum ⁊c. nō ꝓhibet conseruationem rerum ad tps ⁊ quo ad vsum. de quo per Tho. scda scde. q. clxxxviij. arti. vij. in fi. ¶ Ad illō ecce nos reliquimus oīa. dic ꝙ

Aurū ⁊ argētū prohibet̄ a dño possideri.

Fratribus minoribus optima ꝑ dñm cardinalē datur doctrina ꝑ quā non videntur ꝓprietarij.

Cordigeri possūt dici hēre aliqd proprium.

Fratres p̄dicatores habere possunt aliq̄ i communi.

facti. s. ordini vel ipsis fratribus lꝫ hēre) ꝓprietatē ⁊ dñium in se ⁊ ro. ec. receperūt: dimisso ipis fratrib⁹ i eis tm̄mō vsu facti simplicis. Ad nostrum fuerūt deducta examen q̄ in ordine fieri dicebantur: ⁊ videbātur predicto voto ⁊ puritati ordinis repugnare videlꝫ vt ea ꝓsequamur ex ipsis q̄ remedio credim⁹ indigere: ꝙ se institui heredes nō solū sustinēt sed ꝓcurāt. Itē ꝙ redditus annuos recipiūt īterduꝫ ītā notabili quātitate ꝙ ꝯuēt⁹ hn̄tes totalit̄ inde viuunt. Item ꝙ cū ipsoꝝ negocia etiaꝫ ꝑ reb⁹ tpalib⁹ in curijs agitant̄: assistūt aduocatis ⁊ ꝓcuratoribus: ⁊ ad instigandū eosdem se ibidez ꝑsonaliter representant. Itē ꝙ executiōes vltimarū suscipiūt volūtatū ⁊ gerūt: seqꝫ intromittūt qn̄qꝫ de vsurarū vel male ablatoꝝ dispositiōib⁹ seu restitutiōibus faciēdis. Item ꝙ alicubi nō solū excessiuos hortos sꝫ etiaꝫ vineas magnas habēt: de quib⁹ taꝫ de oleribus q̄ꝫ de vino multū colligit̄ ad vēdendū. Item ꝙ tpibus messiū vel vidēmiarū sic copiose granū et vinū mendicando vel aliūde emendo colliguntur a fratrib⁹ ⁊ i cellarijs et granarijs recōdunt̄ ꝙ per anni residuum ⁊ absqꝫ eorū mēdicatiōe pn̄t trāsigere vitā suaꝫ. Itē ꝙ ecclesias vl' alia edificia faciūt vel ꝓcurāt fieri in q̄ᵗitate et curiositate figure et forme ac sumptuositate notabilit̄ excessiua: sic ꝙ nō videnẗ habitacula pauperū sꝫ magnatum. Paramenta etiam eccliastica in plerisqꝫ locis tā multa habent et taꝫ notabiliter p̄ciosa ꝙ excedūt i his magnas ecclias cathedrales. Equos insuper ⁊ arma eis oblata in funeralib⁹ recipiūt indistincte. Tn̄ cōitas fratrū ⁊ spāliter rectores ipius ordinis asserebāt ꝙ p̄dicta seu plura ex ipsis i ordine non fiebāt: ꝙ et si qui reperiūtur rei in talibus regide puniuntur: necnon contra talia ne fiant sunt facta pluries ab antiquo statuta i ordie multū stricta. ¶ Cupiētes igitur nos ipsoꝝ fratrum prouidere conscientijs: ⁊ cuncta dubia (q̄ᵗū possibile nobis ē) de ipsorū pectoribus remouere: ad p̄dicta modo qui sequit̄ respondemus. Cum eñ ad veritatem vite pertineat: vt id qd exterius agit̄: interiorē mentis dispositionem ⁊ habitū repsentet: necesse habēt fratres qui se expropriatione tanta a tpalibus abstraxerunt: ab oī eo qd dicte expropriationi esset vel posset videri ꝯriuꝫ abstinere. Quigit̄ in successionib⁹ trāsit nō solū vsus rei. sed ⁊ dñiuꝫ suo tpe in heredes. Fratres autē p̄fati nihil sibi in spāli acqrere vel coꝝ ordini pn̄t etiā in cōi. Declarando dicimus ꝙ successionū hmōi q̄ etiam ex sui natura indifferēter ad pecuniā: ⁊ etiā ad alia mobilia ⁊ imobilia se extendunt (cōsiderata sui puritate voti) nullatenus suut capaces. Nec licet eis valoreꝫ hereditatū taliū vel tantā earuꝫ partē ꝙ ꝑsumi posset hoc in fraudē fieri: q̄si sub modo ⁊ forma legati sibi dimitti facere: vel sic dimissa recipere: quin potius ista sic fieri ab ipis simplr̄ ꝓhibemus. ¶ Cūqꝫ[a] annui reddit⁹ inter imobilia cēseant̄ a iure: ac hmōi redditus obtinere paupertati ⁊ mēdicitati repugnet: nulla dubitatio est ꝙ p̄dictis fratrib⁹ reddit⁹ q̄scunqꝫ sicut ⁊ possessiones vel eoꝝ etiam vsum (cū eis nō reperiat̄ ꝯcessus) recipe vel hēre (ꝯditiōe cōsiderata ipsoꝝ) nō lꝫ. Ampli⁹[b] cum non soluꝫ qd maluꝫ esse dignoscit̄: sꝫ ⁊ oē qd spēm hꝫ mali sit a viris perfectis spāliter euitāduꝫ[c]. Ex talibus aūt assistentijs in curijs ⁊ instigationibus cuꝫ de reb⁹ agitur in ipsorū cōmoda cōuertēdis credūtur visilr̄ ex his q̄ foris patent (de quibus habēt homines iudicare) i ipsis rebus fratres assistētes aliquid querere tanq̄ꝫ suum[d] nullo modo debent hmōi voti ⁊ regule ꝓfessores se talibus curijs et litigiosis actib⁹ immiscere: vt et testimonium habeant ab his qui foris[e] sunt: et puritati satisfaciant voti sui: ac euitetur per hoc scandalum proximorum[f].

dic ꝙ facit ꝓ his que dixi. s. ea. q. ꝙ non sit pfectio in hoc ꝙ reliquerūt sed in h̄ ꝙ xpo adheserūt. vn̄ subiūgit̄: ⁊ secuti sumus te. qd dixi de regula. sane. qd. xiij. Ad illud vulpes foueas habent ⁊c. dic ꝙ nō ꝓbat nisi ꝙ redēptor nō habuit propriam domū: non ꝑ hoc infert̄ quin habuerit aliq̄ ꝓpria. vt d̄r in extrauagāti cū īter nōnullos. nā loculos habuit. Jo. xij. et licet illi q tenent vsum facti simplicez ꝑtinere ad summā ꝑfectionez dicāt ꝙ habuit solum quo ad vsuꝫ facti simplicē/ vt conseruaret ad casum deficientiū necessarioꝝ. Contrarium tm̄ voluit Nico. iij. in. ca. exijt. §. porro. vbi dicit ꝙ in hoc xps assumpsit ꝑsonas īfirmorū. qd hic vt in. d. extrauaganti q̄r quorūdam. ⁊ de hoc per Tho. i dicto arti. vij. in solutiōe. Et pōt in hoc etiā dici ꝙ xps conseruauit in loculis etiaꝫ ꝓ distribuēdo in paupes. vt ptꝫ Jo. xij. ⁊ hoc etiā nō dissonat religioni immo consonat: dū tm̄ ꝯbuatio ista non sit ita diuturna ꝙ ꝑ eā tollat̄ mēdicitas j. §. rursus. ¶ Scdo q̄ro in eo qd dixi in. iij. no. ꝙ frēs nō sunt capaces successionū: an hoc sit indistincte verū: So. Bar. fecit quendā libellū qui d̄r minoricarū in q̄ hec ⁊ alia q̄ꝫplura silia ꝓsequit̄ q̄ non est ad ꝓpositū attingere: nisi q̄tenus declaret̄ hec lr̄a. Quo ad q̄situ aūt dic ꝙ q̄ri pōt an sint capaces successionū vniuersaliū ex testō. Item an ab intestato: De vtroqꝫ tm̄ mō satis hic decidit̄ ꝙ taliū successionū nō sunt capaces ⁊ ꝙ etiā non debeat̄ eis estimatio videt̄ ex eo qd h̄ dicit: ꝙ etiā iure legati nō lꝫ eis dimitti valorē hereditatū: vel tantā earū partē ꝙ ꝑsumi possit h̄ in fraudē fieri: ⁊ sic si iure successionis relinqnt̄ non tenet etiā quo ad estimationē. ꝑ h̄. §. ceterū. ⁊. §. cum vero. q̄r nō trāseunt ad eos bona etiā ei⁹ q ꝓfitet̄ eoꝝ ordinē. de quo dixi in. d. §. cū v̄o. q̄ tm̄ bona trāseunt ad religiosos alioꝝ regionū nō mēdicātiū. de ꝓba. in ꝑsentia. ergo multomin⁹ debēt posse capere ab extraneis hereditates vniuersales. Et si dicatur ꝙ hoc casu cessat rō de qua in p̄dictis. §. q̄ est. ne videant̄ hēre oculū ad bona īgredientiū. subest tm̄ rō gn̄alis de qua ibi vt fratres sint remoti ab affectu tpaliū. nā si succederēt in hereditate tenerentur ad onera. d. c. in ꝑn̄tia. ⁊ sic oporteret eos implicari litibus. Cōtra id. j. §. verū. Et lꝫ in hoc possit instari. ex his que no. Bar. i minorica. ⁊ Bal. C. de sacrosan. eccle. aut̄. ingressi. tm̄ hec lr̄a clare hoc ꝓhibat que vt p̄dixi etiā iure legati ꝓhibet fratres accipe valoreꝫ hereditatū vel tantā earū partē ꝙ ꝑsumi possit h̄ fieri in fraudeꝫ: ⁊ sic reliquit vnū solū casum qn̄ legat̄ eis aliqd de hereditate qd non est em̄ ꝙ possit ꝑsumi in fraudeꝫ hoc fieri. oīs ergo alius modus est ꝓhibitus ꝑ id qd dixi. s. §. cuꝫ vero. Ad idē. s. §. porro. ⁊. §. cum etiā. vbi solū certi modi consequēdi elemosynā permittuntur. Ad idē est. c. exijt. §. ad hec. vbi ꝑmittit tm̄ ꝙ iure legati possit eis relinqui: ⁊ vltra hoc opꝫ ꝙ in legato non adijciat̄ modus q nō sit licitus fratribus: vnde si legatur fratrib⁹ vinea vel ager ad excolēdū: vel domus ad locandum vel similia: a tali legato debent fratres abstinere vt ibi: secus si modus est licitus: vt q̄r legatur pecunia pro necessitatibus fratrum: vel domus ager vel vinea vt per idoneas ꝑsonas distrahatur ⁊ pecunia in necessitates fratrum cōuertatur. Si aūt modus non fuit adiectus in legato: declarat̄ in eodem. §. ꝙ valet legatuꝫ ⁊ intelligitur relictum sub modo licito: cū ergo tm̄ de legato ibi permittatur/ videt̄ aliud dicendum de vniuersali successione. Et si dicatur ꝙ eodē modo deberet valere institutio vniuersalis si adiectus est modus licitus ꝙ bona distribuantur ⁊ pecunia in eorū vsus conuertatur: vel etiā si nullus modus est adiectus vt proxime dixi. De legato rūdeo vt dixi. s. e. q. eo tm̄ casu quo instituto aliquo vniuersaliter p̄cipitur ei ꝙ hereditas ꝑ eū vendat̄ ⁊ eroget̄ in fratres: non ꝓhibebūtur capere talē erogationem: q̄r cessat ratio p̄missa. transibūt enim bona in eos deductis oneribus alieni eris ⁊ similibus. Et ꝑ h̄ de equitate dici posset ꝙ qn̄qꝫ frater instituitur eps q est executor legalis vltimarū volūtatū: p̄cipue piaꝝ qualis est hec. arg. de testa. cum tibi. capiet tanq̄ꝫ heres ⁊ deductis oneribus distribuet in fratres: lꝫ non potest hoc bene ꝓbari iure: ⁊ hoc quo ad fratres minores. ꝑ ca que dixi ea. q. licet multi hoc vltimum seruent. In fratribus aūt predicatoribus facilius hoc potest defendi: precipue q̄r dicūtur habere priuilegium apostolicum ꝙ sint capaces successionuꝫ: ⁊ ꝙ possint apprehendere ⁊ vendere: et per illud priuilegium consuluit Gaspar de cal. ꝙ bona ingredientis trāseant in monasteriū vt possint vēdere ⁊ ꝯuertere in vsus suos: q̄r ꝑ hoc nō dicunt̄ habere ꝓpriū sicut non d̄r versuꝫ qd non durat versum. ff. de in rē ver. si patre. §. versum. pro hoc quod dico de verbo. sig. nam ⁊ ego. et ita vt opinor tandem cōceditur fratribus minoribus: quia in multis locis habēt ⁊ ipsi et p̄dicatores possessiones ⁊ ānuos reddit⁹: lꝫ faciant instrumēta fieri nomie monasterioꝝ monialiū eis subditarū ⁊ sic fit fraus legi: ⁊ q̄r h̄ altissima paupertas intelligendo rigide vt volunt hec constitutio. ⁊. c. exijt. propter refrigescentem charitatem nō bene seruat̄: propterea ad euitanda peiora faueri pōt opinioni illi q̄ vult ꝙ capiāt valorē successionū: nā etiā ex cōiecturis pōt percipi: tādē fiet possessionati: ⁊ vtinam in alijs saltē bene seruent. stantibus autē illis cōstitutionibus fratres minores nō pn̄t capere īmobilia: etiā vt vēdant. j. §. pri. vbi dico in. ij. nota.

a ¶ Cūqꝫ annui. Prouidet scdo excessui. ¶ Nota ꝙ annui redditus inter immobilia cōputantur. ad hoc singulariter allegatur. et pro hoc in aut̄. vt hi q oblig. se habe. per hi. res minorum. §. si vero. colla. vj. vbi glo. in verbo redditus. de hoc. j. q. j. Secundo nota ꝙ fratres isti non possunt recipere possessiones: ⁊ sic etiam si sint distracturi. ꝓ hoc quod dico. j. seque. q. Quero in eo quod dixi in. j. nota. ꝙ annui redditus computantur inter immobilia: an hoc sit indistincte veruꝫ: Solu. Federi. in concilijs. clxxv. al's. clxxx. vbi refert id qd sibi querenti respondit Jo. paliarensis qui dixit ꝙ si legatum annuum potest continere perpetuitatem: vt quia legatarius non potest de facili deficere: tale legatum impugnatur in hoc §. sed si persona legatarij deficere potest cum non sit aptum esse perpetuum videtur valere. Unde dixit ꝙ si legatur hospitali sancte Marie domus/ ita ꝙ singulis annis teneatur dare predicatoribus annuatim. x. sol'. istud legatum non valet: sed si limitetur vsqꝫ ad. x. annos videtur valere. argu. opti. ff. quando dies lega. ce. si cum prefinitione. hec tamen lex non videtur facere: ibi enim dicitur ꝙ legatum annuum cum prefinitione temporis: puta. x. an. si est relictum causa alimentorum intelliguntur plura legata: si ex alia causa intelligitur esse vnum legatum. et primo casu legatarius decedens non transmittit legatum sequentium annorum ad heredem. scdo casu sic. illa tamen lex melius faceret si relinqueretur ꝙ daretur certis fratribus. quia tunc eorum obitu extingueretur legatum. Ipse autem Federi. in consilio. cxij. super hoc ponit duo consilia. et tandē concludit distinguēdo ꝙ aut redditus annus relinquitur ad certum vsum diuini cultus. puta vinum pro sacrificio: frumentum pro hostijs: et conuentus est capax. argu. de exces. prela. nimis. j. in fine de testa. ca. finali. de sepultu. clementi. dudum. §. verum. vbi dicit de relictis fratribus ad certos vsus quartam deberi: ⁊ sic presupponit relinqui posse pro hoc: quia per hoc non tollitur mendicitas fratrum. aut redditus deputantur victui vel vestitui: vel indistincte relinquitur: et aut ad modicum tempus: et conuentus est capax: quia videtur esse vnum legatum cuius summa est diuisa quo ad solutionem: nec per hoc tollitur mendicitas: sed subleuatur aut relinquitur ad tempus non modicum: et non valet. quia tunc computatur inter immobilia vt hic: que distinctio est equa. et dic non modicum tempus esse decennium vel vltra. no. de rebus eccle. non alie. clemē. j. in glos. fina. et bene facit illa cle. ad predicta. quia ibi locatio redditūum ad modicum tēpus non prohibetur tanq̄ꝫ alienatio. Zabarella.

b ¶ Amplius. Prouidet de tertio.

c ¶ Euitandum. j. ad Thessalo. v. de vita ⁊ ho. cle. cum ab omni.

d ¶ Tanq̄ꝫ suum. i. tpale. ad Philip. ij. de censi. cum apostolus.

e ¶ Foris. j. ad Thimo. iij. de sacra vnc. ca. vno. ver. ad exhibendum. et dic foris: id est infidelibus. vel. i. non tantum domesticis: sed etiā alienis sm̄ Hierony.

f ¶ Proximorum. j. ad Corinthi. viij. de renunciatiōe. nisi. §. pro graui. de noui ope. nuncia. cum ex iniuncto. Nota ꝙ fratres non debent se curijs immiscere: et hoc non est in fratribus minoribus speciale: sed locum habet in omnibus monachis. de sta. mona. clemen. ne in agro. §. qui vero. Zabarella.

Frēs minores an sint successionum capaces.

Legati iure cordigeris possūt aliqua relinqui.

Frēs predicatores pn̄t recipere ⁊ vendere bona illoꝝ q suā religionez ingrediuntur.

Reddit⁹ annui an sint iter imobilia cōputādi?

a ¶ Verũetiam.prouidet de quarto.
b ¶ Dixit.eo.ti.exiij.§.ceterũ.ad idẽ.s.§.porro.No.q fratres nõ pñt esse executores vltimarũ voluntatũ:sed pñt sup eis exequẽdis dare cõsiliũ.qd dic vt in se.q. ¶ Quero an hec ꝓhibitio ne fratres sint executores vltimarũ volũtatũ indistincte ꝓcedat? Sol.Bar.i mĩorica distinguit. inter cetera dicit q certo casu valet vt si qs regrit q decẽ florẽ. expẽdanf in.x.paupes:q eligant p talẽ fratrẽ minorẽ:qr nullũ litigium habebit fieri: nec ipse frater hẽbit admĩstrare pecuniam sed solũ eligere. et sic cessaut rõnes de qbus hic. Jtẽ nec hoc hz spẽm mali: imo si fideliter fiet meritoriũ est.nã etiã ipsi frẽs q audiũt cõfessiones meli⁹ cognoscunt pauperes verecũdos q̃ alij. Dic indistincte standuz littere q̃ gñaliter ꝓhibet: ne suscipiãt executionẽ.arg.dist.xix.si romano℞.de maio.et obe. solite.τ sic tollitur distinctio Bar.etiaz in qbusdam alijs in quib⁹ limitat hanc lr̃am. Jtem qr electio est pars executionis: qr nec ista fuit sola rõ ꝓhibendi ne sint executores vt nõ sint i iudicio/vel ne cõtractent pecuniã:sz etiã subest ratio gñalis ne auocenf a spiritualib⁹ laborib⁹ qbus quotidie debẽt occupari.j.§.proxi. Jtez posset fieri fraus: qr frater eligeret aliq̃s cũ qbus participaret.facile nãqz i talib⁹ fraudes cõfingunf: naz nec pot negari quin electio sit pars executionis vt nũc dixi.τ idistincte h ꝓhibef ne sint executores.vñ etiaz si ratio ꝓhibitiõis cessaret/staret ꝓhibitio. sufficit em̃ q hoc aliquãdo ɔtingere pot pro hoc lr̃a ibi:cũ hec vt sepi⁹ absqz litigio τ ɔctione τc. et sic etiam si hoc non accidit locum habet prohibitio.

Testamẽto℞ executores an possint eẽ frẽs minores? Cardinalis tz idistincte q nõ: lz bar. contra.

c ¶ Licet. Prouidet de quinto.
d ¶ Declarauit. dicto.c. exiij.§. ad hec. Nota q oratio τ studiũ sunt labores spirituales.τ quõ conueniunt religioni:dixi de reg.sane.q.v.τ.vj. et de oratione.s.de reliquijs.cle.si dominũ.ver. ideoqz.in glo. de orõne. Scd̃o nota q etiam religiosis licitũ est spaciari: dũ tñ honeste τ p aream vel hortũ.τ h ꝓpter recreationẽ sui a laborib⁹ studij vel orationis:qd facit cõtra eos qui sine modestia immorantur studio vel orationi:vñ accidit q sepe incurrunt graues egritudines:τ q̃nqz etiã mentis alienationẽ.qd est cauendũ.nã oĩbus dz seruari modus vt cũ discretione fiant.de offi.custo.ca.vno. Terentius in andria. id arbitror et in vita apprime esse vtile vt ne quid nimis. Tertio nota q non lz fratribus habere hortos vt inde nascentia precio distrahantur: quia hoc appropinquat ad naturã prouentuum.vt in lr̃a.τ de hoc se.contrario. ¶ Op.ad hoc q istud non appropinquat ad naturã prouentuũ:immo sint ꝓuẽtus.nã fructus generali vocabulo dicũtur redditus seu ꝓuẽtus.ff.de annu.leg.liberte.in prin.C.de dona.si qs argẽtũ.§.j.τ reddit⁹ seu ꝓuent⁹ qd dixi.de deci.pastoralis.q.iij.τ.iiij.tñ vt ibi dixi τ ꝓbãt iura alleg. Hec accipiuntur ꝓmiscue:potuit em̃ hec lr̃a hẽre respectũ.qr.s.§.cũqz ãnui.ꝓhibiti sunt frib⁹ ãnui reddit⁹ qui tũc videnf dicẽdi ãnui qñ sunt certi τ ɔstituti:qd nõ sic ẽ i fructib⁹ horti q nõ sunt certi. Jtẽ nõ semper vẽdunf.ꝓpterea dicit q hẽre tales fruct⁹ vt p̃ciũ suis tpibus habeat appropinquat ad naturam ꝓuentuuz:qr nõ est proprie prouentus.

Studio vl' orationi nimiũ itẽdere: solet egritudies inducere.

e ¶ Rursus. Prouidet de sexto.
f ¶ Pascit. Matth.vj. Luce.xij.No.ar.a verisĩli.s.§.deinde.vbi dixi in.ij.no.Scd̃o no.q timor leuis nõ excusat.qd me.cã.cũ dilectus.Tertio nota arg.ab experiẽtia.de elec. q̃ sit. vbi de hoc in glos. iij.libro.vj. Quarto nota q ex preteritis ꝓsumif circa futura.de presump.scribam. q̃nqz ecõuerso.s.§.cum vero. vbi dixi. Quinto nota q nõ repugnat mẽdicãti cõseruare victualia qñ timetur q aliquo modo hẽri nõ poterãt. Sexto no. differẽtiã inter consiliuz τ assensum. de h de elec.cum in veteri.de arbi. cuz olim.τ in regu.null⁹ ex cõsilio.lib. vj. Septio nota q q̃nqz spãl'r oneraf conscientia cõmissarij.s.§.vtilitatẽ. vbi dixi in.iij. notabili.
g ¶ Hinc est. Prouidet de septio. No. q fratres fundati sunt in summa pauptate et humilitate. τ de pauptate.s.§.ceteruz.vbi i primo no.dixi. τ.§.ꝓinde.in.j.q. de humilitate, de ma. et obe. Scd̃o nota q humilis. nõ debẽt habere ecclias vl' alia edificia excessiua: hec tñ nõ ꝓuanf: et mirũ est q actor h adiecit cui vsqz tunc debuit ɔstare q in multis locis habẽt ecclias q̃ excellentiores: et pa sint cathedrales: et papa scit τ tolerat. Tertio no.q ex actibus illicitis ꝓsumif de mẽte cõtaminata.de presump.c.j. sic enim dicit q ex edificijs ĩmoderatis presumif ɔ humilitatẽ et promissaz paupertatem fratrum.

Eccle' excessiue et edificia frib⁹ minorib⁹ interdicuntur.

h ¶ Quãuis. Prouidet de octauo. No.q de⁹ fecit oĩa ad honorẽ sui ordinis. Prouer.xvj. Uniuersa ꝓpter semetipsum operatus est dominus. τ dic ꝓpter se.i.propter suam bonitatem vt ea fruamur.de hoc per Tho.parte.j.q.xlv.arti.ij. Secundo nota q solus deus est cognitor abscondito℞.xxxij. distin. erubescant.de iudi.nouit.de sen.exc.a nobis.ij. q̃q̃ em̃ hic non dicat q solus deus:tñ illa iura hec supplent. Jtem satis dr hic cuz hoc tanq̃ propriũ sibi attribuatur. Tertio nota q deus respicit cor seu animum non manum.i.operationem.xiiij.q.v.si quid inuenisti. τ facit Marci vij. Quarto nota q superfluitas etiam reprobaf in rebus ad cultũ diuinũ deputatis.τ rõ reddif in lr̃a: τ pro quia debet in omnib⁹ seruari modus.quod dixi.s.§.lz.in.ij.no. Quinto nota q curiositas reprobatur.

Cor/nõ manum respicit deus.

¶ Verũetiã[a] cũ dicti ordinis fratres nõ solũ a receptiõe: ꝓprietate: dñio siue vsu ipsi⁹ pecunie: verũetiã a ɔtractatiõe q̃libet ipsius τ ab ea sint penit⁹ alieni: queadmodũ sepedict⁹ ꝑdecessor noster in declaratiõe hmõi regule plane dixit[b]. Cũqz dicti ordinis ꝓfessores q ꝓ nulla re tpali pñt in iudicio expediri: ꝑdict fratribus nõ lz nec cõpetit quin poti⁹ (cõsiderata sui puritate stat⁹) debent sibi scire interdictum q huiusmodi executiõibus τ dispositionib⁹ se exponãt. Cũ igitur hec sepius absqz litigio τ cõtractatione vel administratione pecunie neq̃ant expediri. Verũtñ in his exequendis dari cõsiliũ ipso℞ statui non obsistit: cum ex hoc ipsis circa bona tẽporalia nulla iurisditio siue actio i iudicio siue dispẽsatio tribuatur. ¶ Licet[c] vero non solũ sit licitum: sed τ multum conueniẽs rationi q fratres q in laboribus spiritualibus orationis et studij sedule occupanf hortos et areas habeãt cõpetẽtes ad recollectionem vel recreationem sui: et interdum ad seipsos post labores hmõi corporaliter deducendos: necnõ ad habẽda necessaria hortalicia pro seipsis: habere tñ hortos aliquos vt colãtur/ac olera τ alia hortalicia ꝑcio distrastantur: necnon et vineas: repugnat sue regule τ ordinis puritati: ꝓm qñ dictus ꝑdecessor declarauit[d]: ac etiã ordiauit q si talia ad vsus proxime dictos: vtputa agrũ vel vineam ad colẽdum et cõsimilia fratrib⁹ legarenf: ꝑ omnẽ modũ fratres a receptiõe taliũ abstinerẽt: cũ etiã ꝑmissa habere vt preciũ fructuũ suis tpib⁹ habeaf: ad naturam τ formam prouentuum appropinquet. ¶ Rursus[e] cũ predict⁹ sctũs tam in exẽplis vite q̃ vbis regule ostenderit se velle q fratres sui τ filij diuine ꝓuidẽtie innitẽtes suos i deũ iaceret cogitat⁹: q volucres celi pascit[f] q̃ non ɔgregãt in horrea/nec seminãt/nec metũt: non est verisimile voluisse ipsuz eos habere granaria vel celaria/vbi quotidianis mẽdicationib⁹ deberẽt sperare posse trãsigere vitaz suã. Et idcirco nõ ex tiore leui relaxare se debẽt ad congregatiões τ obseruationes hmõi faciendas: sz tũc tantũ cũ esset multũ credibile ex iaz expertis q non possent vite necessaria aliter inuenire. Hoc autẽ ministro℞ τ custodũ simul τ separatim i suis admistratiõib⁹ τ custodijs (cũ guardiani τ duo℞ de cõuẽtu loci discreto℞ sacerdotuz τ antiquo℞ in ordine fratrũ ɔsilio τ assensu) duxerim⁹ iudicio relinquendũ: eo℞ sup hoc spãliter cõscientias onerantes. ¶ Hinc est[g] etiã q cum vir sctũs fratres suos in pauptate summa ac humilitate fundare voluerit: q̃ ad affectuz pariter τ effectũ: sicut fere regula tota clamat: ɔuenit ipis q nullo mõ deinceps fieri faciãt vel fieri sustineãt ecclesias vel alia q̃cũqz edificia: que (ɔsiderato fratrũ inhabitantium numero) excessiua i multitudine et magnitudine debeãt reputari. Jdeoqz volumus q vbiqz i suo ordine deinceps tẽperatis τ humilib⁹ edificijs sint cõtenti: ne huic tante paupertati promisse/qd patet oculis contrariũ foris clamet. ¶ Quis[h] etiã paramenta τ vasa eccl'iastica ad honorẽ diuini nois ordinenf ꝓpter quẽ oĩa fecit ipẽ deus: tñ qui abscõdito℞ est cognitor: ad animũ sibi ministrantiuz respicit principaliter/nõ ad manum: nec per illas sibi vult seruiri que suo℞ seruitorum ɔditioni et statui dissonarẽt: propter quod sufficere debent eis vasa τ paramenta ecclesiastica decentia in numero et in magnitudine sufficientia competenter. Superfluitas autem aut nimia ꝑciositas/vel q̃cũqz curiositas in his seu alijs quibuscũqz non potest ipsorum ꝓfessioni vel statui cõuenire: cuz em̃ hec sapiãt thesaurizationez seu copiã: paupertati tante quo ad humanum iudicium derogant manifeste. Quapropter premissa seruari a fratrib⁹ volumus et mãdamus.

batur.de renũ.ca.j.lib.vj. Sexto no. q curandum est etiam per religiosos/ne humano iudicio damnentur.s.§.ceterum.
a ¶ Circa.prouidet de nouo.
b ¶ Predictam.s.§.porro.
c ¶ Ex ꝑmissis. Soluit dubiũ oriens ex ꝑdictis de paupertate.τ refert duas opiniones: τ secundam approbat.
d ¶ Dicẽ.remouet quẽdã errorẽ.quidã em̃ dicebãt q hereticum erat dicere q vsus pauper.i.abdicatio pauptatis icludaf vel non includatur sub voto euãgelice pauptatis. Et videntur isti velle q ad votũ euãgelice paupertatis nihil ptinet dicere q redemptor τ apl'i habuerũt bona tñ in vsu.h aũt asserere dicit temerariuz τ ꝓsumptuosum: τ sic vr fauẽ illis q dicunt q vsus pauper icludif sub voto euangelice pauptatis.tñ hoc nõ affirmat: τ hodie stãdum est ex̃uag.cũ inter nõnullos.de qua dixi.s.§.ꝓinde.q.j.post prin.
e ¶ Demũ.h de electione vel istitutiõe mĩstri ꝓuincialis. Et prio determinat gñal'r q̃ ad totuz ordinẽ scd̃o specialẽ modũ tradit q̃ ad ꝓuincias vltramarinas. Jbernie et grecie: in.§.verũ. Pria subdiuidif: qr primo determinat q electio fiat p caplm ꝓuinciale: τ q fiat die seq.postq̃ fuerit congregatũ.scd̃o ibi: ipi⁹.q ɔfirmatio spectet ad generalez.tertio ibi: et siq̃dẽ.q si plures eligerẽtur in discordia confirmetur elect⁹ a maiori parte numero obmissa collatione et reiectis exceptiõibus. q̃rto ibi: et si fuerit.q si electio fuerit infirmata redeat ad caplm.quinto ibi: cete℞.q si caplm ꝑdicta die non elegerit/deuoluaf ad gñalez. ¶ Nota differẽtiã iter hec vba declaram⁹/statuimus/τ ordinam⁹.ꝓ h qd no.de iudi.decernim⁹. vr tñ q vbũ ordinam⁹.idẽ ipor tet q statuimus. τ sic q nouuz ius iducat.sil'e qd no.de vbo volum⁹.de offi.vica.cle.vna.i glo.fi. ¶ Scd̃o no.q in electiõe ministri prouincialis nõ hz locũ tps lateranẽ.concilij.de cõces.preben.c.ij. hic tñ nõ disponit de cõgregatiõe ɔcilij: sz dz intelligi q fiat ꝑut cõstitutũ fuerit in caplo ante celebrato. Jtẽ ex hac causa q̃nqz congregaf τ solum post congregationẽ currit tps qd hic breuissimũ constituitur.s.diei: nec timeri pot q differat capli cõgregatio: qr sup h ꝓuidet gñalis vel vicarius ordinis.de quo.j.§.ceterũ. ¶ Tertio no.casum singularẽ in quo cõfirmaf electio celebrata a minori parte capl'i dũmodo sit facta a minori parte partiũ cõparatiõe mino℞: cuius ɔriũ al's est de iure.de elec.eccl'ia.j. ¶ Quarto no.aliũ casum singularẽ in q̃ in electione obmittif collatio zeli τ meriti. Sil'e in electione abbatisse q̃ fit p moniales.de elec.indẽnitatib⁹.§. vt aũt.lib.vj. ¶ Quinto no.q in ɔfirmatione ministri ꝓuincialis nõ proceditur iudicialiter: qr vt dr hic non admittũtur exceptiones partis alterius q̃ tñ in alijs cõfirmationib⁹ admittunf.de elec.c.fi.lib.vj. Sil'e in electiõe abbatisse facta a duabus partibus monialiũ: q̃ etiam ɔfirmaf nõ obstãte ɔdictione partis alterius.d.c.indẽnitatibus.§.fane. q̃q̃ autẽ glo.ibi dicat q admittef exceptio que votũ eligẽtis reddat nullum: tñ hic videf q sufficiat q sit facta a maiori parte numero: et sic attendunf voces facti sicut fit de elec.s.cle.qd circa. ¶ Sexto no.casum in quo ĩfirmata electiõe indistĩcte reuertitur ius eligẽdi ad eligentes: nec distinguif an elegerit in dignũ sciẽter vel ignorãter. cũ tñ al's si elegerunt idignũ sciẽter nõ ad eos sed ad supiorẽ deuoluaf. de elec.cũ in cũctis.in fi. τ.c.bone.j.τ.c.q̃q̃.li.vj.

Ministri gñalis electio infra qd tps fieri debet.

Electione cassata qñ qz indistincte ius ad eligẽtes reuertitur.

f ¶ Veruz. Hic de modo creãdi ministrũ ꝓuincialẽ in ꝓuincijs vltramarinis Jbernie et Grecie. τ permittit ministro gñali q si ei et caplo gñali videbif possit ipẽ cũ ꝓbo℞ ordinis ɔcilio pfecte ministrũ i ꝓuĩcijs. Jbernie τ vltramarina.i romana vero seu grecia hoc idez possit qñ minister illi⁹ ꝓuincie morif vel absoluif citra mare. No.casum in q̃ electio ministri ꝓuĩcialis non spectat ad caplm ꝓuinciale.sic etiã electio abbatis q̃nqz non libere spectat ad ɔuẽtũ.de ɔsu. cũ dilect⁹. Scd̃o no.in fi. q q̃nqz oneraf spãl'r cõscia cõmissarij.s.§.rursus.vbi dixi in.vij.no.

Cõscia alicui⁹ q̃nqz per papaz oneratur.

g ¶ Jn destitutione. Hic de destitutione ministrorum prouincialium.
h ¶ Ceterum. hic determinat q fratribus carẽtibus ministro generali suppleat vicarius ordinis vices eius. ¶ Quero p quez creabitur iste vicarius? So.vr q per pap. ɔex quo alius modus nõ traditur. fratres autem predicatores dicũtur obseruare q minister illi⁹ ꝓuincie i quo occurrit celebrãdum generale caplm post obitũ sui magistri gñalis vicari⁹ est ordis vsqz ad tps capl'i. τ sil'r frẽs minores hñt cõstitutionẽ gñalem q gñali mortuo minister ꝓuĩcie vbi occurrit celebrãdũ gñale caplm ptãtez hz sup alios in caplo q̃ ad ea q̃ spectant ad expeditionẽ capl'i. τ ex hoc qr solũ hz ptãtẽ in his q̃ spectãt ad caplm: ptz qd in alijs.arg.de presump. nõne.τ q mortuo generali nõ debeant fratres aliquem vicariũ ordinis facere sine licentia pape τ ꝓtectoris ordinis qui est. Cõtrariuz determinauit Nicolaus papa: vt patet in eius litteris quarũ copiam vidi inter constitutiones fratrum.

Vicari⁹ q supplẽ hz vices ministri gñalis per quem creabitur.

i ¶ Porro. Apponit decretum in his que de ministro ꝓuinciali dicta sunt.s.§.demuz.τ duobus seq. Nota de clausula decreti. simile de rescrip.statutum.in fi.lib.vj.τ pro qd no.s.de immu.eccle.cle.vna.in vij.notabili.τ.j.contrario. Zabarella.

¶ Circa[a] equo℞ũ vero τ armo℞ oblatiões illud decernim⁹ in oĩbus τ per oia obseruãdũ qd per declarationẽ ꝑdictã[b] in pecuniarijs noscif elemosynis diffinituz. Expremissis[c] autez succreuit nõ parũ scrupulosa q̃stio inter frẽs: videlz vtrũ ex sue ꝓfessiõe regule obligẽtur ad artũ et tenuem siue pauperem vsuz rerũ. Quibusdã ex ipsis credẽtibus: τ dicẽtib⁹ q sicut q̃ ad dñiuz rerũ hñt ex voto abdicationẽ artissimã: ita ipis q̃ ad vsum artitudo maxia τ exilitas est indicta. Alijs in cõtrariũ asserẽtibus: q ex ꝓfessiõe sua ad nullũ vsum pauperẽ qui nõ exprimaf in regl'a obligãtur: lz teneãtur ad vsum moderatũ tẽperãtie sicut τ magis ex cõdecẽti q̃z ceteri xp̃iani. ¶ Volẽtes itaqz cõsciẽtiaruz ꝑdicto℞ fratrũ prouidere quieti: τ his altercatiõib⁹ finẽ dare: declarãdo dicimus q frẽs minores ex ꝓfessione sue regule specialiter obligãtur ad artos vsus seu pauperes qui in ipo℞ regula ɔtinenf: τ eo obligatiõis mõ sub quo continet seu ponit regula dictos vsus. Dicere[d] autẽ sicut aliqui asserere ꝓbibenf q hẽticũ sit tenere vsuz pauperẽ icludi vel nõ includi sub voto euãgelice paupertaf: ꝓsumptuosuz τ temerariũ iudicamus. Demũ[e] qr ex eo q dicta regula p q̃s τ vbi fieri debeat mĩstri gñalis electio tradẽs: nullã fecit de mĩstro℞ ꝓuincialiũ electiõe vel institutiõe penit⁹ mẽtionẽ: oriri sup h poterat dubitatio inter fratres. Nos volẽtes posse ipos clare ac secure procedere in oib⁹ factis suis: declaram⁹ statuimus etiã τ ordiam⁹ i hac ɔstõne in ꝑpetuũ valitura vt cũ alicui ꝓuicie de ministro fuerit ꝓuidẽdũ ipsi⁹ ministri electio penes caplz ꝓuinciale resideat: quã idẽ caplm die sequẽti q̃ fuerit cõgregatũ facere teneaf. Jpsi⁹ aũt electiõis cõfirmatio ad mĩstruz ptineat gñalẽ. Et siquidẽ ad electionẽ hmõi ꝑ forma scrutinij ꝓcedaf (votis i diuersa diuisis) electiões plẽs in discordia celebrari ɔtigat: illa q̃ a maiori parte capituli numero (nulla zeli vel meriti collatione/aut ɔsideratiõe habita) fuerit celebrata: exceptione seu ɔdictione q̃cũqz alterius partis nõ obstãte per dictũ gñalẽ mĩstrũ de cõsilio discreto℞ de ordine (pri⁹ tñ ex officio ꝓut spectat ad ipm diligẽti examinatiõe ꝑmissa) ɔfirmef vel etiã ĩfirmef ꝓut eis ꝓm deũ visuz fuerit expedire. Et si fuerit infirmata ad caplm ꝓuinciale electio hmõi reuertaf. ¶ Ceterũ si caplz memoratũ die ꝑdicta ministrum eligere pretermittat extunc ministri prouĩcialis prouisio ad gñalẽ ministrum libere deuoluatur. Verum[f] si ministro ꝑdicto τ capitulo gñalib⁹ ex certa manifesta ac rõnabili cã videref aliquãdo in ꝓuincijs vltramarinis hybernie: grecie: seu rome i quibus hactenus alius ꝓuidẽdi modus dr ex cã certa τ rõnabili fuisse ꝓuat⁹ expedire ministrũ prouincialẽ p ministrũ gñalẽ: cũ ꝓbo℞ ordinis consilio potius q̃z p capituli predicti electionẽ ꝑfici in prouincijs hybernie etiã vltramarinis irrefragabiliter. Jn romana vo vel grecia qñ minister dicte ꝓuincie moreref vl' absolueref citra mare: illa vice seruetur absqz dolo partialitate τ fraude (sup q̃ eo℞ũ consciẽtias oneram⁹) qd sup hoc dictus minister cũ dicto℞ ꝓbo℞ũ consilio duxerit ordinãdum. Jn destitutione[g] vero dictorum ministrorum prouincialium ꝓuari volum⁹ quod sup hoc hactenus de ipso ordine extiterit obꝓuatũ. Ceterum[h] si contingeret eosdem ministro generali carere: p vicarium ordinis fiat sup hoc quod faciẽdũ fuerit p eundẽ ministruz vsquequo ꝓuisum fuerit de generali ministro. Porro[i] si quid de hmõi ministro prouinciali secus attẽtari forte cõtigerit: illud ipo facto sit irritum et inane. Nulli igif oĩno hoĩm liceat hanc paginã nr̃arũ declarationũ dicto℞ cõmissiõis/respõsiõis/ꝓhibitiõis/ordinationis/mãdati cõstitutionum/iudicationũ/τ volũtatum infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem τc.

Sepe cõtingit. ¶ Casus. Ponamus q ro.pontifex alicui iudici cõmisit aliquã cãm: ⁊ eidẽ mãdauit q in eadẽ cã ꝓcedat de plano summarie sine strepitu et sine figura.i. sine aliq forma iudicij. Qrit qd significãt ista vba q ꝓcedat de plano summarie ⁊c. vel sic. Ponamus q tales cause sunt examinãde simplr ⁊ de plano summarie ⁊ sine strepitu iudicij. Quero qd iportant talia vba de plano ⁊c. Rñ. clemẽs q talia verba h volũt. Naz iudex dz procedere i illa cã: ⁊ dz dimittere plures solẽnitates. Primo eniz videt eẽ remissa ⁊ dimissa illa solẽnitas que fit in iudicio. videlz oblatio libelli: qz sufficit q in tali cã in qua papa mãdat vt iudex ꝓcedat summarie et de plano: vt actor faciat demãdã seu petitionẽ suã vbo: ⁊ q grafarius illã redigat apud acta curie. Itez p dicta verba videt esse remissa litis ꝯtestatio. Itẽ p dicta verba dictus iudex accipit facultatẽ procedendi in cã tpe messium ⁊ vindemiarũ: qđ in alijs causis facere nõ põt propter ferias. Item p hmõi verba iudex qui cognoscit accipit facultatez amputãdi dilationes: nã ipe nullas dz dare dilationes. Itẽ recipit facultatẽ vt possit repellere dictas dilationes seu ꝓlongationes et exceptiones ⁊ appellationes. Item aduocatorũ ⁊ ꝓcuratorum iurgia seu cõtẽtiones põt repellere. Itẽ põt repellere multitudinẽ testiũ. Et sum in ver. nõ sic tñ iudex. Et qrit vtrũ iudex possit ꝓcedere reo non citato? Et rñ. Cle. q nõ. Itẽ dicit ro.põ. q p talem facultatẽ dataz iudici: videlicet q ꝓcedat summarie de plano/non videnť esse remissa iuramẽta de calũnia: nisi expsse remitteret. Et suz in ver. verũ qz. qđ declarat principiuz. c. dicim q actor põt in cã sine libello ꝓcedere: qro qũo debeat illud itelligi. ⁊ qũo sciet iudex qd vult hẽre actor: nisi ipe actor ꝓponat libellũ suũ? Rñ. clemẽs q ista demãda seu petitio actoris dz dari siue vbo siue in scriptis. Videatis ergo textũ: ⁊ meli dicetis oĩa. qñ dũmodo ꝓponat suã demãdã vbo sufficit. ⁊ h modo q grafarius redigat dictã demãdã seu petitionẽ in actis esse ꝓlatã vbo: ⁊ sicut ipe illaz ꝓfert ⁊ ꝓnũciat. Hec dicit. H. r. doctor egregius. ¶ Nota in vbo significatione iuncta glo. in h q decretales debẽt congruere titulis. s. in proe. greg. ⁊ in proe. vj. ⁊ in ver. tãdem. ¶ Nota differẽtiam inter cõstitutionem ⁊ sanctionem. de hoc in glo. non dicit.

Idem clemens quintus.

¶ Determinat ⁊ declarat quid significẽt hec verba inserta in iudicialibus commissionibus que fiunt a principe vel a iure: scilz q procedatur simpliciter et de plano et sine strepitu et figura iudicij. Jo. andree. Capitulum. ij.

Sepe[a] contingit q causas[b] cõmittim: ⁊ in ear aliquibus simpliciter[c] et de plano ac sine strepitu et figura[d] iudicij procedi mandamus[e]: de quorum significatiõe[f] verborum a multis contenditur: et qualiter procedi debeat dubitatur. ¶ Nos autem dubitationem huiusmodi (q̃tuz nobis est possibile[g]) decidere cupientes[h] hac in perpetuum[i] valitura constitutione[k] sancimus: vt iudex cui taliter causam committim necessario[l] libellum nõ exigat[a]: litis contestationem[b] nõ postulet[c]: in tempore etiam feriarũ[d] ob necessitates[e] hoĩm indultarũ a iure[f] ꝓcedere valeat[g] amputet[h] dilationum materiam: litẽ quãto poterit[i] faciat breuiorẽ: exceptiones[k]: appellationes dilatorias[l]: ⁊ frustratorias repellẽdo: partiũ aduocatorũ ⁊ ꝓcuratorũ cõtẽtiões ⁊ iurgia[m] testiũqz superfluam multitudinez[n] refrenando. ¶ Non sic tamen iudex litez abbreuiet: quin probationes necessarie[o] et defensiones[p] legiti-

¶ Glo.seq. primo decretalem cõmendat dicens illam summe necessariam. scõo dicit qd ⁊ quas opiniones determinat. tertio diuidit summando. quarto aliter summat recitando.

Res optime sui natura satis ornantur.

a ¶ Sepe ꝯtingit. qm̃ ẽm Quintilianũ li. vij. de oratoria institutione. Optimarũ rerũ inuẽtio ⁊ si lenocinijs verbor destituta sit: ipsa tñ sui natura satis ornať: cui bñ ꝯuenit. ff. de in integ. rest. l. j. in prin. hãc cõstitutionẽ verbor blãditijs nõ egẽtẽ glosandã aggredior: de cuius cã impulsiua pars fui. Ex quo eñ sciui mãdasse cõci. vieñ. s. de iudi. dispẽdiosam existimãs nõ tñ vtile/sz summe necessariuz verba de qbus h loquimur declarari: dños ac peritos curie solicitaui sepi ꝓ ꝯstõne declaratoria ꝓcurãda q desiderata se nũc exhibet. Determĩat aũt no. p Inno. ⁊ Host. de accu. olim. de sta. re. ea q. p Egi. de iudi. nouit i fi. p Guil. in spe. de inquisi. §. nũc tractemus. ver. qd igiť. ⁊ p Archi. de elec. indẽnitatib. §. si vo li. vj. ⁊ p Jo. mo. ⁊ p me. eo. lib. de here. c. fi. Et sunt. iij. partes. In prima ponitur qđ. In scõa solutio ibi: nos autem. In tertia ꝓrogatio ibi: que oĩa. In quarta quedã instruẽs ꝓtestatio ibi: si tñ. Scõa pars i qua ponitur solutio subdiuidiť: qz primo ponit. ix. spãlia. vel. xj. si diuidať octauũ in tria q põt iudex sic datus. scõo ibi: nõ sic ponit. v. vel. vij. diuidendo quartum in tria p formam huius non exclusa. tertio ibi: ⁊ quia. ponit. vj. q talis põt iudex: quattuor interserẽs que nõ põt. Si igitur nõ ꝯtentat summarie qđ posui. qz nõ est recitare summãdo sic recites diuidẽdo ꝓhibita a permissis: vt melius apprehendas. Iudex qui datus est simpliciter et de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij procedere potest sine libello lit. contesta. ⁊ ferijs inductis fauore hominũ. amputat dilationes: abbreuiat lites: repellit frustratorias exceptiões ⁊ appellatiões: refrenat iurgia partiũ ⁊ multitudinem testium: dat simul terminum ad ponendum ⁊ articulandum primo: scõo ad producẽda omnia acta ⁊ munimẽta cause: interrogat partes vbi suadet equitas: nõ citat peremptorie ad sentẽtiaz quã profert stans vel sedens etiã ꝯclusione nõ facta. Citare tñ tenetur ⁊ recipere petitionẽ in scriptis vel verbotenus. tũc scribẽdaz in actis. Item iuramẽta calũnie veritatis vel malicie: ꝓbationes necessarias ⁊ defensiones legitimas: ⁊ facta remissione ꝓ testibus producẽdis dz tunc instrumenta recipere/tenetur partes ad sentẽtiam citare: quã tenetur in scriptis ferre etiam ẽm acta cause. h. d.

Diuisio ⁊ subdiuisio textus.

Declaratio textualis.

a ¶ Sepe ꝯtingit. cõcor. de resti. spo. sepe. de appel. sepe. ex quo vero id sepe accidebat p ꝯstitutionẽ fuit ꝓuidẽdũ: que tñ interdũ etiã ꝓuidet de raro cõtingentibus. de hoc despõ. impu. lras. in. iij. glo.

b ¶ Causas. de negocijs extraiudicialibus sic commissis non erat dubium. de accu. sicut olim.

c ¶ Simpliciter. quasi sine plica vel inuolutione. facit de sum. tri. firmiter. in prin. ff. de leg. ij. codicillis. §. instituto.

Simpliciter vñ dr.

¶ Glo. seq. no. ad. q. quaz specificat ponẽdo sex alias spẽs. ⁊ eã dubie. soluit declarationẽ poscẽs. scõo qrit qd si vnica vl nulla sit vel ponanť h disiũctim ⁊ oĩa soluit.

d ¶ Et figura. Notãduz ẽ q ad hec qttuor vba triplex inseriť copula p qđ videť solui qđ qriť. an si aliqđ istor vbor desit in aliqđ forma cõmissionis/ loc sit huic constitutioni. vñ aduertẽdũ est q qñqz in cõmissione poniť solum verbũ de plano. s. de iudi. nouit. ad fi. de spõ. cũ in tua. ꝯcor. ff. de offi. ꝓcõ. nec qcq. §. de plano. ff. de accusa. leuia. et de adul. l. miles. §. sexaginta. ff. de qsti. v ni. in fi. qs ordo in bo. pos. ser. l. ij. Qñqz poniť simplr ⁊ de plano. de accu. sicut oliz. Qñqz absqz strepitu. de sta. mo. ea q. §. q si. Qñqz de plano ⁊ absqz strepitu. de accu. oliz. Qñqz sine strepitu ⁊ figura. de elec. indẽnitatib. §. si vo. li. vj. Qñqz hec qttuor ꝯiũgũtur vt hic. ⁊ s. de iudi. c. dispẽdiosam. Qñqz ad h additť verbũ aduocator. de here. c. fi. in prin. li. vj. quid q dicem in his formis vbi ista qttuor nõ ꝯiũgunť? Satis videť cõstitutionez totã ⁊ quo ad omnẽ sui partẽ tũc locũ nõ hẽre ꝓpter has copulas repetitas. j. §. pe. ⁊ in. c. dispẽdiosam. s. de iudi. cũ eñ. exorbitet a iure cõi habilitãdũ vel dilatãdũ nõ est. de reg. iu. q a iure. cũ suis ꝯcor. li. vj. dicebam tñ olim pncipaliter p h vltimũ vbũ figura substãtialia iudicior tolli. vt ptz in glo. in prin. alle. ⁊ dicã. j. in glo. est mẽs. ⁊ in glo. facit ad h. ⁊ forsan adhuc idẽ dicere nõ esset absurduz ẽm q etiã i casu ꝓdic. decre. indẽnitatib. §. si vo. locũ haberet hec ꝯstitutio ex vi verbor suor: posito q ille casus nõ includereť sub ꝓdicta ꝯstitutiõe dispẽdiosam. sz certũ est hodie q illa ꝯstitutio includit casum illius. §. et sic in illo nõ est dubium hãc ꝯstitutionẽ locũ hẽre. In alijs ergo nõ inclusis remanet dubiũ an alijs quo suppsso habeat locũ hec cõstitutio. Si adhesissem cõpilatoribus ꝓcurassem declarari: qdã tñ ex infra dicẽdis: alteri tñ istorũ verborũ adaptari videtur. vt. j. dicã. Sed qd si ista quattuor ponãtur sine copulis: vt qz dr simpliciter de plano sine strepitu et figura? Dicas idẽ: ⁊ vltima copula in ꝓcedẽtibus repetita cẽseť. de ap. scõo requiris. facit ff. de here. insti. cuz in testamẽto. §. j. Plus dico q ⁊ si nulla sit copula idẽ erit. fac. ff. de ver. sig. triplici modo. Et satis eque videretur dicendũ q etiã si disiuncte ponãtur: puta simplr vel de plano: vel absqz iudicij strepitu vel figura idẽ sit sensus: ⁊ locus erit cõstitutioni: cũ ratio sit eadẽ: ⁊ ponereť tunc disiuncta pro cõiuncta. C. eo. ti. l. pe. ff. eo. l. sepe. Non sit si verba huius ꝯstitutionis prolata fuissent disiunctiue: qz tũc soluta esset qstio principalis: ⁊ esset sensus q quodlibet predictorũ verborum haberet hunc effectum quem ponit hic constitutio.

Cã si cõmittať simpliciter/ vel simplicit et de plano an possit expediri sine ordine iudiciario.

e ¶ Mãdamus. qđ alius nõ posset etiaz legatus de latere: vt satis no. in predi. decre. fi. de here. li. vj. ⁊ Guil. in spe. ti. ij. §. superest. in. j. col.

f ¶ Significatione. in hoc respicit titulum.

g ¶ Possibile. facit proemium harum constitutionuz in prin. de elec. vt circa. li. vj. sepe etenim per solutionem vnius dubitationis inducitur alia fortior. eo. ti. cum olim. vbi de hoc.

¶ Glo. seq. ostendit indigentiam noue constitutionis.

h ¶ Cupientes. ad eum eñ promulgatorẽ taliũ iuriũ vel rescriptorum sine dubio. hoc spectabat. s. de sen. excom. inter alia. cum suis cõcor. ⁊ sine dubio. ad hoc dubium tollẽdum glo. non sufficiebant: sed necessaria erat cõstitutio: vt per inferiora patebit. quis eñ glosando probare potuisset plus requiri iuramenta prestari vel sententiam in scriptis ferri q litez contestari. idem in similibus.

i ¶ In perpetuum valitura. superfluit qz intelligebatur. l. dist. c. j. sz est modus loquendi cui concor. de postu. ca. vno. de elec. perpetue. li. vj.

k ¶ Cõstitutione sancimus. nõ dicit sanctione statuimus: quia potius est constitutio q sanctio. ✝ de quo vide. iij. di. in sum.

✝ Ita q pẽna nõ adijcitur.

¶ Glo. seq. arguit in alijs causis libellum offerendum de quo remittit ad glo. ⁊ ad spe. ponit. v. opi. ⁊ suam solutionem quam impugnat per hoc. c. ⁊ impugnationi respondet.

l ¶ Necessario. Datur p hoc intelligi q in alijs causis quibus nõ proceditur simpliciter ⁊c. necessario sit libellus offerendus. de hoc nõ. s. de libel. obla. c. j. vbi Ber. Inno. ⁊ Hosti. tenent libellum esse de substantia iudicioruz. inducũt predi. decre. ⁊ auť. offeratur. iij. q. iij. ⁊ Ino. inducit auť. de temp. non solu. pe. sup dote. §. contestationem. col. la. vij. Hosti. inducit. auť. de exhi. ⁊ itro. re. §. illud. col. v. vbi dicit expressum: ⁊ respõdet ad. c. si qs cum clerico. xj. q. j. ⁊ ad decre. ꝓut. de do. ⁊ contu. ⁊ ibi no. p hac opi. facit quia auť. dicit libellum offerẽdũ: sed offertur proprie nõ petenti. ff. de leg. iij. fideicommissa. §. fi rez. de resti. spo. lras. circa. fi. de ap. iterposita. in prin. Tã. Vin. ⁊ Phi. dicebant per predi. c. si quis. ⁊ prout q iure canonico libellus non erat de substantia

Libell an sit de substãtia iudiciorum.

substantia. Guil. de hoc tractabat nil approbãs in spe. de libel. ꝯcep. §. vtrũ libellus. Accur. in auť. offeratur. C. de lit. cõtest. tenet q tacite posset omitti: sed in ꝓn. §. illud alle. §. se. in auť. de exhi. et intro. re. tenet q etiã remitti expresse possit vltra mediũ magne glo. Dominus meus in legibus dicebat q si libellus petitur ⁊ offertur bene proceditur. si nec petitur nec offerť. nõ tenet ꝓcessus: qz licz posset expsse remitti ẽm eũ. C. de epi. ⁊ cle. auť. gñalr. i fi. ⁊. C. lib. xij. de ꝓui. scho. l. qtiẽs. l. fi. nõ tñ tacite p ꝓdic. auť. offerať. ⁊. C. de sen. ⁊ interlo. l. ꝓlatã. Si vo petiť ⁊ nõ offerť non valet ꝓcessus. cũ nulla remissio interuenerit. Si vo offertur sed nõ petitur nec recipiť oblatus tunc valet processus: tum quia fauore rei videtur inducta oblatio: et quilibet suo fauori renunciat. C. de pac. si quis in conscribendo. et qz inuito non confertur bñficiũ. vt. ff. de reg. iur. inuito. ⁊ qz ẽm eum expresse renunciare videtur oblatũ nõ recipiendo. Alij dicũt reum renũciare posse ne libellus tradatur in scriptis: et tunc remittiť tacite sed ne vllo modo tradatur: reuũciari nõ potest tacite vel expresse. ar. ff. cõi diui. vt fundus. ff. de pe. l. si preses. Unde dicere soleo in ꝓdic. c. j. q petitio sit de substantia: sed si fiat in modũ petitionis apud acta nõ in modum libelli: ⁊ super ea lis contestetur: credo tenere processum: satis eñ prouisum est menti iuris: vt. j. dicetur in ver. verum. parte vo petẽte necesse sit in modũ libelli petitionem offerri per iura primo allegata. Sed hec opinio videtur hic reprobari: si eñ speciale est in his in qb proceditur simpliciter et de plano ⁊c. q non est necesse libelluz offerri: sed sufficit petitionem apud acta describi vt sequitur: ergo in alijs nõ sufficit petitionem sic describi: sed est necesse libellum offerri. Solu. p hanc decre. ab opinione predicta non recedo. Nam primo approbatur ea parte qua dico de necessitate petitionem describendaz in actis. Si enim hoc in his fortius in alijs. Ad oppositionem respondeo in his casibus speciale q in eis etiam parti petenti non est necessario libellus offerendus: qui tamẽ petenti in alijs necessario debet offerri: quod intelligo exceptis his casibus quibus sine libello proceditur quorum aliquos no. Hostien. in predic. decreť. j. de libel. obla. et Accur. in glo. prealleg. in auť. de exhi. et intro. reis. sed Guil. plenius colligit in specu. de libel. cõ. §. nunc dicendũ. Non tamen putes q in omni casu quo non exigitur libellus locus sit huic constitutioni quod p mula exempla ibi posita videre potes: ⁊ satis est hoc expssum nõ esse.

Libell debet offerri si petatur a pte: sz si non petať suffic q petitio i actis redigatur.

¶ Glosa sequens ostendit per verbũ figura ista remissa: et ponit duas opiniones contrarias et remittit.

a ¶ Non exigat. est mens littere q iudex necessario non habet exigere: nec actor necessario habet offerre: sponte vo offerri posset ⁊ recipi: vt in fi. Istud autẽ ⁊ sequẽs ꝓprie sunt de figura iudicij. Cum enim figura cuiusqz rei sit ipsius apparens forma vel facies in qua rei substantia fingitur. ff. de ac. ⁊ obli. non figura. facit de cele. mis. cum marthe. ver. ex eo. Et iudicium sit actus triũ personarũ iudicis actoris ⁊ rei. e. ti. forus. C. de asser. tol. l. j. in fi. ipsius forma facies et figura principaliter consistit in his: ita q altero deficiente dicitur quasi figura. C. de cadu. tollen. l. vnica. §. simili modo. ibi enim qz non erant nisi due persone: scilicet iudicis ⁊ domini serui nominantis illum filium: nõ erat proprie figura. Sublata igitur figura non videtur iudex astrict ad aliquas formas rimulas vel figuras iudiciorum. nisi quantuz hic exprimitur et expressa plus respiciunt figuram facti negocij vel cause q iudicij. vt. j. dicam. Dicunt etiam quidaz libelli oblationem remitti per verbum de plano. C. de naufra. l. de submersis nauibus. lib. xj. Alij contra. ⁊ de hoc. ff. de accusa. leuia. ⁊ de offi. procon. nec quicq. §. vbi decretum. ⁊ in decre. quã alleg. j. glo. ij.

Figure descriptio.

Judicium quid est.

¶ Glo. seq. querit de deliberatorijs dicit quid in alijs causis arguens in his illas non dari. soluit contrarium tribus rationibus.

b ¶ Litis contestationem. Sed cum petitio sit in actis scribenda. vt. j. ver. verum. sed lit. contesta. non est facienda vt hic: quid erit de deliberatorijs: dabunť ne alique deliberatorie reo? In alijs iudicijs planum est deliberatorias eẽ de substãtia si petanť: vt no. ij. q. j. in summa. ⁊. iij. q. iij. cum accusatus. et patet in auť. offeratur. ea. q. vnde dicunt Innocen. ⁊ Hostien. de libel. obla. ca. j. vt ibi scripsi super. j. glo. deliberatorias artati posse: sed nõ penitus denegari: licet tacite ⁊ expresse possit illis renunciari. alleg. ff. de fe. l. j. C. de epis. et cleri. auť. generaliter. et de hoc etiam de dilat. capi. j. et. ij. sed in his causis ex quo est nõ necessaria contestatio: non videť necessaria deliberatio. Ad hoc facit: quia interdũ in his que summariam cognitionẽ requirũt simul petitur et iuratur. ff. de eden. quedam. §. fi. Sed contra exigitur iuramentum calumnie in his causis vt sequitur. Item potest reus conuenire. vt. j. ver. verum. in deliberatorijs autez quomodo iurabit vel reconueniet? Item per hanc formam non tollitur iudicis recusatio cum exceptiones et defensiones legitime reseruentur: vt sequitur. Itẽ absurdius esset hunc iudicẽ si suspectus est recusari nõ posse q eũ q procedit in figura iudicij: cum iste plus ledere possit: saltem igitur super hoc deliberare permittatur nec artetur tam precipiti festinatione iudicium suscipere. ff. de admi. tu. tutor q reperto. §. j. in fi. ff. de iure fis. l. edicto. §. cum autem. Jo. an.

Deliberatorie an sit reo dande i causis sũmarijs.

c ¶ Non postulet. Scire debes q Joannes fascioli pisanus legum doctor composuit quedã tractatũ de summaria cognitiõe quẽ Guil. posuit i spec. pria parte de offi. iudi. §. fi. vbi inter alia tractat: an in sũmarijs reqratur libell vel ꝯtestatio. de quo vide i pre. §. ver. v. ⁊. ver. seq.

d ¶ Feriarum. istud forsan induceret soluz vbũ de plano quasi plane et in domo nõ p tribunali sedendo id valeat expediri. facit. ff. de fer. l. ij. ⁊. l. miles. §. sexaginta. ff. de adulte.

¶ Glo. se. primo exemplificat. ponit differentiã ⁊ a contrario questionem soluit. scõo querit de repentinis ⁊ soluit.

e ¶ Ob necessitates. sicut est tps vindemiarũ ⁊ messium quibus etiam ferijs pares renunciare pñt. s. de fe. c. fi. in fi. In hoc ergo differunt he cause ab alijs: qz in his procedit iudex inuitis partibus: in alijs secus in quibus ꝓter appellationem sñia esset nulla lata parte inuita vel absente. ff. de fer. l. j. A contrario vero huius lre ptz q ferijs introductis in honorem dei vel sanctorũ ꝓcedere nõ põt talis iudex. per qđ videreť expedita q not. xv. q. iiij. in summa per Guil. in spe. de fer. §. ij. ad fi. vt scz in causis mrĩmonialibus/bñficialibus/decimarum/⁊ vsurarum non possit procedi ferijs indictis ab honorẽ dei: sed in ferijs rusticis sic: cũ i illis ꝓcedatur simpliciter ⁊ de plano ⁊c. vt i decre. dispendiosam. s. ea. cõpi. de iudi. Sed qd dices de ferijs repentinis q repente indicuntur ꝓpter principis coronationẽ: victoriã prospere gestam: vel similem causaz de qb. ff. ex qui. cau. ma. ⁊ si p pretorẽ. §. si ferie. C. de dila. siue pars. C. de fer. l. j. ⁊ fi. tñ puto q in illis procedere non põt talis iudex: ad quod sufficit in illis non esse pmissum: maxime cuz ab alio q a principe indici non possint. C. de fer. a nullo. ergo prout ab eo sunt indicte seruentur. Hoc maxime ẽm verã opi. que habet etiam talibus ferijs renũciari non posse. de quo i spe. de fer. §. fi. in pri. Jo. an.

Ferie qttuplices sunt et quibus possunt litigãtes renũciare.

Ferie repẽtine a solo pricipe indicũtur.

f ¶ A iure. tamen ministerio hominis: quia ius non determinat tempus propter varietatem locorum: quibus citius vel tardius predicta colliguntur. ⁊ sic citius vel tardius predicta indicuntur. ff. de fer. l. presides. de offi. procon. si in aliquem. in princi.

¶ Glo. se. no. ex lra id qđ dicit equũ ⁊ illud ꝓbat p rõnẽ ⁊ simile.

g ¶ Valeat. nõ quicquid iudicis potestati ⁊c. ff. de iudi. non quicquid. ff. de offi. presi. l. sepe. s. de offi. delega. consuluit. propter quod honestum puto q si iudex sic datus viderit grauiter ledi partem ex processu tali tempore fiendo supersedeat: habet enim iudex prouidere vtilitati cause ⁊ partium. vt lit. non contest. accedẽs. ij. de rescrip. statutũ. §. insuper. lib. vj. C. cõi diui. l. iudicem. ff. de lega. j. l. potest. et facit qđ no. in spe. de arb. in fi. ver. sed nũqd tunc sedere. vbi tractatur q arbiter in cuius compromisso renunciatum est his ferijs: non tenetur procedere tali tempore feriato.

h ¶ Amputet. istud ⁊ q sequũtur vsqz ad ver. nõ sic. nõ vidẽtur in his causis spãlia: cum in oĩ cã iudex laborare debeat ad lites breuiandas: dilationũ materias ãputãdas ⁊ alia q sequuntur. iura sunt vulgaria. Sed dici põt spãle q i his fortius q in alijs iudex hoc poterit.

i ¶ Poterit. Id dicimur posse qđ honeste possumus. xxij. q. ij. faciat. ff. de condi. insti. filius qui. de verbo. sig. nepos. vnde hoc determinat fiendum sine partium preiudicio. j. ver. non sic.

Possum qđ honeste possuz.

k ¶ Exceptiones. hec ⁊ sequẽtia vidẽtur tolli per verbum absqz strepitu: talia eñ p quedã cõuocũ clamorẽ ⁊ tumultuz solent examen obstrepere: ⁊ veritati habẽde obstaculũ prebere: vnde dicit canon q cultum suum iustitia perdit qñ silentia iudicij obstrepentium turbo ꝯfundit. v. q. iiij. in loco. ad qđ facit. C. de inoffi. testa. si qs in suo. de cõsor. eiusdem li. l. j. ⁊. de adul. l. adulterij. C. de stu. li. xv. ro. l. vnica. in. fi. lib. xj. de tali strepitu habetur de sin. c. vno. de elec. quorũdam. lib. vj.

¶ Glo. seq. dicit quare sic ordinetur lra. querit ⁊ solutionẽ poscit.

l ¶ Dilatorias. non dixit exceptiones dilatorias ⁊ appellationes frustratorias: vt per hoc innueret exceptiones surreptionis vel nullitatis cõtra rescriptũ: vel recusationis ꝯ iudicẽ vel dilatoriam solutionis vel his similes repellendas: sed hoc intendit q oĩs exceptio frustratoria et ad differendũ iudicis ꝓcessum maliciose opposita repellať. Sed q̃ro quam exceptionẽ vel appellationẽ per hec verba non dico per hãc cõstitutionẽ possit talis iudex repellere quam alter iudex teneatur admittere: hoc vellem doceri.

m ¶ Iurgia. de his. s. de ver. sig. forus. §. iurgium.

n ¶ Multitudinem. hoc cõmune videtur in omnibus causis. s. de test. significauerunt. ⁊. c. seq. ⁊. ff. de test. l. j. in fi. tamen hoc in his amplius q in alijs poterunt per hanc litteram.

o ¶ Necessarie. actori vel reo. Jo. an.

¶ Glo. se. alleg. quattuor iura ⁊ notat ad questionem legistarum quã soluit: et solutionis oppositioni distinguendo respondet.

p ¶ Defensiones legitime. facit ad hoc. de offi. deleg. ex parte. ij. q. vij.

Judex habens arbitriū partē ℈ iura cōdēnare nō potest.

latorꝫ. ꝛ ibi no. ꝛ. C. de preci. impe. of. l. quotiens. Et facit hec lēa ꝛ finis istius secūde partis ꝛ iura predicta ad questionē legistarū de ptāte qui hz arbitriū an teneaꝫ iustitiā partis seruare: vel possit illā ℈ iura ꝛ iustitiam ꝙdenare ꝛ voluntate vti. Et tenent ꝙ iustitia et legitima ptis defensio nō tollitur per dationem arbitrij. alle. C. de inofficio. test. si qñ. ff. de condi. inde. si pcura-

tor. in pn. ff. de dona. si filius. et de pecu. l. qui peculij. ff. mā. l. creditor. ℌ. lucius. ad municipa. l. lucius. ℌ. impetratoꝝ. ff. de pa. ℈ iuris. ff. ad treb. si cuꝫ herede. facit de reg. iur. i gñali. li. vi. cū suis ꝛcor. ꝛ optime, ꝙbat ℈ iustitio cle. ℌ. de re iudi. pastoralis. ℌ. pe. in fi. Et fidicas arbitriuꝫ ab eo ꝙ potuit ꝙcessum dz aliqd opari. Rsidet ꝙ ad solēnitates q̄ figuraꝫ iudicij respiciūt non teneatur vt hic. Vñ no. ꝙ de his q̄

Actorū q̄dam sunt acta cause quedā iudicij.

in iudicio agunt q̄dā sunt acta cause vel litis: q̄dam iudicij. ꝙsessiones ergo attestationes ꝛ ea que respiciunt factum, ꝙprie sunt acta cause. Citationes: satisdationes ꝛ fīlia sunt acta iudicij. de hoc per Innocen. et Host. de testi. cām. et ꝙ Host. de elec. indēntatib⁹. ℌ. si vo. Verba igitur sine figura iudicij: licet tollant aliqua ex his q̄ ordināt iudiciuꝫ. nō tñ illa q̄ instruūt ꝛ decidūt cām: nō est ergo mirum si ꝙbationes ꝛ legitimas defensiones talis iudex admittit. Nil igitur talis iudex omittit ꝙ qō impediatur vel occulteť cognitio veritatis vt sequit: ꝛ ꝙ singula discernere potes. Illa vo q̄ solēnitatem respiciūt: siue sint actus qui respiciūt iudicē: siue partem vtrāq; vel alteraꝫ remittuntur, ꝛ facit. ff. de leg. j. l. si seruus veritus. cum suis concor.

a ¶ Citationem. ℈ Per hoc singulare videtur ꝙ sufficiat vnica. cum alīs ꝛ saltz in principio cause requiratur trina vel peremptoria, vt lit. nō cōtest. qñ. ℌ. pozro. de hoc. rxiij. q. iij. de illicita.

b ¶ Non excludi, intellige plusq̄ in alijs in quibus nō procedit simpliciter et de plano. vnde sicut in illis sic et in isto: si tñ tacite omittantur hec iuramenta non vitiat ꝓcessus. de inra. calū. c. j. lib. vj.

c ¶ Formā. de ordi. cog. c. ij. de ac. ℌluter. ij. de sy. lz. vbi de hoc. ſa. de causa. cū sup. ff. de iudi. de q̄ re. ℌ. de fi. instru. inter dilectos. ℌ. cetex.

¶ Glo. seq. ponit tres expedientias petitionis scribende, subdit opi. et casum quo procedit.

d ¶ Pronūciatio. Expedit igit petitionem in actis describi ꝓpter iudicem vt ꝓnunciatione petitiom cōformet: vt hic. ꝛ. ff. cōi di. vt fundus. ꝓpter actorem ne frusta fatigetur: ꝛ vt videat super q̄ positiones ꝛ articulos formet vt sequit: ꝛ vt sibi ex alia causa agenti non obstet exceptio rei iudicate. ℌ. de re iudi. abbate. lib. vj. expedit ꝛeo vt deliberare possit. iij. q. iij. offerat. suas defensiōes formare. vt ex ineptitudine absoluat ab instantia: et absoluť in principali non possit iterū conueniri. Dicūt quidā ꝙ oblatio libelli solū respicit fauorē rei: qō si tenere velis dicas id verū de ipa oblatione q̄ sibi fit expensis actoris: petitionē vo in actis describi tripliceꝫ fauorē respicit vt predixi.

¶ Glo. se. tractat an in bis fiat recōuentio de cā q̄ regrat plenā cognitionē ponit opi. ꝙ nō. scdo ponit ℈tiā. tertio reuertit ad primaꝫ rndēs ad legem ℈tiā. quarto huic opponit ꝛ duplī soluit.

Ecōuētus in cā summaria an possit recōuenire in causa plenaria.

e ¶ Si qd petere voluerit. qō regrat summariā cognitionem: et fit eius nature ꝙ in eo possit procedi sine strepitu ꝛ figura ꝛc. hoc dico: ꝙ not. Jmno. ꝛ Host. post eū. de mu. pe. c. j. ꝙ ℈uentus in cā q̄ requirit summariā cause cognitionem recōuenire nō pōt: nisi sup cā ℈silis cognitionis sit rō ſm eos: ꝙ cū cōuētio ꝛ recōuentio simul sint tractāde. de ordi. cog. c. ij. vbi vna requirit plenā cognitionez. altera summariā. restat ꝙ sine alteri⁹ ꝓiudicio simul tractari nō possint: cū altera acceleratiom exigat altera dilationes longiores exposcat. facit ꝓ Jmno. C. deposi. l. fi. ꝛ. C. de cōpē. l. fi. ꝛ. ℌ. depo. bona fides. ℌ fi. ꝛ facit ℌ dictū multū ℈ opi. Jmno. ꝛ ꝙ opi. mea. de q̄ ſtatim dicam. Sed quidā legiſte cōtra per. l. sed be. ℌ. nō solū. ff. de ꝓcu. vbi si ꝓ ꝓcuratorē actoris petit cautio dāni infecti: q̄ tñ celeritatē desiderat. ff. de oā. infec. l. j. ꝛ. iij. ℌ. pe. ff. de fe. l. ij. ꝛ reus velit dīm in aliq̄ actiōe recōuenire. procurator tenet illū defendere: ꝛ hunc intellectū approbat ibi glo. ℈ De. de bel. sequit Jmno. ꝓ l. j. C. vbi can. ſta. vbi hoc no. ꝛ. C. de sen. ꝛ interlo. auc. ꝛ cōsequēter. et Ly. idem post eū per rationē Jnnocē. Ad. ℌ. nō solū rndent ꝙ. ℌ. ē volubilis: ꝛ debet intelligi in ꝓcuratore qui recōuenire ť in cā dāni infecti iurta scōm ſtellectū ibi positum in glo. ℈ Predictis obstare videť decre. ij. de. mu. peti. vbi modus ꝓeter vel contra ius datus in cōuētiōe seruāť in recōuētione: ꝛ sic arguit ꝙ in causis q̄ requirūt plenam cognitionē bifficio recōuentionis possit hoc casu ꝓcedi summarie sicut in cōuentione: ꝛ sic cessabit ratio Jnno. Volēs tenere qō ꝓmisi: dicere posset qō aliud est ꝙ prescriptū id tolli qō respicit fauorem partium vt appellare: ꝛ tūc sicut illud non licet reo in conuentiōe: ita nec licebit actori in reconuētione vt ibi: aliud est tolli substantialia iudicij per rescriptum: ꝛ tunc restringitur ad casum conuentionis expressum. ſa. de rerecon. iur. q̄ a iure. lib. vj. cū cōcor. ꝛ sit huiꝰ rō: qz in primo valeret impetrātis renūciatio. C. de tēp. ap. l. vl. ad fi. in fcdo nō. vt vicā. ℈. in vlti. glo. ℌ. que tamē dici posset ꝙ aut ordinarius vel delegatus cognoscit de cā in qua de sui natura summarie ꝓceditur: ꝛ tunc sit locus ꝓze. opi. Jnnocē. ꝛ sequacii: vt ālitas cause recōuentiones ꝛ de arb. cū dilect. in glo. j. Aut delegatus virtute ꝛmissiōis i causa in qua alīs plena cognitio regrebatur sum. marie cognoscit et tunc sub distingue: aut papa ꝓprio motu tollit subſtantialia: ꝛ tūc idē quod ℈. aut ad petitionem ipetrātis: ꝛ tunc arg. ꝓe. decre. ꝛ. l. vl. C. de. fruc. et lit. expē. videatur esse remissa plena cognitio

Ex ter. hic ad facilem. nō. qz sinceles dicit hoc. Bal. vbi ꝙ pōt. dicit qz ꝙ cōtest. cām. nat. vt. C. Bal. vbi ꝙ pōt. dicit qz ꝙ pōt. delegatus ꝙ pōt. dicit hoc

Arbor seu figura declaratiua tituli De iure patronatus.

¶ Quoniam materia huius tituli est satis intricata difficilis et quotidiana: ideo ibi figuratiue apposuimus vt facili⁹ a tyrũculis in hac arte cõprehendat.

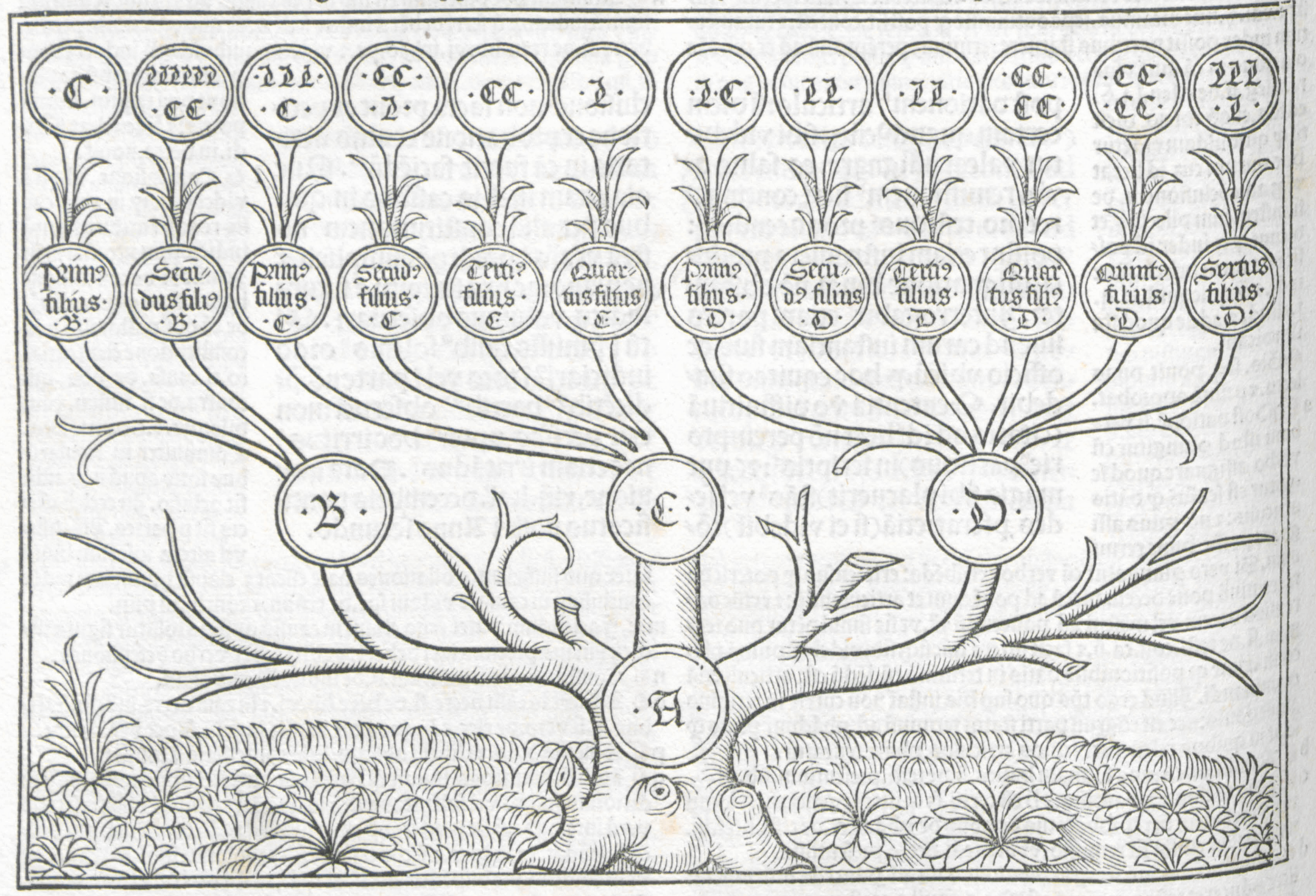

Declaratio arboris presentis.

PRo istius arboris declaratiõe quã format glo. hic p̃mitte ꝙ. A. p̃ronus posit⁹ in radice siue prima cellula isti⁹ arboris habuit tres filios: scilicet B. C. D. vt patet ascẽdẽdo ad tres cellulas sequẽtes. ⁊ xij. nepotes: vt pʒ ascẽdendo ad. xij. cellulas imediate sequẽtes. ⁊ xxx. ⁊ vij. p̃nepotes tam laicos ꝙ̃ clericos: vt patet ascẽdẽdo ad. xij. vltimas cellulas. Et aduerte ꝙ in istis vltimis cellulis clerici significãtur per istam litterã. C. ⁊ laici per istam litterã. L. ita ꝙ quotiẽs ponitur littera. C. in cellulis superioribus significat tot fore patronos clericos/ ⁊ idem de littera. L. quo ad laicos.

¶ Secundo aduerte ꝙ iste. A. patronus habebat ius patronatus qđ reliquit vna cum hereditate tribus filijs quos habebat: scʒ. B. C. D. Cuius presentationẽ ꝺm Cardi. hic ipsi filij diuiserũt in tres partes ⁊ sic per capita nec adhuc habet locuʒ dispositio istius cle. Iuspatronatus tamẽ est insolidũ penes quẽlibet illorum cũ sit indiuisibile: eius presentatio tamẽ potest diuidi ꝺm Inno. in. c. j. ꝰ. eo. ti. et Cardi. hic ⁊ in prima voce succedet primus fili⁹ isti⁹. A. scʒ. B. ⁊ post eũ duo filij eius. s. prim⁹ ⁊ scđs: ⁊ isti succedẽt in illa voce per stirpes ꝺm dispositionẽ istius cle. ꝺm cõem intellectũ. ⁊ post istos duos filios. D. in eodeʒ iure succedent nouem nepotes ipsius. D. scʒ tres clerici ⁊ sex laici qui ponũtur in duabus cellulis descẽdentibus a duob⁹ filijs. D. in quarum prima est littera. C. et in secũda sunt littere. C. due: ⁊ littere. L. sex. ⁊ isti nouem sunt p̃nepotes ipsius. A. primi patroni positi in prima cellula.

¶ Similiter. C. scđs filius ipsius. A. succedet in scđa voce ⁊ q̃ttuor filij ei⁹ positi in q̃ttuor cellulis descẽdẽtib⁹ a cellula. C. succedẽt eidẽ. C. in illa voce per stirpes iuxta tenorẽ isti⁹ cle. ⁊ eodẽ iure decẽ nepotes ipsi⁹. C. succedẽt i eodẽ iurepatronat⁹ per stirpes quoꝝ nepotũ q̃nqʒ sunt clerici ⁊ alij laici. Et ponunt oẽs isti nepotes in q̃ttuor cellulis superioribus trahẽtib⁹ originẽ a quattuor filijs. C. in quarũ prima sunt vna littera. C. ⁊ tres. LLL. in secunda due. C. et vna. L. in tertia due. C. in quarta vna. L. ⁊ omnes isti sunt pronepotes ipsius A. sicut alij nouem ꝺm computationem glo. hic.

¶ Similiter. D. tertius ipsius fili⁹. A. succedet in tertia voce sicut dictũ est de duob⁹ primis filijs ⁊ sex filij eius post eũ succedẽt in illa tertia voce iuris p̃sentãdi per stirpes eodẽ modo sicut dictũ est de alijs: ita ꝙ illi sex nõ cõputabũtur nisi p vno sicut eoꝝ pater qñ viuebat: sed. D. ⁊ decẽ ⁊ octo nepotes ipsius D. eodẽ modo succedẽt in illa voce p stirpes succedẽdo sex filijs ipsi⁹. D. ⁊ isti decẽ ⁊ octo nepotes ponũtur in sex cellulis descẽdẽtibus a sex filijs. D. quorũ nepotum nouem sunt clerici ⁊ alij sunt laici: vt patet in figura ꝺm ymolã hic. ⁊ omnes isti decem ⁊ octo sunt pronepotes ipsius. A. primi patroni.

¶ Tertio p̃sidera ꝺm glo. ꝰ ꝙ isti tres scʒ. B. C. ⁊. D. equal'r successere isti. A. in hereditate ⁊ in iure p̃ronat⁹ ei hereditati annexo. ⁊ sic diuisa hereditate q̃libet habuit q̃ttuor vncias ⁊ totidẽ in iure p̃ronat⁹ ei ãnexo lʒ ꝺm ymol. hic: et Inno. in. c. j. eo. ti. heredes inequal'r succedãt iusp̃ronat⁹. tñ ad eos trãsit eq̃liter: vt ponam⁹ ꝙ. A. habet heredes. B. C. et. D ⁊ ꝙ. B. succedat eidẽ in sex vncijs. D. in q̃ttuor. C. in duabus ⁊ sic in portionibus inequalib⁹ oẽs tamen equaliter succedent in iure patronatus annexo illi hereditati.

¶ Quarto notandũ est pro declaratiõe vltimarũ cellularũ in quib⁹ reponuntur p̃nepotes ipsi⁹. A. ꝙ licet aliq̃ illoꝝ p̃nepotũ sint clerici aliq̃ laici iuspatronat⁹ tñ illis cõpetit iure laico nõ iure eccl'iastico imo iure successiõis ⁊ p̃inde haberi debẽt ac si essent oẽs laici quo ad istud ius: ita ꝙ clericoꝝ non erit melior cõditio ꝑpter clericatũ in isto casu ex quo infertur ꝙ clerici in isto casu poterunt variare in eorum presentatione sicut laici vsqʒ ad acceptationem a superiore factam nec habebunt nisi quattuor menses ad presentandum sicut laici ꝺm Cardi. hic: ⁊ Panor. in. c. eam te. de iure patro. ⁊ ꝺm Specu. in titu. de relig. domi. in. ꝰ. vnico. ver. esset etiam sufficiens. qđ est valde notandum pro declaratione istius figure.

¶ Quinto notãdum est q̃uo vni solo p̃rono originario succedunt plures heredes per capita illi etiam sunt patroni in capita/ ⁊ tũc non seruatur dispositio istius cle. filij ꝟo istorum heredum succedũt in stirpes eoruʒ patribus: vt est videre in tribus cellulis. B. C. D. descẽdentibus a cellula. A. nam illi tres respectu. A. eorum patris succedent in capita duo filij. B. quattuor filijs. C. sex filij. D. succedent in stirpes sublatis de medio eorum patribus scilʒ. B. C. D. ⁊ tũc seruabitur dispositio istius cle. ꝺm glo. hic Card. ⁊ ymo. ⁊ ꝺm Roc. de cur. in tracta. de iure patro. col. cxlviij.

¶ Sexto pro declaratiõe discrepãtiaꝝ que solẽt esse in istis cõpatronis aduertendũ est circa p̃ntationes ꝙ in pari numero stipitũ siue p̃ronoꝝ originariorũ regulariter locus est gratificatiõi dũmõ merita p̃ntatoꝝ paria sint ⁊ nõ obstet aliud canonicũ impedimẽtũ. Nũerus tñ stirpis põt esse par ⁊ ius p̃ntatoꝝ erit impar: vt est videre. Si vnus p̃ntaret ab vno filioꝝ. B. ⁊ a trib⁹ filijs. C. ⁊ alter p̃ntaret a trib⁹ filijs. D. ⁊ ab vno filio. C. ibi q̃libet p̃ntat a q̃ttuor: ⁊ tñ si cetera sint paria p̃ntat⁹ ab vno filioꝝ. B. ⁊ a trib⁹ filijs. C. p̃ferk: q: lʒ ab eq̃lib⁹ presentetur in numero: nõ tñ in suffragio. Cardi. in prin. questio. ij. ⁊ ymo. col. v. Ex quo infert Cardi. vbi. ꝰ. ꝙ nõ sunt hic tot suffragia vocuʒ quot sunt capita patronorum/ nam vna stirps nõ habet nisi vnã vocem vt. xviij. nepotes ipsius D. qui ponũtur in sex cellulis superioribus partis dextre nõ habẽt nisi vnam vocem sicut. D. eorum auus habebat. ⁊ de alijs idem.

¶ Aduerte tñ ad vnũ lʒ glo. magna al'r dicat hic ⁊ male. ꝙ illud qđ fit a maiori parte vni⁹ stirpis respectu minoris ptis eiusdẽ h'r p valido q̃ ad illã stirpẽ respectu p̃ntatiõis fiẽde p illã totã stirpẽ dũmõ nõ ɔtenat minor ps: q: plus obest ɔtẽpt⁹ vni⁹ ꝙ̃ ɔdictio m'ltoꝝ. vt dicit tex. in. c. venerabilẽ. ꝰ. de elec. ⁊ iõ si minor pars stirpis recte vocata a maiori in p̃ntatiõe fiẽda discorder nihil habebit in p̃ntatiõe p illa vice: vt possum⁹ videre. Si tres ex q̃ttuor filijs. C. p̃ntarẽt vnũ ⁊ q̃rt⁹ nollet eũ p̃ntare ille q̃rt⁹ nihil hẽret in p̃ntatione. Idẽ si q̃ttuor ex sex filijs. D. p̃ntarẽt vnũ ⁊ alij duo aliũ p̃ntat⁹ a duob⁹ nõ hẽret ius ex p̃ntationis illoꝝ duoꝝ: imo dicit Pa. in. c. cũ inter canonicos. de electio. post tex. ibi: ꝙ maior pars põt renũciare fauori introducto in honorẽ totius collegij: qđ est valde notabile ⁊ regul'r verũ. ⁊ tradit regl'a p Bar. in. l. qđ maior. ff. ad munici. fallit tñ in sex casib⁹ positis per sozi. in regula factũ. in fallẽ. suis.

¶ Septimo no. ꝺm Roc. vbi. ꝰ. in declaratiõe illius verbi ip̃e vel is a quo causam habuit ⁊ glo. hic ꝙ licet ista arbor intelligatur in descẽdẽtibus: eodẽ mõ est dicendũ in collateralib⁹: scʒ ꝙ fiat successio in stirpes in iure p̃ronat⁹: licet aliter dicat de hereditate collateraliũ vt p scribẽ. in. ꝰ. cũ fili⁹. insti. de hef. que ab intest. defe. Alia tñ iura debita p̃ronis rõne iurispatronat⁹: vt alimenta in egestate pinguiora ꝙ̃ alijs pauperibus de fructibus ecclesie patronate/ honorarius locus processionalis/ studiosum obsequiũ debentur per capita patronis: licet iura presentãdi debeãtur per stirpes ꝺm Inno. ⁊ panor. in. c. j. ꝰ. isto titu. Cardi ⁊ ymo. hic: ⁊ Roc. vbi. ꝰ.

¶ Aduerte tñ ad vnũ dictũ Jo. de ymo. hic col. ij. circa mediũ ꝙ declarare singillatim ꝙ gradus presentationis haberet quelibet istarum personarum situatarum in cellulis superioribus illud esset magis tediorum ꝙ̃ subtile cum quilibet bonus computator hoc facilius inueniat ꝙ̃ bonus canonista: ⁊ etiã propter diff cultatem probationis. nam pauca habemus alia iura hec probãtia nisi ista cle. ideo non eget altiori declaratione.

Apostille Clementinarum.

¶ Postille seu breuiuscule suppletiones: rubricas clementinarum luculenter declarãtes. Cum capituloruʒ
Ca.j. numero in marginibus signato.

De summa trinitate et fide catholica.

¶ Firmiter credenda pro fundamento circa articulos humanitatis christi iuxta euangelium Jo. xix. ꝙ virtutes per baptismũ infundank
Ca.v. infantibus in habitu.

De rescriptis Subaudi regulariter exequendis: et fallit in quinqʒ ca
Ca.viij. sibus de quibus hic.

De electione. Subaudi formaliter facienda et etiam confirmanda canonice aliter cassanda: fallit in quinqʒ casibus: ⁊ qualiter cause bene
Ca.j. ficiales q̃ ad curiã romanã deuoluũtur: p appellationes ꝓseq debeãt.

De renunciatione Subaudi vt facta canonice admittatur ⁊ teneat:
Ca.j. nisi cũ ꝓcuratoris ad renũciandũ reuocatio intimak superiori ⁊c.

De supplenda negligentia prelatoruʒ. Subaudi auctoritate apostolica per superiores et ordinarios circa collationes prioratuum regu
Ca.iij. larium vt non applicentur mense.

De etate et qualitate ordinandorum Subaudi necessario requisita: et ad cõsequẽda beneficia iuxta canones: et de ꝓmotiõe canonicorum
Ca.j. ad sacros ordines obseruãda iuxta ecclesie cõsuetudinem generalem.

De officio vicarij Subaudi perpetui vt etiam assimiletur alijs sacer
Ca.j. dotibus curatis in iure.

De officio delegati. Subaudi et executoris apostolici cum potesta
Ca.ij. te subdelegandi certum articulum.

De officio ordinarij. Subaudi et eius p̃tãte et iurisditione plena sibi
Ca.iiij. competente: et collatione beneficiorũ etiam per legatos facta.

De procuratoribus. Subaudi vt eoꝝ mandata generalia vel specialia ad iudicia vel negocia exequi debeant etiam si probat per litteras.
Ca.j. fallit in quatuor casibus de quibus hic.

De in integrum restitutione. Subaudi concedenda ecclesie lesionem
Liber.ij. probanti infra quadriennium cõtinuũ ⁊c.
ca.ij. De iudicijs. Subaudi ordinarijs et quandoqʒ summarijs et citatione: et alijs eorum partibus ⁊ toto iudiciali processu canonice perficiẽ
Ca.j. do et de citatione per edictum.

De foro competenti. Subaudi vt scilicet forum rei actor quilibet se
Ca.j. quatur: fallit in casu de quo ibi.

De causa possessionis ⁊ ꝓprietatis Subaudi scʒ simul codeʒ iudicio
Ca.j. tractãda. nisi suspendak possessoriũ etiã i secũda istãtia alteri⁹ partis.

De dolo et cotumacia. Subaudi scilicet canonice puniẽda: vt scilicet
Ca.ij. absqʒ alia citatiõe ꝓcedi possit ad diffinitiuã ɔtra friuole appellãtem.

Ut lite pendente nil innouetur. Subaudi scilicet neqʒ per iudicem/ neqʒ actorem/ neqʒ reum/ neqʒ alium quencũqʒ etiam post citationem
Ca.j. intimatam partem plene informantem.

De sequestratione possessionis et fructuuʒ Subaudi quandoqʒ permissa: scʒ post primam sententiam latam in romana curia in posses
Ca.j. sorio vel petitorio.

De probationibus Subaudi quibuscunqʒ regulariter admittendis scilicet ex verbis pape enunciatiuis de facto proprio vel alieno in quo
Ca.ij. fundat intentionem.

De testibus. Subaudi et attestationibus regulariter admittendis: etiam christianis contra iudeos et sarracenos etiam in criminalibus non tamen post publicationẽ et in causa appellationis sup eisdem vel
Ca.j. directo contrarijs articulis.

De iureiurando Subaudi regulariter prestando et obligatorio: et
Ca.j. obseruãdo: ⁊ p iperatores ⁊ reges romane fidelitatis i forma de q̃ h.

De exceptionibus. Subaudi excõmunicationis et alijs regulariter
Ca.ij. admittendis tam dilatorijs ꝙ̃ peremptorijs.

De sententia et re iudicata. Subaudi ferenda canonice: et exequenda
Ca.vij. et confirmanda.

De appellationibus. Subaudi iudicialiter et extraiudicialiter regu
Liber.iij. lariter admittendis ⁊ temporibus earum.
ca.ij. De vita et honestate clericorum. Subaudi moraliter obseruanda iu
Ca.ij. xta canones.

De prebendis. Subaudi canonice impetrandis. per quarum impetrationeʒ etiam motu ꝓprio vacãt priora beneficia incõpatibilia: nec
Ca.vj. in ea veniunt dignitates curate/ elemosynarie/ nec hospitalia.

De concessione prebende ⁊ ecclesie non vacãtis Subaudi et mandato de prouidendo cum afficiente decreto ne ad id compellantur: al's puniantur ordinarij ante conditionis inserte euentum sine temporis
Ca.j. adiectione currẽtis ex quo publice in loco est nota vacatio

De rebus ecclesie non alienandis Subaudi nisi ex necessitate serua
Ca.ij. tis seruandis: ⁊ vnione earum mense episcopi non facienda.

De rerum permutatione Subaudi ⁊ beneficiorum: al's ꝙ̃ permutan
Ca.j. tibus non conferendorum.

De testamentis ⁊ vltimis voluntatibus. Subaudi et eorum execu
Ca.ij. tione ad cui⁹ rationem reddẽdã religiosi etiã exempti sunt cõpellendi.

De sepulturis Subaudi ecclesiasticis regulariter prohibitis tempo
Ca.ij. re interdicti ecclesiastici: al's exẽpti ɔtra faciẽtes eoipso sunt excõicati.

De decimis Subaudi non vsurpandis ⁊ appropriandis per religiosos: ⁊ de decimis beneficiorũ ꝺm taxam ⁊ monetã loci exigendi absqʒ occupatione ornamentoꝝ ecclesiasticorum.

De regularibus Subaudi mendicantibus scʒ etiaʒ licite ad non mẽ Ca.ij.
dicantes translatis nõ assumẽdis regulariter ad locũ: nec vocẽ i capitulo: nec ad prioratˀ: ⁊ tacite per annum ꝓfessis cum habitu ꝓfessoꝝ.

De statu monachoꝝ Subaudi nigrorum ⁊ alborum moderando in Ca.ij.
vestibus/ cibo/ potu/ ⁊ sacramẽtis/ vagatione ⁊ armis/ ⁊ monasterijs monialium visitandis annis singulis.

De religiosis domib⁹ vt episcopo sint subiecte. Subaudi beguinis
abolitis ⁊c. ⁊ pijs locis vt eorũ cura non postponatur. Ca.ij.

De iure patronatus Subaudi vt patroni per dyocesanum cõpellan
tur ad assignandum cõgruam portionem presentatis ⁊c. et vt eorum Ca.ij.
plures heredes vocem vnius tantum habeant.

De censibus Subaudi et procurationibus per religiosos regulariter
soluendis visitantibus in temporibus a iure statutis. Et pedagioruʒ Ca.iij.
et guidagioꝝ nõ exigẽdis ab ecclesiasticis vel ecclesijs.

De celebratione missaruʒ. Subaudi et diuinis officijs debite celebrã
dis in cathedralibus et collegiatis ⁊c. in quibus commensales cardi Ca.ij.
nalium ⁊ episcoporum possunt se illis coaptare.

De baptismo. Subaudi i ecclijs ⁊ fontibus deputatis faciendo salua
necessitate ⁊ p̃tãte deferendi p̃ncipibus: al's p̃sumentes castigenk. Ca.j.

De reliquijs ⁊ veneratione sanctorum. Subaudi in quibus dominus
laudari iubetur: et de festo sacri corporis christi cũ indulgentia. Ca.j.

De immunitate ecclesiarum Subaudi regulariter seruãda iuxta con
cilium generale et lateranense reuocato capitulo clericis. eo. ti. in. vj. Ca.j.

De consanguinitate ⁊ affinitate. Subaudi regulariter nõ contrahen
da in gradibus prohibitis: neqʒ al's per clericos vel religiosos: al's eo Liber.iiij.
ipo sunt excõmunicati sepius nunciandi. ca.j.

De magistris. Subaudi deputandis ad linguã hebraicã: arabicaʒ: ⁊
caldeã docẽdam. Et de moderatione expensarum circa doctoratum. Liber.v.

De iudeis et sarracenis Subaudi quibus machometi nominis pro
hibetur iuocatio: ⁊ ad veneranda corpora suoꝝ deuotorũ pegrinatio. ca.ij.

De hereticis. Subaudi per dyocesa. et inquisitorem simul cõdemnã
dis ⁊c. ⁊ de octo erroribus beguinarũ vel beguinoꝝ. Ca.j.

De homicidio voluntario ⁊ casuali. Subaudi cõmisso per furiosum:
infantem: vel artatũ. vt non inducat irregularitatem. Ca.iij.

De vsuris. Subaudi super quibus statuentes: aut statuta non reuo Ca.j.
cantes: aut iudicantes ꝙ soluãtur: aut solute nõ repetantur sunt excõ
municati: ⁊ ꝙ eorum libri edantur: ⁊ pro hereticis habeantur negan Ca.j.
tes eas exigere nõ esse peccatum.

De excessibus prelatorum. Subaudi nõ committendis et puniendis.
scʒ si suis iuribus non cõtenti alijs iniuriantur. Ca.j.

De priuilegijs. Subaudi ministrandi sacramenta prohibitis religio
sis: al's ipo facto sint excommunicati. Et ꝙ liceat archiepiscopis cru Ca.ij.
cem ante se deferre etiam per loca exempta.

De penis. Subaudi offendentium episcopos ⁊ filiorũ: ⁊ capientium
ecclesiasticos vt propterea renũcient beneficijs: ⁊ excõmunicãtur etiaʒ
religiosi ꝓhibentes decimas solui. Ca.iij.

De penitentijs. Subaudi nõ iniungendis per questores. al's puniun
tur per ordinarium.

De sententia excõmunicationis Subaudi ipso facto incurrẽda a reli Ca.ij.
giosis: d̃nis tẽporibus et eoꝝ subditꝫ violãtib⁹ interdictuʒ: ⁊ vt soro
res scʒ tertij ordinis/ tunc ad diuina non admittãtur. Ca.iiij.

De verborũ significatione. Subaudi videlicet illius clausule simpli
citer ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura ⁊c. ⁊ regule mẽdicantiũ. Ca.ij.

¶ Finis.

¶ Vita clemẽtis Quinti A quo clemẽtine dicuntur.

CLemẽs quintus natione vasco: burdgalenk episcop⁹ Bertrandus Gottho antea vocatus. Perusij a collegio cardinaliuʒ absens post lõgã ɔtentionẽ põtifex tandẽ creak. Is aũt electioni ɔsentiens: ex Burdegala Lugdunũ ꝓfectus: eo cardinales omnes ad se vocat: q sine mora põtifici obtemperarũt: atqʒ ita curia romana i Gallias trãslata est: millesimo tricẽtesimo q̃nto: vbi etiã ad septuaginta q̃ttuor annos remansit cũ magno xp̃ianoꝝ incommodo: potissimum ꝟo vrbis rome: cuius tẽpla magna ex parte ob solitudinẽ ⁊ sitũ corruere absentib⁹ his: ad quos q̃dem ea restituere ꝑtinebat. Coronationi aũt põtificis interfuere: ⁊ philippus rex francie: eiusdẽ frater karolus nuper ex italia reuersus: ioannes britãnie dux: qui ruina muri oppressus morik cũ plerisqʒ alijs: dum põpa coronatiõis (vt fit) p vrbẽ ducik. Philippus quoqʒ rex ea ruina aliq̃ ex parte debilitatus est. Põtifex aũt in tãta trepidatione ex equo deturbat⁹ solũ carbũculum ex tiara amisit ꝓcij aureoꝝ sex miliũ. vt quidã scribunt. Peracto deinde solẽni/ sedatisqʒ rebus oĩbus Clemẽs multos cardinales gallicos tum creat: ex italia nullũ: lʒ ioanni ⁊ iacobo colonẽsib⁹ dignitatem cardinalat⁹ integrã restituerit. Tres p̃terea cardinales cum senatoria p̃tãte Romã misit quorũ auspicijs vrbis ipsa atqʒ italia gubernarek. At ꝟo cũ cerneret genuẽses ⁊ pisanos inter se grauissimo bello implicitos: interiqʒ sardiniã a sarracenis occupatã eẽ. Insulã hac cõditione Federico Sicilie regi ɔcessit: vt p̃io q̃ʒ tpe eã pulsis inde hostib⁹ recuperaret. Ueneti aũt cũ karolo secũdo ɔ imꝑatorẽ cõstãtinopolitanum

fedus ineūtes: eo Rassianū regē ꝓpulere: anno millesimo trecētesimo septimo: vt ortodore fidei rōnē Romano pōti. peteret. Verūcū postea veneti ac Karolus refrixissent. Rassiani ipi malo exēplo sniam mutant. Interim vo apud nouariēses noua heresis a Dulcino & Margarita inuenta est qua mares & femine simul habitantes in omnem libidinem prolabebantur. Fratricelli hi sunt appellati quos opprimere Clemens conatus: eo statim milites quosdam cum apostolico legato misit: qui eos in alpibus positos partim inedia et frigore partim armis oppressit. Dulcinus autem & margarita viui capti membratim lacerantur: eorumq ossa combusta dissipantur. Rescitum quoq eodem fere tempore est: templarios olim christi milites a nostris ad sarracenos defecisse. Hanc ob rem interfecti illi sunt: qui comprehendi potuere: eorumq bona partim Rhodijs militibus qui insulā pauloante occupauerant: partim vo nouis religionibus sunt attributa. Judeos quoq philippus rex francie cum singulis vestimentis e prouincia sua deiecit: direptis eorum bonis ob maleficia quedam et auariciam. Verum cum non ita multopost Albertum imperatorē ioannes ex fratre nepos interfecisset: omnes fere ciuitates cisalpine gallie dominos sibi eos delegere quos antea capitaneos habuerant. Capitaneos enim prefectos vrbium vocant: vt verona scaligeros. Mantua passerinos. Patauium carariensés. Estenses autem iampridem dominatu ferrarie potiebantur: sed tunc potissimū Mutinam in potestatem suam redegere. Nec indignatus est karolus secundus neapolitanus rex Beatricem filiam Azoni marchioni estensi in vxorem tuz collocare. Verum friscus eius filius nouercam sibi superinductam cernens patrem in carcerem coniectum necat. Ferrariaq potitur: impetrato a venetis auxilio ad expugnādum Thedaldum castellum (ita accole vocant) ponti impositum. Tum vero cardinalis cognomento pelagura: Bononiam a clemente missus venetis sub anathematis pena imperat: vt a re ferrariensi abstineant. Optabant quidem ferrarienses ipsi ditioni ecclesiastice subesse. Hanc ob rem veneti maturandum rati: castellum die noctu oppugnatum tandem capiunt: quo facto friscus ipse vindicte cupidus: dimidiam Ferrarie partem incendit: potissimum vero eorum domos: qui rebus nouis studere videbātur. At ciues tantam iniuriam non diutius laturi sumptis armis Frisco dominatu eiecto: venetis sese dedunt: cum cernerent se ab his egregie defendi posse: quare pelagura indignatus: cruce signatos in venetos et ferrarienses vndequaq propere ad se vocat. Clemens vero cognita venetorum contumacia & regnandi cupiditate eis anathemate notatis sacra interdicit: pro seruisq direptis eorum bonis vbicunq locorum reperirentur haberi iussit. Quamobrem gens ipa mercature admodum dedita: et in anglia: et in gallia maxima incōmoda perpessa est. Alios preterea cardinales in hetruriam bellis tumultuantem pontifex misit: qui roberto calabrie duci florentinis ac lucensibus reliquisq prouincie populis mandarent: vt oppugnare pistorium desisterent. Paruere tum omnes preter florentinos et lucenses: quare his quoq a sacris interdictum est. Verum abeunte roberto auinion. salutandi pontificis causa pistorienses diutino bello fatigati deditionem tandem fecere. Capte vrbis florentini et lucenses menia euertūt: fossas complent: agrum sibi diuidunt a sanguine tamen ciuium temperatum est. Solum vrbis vtriq populo commune remanet. Quod quidem florentini non ita multopost contra federa inter se et lucenses inita occuparunt: ducto circūquaq muro elimatisq fossis. Idez preterea vt omnia circunquaq tutiora haberent. Acianum gentis vbaldine castellum in agro mugellano positum emptum pecunia diruūt: in planoq haud longe scarpariam: vt paucis ante annis in valle arni castelfrancum et sanctum ioannem condunt. Missus tum quidem in hetruriam neapolio cardinalis vrsinus: qui res ipsas componeret: spretus a florentinis et lucensibus eo ire prorupit: vt anathema et interdictum publice continuaret. Hanc ob rem florentini clerum ipsuz grauissimis exactionibus diu multūq vexarunt. Vsi preterea hac seuitia sunt: nam cursium donatum ciuem egregium et de repu. benemeritum interfecere: quia Vgutionis fagiolani filiam in vxorem duxerat: adeo nobilitatē odio habebat. Verum cum postea pelaguram legatum in recuperanda ferraria castelloq thedaldo a venetis occupato iuuissent a pontifice in gratiā recipiunt millesimo trecentesimonono. Eodem vo anno karolo secundo rege neapolitano mortuo filius robertus in regnū a pontifice missus: bononiā ad pelaguram ꝓficiscitur: quē statim ecclesie nomine tumultuanti ferrarie ꝓfecit. His autez neapolim iturus Degū catelanū virū insignem cum cohorte equituz in presidio reliquit. Qui vbi continere ferrarienses verbis & minis in officio non posset: eqtes ex arce in ciues dimisit quorū de numero multos certe trucidauit. Ad octo nāq & viginti ex optimatibus estensiuz dominatum appetentes necauit. Eodē vo tēpore henricus lutzelburgēsis a germanis imperator electus. hac quidē lege a pontifice cōfirmatur vt intra bienniū coronā rome habiturus italiam ingrediatur. Hoc autem animo id egerat pontifex vt imperatoris aduentu motus italici cōprimerent. Imperator itaq oīa se facturuz pollicitus oratores statim in italiaz ad populos & principes mittit: maxime vo ad florentinos: qui tum aretinos vexabant: petitq vt sibi et exercitui suo hospitium in vrbe parent: ac vexare aretinos designant. Respōdere tum florentini tm quidem principez impudenter agere: qui barbaros in italiam ducere conatur: quā ipse imperij causa a barbaris tueri deberet. Aretinis preterea imperatorem ipsum non bene cōsulere: quos sciret guelphos quidem ciues suos expulisse: exules enim ab imperatore instituti consueuisse et extorres retineri. Ferunt tum Dantem florentinos cecos appellasse: qꝫ impatori tam insulse respondissent quo certe nil poterat esse magis a repu. sua alienum. maxime autem tanto principe cum tanto exercitu hostili animo aduentante. Animos siquidem eis dabant roberti regis ꝓmissa: qui in regnum proficiscens factionis guelphe defensorem acerrimū vbiq se futuruz pollicitus erat. Imperator autem ad taurinos alpes transgressus in plana descendens: omnes fere ciuitatum principes honoris causa obuios habuit. Due tum preerant mediolani factiones quarum altera turrianoruz: altera vicecomitum habebatur. Guelphis preerat guido turrianus populi capitaneus: vt gentis vocabulo vtar. Gibellinis vo mafeus vicecomes. Veritus autem guido/ ne vicecomes henrici gratiaz ob factionem preoccuparet contracto exercitu in agro mediolanensi castra ponit visurus (vt ipse dicebat) qui nam vrbem se inuito ingrederentur. Tum vero mafeus nuncijs imperatorem ipsuz propere mediolanuz vocata / ad vrbem (vt ipse dicebat) imperij romani domicilium. Henricus itaq copias vrbi admouens: magnos tum quidem tumultus ingresso iā guidone concitauit: quos statiz rebus hoc modo cōpositis repressit: vt guido vercellis potiretur. mafeus vero equitum suorum dux et prefectus haberetur. Potitus mediolano imperator omnes fere ciuitates statim in deditionez accepit: preter alerandrinos. Coronam itaq ferream mediolani accipiens: quam modo etiam de more capere debuerat tanta ciues impensa vexauit: vt grauata onere plebs que libertatem sperabat arma sumpserit. Tū vero germani cum ab vtraq factione suos cedi viderent ex suburbijs vrbem ingressi factionuz capita ad se vocant. Galeatius autez mafei vicecomitis filius relicto domi genitore: cum magna clientuz manu ad imperatorem proficiscitur: ostenditq turrianos tyrannidez vrbis affectantes tantuz tumultus concitasse. Hanc ob rem germani cū gibellina factione in vnum conuenientes: turrianos non nihil apud plateā sancte marie noue resistentes ab vrbe pellunt: qui guidone suadente vercellas populariter petunt ex hac autem factione ad triginta interfecti referuntur. quorum de numero quattuor turriani fuere. Mouēs deinde in cremenses et cremonenses Henricus / qui gibellinos eiecerent guelphos ad supplicium vocat: sed libera cremonensium deditio henricum mitiorem reddidit. In cremenses aliquantuluz seuitum est: et eorum menia funditus euersa sunt. Parmenses autem timore perculsi: qui giberto corrigia suadente rubeos in vrbem acceperant pulsis guelphis imperatoris vicariuz recipiunt. Tutati sunt aliquādiu se brixiani: verū cuz acriter ab henrico oppugnarentur noctu ad montana confugientes: vacuam cultoribus vrbem reliquere. Ingressi itaq germani vrbis menia confestim demoliuntur. His autem vicinorum calamitatibus perterriti mantuani / veronenses/ vicentini/ patauini/ taruicini/ veneti/ mandata imperatoris statim fecere. Placentini quoq pulso alberto scoto guelphoruz duce imperatoris prefectuz suscipiunt. Compositis itaq hoc modo. Cisalpine gallie rebus imperator amadeo Sabaudie comite pisanoruz genuensiūq oratoribus subsequentibus per placentinos iter faciens genuaz proficiscitur. Quo etiā non ita multo post applicuere & legati roberti neapolitani et federici siculi regis: illi simulatam: isti veram amicitiaz prese ferentes. Nam robertus rex marescallum suum cum duobus milib9 equituz in hetruriam miserat: qui florentinis et lucensibus: si opus videretur contra imperatorem auxilio essent. Verum henricus Pisas classe delatus premissis terrestribus copijs maximis incōmodis lucenses afficit. Libuit hactenus commemorare hec incōmoda italis illata: quorum omnis culpa a quibusdaz in clementem transfertur: qui henricum impulerit cum exercitu Italiam ingredi. Sunt tamen qui scribant id ex vtilitate prouincie a clemente factum ob intestina mala: que quotidie cuz magna hominuz cede in vnaquaq ciuitate: imo in quouis paruo etiam castello cōmittebantur. Cedebantur ciues: necabantur senes: allidebantur infantes: nec vllus crudelitatis modus inerat. vnde clementi placuit quod scriptum apud homerum est: vn9 sit princeps ad quem omnia referentur. Henricus autez romam versus iter arripiens cum quingentis equitibus lodouicuz Sabaudieñ. Amedei filium premittit: qui certe apud Stephanum columnam nō longe a lateranensi palatio diuertens: magnum Vrsine factioni timorem iniecit. Henricus tamen viterbium primo inde Romaz veniēs: effuso obuiam honorato quoq cum vrbana multitudine perbenigne suscipitur. Coronatus deinde a tribus cardinalibus: romanos omnes in verba sua (vt mos est) iurare compulit. Edito ingenti conuiuio cui omnes ciuitatis proceres (exceptis duntaxat vrsinis) interfuere. Ne tamen in tanta celebritate quicꝗ tumultus ob concitatas hominum mentes oriretur: milites suos in theatris termis locisq munitis pro statione collocauit: quibus presidijs adeo cōfisus vt ausus sit etiam tributum insuetum a populo exigere. Qua ex re oēs vtriusq factionis ciues ad vrsinos confugiunt: qui edes suas prope tyberim et Adriani pōtē sitas validis ꝓsidijs cōmunierāt. Tum vo impator ira percit9 sagittarios nauales a pisanis missos in vrbem cōtra romanos vocat: quos certe nil tale metuentes ioannes roberti regis frater: qui suas nauales

suas nauales copias sub auentino collocauerat facile in fugam vertit: et intromisso equitatu haud longe in statiuis collocato populo romano adiuuante imperatorem ipsum Tybur abire coegit. Discessit et Joannes roberti frater cardinalium iussu: vrbēq pacatam reliquit. Henricus autem perusio iter faciens: cum aretium peruenisset Robertum regem maiestatis reum facit: citatumq nec apparentem regno priuauit: improbante eam rem clemente: qꝫ i loco nequaꝗ idoneo tantam rem nec ad se pertinentem peregisset. Pontificis enim proprium esse dicebat regnum Sicilie cis et vltra Farum dare et adimere: mouens Aretio imperator in florentinos et lucenses cum roberto sentientes copias ducit. Verum cum vrbem oppugnare non posset: occupato bonitio eodemq munito senensibus bellum indicit: qui auare nimium ac maligne commeatus ei subministrabant. At vero cum egrotare cepisset ad macereti balnea se contulit: vnde multo imbecillior ꝗ antea ad bōconuentum rediit: vbi post aliquot dies moritur non sine suspitione dati a florentinis veneni: subornato pollicitationibus et premijs monacho quodam: qui ei eucharistiam veneno illatam dederat: vt nonnulli scribunt. Pisani autem mortuo imperatore florentinorum potentiam veriti vgutionem fagiolanum ducem sibi ac tyrannum deligunt qui paulopost ab equitatu cuz henrico militare solito adiutus: lucenses agris mulctatos in potestatem suam redegit. Clemens vo ad cetera mala que italia patiebatur: audito incendio basilice cōstātiniane vehementer indoluit: pecuniasq clero ac populo romano misit ad templum restituenduz: licet eo anno tanta charitate et penuria rerum laboratum in regno sit: vt vix ad cibum et potum satis pecuniarum haberet. Quequidem mala et frequentes eclypses solis cometeq portendebant: et ipsa pestis qua fere vbiq tum laboratum est. Clemens autem cum animuz ad componendum ecclesie statum adiecisset: sacris ordinibus ter habitis et plerosq cardinales viros optimos creauit: et tribus consilijs diuersis in locis varijsq temporibus habitis: multa prudenter et mature egit. Nam et dulcini sectā ecclesiasticos impugnantez: vt dixi: perdomuit: et templarios sustulit in maximos errores prolapsos: christum scilicet abnegantes. eorumq bona hierosolymitanis militibus addixit: et regi francie ad pictauium quedam inhonesta petenti quominus id impetraret restitit: nam et damnari bonifacium et absolui nogaretium ac sarraz petebat. Primum certe nunꝗ obtinuit: secundum postremo impetrauit: pollicente nogaretio se iturum penitentie gratia contra sarracenos. quam expeditionem clemens ipse maxime quidem optabat: vt ex eius consilijs apparet. Preterea vo et celestinum quintū approbatis eius miraculis in sanctos retulit sub noīe petri cōfessoris: & librū Clementinarū a se cōpositū in viennēsi cōsilio edidit. Deinceps vo varijs egritudinibus afflictus (nunc enim dysenteria: nunc stomachi ac laterum dolore cruciabatur) octauo Pontificatus sui anno: mense decimo: die. xv. moritur. Vacat tum sedes annis duobus: mensis tribus. diebus. xvij. dum non satis inter cardinales constet quem potissimum deligant. Nec minor quidem discordia inter electores imperij tum fuit mortuo henrico cum alij lodouicum Bauarie: alij Federium austrie duces proponent quibus inter se prelio concurrentibus: superato Federico tanta superbia Lodouicus elatus est: vt absq auctoritate romane sedis et imperatorem se appellauerit: et ita vicecomitibus in Cisalpina fauerit: vt mediolano potiti sint: quo ei facilius romam proficisci liceret ad coronam auream (vt mos est) accipiendam. Tum verbo hetrusci omnes ac maxime guelphi trepidare ceperunt: qꝫ cernebant Lodouicum imperatorem omnia imperij iura adiuuantibus vicecomitibus et vgutione fagiolano pisanorum et lucentium tyranno breui repetiturum. Hanc ob rez & Guidonem petramalam epm aretinum ac dominum & Philippum tarentinum principem Roberti regis fratrem in partes suas pollicitationibus et muneribus pellexere. Multum enim Philippus equitatu et disciplina rei militaris tum valebat.

¶ Finis.

¶ Clementinis constitutionib9 accurate castigatis: cum casibus longis admodum familiaribus & repertorio accōmodo qō glosarum materiā paucis aperit: non pretermissis ipsarū diuisionibus finis imposit9 est in inclyta vrbe Lugd. opera Francisci fradin. Impēsis vo Aymonis de porta ciuis & mercatoris eiusdē vrbis. Anno gratie. M.cccccxvij. die vo. vij. mensis Maij.

¶ Registrum.
A.B.C.D.E.F.G.H.I.K Omnes sunt quaterni: preter K qui est ternus.

¶ Tabula titulorū quinq librorū Clemētis quinti sm ordinem alphabeti.

Appellationibus.libro.ij.fo.xxxj.colūna.iiij.
Baptismo et eius effectu.libro.iij.folio.liiij.columna.iiij.
Causa possessionis.lib.ij.fo.xxij.co.iiij.
Celebratione missarū.lib.iij.fo.liij.co.j.
Censibus.lib.iij.fo.lj.co.iij.
Concessione prebende.li.iij.fo.xxxviij.co.j.
Consanguinitate & affinitate.li.iiij.fo.lvj.co.ij.
Decimis.li.iij.fo.xliij.co.iiij.
Dolo & cōtumacia.li.ij.fo.xxiij.co.j.
Electione & electi ptāte.li.j.fo.vij.co.ij.
Etate & qualitate.li.j.fo.xv.co.j.
Exceptionibus.li.ij.fo.xxviij.co.iiij.
Excessibus prelatorum.li.v.fo.lxij.co.j.
Foro competenti.l.ij.fo.xxj.co.j.
Hereticis.li.v.fo.lviij.co.j.
Homicidio voluntario.li.v.fo.lxj.co.ij.
Immunitate ecclesiarum.li.iij.fo.lvj.co.j.
Judeis & sarracenis.li.v.fo.lvij.co.iij.
Judicijs.li.ij.fo.xx.co.j.
Jure patronatus.li.iij.fo.l.co.ij.
Jureiurando.li.ij.fo.xxvj.co.iij.
Magistris.li.v.fo.lvj.co.iij.
Officio vicarij.li.j.fo.xvj.co.iij.
Officio et potestate iudicis delegati.li.j.fo.xvij.co.j.
Officio iudicis ordinarij.li.j.fo.xvij.co.iij.
Penis.li.v.fo.lxiiij.co.ij.
Penitētijs & remissionib9.li.v.fo.lxvj.co.ij.
Prebendis & dignitatibus.li.iij.fo.xxvj.co.j.
Priuilegijs.li.v.fo.lxiij.co.ij.
Probationibus.li.ij.fo.xxv.co.iij.
Procuratoribus.li.j.fo.xviij.co.j.
Rebus eccl'ie nō alienādis.li.iij.fo.xxxix.co.ij.
Regularibus et transeuntib9 ad religionē.li.iij.fo.xlv.co.j.
Religiosis domibus.li.iij.fo.xlviij.co.iiij.
Reliquijs & veneratione sanctorum.lib.iij.fo.liiij.co.j.
Renunciatione.li.j.fo.xiij.co.iiij.
Rerum pmutatione.li.iij.fo.xl.co.j.
Rescriptis.li.j.fo.v.co.ij.
Restitutione in integrū.lib.j.fo.xix.co.ij.
Sententia et re iudicata.li.ij.fo.xxix.co.j.
Sententia excōicationis.lib.v.fo.lxvj.co.iiij.
Sepulturis.li.iij.fo.xl.co.iiij.
Sequestratione.li.ij.fo.xxiiij.co.iiij.
Statu monachorū.li.iij.fo.xlvj.co.j.
Summa trinitate.li.j.fo.iij.co.ij.
Supplenda negligentia platorum.li.j.fo.xiij.co.j.
Testamentis.li.iij.fo.xl.co.iij.
Testibus.li.ij.fo.xxv.co.iiij.
Verborum significatione.li.v.fo.lxviij.co.iij.
Vita & honestate clericorum.li.iij.fo.xxxiij.co.iiij.
Vsuris.li.v.fo.lxj.co.iij.
Vt lite pendente nil innouet.li.ij.fo.xxiij.co.j.

¶ Tabula omniū capitulorū per alphabeti ordinē et numerum foliorū columnarūq singula demonstrans.

Abbates.fo.v.co.iij.
Ab ecclesia.fo.xix.co.ij.
Abusionibus.fo.lxvj.co.iij.
Ad cōpescendas.fo.xxiiij.co.iiij.
Ad nostrū.in ti.de cens.fo.lij.co.ij.
Ad nostrū.fo.lix.co.iiij.
Appellanti.fo.xxxiij.co.iiij.
Archiepiscopo.fo.lxiiij.co.j.
Attendentes.fo.xlviij.co.j.
Auditor.fo.vj.co.ij.
Causa beneficiali.fo.xxij.co.iiij.
Causam electionis.fo.ix.co.ij.
Cedit quidem.fo.lvij.co.iij.
Constitutionē.fo.x.co.ij.
Cū a repulsione.fo.xxxiij.co.ij.
Cū cōcessa.fo.xiij.co.iij.
Cū de quibusdā.fo.xlviij.co.iiij.
Cū ecclesie.fo.xv.co.j.
Cū ei quem.fo.xxxviij.co.ij.
Cum ex eo.fo.lxviij.co.ij.
Cum illusio.fo.xiij.co.iiij.
Cum iudei.fo.xxv.co.iiij.
Cum lite.fo.xxiiij.col.iiij.
Cum rationi.fo.vij.co.iij.

Cum fm statuta.fo.lxvj.co.ij.
Cum sit nature.fo.lj.co.iiij.
Cum sit.fo.lvij.co.ij.
Cupientes.fo.lxv.co.ij.
Dignum prorsus.fo.liij.co.ij.
Dyocesanis.fo.xxxiiij.co.iiij.
Dispendiosam.fo.xx.co.ij.
Dudum.fo.xx.co.j.
Dudum.in titu.de sepul.fo.xlj.co.iiij.
Eos qui.in ti.de sepul.fo.xlj.co.ij.
Eos qui.fo.xlv.co.iiij.
Eos qui.in titu.de ɔsan.ꝛ affi.fo.lvj.co.ij.
Et si.in ti.de rescriptis.fo.vj.co.j.
Et si.in ti.de offi.ordi.fo.xvij.co.iiij.
Ex frequentibus.fo.lxvij.co.j.
Ex graui.fo.lxj.co.ij.
Excōicationis.fo.xxviij.co.iiij.
Exiui de paradiso.fo.lxviij.co.ij.
Fidei catholice.fo.ij.co.ij.
Frequens.fo.lij.co.ij.
Generalem.fo.xvj.co.ij.
Gratie.fo.vj.co.iiij.
Graui.fo.liij.co.j.
Grauis.in ti.de sen.excō.fo.lxvij.co.iiij.
In plerisqꝫ.fo.xij.co.ij.
Instrumento.fo.xviij.co.j.
Inter solicitudines.fo.lvj.co.iiij.
Judices.fo.xvij.co.ij.
Litteris.fo.xxv.co.iij.
Litteras.fo.vij.co.ij.
Monasteriorum.fo.xxxix.co.ij.
Multorum.in titu.de here.fo.lviij.co.j.
Multorum.fo.lxv.co.ij.
Ne concessione iuris.fo.xl.co.ij.
Ne in agro.fo.xlvj.co.j.
Ne romani.fo.viij.co.j.
Nolentes.fo.lix.co.ij.
Non potest.fo.xviij.co.ij.
Pastoralis.fo.xxix.co.iij.
Per litteras.fo.xxxvj.co.iiij.
Plures ab vno.fo.lj.co.ij.
Presenti.in ti.de censibus.fo.lij.co.iiij.
Presenti.i ti.de baptis.ꝛ ei⁹ effectu.fo.liij.co.iiij.
Procuratorem.fo.xix.co.j.
Quādiu.fo.xxxiij.co.ij.
Quis sacris.fo.xxj.co.ij.
Quis rigor.fo.xxxij.co.ij.
Que de ecclesijs.fo.xvj.co.iiij.
Quia contingit.fo.xlix.co.ij.
Quia regulares.fo.xiiij.co.ij.
Quod circa.fo.xij.co.iiij.
Quoniam qui.fo.xxxv.co.ij.
Quoniam ex constitutione.fo.xlvj.colum.j.
Religiosi.in ti.de priuile.fo.lxiij.colum.ij.
Religiosi.in tit.de decimis.fo.xliij.co.iiij.
Religiosus.fo.xviij.columna.iiij.
Religiosis.fo.xl.columna.iij.
Romani.fo.xxvj.columna.iiij.
Sepe contingit.fo.lxx.columna.ij.
Si ante.fo.xxiij.columna.ij.
Si a iudicibus.fo.xxxj.columna.iiij.
Si appellationem.fo.xxxiiij.colum.j.
Si beneficiorum.fo.xliiij.colum.iiij.
Sicut.fo.xxxij.columna.iiij.
Si de beneficio.fo.xxxvij.colum.iij.
Si dignitatem.fo.xxxvj.co.ij.
Si dominum.fo.liiij.colum.j.
Si duobus.fo.xxiiij.colum.ij.
Si furiosus.fo.lxvj.co.ij.
Si iuxta.fo.xxxvij.columna.iiij.
Si plures.fo.xxxvij.colum.j.
Si quis suadente.fo.lxiiij.co.ij.
Si romanus.fo.xxxvij.colum.ij.
Si summus.fo.lviij.colum.ij.
Si vna.fo.xxxix.co.iiij.
Statutum.fo.xiij.columna.ij.
Testibus.fo.xxvj.co.ij.
Ut calumnijs.fo.xxix.co.ij.
Ut clericorum.fo.xvij.colum.iij.
Ut constitutio.fo.l.colum.ij.
Ut professores.fo.xlv.co.ij.
Ubi qui.fo.xv.co.iij.

Tabula ɔtinēs materias tā in glosa ordinaria q̄ꝫ in alijs additionibus casibusqꝫ declaratas. que marginib⁹ signate fm numerum foliorū. colūnarūqꝫ facillime inueniuntur.

Abbas plus ɔsequit̃ p bn̄dictionem q̄ abbatissa.fo.xlviij.co.ij.
Abbates exempti vices epoꝝ gerūt.fo.xxxix.columna.iij.
Abbates ecclesias vnire nō pn̄t.fo.xxxix.co.iiij.
Abbatisse nō oēs bn̄dicūtur.fo.xlviij.co.ij.
Abbatisse bn̄dictionē mlta īpediūt.f.xlviij.co.iij.
Abstinētia est cōtinētie nutrix.fo.xlvj.co.ij.
Absolutus in infirmitate ab inferiori qn̄ dꝫ se repsentare superiori.fo.lxv.co.j.
Accrescit alteri qd ab alio subtrahit̃.fol.xvj.co.ij.
Accessorij iure venit quod principaliter non veniret.fo.xxxvj.co.iiij.
Acceptare valens infra mensem an post mensem acceptare possit.fo.xxxviij.co.iiij.
Acceptatio beneficij sine executoris presentia fieri potest.fo.xxxix.co.j.
Acta quid sit.fo.iij.co.iij.
Actio alicui tripliciter attribuitur.fo.iiij.co.iij.
Actio pp̄laris qn̄qꝫ īteresse p̄uatū hꝫ.fo.xj.co.iij.
Actio ī fctm̄ orit̃ ex sn̄ia diffinitiua.f.xxxiiij.co.iij.
Actorum quedam sunt acta cause: quedam iudicij.fo.lxxj.colum.ij.
Adulterij causa an requirat ordinē iudiciariū.fo.xx.colum.iiij.
Affigere quid est.fo.iij.co.iij.
Agere volēs de nullitate sententie quid dꝫ facere.fo.xxix.colum.iij.
Album pretoris quid erat.fo.xx.co.j.
Alueus dupliciter sumit̃.fo.xlij.co.ij.
Ambiguitas est triplex.fo.ij.co.iij.
Anfractus quid notat.fo.xlij.co.ij.
Anima qn̄ infundit̃ corpi humano.fo.iij.co.iiij.
Anima est triplex.fo.iiij.co.ij.
Aīa rōnalis est forma corpis hūani.fo.iiij.co.ij.
Anime purgatorij sunt dei iudicio reseruate.fol.lxvj.columna.iiij.
Anni dn̄i a quo tpe sunt cōputādi.fo.ij.co.iiij.
Anticipatio vnde dicit̃.fo.iiij.co.ij.
Antidotū ꝛ nō antidoꝝ dicēdū est.fo.xxviij.co.j.
Apes vnde dicit̃.fo.xxvj.colum.iiij.
Apes apis ꝛ apex apicis differūt.fo.xxvj.co.iiij.
Apex repit̃ ī mltiplici significatiōe.f.xxvj.co.iiij.
Apostoli qui dicunt̃.fo.xxiij.colum.iij.
Apostoli intra.xxx.dies sunt petēdi.f.xxxij.co.ij.
Apostoli varia habēt noīa.fo.xxxij.co.iiij.
Apostoloꝝ varia genera.fo.xxxij.co.j.
Apl̄i dant̃ vt iudex ad quē īstruat̃.fo.xxxij.co.iij.
Apl̄i cui⁹ expēsis sunt tradendi.fo.xxxij.co.iiij.
Appellatio non deuoluit ad curiā causas bn̄ficiales nisi multa cōcurrāt.fo.x.colum.ij.
Appellatio qual̄r īterponet̃ a duob⁹ iudicibus q etiā diuisim haberi nō possunt.fo.xxxij.co.j.
Appellatio a diffinitiua ex nouis causis iustificari potest.fo.xxxij.co.iiij.
Appellatio potest esse deserta tacite et expresse.fo.xxxiij.colum.j.
Appellatio ab electiōe ꝛc.ꝛ appellans a sn̄ia diffinitiua diuersimode onerātur.fo.xxxj.co.ij.
Appellatio pōt interponi absente appellato.fol.xxxj.columna.iiij.
Appellare tertio non licet.fo.xxxiij.co.ij.
Appellare scōo ꝛ succūbere tantum est quātū non appellare.fo.xxxiij.colum.ij.
Appellare licet qn̄qꝫ etiā fm leges ab interlocutoria.fo.lviij.colum.ij.
Appellari nō potest in iudicio a grauamine futuro.fo.xxxij.co.ij.
Appellationis ɔsequēde quando incipit tempus currere.fo.xxxij.colum.j.
Appellatiōis notitia qn̄qꝫ ē plena ꝛ certa.f.x.c.ij.
Appellationi sup bn̄ficijs tribus temporibus prescribitur.fo.x.colum.j.
Appellans ab vno ex pluribus iudicibus an bene appellet.fo.xxxij.colum.j.
Appellans ab interlocutoria quid exprimere debet.fo.xxxij.co.iiij.
Appellās ante sn̄iam si postea appellat a sn̄ia: nō ob id appellationi renūciat.fo.xxij.co.ij.
Appellāti in causa bn̄ficiali sufficit solam appellationē appellato intimare.fo.xxxij.co.ij.
Appellat̃ a sentētijs auditoꝝ curie.fo.xxv.co.ij.
Archidyaconus quis esse non potest in vigesimo anno.fo.xvj.colum.ij.
Archipresbyter si non sit p̄sbyter an possit admitti ad eligendum.fo.xvj.co.j.
Archiui sunt armaria librorū.fo.xxviij.co.ij.
Argumentū a cōtrario qn̄qꝫ cessat.fo.lxvij.co.ij.
Attentata post citationē iudicis officio reuocantur.fo.xxiij.columna.iiij.
Attestatiōib⁹ publicatꝫ ī pncipali nō lꝫ ī cā applonis testes pducē sup hisdē capl̄is.fo.xxvj.co.ij.
Auditor qualiter a papa deputat̃.fo.vj.co.ij.
Auditores quā iurisditionē habēt.fo.vj.co.ij.
Aurū ꝛ argētū phibet̃ a dn̄o possideri.f.lxx.co.ij.
Auctorizans quandoqꝫ plus punitur q̄ faciens.folio.lxij.co.j.
Baptismi tria sunt necessaria.fo.liiij.co.j.
Basilice: mesquite: ꝛ synagoge differunt.folio.lvij.co.iiij.
Bn̄dictio solēnis p que vba fit.fo.lxiij.colū.j.
Bn̄dictio abbatisse an sit iterabilis.f.xlviij.co.ij.
Bn̄ficiū accipiēs cū aīo retrocedēdi tenet̃ oēs fructus ex illo pceptos restituere.fo.xv.co.ij.
Bn̄ficiū tpe date nō creatū cū nō debeatur impetranti: si data ꝛ creatio sint eiusdem diei quis de prioritate probabit.fo.vij.colum.ij.
Bn̄ficiū idē ad duos spectare nō pt.f.xxiij.co.ij.
Bn̄ficiū sine magna causa non est subtrahendū.fo.lxvj.columna.ij.
Beneficiū pdens obtentū non videtur inhabilitatus ad obtinendum.fo.lxv.colum.ij.
Beneficij resignatio facta per incarceratum an teneat.fo.lxv.colum.ij.
Beneficij restitutionē petens an habeat pbare titulum.fo.xxiij.colum.j.
Beneficij sequestratio impeditur duobus cōcurrentibus.fo.xxv.colum.ij.
Bn̄ficioꝝ incōpatibiliū pluralitatem habenti an possit aliud tale cōferri.fo.xxxvij.co.j.
Bn̄ficioꝝ mutatiōes grate nō sunt.f.xxxviij.co.j.
Bn̄ficia de sui natura sunt ppetua.fo.xlix.co.iiij.
Bn̄ficia a quibus petit̃ decima quādoqꝫ sunt taxata.fo.xliiij.co.iiij.
Bn̄ficia ɔfirmati ī curia an vacēt ī ipa.f.xxiiij.c.ij.
Beneficiandi sciant legere/cantare/et construere.fo.xxxviij.colum.iij.
Bissextus vnde pcedit.fo.lv.co.j.
Bulla aurea vti periculosū est.fo.xxviij.co.ij.
Calumnia quid est.fo.xxix.colum.ij.
Calūnijs litigātiū ē obuiādū.fo.xxix.co.ij.
Camerarius pape ꝛ marescallus an habeāt ordinariā vel delegatā.fo.viij.co.ij.
Camerarij apostolici officiū.fo.viij.colum.ij.
Canes ꝛ aues nō habeant epi.fo.lij.columna.ij.
Canon multipliciter sumit̃.fo.xxj.columna.ij.
Canonica monitio quid sit.fo.xxj.co.ij.
Canonicus in sacris nō cōstitutus non est ab alijs expectandus: lꝫ velit ordinari infra terminum iuris datū ad eligendū.fo.xv.co.iiij.
Canonicus nō in sacris actus nō collegiales exercere potest.fo.xv.columna.iiij.
Canonici regulares sunt ī colore varij.f.vij.co.iiij.
Canonicum sufficit esse in sacris tpe electionis ad hoc vt eligere possit.fo.xv.colum.iiij.
Capa vnde dicitur.fo.xlij.colum.ij.
Captiuus ad iuramentū de redeūdo relaxatus an redire teneatur.fo.xxxj.co.j.
Capitulum sede vacāte potest pmutationibus auctoritatem prestare.fo.xl.columna.ij.
Capitulū vtrum sede vacante possit visitare ꝛ procurationem exigere.fo.lviij.columna.ij.
Cardinalis null⁹ ē nisi saltē sit dyacon⁹.f.xv.co.ij.
Carnifex vnde dicit̃.fo.xxxiiij.columna.iiij.
Carnes licet comedere tpe phibitio ppter necessitatem.fo.lij.columna.ij.
Cathedra vnde dicitur.fo.xlij.columna.ij.
Causa criminalis pōt delegari.fo.xvij.co.ij.
Causa super

Tabula materiarū Clementinarum.

Causa super pprietate ecclesie non debet expediri summarie.fo.xx.co.iiij.
Causa si cōmittatur simpliciter solum: vel simpliciter ꝛ de plano: an possit expediri sine ordine iudiciario.fo.lxx.co.ij.
Cauere nō sufficit habere ratum qd legitime fiet p pcuratorem.fo.xviij.co.j.
Cautio de iudicato soluendo tres clausulas continet.fo.xviij.co.j.
Cedens censetur mortuus.fo.viij.co.iiij.
Cēseo p iubeo: delibero ꝛc.ponit̃.f.xxxviij.co.iiij.
Cetus cardinaliū a papa hꝫ ptātem.fo.viij.co.ij.
Cetus: collegiū: ꝛ gremiū idē sunt.fo.viij.co.ij.
Charitas perfectissima in hac vita haberi nō potest.fo.lx.co.j.
Chorea vnde dicitur.fo.liij.co.ij.
Christus an omnes humanos defectus assumpserit.fo.iij.co.iiij.
Christus de Maria propter tres rationes voluit incarnari.fo.iij.co.iiij.
Christus quadruplici ratione crucis mortem elegit.fo.iiij.co.j.
Citatio ɔ̄ malefactores vbi fieri dꝫ.fo.xxj.co.ij.
Citatio ad casum debet esse formata.fo.lxiij.co.ij.
Citatio prima firmat iudicium: ꝛ ppetuat iurisditionem.fo.xx.co.j.
Citatio personalis constituit aliquem verum ɔtumacem.fo.xx.co.ij.
Citatio an possit fieri die feriato.fo.xxij.co.j.
Citatio non artat assignato loco notorie nō tuto.fo.xxx.co.iiij.
Citatio vna perēptoria nō sufficit vbi ius ternam requirit.fo.xxxv.co.j.
Citatio dꝫ esse trina vel peremptoria.fo.lxxj.co.ij.
Citatio perēptoria an sit ad sententiā audiendam necessaria.fo.lxxj.co.iiij.
Claustri abusiones sunt.xij.fo.xlvij.co.j.
Claustralis curā ppl̄i gerere nō dꝫ.fo.xlvij.co.iij.
Clemens.v.quare tempore suo nō edidit clementinas.fo.ij.co.j.
Clemētine tres an̄ ɔciliū emanauerūt.fo.ij.co.iiij.
Clemētine nō sunt vocāde septim⁹ liber.f.ij.co.iiij.
Clemētine a quo tpe ligauerūt.fo.lij.co.j.
Clemētine qn̄ fuerūt facte.fo.lij.co.j.
Clericus aures habeat patētes.fo.xxxv.co.ij.
Cleric⁹ q est sacerdoti necessarius an habeat partem oblationum ꝛ funeralium.fo.xlij.co.j.
Clericus est q primā tonsurā hꝫ.fo.xxxv.co.ij.
Clericū citatum ad curiā impediēs lꝫ nō aīo iniuriandi excōicationem incurrit.fo.lxv.co.ij.
Clerico pauperi non puidetur de bn̄ficio sine examine.fo.xxxviij.co.ij.
Clericis secularib⁹ habitus certi coloris vel forme nō est prefixus.fo.vij.co.iiij.
Coactio est duplex.fo.lvj.co.iij.
Codex quid significat.fo.lxij.co.j.
Collatiōes qn̄qꝫ fiūt per vices.fo.lj.co.iiij.
Cōmenda ꝛ vicaria differunt.fo.xvj.co.iiij.
Cōmerciū vn̄ dicit̃.fo.xxxiiij.co.iiij.
Cōpulsio est multiplex.fo.lxviij.co.j.
Cōclusio in causa an sit necessaria.fo.lxxij.co.j.
Cōclusio ī causa bn̄ficiali pōt omitti.fo.xxiij.co.j.
Confessor quem ordinem seruare debet anteq̄ absoluat.fo.xlij.co.j.
Consilio reuerentie parendum est.fo.xxvj.co.j.
Cōstitutio penalis qn̄qꝫ extendi pōt.fo.v.co.iiij.
Cōstitutio ecclesie ligat occulta.fo.lix.co.j.
Consensus tacitus qn̄qꝫ sufficit.fo.lxxij.co.j.
Cōsulens fraudulenter obligatur ei contra quem consulit.fo.xxij.co.j.
Cōsuetudo contra ius reprobans ɔsuetudinē induci potest.fo.xiij.co.iij.
Cōsuetudo quid est.fo.xxx.co.ij.
Cōsuetudo de nō residendo in prioratibus nō valet.fo.xlvij.co.iiij.
Cōsistorium vnde dicitur.fo.xxxj.co.j.
Cōtumax in nō veniendo nō appellat: secus si est cōtumax in nō parendo.fo.xxij.co.iij.
Cōtumax ver⁹ ꝛ ɔtumax vict⁹ qs ē.fo.xxij.co.ij.
Cōtumacē facit qn̄qꝫ partis requisitio etiā vnica.fo.xliiij.co.ij.
Cōtumacia est triplex.fo.xxij.co.iij.
Cōsiliarius quis dicitur.fo.lxiiij.co.iiij.
Cōtrariorum nō semper est eadem disciplina.fol.lxvij.columna.ij.
Concilium lateranen̄.est generale ꝛ econtra.folio lvj.columna.ij.
Cōcilia fieri exemptis nō expedit.fo.xlij.co.j.
Cōscia alicui⁹ qn̄qꝫ p papā onerat̃.fo.lxxij.co.ij.
Cōuentus in causa summaria an possit recōuenire in causa plenaria.fo.lxxj.co.ij.
Cōfessus religioso priuilegiato nō tenet̃ iterū cōfiteri sacerdoti pprio.fo.xliij.co.j.
Cor nō manum respicit deus.fo.lxxj.co.iiij.
Cordigeri pn̄t dici hēre aliqd ppriū.fo.lxx.co.ij.
Corona/tōsura/ꝛ rasura differētes aliqualiter qd in clericis representant.fo.xxv.co.iij.
Corona triplici coronatur rex romanorum.folio xxviij.columna.ij.
Corpus christi sumere determinato tempore tenētur omnes quātūcūqꝫ perfecti et ipsum adorare.fo.lxj.colūna.j.
Corpus xp̄i etiā ad defunctos trāsfert̃.fo.liiij.co.j.
Corrigere ꝛ corripere differunt.fo.lix.co.iiij.
Creditur quandoqꝫ vni soli ꝛ in causa ppria.folio xxij.co.ij.
Crimen lese maiestatis quid est.fo.xxx.co.j.
Crimen perduellionis quid est.fo.xxx.co.j.
Crimina occulta ligātur per ɔstitutionem ecclesie militantis.fo.lix.co.j.
Crux xp̄i ex q̄ttuor lignis cōposita fuit.f.iiij.co.j.
Curatus nōdum presbyter suis parrochianis potest dare licentiā alibi sacramenta recipiendi.fo.lxiij.columna.iij.
Date tempus inspicitur.fo.vij.co.ij.
Debeo debes necessitatem importat.folio xlviij.co.j.
Debitum quid est.fo.xliiij.co.j.
Decet cōcernit honestatē.fo.lxiij.co.j.
Decima an possit per laicū dari epo.fo.xl.co.j.
Decima bn̄ficioꝝ solui dꝫ ī pecunia.f.xliij.co.iiij.
Decima debetur de oblationibus.fo.xliiij.co.iiij.
Decime papalis questio an debeat tractari de plano.fo.xx.co.iiij.
Decime de nutrimentis animaliū nō sunt a leprosis soluende.fo.xliiij.co.j.
Decimas soluere vtrū oēs teneātur.fo.xx.co.iiij.
Decretū multis modis dicitur.fo.xxvij.co.iiij.
Decretū pape afficit ignorātes.fo.xxxvij.co.ij.
Decretū qn̄ dicat̃ irritans.fo.xxxviij.co.ij.
Defensor quis dicitur.fo.lxiiij.co.iiij.
Dei fili⁹ est vnic⁹: nec pn̄t esse plures.fo.iij.co.iij.
Delegatus etiam a papa qn̄qꝫ subdelegare nō potest.fo.xvij.co.j.
Deliberatorie an sint reo dande in causis summarijs.fo.lxx.co.iiij.
Delinquens an sit de necessitate ad delicti locū remittendus.fo.xxxj.co.j.
Deus omnia facit vel fieri permittit.fo.ij.co.iiij.
Deum incarnari ante peccatū nō fuisset ɔueniēs: nec statim post peccatū: nec ad finē seculi debuit incarnatio differri.fo.iij.co.iiij.
Deum videre p essentiam nulla intellectualis natura potest.fo.lx.co.ij.
Dyadema/sertū/ꝛ corona differūt.f.xxvij.co.iiij.
Dies solēnes in quibus papa facit pcessus generales.fo.xx.co.j.
Diffamari quid est.fo.xvij.co.ij.
Dignitas an possit tolli de ecclesia ꝛ per quem.fo.xl.co.ij.
Dignitatū pluralitas facit quem inhabilē etiā ad minora beneficia.fo.xxxvij.co.ij.
Dignitati defertur in penis.fo.lxv.co.ij.
Dilatio quid est.fo.xxxiij.co.ij.
Dilatiōes appellati psunt appellāti.f.xxxiij.co.j.
Dyocesis est parochia epi.fo.lxij.co.ij.
Dispensatio ad duo de duobus primis intelligitur.fo.xxvij.co.j.
Dispensatio quid est.fo.xxxvj.co.j.
Dispensatio super duobus beneficijs intelligit̃ de duobus primis.fo.xxxvij.co.j.
Dispensationē impetrās an teneat̃ de bn̄ficiorum qualitate mentionem facere.fo.xxxvj.co.ij.
Districtus facile variantur.fo.viij.co.iiij.
Diuisio materiā reddit faciliorē.fo.lxviij.co.iiij.
Doctoratus quid est: ꝛ an per ipsuꝫ character imprimatur.fo.lvij.co.ij.
Doctoratus ꝛ alij gradus a quibus conferri possunt.fo.lvij.co.iij.
Doctoratus ꝛ magisterium sine peccato postulari possunt.fo.lvij.co.ij.
Domū alteri⁹ ingrediēs iniuriā facit.fo.ix.co.iiij.
Domiciliū vnde dicitur.fo.xxx.co.ij.
Dominus habet agrum: vineam: domum etiam amplam.fo.xlvj.co.ij.
Domum intrans animo furandi an statim teneatur furti.fo.xlvij.co.ij.
Donata per fideles per solum papā possunt alterari.fo.xlix.co.ij.
Donatio constantini facta ecclesie romane an potuisset per successorem reuocari.fo.xxviij.co.iij.
Dormiendo aliqua agi⁹ possunt.fo.lxj.co.ij.
Ecclesia an potuisset ita bene formari p vndas fluentes christo viuente sicut christo mortuo.fo.iiij.co.ij.
Ecclesia mater nostra ex latere christi formata est: sicut eua ex latere ade.fo.iij.co.ij.
Ecclesia nō moritur.fo.xix.co.j.
Ecclesia q̄ nō est psecuta appellationē infra biennium an indigeat restitutione.fo.xix.co.iij.
Ecclesia vacans vniri ꝛ donari potest.fo.xl.co.j.
Ecclesia quare est vna.fo.lx.co.ij.
Ecclesia quid cōprehendit.in cle.j.de sentē.excō.fo.lxvij.co.ij.
Eccl̄ia metropolitana an dicatur matrix.quo ad interdictum puincie.fo.lxvij.co.ij.
Ecclesie carenti populo tantum vel clero tantū an prouideri possit de episcopo sine pape licentia: fo.xij.colūna.ij.
Eccl̄ie baptismales dicunt̃ matrices.fo.liij.co.iiij.
Eccl̄ie hōa ppt̃ delictū plati nō ɔfiscant̃.f.lix.co.ij.
Eccl̄ie excessiue ꝛ edificia fratribus minoribus interdicuntur.fo.lxxj.co.iiij.
Ecclesie possunt effici de mensa prelatoꝝ multis modis.fo.lxij.co.iiij.
Ecclesiam patroni laici legatus cōferre nō potest: sed bene papa.fo.xxxvj.co.iiij.
Editio rationis p quas actiones petit̃.fo.lxij.co.j.
Electio prelati per quem fiet si nullus de capitulo sit in sacris.fo.xvj.co.j.
Electio fieri ꝛ matrimonium ɔtrahi per pcuratorem potest.fo.xxxix.co.j.
Electione cassata qn̄qꝫ indistincte ius in eligētes reuertitur.fo.lxxij.co.ij.
Electiones nō pn̄t alternatiue fieri.fo.lj.co.iiij.
Electo in prepositum ante ɔfirmationem in curia moriente nō dicitur prepositura in curia vacare.fo.xxiiij.co.ij.
Elemosyna est triplex.fo.lv.co.j.
Elemosynam facere an sit monachis permissum.fo.xxxv.co.iiij.
Elemosynaria: hospitale et domus dei idem sunt.fo.xxxvj.co.iiij.
Elemosynarie nō pn̄t in titulū ɔferri.fo.xlix.co.ij.
Eligendi potestas est duplex.fo.xij.co.iiij.
Eligētibus cōpromittētibus currunt electionum tempora.fo.xxxiij.co.ij.
Eps nullius ecclesie esse potest.fo.xij.co.ij.
Eps iniuriā ecclesie pōt vindicare: sed non ppriā.fo.xxj.co.iiij.
Eps an possit p̄scribere facultatē alienandi res ecclesiasticas sine cōsensu capituli.fo.xxxix.co.iiij.
Eps nō auctorizat in facto pprio.fo.xl.co.j.
Eps capitulo suo donare pōt de his que spectant ad mensam.fo.xl.co.ij.
Eps restrigēs ptātē curatorū an restringat ptātē fratrū circa ɔfessiōes priuilegiatoꝝ.fo.xliij.co.j.
Eps charitatiuū subsidiū pōt exigere.f.lxij.co.iij.
Eps audiens missam a male ordinato nō dispensat cum eo.fo.lxviij.co.iij.
Eps in duabus dignitatibus dispēsare potest.fo.xxxvij.co.j.
Epi in dyocesib⁹ alienis celebrantes an possint vti pontificalibus.fo.lxiiij.co.ij.
Epi iurātes an sacra tāgere debeāt.f.xxviij.co.ij.
Epi officiū est egētibus puidere.fo.xxxix.co.iiij.
Epi dicuntur antistites.fo.xlij.co.ij.
Epi an possint iura epalia remittere.fo.xlix.co.iij.
Epi offm̄ qn̄qꝫ p lr̃as pape excitat̃.f.xxxvij.co.iij.

Tabula materiarū Clementinarum.

Epor et nō inferior est pmutatiōibus auctoritatem prestare.fo.xl.co.iij.
Epatu sequestrato ꝯfert sequester beneficia ad collationē epi spectantia.fo.xxv.co.ij.
Equalitas debet esse in iudicijs qualiter intelligitur.fo.xxvj.co.j.
Error opponit cōsensui:ꝛ si falsum pro vero approbat.fo.xx.co.ij.
Essentia: substantia: ꝛ natura qualiter dicūtur in diuinis.fo.iij.co.iij.
Euangeliste quattuor apte per animalium facies figurantur.fo.iiij.co.j.
Eucharistia vnde dicitur.fo.lxiij.co.ij.
Eucharistia non est ad mortem condemnatis deneganda.fo.lxvj.co.ij.
Exactio pticularis multa hꝫ icōmoda.fo.lj.co.j.
Exceptio firmat regulam.fo.lxix.co.iiij.
Exceptio qn̄qꝫ personā iudicis: qn̄qꝫ iurisditionē contingit.fo.xxiiij.co.iiij.
Exceptio quid est.fo.xxviij.co.iiij.
Exceptionum varie species.fo.xxix.co.j.
Excommunicatio quid est.fo.xxviij.co.iiij.
Excōmunicatio dupliciter opponit.fo.xxix.co.j.
Excōicatio in qualibet parte litis opponi potest.fo.xxix.co.iij.
Excommunicatio an multiplicetur multiplicato delicto.fo.xlj.co.iij.
Excōmunicatio potest opponi in vim dilatorie ꝛ in vim peremptorie.fo.xxviij.co.iiij.
Excōicatio canōis ligat occulta delicta.f.lvj.co.ij.
Excōmunicatio iteratur.fo.lxvij.co.iiij.
Excōicatiōis diffinitio ꝛ diuisio.fo.xxviij.co.iiij.
Excōicat' occult' nō ē i publico vitād'.f.lxviij.c.j.
Excōmunicatus excōicatur.fo.lxviij.co.j.
Excōicat' ab hoīe a q̄ est absoluēd'.fo.lxiij.co.iij.
Excōicatus per iudicē in loco iudiciali an dicatur publice excōmunicatus.fo.xlj.co.iij.
Excōicato p̄sente non lꝫ celebrare.fo.lxvij.co.iiij.
Excōicatur quis ipo facto per clementinas in.lij. casibus.fo.lxvij.co.iij.
Executor quis dicit.fo.xxix.co.iij.
Executor pape beneficium ad papam deuolutum confert.fo.xxxvij.co.iiij.
Executore pape negligente an collatio deuoluat ad ipsum vel ad papam.fo.xxxvij.co.iij.
Exercere in actibus virtutum moralium an sit hominis imperfecti.fo.lx.co.iiij.
Exēpti qn̄qꝫ puniunt p ordinariū.fo.lxvj.co.iiij.
Expressio qn̄qꝫ noīatim fieri dꝫ.fo.xxxiij.co.iiij.
Exterminare vnde dicitur.fo.xxviij.co.ij.
Extunc extremum tempus significat.fo.l.co.iiij.
Facti psecutio qn̄qꝫ nō sufficit.fo.xxxix.co.j.
Falcidia est in bonis heredis.fo.xliij.co.iij.
Fautor quis dicitur.fo.lxiiij.co.iiij.
Femininū cōprehēdit p masculinū.fo.xliiij.co.j.
Feria quid signat ꝛ vnde dicitur.fo.lv.co.j.
Ferie quottuplices sunt: ꝛ quibus possunt litigantes renunciare.fo.lxxj.co.j.
Ferie repentine a solo principe indicūtur. ibidem.
Feudum quid est.fo.xxx.co.ij.
Feudatarius quis dicitur.fo.xxx.co.ij.
Fides coniugij an sit vna.fo.lvj.co.iiij.
Figure descriptio.fo.lxx.co.iiij.
Filius in diuinis est patri coeternus.fo.iij.co.iiij.
Filius p delicto patris qn̄qꝫ punit.fo.liiij.co.iij.
Forma rescripti ad beneficium cum priuilegio acceptandi.fo.xxxviij.co.iiij.
Fornicatio simplex est pctm̄ mortale.fo.lx.co.iiij.
Fossa quid dicitur.fo.xlj.co.ij.
Fragmentū dicitur a frango.fo.lij.co.iiij.
Fratres p̄dicatores habere possunt aliqua in communi.fo.lxx.co.iiij.
Fratres predicatores possunt recipere et vendere bona illorum qui suam religionem ingrediūtur.fo.lxxj.co.ij.
Frēs miores an nihil ppriū possint hēre.f.lxx.co.ij
Fratres minores an sint successionuꝫ capaces.fo.lxxj.colūna.j.
Fratres minores non possunt esse testamentorum executores.fo.xl.co.iiij.
Fratribus minoribus optima per dominum cardinalem datur doctrina per quam non videbuntur proprietarij.fo.lxx.co.iiij.
Fratricellorum error.fo.lxx.co.ij.
Fucatus quid significat.fo.lxvij.co.j.
Funeralia que sunt.fo.xliij.co.ij.
Furiosus iniuriā facere non potest.fo.lxj.co.ij.
Furiosus testari nō potest nec religionem profiteri.fo.lxj.co.ij.
Gradus superlatiuus vni soli conuenit.fol.lxix.co.j.
Gratia apostolica est in suis terminis obseruāda.fo.xxviij.co.ij.
Gratia est duplex.fo.v.co.ij.
Gratia paruulis p baptismū cōfert.fo.vj.co.j.
Gratia extincta non reuiuiscit.fo.vij.co.j.
Gratia a principio valida per factum superueniēs quandoqꝫ expirat.fo.vij.co.j.
Gratia dei est duplex.fo.lvj.co.iiij.
Gratia hoīs gratie xpi equari nō pōt.fo.lx.co.j.
Grex ꝛ armentū differūt.fo.xliiij.co.ij.
Greci sunt sciscimatici.fo.lvij.ca.j.
Habitus nouitiorū est triplex.fo.xlvj.co.j.
Habitus distinctio qn̄qꝫ est patens: quandoqꝫ latens.fo.xlv.co.iiij.
Hereticus quis est.fo.lxij.co.ij.
Hereticus oīno occult' an sit excōicat'.fo.lix.co.j.
Heretici possunt absolui p inquisitorē sine dyocesano vel econuerso.fo.lviij.co.ij.
Heresis proprie nō cadit in iudeos.fo.lxij.co.ij.
Hymni ꝛ treni differunt.fo.lv.co.j.
Hypostasis quid sit.fo.iiij.co.j.
Hoc tale plus pōt q̄ hoc simplex.fo.xliij.co.iiij.
Homoligius ꝛ vasallus differūt.fo.xxxj.co.ij.
Hore debēt attēte dici ꝛ cū bōa platiōe.f.liij.co.j.
Hospitalia de cuius licētia sunt erigēda.fo.l.co.ij.
Hospitalia clericis secularibus in beneficium dari non possunt.fo.xxxvj.co.iiij.
Hospitalia an permutari possint.fo.xl.co.ij.
Hospitalia cuius parrochie sunt.fo.l.co.ij.
Hospitalium magistri pauperibus rationem reddere non tenentur.fo.l.co.j.
Humilitas quid est.fo.xlix.co.j.
Hūilitas celū apit ꝛ scp̄turas reserat.fo.xlix.co.ij.
Humilitatis tres sunt gradus.fo.xlix.co.ij.
Ibis est ciconia.fo.xlv.co.ij.
Jeiunare tenentur etiam perfecti.fo.lx.co.j.
Ignorans non consentit.fo.xviij.co.j.
Ignorantia presumitur.fo.xxxij.co.j.
Illusio.quid significat.fo.xiiij.co.j.
Imperator nō fit per solā electionē.fo.xxviij.co.j.
Imperator seu rex romanorū vtrū possit ante coronationem priuilegia.dare.fo.xxviij.co.ij.
Imperator est dominus mundi.fo.xxxj.co.j.
Imperatores duo possunt esse sed non duo pape.fo.xxviij.co.ij.
Imperij translatio qn̄ facta fuit.fo.xxvij.co.j.
Impetrās p̄m' i forma paupex an p̄ferat scdo impetrāti i forma gr̄e i eadē ecclia.fo.xxxviij.co.iij.
Impetrās gr̄aꝫ a papa vt sibi puideat de dignitate i aliq̄ ecclia: si i illa nō est nisi vnica ꝛ pncipalis dignitas: an illā possit obtinere: fo.xxxvj.co.iij.
Impeccabilis an possit aliquis fieri.fo.lx.co.j.
Imputat ei q pitiores cōsulē potuit.f.xxxix.co.ij.
Indago quid significat.fo.lviij.co.j.
Indefinita equipollet vniuersali.fo.xxxvj.co.iij.
Infula dupliciter sumitur.fo.xxxv.co.iiij.
Inqsitor heretice prauitatis pōt remoueri ab eo qui sibi iurisditionem non dedit.fo.lix.co.iiij.
Inquisitor debet esse antiquior epo.fo.lix.co.ij.
Inquisitores hereticorum an possint alijs vices suas cōmittere.fo.lix.co.ij.
Insolentia quid est.fo.xvij.co.iij.
Instituit dyocesanus presentatuꝫ a religiosis sine cōgrue portionis assignatione an valeat institutio.fo.l.colūna.iij.
Instrumenta volēs pducere post terminū datum an sit audiendus.fo.lxxj.co.iiij.
Interdictū de libero hoīe exhibēdo cōpetit cuilibet de populo.fo.xxj.co.iij.
Interdictum fraudatorium cui ꝛ contra quem cōpetit.fo.xxj.co.iij.
Interdictum de cloacis quibus dat.fo.xxj.co.iij.
Interdictnm vnde dicitur.fo.xxj.co.ij.
Interdictū qn̄ dicatur generale.fo.lxvij.co.iiij.
Interdictū ō mortuo iferēdo ad qd dat.f.xlj.co.j.
Interdictū de pcario cui datur.fo.xlj.co.j.
Interdictū quor bonorum est duplex.fo.xlj.co.j.
Interdictū de ripa munienda quare inuētum est.fo.xlj.co.j.in fine.
Interdictū vnde vi cōtra quē dat.fo.xlj.co.ij.
Interdictū vti possidetis habet locū in rebus immobilibus ꝛ incorporalibus.fo.xlj.co.ij.
Interdictum an nondum denūciatum quis illud sciens seruare teneat.fo.lxvij.co.iiij.
Interdicti effectus.fo.lxiiij.co.iij.
Interdicto etiam durante aliqua possunt fieri licite.fo.xxj.co.iij.
Interdicta s̄m leges sunt multiplicia.f.xxj.co.iij.
Interdictor multe sunt species.fo.xxj.co.iiij.
Interpretatio larga fit quandoqꝫ in beneficijs.fo.xxxvij.co.iiij.
Intimatio vnde dicitur.fo.xxxij.co.j.
Inuentarium ꝛ repertorium idem.fo.l.co.j.
Inuigilare est valde vigilare.fo.xxx.co.iiij.
Johannes baptista et hieremias fuerunt in vtero sanctificati.fo.lx.co.iiij.
Johānes ꝛ mattheus discrepauerūt quo ad pforationem lateris xpi.fo.iij.co.ij.
Johannis nomē viguit sup cetera inter summos pōtifices ꝛ iuris canonici interpretes.fo.ij.co.ij.
Johannis.xxij.perfectiones.fo.ij.co.ij.
Irregularitas sine culpa ꝯtrahi pōt.fo.lxj.co.iij.
Jubilus quid est.fo.lv.co.j.
Judex habens arbitrium: partē cōtra iura ꝯdemnare non potest.fo.lxxj.co.j.
Judex delicti nō pōt cogere.iudicē in cui' territorio est delinquēs vt ipm remittat.fol.xxxj.co.j.
Judex requisitus an debeat delinquētē remittere sine cause cognitione.fo.xxxj.co.ij.
Judex vnde dicitur.fo.xxxj.co.iiij.
Judex domesticus quis dicitur.fo.xxxij.co.j.
Judex applonis pt p̄figere terminuꝫ appellāti ad iter arripiēdū ꝛ ad se supiori pn̄tādū.f.xxxij.co.j.
Judex rn̄dēs se daturū aplos infra terminum iuris terminum assignat incertum.fo.xxxij.co.iij.
Judex per quattuor corrumpitur.fo.lviij.co.j.
Judex pcedēs vno mō de ꝯsensu ptiū an possit illis penitētib' ꝛ iuitꝫ illū modū pseq.f.lxxij.co.j.
Judices assessorij vnde dicuntur.fo.xxxij.co.j.
Judiciū rescindens ꝛ rescissorium simul intentari possunt.fo.xix.co.iiij.
Judicium quid est.fo.lxx.co.iiij.
Judicum multiplices sunt spēs.xxxj.co.j.
Judei quare tolerant a principibus.fo.xxvj.co.j.
Judei possunt testes christianos p exceptionē criminis repellere.fo.xxvj.co.j.
Judei indirecte ab ecclesia excommunicantur.fo.xxvj.co.j.ꝛ.fo.lxij.co.j.
Judei qn̄qꝫ pn̄t ab ecclesia coerceri.fo.lxij.co.ij.
Jugum vnde dicitur.fo.xlvij.co.j.
Jura facilius permittunt quem habere duo curata in diuersis locis q̄ duas p̄bendas in vna ecclesia.fo.xxxviij.co.j.
Juramentum super iniquo statuto seruari nō debet.fo.lxj.co.iiij.
Juramenta an semper prestari debeāt tactis euāgelijs.fo.lviij.co.iiij.
Juramentorum forme multe sunt.fo.lvij.co.ij.
Jure disceptare quid est.fo.xxxj.co.iiij.
Juris multe sunt species.fo.xxx.co.iij.
Juris ratio est verbis p̄ponderanda.fo.xlj.co.iij.
Jurisditio multa comprehendit.fo.xxij.co.ij.
Jurisditio perpetuatur per citationē etiam si non peruenit ad citatum.fo.xxiiij.co.iiij.
Jurisditioneꝫ an possit episcopus extra dyocesim excercere fo.xxj.co.ij.
Jus ciuile septē modis dicitur.fo.xxx.co.iij.
Jus nouū p ṽbū decernim' inducit.fo.xlj.co.ij.
Jus in re ꝛ ius ad rem differunt.fo.xxv.co.ij.
Jus est multiplex.fo.ij.co.iij.
Juspatronatus non pōt tolli a iudice seculari.fol.xxxj.cloumna.iij.
Jusp̄ronat' trāsit ad heredes i stirpes.fo.lj.co.j.
Juspatronatus ecclesiarum bene diuidit sed non patronatus libertorum.fo.lj.
Juspatronat' qōnes inextricabiles pducere pōt ex heredū multitudine ad quos trāsit.fo.lj.co.ij.
Jusp̄ronat' p vncias neapoli.diuidit.fo.lj.co.iij.
Juspatronatus

Tabula materiarū Clementinarū.

Juspatronatus multipliciter trāsfert.fo.lj.co.iiij.
Labijs tātū deo seruire an sufficiat.fo.liij.columna.j.
Lac ꝛ lana lites producunt.fo.xliij.co.j.
Lacus quid dicitur.fo.xlj.co.ij.
Laicus in carnispriuio pōt in pascha esse presbyter.fo.xvj.co.ij.
Laici qn̄qꝫ vectigalia nō tenēt soluere.f.lij.co.iiij.
Lectisterniū quid significat.fo.xlvj.co.ij.
Legat' de latere pōt bn̄ficia cōferre in sua puincia ꝛ cōcurrit cū quolibet ordinario.fo.xvij.co.iiij.
Legati iure cordigeris pn̄t aliq̄ reliqui.f.lxxj.co.j.
Leprosi ꝛ pauperes a quibus debent sacramenta recipere.fo.xlix.co.ij.
leprosor collegiū nō est religiosuꝫ.fo.xlix.co.iiij.
Lex.xij.tabularū que sit.fo.xxx.co.iij.
Libellus an sit de substātia iudicior.fo.lxx.co.ij.
Libell' dꝫ offerri si petat a parte: sꝫ si nō petat sufficit q petitio in actis redigat.fo.lxx.co.iiij.
Libellos triplicāt cauti aduocati.fo.lxxj.co.ij.
Liberi ꝛ filij differūt.fo.liij.co.iiij.
Licet canō in prioratib' hꝫ locū.fo.xlvij.co.iiij.
Licitū ex aīo fit illicitū.fo.lxiij.co.j.
Ligius qd significat.fo.xxxj.co.ij.
Lima quid sit.fo.xxx.co.iiij.
Litis pēdentia facile inducit si libellus in citatione inserit.fo.xxiiij.co.iiij.
Locare nō est alienare.fo.xxxix.co.iij.
Macellarij qui dicūtur.fo.xxxiiij.co.iiij.
Machometus legem sarracenis dedit.fo.lvij.colum.iiij.
Magister vnde dicit.fo.lvij.co.ij.
Manice ꝛ cōpedes sunt vincula.fo.lviij.co.j.
Mādatū an finiat p mortē mādatis.fo.xix.co.j.
Mandatū habēs vt sibi puideat de dignitate an possit dignitatē electiuā obtinere.f.xxxvj.co.ij.
Mandatū solū qn̄qꝫ punitur.fo.lxiij.co.ij.
Marito datur interdictum de vxore deducenda.fo.xlj.co.ij.
Matrix est ecclia baptismalis.fo.lxvij.co.ij.
Matrimoniū ꝯtrahēs ignorāter cū cōsanguinea lꝫ postq̄ scit illi cohabitet: non tamen excōmunicatione ligatur.fo.lvj.co.iij.
Matrimoniū sciēter ꝯhēs cū cōsanguinea vel affini ipso facto excōicationē incurrit.fo.lvj.co.ij.
Memoria labilis est.fo.lxxj.co.iij.
Mēse platoꝝ aliq̄n hōa q̄dā applicāt.f.lxij.co.iiij.
Meta quid est.fo.lviij.co.j.
Min' phibet qn̄qꝫ vbi maius pmittit.fo.xl.co.j.
Ministri generalis electio infra qō tp̄s fieri debet fo.lxxij.co.j.
Ministri qdā fūt ifideles dn̄is suis.fo.lvij.co.iiij.
Mirabilia septē notant i sacro altarꝫ.f.liiij.co.ij.
Misericordia xpi est immensa.fo.lxvj.co.iij.
Missa nō est de horis.fo.xvj.co.ij.
Missa integraliter est audiēda.fo.liij.co.ij.
Missam dimittat sacerdos pper excōicatum.fo.lxvij.co.j.
Moderatio sapit diminutionē.fo.l.co.iiij.
Moniales nō sunt ordinū capaces.fo.xv.co.iiij.
Monachus prelatus ecclie secularis qō officium dicet.fo.liij.co.iij.
Monachus sibi acqrere nō pōt.fo.lix.co.iij.
Monachi singulis mēsib' cōicent.fo.xlvj.co.iiij.
Monachi nigri habent corpus ꝛ caput minus q̄ alij monachi.fo.xlvj.co.ij.
Monachi claustrales soli in capellis manere non debēt sꝫ bn̄ ppetuo instituti.fo.xlvij.co.iij.
Monachalis ordīs laus ꝛ vituperiū.f.xlvj.co.ij.
Monasterior exēptor due sunt spēs.f.xlviij.co.j.
Monasteria quedā monialiū per mares regūtur.fo.vij.co.iij.
Mos quid sit.fo.xxx.co.ij.
Mot' ppri' surreptionē excludit.fo.xxxvij.co.iij.
Mulieres romane p machinarū reparatione crines absciderūt.fo.xlvij.co.ij.
Narratiua ṽba pape vtrū pbēt.f.xxv.co.iiij.
Negatio duplex affirmat.fo.xvij.co.ij.
Noctes equant dieb' in septēbri.fo.xxx.co.iiij.
Notorium multipliter dicit.fo.xxx.co.j.
Nouale quid sit.fo.xliiij.co.j.
Nouerca seuit in priuignos.fo.xxx.co.iiij.
Nullus est vniuersale negatiuū.fo.xxxvj.co.ij.
Numerus presidentium s̄m quātitatē subiectorū est deputādus.fo.xlij.co.iiij.
Obedire pape est de necessitate salutis.fo.lx.colum.ij.
Obligatio an inducatur ex antiqua prestatiōe.fo.xxvj.colum.iij.
Obligatio naturalis in ciuilem deduci nō potest.fo.lvj.co.iiij.
Occupo dupliciter sumit.fo.xxv.co.ij.
Officialis electi cōfirmati potest a papa delegari.fo.vj.colum.ij.
Officialis foraneus quis dicat.fo.vj.co.j.
Officialis epi an possit eē ꝯseruator.fo.vj.co.ij.
Officialis capl'i pōt a papa delegari.fo.vj.co.ij.
Officiales epi possunt esse plures.fo.vj.co.j.
Officiū iudicis nō semp ppetuat p litis cōtestatione.fo.xix.co.ij.
Officiorum cure quedam sunt que irrita esse non possunt.fo.xlv.co.ij.
Oportebit: presens ꝛ futurū tēpus significat.folio xxxix.colum.j.
Opus idē meritoriū laudabilius est in vouente q̄ in alio.fo.liiij.co.iiij.
Oratio theodosij.fo.lv.co.iiij.
Oratio de necessitate nō fit ad oriētē.fo.lv.co.iiij.
Oratio debet esse breuis.fo.lv.co.ij.
Oratio an debet esse vocalis.fo.lv.co.ij.
Oratio p quem porridēda est.fo.lv.co.ij.
Oratio vnde dicit.fo.lv.co.j.
Oratio ad quē porrigi dꝫ.fo.lv.co.ij.
Orationis diuisio.fo.lv.co.ij.
Orationis descriptio.fo.lv.co.ij.
Orationis cōditiones ꝛ mod' orādi.fo.lv.co.iij.
Orationis effect' duplex est.fo.lv.co.iiij.
Oratione quid petendū est.fo.lv.co.ij.
Orare tenētur etiā pfecti.fo.lx.co.ij.
Ora sine aspiratione ꝛ cū aspiratione quid denotat.fo.xxxv.co.iiij.
Ordo potest esse annexus prebēdis vel dignitatibus varijs ex causis.fo.xvj.co.j.
Ordo claustri diuersus est ab ordie curie.fo.xlvij.columna.ij.
Ordo beati frācisci est triplex.fo.lxviij.co.ij.
Ordinē iudiciariuꝫ non potest papa tollere nisi in suo foro.fo.xxj.co.j.
Ordines mendicantiū qui sunt.fo.lxv.co.ij.
Ordinatus ante etatem legitimam qualiter punitur.fo.xvj.co.iij.
Oscula libidinosa sunt mortalia.fo.lx.co.iiij.
Pactum quid sit.fo.xxviij.co.j.
Pallio archieps vti nō pōt in aliena prouincia.fo.lxiij.co.ij.
Papa nec deus est nec homo.fo.ij.co.iiij.
Papa mortuo ecclia nō est sine spōso.f.viij.co.iij.
Papa mortuo cardinales cardinalem creare non possunt.fo.viij.co.ij.
Papa nō est pprie vicarius petri.fo.xxvij.co.j.
Papa papā inducit in testē.fo.xxviij.co.j.
Papa nō cōcedit alicui vt suppleat ppriaꝫ negligentiā.fo.xiiij.co.iiij.
Papa est vicarius dei.fo.xx.co.j.
Papa p participiū nō absoluit.fo.lxviij.co.iij.
Pape carentia est maxima necessitas.fo.ix.co.j.
Pape potestas est magna in his q̄ sunt iuris positiui.fo.lvj.co.j.
Pape mot' ppri' qd opatur.fo.xxxvij.co.ij.
Pape contēnes obedire paganitatē incurrit.fol.lx.co.ij.
Parietina quid est.fo.xxx.co.iij.
Parrochiano credit qui se dicit habere licentiaꝫ a curato.fo.lxiij.co.ij.
Pastoris boni officiū.fo.lij.co.iij.
Patroni sunt triplices.fo.l.co.iij.
Patroni pluriū ecclesiarum pn̄t inter se facere q̄ vnus sit patron' in vna ꝛ ali' i alia.fo.lj.co.iiij.
Patrono que iura debētur.fo.lj.co.ij.
Peccatū dr̄ mortale dupl'r.fo.lx.co.iiij.
Peccatores an exaudiat a deo.fo.lv.co.iij.
Pecunia ꝛ denarius differūt.fo.lxx.co.j.
Pedagij rōne orta q̄stio inter leuatorē ipsi' et delatorē rerū qualiter terminabit.fo.iij.co.iiij.
Pena pro vno actu ꝛ p pluribus potest esse equalis.fo.lxiij.co.iiij.
Pena de sui natura est ppetua.fo.xxxix.co.ij.
Pena etiā tpalis diminutionē status cōtinet.folio.xviij.co.ij.
Penar spēs varie sunt iure statute.fo.lxvj.co.j.
Penitētia an recipi possit a p̄sbytero nō habente curā de licētia ppriij sacerdotis.fo.lxiij.co.ij.
Penitentie impositio absolutionem precedere debet.fo.xlij.co.ij.
Pētecoste quid est ꝛ vnde dicit.fo.lv.co.j.
Perēptori' termin' qs dicat.fo.xxix.co.j.
Perfectionis beatifice oēm grām an qs in hoc seculo possit obtinere.fo.lx.co.iij.
Permutatio expedit supioris officio.fo.xl.co.iij.
Perpetuū dupl'r expont.fo.xxxix.co.j.
Persone ecclesiastice debent esse cōstantiores reliquis.fo.xiij.co.iiij.
Pertinax quis dicit.fo.iiij.co.iiij.
Periculū dicit a pereo.fo.xlij.co.ij.
Petitoriū si intentetur p vnū.ꝛ possessoriū p alterū qs prius audiet.fo.xxiij.co.j.
Petitorium quid sit.fo.xxix.colum.ij.
Petitorio suspensio trāsire licet ad possessorium: sed nō ecōuerso.fo.xxiij.colum.j.
Petrus p q̄ ṽba fuit creatus papa.fo.xxx.co.iij.
Pileus a pilis dicit.fo.xxxv.co.iiij.
Pollicitatio quid sit.fo.xxviij.co.j.
Pollutio loci sacri ex qbus pcedit.fo.liij.co.ij.
Portio canonica nō debetur de relicto facto eccle in qua qs nō sepelitur.fo.xliij.co.iij.
Possessoriū quid sit.fo.xxix.co.ij.
Possessio quid est.fo.xxxix.co.ij.
Possessio i pecunia nō ē a dn̄io sepata.f.lxx.co.j.
Possum' qō honeste possum'.fo.lxxj.co.j.
Positiōis vsus mltū releuat pbātē.fo.lxxj.co.iij.
Positiōes negate i articl'os deducūt.f.lxxj.co.iij.
Prebēde singulari maioris ecclie pōt p epm ꝛ capitulum ecclia vniri.fo.xl.co.ij.
Prebendas duas in eadem ecclesia habere non licet.fo.xxxviij.co.j.
Precepta naturalia q̄ dicunt.fo.xxx.co.iij.
Preconis vox paucis innotescit.fo.xx.co.ij.
Predicatio ṽbi dei in diuinis icludit.f.xxij.co.j.
Predicādi facultas nō oīb' est pmissa.f.xlix.co.j.
Predicādi officiū ad quos spectat.fo.xlij.co.j.
Predicare solis prelatis ꝛ curatis de iure competit.fo.xlij.co.iij.
Predicatores nemī detrahere debēt.fo.lxiij.co.ij.
Predicatorib' an liceat noīatim vitia peccatorū tangere.fo.lxiij.co.iiij.
Prefigere quid est.fo.xxxij.co.j.
Prelatus sine mandato pōt noīe ecclie restitutionem petere.fo.xix.co.ij.
Prelati noīe nō ꝯtinet rector ecclesie.fo.xlij.co.ij.
Prescriptio nō currit minori.fo.xix.co.iiij.
Presens dicit q p̄bet sensib'.fo.xlij.co.iiij.
Presentatio fit p litteras.fo.lxij.co.ij.
Presumit ex futuris circa p̄terita.fo.lxix.co.ij.
Princeps vnde dicit.fo.liij.co.iiij.
Principis auctoritas propter duo est necessaria.fo.ij.colum.ij.
Principis appellatio multos comprehendit.fo.liij.columna.iiij.
Principi est pro ratione volūtas.fo.lxviij.co.ij.
Principium ꝛ finis in pendentia considerantur.fo.xxiiij.co.iiij.
Prioratus an sit dignitas.fo.vj.co.ij.
Prioratus manualis eqparatur in multis perpetuis beneficijs.fo.xlvij.co.iiij.
Priuilegiū etiā sine scriptura valet.f.xliij.co.iiij.
Priuilegio de decimis labor nō soluendis: duo sunt necessaria.fo.xliiij.co.ij.
Probati ꝛ nō pbādi sunt eligēdi.fo.xlij.co.iiij.
Processus gn̄ales ꝯ q̄s fiunt p papā.fo.xx.co.ij.
Processus in causis plenis omisso iuris ordine: etiā de partiū ꝯsensu nō tenet.fo.lxxij.co.j.
Prochdolor an sint due partes.fo.lxvj.co.j.
Procliuus quid sit.fo.ij.co.iij.
Procurator inhabilis habēs mādatū substituendi an substituere possit.fo.xix.co.j.
Procurator ad petendā licētiaꝫ cedēdi datus qn̄ potest reuocari.fo.xiiij.co.j.
Procurator an teneatur precise dominum defendere.fo.xviij.co.ij.

Tabula materiarū Clementinarū.

¶Procuratoris actus post reuocationez gestus an sit validus.fo.xliij.co.ij.
¶Procuratio visitāti debita tolli nō pōt .f.lij.co.ij.
¶Procuratio visitatiōi est annexa.fo.xlviij.co.ij.
¶Procuratiōes plures eadē die recipe non licet.folio.lij.co.ij.
¶Procurationū numerus dierum numerū non excedat.fo.lij.co.iij.
¶Professio est duplex.s. expressa et tacita q̄ multis modis inducit.fo.xlv.co.iij.
¶Professio an inducat p delationē habitus religionis.fo.xlv.co.iiij.
¶Promo quid significat.fo.lvij.co.j.
¶Promptitudo quid significat.fo.xxvij.co.j.
¶Propēsius quid significat.fo.xv.co.iiij.
¶Propago est equiuocū.fo.lxj.co.j.
¶Protestatio ꝺ̄na facto nō prodest.fo.vij.co.j.
¶Protestatio q̄ñq̄z iuuat: q̄ñq̄z nō.fo.xviij.co.j.
¶Prouincia vnde dicit.fo.xxx.co.j.
¶Pubertas requiritur ad pfessionez faciendā.fol. xlv.colum.iiij.
¶Puer doli nō capax aliquē occidēs an sit irregularis.fo.lxj.co.ij.
¶Pugnus vnde dicit.fo.xlvj.co.iij.

Qualitas beneficij obtēti debet p impetrantem exprimi.fo.xxxvj.co.j.
Quarta debet delegato in vita soluto.f.xliij.co.ij.
Questio quid cōprehendit.fo.lviij.co.ij.
Quia ⁊ quoniā lz idem significēt tamē quātuz ad situm differunt.fo.ij.co.j.
Quodcūq̄z dicēs nihil excipit.fo.lxiij.co.iiij.

Ratio de arbitrarijs non redditur.fo.xx.columna.iij.
¶Ratio edi debet a capite.fo.xvj.co.j.
¶Reconuentio non fit coram iudice appellationis. fo.xxiij.co.j.
¶Redditus annui an sint inter immobilia cōputādi.fo.lxxj.co.ij.
¶Redditus quid dicitur.fo.xxxix.co.ij.
¶Regio vnde dicit.fo.xlvj.co.iij.
¶Religionē qs ingreditur non disposito de bonis: quid fiet de illis.fo.lix.co.iij.
¶Religiosus pōt ecclie sclari pesse.fo.xxxix.co.iij.
¶Religiosus p epm institut⁹ supplēdo abbatē negligētiā an possit p ipm abbatē reuocari.f.xv.co.j.
¶Religiosus quandoq̄z sine prelati licentia potest esse in iudicio.fo.xix.co.j.
¶Religiosus an possit eē officialis epi.fo.vj.co.ij.
¶Religiosus est verbū generale.fo.xviij.co.iiij.
¶Religiosi an possint hospitalibus prefici. fo .xlix. colum.iiij.
¶Religiosi execātur ambitione.fo.xiij.co.iiij.
¶Religiosi per multas clementinas ligantur. folio lxvij.co.j.
¶Religiosi medicātes etiā licite trāseuntes ad non mendicantes nō habēt vocem in capitulo nec ad administrationes pñt assumi.fo.xlv.co.j.
¶Religiosi nō attrahāt aquā ad molēdinū.fo.lxiij. columna.ij.
¶Religiosi quē hñt p ppio plato.fo.xxxix.co.iij.
¶Religiosoz reddit⁹ quandoq̄z consistunt in venatione.fo.cxlvij.co.j.
¶Remissio a pena ⁊ culpa conceditur a solo papa. fo.lxvj.co.iiij.
¶Remissiones festi corpis christi pauci participāt. fo.lv.co.iiij.
¶Renūciatio beneficioruz in cuius manib⁹ est faciēda.fo.xiiij.co.ij.
¶Res optime sui natura satis ornant.fo.lxx.co.ij.
¶Rescripta ad lites futuras non extendūtur . folio vij.co.iij.
¶Rescriptoz tenoz est pōderād⁹.fo.xxxviij.co. iiij.
¶Restitutio quādo peti debet ab ecclesia minore et maiore lesis.fo.xix.co.iij.
¶Restitutio post quadriēniū data an teneat.fo.xix. colum.ij.
¶Restitutio ⁊ plena restitutio ī idē sonāt.f. lij.co.j.
¶Restitutionis/ supplicationis/⁊ executionis tps currit a tēpore sentētie.fo.xxxij.co.j.
¶Reus fatuus esset si pbaret defensiones suas actoris intentione nō fundata.fo.lxxj.co.iij.
¶Reus q̄ñq̄z tenet instrumēta edere ad fundādam intētionē aduersarij sui.fo.lxj.co.iiij.

Sal cerdos ꝺz eē infra ānū pmouēdus ad bñficiū curatū ⁊ ad ppetuā vicariā.f. xvj.c.iij.
Sacrilegiuz incurrit qui manus violentas in episcopum injicit.fo.lxiij.co.ij.
Sacrilegioz diuersa sunt genera.fo.lxiij.co.iij.
Salt⁹/viuaria/⁊ garene quid notāt.f.xlvj.co.iiij.
Salutē oim optat deus: vult enim omēs ad agnitionē veritatis venire.fo.v.co.ij.
Sanctio dupliciter sumitur.fo.ij.co.iij.
Sarculum quid sit.fo.ij.co.j.
Sarculum quid significat.fo.ij.co.iij.
Sarraceni duo gña sacerdotū bñt.fo.lvij.co. iij.
Sarraceni cāpanis nō vtūtur.ibidem.
Sarraceni quinq̄z horas obseruāt.ibidē.
Satisfactio p̄cedit ī manifesta offensa.f.lvj.co.iiij.
Sciētie impfectū expensarū perfectione quādoq̄z suppletur.fo.lvij.co.ij.
Scriptura ꝺr autētica dupliciter.fo.ix.co.iiij.
Seculi abusiones sunt.xij.fo.xlvij.co.ij.
Sendatum quid notat.fo.xlvj.co.iij.
Sensualitas quid est.fo.lx.co.ij.
Sentētia cōuentionalis qd est.fo.xxiij.co .ij.
Sententia interlocutoria ⁊ diffinitiua differūt.folio.xxxv.co.j.
Sentētia nō statim est executioni mandanda. fol. xxix.colum.iij.
Sentētia transit in rē iudicatā.fo.xxxiiij.co.j.
Sentētia nulla nō est sentētia.fo.xxv.co.iij.
Sentētia vnde dicat ⁊ quid sit.fo.xxiij.co.ij.
Sentētia diffinitiua quid est.ibidem.
Sentētia interlocutoria quid est.fo.xxiij.co.ij.
Sententia in quacunq̄z parte actoꝝ certificari potest.fo.xxxvj.co.ij.
Sentētia infirmationis lata post tps apppellationis pſequēde an possit appellat⁹ petere vt pma snīa executioni mandet.fo.xxxiiij.co.j.
Sententiā ferre sine expressione cause vtile est . fo. xxx.colum.iiij.
Septa ⁊ secta differūt.fo.xlvj.co.iij.
Sepultura vario mō a iurib⁹ ibibet.fo.xlj.co.iij.
Sepultura alibi electa an sit fun⁹ ad ecclesiam propriam prius portandū.fo.xliij.co.iiij.
Sepultus in cimiterio tēpore interdicti an debeat exhumari.fo.xlj.co.iiij.
Sepelire est mortuum humo vel tumulo condere. fo.xlj.colum.iij.
Sepeliri nō possunt mortui tpe interdicti: etiaz in quattuor magnis festiuitatib⁹.fo.xlj.co.ij.
Seqster an fruct⁹ bñficij in emptiōes prediorū p bñficio cōuertere possit.fo.xxv.co.ij.
Seqster quid dicit.fo.xxv.co.j.
Seqstratio bñficij ī casib⁹ certis nō fit.f.xxv.co.j.
Seruus ꝺ̄ dñm supplicare pōt.fo.xlvij.co.iiij.
Seruitus est duplex.fo.lx.co.ij.
Seruitores quē habent p curato.fo.lxiij.co.iij.
Silentij cōmendatio.fo.ij.co.iiij.
Simpliciter vnde dicitur.fo.lxx.co.iij.
Simulata eqtas duplex est iniqtas.fo.xlix.co.j.
Socij qui dicuntur.fo.lxiiij.co.iij.
Sordes sunt in angulis.fo.xxxv.co.iij.
Sors multipliciter sumit.fo.ij.co.iiij.
Sorores mioz sunt ī duplici differētia.f.xlix.co.j.
Sotulares vnde dicunt.fo.xlvij.co.j.
Spoliatus q intētauit petitoriū pōt illo suspenso ad possessorium venire.fo.xxij.co.iiij.
Sponsalia contrahens cum moniali an incurrat excōicationē.fo.lvj.co.iij.
Stagnum quid dicit.fo.xlj.co.ij.
Stilus curie in cōmittenda causa appellationis. fo.xxxiij.co.iiij.
Stipulationes indiuidue inter heredes non diuiduntur.fo.lj.co.ij.
Studio vel orationi niniū intendere: solet egritudines inducere.fo.lxxj.co.iij.
Subdit⁹ proprie dicitur qui ratione domicilij est subditus.fo.xxij.co.ij.
Suppliciū leuius dat ius q̄ iura ministrans . fol. xlvj.colum.ij.
Suspensio est multiplex.fo.lxvj.co.j.
Suspensio habens tps determinatū per inferiorē tolli non potest.fo.lix.co.ij.
Suspēsus ab officio an sit suspensus a beneficio. fo.lxvj.colum.ij.
Suspēsionis tpe durante cui accrescūt fructus clerici suspensi.fo.xxxv.co.iij.

Taberna vnde dicit.fo.xxxiiij.co.iiij.
Tabellio rogari ꝺz.fo.xxvij.co.ij.
Tempus est ⁊ cōtinuū ⁊ vtile.fo.xix.co.iij.
Tempus modicū qd cōtinet.fo.xxxix.co.iiij.
Tēpoz duoz habēda est cura.fo.liij.co.ij.
Termin⁹ ad exceptiones opponēdas/est emptorius.fo.xxix.co.j.
Testamēti exequēdi licētia religioso data an per superiorē re integra reuocari possit.fo.xl.co. iij.
Testamētoꝝ executores an possint esse fratres minores: Cardinalis tenet indistincte q̄ non licz Bar.contra.fo.lxxj.co.iij.
Testes non possunt produci sup ijsdem articulis vel directe cōtrarijs: attestationibus publicatis. fo.xxvj.co.ij.
Testes die feriato possunt examinari sed non recipi.fo.xvij.co.j.
Testiū dicta q̄ñ dicūtur publicari.fo.xxvj.co.ij.
Titulo multiplici possunt ecclesie ad religiosos pertinere.fo.liij.co.j.
Tyrānus quis dicitur.fo.liij.co.iiij.
Tormētum torquet mētem.fo.lvij.co.ij.
Torrens quid est.fo.xlij.co.ij.
Tutor ⁊ curator quibus dātur.fo.l.co.j.
Tutores ⁊ curatores qd iurare tenent.fo.l.co.j.
Tutorū qdā tenent satisfare qdā nō.fo.l.co.j.

Uenationes ⁊ aucupationes differunnt. folio.xlvj.co.iiij.
Uepres sunt spine.fo.xlij.co.ij.
Uerba pape per que narrat factū alienū an faciāt pbationē.fo.xxv.co.iiij.
Uerbi cuiuslibet ociosi reddēda est rō.f.liij.co.ij.
Uerbū dei nō ꝺz esse alligatū.fo.xlv.co.iij.
Uerba exhortatiua ⁊ deꝑcatiua q̄ñq̄z necessitatez imponūt.fo.lxvj.co.iij.
Uerisimilitudo inspicit.fo.x.co.j.
Ueritas pedetentim cognoscit.fo.ij.co.ij.
Uestes virides ⁊ rubee sunt clericis pbibite . fol. xxxv.colum.ij.
Uicarius epi an possit esse delegat⁹.fo.vj.co.j.
Uicarius non dat vicarium.fo.xlv.co.iij.
Uicarius ppetu⁹ pōt ex dispēsatione epi vsq̄z ad septēniū differre sacerdotiū.fo.xvj.co.iiij.
Uicarius est et perpetuus ⁊ tēporalis.ibidem.
Uicarius qui supplere habet vices ministri generalis p quē creabitur.fo.lxxij.co.ij.
Uicario perpetuo est assignāda cōgrua portio.fo lio.l.colum.ij.
Uicaria ppetua ī qb⁹ eccl̄ijs ē pmissa.f.xvj.co.iiij.
Uirtus quid est.fo.v.co.iij.
Uirtutes dicūtur quasi virū tuētes.fo.v.co.ij.
Uirtutes oēs tā theologice q̄ morales an infundātur per baptismū.fo.v.co.ij.
Uirtutū moraliū duo sunt genera.fo.lx.co.ij.
Uisitare volēs an debeat premonere visitandos. fo.xlviij.co.iiij.
Uisitatio iterari pōt.fo.xlviij.co.j.
Uisitās quot psonas secū ꝺz hre.fo.xlviij.co.iij.
Unctio extrema tpe interdicti nō est ministranda. fo.xxj.co.ij.
Unio eccl̄iaz p abbates fieri nō pōt.f.xlvij.co.ij.
Unio duarū eccl̄iarū potest fieri sine ꝑsensu ambarum.fo.xl.co.j.
Uniuersitas bononiensis quando ⁊ per quē cepit esse.fo.lviij.co.j.
Unitas est multiplex.fo.lxvij.co.j.
Uno cōtextu aliqua fieri debēt.fo.xxxj.co.iiij.
Uocationē suā q̄sq̄z sequat.fo.xlx.co.j.
Uoluntas vltima qd cōprehendit.fo.xl.co.iij.
Uolūtas q̄ñq̄z est pro ratione.fo.lij.co.j.
Usurarius etiā facta restitutione penitere tenetur. fo.lxij.co.j.
Usurari⁹ qui teneat rōnes edere: si dicat se illas nō habere qd iuris.fo.lxij.co.j.
Usurari⁹ fauētes a iuribus puniunt.fo.lxij.co.j.
Uilitas habitus cordigeroz cōmittitur arbitrio ministroꝝ.fo.lxix.co.iiij.
Ypostasis vnde dicit.fo.iij.co.iij.
Zizania est lolium.fo.xlij.co.ij.

Deo gratias.